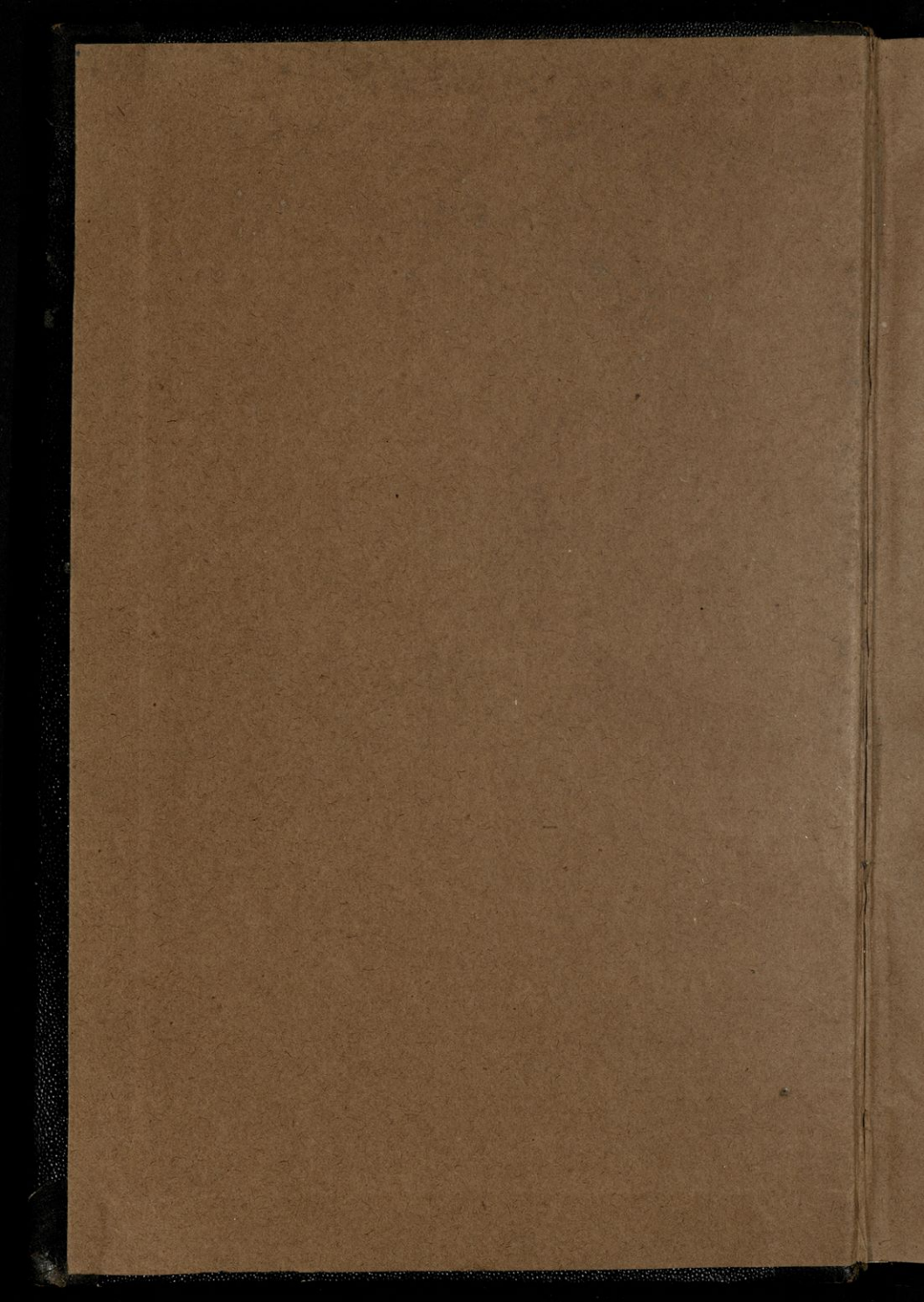

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

99696

Conv: Presb: Ord: Tent: Opav:

Ant. Slomšek-ovy

Homilie na epištoly roku církevního.

Ze slovinského na jazyk český přeložil

FR. KLÍMA,

farář v Krásné.

V BRNĚ 1877.

Tiskem akciové moravské knihtiskárny.

Nákladem „Školy B. S. P.“

Cena 2 zl.

II 99 696

II 99696

D1422/1950

46.

252.4 :282

V naší kazatelské literatuře máme sice dosti kázání, homilií a výkladů, ale takřka výhradně jen sv. evandelií nedělních a svátečních; zřídka kdy potkáváme se s výklady listů apoštolských. A přece jsou tyto plny vznešených myšlenek, vnuknutých Duchem sv., jsou plny nadpřirozené krásy, ve které nám jako v zrcadle ukazují křesťanský život vyvinutý dle pravzoru, Ježíše Krista; — z listů apoštolských poznáváme zásady křesťanství skutkem prováděné v životě, z nich vidíme praktické křesťanství. Dobře praví náš zvěčnělý Sušil o listech sv. Pavla: Čemu se rovnala jeho slova, moři-li či nebesům? Mořem jsou pro hloubi, nebem pro čistotu svoji. Blažen, kdo v moři tom se plaví; není tam větru, nýbrž vane na něm Duch svatý, voda jeho čista a přístav nám jist jest (Listové sv. Pavla ap. 11.). V čem asi máme tedy hledati příčinu, že z tak bohatého a převzácného zdroje vznešených pravd a svatého nadšení dosud tak málo čerpáme pro duchovní řeči a kázání? Odstrašuje snad někoho ta vznešenost a hlubokost myšlenek a ta filosofická důslednost v jejich rozvoji, aneb zdá se někdy to důtklivé napomínání postrádati dogmatického základu? Tu jen se ohlédněme na sv. Zlatoustce, na sv. Augustina, a vizme, jak tyto mistři

v řečnictví a ve výkladu písem svatých poučení a nadšenost vážili z listů apoštolských, a zdají-li se tito sloupové učení křesťanského tobě nedostižitelní, dala nám Prozřetelnost Boží v milovaném Slomšeku, v nezapomenutelném biskupovi Slovinců nového, nám snad srozumitelnějšího učitele v užívání listů apoštolských.

Slomšekova homiletická díla jsou světoznáma, nám vzácnými perlami; proto doufáme se zavděčit svým krajanům, podáme-li jim v českém překladu jeho výklady sv. epištol, předně čtvero neděl adventu, „**aby víra sv. v útrobách národu našeho nevyhasla**“, a s pomocí Boží hodláme brzo vydati výklady ostatních epištol na neděle a svátky roku církevního.

Budiž tato práce ke cti Boží, ku blahu národů slovanských a ku počtě zvěčnělého biskupa Slomšeka.

Vydavatel.

První neděle adventní.

O spánku duševném.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Řím. 13, 11—14.

Jedna toliko jest brána, kteráž k věčnosti vede: smrt; než ale cesty jsou dvě, kteréž v neznámou věčnost vedou: první jest úzká stezka života zbožného, vedoucí do nebe, druhá široká a prostranná, vedoucí k věčnému zahynutí. — Ó bratři a sestry milé! po které pak cestě kráčíme my? — Široká jest brána a prostranná cesta, kteráž vede k zahynutí, a mnoho jest jich, kteří po ní krácejí. Jak těsná jest brána a úzká cesta, kteráž vede do života, a málo jest jich, kteří ji nalézají! Mat. 7. 13—14. K tomu také sv. církev katolická, matka naše milá, čas adventní slaví, a hlasem sv. apošt. Pavla nás budí ze snů hříchu, abychom povstali a po pravé cestě pokání a polepšení kráčeli, jak v dnešní sv. epistoletě k Římanům čteme.

I.

1. Řím, kdysi hlavní město celého tehdy známého okrsku zemského, byl sídlem největšího bohatství a slávy, ale zároveň také hnízdem všech neřestí a nepravostí. O věci pozemské obyvatelé na nejvýš byli starostliví, ku věcím pak života věčného se týkajících ospali a neteční, pokud od svatých apoštolů ze spánku tohoto nebyli probuzeni a ku poznání Boha pravého a ku křesťanskému životu navedeni. „Bratří! volá sv. Pavel Římanům — vězte, že hodina jest, abychom ze sna povstali. Neboť spasení naše bližší jest, každou hodinu každý den, který v pravdě křesťansky ztrávíme; a doufám že bližší jest nyní naše spasení, nežli když jsme uvěřili.“ — O kéž by slova tato platila také o nás, kéž bychom i my v pravdě říci mohli, že nyní bližší jsme nebes, našeho spasení, nežli tehda, když nás kmotři od křtitelnice do náručí matčina vložili! — Leč mnoho, přemnoho nás spí spánkem netečnosti a hříchu.

2. Novorozenátko z větší části spí, nezná v první době ni otce, ni matere; u dítěte takého panuje noc čirá a temná. Poznenáhlu začíná dítě poznávati, i v duši dítěte se rozednívá tak dlouho, až prvním slovem pozdraví milenou matku a drahého otce. Rovněž taká duchovní temnota byla u Římanů — a u našich pohanských předků. — Ale noc této staré temnoty, dle slov sv. Pavla, pominula, bílý den poznán

pravého Boha, paprslek pravé víry zableskl, čímž Boha a přesvatou vůli jeho známe, a jako děti k Bohu voláme: Abba! milý Otče! — Oh kéž bychom také jenom všichni byli osvíceni, pravými dětmi Božími, vděčnými dětmi laskavého Otce nebeského! — Než však mnoho nás doposud spí, mnoho dosud pravého Boha nezná a věrně jemu neslouží.

3. Noc má svou zlou moc; neboť v noci jediné mají zloději a loupežníci největší volnost a v noci nejvíce zlého se páchá. Díla temnosti nazývá písmo sv. hříchy a nepravosti, ctnosti a dobré skutky zve ozbrojením světým, s nímžto zlého ducha přemáháme. Proto nás sv. apoštol napomíná: Odvrzmež skutky temnosti a ozbrojme se oděním světla, přijímejmež rádi sv. svátosti, cvičmež se v ctnostech a dobrých skutečích, jakož nám to naše sv. víra ukládá. Poctivě chodme, jako ve dne, bychom nemuseli se hanbiti. Varujmež se nestřídmosti a obžerství, smilstva a nestydatosti, varujmež se hněvu a závisti, oblečme se v Pána našeho Ježíše Krista, zvykejmež živu byti dle jeho svatých naučení a příkladů, aby ze skutků našich bylo poznati, že pravými jsme křesťany. — Jenom takový ctnostný a křesťanský život podobá se krásnému, světlému dni. Kde takého života není, tam jest temná, čirá noc nevědomosti a hříchu, tam křesťané spí a hříšníci bdí ubíhající do věčné záhuby. — Oh kéž by tak nebylo u žádného z nás! Noc pominula, den pak se přiblížil. — Povstaň, kterýž spíš, probud se, vstaň z mrtvých a Kristus tě osvítí. Efez. 5. 14.

II.

Jako noc určena ku spánku a odpočínutí — tak den ustanoven ku práci a bdění. Kdo za dne spává, jest churav, jest nemocen, a snad v brzkou zemře. Tak stává se hříšníkům, kteří za dne žití svého spí, kteří na věčnost nedbají. Duchovní spánek v krátké, předražené době života vezdejšího jest největší záhubou, přestrašnou ztrátou. Co zde člověk seje, to bude na věčnosti žíti. Kdo poskrovnou seje, bude i skrovně žíti. II. Kor. 9. 6. Pracujmež, pokud den jest; přijde noc, kdež nebude více možno dělati. Jan 9. 4. Sladce budeme po smrti spáti a odpočívati, dobře-li jsme čas života vezdejšího ztrávili.

1. Kdo pak spí za dne? — Vidím lidi v drahocenném obleku, jak samolibě na sebe pohlížejí, slyším jak sami sebe vychvalují, opovrhují jinými, pozorují je, jak se nadýmají a po marné cti světské se shání. Co činí všickni tito světáci? Oni spí. — Pohlédniž na boháče sedícího na kupě zlata a stříbra. Hle, střeží a počítá bez ustání, vše jeho myšlení a snažení jenom k tomu se nese, jak by kupu onu mohl ještě rozmnožiti a zvětšiti. Jezdí přes kopce a doliny, pluje přes řeky a moře, jenom aby něco vyzískal. Co činí tento boháč? Spí. — Smilník bystří zrak svůj a vrhá jím jako střelou po druhém pohlaví, probděl celé noci, obchází vesnice a domy, nenalezaje poklidu a pokoje, pokud náruživost svou neukojí, — i smilník spí. — Jdu vedle krčmy, slyším odtud proklínání a výskot, vidím tam plno opilců, potkávám po cestě četné lidi nestřídmých. Co činí všickni tito lidé? Spí. — Přijdu-li do města anebo na trh, vejdu-li do soudní síně, slyším, jak lidé se hašteří a soudí, jak se nenávidí vespolek a proklínají, hle i tito spí. — I v chrámu

Páně nalezám mnohých, kteří slovo Boží poslouchají, modlí se a prozpěvují, a přece nicméně i oni spí, proto že slovo Boží v srdci svém nezachovávají a život svůj podle něho nespravují. Každý člověk, kterýž ve hříchu smrtelném žije, duchovně spí. Toť věru žalostný spánek duchovní, z něhož sv. apoštol Pavel nás probouzí, an dí: „Probud se, jenž spíš, a Kristus tě osvíti.“

2. Kdo ze sna se probudí, musí nejprve se umýti, než dá se do práce. — O kéž by i hříšník se umyl, hříchů svých oplakával a svědomí pravým pokáním očistil! — Kolikráte jsi Boha rozhněval a blížního urazil, ty hrdopýšku, svým vychloubáním, nadýmáním a ctižádostí, — ty lakomče, utiskáním chudých, utrhováním zasloužené mzdy, křivdou a šidbou, — kolik duší jsi pohoršil, smilníče, svým zprzněným jazykem, — opilče, znáš-li pak množství hříchů a nepravostí, jichžto jsi se v nestřídmosti dopustil? — Ty, jenž proklínání a zlosti jsi oddán, víš se upamatovati, kolik lidí jsi rozhněval, mnoho-lis zlého způsobil? — Zdali pak jsi také někdy s Máří Magdalenou nad svými hříchy hořce zaplakal? — prolils už se sv. Petrem kterou slzu nad nepravostmi svými? — Prosils už někdy s kajícím Davidem: „Více obmej mne od nepravosti mé a od hříchu mého očišť mne. Nebo nepravost svou já poznávám a hřích můj proti mně jest vždycky?“ Žalm 50, 4—5. „Čas rychle ubíhá“, dí sv. Augustin, „a ty spíš! O povstaň a neodkládej více, abys pravým pokáním srdce své očistil, pokud slunce milosti tobě svítí.“

3. Člověk, jenž se probudí a umyje, chápe se ihned díla, je-li pracovit a pilen. Pilně pracovati pro věčnost musíme i my v krátké době života pozemského. Leč, jak chatrná jest naše práce, jak malého užitku pro věčnost nám skytá všecka práce, jižto nekonáme s dobrým úmyslem, a kteráž proto žádné u Boha nemá ceny! — Ubohý rolníku, ty se potíš, ty se lopotíš po celý den, neobětuješ-li však díla svého Bohu — tuť namahání tvé jest jako svadlý list na stromě, jež vítr daleko odnáší. — Ty chorý celé dny a noci na loži vzdycháš a pláčeš a mnoho bolestí trpíš; netrpíš-li s oddaností do vůle Boží, žádné nemáš u Boha zásluhy. Tvé utrpení jest suchým listem, jež vítr se stromu střásá. — Ty duše křesťanská modlíš se a prozpěvuješ, ty sloužíš Bohu, leč jenom jazykem, srdce tvé obírá se jenom věcmi pozemskými, daleko jest od Boha. — Oh, i tyto tvé dobré skutky jsou jenom planým květem, kterýž nepřináší ovoce žádného. Modlitby tvé a dobré skutky, kterých nekonáš s dobrým úmyslem, více pro čest svou, nežli Boží, ne pro zisk věčný, nýbrž časný, jsou pouhým stínem, tvůj život pro věčnost jest jako strom, jenž nenese ovoce. Víš co učiní Pán až přijde, aby hledal na něm ovoce? — Z rána jednoho dne šel Pán Ježíš z Bethanie do Jerusalema. Byltě lačný; a jelikož zahledl na cestě fíkový strom, šel a hledal na něm ovoce; leč nic nenalezl, jediné listí, i dí stromu: „Na věky nebudeš ovoce míti.“ Ihned strom uschl. Toť hrozné a strašné! Tak učiní spravedlivý Bůh i nám, až přijde k soudu — hledat ovoce ctnosti a dobrých skutků. Pracujmež tedy pokud den jest, pracujmež pilně a s dobrým úmyslem; přijde noc — smrt — a odpočívati budeme, požívati budeme, co jsme dobrého a záslužného vykonali.

O křesťané, kteří doposud spíte ve hříchu a nepravosti, probudtež se, aby Kristus vás osvětil k životu kajícímu a pravému. K tomu pak zapotřebí nám třech

věcí: povstati ze sna hříchu, umýti a očistiti hříchy a nepravosti a v dobrém úmyslu nezvratně setrvati, ku cti a chvále Boží a nám k věčné spáse.

III.

Veliká a veřejná hříšnice byla kdysi sv. Eudoxia, bylať osobou marnivou a svěťáckou, sobě i jiným k věčné záhubě. Dlouho a tvrdě spala spánkem hříšným a nestoudným a dlouho ze sna hříšného se neprobouzela. Přihodilo se jedenkrát, že v sousedově obydlí jakýs poustevník přenocoval a v tiché noci hlasným zpěvem o posledním soudu Eudoxii probudil. S ustrnutím naslouchá hříšnice zpěvu o strašných věcech, o soudu přísném, jakýž čeká hříšníka, a o odplatě hojné, uchystané spravedlivému. Sotva že se rozednilo, poslala Eudoxia pro poustevníka, prosíc snažně, aby pravdy ony hrozné, o nichž v noci pěl, jí lépe vyložil. Uslyševši, že soudce spravedlivý také ji souditi bude, poklekla ihned před služebníka božího, vyznala se ze života hříšného, hořkými slzami nepravosti své smývala, a jako dříve pro věčnost spala, tak nyní pro nebe ožila, jdouc po cestě pravého pokání ku věčné radosti.

I vy, rozmilí bratři a sestry, slyšeli jste dnes sv. evangelium o posledním soudu. I nám blíží se onen strašný den. Jak dlouho ještě budeme spáti, jak dlouho chceme ještě odkládati životem záslužným pro věčnost? — Hodina jest, abychom ze sna povstali, nejvyšší čas, abychom nastoupili cestu pravého pokání. Dnes ještě máme čas příhodný, zítra snad bude již pozdě. Vloni snad ten neb onen náhlou smrtí sešel ze světa, letos přítele kláda nějaká zamačkala, včera pochovali přítele nám milého, dnes sestra nebo bratr náš pracuje k smrti; snadno, že snad i nás zítra cos podobného očekává! Brána ku věčnosti se nám otevírá; zavře se za námi na věky. — „Já tluku,“ praví Pán, „a není, kdoby otevřel.“ — Blahoslavení jsou služebníci oni, které, když Pán přijde, nalezne ani bdí. Amen.

Druhá neděle adventní.

Proč nás Bůh stvořil?

Čtení z listu sv. Pavla k Římanům. 15. 4—13.

Krásná a lepotvarná jest země a hvězdnaté nebe, leč krásnější a vznešenější o člověče jsi ty, stvořen dle obrazu božího. Každý dar dobrý a každé dání dokonalé přichází s hůry, od Otce světél; než nejdokonalejším tvorem jsi ty o člověče, jak čteme v první knize Mojžíšově: „Hospodin Bůh učinil člověka z hlíny země a vdechl ve tvář jeho dechnutí života, i učiněn jest člověk v duši živou. Tak jsi ty o člověče dle těla pozemšťanem, dle ducha nebešťanem, korunou všeho tvorstva, právě-li Stvořitele svého znáš a vděčnou chválu mu vzdáváš. Proto tě Bůh dle obrazu svého stvořil. — Abys Boha mohl poznati a Stvořitele svého mohl chváliti, máš k tomu dvojí knihu: první jest svět a tvorstvo veškeré, písmo sv. pak druhá, v němžto zazna-

menáno máš, co Bůh jest a co od nás žádá. V těchto dvou knihách dobře-li znáš i čísti, Boha opravdově poznáš a povinnou chválu a čest mu vzdávati budeš, což každého člověka nejprvnější a nejpřednější jest povinností. Poslyšmež tudyž jak krásně sv. apoštol Pavel v listu k Římanům nás na tuto povinnost upomíná.

I.

1. V Římě bývali za času sv. apoštola Pavla dvojí křesťané: první ze židů, a druhí z pohanů. Jako dítky různě matek anebo různě otců velmi zhusta nedobře se snášejí, tak i křesťané ze židů s křesťany z pohanstva nedobře se snášeli potud, pokud Boha, společného Otce dobře neznali. „Kristus byl rodem našinec — pravili židé, my první máme právo na život věčný.“ „Vy jste Krista ukřižovali — říkali zas pohané židům — nejste tudíž hodni, abyste zvali se křesťany.“ Tak se vespolek nenáviděli, urážejíce Boha laskavého, kterýžto je Otcem lásky a míru. Sv. Pavel jich napomínal a z písma sv. jim dokázal, jak Bůh nade všemi se smilovává, aby ode všech židů i pohanů byl chválen, proto píše: Bratří; všecko cožkoli napsáno jest, k našemu naučení napsáno jest: abychom skrze trpělivost a potěšení písem naději měli.

2. Bůh žádá, abychom všickni došli spasení, proto nám shovívá, ačkoli přesto jej urážíme. V dlouhočekání Bůh nás k polepšení napomíná, a proto pomáhá a podporuje nás, abychom kříže a utrpení milerádi snášeli. Radost a potěchu nám Bůh do srdce vlévá a těší nás abychom nezoufali. Za veškeré útrapy časného života, slibuje nám život věčný, abychom tím snáze vše trpěli. Proto nazývá sv. Pavel Boha dárce trpělivosti a potěšení, an píše: „Bůh pak, dárce trpělivosti a potěšení, dejž vám jednostejně smýšleti vespolek podle Ježíše Krista: abyste jednomyslně, jedněmi ústy ctili Boha a Otce Pána našeho Ježíše Krista.

3. Kde není krásné svornosti mezi lidmi, kde lidé jsou živi ve sváru a zlosti, tam Bůh míru a lásky nebývá ctěn. Proto sv. Pavel Římany napomíná: Protož přijímejte se vespolek, Jakož i Kristus přijal vás ke cti boží. Pravím totiž, že Kristus Ježíš byl služebníkem obřízky pro pravdu boží, ku potvrzení slibu otcům (učiněným): pohanští pak národové, že mají z prokázaného jim milosrdenství oslavovati Boha, jakož psáno jest: Protož vyznávati budu Tebe Pane mezi národy a jmenu Tvému budu zpívati. A opět dí: Veselte se národové s lidem jeho. A opět: Chvalte hospodina všickni národové: a velejte ho všickni lidé.

4. Všickni stvoření jsme ku poznání Boha a ku chvále jeho pohané i židé, povoláni co dítky boží, jakož prorok Isaiáš dí: Bude kořen Jesse, a kterýž povstane, aby spravoval národy (Spasitel) a v něho národové doufati budou. I naši praotcové bývali kdysi pohané. Bůh pak neskončeně dobrotivý slitoval se nad nimi, povolav je ku poznání pravdy. Dobrotou a laskavostí boží jsme i my pokřtěni a ve svaté katolické církvi zrozeni. O kéž bychom snažili se Boha v pravdě znáti a jemu za tolikera dobrodiní vroucně vzdávati díky, jako jeho vyvolení, milé díky dle slov sv. Pavla: Bůh pak naděje naplníž vás všelikou radostí a pokojem u víře, abyste se rozhojnili v naději a v moci Ducha svatého.

II.

1. Co jest Bůh? Pohané měli za boha slunce na nebi, zvířata na zemi, ano zlaté, stříbrné dřevěné a hliněné sochy byly jejich domnělí bohové. Sv. Augustin zastavuje se v mysli u všech těchto předmětův s otázkou řka: „Ptal jsem se země, jsi ty mým Bohem? I pravila mi: Já nejsem. Otázal jsem se moří, prohlubní a všech tvorů, jenžto žijí na zemi, a všickni mně pravili: My nejsme tvým Bohem, dotazuj se výše.

Zpytoval jsem nebe, slunce, měsíce a hvězdy; ale i ony pravily mně: Ani my nejsme Bůh, jehož ty hledáš. Všechno tvorů kolkolem jsem se dotazoval, zdaž mohou mně alespoň něco o Bohu zvěstovati. A všickni jednohlasně odvětili: On učinil nás všecky. Touha má poznati Boha hnala mne dále a všickni tvorové mně hlásali: Nebesa vypravují slávu boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha. Den dni vypravuje slovo a noc noci oznamuje umění. Po vsí zemi vyšel zvuk jejich a až do končin okrášku země slova jejich. Žalm 18. 1—5. I jaký jest to hlas, jaké slovo? — Že věčný, všemohoucí Stvořitel veškerenstva jasnější a velebnější jest nežli hvězdy na blankytu nebeském, světlejší než zlaté slunce na nebesklonu, laskavější společné matere naší země, kteráž nás obživuje, Onť nejmoudřejší, nejvyšší milosrdný, nikdy se neměnicí, kterýžto vším vládne a všecko zachovává, taký jest Bůh náš.

2. Vše co na zemi žije a se hýbe, co na nebi září a v nebesích se raduje, má původ od Boha, odkud má původ Bůh? Odnikud; Onť nestvořen a nezrozen jest sám od sebe od věčnosti, nejvyšší moudrý a pravdomluvný, nejvyšší milosrdný a spravedlivý, — Onť vždycky byl a vždycky jest, co bytost nejdokonalejší. — O duše má! Jak šťastni jsme, že máme Boha tak mocného a nejvyšší milosrdného.

3. Kdo však Boha viděl? Boha zřítí v jeho slávě a velebnosti, nelze žádnému tvorů pozemskému. Umřítí musel by člověk, kdyby patřiti měl na Boha ve velebě jeho, vždyť i andělé, přechístí duchové, obličej svůj před velebností jeho zastírají. Mojžíš, muž spravedlivý a svatý, Boha chtěl uzřítí; leč aby patřením na Boha nemusel zemřítí a zahynouti, obdal se Bůh laskavý oblakem a šel mimo něho. Jedině v hořícím keři se mu Bůh na hoře Horeb zjevil. A proto také Pán Ježíš dí: Žádný Otce nezná jediné Syn (Ježíš Kristus) a komu Syn Otce zjeví. Nyní patříme na Boha jako v zrcadle, jako v mlze, někdy pak uřžeme tváří v tvář. Nyní jediné poznáváme z částky, tehda však poznáme, jakož i poznání jsme. O jak vznešen a veleben musí býti Bůh, tvůrce všehomíra, ani tvorové jeho tak rozmanitou honosí se krásou a lepotvarností! •

4. Jaké přísluší Bohu jméno? Když Bůh k Mojžíšovi z keře hořícího mluvil a lid israelský z Egypta vyvésti mu kázal, otázal se Mojžíš Hospodina, řka: Hle, jdu k národu israelskému. Což odpovím jim, budou-li se mne tázati, jakéž jest jméno Boha, kterýž tě poslal? A Bůh Mojžíšovi takto odpověděl: Já jsem, kterýž jsem. Pohané nevěděli ani kterak by Boha jmenem nazvali, židé nazývali Boha jmenem Jehova; bylot jim jméno toto názvem tajuplným a nejvyšší svatým. Otcem nazýváme Boha my křesťané a tento název jest nejpráhodnější, nejlepší a nejznámější. — O kéž

bychom i my takého Otce laskavého byli dítkami vděčnými učíce se Boha znáti, jemu věrně sloužiti, jak nás tomu Pán Ježíš učí a každý tvor nám to hlásá.

5. V starém zákoně bylo rodičům přísně nařízeno, aby dítkám svým veliké a mocné skutky boží často uváděli na paměť, aby dítky Boha nejvýš mocného poznali a nejvýš dobrotivého horoucně milovali. Co však vy vypravujete dítkám svým o Otci tak laskavém a dobrotivém? Vypravujete jim o lásce a dobrotě, jižto Bůh nám hojně skytá, aby duše skrze tvory, jež vidí, povznesla se v nebesa a poznávala Tvůrce neviditelného? — O nemohu se dosti nachváliti tebe můj v Pánu zesnulý otče, že jsi mne z věcí stvořených učil znáti Tvůrce všemocného! O jak nesčíslněkrát jsi mně v noci vypravoval o zlatolesklém slunci za dne, jak ono všude tvory osvětčuje a zahřívá. A jelikož toto jsou tvorové podivuhodní a mohutní, jak podivuhoden a mocen musí býti teprve ten, který všechno to učinil. Tak jsi hovořil, vodívaje mne za ruku a duch můj pátral po Tvůrci všemohoucím, mladistvé srdce mé zahořelo láskou velemocnou k němu. Dlouho předlonho! již drahý otče pod zeleným drnem odpočíváš, než v duchu doposud slyším tebe rozmlouvati, kdykoliv popatřím na slunce a v noci zrak upírám na hvězdnatý blankyt. — Neníť v pravdě nikoho, kdo dovedl by lépe vyučiti dítě, co jest Bůh, jedině starostlivý otec a laskavá matka. Kdo nad to lepší může dáti odpověď dítěti na druhou důležitou otázku, leč otec a matka.

6. Proč nás Bůh stvořil? — Labužníci domnívali se a světáci, že stvoření jsou od Boha k tomu, aby užívali kratochvíle a radostí světských: Pojdtež tedy — pravili a požívejme dobrých věcí, kteréž tu jsou, a užívejme tvorstva jako v mladosti rychle. Drahým vínem a drahými mastmi naplníme se: a tak nemine nás květ času. Ověňčimež se růžemi, prvé nežli svadnou, nižádná nebuď louka, kteréžby nepřešla bujnost naše. Žádný z nás nebuď prázděn rozpustilosti naší, všude pozůstavme znamení veselosti, nebo tentě jest díl náš, ten jest náš los. Utiskněme chudého, spravedlivého a nešetřmež vdovy, aniž se ostýchejme šedin starce mnohého věku. A síla naše buď nám pravidlem, — a dle toho také se spravovali v životě svém, nevědouce, proč jsou stvoření. — Vědíť a znají všickni křesťané, proč je Bůh stvořil? Někteří se domnívají proto že jsou stvoření, aby od každého byli ctěni. Vše jejich snažení a touha k tomu se nese, aby jenom co nejvíce byli ctěni, a pakli toho se jim v hojně nedostává míře, mají za to, že jsou nešťastni, nepomyšlejíť, že pocta a chvála lidská jest křehká jako sklo. — Opět jiní myslí, že Bůh je stvořil proto, aby hojně měli statků vezdejších; a proto pachtí se a baží jenom po tom, jak by peněz a statku nahromadili. — Třetí zase mají za to, že dlouhý život jest cíl a konec, k němuž od Boha jsou stvoření. Všeho, co jen srdce žádá, by sobě přáli. A když byli všeho okusili, tu stává se jim totéž co Šalomounovi, kterýž to dí: Vše jest marnost. Půjdu a oplývati budu rozkošemi a požívati budu dobrých věcí. A užel jsem, že i to také jest marnost. Zveličil jsem skutky své, vystavěl jsem sobě domy a vstípil jsem vinice, vzdělal jsem sobě zahrady, štěpnice a vysadil jsem je všelikého plodu stromovým a nadělal jsem sobě rybníků, abych svažoval les dříví rostoucího, nashromáždil jsem sobě zlata a stříbra a nábytku králů a krajin, zjednal jsem sobě zpěváky a zpěvkyně i rozkoše synů lidských, koflíky a džbány k posluhování a k nalévání vína. Ale jak jsem se ohlédl na všecky skutky, které učinily ruce mé, na práce, při nichž jsem se na darmo potil,

uzřel jsem ve všech těch věcech marnost a trápení ducha. Kazatel 2. 1—11. O vy světštit mudrochové, kteří sháníte se po věcech marnivých, vezměte malý katechismus, čtete anebo poslyšte jak stručně a krásně otázku onu rozlušťuje, proč nás Bůh stvořil? Bůh člověka stvořil, aby ho poznal, ctil, miloval, jemu se klaněl, jemu sloužil a spasen byl. To jest život věčný, aby poznali tebe samého pravého Boha a jehož jsi poslal, Ježíše Krista — učí Pán Ježíš. Jan 17. 1. Bůh chce, aby všickni lidé byli spaseni a ku poznání pravdy dospěli. I. Tim. 2. 4. A krásně o tom mluví sv. Augustin: Člověk jest stvořen, aby Boha nejvyšší dobrotivého poznal, Boha poznaného miloval a milováním Boha věčně Boha požíval. — Pro sebe stvořil jsi nás o Pane a srdce naše nenalezá pokoje, pokud neodpočívá v Tobě.

Vy rodičové, první a hlavní dítek učitelové, učte dítky svoje Boha dobře znáti, poznaného milovati a láskou čirou jemu sloužiti, učeť je, by v této službě byly věrny a štěstí jejich nikdo jim neodejme. Budou-li dítky vaše popředně na Boha mysliti, budou zajisté časně a věčně šťastny.

Vy pak odrostlí nelpětež srdcem na věcech světských, neboť, kde jest poklad váš, tam jest i srdce vaše. Srdce naše musí býti u Boha. Pozdvihujte mysl svou v neustálé modlitbě k Bohu, neboť nemožno, praví sv. Bernard, aby, když tělo povznáší se k nebesům, touží po nebeské slasti, veselí se z budoucí slávy, duše onen nebeský dar, libovala sobě ve věcech tohoto světa, kochala se v kaluži světských neřestí. Což nevíte, proč nás Bůh stvořil? Každého, který jmeno mé vyzývá, stvořil ku chvále a slávě své. — dí Pán. Izaiáš 43. 7. Boha znáti a jemu věrně sloužiti, toť naší popřední povinností.

III.

Kdysi dána otázka, co by bylo pro člověka zde na zemi největším neštětím? Jedni domnívali se, že chudoba je největším neštětím, an člověk nemůže sobě sám pomoci. Druzí se domýšleli, že největším neštětím jest žalář temný, z něhož není vysvobození. Třetí opět pravili: největším neštětím jesti smrt, kterážto všeho nás zbavuje. Než ale všecky tyto nehody, ano i smrt sama mohou býti nám nemalým štěstím, dobře-li dle vůle boží ve všem tom se zachováme. — Nuž co zdá se vám co jest největším neštětím pro nás? — Boha ztratiti, to jest to největší neštětí. O bratří držmež se pevně Boha laskavého, přičiňmež se Boha dobře poznati a jemu věrně sloužiti. Nezapomeneme-li my na Boha, nezapomene zajisté Bůh i na nás, A když přiblíží se nám hodinka, abychom ze světa odešli, když země vezme což jejího — smrtelné tělo — přijme Bůh což jeho jest, nesmrtelnou duši. A k tomu nás Bůh stvořil. Amen.

Třetí neděle adventní.

Proč Bůh dopouští trápení?

Čtení z listu sv. apošt. Pavla k Filip. 4. 4—7.

Churavec s touhou čeká rána, doufaje v bolestech svých, že ranní záře svítí i jemu želaného udělí zdraví. Lodník v čas noční bouře pozírá k nebi a těší se na svit jitřenky a kochá se nadějí, že zvěstuje mu klidné povětrí a příznivější plavbu. Člověk pak postižen křížem a útrapami žádá toužebně pomocníka, kterýžby mu pomocné ruky a útěchy poskytl. Kdo však jest onen mocný a dobrotivý pomocník, kterýž nám [v kříži a soužení může pomoci? Neníť ho zde v tom slzavém údolí; proto z nebes naň čekáme, jako očekávali ho toužebně svatí patriarchové po čtyry tisíce let, volajíce se vzdycháním: Rosu dejte nebesa zhůry a oblakové deštěte Spravedlivého, otevři se země a vpuť Spasitele. Na tohoto pomocníka Pána Ježíše ukazuje nám církev sv. v tomto posvátném čase adventním. Abychom na Pána složili veškery péče a útrapy, k tomu napomíná nás sv. Pavel v listu svém k Filipenským, jež jste právě čísti slyšeli. O kězby slova tato utkvěla i nám hluboko v paměti, aby byla nám otavou a útěchou v době trampot a soužení, jež na nás snad ještě čekají.

I.

1. Veselí pravé a ušlechtilé nenalezneš vezdy ani v městech, ani na cestách aniž můžeš ho penězi koupiti; pravé, nezkalené veselí naleztí možno jedině v Bohu. Proto také napomíná sv. Pavel Filipenských; Bratří! veselte se v Bohu, opět pravím, veselte se; neboť blízko jest Pán. Co pak jest v Bohu se veseliti? Veseliti se v Bohu jest pamatovati, že od Boha jsme stvořeni, drahou krví Ježíše Krista vykoupeni a milostí Ducha sv. k věčnému životu povoláni, že jsme dítkami božími, o něž Bůh laskavě a otcovsky pečuje. — O kdožby neměl se veseliti, an ví, že má tak dobrého a laskavého Otce na nebi?

2. Veselí našemu v Bohu jsou vůbec dvě věci na odpor: nenávisť, že totiž jeden druhého nemilujeme, a přílišná péče o věci tohoto světa. Proto sv. Pavel křesťany napomíná: Mírnost vaše budiž známa všem lidem, aby všickni věděli, jak křesťané mezi sebou se milují. Nenávisť jest jako ostrý trn a lépe jest ležeti mezi trnům, nežli nenáviděnu býti od lidí, kteří každé slovo ve zlé vykládají a pro každou tretku se hněvají. Toliko mírné a tiché ovečky Pán Ježíš ve svém stádeci miluje. Křesťany, kteří jazyk mají na úzdě a vše milerádi trpí, ty Pán uznává za své ovečky, an praví: Blahoslavení tiší, neboť oni zemí vládnouti budou. Mat. 5. 4. Jako vlna kouli vystřelenou v prudkosti umírníuje, nedadouc, by škodu nějakou učinila, tak mírnost ukrotí i sebe větší hněv, skytaje život radostný a blahostný. — O dobrý Ježíši, ty tichý beránku Boží, nauč nás jak jsi byl tichý a pokorný srdcem, abychom našli pokoje dušem svým!

3. Co kalí nám dále veselí v Bohu, jest přílišná starost v pomíjející časné věci. Četně jest lidí, kteřížto předčasně přílišnou starostí o časné věci sešedivěli, jež

dnes máme a zítra snad ztratíme. — Mnoho lidí nemůže ani samou starostí v noci spáti, nevědouce sobě rady ni pomoci. A k čemu to přílišné pečování? Bůh dal, Bůh vzal, a opět Bůh dá, svatá-li to vůle jeho; vždyť vše jest v ruce Boží. Bůh-li bohatství našeho neostříhá, jako sníh na slunci tak i toto se ztratí. — Proč tak přílišně truchlíš, že jsi upadl v neštěstí? Bůh jest to, který člověka v propast vrhne, který však z ní i vysvobozuje, jakož svatá vůle jeho chce. Při vši starosti nejsi s to, abys k postavě své přidal jenom loket jeden. O nic nebudte příliš pečliví — praví sv. Pavel. Přílišná péče nám rozum a paměť mate, života ukracuje a přece nic nám neprospívá. Leč ve všeliké modlitbě a prosbě, s díkůčiněním známy buďte vaše žádosti Bohu. Bez starosti a péče byti nikterakž nemůžeme, než pečlivost naše musí míti dvě družky: modlitbu a díkůčinění. Neboť jedině ten, kdo za všecko Boha prosí a Bohu za všecko, ať dobré nebo zlé, povinné vzdává díky, ten žije klidný a šťastný život.

4. Když před časy pohané křesťany hrůzně mučili, jim za živa maso z těla řezali, za živa pekli a ohnivými kleštěmi maso z těla trhali, tu oni v těchto mukách nevýslovných Boha chválili a velebili. I divili se tomu pohané nemálo, domnívajíce se, že křesťané pomáhají sobě kouzly a čary. Než však tajné ono kouzlo, kteréž v utrpení i ve smrti člověka činí šťastným a blaženým, jest onen mír boží, kterýž převyšuje rozum lidský, a jehož sv. Pavel Filipenským želá, an dí: A pokoj boží, který převyšuje všeliký smysl, ostříhejž srdcí vašich a myslí vašich v Kristu Ježíši, Pánu našem. Jedině pokoj boží jest nevyčerpateľným pramenem blaženosti a štěstí.

Kde však možno tento pokoj Boží najíti? Matkou jeho jest zbožná, čistá mysl a obydlím jeho zbožná srdce. Přičiň se tudíž, člověče, o čisté svědomí a zbožné srdce a pak mír Boží bude s tebou. Užiješ stálé radosti a veselí, kteréž v těžkosti tobě uleví a útrapu tobě osladí.

II.

Syn Boží, zaslíbený Vykupitel a Spasitel, přišel, aby svět vykoupil a lidstvo spasil; avšak utrpení z nás nesňal, neučinil konec žalosti, vždyť i on sám trpěl a umřel, zanechav nám příklad, bychom i my rádi trpěli. A proč to?

1. Za tou příčinou, poněvadžездеjší život jest jakoby školou pro budoucí věčný život v nebesích; škola žádná však není bez útrap. Ůtrnác, šestnác ano i dvacet let musí žák do školy chodit, mnoho musí se učit, ano i noci musí často nastavovat, velmi musí se přičiňovat, než místa nějakého, živnosti se dodělá. Často žák vzdychá pod břemenem učení a rád by domů se vrátil, než však naděje, že dosáhne hodnosti nějaké, jej opět obveselí, dodává mu srdce, že všem útrapám jednou bude konec a že šťastně hodnosti dosáhne. Takoví žáci jsme i my, povoláni k životu věčnému, vyvolení rod, královské kněžstvo, lid svatý, lid vykoupěný, kteřížto připravujeme se takoruka na hodnost synů božích. V pravdě dosti obtížno zdá se vám jít v nepohodě a v nechvli do chrámu Páně, při práci těžké se postiti, v modlitbě a v přijímání svatých Svátostí ustáti. Než snad chcete couvati, chcete ze školy nebeské utéci? Toho Bůh nedopouští! Popatřte na světce a vyvolence v nebesích, pohledte na trůn vznešenosti Boží, obraťte zraků na trůn, který i vás čeká, na nějž

andělé vás posadí, jakož novovysvěcený kněz sedí na trůně, když poprvé mši sv. slouží. Ještě jenom několik let, několik dní, a vyjdeme ze školy a věčný svátek slaviti budeme v království nebeském. To budiž v utrpení první naší potěchou.

2. Ježíš přišel, aby nás vykoupil a spasil; a přece musíme tak mnoho trpět. Proč to? Z té příčiny, že život časný jest jenom poutí do života věčného. Poutník musí často zakoušeti zimu a vedro, nezřídka putuje lačen a žízniv a zhusta musí, ač uondán, toliko na slámě spáti. Než při vši slotě útěhou se těší, že v brzku dojde rodného kraje, rodné vlasti. Těš se tudíž i ty, poutníku pozemský, že putuješ ku šťastné věčnosti. Jenom ještě několik mil, několik hodin měj strpení a dojdeš šťastně prahu obydlí Otce nebeského. Tam odpočineme, — tam radovati se budeme radostí, jakéž oko nevidělo, ani ucho neslyšelo a srdce nepocítilo, jižto Ježíš nám připravuje. To budiž v kříži a utrpení naší druhou útěhou. — O jak bude tam blaženě! Jenom chutě krácejme ku předu; zde jest země jenom poutním místem.

3. Ježíš Syn Boží přišel nás spasit, a přece nieméně hojně zakoušíme útrap a křížů. Odkud to? Odtud, že každý z nás jest zde dělníkem a pracuje za mzdu; teprve po smrti přiblíží se nám den sváteční, kdy od práce se zotavíme zasloužené mzdy požívající. Jak mnoho dělník se nalopotí, nežli večera se dočká; jak nádeník se musí namáhati, aby denní mzdu obdržel. A přece neustává v práci, neodchází od díla, pokud ho nevykonal a mzdy zasloužené nedosáhl. Nejsmeliž i my dělníci na vinnici Otce nebeského? Máme snad býti váhavi u plnění svých povinností, neměli bychom bojovati za pravdu a právo, obohacovati se cnostmi, učiti neumělé, napomínati hřešící, podporovati chudé? O zdá-li se nám dílo naše odporné, nechať sílí nás naděje na věnou odplatu. Přičiňmež se, pokud den jest; přijde noc, kdy nebudeme moci pracovati. Jan 9. 4. Jenom ještě několik hodin; přiblíží se sobota, a Pán pošle pro nás, by nám za práci namahavou zasloužený vyplatil peníz. Hojnou žeň míti bude ten, kdo hojně zde rozsíval. Co zde v slzách kdo rozsíval, tam s radostí a plesáním bude žíti. Budiž nám to v útrapách třetí útěhou.

4. Kristus přišel nás vykoupit; — nuže proč musíme zde trpěti tolik křivd a urážek? Proto, že život nynější jest jenom nemocnicí, plnou duševně chorých, kteřížto tam se mají uzdravovati, a těmito neduživci jsme i my; křivdy a urážky nám učiněné jsou pro duši spasitelným lékem. Dobrý a laskavý Otec nebeský proti každé chorobě stvořil bylinku hojivou, jenom že doposud účinků všech těchto bylin neznáme. Toliko proti mořeně neroste nikde kořene. Čím jsou hořké byliny hojivé pro choré tělo, tím jsou křivdy a ústrky choré duši, aby totiž ozdravěla z hříšných návyků. Pyšný člověk se vypíná, vynáší se nad druhé, neboť duše jeho pýchou jest nakažena. Bůh naň dopustí, že jest nepovšimnut, že zlí jazykové ho pomlouvají, aby se ponížil a ozdravěl. Lakomec nad míru miluje zlato, duše jeho pohroužena ve věcech světských smrtelně postonává. Bůh dopustí naň neštěstí, odejme mu časný statek, aby ozdravěla duše pro život věčný. — Smilník upadá ve hrůznou nemoc nečistoty; Bůh dopouští, že jest zahanben a opovržen, by duše od nebezpečné smrtné choroby se zotavila. Opilci Bůh ujímá zdraví a jmění, zlostnému posílá neustupných, lenivému nedostatek a nouzi, aby duše byly uzdraveny, kteréžto v nebezpečném neuhu jsou pohrouženy. Ty člověče reptáš, že musíš mnoho trpěti, proklínáš jiných lidí,

jakoby oni nešťastím tvým byli vinni, nevíš-li, že vzdaluješ se léku, ježž Bůh laskavý tobě podává, by duše tvá věčně nezahynula? — Rád-li všechno ztrpíš, uzdravena bude duše tvá; a laskavý Bůh odejme pak hořkou bylinku utrpení od tebe. Zlobíš-li se však, opovrhne a proklínáje vše, což kolem tebe jest, odmítáš od sebe duchovní lék a nikdy života věčného nedosáhneš. Kterak pak chceš života věčného požívat? O člověče, potěš se, nezapomínej však nikdy, že útrapy vezdejší jsou hojným lékem, ježž Otec nebeský tobě podává. Těš se v kříži výrokem sv. Augustina: Zde, o Pane, řež, zde mne tresci, toliko na věčnosti mne ušetříž!

5. Ježíš přišel, aby svět spasil, nepřišel ale, aby nám nebe na zemi připravil, dalť nám toliko naučení, jak bychom nebe mohli dosáhnouti, ukázalť nám pravou k nebi cestu a bránu nebeskou křížem svým nám otevřel. Ježíše následovat, Bohu sloužit a pro nebe se vynasnažit musíme sami. Veškery naše těžké práce a zaměstnání jsou nám zásluhou k životu věčnému, veškery útrapy a protivenství hojivými léky pro život věčný. O jak rádi měli bychom těžkosti snášeti — kalich hořký milerádi píti a chváliti Boha, kterýž nám vše k našemu dobrému skýtá, a nikdy neměli bychom zapomínati, co Pán sám praví: Chce-li kdo za mnou přijít, zapři sám sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne. Luk. 9.23.

III.

Tou dobou, kdy sv. František Xaverský ve východní Indii víru křesťansko-katolickou hlásal a mnoho křížů dřevěných v oné krajině postaviti dal, co vítězné znamení, že krajina tato jest katolickou, šel jakýs pohan vedle kříže jednoho. V okamžiku onom, kdy vedle kříže šel, vyvrátil se kříž, padl na rámě jeho a značně jej poranil. Pohanu utkvěla událost tato hluboko v mysli, a sotvaže pookřál, ihned dal se pokřtiti. — Právě tak padá na mnohého z nás těžký kříž útrap a protivenství. Blaze každému, kdo ranou takou procitne a horlivěji Bohu slouží! Ty před křížem utíkáš, nechceš přijmouti a nésti kříž, ježž Bůh na tě ukládá? Nechceš-li za Ježíšem kříže trpělivě nésti, nemůžeš s ním do života věčného vejít. O duše milená! netruchli a nevzpouzej se, obejmi s radostí kříž, ježž v povolání svém máš. Kříž jest klíčem ku bráně nebeské, a cesta kříže cestou královskou v nebesa. — V brzku vyjdeme ze školy, v nížto připravujeme se pro nebe, pouť obtížná vezdejšího života záhy bude skončena, námahy každodenní pominou, útrapy, kříže a protivenství laskavý Bůh od nás navždy odejme. Nechať předcházející rozjímání jest čtverým utěšeným pramenem zotavení a útěchy ve všelikém utrpení. — Bratři a sestry rozmilé! veselte se v Pánu, opět pravím veselte se; neboť Pán blízko jest, tenť promění útrapy ve věčnou a nehybnou radost. Amen.

Čtvrtá neděle adventní.

Kterak máme Bohu v pravdě sloužiti.

Čtení z I. listu sv. Pavla ku Korintským, 4. 1—5.

Svatá matka naše, církev katolická, každoročně ustanovuje čtvero suchých dnů neboli kvatember, čímž křesťany, dítky své povzbuzuje a pobádá, by duši a tělo vším potřebným opatřili. V jarních suchých dnech nás napomíná k modlitbě, aby laskavý

Bůh osení požehnal, aby krásně se zelenalo; v létě opět, abychom prosili za odvrácení všelikého neštěstí od polností a vinohradů; v jesení opět, abychom práce šťastně vykonali; a v zimě učí nás církev sv. modliti se, abychom střídě darů božích požívali a ku spasení svému jich vynakládali. — Starostlivá matka církev sv. nás ale mimo to v kvatembr napomíná, abychom pečovali také o pokrm duchovní, jež nám Bůh skrze kněze, své náměstky uděluje, kteřížto právě v suchých dnech bývají vysvěcováni, a napomíná nás, abychom postem a modlitbou horlivých pastýřů na Bohu snažili se vyžádati, aby slovem božím a svatými svátostmi ovečky stádece Kristova hodně pásli, jsouce rozdavačové tajemství božích. Z té příčiny také církev sv. nařizuje na dnešní neděli čtení z prvního listu sv. Pavla ku Korintským, kdež o vznešenosti stavu duchovního se jedná.

I.

Korint, znamenité pohanské město v Achaji, někdejší řecké krajině, bylo vznešené a bohaté ve věcech světských a plno obyvatelů, leč prachudičké ohledem poznání pravého Boha a zbožného, svatého života. Sv. Pavel půl druhého roku v městě tomto ztrávil, četně pohanů pokřtil a Kristu Ježíši, nejvyššímu pastýři hojné stádece pravověrných křesťanů získal, nad nimiž nemálo sám se radoval. Po jeho však odchodu, přišli do Korintu zlí, utrhační lidé, kteřížto sv. Pavla snažili se zostuditi, jakoby nebyl pravým apoštolem, a tím křesťany popudili, že nebylo mezi nimi krásné shody a svornosti. Sv. apoštol jim proto poněkud přísně píše, utrhače falešnými apoštoly nazývaje, zároveň pak vznešenost stavu svého hájí řka: Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdavačích tajemství božích. — O by svět znal vznešenost a důstojnost náměstků božích, jimžto svěřeno, což ani andělům není popřáno. Kéžby lidé vezdy Bohu za kněze povinně vzdávali díky, jich vezdy sobě vážili a účastnými se stali oněch milostí, jež Bůh náměstky svými lidem rozdává! Cti Boha z celé duše své, praví Duch sv., a kněze měj v uctivosti. Sirach 7.33.

2. Jakož však velká jest kněžů vznešenost a důstojnost, takováť jest jejich povinnost, aby lid pravdě boží tak učili, jak Bůh přikazuje a ne jak lidé sami toho sobě žádají, — aby udělovali sv. svátostí jenom těm, kteří jsou hodni, aby nedávali svatého psům a nemetali perel před svině, — aby ku věřícím byli přísní a laskavi, jak toho právě zasluhují. Tu se již při rozdavačích vyhledává, aby každý věrným nalezen byl. Co platno dlužníku, napíše-li mu služebník, že dluh pán mu odpouští, nepotvrdí-li pán toho, co služebník jeho napsal? Co prospívá hříšníkově, bytby a i zpovědník nehodnému hříchy odpustil a ku stolu Páně jej připustil, Bůh-li na věky jej od sebe zavrhně?

3. Někteří z Korintských, popuzováni utrhačnými jazyky, že jejich učitel sv. Pavel méně jest ctihodný než ostatní sv. apoštolové, obviňovali jej, že jest pyšný, a veškery dary dobré vykládali mu ve zlé. Také posuzování člověka bolí, Bohu-li ho člověk neobětuje, kterýž srdce a nitro naše zná. Sv. Pavel takovým křivým obviňovatelům odpovídá: Mně pak to za nejmenší jest, abych od vás souzen byl, aneb od lidského soudu. Avšak aniž sám sebe nesoudím. Nebo ničeho sobě povědom nejsem: ale tím ještě nejsem ospravedlněn, neb kdo mne soudí, Pán jest. Protož nesuďte před časem, dokudž nepřijde Pán, kterýž i skryté věci temnosti osvítl a zjeví rady

srdeci, a tehdaž bude míti jedenkaždý chválu od Boha. O jak neobezřetně jedná člověk, který ve všem jednání dle lidí se zpravuje a vezdy se táže: Co tomu lidé řeknou? Netažme se toliko, co lidé o nás soudí, nýbrž mnohem více mějmež na mysli, jak bychom obstáli před soudnou stolicí boží? Co platno lidem se zalíbiti, Bůh-li nad námi zalíbení nemá. Kdybych lidem se líbil, Kristův služebník bych nebyl. Odedávna bývají věrní služebníci boží od lidí haněni; a ti, kteří nábožně chtějí živi býti, protivenství snášeti budou. Než věrný služebník Kristův musí až ku smrti nepřemoženým zůstatí. — Kdo pak jest věrný a spravedlivý služebník boží? Ten, který milost boží svědomitě rozdává (jako kněží) a ten, kdo milost tuto hodně přijímá a k dobrému vynakládá (věrný a zbožný křesťan.)

II.

Bůh nám svými náměstký (kněžími) pro spasení naše zvláště tři darů uděluje. Prvý dar jest:

1. Slovo boží, jež nám jmenem božím hlásají. Kéž by lidé dobře znali, jak slovo boží jest vzácné a drahé! — Sv. Augustin, v mládí oddán sektě manichejské, žil život pustý a rozmařilý. Přišel do Milanu, vlášského města, kde biskupoval sv. Ambrož, kterýž sám slovo boží hlásal, a jehožto kázání sv. Augustin navštěvoval. Co se s ním tam událo, nechť vypravuje nám sv. Augustin sám: Kůra ledová v nitru mém roztála a srdce mé bylo pravdě přístupno. Slovo tvé o Pane jest chlebem, kterýž obživuje a nasycuje, olejem, kterýž nás sílí a tvář naši obveseluje vínem, jež činí nás šťastnými a jež působí, že omrzí nás radost světská. Neviditelná ruka tvoje dovedla mne k muži svatému, že mně oči otevřel a mne k Tobě připoutal. Učil pravdám svatým a vznešeným, oznamuje nauku spasnou. Než jak daleci jsme od toho všeho, pokud hříchům jsme oddáni, jako já tehdaž. Pozvolna jsem se k Tobě blížil, ač sám jsem toho nepozoroval. Tak vypravuje sv. Augustin sám o sobě; copak mám říci já o vlažných křesťanech? Mnohým jest poslouchání slova božího odporné a na nich vyplní se hrozná slova, jež Kristus tvrdošijným židům řekl: Kdo z Boha jest, slovo boží slyší; protož vy neslyšíte, že z Boha nejste. Jan 7.47. Mnohým zdá se kázání nezměrně dlouhé a mnohý nudí se při poslouchání slova božího, ano snad předčasně z chrámu Páně odchází. Takých napomíná sv. Hilarius biskup: Jdětež jenom z chrámu: však z pekla nikdy nevyjdete.

Slovo boží jest jako símě a srdce tvé zemí. Nezaseješ-li ho nebeským semenem, pak ovšem zaroste ti pekelným trním a hložíš nevěry a nepravosti. Právě v oněch krajinách kacíři nejvíce přivrženců mezi lidem získali, kde křesťané ve svaté víře málo byli vyučeni. Proto také Pán sv. apoštolů napomíná: Jdouce do celého světa učte všechny národy zachovávatí vše, cokoliv jsem vám přikázal. Z této příčiny poroučí Pán náměstků svých pilně poslouchati; neboť nemluví oni sami od sebe, nýbrž Duch sv. mluví ústy jejich, jelikož jsou praví náměstkové boží. Žel Bohu, že málo jest těch, kteří pilně slovo Boží poslouchají; mají snad proto kněží ustati v rozsévání, hlásání slova Božího? Nerádi-li věřící naslouchají slovům, jimiž Bůh v kázání a křesťanském cvičení k nim mluví, pak i Bůh nevyslyší proseb, jež k němu vysílají.

Zbožný a o spasení věčné dbalý křesťan bude zajisté každou neděli a svátek přítomen kázání, ano hříchem bude mu kázání zanedbati. A pokud mu možno, nezanedbá i odpoledne přítomen býti křesťanskému cvičení, neboť však ponaučení jest mu vonným kvítkem nebeským, duše jeho podobá se pilné včelce, kterážto žádostivě touží po maně života věčného. Cokoliv slyší, na to cestou nezapomíná, nýbrž věrně v srdci svém vše zachovává, častěji o tom přemýšlí a život svůj dle naučení onoho řídí a spravuje. Rád vypravuje domácím, co v chrámu Páně slyšel; a raději ještě naslouchá, kdykoliv někdo cos náboženského vypravuje. Slovo Boží jest mu drahokamem, jehož dosti nemůže ani nasbírat. — Tak zbožný křesťan více dbá o símě slova Božího, nežli o símě na poli a radostně, bohat na statech věčných, byť i se mu časných nedostávalo, na onen svět se ubírá. — Kterak budete však odpovídati vy nedbalí rodiče za dítky své — vy hospodářové za čeleď, pakli jste na křesťanské cvičení jich neposílali a v mládí o návštěvu školy málo dbali. Nenít člověk živ samým chlebem, nýbrž každým slovem, kteréž vychází z úst Božích. Náměstkové Boží rozsévají pilně símě slova Božího, srdce-li však lidské podobá se pusté neúrodné zemi, kteráž se obdělati a zaseti nedá, tu Bůh takým símě slova Božího odejme a dá ho lidu, přinášejícímu hojnější užitek. Čehož Bůh milostivě račiž nás uchovati.

2. Druhý dar Boží, jakýž náměstkové Boží nám skytají, jest bohoslužba, již Bohu jsme povinni, jsouce zároveň šťastni, že ji konati můžeme. Náměstkové Boží nás vyučují, jak bychom Tvůrci svému, kterýž nás zachovává, věrně měli sloužiti. Dobrý a laskavý Bůh nikdy na nás nezapomíná, uštěďruje nám každodenně život a zdraví, pokrm a oděv: což však my na vzájem jemu dáme? Dávejmež Bohu ranní a večerní modlitbu, obzvláště však obět mše sv. obětujmež, co obět díkůčinění. Kněží obětují obět mše sv. za věřící lid, tento však má přítomností svou snažiti se, aby dosáhl oněch milostí, jež z této oběti plynou. — Každodenně poznamenaná se zbožný křesťan hned na úsvitě znamením sv. kříže, díky vzdávaje v modlitbě Bohu za ochranu, jakéž se mu v noci dostalo, a prose zároveň o pomoc a přispění ku celodenní práci, aby vše ke cti a chvále Boží mohl konati. Na večer opětně zbožně poklekne, pozvedne rukou k modlitbě, aby poděkoval Bohu za přijatá dobrodiní, vyprosil sobě odpuštění hříchů, a úplně odevzdává se pak do ochrany Všemocného. Všakou práci s Bohem začíná a končí, za pokrm i nápoj vroucně Bohu vzdáti díky neopomene. Tak jedná zbožný křesťan a však zaměstnání jeho jest modlitba.

Než ale veškerá bohoslužba naše bez neskonalých zásluh Ježíše Krista neměla by pro nás ni nejmenšího výsledku.

Obět mše sv. jest souhrn vši bohoslužby, nad touto největší obětí má Bůh nebeský největší zalíbení a proto křesťan zbožný všemožně se snaží, aby co nejčastěji oběti této nejdražší mohl obcovat. Každou neděli a každý svátek bývá ve farním chrámu Páně mši sv. přítomen, a nikdy z vlastní viny mše sv. neobmešká. Všecky myšlenky a žádosti své spojuje a sjednocuje s knězem, vzbuzuje při všech čtyrech hlavních částkách mše sv. zbožné úmysly, připomíná sobě nestihlou lásku Ježíše Krista, kterýž tak nesmírně mnoho za nás trpěl ano i umřel, abychom my věčně živi býti mohli. Neobětuje kněz oběti mše sv. jen za tím úmyslem, aby věřícím Bůh

hojně požehnával ve věcech časných, by dostatek měli ve všem, nýbrž popředně žádá a prosí za odpuštění hříchů, za spasení své a stádce sobě svěřeného a za setrvání v životě zbožném a Bohu milém. Potěšen a obohacen na duši vychází křesťan z chrámu Páně a vše, co snad zanedbal, Bůh mu hojně vynahradí dle zaslíbení Pána Ježíše: Hleďte nejprve království božího a spravedlnosti jeho a ostatní vše bude vám přidáno. Mat. 6. 33.

Nemůže-li však někdo osobně mši sv. býti přítomen, tu poklekne v příbytku o pravé hodině, obrátí zraku svého ku chrámu Páně, vezme modlitební knihu nebo růženec do ruky, spojí se s bratry a sestrami v chrámu Páně přítomnými, sjednotí úmysl svůj s úmyslem kněze, kterýž mši sv. slouží, a tím stává se účasten mše sv. jakoby osobně při ní byl přítomen. Na Slovensku, poblíže města Celovce žil před několika lety na kopci převysokém veleučený avšak chromý pán. Na vojně přišel chuďas o nohu. V nečase a v zimě nemohl ubožák do kostela jít. Co učinil? Šel ven, tam kde mohl hlas zvonku slyšeti, opřel se o strom, poklekl na pařez a pozvednuv ruce k nebesům obcoval takto duchovním způsobem oběti mše sv. — Taktéž čiň i ty poutníku, kdykoliv jsi na cestě a do chrámu Páně vejít nemůžeš. — Nechať celá farnost jest jedné mysli a jednoho srdce se svým farářem — a tím zároveň ať spojena jest se svým nejvyšším pastýřem Ježíšem, kterýžto v oběti mše sv. Bohu za nás v dar se obětuje. — Než jak nedbale a liknavě se často tato nejsvětější obět zanedbává!

Četně křesťanů obeuje mši sv. ne tak ku spasení duše, jako spíše pro blaho tělesné, více pro zisk časný nežli věčný, zřídka jen ku blahu věčnému svých svěřenců, zhusta však pro štěstí pozemské, jako kdyby byl Ježíš proto umřel, aby zde na zemi učinil nás šťastnými. Mše sv. není nikterakž světoslužbou, nýbrž bohoslužbou, onať konána bývá ke cti a chvále boží, za potřeby duchovní, za odpuštění hříchů, k osvětlení rozumu našeho, k získání posvěcující milosti boží a života věčného. A pak teprve i za tělesné potřeby, k nabytí zdraví, ku získání štěstí a blaha pozemského, Bohu-li ku cti a nám-li ku spasení prospívá.

Mnohý hospodář čeládce své ani v neděli a ve svátek do chrámu Páně jít nedá, tak že častěji po celý měsíc ano i po delší dobu ve chrámu Páně není přítomen a čas služeb božích pasením dobytka a jinou služebnou prací zaměstnán trávití musí. Čemu mladík navykne, toho a i stařec nenechá a raději doma vyspává anebo v krčmě se povaluje, než by do chrámu Páně šel.

Nejeden otec a matka dívky své do kostela posílá, leč jako ovcí bez pastýře, tak že v chrámu Páně také dítě se ohlíží, směje, s druhými se tahá a pere. A toho vinu nese otec a matka, neboť nevedli dítě sami do chrámu Páně, neukázali jim, kdo v chrámu Páně jest přítomen, jak mají se tam zachovati a co popředně při jednotlivých částech mše sv. činiti mají. Tak dívky samy sobě jsou ponechány pustují a jiným jsou jen ku pohoršení.

Mnohý chrám Páně po celá leta bývá prázdný a pustý, ani farníci chrámu farnímu se vyhýbají, doma do chrámu Páně nechodí a větším dílem v cizím chrámu Páně mši sv. jenom ledabylo jsou přítomni. Viztež vy neteční a vlažní křesťané, aby časem vám právě tak se nevedlo jako kdysi ubohým Francouzům, jimž v době

revoluce oltáře pobořili, kněze povraždili anebo ven ze země vyhnali. Hledali pak pomoci v útrapách ale nikdež jí naleztí nemohli. Co neučinili zbožní obyvatelé námořní? O půlnoci ploula po hladině mořské malá lodička a slyšeti bylo jemný zvonů hlas. Z vysokých hor lidé chvatem ku břehu moře kvapili a vsednouce na břehu do malých člunů v širé moře na nich odplouli. Již světlo rozeznávají více a hlas zvonů též zřetelněji a hlasněji k nim doráží. Pojevilat se tu loďka, na loďce zbudován oltář, na oltáři rozžaty svíce, u oltáře stojí pak kněz v mešním rouchu, chystaje se na širém moři obět mše sv. obětovati, neboť na suché zemi nesměla býti obět mše svaté obětována. Nyní dáno zvonkem znamení k nejsvětější oběti, všickni v člunech poklekli a poznamenavše se znamením sv. kříže jednými ústy hlasně zapěli: Bože před Tvou velebností na kolena padáme. — Popatřte na širém, nebezpečném moři tolik lidstva, kterak zbožně oběti mše sv. obcují, a u nás na suché, bezpečné zemi tolik vlašných a netečných křesťanů! — O Ježíši laskavý, zapal v nás oheň své lásky, abychom vezdy zbožným srdcem památku smrti Tvé slavili a při mši sv. vždy uctivě přítomni byli, kterážto studnicí nevyváznou jest všech milostí a darů.

3. Třetí dar boží, ku spasení našemu nám skytaný, jsou sv. svátosti, jež Bůh svými náměstky nám rozdává. Nábožnému křesťanu nedostačuje každodenně ráno a večer se modliti — každou neděli a svátek přítomen býti mši sv., také sv. svátosti často a hodně přijímati má za svou povinnost. Nejenom o velikonoci, jakž bývá zvykem u vlašných křesťanů, chodí k sv. zpovědi a ku přijímání, nýbrž pokaždé, kdykoliv hříchu smrtelného se dopustí, anebo v nebezpečství hříchu se nalezá, alespoň vždy čtvrtročně, ne-li měsíčně svědomí své očistí ve svátosti pokání a obživí duši přijímáním nejsvětější svátosti oltární. Kterak pak ty, netečný křesťane, sv. svátosti přijímáš? Kdy paks byl naposledy u zpovědi a u stolu Páně? O velikonoci — odpovídá mně skoro každý, slyším, ano vidím sám patrně, kterak každodenně z jednoho hříchu smrtelného v druhý padá. — Proč nešels hned po prvném hříchu smrtelném ku sv. zpovědi? Odkládal jsem, tím odpovídáš. Nevíš-li, že ve hříchu smrtelném živu býti jest pro duši tvou nejvýš nebezpečno? Nebojíš se na milosrdenství boží hřešiti a bez milosti boží umříti? Neodkládej ze dne na den obrátiti se k Pánu Bohu svému, napomíná Duch sv., neboť prechlivost jeho rovna jest smilování a v čas pomsty tě zahubí. Sirach 5. 8. — Proč nešels častěji v roce ku zpovědi? Nemohl jsem — pravíš. Co platno, kdybys celý svět získal, ale na duši ztrátu trpěl? Přijít o hodinu dříve do chrámu Páně, zdržeti se v chrámu Páně o chvíli déle nemůžeš ty, který celé večery v daremném tlachání, pomluvách ano v hříšných radovánkách trávíš? O bratře, ty opravdu nevíš, jak drahou cenu má duše tvá, protože tak málo o ni dbáš. — Proč nebyls tak dlouho u sv. zpovědi? Protože sobě nejsem žádného hříchu vědom — odpovídá vlašný křesťan. Což jsi snad světější Jana, kterýžto svědčí, že i spravedlivý sedmkrát za den zhřeší? Reč mně, proč každý den se umýváš, ač se v blátě neustále neválíš a sazí obličej nepošpiníš? Jak umazána a k nepoznání byla by tvář tvá, kdybys jenom jednou anebo nanejvýš dvakrát za rok se umýval! Jaké musí teprve býti srdce tvé, jednou-li jen do roka sv. zpovědi je čistíš a umýváš! Pilná hospodyně každodenně jizbu umětá, aby tam mnoho smetí se neusadilo; pečlivá děvečka každou sobotu umývá nádoby

kuchyňské, umývá lavice a stoly, aby byly bělounké a čisté. O nezapomínejtež, duše drahé a milé právě tak pečlivě čistiti a bíliti nitro své, aby Duch sv. tam mohl přebývati, aby srdce vaše bylo bělostným trůnem Ježíše, ženicha duše vaší! —

Tělo tvé slábne, jeden-li nebo dva dni pokrmu nebo nápoje nepožilo; jak slabá musí teprve duše tvá býti, celé-li čtvrtletí, rok-li celý u stolu Páně nebyváš. Proto tě také i nejmenší vánek pokušení ku hříchu přivádí, protože jsi sláb a nestatečen bez posily nebeské. Laskavý Ježíš na tě čeká, svými náměstky tě k sobě vábí a volá a tebe nikdež není. Stál Páně každodenně jest pro nás připraven a uchystán, ale pozvaní nepřicházejí, zvláště pozvaní mužové. Řcetež mně vy odrostlí, což pak není Ježíš i vaším pastýřem dobrým, že před ním utíkáte? — Není-liž Spasitelem vašim a vy mu vyhýbáte. Mezi devíti ženami nebo pannami zřídka kdy bývá jeden muž u sv. přijímání. Což máte snad vy mužové jiného Boha, přijdete snad jinou cestou do nebe nežli ženy? — Poslyštež, co Pán vám praví: Večeře připravena jest, leč pozvaní nebyli hodni. Pravím pak vám, že žádný z pozvaných neokusí večeře mé. Luk. 14. 24. Jak horoucně a toužebně sv. církev žádá, abychom tím chlebem nebeským byli krmeni, aby křesťané často ku stolu Páně přistupovali, dosvědčuje sv. sněm Tridentský v 13. sez., žádat, aby nejsvětější svátost byla duši naší pokrmem a věčným uzdravením srdce našeho, bychom chlebem tímto posilnění šťastně pouťездеjší dokonali a onen andělský chleb, jež pod způsobami chleba přijímáme, v nebesích navždy tváří v tvář požívati mohli. — Velké netečnosti známkou jest, nemodliti se každodenně; — leností nekřesťanskou jest, v neděli a ve svátek nebyti službám božím přítomna; — netečností a leností zároveň jest, alespoň čtvrtročně nepřijímati svátosti oltářní, jak Pán náš toho želá a církev sv. nám nařizuje. Lenost ve službě boží jest hříchem smrtelným, jest hlavou mnohých hříchů a pramenem věčného ztracení.

III.

Považte ještě jednou, duše drahé, rozdíl mezi nábožnými a vlašnými křesťany a sami se ptejte, ku kterým vy náležíte? Bůh dává vám náměstky své co rozdávající svých tajemství: vy pak zvykli jste liknavě darů božích přijímati. Nebojíte se, že se opozdíte při uvítání Ženicha nebeského, jako ony bláznivé panny, kteréž neměly oleje v lampách svých, když ženich se přibližoval? Tlouci budou neteční křesťané a volati: „Pane, Pane, otevři nám!“ Leč pozdě bude. Amen, amen pravím vám, že vás neznám — odpoví Ježíš a neotevře nám brány života věčného. — Považte upomínku narození Ježíšova — jitro milosti boží se nám opětně blíží. O kež i v nitru našem oživne horoucná touha, účastnými se státi oněch milostí, jež Pán narozením svým s nebe na zemi přinesl. Amen.

Slavnost narození Ježíšova.

1. Nevyhnutelná potřeba Spasitele.

(Na jitřní.)

Čtení z listu sv. Pavla k Titovi 2, 11—15.

Temná noc jest, a smutno ve světě. Neníť světla ni tepla na zemi, od oné doby, kdy slunce zmizelo za mrakem. Bledý jest svit luny, slabo jenom hvězdy kmitají; — o jak by nám bylo, kdyby nevrátilo se více zlaté slunko! — Tak bylo v duševním smyslu, lidem an dobrý a laskavý Bůh po hříchu prvopočátečném tvář svou odvrátil. Tma nevědomosti je pokrývala, mráz hříchu a nepravosti je obdával; zoufati by sobě museli lidé, kdyby milosrdný Bůh Spasitele jim byl nezaslíbil — duševní slunce ubohému světu — jehožto příchod sv. apoštol Pavel svému milému žáku Titovi popisuje, jak v dnešním svatém čtení slyšíme.

I.

1. Sv. Titus byl věrným tovaryšem a pomocníkem sv. Pavla na jeho apoštolských cestách. Sv. Pavel Tita zvláštní miloval láskou, a pro jeho svědomitost a věrnost ustanovil jej na ostrově Kretě v středozemním moři biskupem, přikázav mu zároveň, by vše moudře zařídil, co by věrným křesťanům ku spasení sloužilo. Přísnou ukládá mu povinnost všecky napomínati, aby každý dle stavu svého počestně byl živ, aby neztratili oněch milostí, jež laskavý Bůh Synem svým jim opatřil, a protož dí: Ukázala se zajisté milost Boha, Spasitele našeho, všechněm lidem, vyučující nás, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě. — O, v pravdě, překrásné to apoštolské naučení! Neníť dosti na tom, že jsme křesťany; musímeť i křesťansky živi býti, chceme-li šťastni býti nejenom zde na zemi, nýbrž i na věčnosti.

2. Lidé nevázaní přetěžko jenom křesťanskému životu zvykají, domnívajíce se, že život křesťanský jest velmi nudný a trapný. Častokráte dotazují se, čeho doštane se jim za to, světskému-li životu výhost dají? Na to odpovídá jim sv. Pavel: Přemilí, my čekati musíme až splní se nám to, co Spasitel nám zaslíbil, my musíme očekávati příští slávy velikého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista, kterýž dal sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti a očistil nás sobě lid vzácný, následovný dobrých skutků. Kdy však bude onen druhý, slavný příchod Páně?

Každému z nás přiblíží se onen příchod Páně hned po smrti, všem zároveň přijde onen den v poslední neboli soudný den, kdy Pán přijde ne co malý, slabý robátko nýbrž co všemocný a spravedlivý soudce živých i mrtvých.

3. I nám platí zaslíbení Ježíšovo; zdaž pak ale také ze zaslíbení tohoto se veselíme? Veselmež se zaslíbením tímto, Bohu-li jsme mili, a pravými křesťany; neboť: Ježíš Kristus dal život svůj za nás, učí sv. Pavel, aby očistil nás od všeliké nepravosti. To slíbili jsme Bohu při křtu sv. a za to zaslíbil nám Bůh život věčný. O kéž bychom nikdy na to nezapomenuli, kéž bychom my slib svůj věrně vyplnili — pak vyplnil by slib svůj i Bůh. — To mluvití a k tomu napomínati ve jmenu Ježíše Krista káže sv. apoštol Pavel nejenom Titovi, nýbrž i mně, abych totiž dokázal vám při jitřní, jak velmi zapotřebí bylo Spasitele, a jak povinni jsme Bohu za Spasitele tohoto díky vzdávati a milostí zjednaných účastnými se státi.

II.

1. Prvopočátečný hřích byl pro lidský rod nešťastnou, smrtelnou temnotou. Rozum i vůli člověkovu hřích onen zakalil, jako bláto čistou vodu, tak že lidé ni Boha, ni sebe samých dobře neznali; svobodnou vůli zvrátil ku zlému a svět tak pokazil, že už prvý syn Adama a Evy, nešlechetný Kain, zbožného Abela z pouhé závisti ze světa sprovodil. V pravdě žalost a neštěstí nezměrné, jehož první rodičové pro hřích svůj se dočekali! Čím více však lidí přibývalo, tím více bylo i pohoršení. A když Bůh viděl, jak veliké zlé lidé na zemi činili, a že myšlení jejich jedině ku zlému se nese, zželelo se Bohu, že člověka stvořil, a proto pravil: Vyhladím člověka, jehož jsem stvořil, ze země; neboť líto mi jest, že jsem člověka učinil. I. Mojž. 6, 5—7. Co Bůh řekl, to se také stalo; veškeren svět zahynul potopou. — Popatřtež, jaká to hrůza, jaké neštěstí!

2. Noe a rodina jeho — všehovšudy osm spravedlivých — vyvázli trestu hroznému. Rozmnožilo se zase pokolení lidské, ale zhoršilo se taktéž, a nesmírná věž babylonská vystavěna co pomník pýchy a nadutosti. Aby myšlení jejich bylo zmařeno, zmátli jim Bůh řeč, a nemohouce jeden druhému rozuměti, roztrousili se do rozličných krajin. Čím dále se rozešli, tím více zapomínali na Stvořitele svého, na duši nesmrtelnou, ano ku poslední nevěděli ani, proč je Bůh stvořil. Zaslepeni životem hříšným, zapomnuli na Boha pravého, opojeni radostmi světskými učinili sobě rytiny, jmenovali je bohem a vzdávali jim božskou čest, jako Israelité zlaté tele na poušti říkající: Toť jsou bohové naši. Ano i dále ještě pobloudili majíce za boha slunce a měsíce — ano i vítr a blesk, i mrtvé lidi a nerozumnou zvěř, konečně i hady a kamenné i dřevěné sochy. Nešťastni jsou — praví Duch sv. — kteří v mrtvé skládají nádeje svou, kteří jmenují bohy věci takové, kteréž utvořili ruce lidské. Aneb když některý řemeslník tesař v lese vytne dřevo rovné a uměle všecku kůru s něho obloupi, a řemesla svého užívaje, s pilností dělá nádobu užitečnou k pohodlí života, zbytků pak tohoto díla užívá ku přípravě pokrmů; a ostatek toho, ježto není k ničemu užitečné, dřevo křivé a plné suků, vyrývá pilně při práznosti své, a podle umění řemesla svého tvoří je a podobné je činí obrazu lidskému, aneb některému z živočichů připodobňuje je, potíraje hrudkou a červenou číně líčidlem barvu jeho, a všelikou poškvěru, kteráž jest na něm, zatíraje; a dělá jemu slušný příbytek a na stěně, staví je a opevňuje železem a opatřuje je, aby snad nespadlo, věda, že nemůže samo sobě spomoci.

A v zdraví zajisté žádá mdlého, za život prosí mrtvého a v pomoc k neužitečnému volá. Moudr. 13. 10. Tak jednali modláři ano tak daleko se zapomenuli, že necudnou Ladu, opilého Bacha hroznými nepravostmi uctívali. O jak velmi pobloudili — ale horší ještě byla modloslužba! Pekelný duch, pán duševní temnoty a nepravosti, měl moc nad ubohými modláři. Jak nevyhnutelně třeba bylo Spasitele!

3. Kdo by vypravil nešlechetné obyčeje a hrůzyplné oběti, jež pohané v slepotě duševné modlám obětovali! Hrůza a strach vás obejde, zaslechnete-li, co činili, jakými nečistými skutky hleděli modlám se zalíbiti. Nestydatosti, jichžto s mužským i ženským pohlavím ku počtě Lady se dopouštěli, nesmějí se dle slov sv. Pavla mezi křesťany ani jmenovati. A hrůza obchází všakého, kdo čte, kolik nevinných obětí, nevinných lidí modlám přinášeli. V Messině v Řecku dal v čas neúrody a hladu Aristodemus dečř svou královskou bohům v oběť přinést. A když králem byl ustanoven, tehda tři sta Lacedemonských vojínův i s králem jejich bohům ku počtě dal zavraždit, a k posledu na rozkaz modlářských kněží sám sebe na hrobě dcery své bohům domnělým obětoval. I pohanští Římané v čas války bohům lidi obětovali. Jako někdejší Němci domnělému Bohu Vodanu — taktéž i pohanští Slované Čertomíru, či černému bohu, děvy i mladíky obětovali. To byli oni drakové, ony obludy, o nichto až doposud lid v pohádkách si vypravuje, že museli jim každý týden buď mladík anebo děva býti obětováni k roztrhání.

4. Nebylo však hroznější modloslužby na zemi nad onu Mexikanců v Americe. Dvacet tisíc lidí zabíjeli oni každoročně hrzoné modle v oběť, jižto jmenovali Bieli-bucli. Nestačilo-li jim zajatých nepřátel, tu zabíjeli vlastní své dítky. Kněz pohanský člověkovu za živa prsa rozřezal, srdce za živa mu vyrval a krev z něho modle do úst vymačkal; a pak obyčejně pohané maso lidí bohům obětovaných pojídali. Rcetež, nebyla-liž to dáblouslužba — ne však bohoslužba — jižto kněží modlářští náčelníku pekelnému přinášeli? O jak nevyhnutelně třeba bylo Spasitele těmto ubohým národům!

5. Židy, kteří byli vyvoleným národem Božím, Bůh skrze proroky zvláště vyučoval. Ústy proroků ohlašoval jim Bůh vůli svou a vystříhal je zároveň modloslužby. Než jak bídne i Židé Boha, dobrého Otce svého znali! Domnívali se, že Bůh jest jenom Bohem národa židovského, kterýžby měl všechny ostatní národy zahladiti a jim podmaniti, jakoby Bůh nebyl Otcem laskavým všech národů. Nepřátely pronásledovati, zlé zlým spláceti, mysleli že Bohu jest milo a příjemno. Oddáni křivdě a nepravosti, etili Boha toliko jazykem, srdce jejich však daleko bylo od něho. Mat. 15. 8. A kolikráte od Boha se odvrátili, přidržujíce se model pohanských! Také Židé přinášeli šerednému Molochu oběti, kladli v ohnivě náručí jeho své dítky, kteréžto poněmáhle a ukrutně se pekly. Tak veškeren svět zaplaven byl potopou hrozných neplech a nepravostí, jako za času Noe; Bůh však zaslíbil, že nechce svět potopou všeobecnou zahladiti, a proto slíbil, že pošle Spasitele, kterýžby lidstvo ubohé vysvobodil a k Otci laskavému opět přivedl, kterýžby učil lidi Boha znáti a jemu v pravdě a v duchu se klaněti. Spasitele žádali dychtivě i rozváznější pohané, toužili po něm všickni praví Israelité, volali a prosili oň po čtyři tisíce let, říkajíce: Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové deštěte Spravedlivého; otevři se země a vypuť Spasitele. Izai 45. 8. A popatřte jaká to radost! — Právě této noci ukázala se milost Spasitele našeho Ježíše Krista. Anděl Páně zvěstoval příchod a narození Spasitele pastýřům

betlemským, a andělové nebeští prozpěvovali slávu Bohu na výsosti a na zemi pokoj lidem dobré vůle. O chvalmež a dobrořečmež Bohu i my, kteří narození jeho jsme se dočkali.

III.

Přemilí! ukázala se milost Spasitele všem lidem, zdaž pak ale také všickni tu milost poznali? O jak nesččetně mnoho národů po širých krajinách Asie, Afriky, Ameriky a Austrálie žije doposud ve tmách pohanstva. Přinášejí jako jindy modlám v oběť hrozné věci, usmrcují modlám vlastní dítky i jiné lidi, požívají jako psi lidské maso, prodávají lidi, jako my dobytek, jelikož neznají Boha, a kteréhož poslal, Ježíše Krista. O jak nevyhnutelně třeba i jim Spasitele! Modliti se za ně, pomáhati jim dle možnosti, aby i jim, kteří ve tmě nevědomosti a ve stínu smrti sedí, ukázala se milost a láska Ježíše Krista, Spasitele našeho, jest povinností lásky křesťanské, jižto vyplniti můžeme podporujícíce missionáře, kteří mezi pohany hlásají učení Ježíše Krista.

Nevyhnutelně třeba Spasitele a Vykupitele i nám; neboť málo jest těch, kteřížby jej opravdově znali, a mnohem méně těch, kteří svatou nauku jeho znají a ní se v životě svém řídí a spravují. Tak mnoho nevěry a pověry jest mezi lidem, že u mnohých jedině s křesťanským jménem, nikoliv však s křesťanským životem se setkáváme. — O prokaž nám, novorozený Spasiteli, milost a lásku svou, ať upomínka slavného narození Tvého jest opravdovou proměnou života našeho, abychom nebyli národem nevědomým, bezbožným a opuštěným, nýbrž lidem Bohu příjemným a milým. Amen.

2. Příprava na příchod Spasitelův.

Při jitřní.

Čtení z listu sv. Pavla k Titovi 3, 4—7.

Přesvatý den narození Páně se přiblížil, již začíná svítati a všaký tvor raduje se z nového dne. Tak těšili se všickni svatí patriarchové na zaslíbeného Vykupitele — a na příchod jeho všemožně se připravovali. Tolikéž i nás svatá matka naše, církev katolická, po celý čas adventní napomínala, abychom připravili se na příchod Ježíšův, aby zavítal v srdce naše, osvětlil nás milostí svou jako kdysi pohanský svět, abychom na novo pro Boha a život věčný ožili. — O kéžby zasvítala i v nitru našem ona láska a dobrota Boží, o nížto sv. Pavel v listu svém k Titovi mluví, jejížto jsme právě slyšeli.

I.

1. Veliká byla zloba hříšného světa, větší však ještě milost nejvyšší laskavého Boha, kterýžto, místo aby rod lidský hříšný zahubil jako za dnů Noe, poslal Syna

svého jednorozeného, tak že se ukázala — dle slov sv. Pavla — dobrota a vlídnost Boha, Spasitele našeho, kterýžto nepřišel svět soudit, nýbrž spasit. Andělé zhřešili a Bůh je zavrhl; také my všickni jsme zhřešili a Bůh se nad námi smiloval: jakž jsme toho zasloužili?

2. Židé křivě se domnívali, že oni jediné mají nároky na lásku a vlídnost Boží, a že jich Bůh pro sliby patriarchům učiněné zavrhnouti nemůže. Než svatý Pavel všem stejně praví: Ne ze skutku spravedlnosti, kteréž jsme my učinili, ale podle svého milosrdenství spaseny nás učinil skrze obmytí druhého narození a obnovení Ducha sv., kteréhož vylil na nás hojně skrze Ježíše Krista Spasitele našeho.

3. Nevyslovitelná jest láska a milost Spasitele, jižto nám prokázal, že nejsme více jako někdejší pohané a Židé služebníci hříchu a nepravosti, nýbrž že jsme skrze Ducha sv. osvícení, vyvolení synové Boží. Abychom ospravedlnění jsouce milostí jeho, byli dědicové podle naděje života věčného. O kéž bychom pravdy této vezdy byli pamětlivi — a kéžbychom tolikéž hodně připravovali se na příchod Ježíšův, kterýžto žádá v srdci našem míti příbytek a kdysi nás uvéstí do života věčného. Jaká pak jest na příchod Páně naše příprava?

II.

Navštíví-li král anebo císař město nějaké, tu drahně před tím oznámí se příchod jeho obyvatelům, a po celé dny, týhodny, ano měsíce — mnohdy i celé pololetí poopravují se cesty, obydlí se líčí a ozdobuje, staví se vítězné brány s četnými nápisy a všemožně na ozdobě a okrase města se pracuje. Kdysi přišel též předchůdce krále mocného, volaje hlasem velikým: Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho, abyste uzřeli tvář jeho. Vše co žilo, připravovalo králi onomu cestu.

1. Zaslíbenoť už prvým rodičům, že přijde Král králův, Pán pánův, kterýžto pekelnému hadu, svůdci prvních rodičů, hlavu potře — člověka z moci ďábla vyprostí a zavržený, bídný rod lidský od hříchu vykoupí. Po čtyři tisíce let se lidé připravovali na jeho příchod; a popatřte, tehdá když přišel — o jak skrovný počet byl těch, kteří ku příchodu Páně byli připraveni! — Z tisíců a tisíců národův, kteříž o příchodu Páně zemi obývali, jediný toliko byl rod, který onoho zaslíbení byl pamětliv; všickni ostatní ze slibu tohoto vypadli.

2. Bůh mezi všemi národy zvolil rodinu Abrahámovu, rodinu spravedlivého, a jemu obnovil zaslíbení, že totiž pošle Vykupitele řka: Chci rozmnožiti tebe v národ četný, a z pokolení tvého bude ten, jehož očekávají národové, v němžto všickni budou požehnáni. — Co Bůh Abrahamovi a synu jeho Izakovi zaslíbil, to patriarcha Jakub na sotnách synu svému Judovi opětoval slovy: Nebude odjata berla od Judy a kníže z beder jeho, dokudž nepřijde ten, kterýž má býti poslán; onť jest očekávání národův. — A když lid Israelský rozmnožil se jako písek mořský, zvláště Bůh zaslíbení ono obnovil Davidovi řka: Že z pokolení jeho bude onen narozen, kterýž bude kralovati v Judstvu na věky, Kristus Pán. — Než jak málo dbali Židé zaslíbení tohoto, jak liknavě připravovali se na příchod Páně! Aby upomínka na Spasitele zaslíbeného úplně v lidu nevytizela, posýlal Bůh občas sv. muže — proroky, kteří Israelity probouzeli a příchod Spasitele jim připomínali.

3. Prorok Izaiáš, nejznamenitější z prorokův — jak krásně a utěšeně ohlašoval příchod Páně! Ejhle, panna počne a porodí Syna, a nazve jméno jeho Emanuel (t. j. Bůh s námi). Dítě se nám narodí, Syn bude nám dán a panování na ramenou jeho; a jméno jeho: Předivný, Rádce, Bůh, Mocný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje. — Kdo však uvěřil slovům našim a moc Páně komu jest zjevena? — Viděli jsme ho opovrženého a posledního v lidu, muže bolestí a účastného utrpení. — Onť zajisté vzal hříchy naše a neduhy naše nesl. Raněn byl pro hříchy naše a zdrcen pro nepravosti naše. My všickni zbloudili jsme, jako ovce, a Pan hříchy naše naň složil. Obětován byl, protože sám chtěl, a neotevřel úst svých; veden byl jako ovce k zabití, a jako beránek neotevřel úst svých. Počten byl mezi zločince, avšak přeslavný bude hrob jeho. — Daniel prorok v zajetí babylonském předpověděl i rok, v němžto se toto všecko stane; a prorok Micheáš předoznámil i místo, kdež Pán se zrodí, an pravil: A ty, Betléme, v zemi Judské, nikoli nejsi nejmenší mezi městy Judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, kterýž bude spravovat lid můj Israelský. — Tak utěšeně předpovídali proroci národu židovskému zaslíbeného Vykupitele, že i pohanští národové proroctví tato slyšali. Lidem začalo svítati, ale jako na úsvitě rozmařilí lidé mnohem sladceji sobě uzdrímnou, durdíce se nad každým, kdo by z libého spánku je budil, tak se Židům i pohanům o Spasiteli teprve tehda ve spánku snilo, když už mezi nimi dlel. Ještě nebyli na příchod jeho připraveni, ačkoliv po čtyři tisíce let naň čekali. Andělé zvěstovali narození jeho pastýřům, a pastýři jsou to jedině, kteří přicházejí, aby novorozenému Spasiteli se poklonili; všickni ostatní Židé o příchod jeho nedbali. Krásná hvězda zvěstuje pohanům narození Páně a z nesčíslných milionův lidu pohanského tři loliko mudrcové přicházejí, aby Spasiteli se poklonili. Všickni ostatní spali nejspouze připraveni ku příchodu jeho. Do svého přišel, praví sv. Jan, a svoji ho nepřijali.

4. Tu v plnosti dnů posílá Bůh sv. Jana Křestitele, aby příchod Spasitele ohlašoval a cestu jemu připravil. Já jsem hlas volající na poušti — dí sv. Jan — připravujte cestu Páně, jak se čte u proroka Izaiáše. Přímé čiňte stezky jeho; každé údolí budiž srovnáno, každá hora a pahrbek ponížen; křivé cesty budtež přímé a ostré cestami rovnými, ať uží všeliké tělo spasení Boží. Ku pokání sv. Jan povzbuzoval, ku nápravě křivdy učiněné napomínal, prstem ukazoval na Spasitele, řka: Ejhle, beránek Boží, ejhle, který snímá hříchy světa. Poskrovnu však bylo těch, kteřížto přihotoveni byli vejíti do království Božího. — Leč veliká láska a vlídnost Boží Spasitele světa ukázala se ku všem lidem, jížto obdivuje se sv. Pavel; větší však ještě jest netečnost a nevšímavost lidí k Bohu a ku Spasiteli, jako kdysi u Židů a pohanů, větší, pravím, skoro u nás — mnohých křesťanův. Ježíš Kristus se zrodil, žádaje u nás vzítí příbytek; než jak málo těch příbytků připravených ku příchodu krále nebeského!

III.

Věrný přítel záhy z rána přichází a zvolna na vrata klepá, aby mu přítel otevřel. Ten-li však spí a otevřít mu nejde, tu přítel věrný jde dále a více se již nenavrací. Ejhle, praví Ježíš — já stojím u dveří tluka. Slyší-li kdo hlas můj a otevře, vejdu k němu. Tluku na dveře srdce tvého, hříšníče, vece Ježíš, tluku tvým svědomím, kteréž tě hněte, tluku kazatelem, kterýž tě napomíná, tluku zpovědníkem,

kterýž tě varuje, křížem a utrpením, kteréžto tě potkává, náhlou a nenadálou smrtí, kteráž známé, příbuzné a přátele ze světa provází, a snad i tebe očekává; já tluku, avšak málo kdo jest, kdož by mně otevřel, srdce své očistil a jesle mně připravil, v nichžto mohl bych přebývati. O duše hříšná, slyšíš-li pak Ježíše tlukoucího? On kterýž co robenek (robátko) nebeský v jeslech ležel, on želá v srdci tvém milostí svou přebývati a praví: V pravdě, jáť brzo přijdu. O připravmež se a hlasem radostným Ježíši odpovězme: Přijdiž o Pane Ježíši a zůstaň věčně s námi, dokud nedojdeme šťastně života věčného. Amen.

3. Slavný příchod Spasitelův.

Na den.

Čtení z listu sv. Pavla k Židům 1, 1—12.

Mocní vládcové každoročně slavívají rok narození, aby přátelé jejich s nimi se radovali, poddaní však pamětlivi byli všech přijatých dobrodiní. — Narozeniny císaře neboli krále mocného celá říše slavívá a na den tento předkem už se těší. — I my křesťané máme Vládcu mocného a nejvyšší dobrotivého, krále všech králův, kterýžto dle lidské přirozenosti dnes světlo světa užírl: Ježíše Krista, Syna Božího a Spasitele našeho, jehožto den narození celý katolický svět dnes slaví. Snažmež se všemožně o to, abychom i my vděčně a hodně slavili hod Božího narození, uznávající vznešenost a velebnost Krista Ježíše a laskavé snížení a smilování jeho k nám, jež tak krásně sv. apoštol Pavel vypisuje.

I.

1. Bůh vyvolil sobě Hebrejce, rod Abrahamův, jemuž jméno bylo Heber, za svůj národ. Hebrejci nazývali se též Israelity neboli Židy; a o národ tento pečoval Bůh více, nežli mnohý otec o vlastní své děti. Bůh vyučoval je ústy prorokův, by Boha poznali, jemu věrně sloužili a na příchod Spasitele zaslíbeného se připravovali. Takými proroky byli Mojžíš, David, Eliaš, Izaiáš, Jeremiaš, Ezechiel, Daniel, Micheaš a jiných více. Jich ústy, vece sv. Pavel svým vrstevníkům — mluvil Bůh k našim otcům různým způsobem, z hořícího keře, ze strašného oblaku na hoře Sinai, ano i tajemným zjevením Bůh lidu svému vůli svou ohlašoval. Nejposléze pak poslal jednorozeného Syna svého, kterýžto jest dědicem a pánem všech věcí, Tvůrce všehomíra, aby on Syn Boží naučil nás Boha právě znáti a jemu věrně sloužiti. — Kdo by pomyslíl, že všemohoucí Tvůrce ubohé červíky navštíví — že král slávy věčné ztracené, hříchem obtížené děti vyučí, jak by dosíci mohli života věčného. Já naplním nebesa i zemi, praví ústy Jeremiaše; pro nás stává se Pán člověkem, robátkem v úzkých jeslích odpočívajícím. Sv. Bernard. O přepodivná vznešenost a poníženost Syna Božího!

2. Radujmež se z toliké poníženosti Spasitele svého, nezapomínejmež však nikterak také na jeho božskou vznešenost a velebnost, neboť jest dle slov sv. Pavla

odlesk slávy Otce svého, skrze nějžto Bůh zřejměji se nám ukázal nežli Židům v ohnivém sloupu, kterýžto je pouští vedl do země zaslíbené. Ježíš Syn Boží jest soupodstatný a sourodý s Otcem; onť jedině znáti nás naučil Boha, on všemohoucností svou vše řídí a spravuje. Onť zajisté, Syn Boží, takměř velebnost a vznešenost svou utajil, z lásky k nám vydal sám sebe na smrt kříže, by krví svou od hříchu nás obmyl. Div to, v pravdě, lásky Boží! — Bůh pojevil všemohoucnost svou stvořiv veškerenstvo — moudrost svou Bůh dává na jevo v řízení a spravování všehomíra; lásku pak nejlépe ukázal nám Bůh vtěliv se pro nás. Sv. Bernard.

3. Tvrdošíjní Židé ale právě pro toto veliké ponížení Ježíšem opovrhovali; horšili se nad jeho hanebnou smrtí, tak že nechtěli jej za Spasitele svého uznati. Nechtějtež se horšiti, praví sv. Pavel Židům: Tentýž Ježíš, kterýž utrpením a smrtí svou nás vykoupil od hříchův, sedí nyní v slávě a velebnosti na pravici Boží, vyvýšen nade všemi anděly, anož Bůh sám Syna svého vyvýšil. Poslyštež, co Bůh v žalmu 2. praví: Syn můj jsi Ty, já dnes zplodil jsem Tebe. A opět v jiném žalmu: Já budu jemu Otcem, a on bude mně Synem. Kterému z andělův Bůh slova taká řekl? — A když Jednorozeného poslal na svět, dí: Ať klanějí se jemu všickni andělé Boží! Když tudíž andělé koří se Spasiteli našemu, čím více pokoriti se musíme jemu také my.

4. Vznešení jsou andělé, služebníci Boží: leč žalm 103. nazývá je duchy rychlými jako vítr a náhlými jako blesk, kteřížto neprodleně plní rozkazy Boží; andělé jsou však jediní služebníci Boží — praví sv. Pavel; Syn Boží jest však králem, jak ho Bůh v žalmu 77. nazývá řka: Trůn tvůj jest od věkův na věky; žezlo tvé jest žezlem spravedlnosti. Proto že pravdu miluješ a křivdy nenávidíš, pomazal tebe Bůh olejem radosti, ustanovil tě mocným králem nade všemi krajinami. Právě tak i David v žalmu 101. všemohoucnost, věčnost a neproměnlivost Messiašovu hlásá, anť dí: Ty, o Hospodine, jsi na počátku stvořil zemi, nebe jest dílo rukou tvých. Obé pomine, jako oděv zvetšely proměníš je; ty pak tentýž zůstáváš na věky a letům tvým nebude konce.

O jak šťastni a blaženi jsme, že dle naučení sv. Pavla máme Syna Božského všemohoucí Pánem, věčným pomocníkem a Spasitelem, že ve všem můžeme naň se uspolehnouti, ve všelike potřebě k němu se obrátiti; a byť také vše pominulo a nás opustilo, Spasitel náš nikterak se nemění, onť jest věčný. Šťasten, přestasten tudíž dnešní den, v němžto narodil se nám Spasitel! Pojďtež v duchu k jeslím jeho, popatřmež, kdož to jest, který jako robátko malé v jesličkách odpočívá, proč přišel, co nám zjednal, a co od nás žádá!

II.

Přesmutno jest tam, kde poddaní svého krále nectí, jeho neposlouchají, anojm zhora pohrdají, jako kdysi Francouzové s Ludvíkem XVI. Tam panují zmatky, vzpoury a vraždy jako tehda ve Francouzsku. Mnohém žalostněji jest tam, kde křesťané neznají svého nebeského krále Ježíše Krista, Boha a Pána svého, jako kdysi kacíři Ariani, kteří Božství Ježíše Krista popírali a nynější nevěrci, kteřížto žijí bez víry a bez Boha. O kéž by nikdo z nás do jich počtu nepřináležel! Uvažujmež dnes o Ježíši novorozeném, nad vše vznešeném, žeť on nikoliv není pouhým člověkem, nýbrž vyvýšen nad anděly, jednorozený Syn Boží, Bůh věčný a pravý jakž nám svědčí:

1. Slovo Ježíšovo: Já nejsem z toho světa — dí Ježíš; s nebe na zemi jsem stoupil. S nebe jsem přišel; Otec mne poslal. Já a Otec jsme jedno. Otče! — prosí Ježíš — oslaviž mne slávou, jižto měl jsem u tebe dříve, nežli svět byl stvořen — totiž od věku. Ježíš tudíž jest věčný. Jakož Otec život má sám v sobě, dal také i Synu, aby život měl, aby snadno život dal a opět život vzal — učí Ježíš, dovozuje zároveň, že jest všemohoucí. Co otec činí, činí také Syn. Otec miluje Syna a vše mu zjevuje, co činí — dí Ježíš dosvědčuje, že jest vševědoucí. Jakož mne Otec miloval, tak i já miluji Otce, a život svůj dávám za své. Patřtež na lásku Ježíšovu k Otci nebeskému! Mně dána jest všeliká moc na nebi i na zemi. Veškeren soud dal Otec Synu svému. Popatřtež na nejvyšší moc Ježíšovu. A čemu Ježíš učil to také Ježíš neprostředně před smrtí veřejně před soudcem potvrdil, kterýžto zaklínal jej u Boha živého, aby mu pověděl, jest-li on Kristus, Syn Boha požehnaného? Ježíš odpověděl: Tys řekl; já jsem. Pravím pak vám, že užířte Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských. — Co Ježíš slovem učil, že jest jednorozený Syn Boží, to dokazují:

2. Ježíšovy zázraky. Jdouce povězte Janovi — pravil učenkům, jež sv. Jan křestitel k němu s otázkou poslal, kdo jest? — co jste slyšeli a viděli. Slepí vidí, chromí chodí, malomocní se očišťují, hluší slyší, mrtví vstávají z mrtvých a chudým se zvěstuje evangelium. Na Ježíšovo poručení vycházeli zlí duchové z posedlých a oni bývali uzdravováni; pět ječných chlebův požehnal a pět tisíc lačných bylo nasyceno, a ještě sebráno, co zůstalo, dvanáct košů drobtů. — Pohrozil větrům a moři a stalo se utišení veliké; uchopil mládence na marách, dívku na sotnách za ruku, zavolal ji, a vstali zdraví a živi. Taktéž i Lazara, který po čtyry dny v hrobě ležel, zavolal: Lazare, pojď ven! a mrtvý radostně a vesele z hrobu vyšel. — A když Ježíše na kříž přibili a do hrobu pochovali, třetího dne, jakož sám předpověděl, z mrtvých vstal, po čtyřicet dní se svými obcoval a před obličejem jejich na nebesa vstoupil. — Nevěříte-li mně, dí Ježíš — věřtež alespoň skutkům mým, abyste poznali a uvěřili, že jest Otec ve mně a já v Otci. — Co Ježíš slovem hlásal a zázraky potvrzoval, to dosvědčovali:

3. Ježíšovi učenci, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, kterýžto z lásky k Otci svému a k nám lidem se vtělil. Sv. Jan, miláček Páně, kterýžto Pána nejlépe znal, nazývá jej slovem řka: Na počátku bylo Slovo (Ježíš) a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo. — Všecko skrze ně (Ježíše) učiněno jest, a bez něho nic není učiněno. — A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy. Taktéž sv. Pavel svědčí: On (Ježíš) jest přede všemi, a všecky věci v něm učiněny jsou. V něm všecko stvořeno bylo na nebi i na zemi, viditelné i neviditelné. Krásněji ještě dokazuje v listu svém k Židům, že Ježíš jest Syn Boží, pravý, živý Bůh. Co sv. apoštolové dosvědčovali, tomu nás také:

4. Učí svatá matka naše, církev katolická, ano prikazuje nám věřiti: v jednoho Boha, Ježíše Krista, Syna Božího jednorozeného, Boha z Boha, světlo ze světla, pravého Boha z pravého Boha, kterýžto jest zrozen a nestvořen, s Otcem jedné bytnosti, skrze něhož všecky věci učiněny jsou, kterýžto pro nás lidi a pro spasení naše vtěliv se, s nebe stoupil. Toť ta pravá víra katolická, kteréžto kdo celé a neporušené nezachová, spasen býti nemůže. — O přelaskavý Ježíši, kterýžto dnes stal jsi se dítětem malým, my na kolenou tobě se koříme, svému živému Bohu pravému, neboť dáno

jest Tobě jméno, které jest nade všechno jméno; ať každé koleno před tebou kleká na nebi, na zemi a pod zemí, a ať všickni jazykové vyznávají, že jsi ty Pán Ježíš v slávě Boha Otce.

Pročpak jsi slávu Otce svého opustil, neskončený, věčný Synu Boží? — zrozen jsa jako nevinně, sestoupils do slzavého údolí, služebníku podoběn? — Z lásky a poslušnosti ku svému nebeskému Otci a z útrpnosti k nám zavrženým.

a) Aby nás ubohé dítky Adamovy pravdě svaté vyučil. K tomu jsem zrozen, a proto přišel jsem na svět — vece Ježíš sám — abych pravdě vydal svědectví. Zjevilť nám laskavého Otce nebeského, ohlásil nám jeho svatou vůli, pověděl nám, jak drahá jest duše naše, a co nás po smrti čeká. — Jak milerádi chceme, předobří Ježíši, učení tvému naslouchati, anť nám příkaz Páně na hoře Tabor tak velí: Totoť jest Syn můj milý, v němžto se mně dobře zalíbilo; toho poslouvejte! A ty sám nám prikazuješ: Tenť jest život věčný, aby poznali tebe samého Boha a jehož jsi poslal, Ježíše Krista. Ježíš přišel na svět:

b) Aby nám byl vzorem ctnosti a aby ukázal nám, jak bychom nábožně a svatě měli býti živi, abychom Bohu se zalíbili, ne v bohatství a slávě, ne v hojnosti, nýbrž v poníženosti a trpělivosti. Učte se ode mne — dí Ježíš — ne stvořiti světy, ne říditi věci viditelné a neviditelné, ne zázraky a divy tvořiti a mrtvé křísiti, nýbrž učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem. Sv. Augustin. — Co nevinně zrodil jsi se, milý Ježíši, a dítko vystavil jsi nám za vzor řka: Nebudete-li jako malá pacholata, nevejdete do království nebeského. Pýcha zavřela nám bránu nebes, pokorou byla nám opět otevřena. Ten, kdo chce mezi vámi býti prvním, budiž posledním, a kdo býti chce nejvyšším, budiž všech služebníkem. Tolikéž i Syn Boží nestal se člověkem, aby dal sobě sloužiti, nýbrž aby sám sloužil a život položil na vykoupení naše. Ježíš přišel:

c) Aby za nás trpěl a umřel, abychom my věčně mohli býti živi, a smrtí svou nám ráj věčný otevřel. Já jsem pastýř dobrý, praví Ježíš, a život svůj dávám za ovce své, — Nikdo nepřijde k Otci, leč skrze mne. — Totoť jest tělo mé, kteréž obětováno bude za vás. Totoť jest krev má, kteráž bude za vás vylita na odpuštění hříchů. — A jak milerád Ježíš přehořkou smrt kříže podstoupil! — Ochotně chceme vyplniti všechno i my, cokoliv, o přemilý Ježíši, nám velíš! — Kdo chce za mnou přijíti, zapři sám sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne. — Ježíš stal se člověkem:

d) Aby přispěl nám milostí svou, abychom přemohše všechna pokušení života věčného dosáhli. — Dva protivníky máme — vece sv. Bernard — hřích a smrt, smrt tělesnou a duchovní. Oba protivníky tyto přemohl Ježíš; od obou nás oprostil; nebojmež se. — Posílám vás, praví sv. apoštolům — jako ovce mezi vlky — nebojte se, jáť jsem svět přemohl. — A v pravdě, slavně a vítězně podmanils sobě svět, o dobrý Ježíši, ne sice mečem, avšak křížem! Podmanils sobě tvrdošíjně Židy, kteří Tě na kříž přibili, podmanils ukrutné pohany, kteří ohněm a mečem učeníky Tvé chtěli vyhladiti; podmanils kacíře, kteří království Tvé, církev sv., chtěli rozdvojit — doposud nad nimi vítězíš a vítěziti nepřestaneš na věky. — Co jsi nepřátelům svým předpověděl, všechno dopodrobna se vyplnilo: co jsi zaslíbil svým věrným, všechno úplně se naplnilo. Přijdeš opět k nám, ne co nevinně ubohé, nýbrž co všemocný Soudce, abys vzal nás, jinak-li hodni se staneme, do království Otce svého. Ty jednorozený Synu Boží učiněn jsi Synem člověka, abychom my synové lidští stali se syny Božími, a opětně dojíti mohli k Bohu Otci.

O jak drahá velmi jsi duše má, že Syn Boží jednorozený, oděn lidským tělem, přichází tebe hledat! Jak vznešeným tvorem jsi člověče, že Syn Boží tělem lidským se obdává. Přičiňmež se, abychom vznešenosti své nepotratili na kluzké cestě života vezdejšího.

III.

Když starý Tobiaš syna svého do cizí krajiny chtěl poslat, pečlivě se staral, jakého opatřil by mu průvodčího a soudruha. Laskavý Bůh seslal mu Rafaela, anděla v lidském těle, kterýžto mladého Tobiaše věrně vedl, a šťastně do domu otcovského s ním se vrátil. — Nejsme-liž i my na cestě do daleké krajiny, do věčnosti? — Jakého chceme sobě opatřiti průvodčího? — Popatřtež, Bůh laskavý nám jej poslal, jako mladému Tobiašovi, ne tak anděla, jako více vlastního Syna právě dnešního dne, aby nás vedl cestou přímou a pravou a doprovodil nás do příbytku nebeského. Jak ochotně měli bychom ruku jemu podati, pevně jeho se přidržeti a po strmé cestě za ním kráčet, až bychom šťastně dospěli k jeho i svému Otci — ku svému Bohu. — O laskavý Ježíši, jenž jsi pravý Bůh a spolu člověk, kterýžto jsi v tomto slzavém údolí přebýval, kdež nyní my přebýváme, uděl nám té milosti, abychom kdysi tam přebývali, kde Ty, o Pane, kraluješ ve slávě Otce svého. Amen.

Slavnost sv. Štěpána prvomučeníka.

O zlosti a mírnosti.

Čtení ze skutků apoštolských 6, 8—10, a 7, 54—59.

Znáte převeliký rozdíl, kterýž značí se ve hrozném krupobití, které vinice a role ničí a hubí — a mezi drobným deštěčkem, kterýžto zelené vinohrady, pažitý a obilné nivy rosnou vlahou napájí. — Taký, ano věcí ještě rozdíl panuje mezi zlostnými a hněvivými lidmi, kteří by ve zlosti všecko rádi zničili a zkazili, co jim není po chuti, a mezi mírnými a tichými křesťany, kteří vezdy dle rozvahy jednají a křivdu utrpenou Bohu ku pomstě a potrestání ponechávají. Výstražným příkladem hnusného hněvu jsou nám zarytí Židé, o nichžto dnes skutkové apoštolští vypravují; Bohumilé mírnosti a tichosti vzorem pak sv. Štěpán, prvomučeník, jehož památnou slavnost dnes konáme.

I.

1. Byltě sv. Štěpán v prvních dobách křesťanských vznešeným a ctnostným mladíkem, oddaným dokona víře Kristově. Nabyt vysokého vzdělání a proslul nad to ctnostným životem; začez také od sv. apoštolů přijat do počtu diaconů neboli jahnů. Povinností jeho vznešenou bylo, hlásati sv. evangelium a almužnou podělovati chudé. Ve svaté službě své těšil se zvláštním osvícením Ducha sv., pln jsa milosti

Boží, mocný v slovu i skutku. Tak zbožné hlásal učení Ježíšovo a tolik zázraků učinil, že mnoho nevěřících do ovčince Kristova křtem sv. uvedl.

2. Všaký dobrý skutek potkává se s mnohým odporem a nesčetnými překážkami — každý věrný dělník mívá též odpůrce, jako sv. Štěpán. Učení mudrcové židovských škol, kteréž byly v krajině Libertinských, Cirenských a Aleksandrinských, a těch, kteří byli z Cilicie a malé Azie, z oněch krajin, kdežto Židé roztroušeni přebývali, rozkošem pohlíželi na sv. Štěpána, kterýžto od mnohých byl ctěn a milován. Chtěli o vážnost jej připravit, a proto hádali a vzpírali se s ním; leč moudrosti jeho byli zahanbeni. Sv. Štěpánu tak museli se odmlčeti, že nevěděli žádné odpovědi, neboť Duch sv. byl to, který dle slov a zaslíbení Ježíše Krista ústy sv. Štěpána mluvil.

3. Zlí lidé, kteří veřejně od někoho byli zahanbeni, obyčejně tajné strojí pak úklady a krivého užívají svědectví. Tak i sv. Štěpána krivě osočili, že lid svádí nepravým učením. Sv. Štěpán povolán před soudce tak se ospravedlnil od zlého nářknutí, že zdál se býti andělem Božím. A i svým odpůrcům nezatajoval, kterakou mu činí krivdu, jakož činili to odedávna všem věrným a zbožným sluhům Božím. Sotva že to Židé zaslechli, zlostí zasypěli; skřípali zuby a vrhli se na sv. Štěpána. — Co pak činil mírný sv. Štěpán? — Pohlíží k nebesům a takto mluví: Ejhle, vidím nebesa otevřena a Syna člověka státi na pravici Boží; jako kdyby byl zlobivcům řekl: Bůh vidí, že pravdu mám, a zná taktéž krivdu mně činěnou, ač vy toho sami naznati nechcete. Mluvtež a číňtež, co vám libo, Ježíš, pro nějž na mne se horšíte, jest v slávě Otce svého. — Leč komu zlost rozum zakalí, ten dobrého napomenutí nedbá, jako Židé, kteří zacpávali uši, aby neslyšeli napomenutí sv. Štěpána. Tam kde zlost vládne, tam prosba nepronikne; tam musí býti bitka a vražda, jak dnešní sv. čtení dosvědčuje.

4. Zlostní Židé vzkřikli křikem velikým, vyvlekli nevinného Štěpána z města Jerusalema, aby ho tam kamenovali. Mezi těmito ukrutníky byl také mládenec, jménem Šavel, který ostříhal šaty těch, kteří Štěpána kamenovali, aby byli bez starosti. Co však sv. Štěpán mluvil? Bohu se poroučí, řka: Pane Ježíši! Přijmi ducha mého. — Co ještě činí tichý služebník Boží? Kleká na kolena, nekne, nehřeší, nýbrž za vrahy své se modlí: Pane, nepokládej jim toho za hřích, že mne nevinného kamenují! Kamení ze všech stran naň se hrne a sype, a sv. Štěpán tiše v Pánu zaspí — umře. — O kež bychom i my také tak tiše zesnuli! — Varujmež se, jako sv. Štěpán zlosti a hněvu, a mírně a tiše budmež živi!

II.

Rozhorlenost, jakouž cítíme z toho, Bůh-li hříchem bývá uražen — nám-li nebo jiným krivda se děje, jest hněv dovolený, o němž Duch sv. praví: Hněvejte se, ale nehřešte; slunce nezapadej nad hněvivostí vaší. Nedávejte místa (v srdci) ďáblu. Ve zlosti-li pak klneme, bližnímu zlého přejeme, nerozvážně jiným vyhrožujeme, kteří nám nejsou po vůli, tehdy jest zlost naše hříchem, kterýž roste v nitru našem jako had. Hned-li v zárodku zlosti neutlumíme, tak se zanedlouho vzděje, že se jí nezbavíme více. Bůh chraň nás také zlosti a hněvu! — Horší ještě jest náhlá zlost, kteráž pro mnohou titěrnou věc v nás povstává, jako ostrý trn v srdci. Nevyrveme-li

okamžitě tento trn z útroby, srdce nám poraní a nepřátelství způsobí, kterážto rána tím nesnadněji se zacelí, čím déle zlost a nepřátelství trvá. — Běda pak onomu, v jehož nitru rána zlosti se kvasí, tak že se v ní kvas msty uhnízdí! Zlostný člověk tak dlouho hledá tajné příležitosti, aby zlost a mstu na bližním sobě ochladil, jako litá zvěř, která ani mrtvol na hřbitově v hladu neušetří. Duše křesťanské, kteréž dobré milujete,

1. Varujte se zlosti, zvláště náhlé zlosti; jestli ona nenepodobna lité zvěři, kteráž vše kol kolem ničí, až zničí i sebe; nenepodobna ohni, — který vše pálí, — vichřici, která vše vyvrací; a překypí-li, tu hledá, co by zlého způsobila. Zhusta nemůže člověk po celý věk — ano i na věčnosti napravit toho, čeho v prechlivosti a hněvu se dočínal. Zlost jest jedem, kterýž otravuje život a zdraví. — V jednom městě německém ubytovali se u stolaře vojíní právě o velikých svátcích. Tu jal se stolař s nimi se vaditi. Žena ustrašeně pohlží na vojíny a vidouc, že vojín tasí šavli, skočí naň, šavli mu vydírá a přelomivši ji, hází do kouta. Lidé přikvapivší usmířili poněkud rozvaděnce. Stolařka, ještě doposud plná zlosti a hněvu, běže dítě v náruč, kteréžto veselo sobě pohrávalo, aby mu podala prsou mateřských. A hle, jaká to hrůza! V malé chvíli začne dítě sebou škubati, prsou mateřských nepožívajíc a v klín matčin mrtvo upadá. O, vy matky dobré, kteréžto dítky buď kojíte anebo pod srdcem nosíte, varujte se popředně zlosti a hněvu. Matka zlobivá a hněvivá zabíjí svým mateřským mlékem kojence, anot mléko plno jest hněvu a zlosti. Kdo matku s útězkem anebo matku kojící dráždí ku zlosti a hněvu, působí dítěti bol a často i smrt.

2. Vystříbejtež se hněvu dlouho trvajícího. Jako rez železo — tolikéž i dlouhý hněv srdce naše užírá, což velmi jest škodlivé. Když jednou pokladník Nicetas s pánem svým, sv. Janem almužníkem, pro peníze se rozdvojili, protože nechtěl je Nicetas ubohým rozdělit, rozešli se ve zlosti. Ještě téhož večera poslal sv. Jan sluhu svého ku pokladníkovi se slovy: Pane slunce již zapadá! Sotva že Nicetas slova tato zaslechl, rozplakal se a rychle ku sv. patriarchovi se ubíral, aby s ním dle napomenutí sv. Pavla se smířil, kterýž takto dí: Slunce nezapadej na hněvivost vaši. Jako kal z kvasnic nádobu zanešvaří, tolikéž i zlost, v srdci-li dlouho se ukrývá a přes jeden toliko den v něm se přechovává. Sv. August.

3. Vyhýbejte se tomu, abyste ve zlosti nekleli, neboť: Kdo kleje, duši svou proklíná. Kletba neškodí tomu, jehož kletbou stíháš, jakož více tobě, an proklínáš; vždyť Boha urážíš, bližnímu jsi pohoršením a duši zatracuješ. Zjevně jsou skutkové těla, kteréž jsou: nepřátelství, svárové, nenávisti, hněvové, vady, různice, roty, závisť, vraždy a těm podobné věci, o kterých vám předpovídám, jakož jsem předpověděl, že kdož takové věci činí, království Božího nedojdou. — Přiveden jednou ku sv. Františku Saleskému mladík bezbožný, aby ho přísně pokáral. Velmi vlídně a mírně jej napomínal; vida však jeho zatvrzelost, pravil v slzách: To zatvrzelé srdce zlý konec míti bude. Pravenoť mu, že vlastní matka tohoto nezdárného syna proklela. O, vzdychnul sv. muž, totě tím hůře! Až žena ona pozná, že kletba nad synem vyřknutá se vyplní, bude toho litovati, leč nadarmo. Zanedlouho vyplnilo se předpovědění sv. Františka dopodrobna. Syn nešlechtný měl souboj se soupeřem, v němž i podlehl. Mrtvé tělo bylo od psův a vlkův roztrháno, matka pak lítostí umřela. — Rodičové, kteří dítky časné i věčně proklínáte, hospodáři, kteřížto dobytek, dělníci, kteří dílo své proklínáte, nechtějtež více tak jednati! Neboť kletba naše otevírá jícen pekelný, z něhož vše zlé na vás se hrne a valí.

4. Varujtež se ve zlosti trestati a bítí; neboť jednání takové zhoubný mívá konec. Ty, kterýž bez potřeby dobytek týráš, nevíš-li, že Bůh zvířata stvořil? Spravedlivý Soudce bude tebe i z toho souditi. Trestáš-li ve zlosti dítky, nejenom že jich nepolepšíš, nýbrž tím stanou se zlými a zarputilými. Znal jsem bohabožného otce, kterýž musel dva nezdárné syny často trestati; leč ve zlosti nikdy netrestal a nikdy při tom neklel. Materi obvyčejně říkával: Matko pomodli se, ať dítky trestem se polepší. Otec trestal, matka pak na kolenou se modlila. Oba synové stali se později kněžími. — Bitky a pralice při veselkách, klení v hospodách — nikdy by nemělo býti slycháno. Největší práč často sám sebe přivede do neštěstí, ano mnohdy i o život. Páté přikázání Boží velí: Nezabiješ! Kdo pouští se do pralice, ten zhusta druhého zabije. Krásně sv. apoštol Jakub napomíná: Všaký člověk budiž zpozdlý ku hněvu, neboť hněv člověka nečiní právě. V mírnosti zachovávejte svaté slovo, kteréž může spasiti duše vaše. Zlost vleče tělo ve hrob, duši pak do pekla.

Což však máme činiti, zlost-li nás zachvátí a přemoci usiluje? Mámeť dvě sester nebeských — dvě svatých ctností; jim podejmež oběma ruce: pravici podejmež milé pokoře a levici mírnosti a pevně se jich přidržme, aby zlost nás nepřemohla. Pokora činí nás milými Bohu, mírnost pak příjemnými lidem. Sv. František Saleský. Přebývají-li tyto dvě sestry v útrobách našich, nenalezne tam zlost místa. Pýcha rozdmychuje zlost, jak vítr oheň, pokora zlost uhasí. Zlost bývá příčinou nesvárů, mírnost však lidi sebe horší krotí, jestiž ona růží lásky křesťanské; kdo nemá rád růže a nevyhýbá se trnu? — Kdykoliv nepřítel město obléhá a zdě více měšťanů před nepřitelem vydatně nechrání, tu obyvatelé veliké žoky naplňují vlnou a dávají je ku bráně. Koule ve vlně uváznou a tak stávají se pro město neškodnými. Tolikéž i tichost a mírnost naše zlost a hněv činí neškodným. I lev rozlícený se umírní, tichého-li beránka spatří. Proto dí Ježíš: Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete pokoj dušem svým.

1. Chceme-li mírnými býti, ihned z mládí musíme zvykatí mírnosti. Čemu pacholk se naučí, toho i zrostlý nezanechá. Otcové nedopouštějte dítkám, aby se zlobili, nýbrž odvykejte jim hněv a zlost. Zavadí-li, obrazí-li se dítě o kámen, nebij kamene; ublíží-li kdo dítěti, nemluv naň u přítomnosti dítěte. Učňům, sousedům a čeládce nevyhrožuj k vůli dítkám, aby v srdci útlém šeredná zlost se nezakořenila. Odvyká-li dítě zlosti, pochval ho, přivýká-li jí, hled, abys trestem ji vyhnal. Zloba hluboko v srdci dětském bývá ukryta, leč strach před trestem odtud ji vypuzuje. Více platí člověk mírný, nežli silný a statný; a kdo sám sebe přemahá, větším jest toho, kdo města vydobývá.

2. Chceme-li mírnými býti a mírných odchovati, napomínejmež mírnými slovy; trestáme-li, trestejmež přísně, nikdy však ve zlosti. Mírné slovo odpůrce krotí. Co bývá přeostré, rádo se zlomí. Varujeme-li před něčím, čínmež to laskavě. Pravda bývá obvyčejně trpkým lékem; láskou-li ho neosladíme, bude se mu každý protiviti. Sv. František Saleský až do pozdní noci čítával a psával. Jeden ze sluhův jeho pozdě v noci přišel celý zpitý domů a tak silně a nezbedně na vrata tloukl, že sám pán jeho šel mu otevřít. Sluha tak byl zpit, že ani svého vlastního biskupa nepoznal, kterýž jej zesvlékl ze šatů a na své vlastní lože uložil, aby druhých nemusel budít.

Sotva že se sluha probudil v loži pána svého, tu ihned se vzpamatoval, co se s ním dělo, poklekl před biskupa a po celý život nestřídmosti se nedopustil. Na jednu lžici medu více much polapíš, nežli do sto sudů octa. Sv. Frant. Saleský.

3. Děje-li se nám někdy křivda, přemáhejmež nevoli a zlost; řeřavé uhlí sypati budeme na hlavu protivníkův, budeme-li trpěliví; více bude jim líto křivdy nám činěné, srdce-li nad křemen tvrdšího nemají. — Missionář Fernandez, soudruh a tovaryš sv. Františka Xaverského, kázal v městě Amanguhi mezi pohanskými Indiany. Jakýs nevlídný člověk se k němu přiblížil, jakoby mu chtěl do ucha našeptati, a — vyplivnul mu na tvář. Ve vši tichosti utřel sobě missionář tvář svou a nepromluviv ani slova, kázal dále. Všickni posluchači nemálo divili se také mírnosti. Vznešený a bohatý jeden muž onoho města při oné události takto u sebe uvažoval: Učení, kteréž lidi činí tak tichými a mírnými, musí býti učení božské. Zanedlouho po oné události dal se vyučiti ve víře sv., dal se pokřestiti a příkladu jeko následovalo mnoho jiných. Blahoslaveni tiší, neboť oni zemí vládnouti budou.

4. Kdykoliv zlost nás přemáhá, zavolejmež Boha na pomoc, jakož sv. Petr nás napomíná: Pane zachovej nás, hyneme; uděl nám pomoci, abychom nepoklesli. Nechtějtež sami zjednati sobě práva, nýbrž ponechejte soud Bohu — napomíná sv. Pavel. Neboť psáno: Mně náleží pomsta, jáť odplatím jednomu každému, dí Pán. Nedej se přemoci zlému, nýbrž přemáhej zlé dobrým. Před několika lety přicválal syn jistého šlechtice na divém koni tak rychle do vsi, že dítě tříleté nemohlo mu vyhnouti. Šlechtic dítě přejel, kůň ho kopnul a tím ruku mu zlomil. Otec dítěte onoho právě vracel se s puškou z lovu domů. Sotva že uhlídal co se stalo, ihned pušku namířil, aby jezdce zastřelil; leč rychle opět dal pušku na rameno řka: Bůh nechať mu zaplatí! S těmi slovy dítě vzal a domů donesl. Popatřte, jaké to sebezapření! — Šlechtic, kterýžto strachem před smrtí se třásl, následoval otce, prosil ho za prominutí, postaral se, aby dítě ozdravělo, posýlal pak pacholík do školy tak dlouho, až stal se vznešeným úředníkem. — Hle, jakáto za sebezapření převelká odplata! Kdykoliv zlost začíná v nás vřítí, ihned ji udusme, prosmež Boha za odpustění a křivdu snad učiněnou ihned dle možnosti napravme. Rána čerstvá brzo se zacelí, zastaralá velmi zřídka a mnohdy nikdy. Zlost raní srdce, mírný a tichý člověk jest však lékařem srdce zraněného.

III.

Nejmilejší! jednou ještě popatřte na slepou a huusnou zášť a zlost urputných Židův, kterak nevinného Štěpána kamenují; uvažujte tolikéž láskavou mírnost a tichost sv. Štěpána, kterak za své protivníky se modlí. Komu chcete se podobati? O snažte se jako sv. Štěpán tichého a mírného Ježíše následovati, vždyť: Blahoslaveni tiší; neboť oni zde zemí, na onom světě pak královstvím Božím vládnouti budou. Amen.

Neděle po Božím narození.

O s v a t ý c h s v á t o s t e c h.

Čtení z listu sv. Pavla ke Galatům 4, 1—7.

Prvým štěstím člověkovým hned při narození jeho jsou rodičové. Pečlivý otec a laskavá matka jsou dítěti tím, čím jest slunce a země lidem. O vy dívky! pravím vám, že málo znáte oceniti, co to jest, míti otce a matku na živě. Teprve poznáte cenu tu, až rodičův více nebude. — Mnohem větším štěstím pro nás křesťany jest, že máme Otce všemohoucího, na nejvyšší laskavého v nebesích, jehož nás smrt zbaviti nemůže — Boha nejvyšší milosrdného, kterýžto nás Ježíšem, prvorozeným Synem svým za dívky přijal. Křestem sv. stali jsme se dítkami jeho, tak že voláme: Aba! laskavý Otče, jak sv. Pavel v listu ku Galatům nás učí.

I.

1. Galacie byla znamenitou krajinou na východě, v nížto sv. Pavel kázával a mnoho pohanův do církve uvedl. Byliť to křesťané zbožní — šťastné to dívky Otce nebeského; avšak vetřelo se mezi ně několik darebných Židův, kteří jali se učiti, že musejí křesťané i všecky obřady a zvyky židovské zachovávat; jakoby to, čemu sv. Pavel učil, ku spasení nepostačovalo. Aby Galaty před takými výmysly vystříhal, psal jim, čím víra židovská před časy jim byla. Nám Židům — vece sv. Pavel, tak se vedlo jako mladistvému synovi, kterýžto jest dědicem po svém otci, a kterýžto časem bude sám pánem. Moudrý otec ihned všeho synovi neodevzdá, nýbrž ustanoví mu opatrovníka neboli poručníka potud, až dědic dospěje. — Tolikéž i víra židovská byla nám chovačkou, těžké její obřady a zvyky byly jako opatrovnice, které chrániti nás měly od záhuby. Nyníť netřeba více služebnosti staré víry židovské. A proč ne?

2. Když syn odroste, stává se moudřejším a svéprávným, a proto otec ne nechá ho pod poručníkem, aby sám nyní moudře a opatrně živ byl, jakož se byl naučil. Nyní teprve poznává, že jest synem, nikoliv služebníkem. — Taktéž i nám nadešla doba, kdy Bůh ustanovil vymaniti nás z poručenství staré víry židovské. Poslatť nám Syna svého, kterýž dle přirozenosti lidské zrozen byl ze ženy, živ jsa dle obřadů víry židovské. Vyplnilť veškerá ustanovení, ne proto, abychom i my je plnili a dle nich byli živi. Ježíš nás naučil, jak měli bychom žíti, chceme-li býti dítkami Božími, a co bychom měli činiti, chceme-li účastni býti práva dítek Božích. Tím pak nás osvobodil od obřadů židovských, kteréž byly jenom pro služebníky. Jsmeť nyní dítkami Božími, jimžto služebnosti židovské není více třeba. — O jakým štěstím byla pro Židy sv. víra Ježíšova, kteráž je zbavila přetěžké služebnosti starozákonné. Větším však štěstím byla pro pohany, neboť zbavila je hnusné modloslužby, v nížto i naši pohanští předkové sobě oblibovali.

3. Veliký rozdíl býval kdysi mezi služebníky a rodnými dítkami. Rodný syn dědil po otci veškeren statek, služebný však nejenom že nic nedědil, nýbrž stal se nerodného syna takoruka majetkem. Větší nad to ještě rozdíl jest mezi Židy a pohany a mezi věřícími křesťany. Židé byli služebníky řádů starozákonných, pohané služebníky nevěry a modlářství — obojí pak služebníky vraha pekelného. My křesťané jsme však služebníky Božími, vece sv. Pavel. Čím stali jsme se dítkami Božími? Syn Boží nás osvobodil od služebnosti ďábla. A jelikož stali jsme se svobodnými, poslal nám Bůh Ducha sv., Ducha Syna svého. Sv. Duch rozlit jest v nitru našem, v něm přebývá a učí nás, jak bychom nejlépe mohli volati k Bohu: Aba! Otče! Mámeť pak Boha jako Otce, a i Bůh má nás jako své dítky. Nejsmeť více služebníky jako někdejší Židé a pohané, nýbrž jsme synové, dítky Boží. Co synové jsme pak také dědicové života věčného. — Lépe, než starostlivý otec o dítky, pečuje přeláskavý Bůh o nás syny a dcery své, jež křtem sv. za dítky své přijímá! Popatřmež jenom, jak mnoho dobrého již zde na tomto světě všeláskavý Bůh uděluje nám ve svatých svátostech.

II.

Sedmero nebeských pramenův posvěcující milosti nám Spasitel náš, Ježíš Kristus, v církvi své svaté otevřel. Jestliť to sedmero od Krista Pána ustanovených svátostí. Každá svátost uděluje nám neviditelnou milost, jižto přijímáme, ač okem tělesným milosti oné nezříme. Máť pak nad to všaká svátost viditelné znamení, z něhož poznáváme, že milosti Boží v pravdě stáváme se účastnými. — O duše křesťanská, umíš-li pak chápati onu nepřebornou milost Boží, jižto od kolébky až do hrobu přijímáš?

1. V bolesti a v bídě přichází dítě novorozené na svět a s pláčem prosí o pomoc a smilování. Bůh dává dítěti otce a matku, aby pečovali o tělo jeho. Dáváť však Bůh dítěti mnohem láskavější matku, církev sv., aby ona starala se o duši dítěte. Dítě od Adama pocházející nemá žádného práva ku království Božímu. Kmotrové čekají u dveří chrámových s dítětem, dříve nežli ho do chrámu donesou. Náměstek Boží pak přichází, znamená dítě znamením sv. kříže, jako Kristus vzkládá na dítě ruce své, dává mu okusiti svěcené soli na znamení moudrosti Boží, dotýká se slinou uší a nosu, aby pocity a touhu po království Božím v dítěti dřímající probudil, a uvádí pak dítě do chrámu Páně. — Dítě ústy kmotrův odřiká se ďábla, pychy a všech skutkův jeho, a tu kněz maže dítě sv. olejem jakožto vojína Kristova. A když dítě vyzná víru v nejsvětější Trojici, slíbí, že sloužiti chce jedinému Bohu pravému, tu křtí dítě kněz ve jmenu nejsvětější Trojice dle nařízení Ježíše Krista, kterýž takto k sv. apoštolům mluvil: Jdouce do celého světa, učte všechny národy, křestíce je ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. Málo jenom jest vody, jižto kněz leje na hlavu dítěte, leč v této koupeli křestu sv. umývá a očisťuje dítě od převeliké skvrny prvopočátečního neboli dědičného hříchu. Jenom osm krátkých slov vysloví, leje vodu na hlavu jeho: Já tebe křtím ve jmeno Otce i Syna i Ducha sv., a těmito slovy stává se dítě dítětem Božím, ať před tím bylo dítětem hněvu, těmito slovy stává se bratrem nebo sestrou Ježíše Krista, chrámem Ducha sv. a údem společenství svatých. O té vznešenosti nesmírné křestu sv., jakéž koruna královská poskytnouti

nikterak nemůže. Bůh podle svého milosrdenství spasený nás učinil skrze obmytí druhého narození a obnovení Ducha sv., kteréhož vyhlásil na nás hojně skrze Ježíše Krista, Spasitele našeho. Proto bývá hlava křtěncova mazána sv. křížem na znamení, že jest královského rodu, povolán na věky kralovati v nebesích. Bílé roucho dává se mu co znak čistoty, v němžto pozván jest k nebeským hodům. Hořící svíce dává se mu do rukou na znamení pravé víry živé, kteráž ukazuje mu cestu do života věčného. Popatřte, tak otevírá se nám brána do života věčného. Proto pravila nábožná Blanka, Francouzská královna, synu svému Ludvikovi: Když jsem já tě zrodila, zdědil jsi krásné království; obrodem, křtem církve sv., učiněn jsi dědicem království Božského. — O, jak vznešené jest to království Boží už zde na zemi, pokud v nevinně a ctnosti ho chováme a hříchem smrtelným neztrácíme! Starostlivý otec a pečlivá máť jsou dítěti dvě andělův strážných, domácí příbytek jest mu prvním chrámem Božím. Dítě tu naslouchá nábožné rozmluvě láskavých rodičův, učí se modliti a nevinné nitro láskou plápolá k Bohu. Vše jest dítěti svaté, všecko ho těší a raduje; nevinnou baví se hrou, pokud hříchu nezná. O šťastná léta, jež dítě v ráji slastí dětinských tráví!

2. Dítě odrůstá a seznamuje se s hříšným světem, jako Eva se lstivým hadem. Mladík vidí, co jiní činí, děva naslouchá, co jiní praví, a hříšná touha probouzí se v nitru po hříšné radosti světské. Člověk často neví, má-li po pravé, či po levé — na úzké cestě ctnosti, či na široké cestě záhuby věčné kráčet. Toť jsou nebezpečná léta zkoušky v letech mladistvých. A právě v této chvíli otevírá se mladíkovi druhý pramen milosti Boží, svátost totiž biřmování, duševní to posily, křesťanské statečnosti. Jako kdysi sv. apoštolové Petr a Jan šli do Samaří, tak přichází také biskup, nástupce apostolův, rozprostírá ruce nad mládeží, znamená čelo svatým křížem řka: Znamenám tě znamením kříže a posílují křížem spasení. Posvěcující milost Boží se v nitru rozmnožuje a obzvláště nad to se uděluje milost, aby biřmovanec udatně s Ježíšem mohl bojovati za víru a ctnost svatou. Darové Ducha sv. bývají biřmovanci udíljeni a ostávají v srdci potud, pokud hříchem nebývají vypuzeni. To dosvědčuje sv. Pavel slovy: Ten pak, kterýž potvrzuje nás s vámi v Kristu, kterýž pomazal nás, Bůh jest, kterýž i znamenal nás a dal závdavek Ducha svatého v srdce naše. Na křtu sv. uděluje nám Duch sv. milost odpuštění, při biřmování milost stálosti; tam býváme od hříchův očistěni, zde pak v ctnostech utvrzeni. Svatý Petr Damianský. — Blaze mladíkům a děvám, kteréž v mládí sv. Jana poslouchají, kterýžto takto napomíná: Vám, mladíci, píšu: Buďtež stálí, a řeč Boží přebývej u vás, abyste zlé přemáhali. Nemilujte světa, aniž těch věcí, kteréž jsou na světě. Kdo miluje svět, není v něm lásky k Bohu. Neboť vše, co jest na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života, což není od Otce, nýbrž od světa. Svět pak pomine a vše, co jest na světě; jenom kdo vůli Boží plní, zůstává na věky. Abychom tak jednati mohli, k tomu dopomáhá nám svátost biřmování.

3. Marnivý svět často člověka přemůže, láska k Bohu, poslušnost ku svatým jeho příkázáním ochabuje v člověku, zapomíná přechasto na naučení z mladých let, nestrachuje se Boha hříchem hněvati a uraziti. Pln hříšných žádostí nedbá více hlasu svědomí, neposlouchá rodičův a učitelův, a žije bez Boha jako marnotratný syn. — Leč radost, kteráž v Bohu není zakotvena, brzo mizí a hyne jako střežáry (ranní mlha). A jak ubohý jest člověk opustivší Boha svého! Svět marnivý stane se mu za nedlouho pustou pouští a hříšník uprostřed té pustatiny jest zbloudilou

ovcí. Zlé svědomí začíná dříve či později se ozývat i a člověk vzdychá po pramenu milosti Boží. A hle! láskavý pastýř, Ježíš Kristus, kterýž devadesát devět ovec opouští, jde a hledá ovci jednu ztracenou, otevírá hříšníku pramen svátosti pokání. Hříšník, který osvícen milostí Ducha sv. hříchy své poznává, upřímně jich lituje, snaží se život svůj polepšiti, před zpovědníkem na místě Božím náležitě zřízeným hříchy na sebe žaluje, zaslechne ve sv. zpovědi, jak zle činil, a kterak Bůh jest k němu laskavým; a co musí činiti, aby Boha uraženého smířil. S potěchou slyší radostná slova: Doufej synu — dcero, hříchové se tobě odpouštějí. Jakmile zpovědník vysloví ona krátká slova: Já tě rozhřešuji ode všech tvých hříchův ve jméno Otce i Syna i Ducha sv., ihned vymazány bývají hříchy z knihy spravedlnosti Boží, vymazány věčné tresty, posvěcující milost se kajícímu nanovo uděluje, duše odumřelá opět ožívuje a člověk pocítuje slastnou těchu pokojného svědomí. Ztracený syn jest opět dítětem Božím, bratrem Ježíše Krista, dědicem života věčného. Moc takovou dal Ježíš nástupcům svým, an jim pravil: Přijměte Ducha sv., kterým odpustíte hříchy, odpuštěny jsou; a kterým je zadržíte, zadržány jsou. O kéž by zpověď naše byla vezdy tak pravdivá a pokorná jako publikána (celníka) a nikdy tak pokrytecká jako pyšného farizea — naše zadostčinění a napravení křivd učiněných tak upřímné jako Zachea, jakou to radost nad námi měli by andělé v nebi, kteřížto radují se nad hříšníkem pokání činícím.

4. Hříchem rozdvajili jsme se s Bohem, Spasitelem svým, opravdovým pokáním na novo s Bohem se spojujeme. Jako upřímní přátelé ruce sobě podávají, se objímají a společně hodují, totéž činí nám i předobry Ježíš v nejsvětější svátosti oltářní, anť sám praví: Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. V této svátosti spojujeme se s Ježíšem, Synem Božím, a tím zároveň s Bohem Otcem, a stáváme se účastnými života věčného dle slov Páně: Jakož mne poslal živý Otec, a já živ jsem v Otci, taktéž i ten, kdo mne požívá, žítí bude ve mně. Abychom v dobrém neocháblí, dosahujeme pomoci od Ježíše ku přemáhání zlých návykův. Já jsem vinný kmen, vy ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, hojného donese ovoce, neboť beze mne nic nemůžete učiniti. — O kéž bychom vezdy hodně ku stolu Páně přistupovali! Kdo nehodně jí a pije (nejsvětější svátost oltářní), odsouzení sobě jí a pije, nerozsuzuje těla Páně (od obyčejného pokrmu a nápoje). — Protož zkusíš sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij. Krásně nás k tomu napomíná církev sv. při sv. přijímání. Modlí se jménem všech, kteří chtějí přistoupit ku stolu Páně, veřejná zpověď. Ještě jednou rozhřešuje kněz všechny společně od hříchů, prose zároveň, aby Hospodin všemohoucí a milosrdný odpustil všem hříchy. Na to pozdvihuje nejsvětější tělo Páně se slovy: Ejhle, beránek Boží, ejhle, kterýž snímá hříchy světa! — S jakou důvěrou, s jakou pokorou máme třikráte bít se v prsa, říkajíce: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rei slovem a uzdravena bude duše má. A patřte, jaký to div! Ježíš, král nebes i země, přichází ukryt ve způsobě bílého chleba (hostie) jako Bůh a člověk, s duší i s tělem, s krví svou, aby v srdci našem vzal příbytek. Když kněz nejsvětější tělo Páně nám podává, činí to slovy: Tělo Pána našeho Ježíše Krista ostříhej duši tvou k životu věčnému. Směle říci mohu — dí sv. Augustín, že Bůh, ačkoliv jest všemohoucím, více nám dáti nemohl, — ač jest nejvyšším moudrým, více nám dáti nevěděl; — ač jest nejbohatším, více, co by nám dal, neměl. A což, nedáme-li mu i my rádi srdce svého? —

5. Všaký člověk má ve stavu svém zapotřebí pomoci Boží, popředně pak stavy dva: stav duchovní a stav manželský. — Duchovní jsou věřícím ohledně duše tím, čím jsou rodičové ohledem těla; protož vším právem slují duchovní otcové. Býti mezi Bohem a lidmi prostředníkem, ve jmenu Božím učití, za lid se modlití a obětovati, rozdávatí svaté svátosti, ano mítí v rukou klíče království Božího — o hrozná to, v pravdě, a svatá služba, přetěžká však i ramenou andělským! Laskavý Bůh však ve svátosti svěcení kněžstva svým sluhům uděluje milosti a moci, aby pravou hlásali víru, mši sv. obětovali, hříchy odpouštěli, svaté svátosti udělovali, dávaje zároveň příslibení, že Bůh všecko potvrdí, co náměstkové jeho právně ustanoví, řka: Jakož mne poslal Otec, tak i já posílám vás. Milost všech milostí největší, stavův všech nejdůstojnější, jest stav duchovní. Sv. Jan Zlatoústý.

6. Kdo by neznal těch klopot a útrap, jimž manželé jsou podrobeni? Po celý život vespolečně živu býti, bídy a útrapy trpělivě nésti, o dítky a čeládku pečovati, býti jedním srdcem, jednou duší ve dvojím těle, milovati manželku jako Kristus miluje církev — poddána býti manželi jako církev sv. choti svému, Kristu Ježíši — o stav manželský, vznešený to, v pravdě, a svatý stav! Ten jedině křesťan jest s to, ve stavu tomto všem povinnostem učiniti zadost, kterému ve svátosti stavu manželského obzvláštní milosti a pomoci od Otce světél se dostalo. V stavu manželském více platí věrnost u plnění povinností, praví sv. Augustin, než plazení dítek.

7. Ještě jedna brána jest nám nebezpečná: brána smrti, máme-li totiž na věčnost se ubíratí. Svět nás opouští, nemoha kýžené nám poskytnouti pomoci. Církev svatá nám však i v této chvíli kvapí ku pomoci ve svátosti posledního pomazání, v nížto skytá nám buďto zdraví tělesné, anebo šťastný odchod do života věčného. Stůne-li kdo z vás, zavolej kněze církve, ať se modlí nad ním, mažíce ho sv. olejem, modlitba víry uzdraví nemocného. Pán jemu polehčí, a jest-li v hříších, budou mu odpuštěny, učí sv. Jakub. Na cestu do daleké věčnosti maže kněz smysly těla sv. olejem, na cestu do věčnosti maže kněz nohy i ruce olejem sv., Bůh-li mu umříti ustanovil. Lépe bude nemocnému skrze pomazání sv. olejem, Boží-li to vůle, aby ozdravil a déle ještě zůstal na živu. Kdykoliv choroba někoho zasáhne, neberte útočiště k mastičkářům, cikánům, čarodějům, nýbrž kdo onemocní, doufej v milost a pomoc Boží, přijmiž nejsvětější tělo Páně uctivě a pobožně a pros o svátost posledního pomazání; a dle slov sv. Jakuba modlitba víry uzdraví nemocného, a Pán jemu uleví; netoliko na těle, nýbrž i na duši se uzdraví, a splní se na něm, co Pán slíbil, an řekl: Vše, začkoli budete prositi Otce ve jménu mém, dám vám. — O, kdož by nechtěl raději dříve nežli později přijmouti svátost posledního pomazání. Doufej synu, dcero, volá laskavý Ježíš ku každému chorému křesťanu, — víra tvá tobě pomůže buď ku zdraví tělesnému anebo k životu věčnému. — Takhle křesťan pravý s Bohem život započíná, a s Bohem opětne život končí. — Rcetež, má-li kdo lepšího Otce, jako my křesťané všemohoucího a přelaskavého Boha, má-li kdo pečlivější matku nad církev sv. katolickou?

III.

Přemilí! strom každý uschne, dostatek-li potřebné vláhy nemá; ovce musejí zahynouti, čisté-li a zdravé vody pramene nenalézají. Co bude nám, rádi-li sedmého pramene milosti Boží nevyhledáváme, z nichžto nám zásluhou Ježíše Krista

milost Boží vyvívá, jižto nám Duch sv. v těchto pramenech uděluje? Pokud nemocnému chutná jídlo a pití, není nemoc jeho ještě nebezpečná; leč jakmile hladu nepocituje, pak ihned lékař vidí, že s životem brzo se rozloučí. Tak jest i s křesťany ohledem jich duše nesmrtelné. Nemá-li křesťan záliby v Bohu a ve sv. věcech, netouží-li po nich, jisté záhubě kráčí v ústřety. Sv. Makarius. — O, říkítež nám neustavně hojný pramenové svatých svátostí, kteřížto k našemu spasení od Ježíše Krista jste ustanoveni! Rádi chceme vás přijímati, čerpající z vás poklady nebeské milosti na nebezpečné pouti života pozemského. Tam pak v nebesích požívati budeme z hlubiny velebnosti Boží tváří v tvář, co zde skrze sv. svátosti požíváme. Amen.

Na den nového roku.

Slavnost obřezání Ježíšova.

Čemu nás čas učí.

Čtení z listu sv. Pavla k Titovi 2, 11—15.

Opět jeden rok uplynul, předešlé noci jsme jej do moře věčnosti pochovali. Starý rok pominul; zůstalo nám jenom dobré nebo zlé — zisk nebo škoda minulého roku. — Kdo spočítá dobrodiní, jichžto v roce uplynulém jsme užili? — Kdo může spočítati, kolikráte jsme rozhněvali dobrého a laskavého Boha, od něhož vše dobré máme? — Že nám jasné slunce zářilo, bledý měsíc svítil, že vydala nám země úrodu, že nám rosa nivy, dešť vinohrady ovlažoval, toť vše dobrota a láska Boha nejvyššího moudrého. Zdravý vzduch, jímžto jsme dýchali, čerstvá voda, jižto jsme pili, každé sousto chleba, jehož jsme požívali, toť vše dary lásky a dobroty Boží. — Nový dar lásky a dobroty Boží jsme opětne dnes dožili — veselý nový rok, zlatý čas ku spasení svému. V pravdě, v novém roce opět ukázala se nám milost Boží! Spasitele našeho, jak sv. Pavel Titovi, milému žákovi svému, píše.

I.

Nemožno vysloviti všech darův, jichžto Bůh tělu našemu uštěďruje; počet jejich tak jest veliký, jak mnoho tvorův na nebi i na zemi. Větší pak nad to ještě jsou milosti, jichžto duši naší se dostává. Ze všech zvláště o třech chceme dnes rozjímati, abychom dobře uvážili velikou milost, kteráž ukázala se všem lidem tím,

1. Že Kristus se zrodil, Syn Boží a Spasitel náš, kterýžto dnes podle lidské přirozenosti byl obřezán na znamení bídy naší, jižto se podvolil, aby nás vykoupil a věčně spasil. — Pilný vinař obřezává révu, pečlivý zahradník stromy, aby více ovoce mu skytaly; kež bychom i my v roce novém obřezali srdce od zlých žádostí dle naučení sv. Pavla, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí střízlivě nábožně a spravedlivě živi byli na tomto světě, očekávající příchod Pána našeho Ježíše Krista, an opět s nebe přijde! Tak hodni bychom byli prvé milosti, že nás totiž Bůh, Ježíš Kristus, vykoupil. Druhou milostí pro nás jest:

2. Ze Duch sv. na křtu sv. nás posvětil a nás ve všech sv. svátostech posvěcuje. Mnoho lidí žije doposud na zemi, kteří ni slova o učení blahém Ježíše Krista ještě nezaslechli. Ve stínu smrti sedí, rozum jejich není osvěcen, vůle jejich není posvěcena obrodem křestu sv., nejsou doposud jako my dítkami Božími, v pravé katolické víře vypěstěnými. Obmyl, očistil nás — vece sv. Pavel — jako svůj lid, abychom zalíbili se mu, následovníci jsouce dobrého. Křestem sv. větší vznešenosti jsme dosáhli, nežli může nám poskytnouti královská koruna, neboť tato uděluje právo jenom ku království pozemskému, nezrušitelné pak znamení křtu sv. dává nám právo k životu věčnému, jakož obřízka u Židův skytala právo náležeti k národu vyvolenému. O, kéž by této vznešenosti královské žádný z nás neposkvrnil a nepotratil! Všaký hřích nám obraz Boží na duši poskvňuje a o právo ku království Božímu nás okrádá. — Jak poskrovnu jest nás, jimžto by svědomí nic nevytýkalo! Pravíme-li, že hříchu nemáme, sami sebe klameme a pravdy v nás není. Protož třetí nevýslovná milost, jižto Bůh nám dává, jest:

3. Cas ku pokání a nápravě života. Milosrdenstvím Božím jest, že nejsme zahubeni; neboť milosrdenství jeho není konce. Milostí Boha dobrotivého jest, že nového roku jsme se dočekali. O, kéž bychom každý den, každou hodinu roku nového ku cti Boží a ku spasení duše vynaložili!

Neníť dražší věci na zemi nad zlatý čas; časem všeho můžeme nabyti, všeho také potratiti. Mnoho-li času jsme už pronedbali, mnoho-li pronedbáme ještě v roce novém! — Časem vykoupiti můžeme buď šťastnou anebo nešťastnou věčnost — zasloužiti si můžeme nebe anebo peklo. Života našeho krátký čas jest cenou věčnosti. To mluvit, k tomu napomínati v Kristu Ježíši, Pánu našem, sv. Pavel nařizuje. Chci vám tudíž na nový rok dáti hodiny, které vás napomínati budou, jak čas rychle mizí, a kteréž naučí vás velké ceně času.

II.

Rok obyčejný má 365 dní, přestupný rok o den více. Každý den trvá 12 hodin a tolikéž i každá noc. Každá hodina nás mnohému dobrému učí, každá na něco potřebného upomíná. Poslyšme tedy:

1. Hodiny bijí jednu. Co nás učí, k čemu nás napomíná? Jeden toliko jest Bůh, jedna víra, jeden křest. Jenom jedna jest pravá, samospasitelná církev římsko-katolická, kromě které spasení doufati nelze. — Jenom jednou na světě žijeme, jednu jedinou toliko duši máme; ztratíme-li ji, vše jsme ztratili. — Jednou jenom umřeme, šťastně nebo nešťastně na věky. — Jenom jeden výrok Soudce nebeského zaslechneme: Pojďtež vyvolení Otce mého! — Anebo: Odejďtež ode mne zatracenci do ohně věčného! — Tomu nás jedna hodina učí. Co však nám přikazuje? — Jednoho toliko jest třeba, věčně duši svou spasiti. Péče naše o spasení musí tudíž býti první a nejdůležitější, jižto po celý život svůj se zřetele pustiti nesmíme. Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, na duši své pak zkázu trpěl? K této péči prvně mají rodiče dítky své naváděti a navykati. Prvou hodinu každého dne máme ku spasení duše vynakládati. Bude-li začátek dne s Bohem započat, zajisté den i s Bohem ukončíme. Jedna hodina podává druhé ruku.

2. Hodiny bijí dvě. Slyšmež co nám praví? Dvě jsou cesty do věčnosti. příkrá cesta ctnosti vedoucí k nebesům, široká cesta hříchu, kteráž vede k zahynutí. Po které pak kráčíme? — Každý člověk jest poutníkem na tom světě a dvanácte zástavek v životě se mu naskytá. Na první zástavce jest ještě dítětem nevinným, neumným, kteráž nerozeznává ještě dobrého a zlého. Při druhé zástavce počíná mladík nebo děva přemýšleti; a právě tu jest rozcestí, kdežto cesty se dělí. Marný svět vábí je na širokou cestu rozkoše světské, slibujíc mu hojných požitkův. Ctnost pak napomíná, aby se strmé a příkré cesty se neodchyloval. Pokušení povstává v nitru ubohého. Na kterou se vydá, po té z větší části po celý život kráčí. Mladík od cesty, jízto zvykl, také co stařec se neodchýlí. — Druhá hodina zvláště otcí a matce velí: bdi nad dítkami, vediž jich po cestě pravé, vystříhej jich před hříšnou a špatnou společností a uč je dvěma prvním a největším příkázáním: Miluj Boha nade všecko, bližního pak jako sebe samého. Srdce mladé musí někoho milovati, neboť bez lásky žítí nemůže. Nemiluje-li Boha, miluje hříšný svět. Kdo však svět miluje, se světem v záhubu spěchá. Jenom ten, kdo vůli Boží činí, potrvá na věky. Tomu přivykejte rodičové dítky, pokud třetí hodina se jim nepřiblíží.

3. Hodiny bijí tři. Poslyšmež, čemu nás učí. Tři božské osoby věříme v nejsvětější Trojici, jedné bytnosti a přirozenosti: Bůh Otec, kterýž nás stvořil, Syn Boží, kterýž nás vykoupil a Duch sv., kterýž nás posvěcuje. Těmto třem osobám božským jsme se při křtu sv. zaslíbili, že chceme v ně věřití a jim stále sloužiti. — Leč máme tolikéž tři veliké odpůrce: žádost těla, žádost očí a pýchu života, kteráž nás pokouší zvláště za mládí. Tělo a pocity jeho hříšné chtějí nás pohroužiti v nečistotu, pýcha nas povznáší ku mnohému bezbožnému předsevzetí, oči naše jsou oknem nebezpečným, jímžto mnohý zlý skutek do srdce se vloudí, nemáme-li jich na uzdě. — Musíme se často upamatovati, že jsme na křtu sv. zvláště třech věcí se odříkali: ďábla, pýchy jeho a všech skutkův jeho. Nesmímeť proto jim sloužiti! Abychom pak v dobrém neustávali a po cestě pravé statečně kráčeli, popředně tři božské ctnosti: víru, naději a lásku vzbuzujme. Šťasten, kdo v těchto třech Božích ctnostech žije a umírá; on tam bude patřiti, co zde věřil, požívatí, co doufal, a milovati, co zde dle naučení Ježíšova miloval. Proto sv. Pavel učí: Nyní zůstává víra, naděje a láska, tyto tři, větší však z nich jest láska.

4. Hodiny bijí čtyry. Pozorujme o čtvrté hodině, co nám uvádí na pamět. Připomíná nám čtyry poslední věci: smrt, soud, nebe, peklo. O, kéž bychom nikdy na ně nezapomínali! Pomni, o člověče, na smrt a na věky nezhřešiš. Proto také sv. Antonín poustevník svým soudruhům uložil: Rozmilí bratří moji, nikdy nesmíte věčnosti s mysli pouštětí. Myslete každé ráno, že snad večera nedočkáte. Myslete každý večer, snad ráno zdrav více nevstanu. — Že umřeme, to jistě víme, kde však a jak umřeme, toho žádný z nás neví. Jak by nám bylo, kdybychom snad letos, anebo dnes umřeli? Hodiny bijí, rafije na hodinách nestojí, čímž ukazuje nám rychlý času běh. Čiňme tudíž dobré, pokud den jest; přijde noc, kdy nebude možno dělati. Věrně plňme naučení sv. evangelia, jež čtyři sv. evangelistové nám napsali. — To nám čtvrtá hodina velí. — Než kam ukryjeme se ubozí před lstivým světem, kam skryjeme se před nepřítelem? To připomíná nám hodina pátá.

5. Hodiny bijí pět. Co nám hodina tato ukazuje, k čemu nás upomíná? Připomíná nám pět přesvatých ran Ježíšových, jež pro nás trpěl, aby nám opatřil

život věčný, pět-li smyslův těla chrániti budeme před hříchem a v pokušení, v kříži a trápení utíkati budeme k těmto pěti ranám Páně. Pilně musíme srdce své chrániti hříchu a lampy života svého dobrými skutky naplniti, jako oněch pět moudrých panen ve sv. evangeliu. Kdo patero smyslův neostříhá, kdo baží jenom po věcech pozemských a ne po věcech nebeských, ten podobá se pěti pannám bláznivým, kteréž neměli lampy připravené, a kteréž zaspaly. Ženich nebeský přišel, nenalezl jich ale připravených a brány k nebeské hostině jim neotevřel. Tloukly ovšem, leč jenom žalostnou zaslechly odpověď: Amen pravím vám, neznám vás. Hoříci svíce mějtež v rukou a buďte hotovi, neboť šťastný člověk, ježž Pán přijde, nalezne přihotoveného. Tomu nás učí hodina pátá.

6. Hodiny bijí šest. Čemu nás učí? Co nám prikazují? V šesti dnech stvořil Bůh nebe a zemi a vše, co jest, sedmý den pak odpočinul. Šest dní máš tudíž pracovati i ty a dělati dílo své. To nám Bůh velí, to nám připomíná hodina šestá. Jakož na úsvitě — tak i o třech, šesti a devíti hodinách volá nás Pán nebes i země na vinici svou, abychom v potu tváře vydobývali sobě chleba vezdejšího a odplaty věčné. Pilni musíme býti, věrně plníce povinnosti stavu svého. Kdo poskvrnu seje, poskvrnu i žítí bude. Ať si práce naše jest důležitá anebo nepatrná, dobrý-li jen úmysl při ní máme, s odplatou se nemine. Každodenně vzbuzujme tudíž dobrý úmysl říkající: O, Trojice nejsvětější! Tobě obětuji veškerý myšlenky, slova a skutky, spojuji pak s neskončenými zásluhami Ježíse Krista. Všecko ať jest ke cti a chvále Boží a ku spasení duše. Tak bude všech šestero dní Bohu zasvěceno, a až práci svou věrně vykonáme, budeme se odplatou nebeskou hojně těšiti. Vždyť Pán Ježíš v šesti štoudvích na svatbě v Káni vodu proměnil ve víno, aby lidé v Bohu se veselili a Boha laskavého milovali.

7. Když hodiny sedm bijí, tu volají: Člověče! sedmý den jest den Páně; vynasnaž se, abys dobře ten den světil. Sedmý den nemáš pracovati ty, i syn tvůj, i deera tvá, i služebník tvůj, i děvka tvá, i hovado tvé. Bůh sedmého dne požehnal a posvětil. Jak nedbale křesťané nynější dny sváteční světí! Jedni služebnou prací — jiní opět hříšnými skutky den Páně znesvěcují. Bůh šest dní ustanovil ku práci, jediný toliko ponechav službě své, a i ten chtějí mu vzíti. Bůh pak takovým odejme i svého požehnání, to, co činí, nepřinese ničádného užitku. — Sedmý den máme vyhledávati chleba pro duši — slovo Boží a posvěcující milost, jižto v sedmeru sv. svátostech přijímáme. Hleďte, napomíná Pán, nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a ostatní všecko bude vám přidáno.

8. Když hodiny bijí osm, tu připomínají nám oněch osm osob, kteréž v korábě Noemově od všeobecné potopy byly zachráněny: Noe spravedlivý a manželka jeho, tři synové a tři snachy jeho. Všecko ostatní lidstvo zahynulo potopou. — Hodina osmá uvádí nám tolikéž na paměť osmero blahoslavenství, po nichžto dle učení Ježíšova do nebe kráčeti můžeme. Blahoslaveni chudí duchem, blahoslaveni tiší, plačící, kteří lační a žízni po spravedlnosti, milosrdní, čistého srdce, pokojní, blahoslaveni, kteří protivenství trpí, neboť jejich jest království nebeské. Osm stezek v utrpení a sebezapírání nám laskavý Ježíš v horském kázání ukázal, po nichžto i sám do království svého kráčel. O, jaká to útěcha pro nás bídné a ubohé, pronásledované, rádi-li každodenně kříž svůj běheme, zapírajíce se a následující Ježíše! Veselme se a radujme se, neboť odplata naše hojná jest v nebesích. Tomu nás Spasitel náš učí, když osmého dne byl obřezán a Ježíšem nazván.

9. Hodiny bijí devět. Nač nás upomínají? O hodině deváté (dle počtu židovského) Ježíš hlasem zvolal velikým: Eli, Eli! lama sabaktani? To jest: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? — Nezakusil jsi doposud trpké hodiny? Nezdálo se i tobě, jako by tě Bůh byl opustil? — Přihotov se, utrpení musí přijíti. Bůh dítku neušetří před metlou, jež chce spasiti. V utrpení nesmíme však klet a reptat, jiné obviňovat, nýbrž Boha máme na pomoc volati, jako Ježíš, volající: Otče, možno-li, nechať odejde ode mne kalich tento, ale ne jak já chci, nýbrž jak Ty. Vzyvej mne v den souzení, a já tě vytrhnu, dí Pán.

10. Hodiny bijí deset. Poslyšmež, čemu nás učí, k čemu napomínají. — Více jest na zemi bezbožných, nežli spravedlivých. V pěti městech Sodomy a Gomorhy nebylo deset spravedlivých; Bůh města ohněm a sírou zahladil. Mezi dvanácti syny Jakubovými deset bylo nešlechetných, kteří nevinného Josefa prodali do Egypta. Bůh pak Josefa nevinného na trůn povýšil královský. Dvanáctero bylo pokolení israelských, nad nimižto David a Šalomoun šťastně panovali. Deset pokolení se vzbouřilo proti králi svému, propadše modloslužbě. Bůh dopustil, že od nepřátel byli přemoženi, tak že mnoho bylo pohubeno, ostatní pak v zajetí odvedeni. Tak děje se každému vzbouření. Vrchnost jesti od Boha, a kdo vrchnosti se protiví, Bohu samému se protiví a zkáze propadá. Kdo však želá spravedlivě a nábožně živ býti, má desatero Božích přikázání, jež má věrně plniti. Chceš-li do života vejít, zachovávej přikázání. To zlaté naučení skytá nám hodina desátá.

11. Hodiny bijí jedenáct. Co praví tento hlas? Oznamujeť nám dobu poslední. O, hodině jedenácté vyšel hospodář naposled, aby najal dělníkův na vinici svou, řka: Co zde stojíte, celý den zahálejíte? Jdětež i vy na vinici mou. O, jak i nám jest toho třeba, abychom v novém roce, snad posledním pro nás, se polepšili a pravé pokání činili, křivdu učiněnou nahradili, dobrých skutkův sobě nashromáždili pro dlouhou věčnost. Kdo v roce předešlém byl nedbanlivým, kéžby alespoň nyní byl příčinnivým! Mnoho jest nás, kteří ve zdraví nového roku jsme se dočkali, ode dneška za rok nejednoho z nás hrob ukryje a vítr na hrob náš sněhu navěje. — Budtež přiříceni, napomíná nás hodina jedenáctá.

12. Dvanáctá hodina bije. Bůh uchovež nás od náhlé a nenadálé smrti, když dvanáctá — poslední hodina života našeho se přiblíží a nebeský hospodář k soudu nás povolá. To nám připomíná hodina dvanáctá. Kdo želá, aby poslední hodina života byla proň šťastna, musí po celý život přičiniti se o to. — Když dvanáctero pokolení israelské přecházelo přes řeku Jordan, nadmula se voda jako zeď, tak že Israelité prošli suchou nohou. Dvanáct mužův vybralo v Jordaně dvanáct krásných kamenův, z nichžto v zemi zaslíbené vystavěli oltář. — Dvanáct sv. apoštolův taktéž v zákoně novém z naučení Ježíše Krista sebrali dvanácte článkův, z nichžto vyznání neboli sněšení apoštolské sestává. Dvanáct sv. apoštolův jest jako dvanáct silných sloupův církve sv., jižto Ježíš Kristus založil, abychom skrze těchto dvanáctero bran do Jeruzalema nebeského mohli vejít. — O přičiňmež se, byť bychom i v chudobě na zemi živi byli, abychom alespoň obohaceni dobrými skutky ze světa mohli odejít, až nebeský hospodář nás k sobě povolá. — Dvanáct hodin ve dne počítáme, za něž buď šťastnou nebo nešťastnou věčnost můžeme sobě zjednat. Až nám dvanáctá hodina života odbije, nebude více času, pak nastane věčnost šťastná nebo nešťastná

III.

Přemilí! pamatujtež, čemu nás hodiny učí, jakéž na začátku roku jsem vám dal. — Jako prameny v potok, malé strumenky u veliké řeky a proudy do moře nesmírného se sbíhají, z něhožto více nazpět se nenavracejí, rovněž tak ubíhají hodiny, dny a roky života našeho v moře věčnosti. Uplynou nám hodiny a dny jako léto minulé, jež více se nenavráť. Jednoho léta, jednoho dne, jedné hodiny musíme na věčnost. — Bůh nám dej, abychom v novém roce v milosti Boží žili, jednou šťastně umřeli, po smrti pak věčně mohli se radovati v nebesích. Amen.

Neděle před zjevením Páně.

O zlých dítkách.

Čtení z listu sv. Pavla ku Galatům 4, 1—7.

Nábožní rodičové jsou dítkám prvou a největší milostí od Boha. Bůh udělí všem dítkám nábožných rodičův! — Zvedené dítky jsou největším pokladem rodičův; škoda, že dítě takových jenom poskrovnou jest na světě! — Kde není moudrých, křesťanských rodičův, tam marně bychom hledali zvedených dítek. Sv. Pavel nám tudíž v listu ku Galatům dává dobré naučení, jak by měly býti dítky vychovány, aby rodiče mohli z nich mít radost a veselí.

I.

1. Rodiče, kteří chtějí dítky po křesťansku vychovati, musejí ihned z mládí nad nimi bdíti. Pokud jest dědic zámožných rodičův malým, dle slov svatého Pavla, v ničem nelíší se od služebníka. Nemáť úplné svobody, nýbrž jest pod opatrovnky a dohlížitelí, aby jej učili a nad ním bděli. Jich musí poslouchati potud, pokud otec uznává toho potřebu. Jak tedy nedobře počínají sobě rodičové, kteří dítky své hýčkají, jim vše činí po vůli, hlavu neužitečnými myšlenkami přepíňují, tak že jsou pak synové neb dcery zpuřné! Jak špatně vede sobě otec, matka, nic-li zlého na dítky nedají dopustiti, od dítek však ihned každou žalobu buď proti sousedům anebo čeládce přijímají za pravdu, pro dítky, ač už jsou vinny nebo nevinny, s jinými se hašteří a zlobí. O, takové dítky nevyrostou v bázni Boží; nebudou se báti ni rodičův ni jiných lidí a zanedlouho budou rodičům krvavou metlou.

2. Bůh, náš Otec laskavý, dal rodičům moudrý příklad, jakby dítky své udrželi v bázni. Vyvolilť sobě Israelity za své dítky, obsypával je hojně milostmi, leč i metly nešetřil Bůh, kdykoliv bylo jí třeba. Proto vece sv. Pavel: Tak i my, když jsme byli maličtí, pod živly světa byli jsme, sloužíce. Ale když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, učiněného ze ženy, učiněného pod zákonem, aby ty,

kteří pod zákonem byli, vykoupil, abychom zaslíbení synův přijali. Poněvadž pak jste synové, poslal Bůh Ducha Syna svého v srdce vaše volajícího: Aba, Otče! Kdo však jest dítětem Božím, není více služebníkem, nýbrž synem Božím. Netřeba strachovati se mu, že by nedosáhl života věčného; jestiž dědicem Božím a Bůh oň pečuje. — Tak učí nás sv. Pavel.

Co zdá se vám, jsou ti syny a dcerami Božími, kteří ku svým rodičům nelaskavě a zpuřně se mají? Nikterakž. Proklet budiž, kdoby otce proklínal a matky své nectil — praví Duch sv., a veškeren lid ať řekne: Amen, tak se staň. Nezdarného syna a nehodnou dceru nemine časná i věčná záhuba. Jak takým se vede, slyštež:

II.

1. V jisté krajině v Německu měli otec a matka jenom jediného syna. Bylo mu Leonhard. Velmi dbali o to, aby hojných zanechali mu pokladův, aby hodně mohl po nich děditi, dobře mohl býti živ a věděl, že rodiče oň všemožně se postarali. — Dobře jest dítkám zanechati statky, leč jediné statky právně nabyté. Leč více dbáti o peníze, pole a domy, nežli o to, aby dítě dobře bylo odchováno, a v bázni Boží odrůstalo — to není nikterak prospěšno a užitečno. Co prospívá dítkám nezvedeným bohatství? Dej blázu do rukou ostrý nůž, poraní buď sebe nebo jiné. Dítkám, nejsou-li zvedeny, jest bohatství záhubou. Lépe jednají rodičové, kteří majetek svůj rozdají chudým, než aby zanechali jej dítkám rozpustilým. Takové dítky velké dědictví činí horšími, uvádějí je do záhuby časné i věčné. Poslyštež dále.

2. Bůh rodičům Leonhardovým hojně žehnal; zanechalť mu hojně statku a k posledu i bohatou nevěstu vybrali mu za manželku. Nevěsta ženichovi donesla věnem krásný statek bez dluhův a při hostině pravili přebлаžení rodičové: Nyní jest syn náš šťasten. Dostalť všeho v hojnosti a nezapomene nikdy, co jsme proň učinili. Bůh dejž, aby se tak stalo, avšak snadno můžete se mýlit. Pravého štěstí nelze koupiti penězi a se statkem zřídka přichází do domu. Kdyby pravé štěstí záleželo jenom v hojnosti statkův pozemských, nesčetné bylo by množství lidí nešťastných, kteřížto v bídě a nouzi žijí. Bohu díky, že tomu tak není. Jenom ten, kdo dobré má svědomí a v milosti Boží žije, doufaje ve šťastnou věčnost, ten v pravdě jest šťastným. Nábožnost ku všemu jest užitečná, anať má zaslíbení života přítomného i budoucího.

3. Otec i matka odebrali se k synovi, majíce za to, že dobře jim bude na stará leta. Syn pak byl jiného mínění. Staruchové byli mu oba zanedlouho v cestě; mrzelt se nad nimi buď skrze to nebo ono, že nemohli mu všeho učiniti po vůli. Rozmrzelost byla prvním neštěstím v domě, anať lásku obapolnou udusila. Syn začal býti nevrlym, rodičův nenáviděl a mnohdy i nejedním slovem je urazil. U stola pochutnával sobě syn na mase, kosti pak předkládal rodičům, kteří starobou se již třásli. Útrpně pohlíželi rodičové jeden na druhého a nejedna slza zkanula jim po tváři, když lačni od stola odcházeli. Leč slzy nad nezdárnými dítkami od rodičův prolité jsou tíhobou nemalou pro dítky. Byť by krupobití po sedm let úrodu na poli ničilo, přece takové škody dětem nezpůsobí, jako jedna jediná slza, jižto otec nebo matka nad nezdárným synem nebo dcerou prolévá. Leonhard však toho nedbal, ano rodičům se jenom vysmíval. Kdo nectí otce nebo matere, budiž proklet a veškeré množství ať řekne: Amen.

4. Den ob den otcovi i materi syn kosti předkládá. Na to vece mu rmutno otec: Synu můj! tvůj zletilý otec nemá zubův, aby kosti mohl kousati, a matka tolikéž ne. Na to se syn zdvihl, udeřiv otce přes ústa, na otce i matku se osopil, a zahrnav je od stola vykázal jim místo za kamny, řka: Zde budete od nynějška jísti, co vám předložím; hospodářem jsem nyní já. Co mám, jest mé. Kdybyste bývali dříve byli příčinlivějšími, nemuseli jste nyní nouze třítí. — Tu právě překročil jakýs pocestný prah, vkročiv do domu. Zaslechnuv a spatřiv vše, co se zde děje, pravil: Nešťastný člověče! věru rád bych se dočkal toho, jak se tobě povede. Ta ruka, která otce udeřila, ta způsobí tobě mnoho bolesti. Jakož Bůh na nebi jest pravdomluvným a písmo sv., tobě povede se zajisté velmi zle! To pověděv, zmizel ze dveří. Otec a matka nevěděli, kam žalostí se obrátiti. I snacha plakala, řkouc: O, což jsem učinila, že jsem se vydala za takého nezdaru! Kdo rodičům tak ukrivduje, horším jest lité zvíře. Pravdu měla; kdo rodičův nectí, tenť i s manželkou a vlastními dítkami nectně zachází. Všecek statek mizí a požehnání Boží od domu jeho se vzdaluje. O, dítky, mějtež to vezdy v paměti!

5. Čtvrté přikázání Boží velí: Cti otce i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi. Vidímeť patrně, že dítkám hodným už zde na zemi dobře se vede. A kterak opačně Bůh dítky nezdarné hrozně trestá, dosvědčuje každodenní zkušenost. Oko, kteréž se posmívá otcí svému a nectí matere, ať vyklinou krkavci potochní, a synové orlice snědí je. Co teprvé stane se s jazykem, kterýž rodiče tupí a haní — a co s rukou, která rodiče bije a týrá? Jestliť takým hříchem, že stěží jenom zpovědník od něho může rozhrěšiti. Zplodil-liby člověk syna zpuřného a protivného, jenž by neposlouchal přikázání otce neb matere, a jsa trestán, nechtělby poslouchati, uchopí ho a přivedou ku starším města toho a ku bráně soudu a řeknou k nim: Syn náš tento protivný a zpuřný jest, na napomínání naše nic nedbá, hledí žraní i smilstva a hodování, kamením jej uhází lid města a umře. V. Mojž. 21, 18—21. Taký trest býval určen v starém zákoně; a ačkoli v době naší dítkám nevděčným cos podobného se nestává, přece nikterakž trestu Božího neujdou. Urputný Leonhard myslil, že cos podobného jej nezastihne; než počkejmež jenom, ještě není vše ukončeno.

6. Od té doby co zahrnutí byli rodičové od stola, zmizelo štěstí z domu nevděčného syna. Pečlivá manželka lopotila se dnem i nocí, než vše bylo darmo. Bůh-li štěstí nedopřeje, člověk nikterakž sám ho sobě neopatří. Nevděčnost synova vyhostila štěstí a vše šlo nyní v domě naopak; Leonhard pak zůstal nieméně svéhlavým. — Co myslíte o takovém člověku? — Hleďtež, abyste jenom sami sebe neodsoudili. Mnoho jest dítek, kteréž o nic lépe Leonhanda k rodičům se nechovají. Mnoho jich ale také trestající ruka Páně zasáhla! Jedněm krupobití zkazilo obilí, jiným roznemohl se dobytek, jiného opět rychlá smrt zasáhla, a opět jiný stal se žebrákem atd. — Vy, synové, popatřtež, jak se nevděčníkům vede, kteří nechtějí poslouchati rodičův; — vy, dcery, na vlastní oči to zříte, že ty, které napomínání otcova a matčina nedbají a s dobrodruhy známostí vyhledávají, zlý osud stíhá; — vystříháte-li se pilně, abyste rodičův nerozhněvali. Nevděčného Leonharda ani trest Boží nenapravil, šlo mu čím dále, tím hůře.

7. Neměl pokrmu, neměl oděvu, a dluhův mnohém více nežli statkův. Jedno neštěstí stíhalo druhé; ku posledu soudně prodán majetek jeho; a tím připraven byl

o všecko své jmění. — Pravdivá jsou slova písma sv.: Požehnání otcovo staví synům domy, zlořečení matčino je však ze základu vyvrací. Leonhard přišel o všecko a huře mu bylo nežli žebrákovi, který chodí dům od domu, aby vyprosil sobě pokrmu. Chudas vždy nalezá srdcí útrpných, kteréž nad ním se smilují, leč takému praví: Dobře mu tak, nic lepšího sobě nezasloužil. — Celý rozedraný a znuzovaný chodil po světě, a každý se ho bál a z daleka mu vyhýbal. V zimě nocovával ve chlévě, v letě někde pod kolnou anebo za plotem. Dlouhý čas se tak světem plahočil, bez přístřeší a bez přítele, co výstražný a odstrašující příklad slov písma sv.: Kdo hněvá otce a pronásleduje matku svou, bídným jest a nešťastným. Kdoby proklínal otce nebo matku, tomu svíce prostřed tmy uhasne.

8. Kdo otce nebo matku týrá a bije, smrtí umře. I Leonhardova smrt, jakožto dítěte zpuřného, byla hrozná. Přišel u večer do jakés hospůdky, kdežto ve světnici noclehu mu dáti nechtěli. I odebral se, jakož byl uvykl, do chléva. V noci slyšen ze chléva strašný nářek a posláno do nemocnice, aby byl tam donešen. Dva posluhovači přišli, leč nebylo mu více možno jít s nimi. Naložen na káru, ale cestou již začal umírat, a dříve, než do nemocnice byl donesen, umřel na cestě. — Hle, jak skončil syn nezdárný. Nebyloť nikoho, kdoby nad ním byl slzu uronil. O, kéžby dítě takových nikdy nebylo v naší osadě a fárnosti! Aby nemusel žádný otec proklínati syna svého, a matka aby nemusela kvíleti nad svou dcerou. Cti otce i matku, abys dlouho živ byl, a dobře ti bylo na zemi.

III.

Rodičové, vychovávejtež i vy dítky v bázni Boží. Budiž popřední vaší pečí, abyste dítky své učili, je napomínali, jich nepouštěli se zřetele a za ně se modlili doma i v chrámu Páně. Nepečujtež tak velmi dítkám o plné skříň s penězi — chlévy dobyt看 přeplněné, o rozsáhlé role, louky, lesy a vinohrady, nýbrž dbejtež o dobré naučení a vychování. Tak vám budou dítky zde na zemi k radosti a korunou v nebesích.

Slyštež, vy rodičové, čemu Duch sv. vás učí: Nedávej, pokud žiješ, dítěti svému vůle; nedávej mu statku, abys toho neželel a nebyl přinucen chleba od něho prositi. Neboť lépe jest, aby dítky prosily tebe, nežli abys ty měl dítky prositi.

Vy dítky, dobře chovejte se k rodičům po všechny dny, aby z vás mohli se radovati a veseliti. Synu, ujmí se stáří otce svého a nezarmucuj ho v životě jeho; a zemdlí-li na rozumu, odpusť a nepohrdej jím v síle své; nebo milosrdenství prokázané otcí nebude v zapomenutí. Sirach 3, 15. Otec a matka umře, leč přípověď čtvrtého přikázání na vás se vyplní, otce-li a matku ctíte a milujete. — Kdoby však otce neb matku vlekl ku prahu, toho dítky jeho vyvlekou až přes prah. — Vy, dítky, zdaliž jste napomenutí má pochopily? — Bůh dej, abyste naučení toto vezdy měly v paměti. Amen.

Slavnost zjevení Páně neboli sv. Třech Králův.

Vznešenost církve svate.

Čtení Izaiaše proroka 60, 1—6.

Prorok Izaiaš, muž Boží v zákoně starém, svět nevěřící budí ku příchodu zaslíbeného Mesiase, prorokuje zároveň vznešenost a moc přislíbeného — předpovídáje ony šťastné dny, v nichžto králové a cizí národové zanechavše modloslužby přilnou ku pravé víře a v Jerusalemě, ve městě královském, krále všech králův budou ctíti. — Toto podivné proroctví vyplnilo se právě dnešním dnem v Jerusalemě, kamž tři sv. králové přišli, aby novorozenému Spasiteli se poklonili.

I.

1. Jerusalem, někdejší hlavní město říše judské, byl městem vznešeným, velkým a krásným. Nejkrásnější chrám byl v Jerusalemě. Ze všech krajin a měst přicházeli tam poutníci, aby Bohu živému a pravému se poklonili. Za časův proroka Izaiaše byla pro modlářství část města Jerusalema ve zlé pověsti, část onano byla od lidí opuštěna, a Jerusalem nepřáteli přemožen kvílel, že Bůh a Pán jej zavrhl. Izaiaš jej ve rmutu těší a obveseluje, předpovídáje, že nastanou mu opět dny radosti, když Spasitel se objeví. Povstaň, Jerusaleme, osvět se; nebo přišlo světlo tvé, a sláva Hospodinova nad tebou vzejde. Nebo aj, tma přikryje zemi a mrákota národy; ale nad tebou vzejde Hospodin a sláva jeho v tobě vidína bude. — Tak stalo se při narození Páně. Po veškerém světě panovala čirá tma nevědomosti. Přišel Spasitel, světlo světa, zrozen v Judsku. Slunce spásy vstalo a podivná hvězda, krásnější nežli jitřenka, oznámila narození jeho mudrcům. — Radosť to přenesmírná!

2. Novým králům kdysi poddaní jejich přinášeli vzácné dary, aby jich uctili, jim se poklonili, a aby je prosili o další lásku a přízeň. To mělo býti královskému městu velikou ctí a veselím, což Izaiaš o Jerusalemu předpovídá. I choditi budou pohané ve světle tvém a králové ve blesku východu tvého. Pozdvihni vůkol očí svých a viz: všekni tito shromáždění jsou, přišli k tobě: synové tvoji zdaleka přijdou a dcery tvé z boku povstanou. Vyplnilo se proroctví toto tehdá, kdy sv. tři králové do Jerusalema přišli, aby poklonili se novorozenému Mesiáši. Mnohém více vyplňuje se ono proroctví o králích a knížatech křesťanských, kteří poznavše učení Ježíše Krista, v jeho církev vcházejí.

3. Když tři mudrci přišli do Jerusalema, aby hledali novorozeného krále, bylo celé město zděšeno a ustrašeno. Jedni divili se neznámým, vznešeným mužům — jiní se veselili — opět jiní se strachovali, bojíce se ukrutného Herodesa, kterýž na novorozeného Spasitele zanevřel. To taktéž prorok Izaiaš předpověděl: Tehdáš uzříš a radostí oplývati budeš, a diviti se bude, i rozšíří se srdce tvé, když se obrátíš k tobě množství moře, a síla pohanův přijde k tobě.

4. Ve východních krajinách žili z větší části pastýři, pasouce stáda svá. Neměli ani vozův ani cest. Roznášejiť plodiny krajiny té na velbloudech. Časem tolik

bývá velbloudův pohromadě, že jest to, jako kdyby byli rozliti. Proto dí prorok Isaiáš: Množství velbloudův přikryje tě, dromedáři z Madian a Elfy: všickni ze Sáby přijdou, zlato a kadidlo nesouce a chválu Hospodinu zvěstujícíe.

Také přenesmírné štěstí předpovídá prorok Izaiáš městu Jerusalemu; kde však jest ono šťastné město? Do Jerusalema přinesli mudrci dary své, a jelikož zde nového krále nenalezli, brali se dále. — Jerusalema, toto kdysi znamenité město, jest rozbořeno, z velikolepého chrámu zůstala co upomínka jedině hromada kamení. — Prorok Isaiáš předpovídá a prorokuje o jiném Jerusalemu, jehožto slabou podobou a předobrazem bylo někdejší město. A tímto novým Jerusalemem jest sv. katolická církev, v nížto Mesiaš, Spasitel náš, Pán všech národův a krajin, bývá ctěn a veleben ode všech pravověřících, mezi nimiž — Bohu dík, jsme také my.

II.

Krásné bylo někdejší hlavní město Jerusalema, jemuž velikou slávu Isaiáš předpovídá. Leč mnohem vznešenější, nežli onen starý Jerusalema, jest onen nový Jerusalema, o němž proroctví Isaiášovo se naplňuje: naše svatá, křesťansko-katolická církev. Jestliž ona po celém širém světě rozprostřena, osvětlena překrásnou září víry svaté. Ve stínu jejím blahodatným všickni takměř přebývají národové, klánějíce se králi nebeskému, Pánu Ježíši, Spasiteli svému. V církvi sv. katolické nalezáme národy přčetné od východu a západu, Asiaty z východních krajin, Amerikány od krajiny západní, bílé Evropany od severu, černé Afrikany od jihu, Zamořany od velikého moře. Viditelné shromáždění všech pravověřících křesťanův pod jednou viditelnou, nejvyšší hlavou, římským papežem, jenž jednotejné učení vyznávají a jednotejných svátostí užívají — toť sv. církev katolická, nový, duchovní Jerusalema zde na zemi. V této svaté, pravé církvi jest sláva Hospodinova, zde právě bývá Bůh ctěn a veleben. Šťastně a utěšeně žijí národové, kteří drží se pevně svatých těch naučení; užívajíce nesčetných milostí Božích. I my náležíme mezi ony šťastné; kéžbychom jenom povždy také byli vděčnými.

Jasná hvězda mudrce přivedla do Jerusalema, avšak nad starým Jerusalemem nezůstala. Onou hvězdou jest nám sv. katolická víra, kteráž v církvi katolické září a čtvernásobnou září očitno nám ukazuje, že jedině v církvi sv. katolické lze dojíti spasení. Znáte-li pak ono čtvero znamení církve svaté?

1. Prvním znamením církve jest, že jest jenom jedna. Máť jediného jenom zakladatele Ježíše Krista, kterýžto na skále ji založil. Jednotejné panuje všude v církvi učení. Po všech krajinách křesťanských možno slyšeti tytéž pravdy sv. učení Ježíšova, kteréž sluhové jeho hlásají, tytéž sv. svátosti, jež věřícím rozdávají, všude uznávají jednu nejvyšší neviditelnou hlavu, Ježíše Krista, a viditelnou, římského papeže, jakož sv. Pavel zřejmě učí: Jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec nás všech. Jedno pravidlo víry mějtež všickni. Jeden jenom jest pravý Bůh, jeden jenom Kristus, jedna jeho církev, jedna víra, jeden národ, páskou víry v jedno pevné tělo spojen. Jednota nesmí se rušiti a jedno tělo nesmí býti rozděleno. Vše, co od matky se oddělí, nemůže v odloučení žíti a se spasením věčným se mine. Sv. Cyprian. — Kdo veškerých článkův víry pevně nevěří, jimžto Kristus učil, jež apo-

štolové hlásali a jež sv. katolická církev věriti velí, ten ku pravé katolické církvi nenáleží — ten jest kačírem.

2. Druhou známkou církve sv. jest, že jest svatá, anť Pán a zakladatel její, Ježíš Kristus, jest nejvyšším svatým, kterýž dobré miluje a zlého nenávidí. Jak čistý jest paprsek slunečný, tak neporušené a čisté jest její učení a sv. svátosti. Kristus církev svou miloval, vydav sebe samého za ni, aby ji posvětil, a očistiv ji obmytím vody skrze slovo života, aby sobě učinil církev slavnou, nemající poskvrny, ani vrásky nebo cokoliv takového, ale aby byla svatá a nepoškozená. Svatě živu býti přikazuje Ježíš svým věrným, an dí: Otče svatý, posvětiž jich v pravdě. Podle toho, kterýž vás povolal a svatý jest, i vy ve všem obcování svatí buďte, protože psáno jest: Svatí buďte, nebo já svatý jsem — napomíná sv. apoštol Petr. A kolik svatých církve této svaté, mučeníkův a panen v nebesích se veselí, ježto co přátelé Boží ctíme. Mnoholi svatých žije doposud v církvi uprostřed hříšného světa, jako růže mezi trnami. O, kéž bychom také my svatě žili a ctnostmi a dobrými skutky laskavou matku, církev sv. ctili! Proto také ta otázka při křtu svatém: Věříš v jednu svatou církev?

3. Třetím jasným odznakem pravé církve jest, že jest všeobecná neboli katolická: tak jmenuje se, že ustanovena jest pro veškerou země, věky a lidi, co jich žilo, žije a ještě žítí bude. Proto také Pán sv. apoštolům přikázal: Jdouce do celého světa, zvěstujte evangelium všemu stvoření — učíte je zachovávatí všecko, což jsem koliv přikázal vám. Jaké to vzácné a radostné poručení! Ať si je člověk vznešeným nebo nízkým, pánem anebo sluhou, Zamořanem, pohanem anebo Židem — každý jest pozván do církve sv., aby stal se dítětem laskavé a pečlivé matky, církve svaté. O, šťastná církev — praví sv. Augustin — povznes zrakův svých, rozhledni se po světě a popať na dědictví své kraj světa! — Právě o dnešní slavnosti mají v Římě, hlavním městě církve katolické, mladí misionáři překrásnou slavnost o všeobecnosti církve sv. Ze všech známých národův, Turkův a Persanův, Kitajcův a Židův, Slovanův a Němcův, Mouřeninův, bývají mladíci v Římě na kněze odchoováni, aby pak co věrověstové všem těmto národům učení Ježíšovo mohli hlásati. O slavnosti sv. třech králův neboli o zjevení Páně bývá ve všech nářečích známých mše sv. sloužena a slovo Boží hlášáno. V pravdě, krásná to upomínka na sv. apoštoly, kteří na den seslání Ducha sv. dar jazykův obdrželi. Slavně může každý pravověrec o sobě vyznati: Jméno mi jest křesťan, příjmení katolik. Sv. Pacian. Netaž se, kde je církev, nýbrž kde jest katolická církev? Neboť toť jest jediným a pravým názvem této naší přesvaté matky, kterážto jest chotí našeho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího. Sv. Cyril Jerusalemský.

4. Čtvrtým přejasným znakem církve jest, ona jest apoštolská. Apoštolům dal Pán rozkaz, aby vyučovali a nástupce sobě volili. Apoštolové církev sv. upevnili a učení její rozlašovali, oniž ustanovili pro každou církev nástupce, jakož skutkové apoštolští a dějiny církevní zřejmé o tom vydávají svědectví. Proto také sv. Pavel takto k Efezským píše: Protož již nejste hosté a příchozí, ale jste měšťané svatých a domácí Boží, vzděláni na základ apoštolův a prorokův, kdež jest nejhlubší úhelný kámen, sám Kristus Ježíš; na němžto všecko stavení vzdělané roste ve chrám svatý v Pánu, na kterémž i vy spolu vzděláváte se ve přibyték Boží v Duchu. Jako kdysi apoštolové — tak doposud nástupcové jejich, biskupové a kněží, všemu učí a tytéž sv. svátosti po všem katolickém světě udělují. A aby neupadli ve zmatky, přislíbil

jim Ježíš pomoc a přispění, řka: Hle, já s vámi jsem až do skonání světa. Proto také sv. Ignác, biskup a mučelník napomíná věřících, aby biskupův a kněžský byli poslušni jako sv. apoštolův, jichžto jsou nástupcové: Všichni ať v uctivosti mají jáhny, od Krista Ježíše ustanovené, biskupa pak co otce, kněze co rádce a sbor apoštolský. Bez nich nemohla by církev nikterakž obstáti.

Ta jedna svatá, všeobecná a apoštolská církev má v Římě nejvyšší viditelnou hlavu, papeže, kterýžto jest nástupcem sv. Petra, jehožto Kristus v církvi své za nejvyšší hlavu ustanovil, jakožto skálu, na níž církev vystavěl, připojiv zároveň zaslíbení, že brány pekelné jí nepřemohou. Sv. Petr v Římě hlásal víru sv., byl církve římské nejvyšším pastýřem, v Římě život za víru obětoval a římským biskupům moc svou odporučil. Proto také církev římská jest matkou, učitelkou a hlavou všech ostatních na širém světě církví. Proto také ta pravá církev nazývá se církví římskou, s nížto všechny ostatní církve nerozlučně mají býti spojeny. Jestliž třeba, praví svatý Ireneus, aby všaká církev, to jest: všichni věřící po všech krajinách s římskou církví pro její přednost a vznešenost pevně byli sdruženi, kterážto nauku apoštolskou věřícím v neporušené uchovala přesnosti.

Tak naše jedna, svatá, katolická, římská, apoštolská církev mnohem jasněji září, nežli někdejší starý Jerusalems. Veškerí národové k ní pohlížejí; ti však jenom věčného dojdou spasení, kteří věrnými jsou jí dítkami. — Chceme-li v záři světla jejího choditi a věrnými býti jí dítkami, popředně tři dary církvi sv. katolické obětujemež:

1. Dar poslušnosti. Jako laskavá matka pečuje církev sv. o nás, chováť nás ona jako pečlivá kvočna kuřátka svá; protož jak dítky dobré budmež poslušni. Podání budtež svým vrchnostem a budtež jim poslušni; neboť oni bdí nad vámi, aby počet vydali za duše vaše, Boha otcem mítí nemůže ten, kdo nemá církve matkou. Sv. Cyprian. Povinni jsme církvi:

2. Dar úcty. Mnohý světský mudroch vznáš se nad církev sv., přikázáním a naučením jejím pohrdaje, jako by chtěl světlem vlastního rozumu zatemniti jasný lesk zjevení Božího. — Ubožáku! vyhost dáváš choti Kristově, jižto miloval, vydav sebe za ni, jižto posvětil a obmyl slovem života, aby zjednal sobě církev neporušenou nemající vrásky ni poskvrny. Chceš-li ženichu Ježíši Kristu se zalíbiti, zapotřebí, abys choť jeho, církev sv. ctil. — Obětujemež jí tedy:

3. Dar živé lásky. Kdykoliv církev sv. pronásledování a hanění trpí, ať i my, dítky její, útrapy tyto cítíme; radost a veselí její budiž i naší radostí a naším veselím. Nehodni jsou to měšťané, kteří města svého nemilují, nedobří vlastenci, kteří vlasti své nemilují, vlažní křesťané, kteří vírou svatou veřejněž se nehonosí. O ty svatá, římsko-katolická církvi! ať raději jazyk v ústech mně zdřevění, kdybych tebe neměl velebiti, ruka má ať uschne, na tebe kdybych někdy měl zapomenouti!

Svatou církev povinni jsme milovati netoliko slovy, nýbrž také skutkem, přičinováti se všemožně, aby po celém světě se šířila. Podporovati máme katolické misiónáře modlitbou a almužnami, aby mohli nevěřícím hlásati víru sv. a aby brzo byli přivedeni do lůna církve sv. Všechn, kteří církev opravdově milují, svatou jest to povinností. A to můžeme, kdykoliv na misie křesťanské dárkem nějakým přispějeme. — Svatí

tři králové nás dary svými Ježíši a církvi jeho sv. zakoupili; tak i my nyní jsme povinni národy nevěřící z temnosti nevěry vykoupiti, aby zaslechli hlas pastýře nebeského, a aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř.

III.

Svatá církev katolická, ladný Jerusalemský zákon nového, přivádí nás ještě v lepší město — v nebeský Jerusalemský velebnost Boží, kdežto Bůh svým vyvoleným tváří v tvář se zjevuje a k požívání dává. Tam nebude tmy, kde Bůh sám je sluncem jasnoskvoucím; tam není žádného zmatku, kde září slunce pravdy věčné. Všichni národové blaženě obcují v záři jasnosti Boží. Kdo však dojde v ono šťastné město? Kdo bude obývat v jeho ladných síních? Ten, kdo zde na zemi v církvi pravé spravedlivě žije, naučení církve věrně se přidržuje a ochotně je plní. Jediná toliko církev svatá má klíče života věčného; mimo ni nestává spasení.

Popatřte, nejmilejší, na trojí Jerusalemský, jež dnešní slavnost na paměť nám uvádí. Prvý Jerusalemský v kraji židovském pominul, vymizela sláva jeho, — marně čekají Židé, aby Bůh opět z prachu jej povznesl. — Druhým Jerusalemským jest naše svatá církev katolická, po celém oboru zemském rozvětvená, matka naše přemilá duchovní. I ona jednou pomine, až počet vyvolených bude doplněn. Třetím Jerusalemským jest tam v nebesích na Sionu, hoře svaté, radostný příbytek vyvolených. K tomuto přestátnému městu všichni spěcháme — v nebeský Jerusalemský přijít všemožně se přičiňujeme, tam — jedině tam jest pravý náš domov. Amen.

Prvá neděle po zjevení Páně.

Jak máme Bohu v pravdě sloužiti?

Čtení z listu sv. Pavla k Římanům, 12, 1—5.

Hvězdy spočítati na obloze a milosti a dobrotu Boží vypověděti, kdož to může? — Z ničeho nás stvořil, z pouhého milosrdenství nás zachovává, z lásky neskonalé nás vykoupil, otcovskou dobrotou nás osvěcuje a za dítky své přijímá, kéž bychom také jako dítky vděčné Bohu věrně a v pravdě sloužili; k tomu nás sv. Pavel v listu k Římanům krásně napomíná. Poslyšmež tedy:

I.

1. Podivné věci kdysi Židé a pohané Bohu na počtu přinášeli. Telata a ovce zabíjeli, mouku a olej Bohu přinášeli v domnění, že Bohu se zavděčí; tělem však ponejvíce hříchům byli oddáni, srdce jejich daleko bylo od Boha. Taká bohoslužba byla nerozumná; Boha nemožno světskými dary oklamati. Proto vyučuje sv. Pavel křesťany v Římě takto: Bratři! prosím vás pro milost, jižto Bůh nám udělil, abyste nepoškrňovali těl svých hříchem, nýbrž abyste ve svaté zdrženlivosti Bohu je oběto-

vali, aby byly živou, Bohu milou obětí. Tak bude služba vaše rozumná. Kéž by i naše tělo bylo chrámem Božím neporušeným, srdce naše oltářem Bohu zasvěceným; tehdaž byl by i život náš pravou hohoslužbou.

2. Nevěřící pohané uctívali Bohy domnělé mnohými neřestmi, opjeli se a smilnili Bohům na počest. Tvrdošijní Židé sloužili pak Bohu jenom na oko. Bohoslužba jejich byla nerozumná. I mnozí z křesťanův uctívají Boha toliko jazykem, žijíce dle obyčeje pohanského, jakž svět tomu jest zvyklý. Neřídte se podle světa — napomíná sv. Pavel — nýbrž obnovtež se v životě svém, jakož jste naučeni, abyste poznali, která jest vůle Boží dobrolíbezná, neboť známo vám, co libé jest Bohu a dokonalé. Byloť to hříchem, že pohané Bohu právě nesloužili, dvojím hříchem pro Židy a trojím hříchem pro nás křesťany, Bohu-li právě a věrně nesloužíme.

Nejhoršími lidmi jsou ti, kteří svých břišných návykův tvrdošijně a urputně se přidržují. Domnívajíť se, že dosti jsou moudří, a proto nedají se napomínati a poučiti. Ku spasitelnému napomínání jest srdce jejich zatvrzelé a prohřešuje se nad to proti Duchu svatému. Před takovým hříchem pilně sv. Pavel vystříhá, an dí: Neboť pravím skrze milost, kteráž dána mi jest, všem, kteří jsou mezi vámi, aby ne více smýšleli, nežli sluší smýšleti, ale aby smýšleli ku střídmosti; a jak jednomu každému Bůh udělil míru víry. Nebo jako v jednom těle mnohé údy máme, ale nemají všickni údové stejného díla, tak mnozí jedno tělo jsme v Kristu a obzvláště jedni druhých údové.

Tuto pravdu, hláсанou sv. apoštolem, měli by sobě vštípati v paměť rolníci, řemeslníci, kteří čeládku dle svých návykův soudí, vládní nařízení přetřipají, soudy a rozepře vyvolávají, doma pak za pluhem a radlem chodit zapomínají. Takoví mudrcové bývají obyčejně nejhoršími křesťany. Bůh uchovej nás před takými!

4. Jedno tělo má mnoho údův: hlavu, ruce, nohy atd. Tolikéž jest mnoho stavův a lidí na světě — učí sv. Pavel. Jako všickni údové nemají stejného díla, aby člověk chodil místo na nohou po hlavě, pozíral ne očima nýbrž ušima, nýbrž jako každý úd má své zvláštní dílo, rovněž tak i lidé mají různé stavy a povolání: jedni vyučovati, jiní poslouchati, jedni prikazovati, jiní poddáni býti, přece nicméně všickni Bohu slouží, kteří povinnosti stavu svého věrně plní. Svatá církev katolická jest takměř tělem duchovním. Kristus jest hlavou, my pak údy, jedni páni, druhí poddaní, jedni představení, druhí sluhové. Před Bohem však jenom ten platí, kdo povinnosti stavu svého věrně plní a Bohu v pravdě slouží.

II.

Každý pilný hospodář opatří sobě v roce novém čeládku, všaká čeládka vyhledá sobě tolikéž hospodáře. Šťastně a vesele uplyne rok, čeládka-li věrně bude sloužiti, a jinak-li hospodáři a hospodyně s čeledí právě budou jednati. Šťastněji však ještě uplyne nám doba života našeho. Bohu-li věrně budeme sloužiti, najdeme u Boha zastání a milost. Kterak ale můžeme Bohu věrně sloužiti?

1. S dobrým úmyslem. Dobrý úmysl všaký náš skutek činí Bohu milým a příjemným. Vřaký čin, jež konáme, všakou radost, jižto požíváme, ano i utrpení, jež snášíme, odporučme Bohu řkouce: Budiž Bůh pochválen! Tato tři krátká slova více

platí, nežli hromada zlata; s takými slovy stane se největší žebrák zde na zemi největším bohatcem v nebesích. Jako tělo bez duše — tolikéž i skutky tvé bez dobrého úmyslu jsou mrtvé. Jdeš-li z rána na pole, čiň to z lásky k Bohu. Jdeš-li na večer spat, čiň to z lásky k Bohu! Piješ-li anebo jíš-li, čiň to ku chvále Boží! Cítíš-li veselí anebo zármutek, vzdávej Bohu chválu! Všaký čin, všaký povzdech, stává se dobrým úmyslem neocenitelným pro věčnost pokladem. O, kéžby všaký uvykl vše s dobrým konati úmyslem, jakých přehojných získal by pro život věčný pokladův! Jíte-li anebo pijete-li, anebo cos jiného činíte, všechno ke cti Boží činite! Bohu věrně sloužíme:

2. Věrným plněním povinností stavu svého. Věrnost Bůh miluje, toliko věrného služebníka uvede do slávy věčné. — Jako řemeslník v dílně různorodné má nástroje, malé a velké, drahé a laciné; — jakož má lékárník různorodých lékův, vonných, sladkých a hořkých, jak právě potřeba toho vyžaduje, taktéž má i Bůh různé stavy na zemi, vznešené i nízké, panské i služebné, jak toho třeba. Člověk, kterýž není ve stavu svém věren, při díle pilen, jest neužitečným údem společnosti. — O, věrnosti, ty vzácná, drahá perlo, jak zřídka lze tě mezi lidmi najíti! — Jakýs místodržitel krále perského nechtěl příkazu králova vyplniti, kterýžto příkaz byl nespravedlivý, vzdav se raději výnosného úřadu. Zasluhuješ — vece král — přísného trestu; než dosti budiž na tom, že se služby budeš sesazen. Cos sobě ode mne zasloužil, to měj! Vladaři vznešený! — vece zkroušeně místodržitel — nechci mfti pokladův, jimiž jsi mne obmyslil; tu jsou, chci je před tebe složit. Nalezl-li jsem milost před tváří tvou, vykaž mně krajinu pustou, neobdělanou, abych ji mohl obdělávati. — Dlouho pátráno v celé říši po kraji pustém, nikdež však nebylo ho lze najíti. Líto mně — vece král — že nemohu tobě v celém království pusté vykázati krajiny. Vím — odvece místodržitel — vždyť pokud jsem byl v úřadě, dnem i nocí jsem se trdil, abych pustatiny v říši dal obdělati a v úrodné krajiny je přeměnití, přičiňuje se všemožně o štěstí a blaho svých poddaných. K tomu jediné čelila prosba má, abys, o králi, se přesvědčil, zdaž věrně jsem sloužil; abys však i nástupci mému přísně poručil, by u plnění povinností byl věrným, by ku poslední snadno mohl složit počet, jako já ho nyní skládám. — Jsme-liž i my ve stavu svém tak věrní a svědomití? Bohu věrně sloužíme:

3. Zapíráním zlých návykův a krocením hříšných žádostí. Jsi-li člověče zlobivcem anebo lakomcem, jsou-li nečistá tvá myšlení, necudné tvé rozprávky, jsi-li nemírným a lenivým, pyšným a svěhlavým, kterak můžeš Bohu věrně sloužiti? O, přemáhěj své žádosti, měj na uzdě náklonnosti, krot hříšné návyky, a věrně budeš Bohu sloužiti. Prosím vás tedy, bratří, skrze milosrdenství Boží, abyste dali tělo své co živý, svatý a bohulibý dar, aby služba vaše byla rozumná — napomíná sv. Pavel. Tolik v dobrém pokračuješ, jak sebe přemaháš. Bl. Tomáš Kempenský. — My věrně Bohu sloužíme:

4. Pokáním za spáchané hříchy. Zhřešiltě král Davil, leč po celý život tuhé činil pokání. Magdalena byla velká, veřejná hříšnice, leč i ona přísně konala pokání. Darem Bohu příjemným jest duch zkroušený! srdcem zkormouceným, o Bože, nezhrzíš! Kdo jest z nás bez hříchu? Kdo není dlužníkem prevelikým u Boha? Hříšníkův taký nesmírný jest počet, kajeníkův pravých jenom tak pořádku! Místo tuhého pokání spatřujeme u hříšníků, kterak žijí v hodování a opilství, jako za času Noe, kdežto

všeobecnou potopou vesměs lidé zahynuli. Místo polepšení života spatřujeme mnohé smilniti, jako někdejší obyvatelé Sodomy, jež Bůh ohněm a sírou zahladil. — Nuže, tak snad hříšníci Bohu chtějí sloužiti? Čiňte hodné ovoce pokání; neboť již sekera ke kořenu jest přiložena. Všaký strom, kterýž dobrého nevydává ovoce, bude vyfat a na oheň uvržen — volá sv. Jan Křestitel. Hříšník, Bohu-li chce sloužiti, musí činiti tak s pravou pokorou, my pak všickni jsme hříšníci. V kajienosti musíme žiti, v kajienosti umřiti, abychom kdysi mohli říci: O šťastná kajienosti, kteráž jsi nám mnoho radosti a potěchy připravila. — Tak třeba Bohu věrně sloužiti.

III.

Sv. Řehoř, pro četné divy divotvůrcem zvaný, byl biskupem v Nové Cesarei, městě to na východě ležícím, veliký byl ctitel Boží a mocnou podporou lidu chudého. Statečně se snažil čest Boží šířiti, a všem rád pomahál z pouhé lásky k Bohu a k bližnímu. Někdo-li odplatu nějakou mu nabízel, říkával: Jiné odplaty nežádám, jediné abyste Bohu věrně sloužili a duši věčně spasili! Překrásný to věru vzor sluhy Božího! — Na sotnách tázal se sv. Řehoř: Mnoho-li pak jest nevěřících v mém biskupství? Odpověděno mu, že jest jich toliko sedmnácte. Bohu díky! — povzdechl světec — bylot právě tolik jenom křesťanův, když stal jsem se biskupem. — Štasten, kdo v poslední hodině tak blaze bude umírati. Pán tolikéž při soudu utěšená mu poví slova: Služebníče dobrý a věrný, že jsi v mále byl věren, nad mnohem ustanovím tebe, vejdi v radost Pána svého! Amen.

Druhá neděle po zjevení Páně.

O dobrých skutcích.

Čtení z listu sv. Pavla k Římanům 12, 6—16.

Veškeren svět jest bohatou rolí, na nížto snadno pro celou věčnost hojnou žen můžeme kliditi. Všaký den, ježž travíme, jest niva Boží, jížto Bůh dal člověkovu na obdělávání. Každý člověk jest dělníkem, od Boha povoláným na žen Páně. Dobré skutky jsou ony snopky, jež kdysi u věčnost pro odplatu věčnou poneseeme. O, kéž bychom my všickni pilnými byli dělníky na roli Páně, kéž by žádný nezanedbával díla vykázaného, jak sv. Pavel v listu k Římanům nás učí:

I.

Četně stavův jest na světě od nebohého chudasa až ku vznešenému králi na trůně; všakému pak stavu zvláštních Bůh udělil darův, s nimiž snadno může Bohu se zalíbiti, věrně-li a dobře darův těchto používá. Proto sv. Pavel dí: Bratří! milostí Boží, jížto jsme účastní, různé milosti a dary přijali jsme od Boha. — Prvým křesťanům bylo třeba divův a zázrakův, aby víra sv. jimi se šířila a upevňovala.

Bůh udělil jim daru proroctví, tak že poznávali a předpovídali věci budoucí. — Ne-
toliko dar divůčinění, nýbrž všaká služba, jižto máme, darem jest Božím; buďmež
v ní jenom věrni a pilni, každý dle povolání svého, napomíná sv. Pavel. Povolán-li
kdo Bohem co učitel, věrně a pilně ať učí! Hospodářem-li někdo, napomínejž čeládku!
Jinému-li opět Bůh bohatství uštědřil, tím zároveň uložil mu povinnost dávat
almužnu; protož milerád ať z nadbytku uděluje. Od Boha-li někdo představeným
ustanoven nad jinými, jest povinen, aby dbal o ně všemožně; ať jest představeným
věrným. I milosrdným a shovívavým býti jest povinností představených, aby nebyli
urputnými a tvrdými, nýbrž s veselím aby poddané řídili a spravovali. — O, kéž
bychom i my věrnými byli rozdavači darův Božích, jako byl sv. Pavel.

2. Chceme-li, aby činy naše Bohu byly příjemny, třeba, abychom z lásky je
konali; pravá láska křesťanská jest ryzým zlatem, jímžto skutky bývají pozlaceny a
Bohu příjemny. Leckdos zapůjčí ubohému peníze, řka: Líto jest mně tebe; chce ti
pomoci; ale napočítá mu vysoké úroky. Mnohý snaží se, aby nezkušeným lidem se
zamluvil a zalichotil, praví: Mám tě rád, nezapomenu nikdy na tebe. Sotvaže však
má jej na své straně, nezřídka do hřichu, ve škodu, ano do časné i věčné záhuby
jej strhne. Před takovou lichotnou láskou sv. Pavel vystřihá, an píše: Milování vaše
budiž bez pokrytství; nenávidíce zlého, přidržujte se dobrého. Mějtež tedy v nenávisti
všakou nepravost, kteráž čelí proti zákonu Božímu; milujtež vše dobré, což Bohu jest
milo a líbezno. Jako bratří a sestry vespolek se milujte. — Co prospívá sebe větší
statek lidem, svornosti-li a lásky mezi nimi není? Kdybych veškeren statek svůj
rozdal chudým, lásky pak kdybych neměl, nic mně to neprospívá, praví sv. Pavel.

3. Zevnitřná láska není nikterakž dostatečná; musímeť tolikéž jeden druhého
i vnitřně ctíti a milovati. Proto sv. Pavel přikazuje: Láskou bratrskou vespolek sebe
milujte; uctivostí se vespolek předcházejte. V pečování buďtež neleniví: neodkládajce
na zítřek, co snadno dnes možno vykonati. Pečujete-li o poddané, musítež i láskou
k Bohu planouti, horoucím srdem Bohu sloužíce. Nebojtež se nastávajících nátlakův
a béd, nýbrž ve všem pevně důvěřujte v Boha. V křížích a útrapách buďtež bez
reptání, na modlitbách buďtež ustaviční, neboť modlitba ustavičná mnoho prospívá.
— Tak jedná křesťan spravedlivý a tak o sebe pečuje. Musíť nad to:

4. Rád pomáhati bližnímu. Chceš-li slouti útrpným, sdělujž se v potřebách
se svatými (křesťany). Jsi-li hostinským, vlídně chovej se k hostům. Chudas-li anebo
pocestný v nouzi nenalezá přístřeší, přijmiž jej milerád pod střechem. Dobrořečte těm,
kteří se vám protiví: dobrořečte a nezlořečte. Zlého zlým nesplácejte; neproklínejtež
nepřátel, nýbrž přejte jim všeho dobrého, aby Bůh je osvítil a všeho dobrého jim
uštědřil. Radujte se s radujícími a plačte s plačícími. Jednomyslní vespolek jsouce,
ne vysokomyslní, ale s poníženými se srovnávající. Kdo dle předcházející nauky sv.
Pavla tak věren, pilen a ostražit ve stavu svém jest, ten pilným jest dělníkem na
roli Páně a hojných shromažďuje sobě zásluh pro věčnost. Kéž bychom i my naučení
tohoto vezdy dbali.

II.

Když Pán náš milý na zemi obcovał, tu svoje učeníky volal, jim roli světa tohoto ukázal, řka: Hle, žeň jest hojná, ale dělníkův málo; prostě tudíž Pána žní, ať pošle dělníky na žeň svou. Rovněž tak i k nám Ježíš Kristus volá: Hle, žeň dobrých skutkův hojná jest zde na zemi, ale poskrovnů jest pilných dělníkův, kteřížby pro nebe se vynasnažovali. Četně lidí v pravdě záslužných skutkův nezná, shromáždíje toliko prázdné klasy; mnohem větší část lidí pak ani dobrých skutkův sobě nahromaditi neumí a s holýma rukama na věčnost se ubírá. Příležitostí, nahromaditi sobě skutkův záslužných, hojně se vyskytuje, leč málokdo na ně dbá. — Aby i vám tak se nevedlo, přemýšlejme: Co jsou dobré skutky? Všaký dobrý čin, kterýž Bohu se líbí a člověku prospívá, jest dobrým skutkem. Takýchto dobrých skutkův hojně vyskytuje se tobě na světě, jinak-li jenom jich nahromaditi upřímně želaš. Obzvláště pak dvojí naskytá se ti příležitost:

1. Prvé pole pro dobré skutky jsou skutky tělesného milosrdenství, kteréž mnoho u Boha platí. Lačnému-li kousek chleba poskytněš, ubohému několik lžic polévky udělíš, chudým lidem, kteří neslané pokrmy požívají, soli koupíš, přijmeš pod střechu pocestné, pozveš ubohou sirotu v neděli a ve svátek ku stolu, kteráž nemá doma ničeho atd., tu prvý snopek dobrých skutkův sbíráš. Kolik pak asi máš těch snopkův pohromadě? — Žíznivému-li vody podáš, churavému krapet vína poskytněš, starouškovi nápoje občerstvujícího koupíš, nemocnému lék nějaký opatříš, nemluvně, kteréž matky nemá, prsem napojíš, tu opět snopek dobrých skutkův sobě opatříš. Vznešená jakás kněžna šla kdysi polem, kdežto střetnula se s matkou, jížto dítě v náručí omdlévalo. Jest dítě vaše nemocné — ptá se kněžna útrpně. O, ubohý sirotek — odvece žena, nemá čím by se napojilo; prs můj mateřský vyschnul; neboť už po dva dny neměla jsem v ústech jedině kůrku suchého chleba. Neprodleně podala jí kněžna dukát; leč ženu polily slzy a pravila: Co mně dukát pomáhá, když nemohu hned v mléko jej proměnit. Kněžna, kteráž právě doma také kojence u prsou měla, ihned sedla vedle matky, vzala ubohé dítě s rukou a podala mu prsu svého, aby hladem nezhytnulo. Není-liž skutek takový dražší nad zlato? Když jsi kmotrem nebo kmotrou a novorozenci kus plátna na košilku koupíš, opuštěnému sirotku, který do chrámu Páně pro nedostatek oděvu jít nemůže, šaty opatříš, jinému, který v zimě bosky do školy jít sobě netroufá, obuv zjednáš, chudasa, který venku zimou se třese, oděvem přikryješ, chudým lidem, kteří v zimě nemají čím topiti, dříví poskytněš, tu opatříš sobě třetí snopek dobrých skutkův. Kolik už těch snopkův máš uchystaných? Máš v sousedstvu opuštěné lidi, jichžto žádný nechce přijmouti pod střechu, a ty poskytněš jim přístřeší, potkáš žebráka anebo poutníka a nabídneš mu nocleh, jsi-li pacholkem, umdlenému chodci snop slámy nasteleš, jsi-li děvečkou, sukni podeň prostřeš, čtvrtý snopek skutkův dobrých jsi sobě zjednal. — Máš doma spoludruha anebo družku nemocnou, a ty za ni práci jí vykázanou vykonáš; soused tvůj dlouho jest nemocen, ty mu pole zoráš, anebo obilí do stodoly dovezeš, anebo v neděli a ve svátek jej navštíviš; víš, že sousedka tvá dlouho už leží a vši obsluhy postrádá, ty jdeš a lože jí přesteleš a připravíš, anebo lékaře jí dovedeš, všecko to samému Ježíši činíš a tím pátý snopek skutkův dobrých sobě sbíráš. — Zaslechneš, že někdo v sousedstvu

umírá, jdeš, abys se zaň pomodlil, probdíš u něho celou noc, aby domácím nebylo teskno; poskytněš několik desek anebo hřebův, aby chudásovi rakev mohla býti zjednána; hrob mu vykopáš a ku hrobu jej donášíš, anebo přijmeš jej a poslední lásku mu prokážeš, máš sedmý snopek skutkův záslužných, o nichžto Kristus sám praví: Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších těchto, mně jste učinili. Tak sv. Jan, přímím z Boha, zvláště otec chudých v městě španělském Granedě, po celý den nemocným posluhoval, u večer pak koš zadělal a u každého obydlí oddělav víko, plným hlasem volal: Dejte almužnu, drazí bratři! z lásky k Bohu, dávejte almužnu, drazí bratři! Se všech stran hojná almužna pro choré mu skytána.

2. Krásnější ještě dobré skutky rostou na druhém poli, skutky totiž duchovního milosrdenství. O, jak snadno možno všakému jimi se obohatiti! Máš soudruha, kterýž v dobrém jest vrtkavým, ty ho upevníš, jiného, kterýž hříšnému oddán jest životu, a ty ho poprosíš: Příteli, ustaň od života hříšného. — Neumělého vyučujes ve sv. náboženství, aby, jsa tázán, dobrou mohl dáti odpověď, naučíš přítele, kterak by měl dokonalou vzbuditi lítost, dítě učíš znamenati se znamením sv. kříže, anebo že jeden toliko jest Bůh ve třech osobách, předepíšeš dítěti písmenku, jižto ono právě psáti se učí, a hle, máš dobrý skutek. —

Soused tvůj rád by se oženil, neví ku komu má se obrátiti; máš snad známou přítelkyni, kteráž by se proň hodila, ty dle svého svědomí sousedovi poradíš, tu věz, žeš větší dobrý skutek učinil, než kdybys žebrákovi mošnu almužnou naplnil. Dobrá rada často jest dražší a vzácnější nežli zlato. — Vidíš přítele zarmouceného, slyšíš, jak těžko sobě vzdychá, jakoby mu mlýnský kámen na prsou ležel, podej mu přívětivě ruky, promluv naň, aby mu odlevilo, rozveseliž mu srdce a potěšiž ho, a záslužný a dobrý skutek jsi vykonal. — Urazili tě lidé nerozumní, v nenávisti ukřivdili tobě, nezlob se, nýbrž, jsi-li nevinen, vše Bohu odporuč a Bůh tobě vše vynahradí. — Lační-li nepřítel tvůj, dej mu jísti, žízní-li, dej mu píti — dí sv. Pavel — a tak shromáždíš uhlí řevavé na hlavu jeho. Nedej se přemoci zlému, nýbrž přemáhej zlé dobrým.

Hle, jak četných máme příležitostí činiti dobře my, kteří žijeme uprostřed hříšného světa: Ještě záslužnějším skutkem jest za živé a za mrtvé se modliti. Máte snad souseda anebo sousedku, kteří se nedají napravit, dva nebo tři se usjednotte, že po celých devět dní budete zaň se modliti, aby Bůh laskavý opět na cestu pravou jej přivedl. — Máš snad zlého manžela — muži, ty opět nevěrnou manželku, vykonej za ni některé sv. modlitby, přijmiž svaté svátosti za tím účelem, aby Bůh nad ovcí ztracenou se smíloval. Bohu milým skutkem jest: modliti se za obrácení hříšníkův, postiti se a almužnu dávat, jak komu možno. Tak duši bližního vyprostíš a do koruny slávy věčné lesklý drahokam sobě zasadíš. — Zvláště pak ty, bělovlasý stařečku a stařenko, kteřížto nemůžete se již postiti a almužny dávat více nemůžete, a na zemřelého přítele anebo přítelkyni si vzpomenete, jděte na mši sv., pomodlite se tam za ně a za duše v očistci; a vězte, přátelé vaši do náručí přijmou vás v nebesích. — Tak má král na trůnu, pacholek a děvče v nízkosti hojné pole k rozsévání dobrých skutkův. O, kéž bychom také jenom dbali o tyto skutky dobré, jak obohaceni odcházeli bychom ze života pozemského do života nebeského, byť bychom i zde bídně a nuzně živi byli! Přičiňtež se, pokud den jest, dí Ježíš, přijde noc, kde více nebude možno pracovati.

3. Když možno tak snadno dobrých skutkův zde na zemi sobě shromáždit — řekne mnohý — netřeba nám o ně býti u veliké péči; neboť sami ani snad nevíme, mnoholi dobrých skutkův jsme již vykonali. — Jenom zvolna, příteli milý! Na poli bývá mnoho klasův snětivých, snad i nejeden tvůj dobrý skutek jest snětivým klasem, v dobrém-li nebyl vykonán úmyslu. Chceš-li dobrý skutek vykonati, nesmíš zanedbávati svých povinností; zaplať nejprvé dluhy, dříve než almužnu uděluješ. Jdeš-li, matko, na pouť a dítky a čeled doma necháváš se zřetele — otče, který mnohé dary do chrámu Páně dáváš, čeládce své pak po právu a spravedlnosti nečiníš, dítek do školy neposyláš — děvečko, kteráž ve všední dny v chrámu Páně dlouho prodléváš, doma pak práci zanedbáváš, místo dobrých skutkův zlé skutky jediné činíš. — Chceš-li někomu dobře činiti, nesmíš jinému křivditi, tak že po stech a tisících šidíš, po krejcařích žebrákům almužnu uděluješ, — o dítky své nepečuješ, po smrti pak nadace chrámům činíš; Boha nemožno penězi uplatiti. — Dobrý-li skutek chceš vykonati, nesmíš tím zároveň bažiti po chvále světské, aby tě lidé chválili za to, cos kostelu odporučil, anebo chudým rozdal atd. Amen, pravím vám, vzali odplatu svou. Nechať neví levice, co činí pravice. — Dobrý-li chceš skutek vykonati, nesmíš míti při něm zlého úmyslu, ne něco zlého tím obmýšleti, jako pokrytci, kteří hledí někoho oklamati a k tomu účelu i na mše sv. dávají, aby šťastně soudu ušli. Také jednání Bohu nemůže se líbiti. — Želáš-li za dobrý skutek míti od Boha odměnu, nesmíš ho konati toliko k vůli zisku. Krásné rčení: Bůh zaplať! budiž tobě nejlepší odplatou a odměnou. Bůh jest jistý a nejlepší odplatitel. — Kdysi přinesl rolník sv. Antonínu biskupovi plný koš krásného ovoce a nemálo na tom daru sobě zakládal. Svätý muž mu srdečné a upřímné vzdal díky, řka: Bůh zaplať! Rolník nemálo byl nad tím rozmrzen, že nic jiného od biskupa nedosáhl. Sv. Antonín rozkázal, aby donesen byl papír a černidlo, i napsal na papír slova: Bůh zaplať, položil papírek na jednu, koš s ovocem na druhou váhu; a ejhle! Bůh zaplať, padlo na váze dolův, kdežto druhá váha mnohém lehčí stoupala do vrchu. Na to sv. Antonín rolníkovi vece: Nehonos se tím, synu můj, cos mně daroval, ale popať a dobře vštěpuj sobě v paměť, že odměna, jakéž dostává se ti slovy: Bůh zaplať, mnohém více má ceny nežli to, co člověk daruje. — Všaký dobrý skutek musí býti vezdy po právu a spravedlnosti, s dobrým úmyslem ku cti Boží a ku spasení duše vykonán. Než i na tom ještě není dosti.

4. Chceš-li, aby tvé skutky dobré záslužnými byly pro život věčný, musíš je konati ve stavu posvěcující milosti Boží, spojen jsa s Kristem Ježíšem. Bez milosti Boží nemůžeme nic k životu věčnému dopomáhajícího činiti. Jako ratolesti nepřinášejí ovoce, u kmenu-li nezůstávají, tak i vy beze mne nic dobrého nemůžete učiniti, praví Kristus Pán. Já jsem vinný kmen, vy ratolesti. Beze mne nemůžete nic dobrého učiniti. Ty, hříšníče, padáš ve hřích smrtelný, opíjíš se, v nestydatostech sobě oblibuješ, v nepřátelství žiješ se svým bližním, takovýmto jednáním od Krista se oddaluješ a po celé měsíce, ano snad až do času velikonočního ve hříchu bez milosti Boží žiješ! Hle, tvé modlitby, jež konáš, mše svaté, při nichžto jsi přítomen, a veškery skutky dobré, které konáš ve stavu hříšném, jsou před Bohem pouhé prázdné klasy, pokání-li nečiníš a v milosti Boží nezemřeš. Jaká to ztráta, jaká škoda nenahraditelná! Jak nevyhnutelně třeba po hříchu spáchaném ihned s Bohem se smířiti! Beze mne — dí Ježíš — nic nemůžete učiniti. Zůstaňte v mé lásce!

III.

Milené duše, popatřte ještě jednou na krásnou nivu Páně, která před vámi se rozprostírá. Snopky dobrých skutkův ve přehojné míře na ní pro nás dozrávají. Nůže, zdali pak jsme už také několik snopkův sobě navázali? Budeme míti hojně snopkův, až ku věčnosti budeme se ubírat? — Smrt kosou neuprosnou buď toho nebo onoho z nás pokosí a andělé Boží v den žní sbíratí budou snopky, jež jsme navázali. Prázdné klasy, které zrna dobrých skutkův nemají, seberou, svážou ve snopky a spálí; dobré, plné klasy dobrých skutkův shromáždí do stodoly nebeské. O, buďtež pilnými dělníky na roli Páně! Byfbychom i v slzách museli zde rozseváti, však s plesáním snopky v nebesa ponese. Ač život náš zde na zemi jest trapný a chudobný, přičiňmež se všemožně, abychom alespoň dobrými skutky obohaceni na věčnost se odebrali. Amen.

Slavnost nejsladšího Jména Ježíš.

Jak přesvaté a přemocné jest Jméno Ježíš.

Čtení ze skutkův apoštolských 4, 8—12.

Sta a sta řečí panuje na širém světě; neníť ni jednoho člověka, kterýžby je všechny znal. Tisíce a opět tisíce slov má každá řeč; s těží najdeš někoho, kdoby veškerá slova jenom své mateřské mluvy zevrubně znal. Niemeně přece jedno jest jméno, všemi známými jazyky pronášeno, poprvé od anděla Gabriela vysloveno, před nímžto ukloňují kolena ti, kteří jsou na nebesích, na zemi i pod zemí — jméno přesvaté, kteréž ve všech krajinách a u všech známých národův přepodivně zní — o, kéž bychom jméno to vezdy se svatou bázní a úctou vyslovovali také i my: přesladké totiž jméno Ježíš, jehožto vznešenost a moc dnešní svaté čtení tak zračitě dokazuje.

I.

Dříve nežli milý Ježíš se světem se rozehnal a v nebesa se vrátil, rozkázal apoštolům, aby šli do celého světa, všechny národy učili a pokřestili. Ve jménu mém divy činiti budete, na nemocné ruce budete vzkládati a dobře jim bude — řekl jim Pán. Jak krásně zaslíbení toto se vyplnilo, čteme ve skutecích apoštolských. Sv. Petr a Jan vstupovali o hodině třetí do chrámu Jerusalemského, aby se tam modlili. U brány tak zvané krásné, seděl ubohý chromeec, který po celý život na nohou nestál; každodenně přinášeli jej ku bráně krásné, aby prosil o almužnu. Také ku sv. apoštolům vztáhl ruku, naděje se hojně almužny. Dosáhl dar, avšak taký, jakéhož zajisté neočekával. Sv. Petr mu dí: Hleď na nás! Upřeně chudas na Petra pohlíží; i vece mu sv. Petr: Zlata a stříbra nemám; ale co mám, to tobě dám. Ve jménu Ježíše

Krista Nazaretského a ukřižovaného vstaň a chod! S těmi slovy podal mu ruku a chromec jako znovuzrozen poskočil a zdrav a vesel zároveň s nimi do chrámu vešel, poskakuje radostí a velebě Boha. — Popatřte, jak přemocné a předivné jest jméno Ježíš! Jak veliká musí tudíž i důvěra naše býti k němu ve všech trampotách života vezdejšího! — Leč jak sladké a příjemné jméno toto jest příznivcům a přátelům Ježíšovým, rovněž tak odporným a nemilým jest Kristovým odpůrcům.

2. Zaslechli starší lidu židovského, co se právě bylo přihodilo, že totiž apoštolové Ježíše hlásají ukřižovaného, jehožto jménem preveliký onen div učinili. Okamžitě poslali pro ně posla, dotazující se, v čím jméně to učinili? Sv. Petr, naplněn Duchem sv., pozdvihl hlasu svého řka: Knížata a starší lidu židovského, chcete-li věděti, v čím jméně tento uzdraven před vámi stojí, vězte tedy, že ve jměnu Ježíše Krista Nazaretského, jehož jste vy ukřižovali. Umřeltě sice dle přirozenosti lidské; leč jako Bůh přemohl smrt, vstav z mrtvých, a jeho mocným jménem uzdraven stojí tento před vámi. Vy knížata a přední lidu židovského, jež Bůh vyvolil, abyste království zde na zemi založili a upevnili, jako stavitelé obydlí pánu svému staví, kterýž je najímá, zavrhlí jste Ježíše, kterýžto jest úhelným kamenem království nového. —

3. Odpůrcové Kristovi slyšeli událost divotvornou a pravdivou, leč Ježíše přece nepoznali; neboť srdce jejich bylo zavlé. O, kéž bychom alespoň my Ježíše znali a hodně ctili, Spasitele svého milého a laskavého; neboť: Není v jiném jměnu spasení, jediné ve jměnu Ježíš — učí sv. Petr. A není jiného jména pod nebem daného lidem, v němžto mohli by dojít spasení, jediné přesvaté, přemocné a přesladké jméno Ježíš, kteréžto chváleno a velebeno budiž na věky! — Co připomíná nám toto přesvaté jméno?

II.

1. Za časův pradávných dávali otcové prvorozeným synům svým jména. Tak dotazováno se Zachariáše, jemuž Alžběta v starobě porodila syna, jaké mu dáti jméno? A jelikož Zachariáš nemohl mluvit, požádal tabulky napsav na ni: Jan jest jméno jeho. Tolikéž i Pánu Ježíši, Synu Božímu, sám Otec nebeský vyvolil přesladké a přesvaté jméno Ježíš, a jméno toto archandělem Gabrielem Marii Panně oznámil slovy: Ejhle, počneš a porодиš Syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Tenť bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude. Totéž i sv. Josefovi oznámil, řka: Nazveš jméno jeho Ježíš, neboť on vykoupí lid svůj od hříchův jejich. — Jak vznešené jest tudíž jméno Ježíš, jehož nevymyslíl pouhý člověk, nýbrž jež dal sám Otec nebeský; žádná ústa lidská nevyslovila jména tohoto, pokud čistý jazyk anděla svatého jména tohoto neoznámil. Ty pak, človče, tak zhusta marně jméno toto vyslovuješ a zneuctiváš! Poslyš, čemu učí tebe sv. Pavel: Syn Boží se ponížil, poslušen jsa až k smrti kříže. Proto Bůh jej vyvýšil, dav jemu jméno, kteréž jest nade všecko jméno, aby ve jměnu Ježíš klekalo každé koleno nebeských, zemských i pekelných; a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce. — Nechat honosí se vojíní vůdcem statečným, — poddaní mocnářem mohutným, my křesťané honositi se chceme svým Spasitelem, králem nebes i země, jemuž jméno Ježíš.

2. Jakož přesvaté jméno Ježíš, jménem jest převznešeným, rovněž tak jest i jmenem přemocným, před nímžto třese se všaká moc nepřátelská. Jméno všakého člověka značí něco zvláštního. Tak znamená jmeno Adam v mluvě naší muž ze země, anof tělo jeho ze země vzato; Eva znamená matka všech živých; Abraham vykládá se otec mnohých národův. Jméno Ježíš znamená v řeči naší Spasitel, a kdykoliv jméno toto jmenujeme, připomíná nám spasení naše, jakož i anděl Gabriel Josefovi pravil: Nazveš jméno jeho Ježíš, neboť on vykoupí lidi od hříchův jejich. Jak krásně se předpověď tato vyplnila! Jak krásně se až doposud vše to naplňuje! Ve jménu Ježíš rozešli se apoštolové po širém světě oboru, oznamující spasnou nauku vykoupení našeho a pravého poznání Božího. Prechali před tímto jmenem mrákavy pohanského modlářství, vyhynuly zmatky pověr židovských. Ve jménu Ježíš ohlašovali učenci Ježíšovi divokým národům pokání, prikazující jim, aby zanechali hříšných navyklostí, a nastojte! z divokých, ukrutných národův stali se svatí a světice Boží. Ve jménu Ježíše Nazaretského uzdravovali nemocné, křísili mrtvé, hady bez úrazu brali; před jmenem Ježíš ubíhali zlí duchové. Ve jménu Ježíš obrátilo dvanácte chudých, neučených rybářův Galilejských veškeren tehda známý svět. O, jak pravdivá jsou tudíž slova sv. Petra: Není jiného jména pod nebem daného lidem, v němžto mohli by dojít spasení. Jako před dávnými věky, tak i nyní se nám jmenem Ježíš na křtu sv. prvopočátečný hřích promíjí — odpouštějí se nám hříchové ve svátosti pokání — ve jménu Ježíš se nám i ostatní svátosti udělují. Ve jménu Ježíš dějí se všaké posvěcení, ano i modlitby veškery uzavírají se a končí jménem Ježíš. Ve jménu Ježíš ubírají se zbožní misionáři přes bezedné moře do dalných, neznámých krajín, aby hlásali tam divokým národům nauku víry sv. A kdo jest mezi vámi, kterýž, kdykoliv s pevnou a nezvratnou důvěrou volal jméno Ježíš, nepocítil úlevy a potěchy? — Roku 525 po narození Páně bylo v městě Antiochii na východě hrozné zemětřesení. Mnoho budov se povalilo a lidí v ssutinách pohřbilo. Po třech letech, v nichžto obyvatelé tamnější z prvního neštěstí poněkud se probrali, začala se země opět trásti. Měšťané nevěděli velikým strachem, kam mají se ustraniti. Když od lidí nebylo lze pomoci a přispění doufati, tu obrátili se k Ježíšovi, a na veřejích dveří všakých napsáno svaté a mocné jméno Ježíš. Mocí tohoto jména ochránění byli nové pohromy. Proto až doposud to nejsvětější jméno spatřujeme na nejvyšších věžech, nosíme jméno toto na skvostných korouhvích v čas průvodův veřejných, a píšeme jméno toto i na dvěře příbytkův svých; kéž bychom nejsladší jméno Ježíš hluboko vepsali i do srdce svého! Jestli Ježíš Spasitelem naším a pomocníkem. Churav-li jsi a bolesti převelké tebe svírají, hříšné myšlenky v nitru tvém povstávají, brozíš-li se něčeho anebo strachuješ, zmocňuje-li se tebe pochyba proti víře, vyslov jméno Ježíš alespoň v myšlenkách. Ve všeliké těžkosti a nebezpečnství, ve strachu, ať jsi na cestě anebo o samotě; jedním alespoň slovem rei jméno Ježíš, leč nejenom ústy, nýbrž také srdcem; a pocítíš úlevu a potěchu. Sv. Vavřin Justinian. O, kéž by mladci a panny v čas pokušení ku hříchu upřímně volali: Ježíši, neopouštěj mne, přispěj mi ku pomoci! četně by jich ubránilo se hříchu, kteřížto v pokušení do hříchu padají a v něm obyčejně také hynou. Jsi-li pokoušen, rei: Ve jménu Ježíše odstup pokušiteli ode mne! uči sv. Antonín Paduanský. A jako David přemohl Goliaše jmenem Páně, tak přemůže i křesťan ďábla ve jménu Ježíš. Sv. Augustín.

3. Přesladké jméno Ježíš jest tolikéž jmenem nejsvětějším; s největší toliko úctou má býti vysloveno. Židé jména Božího, Jehova, nikdy nevyslovili, tak báli se

jména tohoto; my pak nejsvětější jméno Ježíš, před nímžto kleká každé koleno, tak zhusta bez potřeby a bez uctivosti, nejenom v žertu a ve smíchu, nýbrž i ve zlosti vyslovujeme. Jmenuj žebračka nejchudšího bez potřeby a zhusta po sobě jménem, a ve zlé bude to tobě vykládati; krále všech králův opovažuješ se nadarmo jmenovati? Chceme-li nejsvětější jméno Ježíš hodně ctíti, musíme veškeré činy své ve jménu tomto začínati a vykonati. Ve jménu Ježíš vstávej a líhej; ve jménu tomto chápej se díla a vykoněj je, vycházej z domu a vcházej do domu jménem tímto, jak sv. Pavel napomíná: Všecko, cokoliv činíte ve slovu anebo ve skutku, všecko činite ve jménu Pána Ježíše Krista, chválice Boha skrze něho. — Chceme-li nejsvětější jméno Ježíš náležitě uctíti, musíme my mužové smekati, ženy pak pokleknouti, kdykoliv jméno toto vyslovujeme, anebo vysloviti je slyšíme. Na cestě-li jeden druhého střetneme, v obydlí nějaké vstoupíme, anebo s někým se rozcházíme a loučíme, po starém křesťanském obyčeji se pozdravujeme, říkájice: Pochválen buď Ježíš Kristus! Neníť lepšího pozdravení a šťastnějšího, neboť není pod sluncem jiného jména, v němžto mohli bychom dojít spasení, jedině jméno Ježíš. — Papež Sikstus V. sto dní odpustkův udělil každému, kterýž buď slovansky anebo německy anebo v jakémkoliv nářečí říká: Pochválen buď Ježíš Kristus! A kdo na to odpovídá: Na věky, amen, i tento dosahuje těchto odpustkův. Kdo však povždy a obyčejně tímto jmenem pozdravuje, ten v poslední hodině stává se účasten plnomocných odpustkův, vysloví-li nejsvětější jméno Ježíš a Maria alespoň v srdci, nemůže-li ústy je více vysloviti, a hříchův-li upřímně želí. Proto také církev svatá želá, aby všickni spojení jsouce s Ježíšem milovali jej pro něho samého, ostatní pak lidi vesměs pro Ježíše.

III.

Milené duše, bratří a sestry v Kristu! což jest? Pociťuje-li kdo z vás sladkost, vznešenost a moc nejsvětějšího jmena Ježíš? V trampotách-li hledáš přítele, jako Ježíše nenalezneš nižádného. Volej v nouzi o pomoc kohokoliv, mocnějšího nad Ježíše pomocníka se nedovoláš. Co může tobě dáti svět bez Ježíše? Bez Ježíše žítí, život trapný, s Ježíšem žítí, život rajský. Ježíš-li bude s tebou, nižádný neuškodí tobě škůdce. Kdo nalezl Ježíše, poklad nalezl neocenitelný, zboží nade vše zboží. Kdo Ježíše ztratil, ten všecko ztratil, více ztratil, nežli kdyby poklady celého světa potratil. Chudas jest, kdo žije bez Ježíše; boháčem pak převelikým, kdo Ježíše má přítelem. Bl. Tomáš Kempenský.

O přesladký Ježíši, ty můj Bože a mé všecko! Potěchou můj a doufáním v životě i ve smrti budiž tvé jméno přesvaté! S úctou svatou chci volati k Tobě v čas pokušení, s důvěrou pevnou v kříži a trápení. A až zdřevnatí jazyk můj, o kéž srdcem ještě alespoň vysloviti a pociťiti mohu sladkost jména Tvého přesvatého. Amen.

Třetí neděle po zjevení Páně.

O svornosti a snášelivosti.

Čtení z listu sv. Pavla k Římanům 12, 16—21.

Luzný a ladný jest zvonův hlas, když z věže hlasně po kraji se rozléhají. Přesladký jest ve chrámu Páně zvuk varhan zvučných, any miloladné vydávají zvuky. Krásněji však ještě jest, slyšeti o křesťanském příbytku, vesnici a farnosti, kde obyvatelé svorně se spolu snášejí. O, kéžby také o nás platila taká chvála! — Čím jest včelám sladký med v úle, tím jest lidem svornost a snášelivost v životě. Proto nám ji sv. Pavel v listu k Římanům tak vřele doporučuje.

I.

1. Každá vzácná a drahá věc má odpůrce; a těchto nepostrádá ani milená svornost a snášelivost. Prvým odpůrcem svornosti jest nadýmání, kteréž člověka podpihuje, jakoby více věděl, nežli všickni ostatní a všech byl rozšafnějším. Nadýmání jest příčinou, že trní se vynáší nade všechny ostatní plodonosné stromy. Nadýmavý člověk jest nedotknutelným, všaká sebe menší věc jej uráží. Před ní také sv. Pavel vystřihá, an píše: Bratří, nebudtež sami sobě moudří, nýbrž považte, že také druzí moudřími býti mohou. A byť taká někdo méně věděl nežli my, nesmíme jím nieméně zhrdati. Čím více člověk ví a zná, tím větší kdysi také skládati bude počet.

2. Druhým odpůrcem svornosti jest nepřátelství a msta, když člověk zlé opět zlým splácí a tak zlost sobě ochladiti hledí. Taký nemilosrdný zvyk panoval a panuje doposud u pohanův. Celé pokolení Indiánův pozdvihne se proti svým sousedům k vůli titěrné věci, vedou se krvavé vojny, čímž nezřídka mnohý rod úplně bývá zahlazen. U křesťanův nesmí tak býti. Nikomu nesplácejte zlého zlým — napomíná sv. Pavel. Čiňtež dobře netoliko před Bohem, ve chrámu Páně, anebo na modlitbách doma anebo jenom zevně, nýbrž dobře čiňte také přede všemi lidmi. Kdo Bohu věrně chce sloužiti, musí i s lidmi ve svornosti žíti. Kdo lidi uráží a hněvá, ten i Bohu není milý.

3. Třetím odpůrcem svornosti jest nepoddajnost, tvrdošijnost a zvilost. Kdo tvrdošijným jest a neústupným, ten nikdy s bližním ve svornosti žíti nemůže. Snadněji zeď prorazíš, než tvrdohlavou, nepoddajnou hlavu napraviš. Takým napomíná sv. Pavel dle možnosti vyhýbati v tom, co by nebylo proti zákonu Božímu nebo církevnímu, a čímž duše škody neutrpí. Lepší jest milený mír, nežli nemilý spor. Může-li to býti, což na vás jest, se všemi lidmi pokoj mějte. O, zlatá to slova sv. apoštola. Kde není svorných lidí, tam marně hledáš dítek Božích; Bůh jest Bohem pokoje a nikoliv rezeře.

4. Co však činiti, když křivda se nám děje, utrhačné řeči k nám dorážejí, nespravedlivě ruka zlovolná na statek náš sahá a nám nemožno pravdy a práva se dodělati? Vlídne a příznivě jí se dovolávati; nepomahá-li to, když toho třeba, práva i soudně vyhledávati; a pakli to marným se býti pojeví, soud svůj poručiti Bohu.

Nechtějtež se sami mstítí a soudu vyhledávati, dí sv. Pavel — nýbrž dejte místo hněvu, neboť psáno jest: Mně pomsta, já odplatím, praví Pán. Kdo ve zlosti práva se dovolává a dožaduje, přesnadno bližnímu křivdu způsobí; zlost je slepá a msta hluchá. Bůh pak odplatí každému dle zásluhy, ne-li zde na zemi, jistě na věčnosti.

5. Křivda-li se nám děje, a chceme-li po křesťansku se mstítí, odplácejmež zlé dobrým. Lační-li nepřítel tvůj, dej mu jísti, žízni-li, dej mu pítí; nebo to čině, uhli řeravé shrneš na hlavu jeho, a svědomí samo bude mu vytýkati, že nedobře jednal a tobě ukrivdil. — Tak jednati jest ovšem naší zkažené přirozenosti odporo a protivno; než ať milost Boží napomáhá k tomu, co víra sv. od nás vyžaduje. Křesťane milý! nedej se přemoci zlému, ale přemáhej zlé dobrým. Jednej dle příkladu Kristova, splácej je nepřátelům za zlé dobrým, a tak žítí budeš s Bohem v míru a ve svornosti se všemi rozšafnými lidmi.

II.

Mnoho zlého mívá v zápětí válka nepřátelská a právem nazývá se metlou Boží; mnohem více zla působí válka vnitřná, válka občanská, kde poddaní mezi sebou bojují, onať je připravuje o poklad převzácný a předrahý, totiž o svornost a snášelivost.

1. Co jest největším pokladem stavu manželského? Snad vznešený stav? — krásné obydlí? — plné skříně zlata a stříbra? — Bohatství nečiní manžely šťastnými, nýbrž lačná svornost mezi manželem a manželkou. Neříkají lidé: ti manželé jsou šťastni, mají ve všem nadbytek; nýbrž muž a žena vespolek se milují, žijí ve šťastném manželství. — O, jakou trýzní jest manželce muž tvrdohlavý a nepoddajný, který manželku svou popichuje, říkaje: Mnoho-li věna jsi mně donesla? Jak nerozumně jedná manželka, která manželovi vyčítá: Proč jsi mně znuzačil? Nedals mně nic jiného, jediné dítky. Žena muži odmlouvá, muž pak ženu týrá. Žena začíná rozhazovati, muž pak pítí. Muž zlostí churaví, žena pak žalostí postonává. Manželé z takého manželstva rychle kráčí ku hrobu, dítky pak ubozí jsou sirotci. Kde v manželství není svorností, tam je už půl pekla na zemi. — Pohleďtež, vy urputní mužové a nepoddajné manželky, na Marii a sv. Josefa v chatrné a nuzné chatrči Nazaretské. Nejsou bohati, nicméně přece veseli; pronásledováni, tak že i v cizí kraj musejí utéci a přece nicméně jsou šťastni, neboť jsou jedno srdce a jedna mysl a sám Syn Boží jest uprostřed nich. I s vámi bude Bůh přebývati, vy manželé, svornost-li jen a snášelivost v obydlí vašem se uhostí.

2. Co působí starým rodičům šťastné a veselé stáří, kdykoliv hospodářství mladým odevzdávají? Snad značný výměnek, jež mají, snad práva, jakáž dali sobě na statku zapsati? — Co přináší mladým hospodářům štěstí při hospodářství, jež po rodičích převzali? Snad výnosný statek? snad usedlost, jižto bez dluhův přijali? Jediné svornost působí starým veselé a šťastné stáří, mladým pak donáší štěstí a blaho. — Kde však rodiče dítkám odrostlým všaký den vyčítají, mnoho-li jim zahospodařili — mladí pak starým každé sousto chleba závidí a z obydlí je vyhánějí, říkajíce: Hleďte sobě jině bývání; obydlí naše sotva nám stačí — kde i jeden s druhým se vadí, ano i na kanceláři práva vyhledávají, o, tam jest třikrát běda!

Mladí kopou starým jámu, a byby také oni nehned v ní upadli, přece nicméně štěstí a blaho z příbytku vyhostují. Požehnání čtvrtého přikázání nikdy nebudou účastni. Pro lidi svorné jest i přetěsná chatrč prostranná dosti; pro rozvaděné i dosti skvostný a prostorný palác jest obydlím těsným.

3. Ty čeládko, co činí tě šťastnou ve stavu tvém? Jest to snad výnosná služba? A nebo snad velký plat? Výnosná služba nezřídka bývá nebezpečná, velký plat nejednou svůdný. Jedině svornost mezi čeledí činí službu příjemnou a milou. — Jak nemoudře jednají tudíž pomlouvační čelediní, kteří mezi sebou se nesnášejí, jeden druhému ve zlosti zlého přeje, hospodáři a hospodyně odmouávají a pro nepatrnou věc mnoho křiku a vády natropí. Práci začíná taká čeládka obyčejně se zlostí a ukončuje takměř vezdy s klením. Na místo veselých písní slyšeti jenom nadávky — místo modlitby jenom klení při takém nešťastném domě, kde mezi čeládkou není svatě svornosti. V pravdě, lepší kus suchého chleba ve svornosti, nežli plný dům obětí se svárem; lepší mísa zelí v lásce, nežli tučný vůl v nesváru.

4. Co činí sousedy v pravdě šťastnými? Snad krásná role, rozsáhlé louky, mohutné lesy, anebo plodné vinice? Kde mezi sousedy není svornosti, tam i nejúrodnější krajina holou jest pustatinou. Často hned z rána při vážení vody se sousedé vadí a pozdě u večer na poli se hašteří. K vůli slepici, která pod sousedovou střechou snesla vejce, anebo sousedce záhon rozhrabala, nesvorná hospodyně celou vesnici na rub obrátí, pro dobytek, který přeběhl na sousedovo humno, se mužové hašteří, děti vespolek nenávidí, čeleď čeládce vyhrožuje, děvečky od jednoho domu do druhého chodí se vzkazkami. Vesnice, kde mezi sousedy není svornosti, záhy promění se ve hnízdo ještěřův a hadův. Malé věci svorností rostou, největší nesvorností se rozpadávají — dí sv. Jeroným. Proto sv. Pavel napomíná: Jednomyslni buďte vespolek, zlého zlým neodplácejíce. Dobře jednejte netoliko před Bohem, nýbrž i před lidmi. Což na vás jest, může-li to býti, mějte se všemi pokoj.

Kdysi znechutilo se šlechtici živu býti mezi rozvaděnými měšťany, i odstěhoval se do vsi. Mezi vesničany — tak mnil — snad přece budu v pokoji a svornosti žíti. Za nedlouho se však přesvědčil, že i vesničané mezi sebou se hádají hašteří a vadí. Útrpně nad nimi povzdechl, řka: Špatné símě všude se ujme a roste, kdežto símě dobré zřídka kdy ovoce vydává. Ačkoliv sousedé vespoleně se sváрили, přec nicméně šlechtice vesměs měli v lásce. I divil se tomu služebník šlechticův a takto tázal se pána: Kterak to, že vesničané mezi sebou se nenávidí a hašteří, s vámi pak nicméně žijí v pokoji a svornosti? Příteli — vece šlechtic — toť snadno lze pochopiti. Já vidím své chyby a slabosti, a proto předně před svými dveřmi umetám, a tudíž nezbyvá mně času, bych jiné posuzoval. Soused-li mne nutí jednu hodinu pracovati, pracuji raději hned dvě hodiny, aby se mnou se nevzpíral. Jiný-li si stěžuje, že mé stromy zastiňují mu pole, ihned stromy dávám vysekati. Bližní-li mne slovem rozhněvá, přívětivou dávám mu odpověď. Hle, tak se všemi dobře se srovnávám. — A v pravdě! totě pravá moudrost křesťanská. Chceme-li tudíž i my ve svornosti žíti:

5. Musíme jeden druhého slabosti trpělivě nésti. Každé obydlí má slunečnou a stinnou stranu, každý člověk své dobré i zlé vlastnosti. Nenít člověka tak nešlechtného, aby neměl nějaké dobré vlastnosti! zároveň pak není člověka tak dobrého,

aby v něčem nepoklesl. Protož shovívejte sobě vespolek vy manželé — čeládko — sousedé, jedni druhým, a nejenom stinné stránky bližního, nýbrž i dobré jeho stránky na váhu kladte. Jeden druhého břemena neste — učí sv. Pavel — a tak naplníte zákon Kristův.

2. Varujmež se uraziti někoho, není-li toho třeba; urážky jsou pro duši rány, kteréž nerády se hojí. Pokrytci jsou tací křesťané, kteří by v chrámu svatým nohy ulízáli — a sotvaže z chrámu Páně vykročí, už jazyky své jedovaté o bližního brousí. Ti více Boha urážejí nežli pohané. Příhodi-li se pak někdy, že z nenadání někoho urazíme, nechať nezapadá slunce nad hněvivostí naší. — Dva poustevníci se vespolek navštívili, rozmlouvajíce, který z nich vede život Bohu milejší. První pravil: Za celý čas, co bydlím na poušti, neměl jsem masa v ústech. — Druhý pravil: Já nikdy jsem neulehl, co jsem na poušti, abych byl se dříve nesmířil, pakli jsem s někým se rozhněval. Otče! — vece první, tvůj život jest Bohu milejší mého. Slunce nezapadej nad hněvem vaším.

3. Žije-li v domě anebo v sousedstvu zlý člověk, kterému, jak se říká, krev nedá žíti v pokoji, považujmež ho za pokání, jež bychom snad vytrpěti měli v očistci. Sv. Lidvína byla 38 let nemocná, tak že s lože nemohla. Ve své dlouhé nemoci měla u sebe snachu zlou, která ubohou chorou pomlouvala, proklínala, ano i do tváře jí plila. Světice všecko trpělivě nesla, nepromluvivši naproti zlostnici ni slova. Dotazována jsouc, proč to trpí? Odvětila: Proto, že mne Ježíš tomu učí. Snad ji trpělivost má na lepší přivede cestu. Tací lidé nám poskytují příležitost v dobrém se utvrditi a mnoho zásluh sobě nahromaditi.

4. Křivda-li se nám děje, nezlobme se, nehněvejme se hned a nežalujme. V dobrém-li nemůžeme se porovnat i s odpůrcem nic začítí, snásejmež křivdu ve jmenu Páně, a Bůh nám jednou všecko hojně nahradí. Svornost-li mezi lidmi hledíme zachovati, Bůh hojně nám udělí odplaty. Krásný vzor snášlivosti a svornosti dal nám bohobojný patriarcha Abraham.

III.

Abraham a bratrovec jeho Lot žili s čeledí svou v jedné krajině. Měli oba veliká stáda a hojně služebníkův, tak že nestačilo jim pastvy. I stal se svár mezi pastýři jejich, kdykoliv stáda honili pást a napájet. Míromilovný Abraham Lotovi takto vece: Milý můj, ať není sváru mezi mnou a tebou a mezi pastýři mými a tvými, neboť jsme bratři. Hle, celá krajina jest před tebou; prosím tě, vyvol sobě, co se tobě líbí. Zvolíš-li stranu levou, já na pravou půjdu; půjdeš-li však na pravo, já na levo se uchýlím. Lot prohlížel krajinu a vida, že krajina za Jordánem jest překrásná, tam se uchýlil. Abraham pak se špatnější krajinou vzal za vděk. Tak rozešli se ve svornosti. Na to zjevil se Bůh Abrahamovi, řka: Pozvedni oči svých a viz krajinu na východ a na západ, na sever i na jih; veškerou krajinu, jižto vidíš, dám tobě a semeni tvému, kteréž rozmnožím jako prach na zemi. Vstaň, a ohledej krajinu, jaká jest prostranná, a celou ji tobě dám. Tak hle hojně Bůh mírumilovnost odměňuje. Blahoslavení tiší, neboť oni zemí vládnouti budou.

Pohleďte i vy, milení sousedé a sousedky, na jasném večerním nebi na miliony stkvoucích hvězd, kterak jasně září a drahou vykázanou se pohybují. Tak krásně, mile a pokojně nechať plynou i dnové života vašeho, abyste jednou zářili v království nebeském; neboť: Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou. Amen.

Čtvrtá neděle po zjevení Páně.

O p r a v ě l á s c e k b l i ž n í m u.

Čtení z listu sv. Pavla k Římanům 13, 8—10.

Drahá jest nám jiskra, jížto oheň rozziháme, abychom mohli se ohřátí a pokrmu sobě připravit. Předrahá slunce jasného záře, kterážto skytá nám světlo a teplo; bez ní panovala by věčná zima a tma. Dražší ještě musí býti nám pravá, živá srdce lidského láska, ona jiskra nebeská, která činí člověka podobným Bohu a zemi i nebe obveseluje. Kde nestává pravé lásky, tam panuje duševná tma a smrt. Kdo nemiluje — učí sv. Jan, zůstává v smrti. Proto také sv. apoštol Pavel pravou křesťanskou lásku všem tak vřele doporučuje, jak v dnešním sv. čtení jsme slyšeli.

I.

1. Všem lidem popředně svatý Pavel pravdu a spravedlnost doporučuje. Kdo po právu nejedná, každému nedává, což jeho jest, danky neplatí, nevšímá a neváží sobě vrchností a představených, ten i bližního milovati nebude. Bratří! učí sv. Pavel, nikomu nezůstávejte nic povinni, kromě abyste se láskou vespolečnou milovali.

2. Pilný a svědomitý člověk povinnosti své věrně plní, jak právo a pravda toho vyžaduje. Samo právo, sama pravda nám křesťanům nikterak nedostačuje, musímeť my i vespolečně láskou se milovati. Pravá křesťanská láska jest pro křesťana tak velkým dluhem, že věčně věkův ho zaplatiti nemůže. Proto sv. Pavel dí: Nikomu nebudte nic dlužni kromě lásky. Láska vše dobré v sobě má, a kdo bližního právě miluje, zákon naplňuje a vše ostatní přikázání.

3. Mnoho lidí o lásce mluví, než málo jich pravou lásku zná. Smilníci přísahou dotvrzují sobě lásku; než ale za jakou příčinou? Aby mohli smilniti. Opilec opileci dotvrzuje, že ho má rád; ale opíjí jej, zdraví mu kazí a ve hřích uvádí. Karbaník karbaníka obelhává, že ho miluje. Ale nemiluje hráče, nýbrž kapsu jeho, pokud není vyprázdněna. Pochlebník nám pochlebuje, jak nás miluje, u přítomnosti naší sladce mluví, avšak za zády nás pomlouvá. Soused sousedovi praví, že ho miluje, ano i skutkem to dokazuje, že poblíž něho se usadí; leč vyhledává jediné statku sousedova, aby v čas příhodný ho dosáhl. Kdo tak miluje, ten v pravdě nemiluje, nýbrž potají nenávidí. Kdo bližního v pravdě jako sám sebe miluje — učí sv. Pavel — necizoloží, nezabíjí, nekrade, nesvědčí křivě a nic zlého bližnímu nežádá a nečiní!

Veškery přikázání se vším, co přikazují a zapovídají, v přikázání lásky jsou obsaženy. Miluj bližního jako sebe samého. Pravá láska nečiní zlého.

4. Bůh lásku vepsal každému člověku do srdce. Miluj Boha nade všechno a bližního jako sebe samého; to každý snadno chápá, kdo dobrého v srdci svém úplně neohlouštil. Kdo přikázání toto zná a věrně ho plní, zachovává i ostatní přikázání k Bohu a k bližnímu. Proto praví sv. Pavel: Plnění zákona jest láska. — Zdaž pak i my pravou lásku křesťanskou také známe? A zdaž lásku tuto také máme?

II.

Pravá láska křesťanská jest stromem nebeským, kterýž má tři vrchy. Prvý vrch jest nejvyšší, sáhat se země až do nebe a značí lásku k Bohu. Miluj Boha nade všechno. Dva ostatní vrchy jsou sobě rovné a stejné výšky. Na pravém vrchu roste láska k sobě samému, na levém láska k bližnímu. Všecky tři vrchy mají své ratolesti, příkazy a záповědi. Kdo jedinou jen záповěď přestoupí, ulamuje větev zelenou a živý strom lásky křesťanské poraní. Nemiluješ-li Boha, anebo nenávidíš bližního, tím vrch jeden usekáváš, strom živé lásky uschne a zahyne. Bůh jest láska — učí sv. Jan, a kdo v Bohu zůstává, zůstává v lásce a Bůh v něm. Kdo nemiluje, zůstává v smrti. Praví-li někdo, že miluje Boha a nenávidí bližního, lhář jest. Neboť kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, kterak může milovati Boha, kterého nevidí. To přikázání máme od Boha, že ten, kdo miluje Boha, i bratra svého musí milovati.

2. Co musíme činiti, abychom bližního opravdu milovali? Musímeť bližnímu vše dobré přát i dle možnosti také činiti. Nepřítel člověk jest, který bližnímu zlého přeje, mu neodpustí, urazil-li ho, raduje se z jeho neštěstí, a vidí-li, že bližnímu dobře se vede, nad tím jest zarmoucen. Člověk, který o jiných chválu slyšeti nemůže, o jiných mnoho zlého, málo pak dobrého ví, jest, jako Kain, v srdci vrahem, a lásky v něm není. Dobré mínění mějmež o svém bližním, omlouvajíce ho pokud možno. Láska nemyslí nic zlého. Mějmež každého člověka za hodného, pokud o opaku jsme se nepřesvědčili.

3. Kdo bližního miluje, rád o bližním dobře mluví; nepřítel jedině pátrá a čenichá, kde by cos zlého mohl na bližního vyjevit i tak o čest a dobré jméno jej připravit. — Proč ve společnostech nejčastěji zle o bližním se mluví? Proto že není pravé mezi námi lásky. Hovorný soused přijde, posadí se za stůl, podepře bradu a vypravuje, jak se včera Jiří podnapil, mnoho-li Ondřej prohrál, jak Lukáš se pral atd. — ač nikdo na tyto věci se ho netázal. Čeledín uchopí se lžice, zdlouha jenom a s přestávkami jí a mezi tím vypravuje, co u sousedův se stalo, a co v neděli večer v hospodě mluvili. Pastýři ženou-li stáda napojit, stojí třeba půl hodiny a vykládají, co nedobrého o sousedech slyšeli. Děvečky, jdou-li pro vodu, u studně s plnými putnami dlouho stojí a nikterakž s vypravováním nemohou přijít ku konci. Nasloucháš-li, o čem se mluví, tu zhusta zaslechněš utrhačné řeči, kde čest a dobré jméno bližního se přetřepává. A takové rozmluvy vedou se, ne aby kdo bližního politoval, nýbrž jsou pro ukrácení dlouhé chvíle a pro zábavu. O, může tu býti také řeč

o lásce k bližnímu? Také slovo může člověka ranit ano i zabít, a kdo bez potřeby zlé stránky bližního odkrývá, ukrádá mu čest a zabíjí jeho dobré jméno.

4. Láska k bližnímu žádá, abys nevědomé vyučoval: otec syna, matka dceru, hospodyně děvečku, hospodář čeledína atd. Kdo bližního miluje, ten nezamlčí zlého, co při bližním spozoroval, nýbrž on ho napomene; a nemůže-li sám anebo netroufá-li sobě sám ho napravit, poví to představeným, aby ho napomenuli a k polepšení přivedli. K tomu Pán sám nás napomíná, an dí: Zhřeší-li proti tobě bratr tvůj, jdi a napomeň ho mezi tebou a jím samým. Neuposlechně-li tebe, vezmi k sobě ještě jednoho neb dva, aby v ústech dvou neb třech bylo každé slovo. Kdyby pak i jich neuposlechl, pověz církvi, to jest představeným, rodičům, hospodářům, duchovní anebo světské vrchnosti, kdo moc má nad tvým bližním. Kdo jenom za zády haní a napomíná, není přítelem, a kdo ve zlosti na někoho žaluje, tenť ho nenávidí. Kdo poddané pro poklesky jejich kárá, soudruhy a přátely napomíná, vyšších pak prosí, a nepomůže-li to, představeným to oznámí, ten v pravdě miluje bližního. Lepší jsou rány od toho, kdo nás miluje, než polibky toho, který nás nenávidí. K vůli kratochvli nechť nikdy zle o bližním mluvíti, a k vůli zábavě neodkrývej pokleskův bližního. Neboť slova pomluvačná zabíjejí lásku. Bratří moji, zbloudil-liby kdo z vás od pravdy a někdo by jej obrátil, má věděti, že, kdo hříšníka odvrátí od cesty hříchu, duši jeho od smrti vykoupil a zakryje množství hříchův.

5. Bratr-li tvůj anebo sestra nahá, bosá anebo lačná, a někdo z vás řekl by jim: Jděte v pokoji, ohřejte se, najezte se; a vy byste jim neudělili, čeho pro tělo třeba, co vám to prospívá? — otazuje se sv. Jakub. Láska k bližnímu musí se dokázati skutkem, a pokud možno, prokazováním sedmero skutkův tělesného milosrdenství. Synáčkové moji — napomíná sv. Jan, nemilujmež toliko slovem a jazykem, nýbrž v skutku a pravdě. Pomáhej soused sousedovi chudému pole orati, nemá-li sám potřebného potahu; zapůjč mu semena, nemá-li čeho zaseti. Kup nemocnému sklenici vína, aby se posilnil. Oděj anebo obuj ubohé sirotky, můžeš-li, aby mohli chodit do chrámu Páně anebo do školy. Znáš chudasa ubohého, jehož snad nikdo nechce pod střechu vzíti, poskytni mu potřebného přístřeší. Víš, že u sousedův vše nemocno leží, jdi, opatř dobytek a poprav v kuchyni, byť bys k tomu o hodinu dříve musel vstát anebo o hodinu později musel jít na odpočinek. Zaslechněš, že soused tvůj nevinně jest obžalován a uvězněn, přičiň se všemožně, abys dokázal jeho nevinnost a ze žaláře jej vysvobodil. Spatříš veliké neštěstí, že totiž hoří anebo povodeň bližnímu velikou hrozí pohromou, nezakládej rukou křížem, nýbrž pomáhej, byť bys i život vlastní musel nasaditi. Větší lásky není, jako když někdo život dá za přítele svého. V tom jsme poznali lásku Boží, že život svůj za nás položil; píše sv. Jan — i my máme za bratry životy klásti. Krásný vzor také lásky v pravdě křesťanské u veliké tísní ukazují tato udalost.

III.

Přes hlubokou řeku ve Vlaších byl dlouhý most, uprostřed mostu pak zděná budova, v nížto mýtný s manželkou a dětmi přebýval, aby mýto mohl vybírat. Po tuhé zimě nastal pojednou silný odměk, sníh na horách roztál, řeky se rozvodňovaly a kry valily se po řece. Přes noc voda se vzmohla, a když ráno mýtný

se probudil, nemohl už s dítkami a manželkou se uchrániti. Voda se všech stran most podemílala, most po kusech se drobil, mýtný pak pro Bůh prosil o pomoc a přispění. Lidé, kteří na břehu stáli, pravili: Bůh sám budiž mu nápomocen, lidem nemožno více přispěti mu ku pomoci. — Přiválal na koni bohatý šlechtic, a spatřiv v jaké tísní mýtný se nalezá, pozdvihl měsíc s penězi a hlasným volal hlasem: Kdo osvobodí dítky, matku a otce, dvě stě dukatův dostane. Hrobové vůkol tieho; žádný netroufá sobě slíbenou zasloužití odměnu.

Tu přichází poutník, oblečen jako rolník, vidí a slyší, v jakém nalezá se mýtný nebezpečí, odkládá poutnickou hůl stranou, chápe se vesla a vstupuje do člunu a mohutnou rukou vlny rozráží, vesluje k chatě mýtného. Malý člun nemůže všech naráz pojmouti; proto ještě po dvakráte vrací se k mostu; a sotvaže po třetí přistál u břehu, již chata návalem proudu do vln se zhroutila.

Vezmi odplatu, rozšafný muži, vždyť zasloužíš, co jsem ti slíbil — vece šlechtic, nabízejí mu měsíc s penězi. Bůh uchovej, abych vzal za skutků svůj co odplatu peníze, života neodvážím se za všechny poklady toho světa. Chcete-li záslužný vykonati skutek, dejte peníze mýtnému, kterýž o všecko přišel. To pověděv, chopil se opět holi poutnické a nebylo ho více. — Tak hle jedná pravá láska křesťanská. Jdětež i vy a v nouzi jednejte s bližním taktéž. Amen.

Pátá neděle po zjevení Páně.

O dobrém úmyslu.

Čtení z listu sv. Pavla ku Kološanům 3, 12—17.

Veliký rozdíl jest mezi povlovným deštěm, kterýž buď ráno anebo u večer vyprahlé role ovlažuje a půdu zúrodnuje, a mezi rzí při slunečné záři padající, po níž setvy bývají rezovaté, réva pak sčerná, a kteráž plody zemské kazí a hubí. Právě taký rozdíl jest také v jednání našem ohledem úmyslu dobrého a zlého. Dobrý úmysl jest zlatým deštěm, kterýžto činy naše Bohu činí příjemné a milé, nám pak spasonosné; zlý úmysl pak jest rzí, kteráž všem skutkům našim však ujímá hodnoty a ceny. O, jak třeba znáti, co jest dobrý úmysl, a s úmyslem dobrým konati veškerý skutky své! To musí býti naší prvou péčí. Sv. Pavel tudíž Kološany učí všecko ke cti Boží a ku spasení duše konati.

I.

Kološané byli obyvatelé města Kolosy na východě. Sv. Pavel sám nehlásal jim učení Kristova, zaslechl však, jak ochotně a rádi víru sv. přijali a pevně se jí přidržují — zvěděl však také, v jakém jsou nebezpečí, od falešných učitelův býti svedenu. Jelikož sám nemohl jich navštívit, píše jim srdečný list, v němžto popředně mravy křesťanské jim doporučuje; neboť jak obyčejně člověka poznati možno dle oděvu, ku kterému náleží stavu, tak možno poznati dle mravův, ku které kdo náleží víře:

pohanské, židovské anebo křesťanské. Bratří, napomíná sv. Pavel, oblect se jako vyvolení Boží, svatí a milí, v útroby milosrdenství, v dobrotivost, pokoru, mírnost, trpělivost. Tyto sv. ctnosti buďtež naším nejlepším oděvem, z něhož lze poznati, že pravými jsme křesťany. — O ctnosti tyto všemožně musíme i my dbáti.

2. Prvým-li oděvem křesťana jest milosrdenství, musí dle naučení sv. Pavla dalším oděvem jeho býti shovívavost, abychom nebyli hněviví, nýbrž milerádi promíjeli, někdo-li nás urazí. Snášejte jeden druhého a odpouštějte sobě vespolek, má-li kdo proti komu žalobu: jakož i Pán odpustil vám, tak i vy. Aby tak se dělo, mějtež lásku pravou; neboť láska jest svazkem neboli páskou dokonalosti; kde právě není lásky, tam také všechny ostatní dobré skutky se rozpadají, nemajíce stálosti.

3. Kde uhostí se snášenlivost, tam přebývá také mír, tam není rozporu a hádky. S takými lidmi možno v radosti a míru žíti. Proto také sv. Pavel Kološanům píše: A pokoj Kristův vítězí v srdcích vašich, k němuž i povolání jste v jednom těle, a buďtež vděční. O, věru šťastní jsou tiši, neboť oni syny Božími slují.

4. Kdo v míru Kristovu šťasten chce žíti, musí naučení Kristova věrně se přidržeti. Slovo Kristovo — praví sv. Pavel — přebývejž ve vás hojně, aby zdómácnělo u vás, ve vši moudrosti dle něho se spravujte. Nebudtež smutni, nýbrž učte a napomínejte sebe samých žalmy, zpěvy a písničkami duchovními, v milosti zpívající v srdcích svých Bohu, abyste dítkami byli Božími a pravověrnými křesťany. — Zdaž pak i my pějeme Bohu chvály, že zrozeni a vychováni jsme v církvi pravé? Jaké jsou písně naše? Čím srdce přeplněno, tím ústa přetékají.

5. Chceme-li časně a věčně býti šťastni, musíme při všem dobrý míti úmysl. Všecko, cokoliv činíte — praví sv. Pavel — ve slovu anebo ve skutku, všecko činite ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, děkující Bohu a Oci skrze něho. Tak veškery činy naše budou Bohu milé a nám prospěšné, s dobrým-li jen úmyslem je konáme. Dobrý úmysl jest zlatý peníz, dle něhož Bůh naše dobré skutky cení. — O, proč jsme tak chudi na dobré, kteřížto snadno mohli bychom zbohatnouti, kdybychom při všem měli dobrý úmysl! Poslyšte, kterak to možno.

II.

Čím jest našemu tělu oko, jímžto vidíme, tím jest skutkům našim úmysl, proč totiž to neb ono činíme anebo nečiníme. Svíce těla tvého jest oko tvé. Čisté-li jest oko, čisté bude i celé tělo; jest-li oko tvé nešlechetné, bude temné i tělo tvé — učí sám Pán Ježíš. Vynasnaž se tedy, aby světlo, kteréž v tobě jest, nebylo tmou. Tou svícel jest úmysl náš. Je-li úmysl náš chvalný, bude i skutek náš Bohu příjemným; je-li však úmysl náš hříšný, nic nám před Bohem neprospívá, byť bychom sebe více dobrého vykonali. Jako následuje stín člověka — tak z úmyslu vyplývá i cena skutkův jeho.

1. Dobrý úmysl činí skutky naše Bohu milé. Kain a Abel obětovali Bohu: Abel chtěl Bohu díky vzdáti tím, co měl nejlepšího; oběť jeho byla Bohu milá. Kain domníval se, že Boha nejhorším darem odbude, a Bůh oběti jeho nepřijal. Dva sousedé darují něco do chrámu Páně; první koupí drahocenný ornat, aby tím získal

u ostatních fárníkův chválu, Bohu dar jeho není milý. Druhý donese soukromí dvě svíce, aby vzdal díky Bohu za dosažené milosti a dobrodiní, a dar jeho jest Bohu milý. — Dva lidé, praví Pán, vstupovali do chrámu, aby se modlili. Pyšný farizeus sám sebe chválil a vynášel a co větší hříšník šel z chrámu, než když byl do chrámu vešel. Pokorný publikán prosí o odpuštění hříchův, a ospravedlněn vychází z chrámu. Tak jest doposud i mezi námi. Martin navštěvuje chrám Páně, aby tam naslouchal slovu Božímu a vyprosil sobě potřebných milostí, skutek tento Bohu jest milý. Urban jde do chrámu Páně, aby se tam po jiných poohledl, něco nového zaslechl, anebo nějaký obchod tam uzavřel; a cesta jeho není Bohu milá. Afra a Anežka jdou na pouť, buď do Vamberge anebo do Maria Celly. Afra jde proto, aby tam, prosta domácí starosti, mohla se nábožně pomodlit, jde, aby rozvažovala cestou hříšný svůj život a aby se s Bohem smířila. Anežka jde proto, aby ušla pozorlivému oku rodičův a mohla se tam bez svědkův sejít se svým milencem. Tato pouť, kterou podnikla, vede ji do pekla, a mnohem větší hříšnice vrací se domů, nežli když na pouť se vybrala.

Tak člověk častokrátě sobě stěžuje, řka: Chodím do chrámu Páně, modlím se, leč nic mně to neprospívá. Víš-li pak, co toho příčinou? Neníť u tebe dobrého úmyslu.

2. Dobrý úmysl činy, které lidé krátkozrací křivě posuzují, Bohu činí příjemné. Mojžíš vystavil železného hada v poušti na kříž vysoký, aby každý, kdožby od hadův uštknut naň pohledl, byl pohledem tímto uzdraven. Israelité v tísní hadu na místě Boha božskou vzdávali úctu, proto služebník Boží Ezechiáš hada rozkrušil. Lidem se čin jeho nelíbil; leč Bohu byl příjemný, ať čest Boží měl na zřeteli. Tak se častěji i nám děje. Před časy zbožní křesťané v den každého sv. apoštola zasvěcený svátek, o vánocích a veliké noci po tři dni slavili slavnost tuto, aby Bohu tím lépe mohli sloužiti. Vlašní křesťané pak tyto Bohu zasvěcené dny hrou, pitím a nekřesťanským životem znesvěcovali, kvapíce tak ku vlastní záhubě. Proto také církev sv. počet svátkův zmenšila, ač nejednala tak k vůli lenochům anebo tvrdosijným křesťanům. V mnohé farnosti mívají však mnohé obyčeje, které poskytují lidem čas k hyření, a jsou příležitostí ku hříchu jako ostatky a posvícení. Svědomitý farář na také zlozvyky žehrá a dobře činí, byť by také farníci naň se horšili, říká-jíce: Žádného vyrazení nám nepřeje. — Rozšafný hospodář nedovolí čeládce toulati se o posvícení, dobře věda, že tam velmi málo dobrého spatří; a to jest Bohu příjemné, ať o své domácí náležitě pečuje, byťby i čeládka naň brntala, že jí rozkoše nijaké nedopřeje. — Neodsuzujtež tedy kvapně svých představených, vám-li po vůli všeho nečiní; Bůh bude jednou souditi je i vás. Neproklínejtež jejich nařízení, vám-li někdy nepohodlné se zdají. Má-li představený dobrý úminek, zaznamená vševědoucí Pán rozkaz jeho do knihy života; tebe pak, kterýž bez rozvahy jej odsuzoval, zavrhně do propasti pekelné.

3. Dobrý úminek činí nepatrné skutky naše u Boha velkými. Neboť Bůh patří více na to, proč něco činíš, a ne jak mnoho a co činíš, a dle úmítku tvého udělí tobě také odplaty. Ježíš ve chrámě pozoroval, kterak lidé házeli dary do pokladny chrámové; a mnohý boháč značný dar tam hodil. Tu přichází také chudá vdova a hází do pokladny dva denáry, tolik co jeden krejcar. I pravil Pán učeníkům svým: Pravím vám, že vdova ona mnohem více dala, nežli všickni ti boháči. Proč?

Dalať z dobrého úminku s dobrým srdcem tolik, co dáti mohla. — Jak obohaceni mohli by i žebráci býti dobrými skutky, kdyby všechny i nepatrné věci s dobrým činili úmyslem! Krejcar jediný, jež co almužnu uděluješ s dobrým úmyslem, na věčnosti za miliony bude tobě počten; Otče náš, jež ráno anebo u večer nábožně se pomodlíš, více u Boha platí, než modlitba pokrytcova, byť by i po padesát let ustavičně se modlil. Bůh pohlíží více na srdce než tak na skutek. — Jsi-li v počínání svém šťasten a jde-li ti vše dobře, varuj se pýchy a samochvály, neboť tot jest rez dobrých skutkův a mol, kterýž tě neustále hněte a užírá. Zlato oslepuje oko, samochvála srdce. Místo, abys sám sebe vynášel, rei s Davidem: Ne nám, o Pane, ne nám, nýbrž jmenu tvému budiž chvála.

4. Kterak můžeme dobrý úminek vzbuditi? Když sv. Ignác své žáky rozesýlal do světa, dal jim na cestu za průvodčího dobrý úminek, an řekl: Vše ke cti Boží a ku spasení duší. Tato zlatá slova buďtež i průvodčím naším. Vše naše jednání — utrpení i radost budiž k větší cti Boží a ku spasení duše. — Stav-li svůj míníš změnit, oženiti se anebo provdati, učiň to k větší cti a chvále Boží a ku spasení duše. Takového-li úminku nemáš, lépe, abys ani nečinil, co před se bereš. Máš-li dáti dítky do škol, zaopatřiti je anebo poslati do světa, nehleď jenom na bohatství, na vznešený stav, nýbrž hleď, aby to bylo ku cti Boží a duši ku spasení. Jsi mnohdy v pochybnosti, nevěda co začít? Zvol sobě to, o čem se domníváš, že to bude ku větší cti a chvále Boží, a nepochybíš. — Ráno když vstáváš, poruč Bohu celý den, ať jest stráven ku větší cti Boží. — Namáhavou-li máš práci a bojíš se před ní, rei jenom: budiž to ku chvále Boží! — a radostně práci svou vykonáš. Ukončil-lis práci nesnadnou, nezapomeň poděkovati Bohu slovy: Budiž Bůh pochválen! Bůh uštědří práci tvé svého požehnání. Dříve než večer ulehneš, požehnej se sv. křížem a uplynulý den ukonči dobrým úminkem, řka: Budiž vše ku chvále Boží, co jsem dnes dobrého užil, nebo protivného vytrpěl! — Hle, duše křesťanská, takým způsobem bude všaký čin tvůj drahokámem pro život věčný, všaký den bude v knize života strana jedna dobrými znamenána skutky.

Kdykoliv vejdeš do chrámu Páně a slyšíš a patříš na mnohou věc, kteráž na posvátném děje se oltáři, spoj úmysl svůj s úmyslem náměstka Božího, s úmyslem všech věrných služebníkův Božích; a hle, tím úmyslem stáváš se účasten všech modliteb a všech mší sv., kteréž jsou slouženy. O, svatá myšlenko, dobrý dle nauky Ježíšovy úminku, jak dražším jsi pro křesťany zbožné, nežli drahokamy a perly! Snadno možno tě vzbuditi a pro věčnost se obohatiti, bytby někdo byl také ubohým a chudasem!

III.

Sv. Ignác a sv. František Xaverský šli jednou z Francouzsko do Španělska. Přidaltě se k nim prostý rolník a nesl jim cestovní vaky. Měliť oba sv. mužové ten obyčej, každého dne před východem slunce kleče se modliti a o Božských věcech přemýšleti. Prostý jejich průvodčí také činil totéž, co oni, poklekl totiž vezdy zároveň s nimi. Za několik dní se ho otázali oba světcové: Co pak děláš, když ráno každodenně hodinu zároveň s námi klečíš? Prostý rolník odpověděl: Jsem člověk prostý a školy nikdy jsem nenavštěvoval. Nevím tudíž, o čem mohl bych přemýšleti. Ale

myslím takto sám u sebe: Bože můj, tito dva mužové jsou sluhové tvoji, já pak jsem jejich sluhou. Nevím, kterak měl bych s Tebou mluvit, ale oni to ví. Protož s nimi se sjednocuji; a to, co oni myslí a mluví, i já myslím a s nimi mluvím. Tomu nemálo podivili se oba světové chvále Boha, kterýžto prostým zjevuje to, co před moudrými tohoto světa jest ukryto. — Také vy, přemilí moji, spojte úmysl svůj s úmyslem církve sv., kterážto jest společenstvím svatých, a všeho dobrého, což v církvi sv. se činí, stanete se účastnými. — O kéž by láska živá a pravá panovala mezi námi, a cokoliv činíme, kéž vezdy činíme ke cti a chvále Boží a ku spáse duše naší. Amen.

Šestá neděle po zjevení Páně.

O třech Božských ctnostech.

Čtení z listu sv. Pavla k Soluňským 1, 2—10.

Před několika lety byli egyptským místokrálem rakousští havíři najednání, aby v krajinách východních hledali rudy. Přišli také na horu Libanon na blízko jedné vesnice. Slunce právě chýlilo se k západu a poslední paprsky vysílalo ještě stíhlým korunám krásných cedrův Libanonských, kteřížto ještě po řídku na Libanonu rostou. Vůkol hrobové panuje ticho, an tu pojednou slyšet zvonův líbezný hlas. Jak nevýslovnou bylo nám to potěchou a radostí — psal jeden z horníkův — slyšeti zvonův libozvučný hlas, viděti se u prostřed věřících křesťanův. Domnívali jsme se, že jsme u svých milených domácích. — Co zvonův hlas, to pověst, jakáž jde o člověku. Jako zvon buď zvučně anebo neladně zní, tak i pověst, jakáž o nás jde, svědčí, dobrými-li či vlašnými jsme křesťany. O, kéž bychom i my zasloužili sobě chvály také, jižto sv. Pavel Soluňanům v listu svém dává.

I.

1. Soluň (Tesalonika) bylo znamenité obchodní město ve středozemním moři, kamž ze všech tehda známých krajin obchodníci přicházeli. I sv. Pavel v Soluni krátký čas hlásal učení Páně. Židé, kteří Soluň obývali, spikli se proti sv. Pavlu a přinutili ho, že ze Soluně musel odejít. Pečoval pak i v dále o věřící stádo, jež Kristu získal, aby k nevěře nebylo svedeno. Poslal tudíž Tita, soudruha svého milého, aby se přesvědčil, jak Soluňané se chovají. Titus donesl mu potěšnou zprávu, že Soluňané pevně přidržují se víry hlásané, a takými jsou křesťany zbožnými, že jich víra po všech známa jest krajinách. Radostí přeplněn poslal jim sv. Pavel list, v němžto chválí víru jejich slovy: Milost vám a pokoj. Díky činíme vždycky Bohu za vás všechny, připomínajíce vás na modlitbách svých bez přestání, pamatujíce na skutek víry vaší, na práci a lásku a trpělivost naděje Pána našeho Ježíše Krista před Bohem a Otcem naším. — Ty tři zvláštní ctnosti: víra, naděje a láska, pro

něžto sv. apoštol Soluňany chválí, jsou jako přepevní pilřřové spasení našeho. Dejž Bůh, aby i u nás tak milo květly, jako u křesťanův Soluňských!

2. Víra, naděje a láska jsou Bohem vlité ctnosti; jsouť dar Boží. Proto praví sv. Pavel: Vědouce bratří Bohu milí o vyvolení vašem, nebo evangelium naše nebylo toliko v řeči, ale i v moci, i v Duchu svatém a v plnosti mnohé, jakož víte, jací jsme byli mezi vámi pro vás. — Dobrý Otče nebeský! smíme-liž i my doufati, že jsme dítkami Tobě milými? Dej nám Pane, abychom byli tvoji!

3. Praví milovníci Boží musejí osvědčiti se věrným následováním učení Božího, jako věrní Soluňané, jimžto sv. Pavel vysvědčuje: A vy učinění jste následovníci naši i Páně, přijavše slovo ve mnohém soužení s radostí Ducha svatého, tak že jste učinění příkladem všem věřícím v Macedonii a v Achaji, ale i na všelikém místě víra vaše, kteráž jest v Boha rozešla se, tak že není potřeby nám nic mluvit. — Věru, zbožní museli býti obyvatelé Soluňští, an sv. Pavel tak je vychvaluje! — Zdaž pak i vás pastýři duchovní tak chválí?

5. Dobří křesťané zvláště dvě musejí míti vlastnosti: rychle poslouchati a v dobrém býti stáli; což i Soluňané činili. Příchozí k vám oznamují — praví sv. Pavel, jaký příchod měli jsme k vám, a kterak jste se obrátili k Bohu od model, abyste sloužili Bohu živému a pravému a očekávali Syna jeho Ježíše, kterýž vytrhl nás od hněvu budoucího. — Křesťané, kteří všecko to věří, {v zaslíbení Boží pevně doufají, Boha nade všecko a bližního jako sami sebe milují, jsou v pravdě chvály hodni. Tyto tři Božské ctnosti jsou zárukou spasení našeho; hledmež jenom, aby hluboko v nitru našem byly zakotveny.

II.

Tři převznešené sestry, dcery nebeské, přišly s Ježíšem, Synem Božím a Spasitelem naším na svět, aby vyhledávali nás zbloudilé dítky Boží, a uvedli nás v dům Otce nebeského; jsouť to tři Božské ctnosti. První, víra svatá, ukazuje nám cestu, abychom nezbloudili, druhá, nezvratná naděje nás podpírá, abychom neklesli. Třetí, láska křesťanská, nás pobádá, abychom na pouť z časnosti do věčnosti neochabli. Tyto dcery nebeské vidíváme v každém chrámu Páně buď na oltáři anebo na kazatelnici vyobrazeny; a tyto tři božské ctnosti vezdy buď před anebo po kázání se modlíváme. Přemýšlejmež dnes o nich zevrubně!

1. První dcera nebes držívá v rukou kalich anebo kříž a značí svatou, křesťansko-katolickou víru. Víra svatá, nadpřirozené světlo, učí nás všecko míti za pravdu, co Bůh zjevil, Ježíš Kristus učil, na kříži smrtí svou spečetil a vlastní krví svou zjednal, co svatí apoštolové kázali a co svatá, katolická církev nám předkládá k věření, ať to v písmě sv. anebo jenom v ústním podání jest obsaženo. Čím jest dítěti mléko mateřské pro tělo — tím jest nauka víry sv. duši naší. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, učí Ježíš Kristus, kdo pak nevěří, bude zatracen. Bez víry nemožno líbiti se Bohu.

Jak smutno bylo na zemi před příchodem Páně! Nevěřící pohané neznali Boha pravého, nevědouce kterak by měli mu sloužiti; nevěděli, proč je Bůh stvořil,

aniž věděli, jak by mohli šťastně k cíli života vezdejšího dospěti. Věčnost byla jim nocí neznámou, život nynější temnotou zmatku. — Přišel Syn Boží, Ježíš Kristus, světlo, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět, aby všickni, kdož v něj věří, nechodili ve tmách, nýbrž měli světlo života věčného. Šťastnými činí nás víra svatá. Onať učí nás znáti Boha, Otce milého, onať ohlašuje nám věčnost šťastnou a nešťastnou, a ukazuje nám i cestu, kteráž k ní vede. — V té pravé křesťanské víře chceme živi býti i umříti!

Jak žalostno bylo by pro nás, kdybychom životem nevázaným víru sv. ztratili, uhasli sobě paprsek života věčného, jakož se bezvěrcům nynější doby zhusta stává. Jakým bylo by to pro nás neštěstím, kdyby falešní učitelové také k nám se vedrali a světlo víry pravé nám pokalili, nás ve zmatky uvedli, v nichžto Luteráni a jiní kacíři žijí. O, kéž by nikdy mezi námi takých nebylo lidí! Vetrou-li se nicméně k nám, nechať nás stále naleznou ve víře, abychom se sv. Pavlem mohli odpověditi: Víme, komu jsme uvěřili. Svatá, samospasitelná víra jest nám nejdrazším pokladem. Hotovi musíme býti i život, kdyby třeba bylo, za víru položiti. Aby pak víra sv. nevyhynula v nitru našem, máme ji častěji vzbuditi a ihned o víru prositi, kdykoliv u víře se vikláme, anebo pokušení proti víře v nás povstává. — Svatý Vincenc z Pauly napsal sobě vyznání víry na papír a papír onen nosil na prsou. Kdykoliv kacíři jej lákali anebo pokoušky proti víře v něm povstaly, ihned ruku na prsa položil, víru živou vzbudil a tím pokušení přemohl. — Proto také církve sv. velí buď před anebo po kázání víru, naději a lásku vzbuzovati, ano ona radí nám častěji to činiti, každodenně, anebo alespoň v neděli a ve svátek, kdykoliv přijímáme sv. svátosti, anebo se nalézáme v nějakém nebezpečí. — Kdykoliv víru vzbuzuješ, prvé průvodkyni své ruku podáváš, a šťastně přivede tebe do života věčného.

2. Druhá průvodkyně naše mívá v rukou kotvu jako znamení stálosti; a jméno jí jest křesťanská naděje, abychom pevně doufali a spoléhali na to, co Bůh nám slíbil, pro spásu časnou i věčnou. Kdykoliv totiž na moři bouře lodičkou sem a tam zmitá, lodníci kotvu na láno uvázanou spouštějí do moře, aby do skály se zarazila a loďku od zahynutí uchovala. Taky námi bouře křížův a těžkostí, klopot a pokoušek života vezdejšího zmitají, nejedna připravující nám nebezpečí. Ku komu chceme se tu utíkat? Leč ve všech těchto věcech pravé stálosti a pevného nelze najíti pokoje. Srdce naše nestálé jest, pokud v tobě, o Bože, neodpočívá. Sv. Augustin.

V tebe, o Pane, jsem doufal a nebudu zahanben na věky. Naděje, pevně v Boha zakotvená, jest v těžkostech oporou naší stálosti.

Jak nekřesťanské jsou tudíž povzdechy přečetných lidí, kdykoliv neúroda nějaká panuje, anebo krupobití vše zničí, anebo obilí uhnívá, tak že mnozí žalují pozbývajíce důvěru, jakoby láskavý, dobrotivý a milosrdný Bůh byl umřel, kterýžto děle šesti tisícův let svět řídí a rod lidský živí a zachovává. — Jednou potkalo jistého muže veliké neštěstí, tak že blízek byl zoufalství a manželka jeho v nemalém o něj byla strachu. Přičiňovala se všemožně, aby muže mohla rozveseliti, leč nebylo nikterakž možno. Jednoho dne vstala manželka celá smutná, po celý den ni slova nepromluvila a zdála se nad mřiu sklíčena. Muž táže se, co by jí bylo? Leč ona mlčela. Ještě více na ni naléhal, aby mu pověděla, co ji hněte. O, zdálo se mně dnes v noci, že náš milý Pán Bůh umřel a že andělé jej pochovávali. Muž, který po drahnou dobu byl rmuten a sklíčen, po prve zase s chutí se zasmál. Když poněkud

smích přemohl, pravil: O, ty bláhová! Jakž pak může Bůh umřít, což nevíš, že jest věčný, vždycky byl, jest a trvati bude až na věky? A což ty věříš, že Bůh jest věčný? táže se žena. A jakž bych nevěřil? odvece muž. V Boha-li tedy věříš, proč také v Boha nedoufáš, který svých nikdy neopouští. Tato slova moudré ženy muže vyléčila. Opět s chutí chopil se díla a Bůh mu pomohl.

Slabí jsou to křesťané, kteří nedají se ukonejšiti, smrt-li někoho jim vyrvé anebo neštěstí se na ně přikvačí, jako by jim nebylo více pomoci. Kde nouze nej-
vevětší, tam bývá ruka Páně ku pomoci nejbližší. Když sv. král Václav o vojsko své přišel a nad to byl zajat, tázali se ho, jak by mu bylo u srdce? Pokud spoléhal jsem na své lidi, nemohl jsem na Boha mysleti — odvece sv. král. — Nyní, když lidí svých nemám, spoléhám na Boha a všecku naději veň skládám, pevně pak doufám, že nebudu opuštěn. —

Jak hrozno slyšeti, že mnozí nevěreční lidé sobě zoufají, sami na život sobě sahají a tím mermomocí do záhuby věčné chvátají. Zoufalství největší jest urážkou Boha, kdykoliv totiž člověk k Bohu všemohoucímu, neskončeně laskavému a milostivému menší má důvěru, nežli ku zlému duchu. Bůh sám věčný uchovejš nás od takého hříchu! — Proto nás církev sv. napomíná častěji naději vzbuzovati, zvláště pak v zármutku a kdykoliv zoufalství o nás se pokouší. Přepevnou vzbudme naději, důvěrně přitulmež se k Bohu laskavému, Hospodinu úplně se odporučme, onť zajisté vše k dobrému přivede konci.

3. Třetí společnosti naše jest láska křesťanská, kterážto za známku mívá v rukou planoucí srdce, jakožto pobídku, abychom Boha milovali nade všecko pro něho samého, bližního pak pro Boha jako samých sebe. Pravá láska k Bohu jest živým ohněm kterýž nás zahřívá, o němžto Pán praví: Oheň jsem přinesl na zemi, a co chci jiného, než aby hořel? — Lásky sice mnoho jest mezi lidem, leč pravé, neporušené lásky jest jenom pořádku. Někdo miluje Boha dotud, pokud mu Bůh všecko činí po vůli. Taká láska jest placená a není Boha hodna. Jiní milují Boha, že doufají nebe a hrozí se pekla. Taká láska jest otrocká a nikoliv dětinná, jakouž Bůh vyžaduje. Bytby nebylo třeba báti se pekla, kdyby nebylo žádné radosti v nebesích k očekávání — říkával často sv. František Xaverský — přece tě, o Bože, můj nade všecko miluji. Nežádám jiné odplaty za lásku, jediné to, abych mohl, o Bože, více ještě Tebe milovati. A sv. Ignác takto se modlíval: Lásku svou, o Bože, uděliž mně a milost, a dosti jsem bohat. Hle, toť čistá, pravá láska k Bohu. Milujmež Boha, neboť Bůh prvé miloval nás! Budete-li přikázání má zachovávat, zůstanete v mé lásce, jakož jsem já přikázání Otce svého plnil, a v lásce jeho zůstávám — učí Pán Ježíš. Sv. Kateřina Janovská tak byla láskou k Bohu vznata, že záře lásky této s obličeje byla patrna. O, kéž byste věděli, co srdce mé cítí! — říkala. — Přátelé i přítelkyně ji prosili, aby poněkud o lásce k Bohu je poučila. Ona pak říkala: Nemám slov, abych s dostatek lásku onu vyjádřila. Vše, co říci mohu, jest, že, kdyby jedna jenom jediná jiskra lásky Boží padla do pekla, ihned by peklo proměnila v nebe; duchové pekelní byli by andělé a muky pekelné pravou blažeností a slastí. Kde láska Boží panuje, tam nestává nižádných muk. O, přesladká láska k Bohu, jak málo tě pocítujeme!

Pravá láska k Bohu má také za sestru lásku k bližnímu. Jedné-li dáš vy-
host, i druhá od tebe se odloučí. Praví-li někdo, že miluje Boha a nenávidí bližního,

lhář jest. Neboť nemiluje-li bratra, kteréhož vidí, Boha, kteréhož nevidí, kterak může milovati? Bližní náš jest k obrazu a podobenství Božímu stvořen; a cokoliv nejmenšímu z bratří mých učiníte, mně jste učinili, praví Pán. Synáčkové moji, nemilujmež toliko slovem a jazykem, nýbrž ve skutku a v pravdě. Bys všechny lidi miloval, a jediného člověka měl v nenávisti, spasení věčného nedosáhneš; vždyť všickni jsme dítkami Božími, stvoření dle obrazu a podobenství Božího, vykoupeni krví Ježíše Krista, kterýžto na kříži za nepřátele své prosil a nám příklad zůstavil, abychom následovali šlepci jeho. Právě křesťanské lásce nic nezdá se býti nesnadným; onať mocnější jest nežli smrt. Kde láska panuje, tam veliké konají se skutky; kde těchto není, tam tolikéž nepanuje láska. Sv. Řehoř. Nevaruješ-li se toho, co Bůh zapověděl, a neučiníš-li, co Bůh poroučí, nemiluješ Boha nade všechno. Nepřeješ-li bližnímu dobrého, a sám-li dle možnosti dobrého mu neprokazuješ, nemáš pravé lásky křesťanské. Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. — Kéž nebyla by láska naše podobna zádušenému ohni, kterýžto pod popelem žádného nevydává tepla a jasna, nýbrž kéž byla by živým plamenem, kterýž vše rozezhřívá; proto církev sv. nám poroučí lásku častěji vzbuzovati, zvláště tehda, když pocítujeme v srdci vlažnost pro čest Boží, když postrádáme chuť k modlitbě, ke službě Boží jsme neteční, zlé pokoušky srdcem naším zmítají, rychle vzbuzujmež lásku k Bohu, volajíce se sv. Augustinem: O, ty lásko věčná, jak pozdě poznal jsem tebe, jak pozdě začal jsem tebe milovati. Jako větrem oheň bývá rozdmýchán, aby lépe hořel, tolikéž i my prospívati budeme v lásce, jiskra-li jenom ještě v srdci našem doutná a častěji-li lásku vzbuzovati budeme. —

II.

Nemůžeš zastihnouti člověka větší neštěstí nad ono, jednu-li jenom z těch třech sester nebeských, Božských totiž ctností, anebo všechny tři pojednou ztratí. Víru-li jsi ztratil, uhasla ti svíce v nejhustší temnotě. Kam chceš se uchýliti? — Naděje-li jsi se spustil, přikvačí na tebe klopy a útrapy, jako vlny mořské prostřed moře na lodníka, neubráníš se jim nemaje, koho mohl bys se uchopiti a pevně přidržeti. — Uhasla-li v nitru tvém pravá láska k Bohu, tu obemknou tě nepravosti a neřesti, jimžto snad nikdy se nevymkneš. — Kdo však uchová sobě tyto tři Božské ctnosti, ten na přepevných třech spásy věčné stojí pilířech. A byť i vešken svět pod ním na prach se rozdrobil, pravý křesťan ve víře pravé, v naději stálé a lásce horoucné věčně zůstane; neboť: Nyní pak zůstávají — učí sv. Pavel — víra, naděje a láska; větší však z nich jest láska. — O, přidržmež se tedy věrně těchto třech družek nebeských, hodně často vzbuzujme tyto tři Božské ctnosti, abychom ve víře pravé, naději nezvratné a lásce horoucné žili a umřeli. Takť budeme na věčnosti patřiti na to, co zde věříme, požívati, co zde doufáme, a nad to milovati Boha nade všechno a bližního jako sebe samých. Amen.

Neděle devítník (Septuagesima).

Skromný počet vyvolených.

Čtení z listu sv. Pavla ku Korintským 9, 24—27. 10, 1—5.

Svatý Jan Zlatoústý kázával v městě znamenitém v Antiochii a předložil jednou četným posluchačům tuto otázku; Co se vám zdá, mnoho-li obyvatelův města našeho dojde spasení? Žádný z posluchačův nemohl na otázku tuto mu odpověděti, proto sv. Jan sám otázku tuto zodpovídal, řka: Velmi nerad, avšak nicméně chci přece na otázku tuto dáti vám odpověď. Z těch četných tisícův zdejšího obyvatelstva nenalezneme jich ani jedno sto, kteří by spasení dosáhli věčného. S podivem a ustrnutím pohlíželi posluchači na sv. Jana, jako by nemohli odpovědi jeho pochopiti. Leč mnohem více ještě byli zaraženi, když sv. kazatel takto jal se dále mluvit: Nedomnívejte se, že jsem snad upřílišoval, ano bojím se, že mezi námi všemi s těží jenom sto bude jich k nalezení; vždyť uvažujte jenom poněkud, jaká prostopášnost panuje mezi mládeží; jaká nedbalost mezi rodiči. Nic nedbají o to, aby dítky dobře byly vychovány; vyhnula mezi námi touha po životě svatém, zřídka jenom setkáváme se s dobrými příklady. — Protož také já dotazuju se vás, mnoho-li dojde nás ku spase věčné? Nač vy odpověděti nevíte, a já odpovědi dáti se netroufám, to do-
svěčuje nám sv. Pavel v listu svém ku Korintským, jakž dnešní neděli se čte — připomínáť nám strašnou ale jistou pravdu, že mnoho jest povolanych, ale pramálo že bude vyvolených, proto, že poskrovnu jenom jest těch, kteří po spasení opravdově touží. —

I.

1. Pohané v různých cvičívali se hrách, aby pak odměnu vysazenou sobě zasloužili. Nejznamenitější bývaly hry v městě Korintu. Čtyři a čtyři běhávali tu o závod a kdo nejdříve cíle vytknutého doběhl, ten cenu obdržel. Těchto cen bylo pak tolik, kolik mezi řadami bylo prvních u cíle. Když pak všickni o závod běžet se vystřídali, tu opětně první se o to pokoušeli. Jeden toliko mezi nimi vezdy cíle doběhl a odplatu podosáhl. Mnoho bývalo povolanych ale málo vyvolených. Proto dí sv. Pavel: Bratří! zdalíž nevíte, že ti, kteří v závod běží, všickni zajisté běží, ale jeden běže základ? Těž i život náš jest podoben běhu o závod. Základ jest koruna života věčného. Tak běžte — napomíná sv. Pavel — abyste dosáhli. Statečně-li běžíme, dle přikázání Božích žijeme a povinnosti stavu svého věrně plníme, jistě koruny života věčného dosáhneme. Leč ne jeden z nás podrímujeme, více jich ještě jenom zvolna se plíží, jsouce bez starosti, jak by koruny života věčného mohli dojít! Proto také pramálo počet bude vyvolených.

3. Jiné také hry pohanští Řekové odbývali. Mladíci totiž vespole se zkoušeli a pasovali, kdo z nich jest silnějším. Pilně k takýmto zápasům se připravovali, nepili vína, aniž požívali opojných nápojův, cvičíce se jedině v zápase. Tolikéž

i život náš vezdejší jest neustavným zápasem. Největším odpůrcem jest člověk sám, všem-li choutkám svým bývá po vůli. Přemáhati musíme své zlé navyklosti — a počínání toto Bohu obětovati. Tento zápas trvati bude, pokud žijeme zde na zemi. Proto napomíná sv. Pavel: Každý pak, kdo v boji bojuje, ode všech věcí se zdržuje; a oni zajisté, aby porušitelnou korunu vzali, my pak neporušitelnou. Jak chabá jest příprava naše, jak nestatečen zápas náš; a proto i řídká odměna. Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.

3. Řeční zápasníci omotávali pěstě řemeny a obtížili je olovem, aby mohli protivníka rychle skoliti a přemoci. Tělesné žádosti naše, kteréž ku hříchu nás svádí, jsou našimi odpůrci. Půst, sebezapření, a o dříkání i dovolených věcí, toť ona duchovní zbroj, kteroužto nepříteli můžeme přemoci, jak sv. Pavel praví: Protož já tak běžím, ne jako v nejistotu; tak bojuji, ne jako povětrí rozrážeje; ale tresci tělo své a v služebnost podrobuji: abych snad sám, ješto jiným jsem kázal, věčně nebyl zavržen. — Jak hrozno bylo by jiným ukazovati cestu pravou a sám od cesty této poblouditi — jiným pomáhati do nebe, sebe pak zanedbávati! Přece nicméně mnohým se tak vede. Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.

4. Co sv. Pavel ve hrách pohanských ukázal, to dokazuje tolikéž příběhy starého zákona, že mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených, těch totižto, kteří o život věčný mnoho nedbají. Nechciť zajisté, abyste nevěděli, bratří, že otcové naši všickni pod oblakem byli a všickni moře přešli a všickni v Mojžíši pokřtěni jsou a v oblaci a moři. Oblak onen, za dne tmavý, skytal jim ochladu a stín, v noci pak jasný, vysílal záři, aby viděli na cestu, a tak před nimi se pohyboval; všickni ve stínu jeho chodili. Podivuhodný sloup tento byl obrazem posvěcující milosti křestu sv. Všickni mořem rudým přešli, jakožto znamením koupele křestu sv. Všickni manu požívali, kterážto předobrazovala nejsvětější tělo Páně ve svátosti oltární. — Všickni pili z vody, kterážto zázračným ze skály se prýštila způsobem, anť Mojžíš na rozkaz Boží holí o skálu udeřil. Skála předobrazením byla Krista samého, voda pak ze skály řinoucí znamenala pramen milostí, jež Pán smrtí svou na kříži nám zjednal. A hle — praví sv. Pavel — větší díl otcův našich, kteří všech těchto divův byli svědkové, Bůh zavrhl. Neměliť v nich záliby. Zhřešili, na poušti zemřeli a nevešli do země zaslíbené. Nechlubmež se tudíž, že jsme pokřtěni, že můžeme býti účastni oběti mše sv. a svatých svátostí. Jako kdysi tvrdošíjní Israelité, tak budeme zavrženi i my, nevynasnažíme-li se dle napomenutí sv. Pavla, přemáhati hříšné navyklosti a dojíti koruny života věčného. — Nebeské království trpí násilí; a jenom ti, kteří všemožně usilují o ně, budou ho účastni. Takých jest však pořádku mezi námi; a proto zřídka kdo dojde spasení. O, vy ospalí, vlažní křesťané — procitnětež a slyštež onu strašnou, avšak nicméně jistou pravdu, na nižto Pán sám vás upomíná: Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.

II.

Strašná, leč zároveň nezvratná to pravda, že mnohem více lidí věčně bude zatraceno, nežli věčně spaseno. Světáci sice říkávají, že jsou to jenom kněžské bubáky; leč kdo rozumného schopen úsudku, snadno pochopí, že není to prázdnou vyhrůžkou;

neboť Bůh všecko činí, aby lidé dosáhli života věčného, leč lidé pramálo anebo zhola nic o život věčný nedbají; protož také mnohem více bude věčně zatracených, nežli věčně spasených.

1. Jako pečlivý a laskavý otec o dítky své, tak také Otec nebeský o prvního člověka pečoval, postaviv jej do rozkošné zahrady, do ráje; Bůh vyučoval jej sám, a jeden jediný toliko strom vymínil, aby ovoce z něho nepožívali, neboť jinak že by umřeli. — Co však učinili první lidé? Aby ovoce zapovězeného mohli okusiti, obětotovali svou nevinnost, zalíbení a milost Boží, blaženost rajskou a štěstí — za pomíjejícího požitku ovoce zapovězeného. — A nejsme-liž i my takoví?

Bůh smiloval se nad prvními lidmi a jejich potomky, těšil je, zaslíbil jim Vykupitele, a nad to vyučoval je ústy prorokův, jak by měli spravedlivě a svatě býti živi. Ale co činí lidé? Oniť se rozmáhají a čím jich více, tím více přibývá i zlého uprostřed nich. Chlipně a nemírně jsou živi, sami mezi sebou nevraží na sebe, ano tak bezbožně sobě vedou, až se Bohu zželelo, že učinil člověka na zemi. Ze všech milionův, kteří na zemi žili, osm toliko osob zůstalo na živu, které v korábu Noemově před potopou našly ochrany. Všickni ostatní v potopě zahynuli všeobecně. Ejhle, mnoho povolanych, ale málo vyvolanych.

Bůh rodině Noe spravedlivého žehnal, rozmnožila se po veškerém oboru, leč zároveň s nimi rozmnožila se tolikéž nepravost na zemi. Zapomenuliť lidé úplně na Boha, Tvůrce svého a místo Boha jediného a pravého, kořili se němým modlám, a chlipností a smilstvu tak byli oddáni, že za časův patriarchy Abrahama v pěti městech lidnatých nebylo ani deset spravedlivých. Bůh musel města tato ohněm a sírou zahladiti; jediného Lota a dcery jeho anděl Páně ze záhuby vytrhl. Tak jednají lidé namnoze až doposud, sami v záhubu věčnou chvátajíce. Mnoho jestiť povolanych, ale málo vyvolanych!

Aby Bůh udržel na zemi věrných sluhův svých, kteří by Boha znali a věrně mu sloužili, zvolil k tomu Abrahama a zbožný rod jeho, učiniv s ním úmluvu, a rozmnožil rod jeho v Egyptě tak, že bylo za časův Mojžíšových šestkráté sto tisíc mužův, jež Mojžíš ze zajetí Egyptského na rozkaz Páně rudým převedl mořem do země zaslíbené. K jich blahu a spáse Bůh mnoho učinil zázrakův, přemohl a zahubil odpůrce jejich, více pečoval o ně, nežli otec o své dítky, a šťastně do země zaslíbené je přivedl. Co zdá se vám, kolik došlo z těch šestkráté sto tisícův mužův do země zaslíbené? Jediní dva mužové, spravedlivý Josue a Kaleb; všickni ostatní na poušti proti Bohu se vzbouřili, Boha uráželi a proto život svůj tolikéž na poušti ukončili. Ejhle, mnoho povolanych, ale málo vyvolanych.

Co vše Bůh pro lid svůj činil, aby blaženým učinil jej a šťastným! Po mnohá století dával lidu tomu moudré soudce, bohabojné mocnáře, zbožné kněze, posýlal jim proroky a učitele, aby ve pravé, nepokalené zůstali známosti Boží. Co však onen činil? Boha nevděčně opustili, jeho věrné sluhy zabíjeli a modlám častokráté i vlastní dítky přinášeli v oběť. A když sám jednorozený Syn Boží sstoupil na svět hledat a spasit, co bylo zahynulo, tu našel jenom několik chudých pastýřův, kteří jemu se kláněli, a jenom dvanáct rybářův, kteří se ho přidrželi. Svět skrze něho učiněn jest a svět ho nepoznal. Do svojího přišel a svoji ho nepřijali. Tak lidé sobě počínají; protož mnoho jest povolanych, ale málo vyvolanych!

Co však ještě nad to Bůh laskavý učinil, aby lidé došli spasení? Vlastního Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný. Ježíš vyučoval, činil zázraky, hluchým sluch, němým řeč dával, chromé a choré uzdravoval a mrtvé křísil; život jeho celý byl pouhou dobrotou a láskou. Co však lidé Pánu za to učinili? Na kříž Pána přibili — hanebnou smrtí jej umučili. Tak lidé odplácejí!

Abychom věčného dosáhli spasení, podstoupil Pán pro nás hořkou smrt kříže; drahá krev jeho cenou jest našeho spasení. Aby lidi posvětil a co dítky Boží dary nebeskými je obohatil, kteréž ku spasení jsou potřebny, seslal Ducha sv. Do celého světa rozeslal Pán sv. apoštoly, aby národy vyučovali a křtili a volali je k životu věčnému. A co činili lidé? Ohněm a mečem služebníky Boží pronásledovali, tisíce věrných přátel Božích a svých největších dobrodincův zabili, prolévali proudem krev nevinnou, chtějíce víru samospasnou, říši jednorozeného Syna Božího zde na zemi vyhladiti, říši pak ďáblu rozšířiti. — Co lidé před časy činili, to činí až doposud, málo velmi pro spasení věčné, přemnoho pak ku věčné své zátatě; proto také mnohem více bude zatracených nežli spasených.

3. Blahoslavení — praví Pán — čistého srdce; neboť oni Boha viděti budou! Nic nečistého do nebe nepřijde. Proto také člověk na křtu sv. bývá obmyt, bývá oblečen v roucho posvěcující milosti Boží a stává se dítětem Bohu milým. Jak pak dlouho nosí mladíci a panny to roucho sv. nevinnosti? Někteří ani ne do desíti — čtrnácti let, zřídka kdo do roku dvacátého. Ze sta ženichův s těží deset, ze sta panen těžko patnáct jde v pravdě v nevinnosti panenské k oltáři. Vše jest k tomu nápomocno, aby mládež dříve nebo později byla o nevinnost připravena, svedena jsouc ve chlípné a nestydaté známosti. Leč jest to cesta vedoucí do nebe? — Toť ona široká cesta k záhubě věčné! Mnoho jest jich na pouti nevinnosti povolanych, ale málo vyvolených!

Dvě toliko cest vede k nebesům, cesta nevinnosti a pokání. Kdo s cesty nevinnosti se odchýlil, ten musí přidržeti se cesty pokání. Proto praví Pán: Nebudete-li činiti pokání, všickni zahynete. Kterak pak činí lidé obyčejně pokání? Mnoho vídáme veřejných hříšníkův, leč pramálo upřímných kajeníkův. Mnoho jest těch, kteří každodenně hřeší, a sotva jednou za rok chodívají k sv. zpovědi. Strojíť oni osidla nevinnosti, veřejné dávají pohoršení, po celé roky žijí v nepřátelství, obohacují se cizím statkem a domnívají se, že, když jenom tak povrchně se vyzpovídají, několik otčenášův se pomodlí, anebo několik krejcarův dají almužny, že již to ku pokání úplně dostačuje. Po ovoci jejich, praví Pán, poznáte je, pravě-li činí pokání leč ovoce pokání při takých nelze spatřiti, objeví-li se však jaké, jest obyčejně odporné a nechutné. Takoví hříšníci ve hříchu pohroužení nedají se tak snadno milostí Boží probuditi, oniť probudí se obyčejně teprve tehda, až zvuk trouby v den soudný před soud Boží je povolá. Sv. Bernard. Jest taký život nekajicný cestou k nebesům? Sami uznáte, že cesta tato přímo vede do pekla.

Blahoslavení, dí Kristus, kteří slovo mé slyší a zachovávají ho. Jak pořádku jest těch, kteříž by opravdově po slově Božím toužili. Mnoho jich mezi kázáním odchází, mnohem více kázání nenavštěvuje. Slova Božího tací neznají, leč i Bůh neuzná jich za své dítky. Jděte — praví Pán svým nástupcům — a kde vás ne-

přijmou, odejděte odtud a i prach otřepete s obuvi své. Pravím pak vám, že lépe bude Sodomským v den soudný, nežli takým křesťanům. — Kristus řekl: chceš-li do života vejíti, zachovávej přikázání. Příkazy Páně nejsou těžké. Jak lehkovázně křesťané přikázání Boží i církevní přestupují! Proklínati a zlobiti se, to jest mnohemu pouhým zvykem. V neděli a ve svátek kupovati a prodávati, nakládati zboží a rozvážeti, to křesťané ani za hřích nepokládají, opilci a smilníci o největších slavnostech nejhorší tropí pohoršení. Jestliť snad to ta pravá do nebes cesta? O, nejmilejší, toť prostranná cesta, kteráž vede k zahynutí, a mnoho jich po této cestě kráčí.

Kristus Pán dosvědčuje, že království nebeské trpí násilí; a jenom ti, kteří všemožně o ně usilují, dosáhnou ho. O, jak pořádku jest těch, kteříby pro nebe něco sobě odepřeli, anebo něco přetrpěli! Modliti se, k tomu jest jim ihned čas dlouhý; postiti se, toť nad míru obtížno; ubohým dávati almužnu se štítí; povinnosti své věrně plniti, zdá se krušno; aby hříšné návyky přemohli, to domnívají se mnozí, že jest věc zloha nemožnou. Ani lžící polévky nejsou s to utrhnouti sobě od úst; ani kousek masa v postní den nemohou sobě odepřít; ani jednoho příkrého slova trpělivě snést. Snad to jest ona pravá k nebesům cesta? O, mnoho jest povolaných — leč málo vyvolených!

Kristus Pán učí: Blahoslavený služebník ten, jehož, když Pán přijde, nalezne připraveného. Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny, kdy Pán přijde. Kolik z nás jest ku smrti připravených? Možno, že nějaké nevinné dítě. Kdyby dnes Bůh anděla poslal, aby mladíka nebo pannu povolal u věčnost, řka: Duše, dostaviž se k Hospodinu, Pánu svému! Celý zbledlý by snad každý odpověděl: O, nechejž mne, nejsem ještě připraven! — Ať tedy zavolá muže nebo ženu; leč i oni jsou ustrašení, neboť nejsou k tomu připraveni. A kdyby ta smrt pro starou, ubohou staruchu přišla, i ona by prosila: Nechej mne alespoň ještě rok býti na živu, abych mohla k smrti se připravit. A když skutečně nám shovívá a teprve po dvaceti, třiceti, čtyřiceti a padesáti letech přichází, i tehda ještě nenalézá nás připravených. Musíť tudíž většinu nepřipravených sebrati; proto také jest mnoho povolaných, ale málo vyvolených.

Když nyní člověk sám u sebe rozvažuje, co Bůh vše učinil, aby lidi spasil, mnoho-li naučení, svatých svátostí a milostí každému dává, jelikož chce, aby všickni života věčného byli účastni, a jak málo lidé o spasení své dbají, ano všemožně k zahubení věčnému kvapí: zdalíž tu každý sám dosvědčiti nemusí, že mnoho jest povolaných a málo vyvolených? Vcházejte těsnou branou — napomíná Pán, neboť široká jest cesta, prostranná brána, kteráž vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří po ní kráčí. Jak úzká jest cesta a těsná brána, kteráž vede k životu věčnému, a málo jest těch, kteří ji naleznou. Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených! Pravda tato je strašná, leč jistá, ne abychom byli jí zstrašeni, nýbrž povzbuzeni, abychom pečovali všemožně o své spasení, jelikož víme, že mnohem více lidí bude věčně zatraceno, nežli věčně spaseno.

4. Toť zloha nemožno — snad řeknete. — Kdo přijde tedy do nebe, tak-li málo bude vyvolených? — Právě tak smýšleli prostopášní lidé za času Noe, když strašnou potopu jim předpovídal. Kdo pak na zemi bude přebývat, Bůh-li nás vesměs vyhladí? A hle, osm jenom lidí pozůstalo, a od těchto osmi tisíce milionův lidí jest na zemi. Všickni bohaprázdni se potopili.

Toho Bůh nedopustí, aby nás většina zahynula — řekne snad někdo jiný, proč nás tedy Bůh Otec stvořil, Syn Boží vykoupil a Duch sv. posvětil, že jsme dítkami Božími a dědici života věčného? — Tak odpovídali už před časy Židé nekající sv. Janu Křtiteli, kterýž jim pravil: Čiňte hodné ovoce pokání a neříkejte: Otcem máme Abrahama; práva našeho nám nikdo neodejme. Pravímť vám, žeť není Bohu nemožno z kamenův těchto učiniti dítky Abrahamovy.

Kdož by pak tomu věřil, že by nás Bůh mohl zavrhnouti, anot jsme křesťany povolányi k životu věčnému! — Také někdejší faryseové domýšleli se, že jim království Boží ujíti nemůže, jelikož jsou vyvoleným národem. Leč Kristus zřejmě jim pravil: Pravím pak vám, že bude odňato od vás království Boží a že dáno bude lidu, kterýžby hojně přinášel ovoce. A tak stalo se také skutečně. Bylot Židův několik milionův tou dobou, kdy Pán učil a apoštolové nauku jeho hlásali. Menší jenom částka přijala víru svatou a tím stala se dědicem života věčného. Všickni ostatní tisícové byli povražděni, v otroctví zavlečeni a po celém širém světě rozptýleni. Kristem opovrhli a ve hříších umřeli, jak laskavý Ježíš předkem byl předpověděl.

Toť by bylo hrozné — řeknete snad — aby laskavý Bůh nás zavrhl a místo nás jiným život udělil: Také Židům se tak zdálo a přece nicméně řekl jim Pán: Mnozí přijdou od východu a od západu a stoliti budou s Abrahamem, Isakem a Jakubem v království nebeském, synové pak království uvržení budou v temnotu, kde bude pláč a skřípění zubův. Tak se i nyní ve světě děje. V našich krajinách víra sv. ochabuje, v novém světě pak den ode dne více zkvétá a prospívá.

Tedy nechce Bůh, abychom spasení došli? Bůh chce, aby všickni lidé spaseni byli, dosvědčuje sv. Pavel. Bůh stvořil nás sice bez nás, než ale spasiti bez nás (naši zásluhy) nás nemůže, sami-li o spásu věčnou nedbáme. — Co musíme činiti? snad zoufati nad svým spasením? Bůh nedej; neníť jiného třeba — praví sv. Tomáš. Akvinský — jediné abychom opravdově chtěli, že chceme býti spaseni, třeba jenom spolupůsobiti s milostí Boží a s třesením a bázní o spáse své pracovati. Neníť pro spaní (život náš) — praví sv. Filip z Neri — nejsouť nebesa zaslibena ospalcům. Nyní jest čas příhodný, nyní jsou dnové spasení.

III.

Císař Oto III. navštívil jednou sv. poustevníka Nila a dlouho o svatých věcech s ním rozmlouval. Na rozloučenou vece císař k němu: Řci, co chceš mítí ode mne, a všeho se tobě dostane. Sv. Nilus ujal císaře za ruku a pravil hlasem přátelivým: Jedinou toliko věc od tebe žádám, císaři, spas duši svou! — O, kéž mohl bych každého ze svých posluchačův uchopiti za ruku a slova sv. Nila hluboce vštípití mu v paměť a v srdce: Mládenci a panny, mužové a ženy, staroušci a stařenky, spaste duši svou! Byľby i mnoho bylo povolaných a málo vyvolených, přece nicméně s pomocí milosti Boží dojdeme spasení, opravdu-li jen o to se přičiníme. — Ať stojí to cokoliv, spasení věčného chceme všickni dojíť. Amen.

Neděle první po devítiníku.

O l ž i.

Čtení z listu II. sv. Pavla ku Korintským 11, 19—33. 12, 1—9.

Kdo mnoho mluví, buď mnoho lže anebo se chlubí — praví přísloví. Každodenní zkušenost s dostatek nás o tom přesvědčuje, že lidé nerádi a nemnoho se přičiňují, aby ve všem se vyučili, ale velmi rádi mnoho mluví; proto také máme na světě pořádku moudrých, učených mužův, kteřížby málo ale moudře mluvili, mnoho pak takých, kteří nemoudře a nesvědomitě lhou. — Mnoho škody mohou natropiti padělatelé peněz, ale mnohem více škody natropí lháři; neboť každá lež jest padělaným penízem. Budiž tedy popřednou povinností každého křesťana lži se varovati, vezdy pak pravdu mluvití, jako ji sv. Pavel Korintským odporučuje.

I.

1. Sv. Pavel v Korintě, znamenitém městě, mnoho pokřestil pohanův. Korintští zbožnými byli křesťany. Po odchodu sv. Pavla přišli židovští mnohomluvkové, pravíce, že oni jedině jsou učiteli pravými, opomítajíce sv. Pavlem, jako by nebyl pravým apoštolem. Část Korintanův uvěřila vychloubačům, udělovaliž jim, čeho jenom sobě přáli, na sv. Pavla a učení jeho pak úplně zapomenuli. Sv. Pavel ujal se cti své a takto jim psal: Poněvadž se mnozí chlubí podle těla, i já se chlubit budu. Rádi zajisté snášíte nemoudré, jsouce sami moudří. Nebo snášíte, jestli že vás kdo ve službě podrobuje, jestli že kdo zžírá, jestli že kdo beře, jestli že se kdo pozdvihuje, jestli že vás kdo ve tvář bije. K zahanbení pravím, jakobychem my v tom slabi byli. V čem kdo smí (v nemoudrosti pravím), smímť i já.

2. Muž moudrý sám se nevynáší a nevychloubá, leč i od druhých nedopustí, aby byl zahanben a snižován. Odpůrcové sv. Pavla honosili se, čím jsou; proto i sv. Pavel jim praví, kým jest, řka: Domnívají-li se oni, že jsou Židé, že jsou dítkami Božími, pravím vám, že i já jsem z rodu Abrahamova. Honosí-li se oni, že jsou služebníci Kristovi, v nemoudrosti pravím, více jsem já, neboť mnohem více trpěl jsem za víru, nežli oni. Od Židův pětkrát čtyřiceti ran bez jedné jsem trpěl. Třikrát metlami jsem byl mrskán. Jednou jsem byl kamenován. Třikráte jsem na moři tonul, ve dne i v noci v hlubokosti mořské byl jsem. Na cestách často, v nebezpečnostvích na řekách, v nebezpečnoství mezi lotry, v nebezpečnoství od svých bratří, v nebezpečnostvích ve městě, v nebezpečnostvích na poušti, byl jsem v nebezpečí na moři a v nebezpečí mezi falešnými bratřími.

3. Leč nejen přetrpěnými těžkostmi, nýbrž i pracemi mohu se chlubit. Ve dne v noci hlásal jsem učení Kristovo! Častokráte byl jsem hladov a žízniv, nemaje přístřeší a v zimě oděvu. Nad to mnoho-li mám každodenné starosti o církve Boží? Kdo se horší, abych já se nepálil? Jestli že se mám chlubit těmi věcmi, kteréž mé

slabosti jsou, budu se chlubití, a Bůh jest mi svědkem, že nelhu. V Damašku náměstník Arety krále ostříhal města Damascenských, aby mne jal: a oknem v koši spuštěn jsem přes zeď a tak jsem ušel rukou jeho.

4. Komu ještě toto nedostačí, tomu mohu se chlubití viděním a zjevením Páně, ač není to nikterak užitečno. Vím člověka v Kristu před lety čtrnácti (buď v těle nevím, buď kromě těla, Bůh ví), že vtržen byl takový až do třetího nebe a slyšel slova, kteráž člověk vypověděti nemůže, a tímto člověkem jsem já. Tím mohl bych se chváli, leč já chci jediné svými slabostmi se chlubití, aby snad lidé nasmýšleli více o mně, nežli vidí anebo o mně slyší.

5. Nechtějtež horšiti se nikterak nad tím, že mne vidíte v těžkostech a trampotách. Bůh sesílá člověkovu se sladkostmi také trpkosti, aby nezpýchal. A protože i muě dán osten těla mého, anděl satanův, kterýžby mne políčkoval. Pročež třikráte jsem Pána prosil, aby odstoupil ode mne, i řekl mi: Dostí máš na milosti mé, neboť síla v slabosti se dokonaluje. Protož ať chlubí se jiní, já toliko slabostmi svými chci se chlubití, jež s pomocí Boží snadno přemohu na důkaz, že přebývá ve mně moc Kristova.

Tak hle sv. Pavel o čest svou dbá a méně raději o sobě mluví, než aby moc propovídal. Jedině Bohu čest a chválu dává, od něhož vše dobré přichází. — Jak rádi chlubíváme se my, více ještě často mluvíce, nežli pravda a často i lži sobě pomáháme. O, přemýšlejmež bedlivě a pilně, jakým velikým zlem jest lež.

II.

Peníze paděláti, měďáky postříbřiti a stříbrné pozlatiti přísně jest zakázáno. Kdo padělané peníze mezi lidi udává, toho po zákonu přísně kárají a trestají. Takým falešným penízem jest před Bohem každá lež, když člověk jinak myslí a jinak mluví a bližního ve zmatek a škodu přivádí. A jak četně jest takých lží všude mezi lidmi.

1. Lež zertovná, (pro kratochvil) když lidé jiných v žertu obelhávají, a když jim uvěřili, tu se jim vysmívají a výmysly lživé opět jiným vykládají. Kdyby všickni takovito lháři povážili, že každá lež Boha, kterýž jest věčná pravda, uráží, zajisté že by svatá hrůza je obešla. Lživá ústa hnusna jsou Hospodinu. Každá lež poraňuje pravdu a kdo častěji lže, snadno lži přivykne a i tehda, když pravdu mluvíti bude, nehned bude mu uvěřeno. Lháři bývají příčinou, že mnohdy lidé i pravdě samé nevěří. Sv. Tomáš Akvinský. Tak přihodilo se rozvernému pastýři, kterýžto, když pásal ovce, žertem lidi na pomoc volal, říká: Vlk, vlk, pomozte! Po dvakráte příběhli lidé, aby mu pomohli, začož dostalo se jim výsměchu. Po třetí skutečně vlk vyrazil z huštiny; pastýř křičel ze vsí síly, leč nikdo nepřispěl lháři ku pomoci. Vlk urval a roztrhal ovce. Říkává se, vždyť taká lež nikomu neuškodí. Neškodí-li jiným, škodí duši lhářově. Duch sv., otec pravdy, odejde od něho a on tak dospěje daleko, že sám sobě věří, co jiným nalhal. Lživá ústa zabíjejí duši.

2. Lež služebná, kdykoliv někdo lži chce se vymluvíti anebo od škody se ochrániti. Dlužníci lhou, v pravý-li čas dluhův neplatí; řemeslníci, kteří něco slibují a v čas toho neplní; prodáváci, kteří zboží své vychvalují, aby draže je prodali, než

zač skutečně stojí; kupující, kteří zboží haní, aby laciněji mohli je koupiti. Tací říkávají, kdykoliv něco prodávají, že přidražilo, kupují-li něco, tu prý cena padla. Pro několik krejcarův bližního obelhávají a šidí. Taký zisk jest pro duši pravým malomocenstvím, jako Giezimu, služebníku proroka Elizea, kterýž lhal, aby peněz a oděvu mohl podosáhnouti, za to pak také malomocenstvím od hlavy až do paty postižen byl. I žebráci často lhou, aby větší podosáhli almužny. Sv. Jakub, biskup v Nizibe ve východní Mezopotamii, potkal několik žebrákův, kteří kvíleli a plakali nad svým spoludruhem, kterýž vedlé cesty mrtev ležel, avšak jenom mrtvým se stavěl. Poprosiliť sv. biskupa, aby udělil jim almužny, aby mohli jej pochovati. Svátý muž jim dal tolik, mnoholi žádali, pomodliv se zároveň za duši zemřelého. Sotvaže se vzdálil, tu pravili lháři, aby vstal, leč podvodník byl opravdu mrtev. Nyní přikvapili k muži sv. a kolensky prosili ho, aby jim lež odpustil a mrtvého opět k životu vzkřísil. Sv. Jakub pomodlil se nad umrlcem a tento zase ožil. Zahubí Bůh ony, kteří mluví lež.

3. Lež pochlebná, schlubná, kdy člověk se chlubí, aby vznešenějším byl držán, než skutečně jest. Takých lhářův jest na světě bez počtu. Ženich se chlubí a vynáší, mnoho-li dostane, byť i před námluvami sukno na oděv musel sobě vyvěriti. Nevěstini rodiče vykládají, mnoho-li deři dají věna; ač zhusta nemají ani ubrusu, jímž by při námluvách stůl prostřeli. Nádeník se chvástá, jak mnoho díla zdolá, ač ho žádný ku práci jakožto lenocha známého nenajme. Mnohý dělník a řemeslník tak vznešeně sobě počíná, že bys před ním smekl, kdybys ho neznal, a děvka mnohá nádherněji se často strojí nežli její paní, aby nemoudré oslepila lidi. Tak světačtí lidé lhou jazykem i oděvem, nepamatujíce na to, k čemu nás sv. Pavel napomíná: Bratří, kdo se honosí, v Pánu ať se honosí; neboť ne ten, kdo sám sebe chválí, jest spravedliv nalezen, nýbrž koho Bůh chválí. Bůh pak lháře a ošemetníka chváliti nemůže, ať jest věčná pravda. Tak ústa lživá zabíjejí duši.

4. Lež z nouze, kdykoliv někdo lží chce odvrátiti od sebe časnou škodu, anebo jiného uchrániti pohromy, a nepomyslí, že takou lží přichází z deště pod okap. Dítky obelhávají rodiče, kdykoliv obávají se trestu; čeládka obelhává hospodáře a hospodyně, kdykoliv obává se plísnění; poddaní oklamávají své vrchnosti, že nic nemají, kdykoliv daňku mají platiti; zločinci lhou před soudem, kdykoliv obávají se trestu a kázně; i při sv. zpovědi hříšník lže, hřích umenšuje anebo vymlouvá, obávaje se tuhého pokání. Než co to vše prospěje? Boha nemůžeš oklamati, trestu Božímu nemožno ujíti, kterýž tím bude přísnějším, čím déle kdo s pravdou se tajil. — Slyšel jsi, co stalo se Ananiašovi a Safíře, kteří sv. Petra obelhali? Ve lži postižení umřeli. Veliký strach zmocnil se těch, kteří o tom slyšeli. — Tak ústa lživá usmrcují duši.

5. O, vy lhářové, kteří lhouce bez počtu lež ani hříchem nemáte; rozvažtež přece jednou, jak škodlivá a záhubná jest lež. Lež uráží Boha, kterýž věčná jest pravda; vždyť: Šestero věcí Bůh nenávidí a sedmou má v ošklivosti; pyšné oči, lživý jazyk, ruce, kteréž prolévají krev nevinnou, srdce, kteréž se kochá ve hříšných myšlénkách, nohy, kteréž chvátají na místa hříšná, krivého svědka, kterýž lživě mluví a toho, kterýž mezi bratry rozsívá nesváry. Člověka, kterýž jest dítětem Božím, činí lež dítětem ďáblovým. Otec lži jest ďábel, kterýž Evu podvedl, praví Pán. Bylť vražedníkem od počátku a v pravdě nestál, neboť není v něm pravdy, kdykoliv lež

mluví, ze vlastního mluví, neboť lhář jest a otec lži. Proto jsou také dle slov sv. Ambrože ti, kteří rádi lhou, dítkami toho strašného otce. — Lež dává světu pohoršení a jest nad to příčinou, že člověk člověku nevěří, a že tak pořádku lidí, kteří by byli mužové slova pevného. Lež křivdu podporuje, zakrývá ji, nešlechtnost pláštěm odívá, učí krásti a vraždit. Horší jest zloděj, nežli člověk lži uvyklý — učí Duch sv. — obádva pak zahubení vezmou za odplatu. Neříkej, že nikomu neuškodíš; vždyť duši svou lží ubíjíš. Nepatrná lež jest nepatrným hříchem, velká lež velkým hříchem. Ústa lživá usmrcují duši. — O, duše milené! varujte se zlodějův a zbuječův, varujte tolikéž lži. — Kterak pak možno lži se vystříhati?

1. Neučtež dítek lháti; za každou pak lež přísně je trestejte. Malý lhář bude časem velikým šibalem, okrádati bude vlastní rodiče a snadno bude příčinou jich předčasně smrti. Když před časy prostopášní Francouzové vírou opovrhli, krále zavraždili a spravedlnost šlapali, tu také mezi jiným věrné pronásledovali katolíky. Kdo neutekl anebo s nimi zároveň nesmyslel, byl usmrcen. Rozšafný šlechtic odstěhoval se se synem na osamělý zámek, byl však v Paříži k smrti odsouzen. Strýc jeho přikvapil na dvůr zámekový a tu spatří synáčka malého, kterýž si tam hrál. Dotazuje se dítěte: Jest otec doma? Není doma, — rozbujnělé lže dítě. Kde pak jest? — táže se strýc ještě rychleji. Tamhle na oné louce — ukazuje dítě prstem — a neznámý strýc chvátá hledat tam otce, ač tento ve světnici seděl. Synáček nemálo nad tím byl rozradován, že lež tak dobře se mu povedla. Pojednou však slídíví vojíní hrad obklopili a pro otce na horu se ubírali. Cizinec zarmoucen přichází opět do zámku a táže se dítěte: Kde pak přece otec jest? — Doma jest doma, ale jsou u něho vojáci. — O, vše marné — povzdychl cizinec. A otce svázaného odváděli vojíní z hradu ven. Lež dítěte byla příčinou smrti otcovy. Ústa lživá usmrcují duši.

2. Nelžete pro kratochvil ve žertu; není radno s hadem pohrávati a hříchu se smáti. Za takým smíchem chodí v zápětí pláč. — Ano ani k vůli zisku nechtějtež lháti; neboť hřích nikdy zisku pravého vám nezjedná. Sv. Antonín Avelinský, vyhlášený právník, jednou jenom selhal, aby lží mohl soud vyhrati. Jakmile v písmě sv. se dočetl, že lživá ústa zabíjejí duši, hořce zaplakal, a ihned právnictví nebezpečného zanechal. Tak i sv. Pavel praví: Každý ať zřekne se lži a mluví pravdu s bližním svým; neboť jsme vespolek bratři.

3. Když vám někdo lež poví, nenechávejte bližního ve zmatku, nýbrž odvoďte řeč svou, pokud možno, a bez otálení mu pravdu povězte. Mrzíme se na hodiny, které jinak bijí a jinak ukazují, čím více pak na člověka, který pravdu nemluví. Nelíbí se tobě, někdo-li jiný tě obelže; co však tobě se nelíbí, nežli toho taktéž jinému. —

4. Co po pravdě říci sobě netroufáte, zamlčte, pokud povinnost to zjeviti vás nenutká. Sv. Augustin píše o sv. biskupu Firmovi, že člověka ukryl, jehož k smrti hledali. Přislít k němu pochopové úřední, dotazující se po uprchlíkovi. Sv. biskup nechtěl ani lháti ani člověka v nebezpečí vydati; co učinil? Právil pochopům: Nemohu vám nic říci, neboť nesmím lháti a nesmím objeviti vám člověka, kteréhož hledáte. Na ta slova pochopové sv. biskupa týrali, vyhrožující mu, že ho zabijí, člověka-li onoho jim nevydá. Trpěti volím ano i umříti — vece sv. biskup — leč mluvíti nesmím, co bylo by proti lásce a proti pravdě. I pohnali jej před císaře;

leč císař dobře znaje oceniti pravdomluvnost biskupovu, propustil jej a člověkoví, ježž byl ukryl, odpustil. Tak lépe jest za pravdu umříti, nežli lháti.

5. Lépe jest ku křivdě se přiznati a zasloužený trest vytrpěti, než lži si pomáhati. Vznešená šlechtična prosila jednou Ludvika XII., krále francouzského, o jakous milost, byla však oslyšena. V nevoli prohodila slovo neuctivé a hanlivé proti králi. I doneseno to ku králi. Bratr její nutil ji, aby zapírala, že není to pravda. Leč sestra mu odvětila: Jakž, chceš snad, abych já, kteráž jsem chybila, větším ještě hříchem Boha hněvala? Nebylo by po právu, abych králi zapírala a toho, který mně udal, vyhlásila za lháře. Druhého dne poklekla před krále, přiznala se ku chybě své a prosila za prominutí. Král milerád jí odpustil. — Hle, jak prospěšno a chvalno přiznati se ku svým vadám — a nechvalno poklesky své zatajovati a zapíratí.

III.

Přemilí! dvou popředně varujte se věcí; při kupování falešných peněz a ve mluvě však lži. Lživá ústa zabíjejí duši. Pravda budiž vám tak milá a vzácná jako záře slunečná; kdo lže, uhasí jiskru záře nebeské svaté pravdy. Raději volte umříti, nežli vědomky selhati. Kdo vstoupí — táže se Duch sv. — na horu Hospodinovu, kdo přebývati bude ve svatém jeho městě? A odpovídá: Jedině ten, kdo čistých jest rukou, kterýž lživě s bližním nemluvil. Bůh pravdu miluje, lež pak nenávidí. Lživá ústa zabíjejí duši. Amen.

Neděle třetí po devítníku.

O lásce pravé a falešné.

Čtení z I. listu sv. Pavla ku Korintským 13, 1—13.

Mnohé znají lidé věci, leč jedno toliko věděti jest nám třeba; čemu totiž nás naše sv. víra katolická učí. — Mnohých žádají sobě lidé na zemi věci, jedno však přání naše vyplniti může, totiž co naděje křesťanská nám přislubuje. — Marná však jest víra naše, marná i naděje naše, pravě-li postrádáme křesťanské lásky, jižto nám sv. Pavel v dnešním listě tak krásně vykládá a odporučuje.

I.

1. Zázračných dosáhli sv. apoštolové darův od Ducha sv. v den příchodu jeho. Jedním darem byl onen, že mluvili rozličnými jazyky. Mnohý snad přál by sobě daru toho, leč dar tento nás nespasí, praví sv. Pavel. Bratří! — jsou slova jeho — kdybych jazyky mluvil lidskými a andělskými, lásky pak kdybych neměl, jsem jako měď zvučící a zvonec znějící.

Druhým darem Ducha sv. byl dar moudrosti, jížto sv. apoštolové vše ihned pochopili a nad to věděli i věci skryté a tajné, jako sv. Petr lež Ananiáše a Safíry. Mnoho lidí přálo by sobě i tohoto daru, aby nikdo nemohl jich oklamati a ošiditi, leč kdybych znal i všecka proroctví — učí sv. Pavel, a věděl věci skryté, a kdybych měl všecku moudrost, nic by mně neprospělo, kdybych lásky neměl.

Zvláštním darem prvokřesťanův byla jejich nezvratná víra, že snadno i hory mohli přenášeti, jak se toho dočísti můžeme o sv. Řehoři, divotvůrci. Leč i taká nad míru mocná víra dle slov sv. Pavla by člověka nespasila, kdyby byl srdce nešlechtného, právě nemaje lásky. Byťby i lidé takového měli za svatého, před Bohem nic neplatí.

2. Jakož první křesťané zázračných od Boha dosahovali darův, taktéž i oni vše, co měli, Bohu obětovali, prodávali role i domy, jakž toho tenkrát pro mnohá pronásledování bylo třeba, podporovali almužnou sv. apoštolů a chudé a bídné křesťany vším potřebným opatrovali. — Leč kdyby někdo rozdál almužnou veškeren statek svůj — učí sv. Pavel — a činil by to jedině k vůli chvále lidské, ne pak z lásky k Bohu a bližnímu, nemá almužna u Boha žádné ceny a nic člověkovi neprospívá.

První křesťané i nejdražší majetek, totiž život svůj, Bohu v dar přinášeli, dali se mučiti, pálení a mnoho jiných muk vytrpěli. Leč i tento statek člověkovi nejdražší, jež Bohu podati může, nic mu neprospívá, Bohu-li člověk zároveň srdce nevěnuje a Bohu-li věrně nemiluje — dosvědčuje sv. Pavel. Jedině to, co člověk činí z lásky k Bohu, ceny před Bohem neztrácí.

3. Jaké vlastnosti má ta pravá láska křesťanská? Poslyšte, jak dovedně sv. Pavel vlastnosti tyto vypisuje: Láska trpělivá jest, že totiž všecko rád z lásky k Bohu trpí; — dobrotivá jest, že milerad bližnímu dobře činí; — nezávidí, že totiž ráda jest, jiným-li dobře se vede, neboť ona všem jako sobě vše dobré žela; — nečiní křivdy, že totiž každému jeho dává; — není ctižádostivá, že řídí se dle naučení Páně: Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem. Pravá láska nehledá, což jejího jest, že nečiní všeho jedině k vůli zisku a odplatě; — pravé lásky neurazíš pouhým slovem, onať nemyslí o bližním zlého potud, pokud se o tom nepřesvědčí. — Člověk, který má pravou lásku, neraduje se z nepravosti, nýbrž raduje se z pravdy. Všecko zlé mileráda snáší, neboť věří pevně, že Bůh všecko dobře řídí a doufá, že milujícím Boha vše jest k dobrému. S takou láskou vše odporné snadno přetrpí. Taká láska nad to věčné má trvání a nikdy nepomine.

4. Krásným darem jest rozum a moudrost, zázračným darem jest proroctví, že člověk z vůle Boží ví, co v budoucnosti se stane. — Dobře a užitečno jest, více-li řečí někdo zná, německy, francouzsky, tak že se nedá druhým snadno prodati, kdy člověk zná písma; avšak všecka tato naše moudrost pozemná jest nedokonalá, neboť z částky jenom poznáváme a z částky prorokujeme. Až pak přiblíží se nám na věčnosti ona blahá doba, kdy dokonale všecko poznáme, neboť tam pomine vše, co jest z částky, jakož mizí noční hvězdy, když slunce v jasné vyjde záři. V životě budoucím vše úplně poznáme, tam všickni, Slované a Němci, Evropané a Zamořané ve svornosti se budou snášeti, tam v království nebeském, šťastně-li jen v ně dospějeme.

Sv. apoštol Pavel nám dává připodobnění oné dokonalosti nebeské, an praví: Když jsem byl dítětem, myslel, mluvil a jednal jsem jako dítě. Když pak jsem učiněn muž, odložil jsem, což bylo dětinského. Tak i my jsme zde na zemi jenom pouhé dítky, poznávámeť všecko jenom jako v zrcadle věčné pravdy, což často bývá nám jako mlhou zastřeno. V životě věčném pak budeme patřiti na všecko tak, jakož patříme na sebe tváří v tvář. Zde toliko z částky poznáváme, tam pak poznáme tak, jakož i poznání jsme. — O, jaká to slast, jaké veselí! — Čeho však k tomu zapotřebí? — Tři zvláště k tomu třeba věcí — učí sv. Pavel — víry, naděje a lásky; z nichžto největší jest láska. Právě lásky musíme tudíž pevně se přidržeti, neboť ona věčně potrvá.

II.

Krásný, ušlechtilý strom Bůh v srdce vštípl lidské, kterýžto tři má koruny nebo vršky. První vrch krásně ode pně vzhůru se vznáší a zelenými ratolestmi klenby dosahuje nebeské. Po stranách pak dva stejné povznášejí se vrchy. Znáte onen strom přešlechtilý? Jmenujeť se láska křesťanská a máť tři vrchy nebo-li koruny. Nejvýše vyrůstá vrch lásky k Bohu, kterážto učí nás Boha milovati nade všecko. Ostatní dva vrchy jsou sobě rovny, samoláska a láska k bližnímu, kteráž káže nám, abychom bližního milovali jako sebe. Vzácný plod, ovoce onoho rozkošného stromu jsou etnosti a dobré skutky, plody to pro život věčný. O, kéž by rostl, bujně se zelenal a hojně nesl ovoce onen strom vzácný, ovoce lásky křesťanské v nitru našem — kéž hojně by urodilo se na stromě onom etností a dobrých skutkův! Zapotřebí, abychom tu lásku trojí poznali.

1. Miluj Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše a ze vši myslí své, poroučí Ježíš: toť první a největší přikázání. Čím krásnější věc nějaká, tím více ji milujeme; čím více dobrého od ní máme, tím více ji návidíme. Pohledmež na nebe a zemi, hvězdy, měsíc a slunce; jak překrásné jsou to věci! Než krásnějším jest Bůh, kterýžto všecko stvořil, kterýž vše k našemu učinil dobrému, abychom mohli z toho se radovati. — Čím více nám kdo dobrého prokázal, tím více sobě ho vážíme; milujemeť rodiče a učitele, rádi máme přátely a dobrodince a rádi bychom vezdy s nimi žili. Kde však dobrodince lepšího nalezneme, nežli jest Bůh nejvyšší dobrotitivý? Zdaž tedy nebudeme ho milovati nade všecko? — nebudeme toužiti po tom, abychom věčně mohli s Bohem býti? O milujmež tedy Boha všemocného a nejvyššího dobrého, neboť Bůh prvé miloval nás.

Otáží-li se lidí, Boha-li milují? Každý mně odpoví, že Boha miluje. Popatříme-li však na činy a jednání lidská, tu vidíme, že málo jich jen Boha miluje. Kdo v pravdě Boha miluje, ten za nic ve světě vědomě Boha neurazí; raději volí umříti, nežli Boha jedním uraziti hříchem. — Jak rychle však ty Boha urážíš za nepatrný, časný zisk, za marný slib, anebo za jakoukoliv neužitečnou, daremnou rozkoš. Láska tvá k Bohu jest nijaká. — Kdo v pravdě Boha miluje, vyhledává ve všem cti Boží a ne své vlastní a všecko milerád obětuje, aby Bůh ode všech byl poznán a ctěn, neboť Boha nade vše miluje. Ty pak ku chrámu Páně, ke službám Božím, k rozšiřování sv. víry katolické tak nerad nějaký ten krejcar dáváš a dáš-li

přece něco, tu již oběma rukama čekáš, aby Bůh trojnásobně všecko tobě zase vynahradil. Hle, to není láska, toť ziskuchtivost. — Kdo Boha miluje, z lásky k němu všecko rád a ochotně trpí, ponížení, pronásledování, nejkrutější muka, ano i smrt, jako sv. Vavřín, kterýž za živa na ohni dal se péci. Čím více láska k Bohu v srdci vzrůstá, tím větší také touha býti tupenu a haněnu. Toť neklamným znamením svatého ohně lásky Boží, vše ostatní jest pouhý dým. Sv. Vincenc. — Kdo právě Boha miluje, ten vezdy jest ochoten zemřít a jít k Bohu, je-li to vůle Boží; máť to za hřích, protiviti se vůli Boží. Bůh jest láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh zůstane v něm. Sladké pocity, slzy a zbožné city, jichžto zhusta sobě žádáme, tyť nikterak nejsou ještě pravou k Bohu láskou; nýbrž pevně-li na tom stojíme a upřímně-li želáme Bohu jediné se zalíbiti ve všech okolnostech, a všemožně-li se o to přičiňujeme skutky svými nikdy Boha neurážeti a úctu a chválu Boží neustavně množiti: toť pravým milováním Boha. Sv. Terezia.

O, jak daleci jsme doposud právě k Bohu lásky! Ještě Boha dostatečně neznáme a proto také opravdové nepocítujeme k němu lásky. Láska naše ještě jest temná jak noc, studená jak led a těžká a tvrdá jako křemen. Hore srdce (sursum corda), vy do světských záležitostí pohroužení křesťané! hore srdce, vy pochtěm a rozkošem pozemným oddaní lidé! Hore srdce, vy ospalí a leniví křesťané! Dejtež srdce své Bohu tak laskavému, kterýžto snažně vás o ně žádá: Synu, dej mně srdce své! Pokuste se o to ne z pýly, nýbrž zcela a nade všecko Boha milovati, jemu ze vši síly a ze vši duše sloužiti: pocítíte a zkusíte, jak přesladká a přemocná jest pravá, čistá a živá k Bohu láska. Byť i člověk vše, co má, dal za ni, jako nic zdáti se bude.

2. Druhé přikázání rovné jest prvnímu: Miluj sebe samého. Žádej, prosíš, vynasnaž se potom, co by ku pravému, časnému i věčnému tobě bylo blahu. — Ptám-li se někoho: miluješ sám sebe? Jakžby ne — odpoví mně rychle, kdo pak byl by sám sobě nepřitelem? Ale popatřmež jenom, jak vůbec lidé sobě vedou a snadno poznáme, že jsou sobě sami největšími nepřátely, bez pravé, křesťanské žijíce lásky. — Nedbalí, mladí lidé nejprůhodnějším mrhají časem, nejdražší hodiny prospávají a nejlepší dny zahálkou ubíjejí; ve starobě pak musejí ptáti chleba a po smrti s holýma jdou rukama na věčnost. — Zdaž tací sami sebe milují? — Člověk světácký jenom věcmi obírá se světskými, přebohat na statky pozemské, přechud na statky věčné, nebe za peníz dává. Miluje-liž on sám sebe, byť i tisícem vládl? — Lidé nestřídmí a obžirní za peníze mnohonásobné bolesti ano i smrt sobě kupují, nebesa ztrácí, u záhubu věčnou kvapí. A není-liž opilec sám sebevrahem? a tolikéž i smilník a zlostiník? Pohledmež jenom na lidi labužné, jak na hodech radovánkách, při tanci a hudbě všemožně připravují se o majetek, a nad to labužnictví často i životem draho musejí platiti? Zdaliž to pravou láskou? — O, vy slepí bratři a sestry! pozvedněte hlav svých, otevřte oči a vizte, že také jednání nikterakž není sebemilováním, nýbrž sebevraždou. Ježíš budiž v srdci vašem, věčnost mějtež na mysli, svět budiž pod nohama vašimi, Boží pak vůle budiž vám v paměti ve všelikém jednání; mezi vším ať vezdy zračita jest láska k Bohu; také lásce učí nás sv. Kateřina z Janovy. Radujmež se, napomíná Duch sv., a veselíž se srdce naše; než mějmež v mysli, že Bůh jednou přísným jednání našeho bude soudcem. Tak pravou budeme míti sebelásku.

3. Druhé přikázání spoludružku má, bez nížto býti nemůže, kterážto velí: Miluj bližního, jako sebe samého. Láska, toť slovo u lidu obvyklé a zhusta užívané; leč láska tato přecasto bývá klamná a ošemetná. Rodiče říkávají, že milují dítky své, a slepou vedení láskou všechno jim promíjejí, tak že nešťastny jsou nejenom na zemi nýbrž i na věčnosti. Co jest láska? — Soudruh praví soudruhu, že ho miluje, leč jenom tak dlouho, pokud zaň v hospodě platí, anebo pokud mu při tom zisk nějaký kyne. Taká láska jest láskou kupeckou. — Mladíci vilní a děvy chlípné věčnou přísahají sobě lásku; leč hříšná jejich láska přivádí je ku kríchu, v hanbu, v časné i věčné zahynutí a neníť ni v nejmenším láskou, nýbrž největší nenávisť. — Aby spoludružky své v pravé utvrdila lásce, dala sv. Františka krásná slova sv. apoštola Pavla, jež v listě dnešním jsme slyšeli, napsati na stěnu: Láska trpělivá jest, dobrotivá jest, nezávidí, nečiní nepravě, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehněvá se, nemyslí zlého. Věcho se naděje, všemu věří, všeho čeká, všechno trpělivě snáší. Provinila-li některá co proti lásce, poslala ji, aby na stěně přečetla nápis. Zaznamenejmež i my sobě tato zlatá slova na stěnu srdce svého a učež se od sv. Pavla, že milovati bližního jako sebe samého více jest, než mnohé oběti. Láska naše k bližnímu jest známkou vyvolení našeho a spásy věčné; neboť potom poznají lidé, že jsme učeníci Ježíšovi, budeme-li se vespolek milovati. Sv. Vincenc z Pauly.

III.

Když Noe dlel v korábu a vody začalo ubývati, otevřel okno a vypustil holubici, aby ohlédla krajinu. Holub, pták čistoty milovný, nenaleznuv místa k odpočinku, neprodleně vrátil se zase do korábu. Útrpný Noe otevřev okno zase holuba do korábu vpustil. — Vypustilť Noe také krkavce, aby vůkol se ohlédl. Mrchožravec havran, naleznuv hojnost mrtvých těl po vodě plovati, usedl na mrtvoly, trhal a požíval masa jejich, nenavrátil se více k tomu, kterýž jej byl pustil. Mrchožravému havranu podobají se tolikéž světští, hříšní lidé. Majíť v pozemném toliko zboží zálibu, hříšným jediné hoví pochotěm, zapomínajíce na nebe a nepomyšlejíce vrátit se zase k Bohu, od něhož vyšli. Kde jest poklad jejich, totiž láska?! Bohumilé, zbožné duše, podobné holubici, nenalézají pokoje a odpočinku zde na zemi; jim svět nemůže dáti radostí, anť srdce jejich jest u Boha, jež nade všechno milují. Bůh i jim, jako spravedlivý Noe, ruku nabízí, a je u věčnou vezme radost. — Komu chceme my se podobati, ošklivému havranu či holubici čistotné? — Kde jest poklad náš, tam jest i srdce naše. — O milujmež jen opravdově a horoucně Boha nade všechno, bližního pak jako sebe samého. Vše jednou pomine, pravá toliko láska na věky ostane. Amen.

Neděle první postní.

O sebezapírání a sebezapírání.

Čtení z listu II. sv. Pavla ku Korintským 6, 1—10.

Veškeren života vezdejšího čas Bohu budiž zasvěcen; neboť život časný cenou jest života věčného. Kéž všaký rok ku cti a chvále Boží se vynaloží a ku spasení našemu, aby nám byl stupněm, vedoucím nás blíže k životu věčnému. Po všechny dny musíme o nebe se přičiniti; neboť co budeme zde rozsívati, to budeme na onom světě žíti. — Nejprůhodnější ku spasení dobou jest doba svatopostní, jižto sv. Pavel v listu dnešním nazývá dobou milosti a spásy. Uvykejmež v této době svatopostní pravému křesťanskému životu.

I.

Kdyby někdo v kruté zimě rozsíval a z jara žítí chtěl, skrovnou žatvu by asi měl. Co však z jara se rozseje, to v letě hojného donese plodu, Bůh-li požehnání svého udělí. — Dobou spasnou k duchovní setbě jest doba svatopostní; proto i sv. Pavel nás napomíná. Bratři! hleďtež, abyste milosti Boží nadarmo nepřijímali. Neboť praví Pán: V čas příjemný uslyšel jsem tebe a v den spasení spomohl jsem tobě. Hle, nyní čas příjemný, hle, nyní čas spasení. Kdo doby této nepoužije, tomu více se nenavráť a strašná bude ztráta jeho.

2. Jaké jsou to milosti, jež Bůh laskavý právě v době postní nám skytá? Dávati nám spasná naučení, jež v postních kázáních bývají obsažena; jsouť nad to obřady, jež dobou konají se postní, a kteréž zřetě nám připomínají, jak o spásu svou dbáti máme; zbožné příklady horlivých křesťanův, kteřížto rozjímáním utrpení Páně a jinými dobrými skutky snáží se pravé činiti pokání a s Bohem se smířiti; — nad to i vnitřné pobudky milosti Boží, kteréžto vybízejí nás ku zbožnému životu. O přičiňmež se, aby vše nebylo na nás zmařeno!

3. Leč čeho zapotřebí nám v ty dny dle naučení sv. Pavla ku spáse naší? Samých sebe zapírati a přemáhati, toť první a nejpřednější povinností. — Člověk má v nitru největšího odpůrce: své hříšné žádosti. Kdo těmto jest oddán, uráží Boha, ku pohoršení jest bližnímu a sobě u věčnou záhubu. Proto sv. Pavel křesťany napomíná: Žádnému nedávej pohoršení, aby nebyla pohaněna služba naše: ale ve všech věcech vydávejme sami sebe, jako Boží služebníci ve mnohé trpělivosti, v souženích, potřebách a úzkostech, v ranách a v žalářích. Tak dělo se i sv. Pavlovi. Kdo v souženích a úzkostech jest trpělivým, sebe zapírá, ten věrným jest služebníkem Božím. — Leč nejenom soužení a útrapy, jež Bůh na nás dopouští, trpělivě máme nésti, nýbrž i sami musíme ukládati sobě skutky kajené, jako půst, že ujmů sobě činíme v jídle a pití, bdění, když spánku sobě ujímáme, a tak hříšné tělo v porobu uvádíme. — Četně lidí bezbožně sobě vede, hněvají a horší se, kdykoliv se postí, tak že zdaleka nutno jim vyhnouti. Před takým sloužením Bohu sv. Pavel

nás vystříhá a napomíná, abychom tu dobu svatopostní tráвили v čistotě, v umění, dlouhočekání, v dobrotivosti, v Duchu svatém, aby Bůh zálibu měl nad námi a všickni lidé zbožní.

4. Kterakž ale bezbožný svět bude o nás souditi? Bude nás nenáviděti a námi pohrdati, vynasnaží se všemožně, aby se strmé cesty, kteráž vede ku spasení, přivedl nás na cestu širokou a prostrannou, vedoucí do záhuby věčné, jako kdysi první křesťany. Bojovati musíme, přikazuje sv. Pavel, Božím slovem, pravdou věčnou a milostí Boží; zápasiti zbraní pravdy na všechny strany, na levo i na pravo, ať nás lidé haní anebo chválí, zle nebo dobře o nás mluví, byť i za svůdce nás měli, když jsme pravdomluvní. Byť i považoval nás svět za neznámé; Bohu jsme známi. Byť nás i pronásledovali a usmrtili, přece živi budeme. Ano byť nás i zabili jako sv. Pavla, duše nieméně zabíti nemohou.

Byť bychom i zhusta zarmoucení a sklíčení byli zde na zemi, přece v Pánu můžeme se radovati. Jsme-liž na pozemských statečích chudi, tím více hledmež na duši se obohatiti. Nic zde na zemi nám nenáleží, a přece nieméně všeho v hojnosti máme, jsme-li s tím spokojeni, čím nás Bůh daří. — Štasten, kdo sám sebe přemáhá; více má ceny nežli ten, kdo měst dobývá. Budiž i nám popřední péčí v době této svatopostní, abychom sami sebe přemáhali a své hříšné žádosti umrtvovali.

II.

Podivuhodnou mocí a silou nadán byl ve starém zákoně Samson, kterýžto chopiv čelistí oslíčí tisíc nepřátel jí přemohl; sama sebe přemoci však neuměl. Přemohlať Samsona chlipná Dalila, vydavši jej nepřátelům jeho, kteřížto, vsadivše jej do žaláře, vyloupali mu oči, tak že žalostnou sešel smrtí. Mužem zbožným byl král David, ježž Bůh sám nazývá mužem podle srdce Božího. Zraku svého neuměl míti na uzdě a tím upadl ve hrozný hřích cizoložstva a vraždy zúmyslné. Moudrým byl králem Šalomoun, že nebylo mu rovného. Ženy svůdné tak jej omámily, že opustiv Boha jediného modlám božskou vzdával poctu. Mocným vojevůdcem byl Aleksander, král Macedonský, kterýž tolik podmanil si říší, že svět zdál se mu těsným. Nestřídmosti však nikterak nemohl přemoci; opijelt se a tím v nejlepších zemřel letech. Hle, tak i s námi bude, svých-li žádostí zlých přemáhati nebudeme. Zapotřebí vám tudíž v této postní době:

1. Žádosti zlé dobře poznati; kdo sám sebe nezná, ten také se nepolepší. Mladý poustevník chlubil se kdysi před starým, řka: Otče, zdá se mně, že jsem spravedlivým, a že Bůh nade mnou má zalíbení. Starý muž s hlavou šedivou odpověděl: Tomu, kterýž hříchův svých nepoznává, zdá se, že jest spravedlivým, kdo však nad hříchy svými přemýšlí, nikdy nebude tak smýšleti. Proto sv. František Borgiaš každodenně dvě hodiny svědomí své zpytoval, čímž velikým stal se světcem. Zpytuj i ty, křesťane, co zavdává nejčastěji příčinu ku tvým hříšným myšlénkám? — Nač myslíváš nejraději, sám-li v samotě dlíš? — Co bys nejraději činil, kdyby Boha nebylo a rozšafných lidí, a kdybys nemusel se báti hříchu? — V čem nejvíce se prohřešuješ? — Copak vykládají o tobě lidé nechvalného, a nad čím nejvíce býváš rozhorlen, někdo-li o tom se zmíní? Hle, právě to jest hříšnou žádostí, hříšným

návykem, jemuž co nejdříve musíš dáti výhost. — Ty, Karle, rád se opiješ, kdykoliv ku kořale, pivu anebo vínu můžeš se dovéřiti, ale nerad to slycháš, že jsi opilcem. Hleď opilství toť ona hříšná pochoť! Ty, Klemente, vidíš překrásné obilí na roli sousedově, i zabolí tě srdce nad tím, že ty takého nemáš. Jdeš a přemýšlíš, jak bys mohl souseda ošáliti a majetek jeho sobě osvojiti. Hle, lakomství, toť onen červ ošklivý, který v srdci tvém hlodá! — Ty, Afro, jsi celá zamyšlená; kdeže bloudí tvé myšlenky? Myslíš na svého milce, u něhož bys ráda dlela! Hle, chlipnost má tě upoutánu. — Lenko, ty ráda ležíš, zahálíš a odpočíváš, žádná práce není ti po chuti, ale špatně by se potázal ten, který by řekl, že jsi lenivá. Vidiš, lenost a nedbalost, toť onen hříšný zvyk, který tebou ovládá. Poznej nepřítele a vraha svého, pokud ještě dá se ze srdce vyrvati. Každý pokoušen bývá od své žádosti jsa zachvácen a přilouzen. Potom žádost když počne, porodí hřích, hřích pak, když jest vykonán, zplozuje smrt. Proto třeba postní dobou:

2. Abychom hříšným žádostem dali výhost a jich se zřekli. Neukřivdím nikomu více, nepřijmu věci neprávě nabyté, byťbych i velikého tím docílil užitku, tak mniň sobě lakomče a hleď úminek svůj také uvéstí ve skutek. — Nebudu scházeti se s osobou chlipnou a vilnou, byťby i nad med sladší zdálo se býti, rei smilníku a vyhýbej se jí dle možnosti. — Nepůjdu více do oné hospody, kdež tak zhusta jsem se podnapil, tak uzavři u sebe opilče. — Nebudu se horšiti a zlobiti, byťby mne někdo sebe více rozněval a urazil; a přenáhli-li se někdy, ihned to napravím; tak smýšlej ty, zlostníku. Každodenně chej záhy z rána vstávat, ne povalovat se na loži, vyhýbat práci, byťby sebe více stálo mne to přemáhání, tak mluv ty, nedbalko, a jak mluvíš, dle toho také jednej. To jest sám sebe přemáhati a zapírati, to znamená utít pravou rukou, vyloupnout pravé oko, pohoršuje-li nás. To připraví všakému radostnou poslední hodinu; to v den soudný bude k jeho cti a chvále, tím v nebesích koruna slávy jeho bude skvěle zářiti. Králem onen jest člověk, praví sv. Řehoř, který náklonosti srdce svého dle vůle Boží řídí a nad nimi vládne. Rozum Bohem osvícený jest jeho trůnem a veškery žádosti a myšlenky jeho jsou jeho poddanými, nad nimiž jako král vládne. Požívát poklidu duševního a veškery žádosti má v moci, jakž se křesťanu sluší a patří. O, jak šťastným taký jest král. Leč i slavným jest, neboť: Právě tak slavným a čestným, jako král se zlatou korunou, praví sv. Jan Zlatoústý, jest i onen, který náklonosti své má na uzdě. Král panuje nad městy a národy, nad vojíny atd., ten pak, jenž sám sebe přemáhá, panuje nad závistí, zlostí, lakomstvím, chlipností, a jak se všechny ty hříšné pochotě zovou. Tak tedy všakou hříšnou žádost vyrvemež ze srdce, zvláště v této době postní, neboť:

3. Přemáhati zlé návyky možno nejlépe záhy, z počátku, pokud jsou malé, pokud v srdce nezarostly a tam se nezakořenily. Mladý poustevník dotazoval se starého, jak by mohl nejsnadněji zlovyky ze srdce svého vymýtiti? Staroušek mu řekl: Jdi a vytrhni tamhle onen stromček. I šel mladík a bez obtíže jednou rukou stromček vytrhl. Pak ukázal mu stromek silnější, aby ho ven vyrval. Ku třetímu stromu poslal jej pak, leč toho sám vyrvati nemohl, musel přibrati sobě pomocníka. Ještě čtvrtý strom kázal mu vytrhnouti, leč s tímto nemohli si zaraditi všickni přítomní. Tak má se to i se zlovyky srdce našeho, pravil staroušek. Hned záhy v zárodku, pokud se nezakořenily, snadno lze je přemoci, postavíme-li se jim na odpor. Jakkmile však připustíme, aby v srdci se zakotvily, pak nesnadno jest přemáhati a vyplniti je odtud. Záhy pusťtež se s nimi v zápas, aby se nad vás nevzmohly a

neuvrhly vás u věčnou záhubu. Zbraní vydatnou v takém zápase jest půst a krocení těla, vždyť :

4. Tehda krotíme své zlé žádosti, činíme-li sobě ujmu v jídle a pití a vyhýbáme-li se takému světskému veselí, kteréž by mohlo ctnostem našim býti na ujmu. Tělo i duše lidská potud jsou soupeři nesmířitelnými, pokud jeden druhého nepřemůže. Co chtěla by duše ráda vykonati, k tomu liné bývá tělo; čeho by však tělo rádo, k tomu duše přivoliti nikterakž nesmí. Jiný zákon cítím v těle mém, kterýž odporuje zákonu mysli mé — praví sv. Pavel — jímající mne v zákonu hříchu, jenž jest v údech mých. Čím více tělo chutným přeplyňuje pokrmem, opíjíš vínem, dlouhým spánkem mu hoviš, tím bude bujnější, duše pak ku přemáhání zlých navyklostí tím bude nestatečnější. Proto nám také laskavý Ježíš sám dal příklad a církve sv. nařídila, abychom po čtyřicet dní se postili, ujmájíce sobě pokrmu a nápoje, spánku a radovánek, abychom v poddanosti měl tělo, aby duši bylo podrobeno. Byls zvyklým jindy třikráte za den jísti, jídej nyní každodenně jenom jednou do syta. Vínu-lis přivykl a rád ho požíval, neokusíš ho po několik dní. Dlouho-li byls zvyklým spáti, vstaň dříve, a možno-li, jdi do chrámu Páně, na večer o chvíli zůstaň déle vzhůru a modli se růženec. Tak budeš sám sebe přemáhati a zlé žádosti míti na uzdě. Nejkrutějších v srdce našem žádostí jest třé: žádost těla, žádost očí a pýcha života, praví sv. Jan. Těchto-li třech vrahův duše v době postní nepřemáháme, marně se postíme. Nevydávejte těla svého za nástroj hříchu — napomíná sv. Pavel, nýbrž vydávejte tělo své Bohu za nástroj pravdy. Tím stane se nám doba svatopostní dobou svatého sebezáporu a korunou jasnoskvoucí v nebesích.

III.

V městě Sebaste bylo čtyřicet vojínův pro víru Kristovu odsouzeno, aby v kruté zimě obnaženi vyvedeni byli na led a tam zmrzli. Vysvěcení ze šatův a v nejkrutější zimě posazeni na led, postavenať k nim tolikéž stráž a nad to na blízko teplá koupel, aby ten, který by Krista zapřel, mohl tam se ohřáti. Svátí mučeníci dodávali sobě vespolek zmužilosti modlíce se: O Pane! čtyřicet nás tuto trpí; popřej milostivě, abychom všickni zvítězili a dosáhli koruny věčné. Vojín, kterýž u nich stál na stráži, viděl, kterak andělé sstupují s nebe a všakému mučovníkovi donášejí krásnou korunu; jednomu jenom z mučovníkův žádné nedostalo se koruny. I podivil se strážník nemálo, přemýšleje sám u sebe: Kterak to, vždyť mučovníkův jest přece čtyřicet a věncův toliko devět a třicet? Mezi tím jeden z mučovníkův vstal a odkvapil k onomu místu, kdež připravena byla teplá koupel pro toho, kterýž by víru zapřel. Leč přechod náhlý z kruté zimy do tepla byl příčinou, že okamžitě zůstal mrtev. Mučeníci žalostnili, že počet jejich jest neúplný; leč Bůh v brzku radost jim připravil novou. Milostí Boží proniknut volal strážný dojat zjevem andělův: Já jsem křesťan! a zesvléknuv šaty ihned k ostatním se přidružil. Po tři dni a po tři noci strádali na ledě; šťastně však běh života vezdejšího ukončili, aby korunováni byli slávou a korunou nehynoucí. — Též i nám uchystána koruna slávy věčné, šťastně-li jen sami sebe budeme přemáhati. O, přičiňmež se, aby nikdo nepřipravil nás o korunu slávy věčné. Amen.

Druhá neděle v postě.

O dvojím majetku.

Čtení z I. listu sv. Pavla k Soluňanům 4, 1—7.

Dvojí majetek nám laskavým Stvořitelem svěřen; první drahá nevinnost a čistota duše, druhý péče o tělo. Tento dvojí majetek sobě uchrániti a nepřipustiti, aby nám byl někým odcizen, k tomu sv. Pavel v listu k Soluňanům tak krásně nás napomíná, že radost je mu naslouchati. O, kéž bychom napomenutím jeho rádi naslouchali a k čemu nás napomíná, také činili.

I.

Sv. Pavel na svých apoštolských cestách hlásal učení Páně i v městě Soluni četné pohanův tam pokřestil a křesťanům tamnějších dva napsal listy. Z prvního listu jsme dnes ze čtvrté kapitoly sedm přečetli veršův. Kéž také dobře je uvážíme a v srdci zachováváme. Bratří! — píše sv. Pavel, ale i na sestry volá — prosím a napomínám vás ve jménu Pána Ježíše, abyste tak žili, jakož jste se naučili, abyste Bohu se líbili. Nedomnívejte se, že již dostatečně jste svatí a spravedliví; přičiňtež se, abyste vezdy byli dokonalejší. Vždyť víte, k čemu jsem vás jménem Pána Ježíše napomínal: Buďte dokonalí, jakož i Otec váš dokonalým jest.

2. Svatosti a dokonalosti lidské dvě zvláště věci staví se na odpor: žádost po chlipné rozkoši a po cizím majetku. Bůh žádá, abychom všickni byli zbožní a neninni. Proto sv. Pavel napomíná: To jest vůle Boží, posvěcení vaše. Chcete-li však býti svatí, Bohu milí, varujte se chlipnosti a smilstva, kteréžto nám překrásné roucho nevinnosti hyzdí. Aby uměl jedenkaždý tělem svým vládnouti ve svatosti a úctě a ne v náruživé žádosti, jako pohané, kteří Boha neznají. O, kéž by tato zlatá slova zapamatovali sobě všickni bohaprázdni křesťané, kteří sice křesťany se zovou, leč životem pohanům jsou nenepodobní, chlipnosti jsouce oddáni, kteráž ani mezi křesťany neměla by býti jmenována!

3. Nespravedlivý majetek jest druhým kamenem, kterýž překáží na cestě k dokonalosti a svatosti všem těm, kteří šidbou a klamem si jej osvojují, nepochybně na to, že majetek neprávě nabytý na cestě k nebesům těžkým jest olovem, kteréž chodce obtěžuje. Proto napomíná sv. Pavel: Aby žádný nepřestíhal a nepodvozoval v jednání bratra svého, neboť mstitel jest Pán toho všeho, jakož jsme předpověděli vám a osvědčili. Běda tudíž člověku takému, kterýž oklamává bližního, osvojuje sobě, co mu nikterakž nepřináleží. Bůh chce, aby křesťané svatě a dokonale živi byli, aby vděčnými byli dítkami Otce tak laskavého. Neboť nepovolal nás Bůh, praví sv. Pavel, k nečistotě, nýbrž povolal nás k svatosti v Kristu Ježíši, Pánu našem. Kdo z nás patřiti chce ku stádcí Kristovu, ten musí píliti býti zbožnosti a čistoty; neboť ta jest vůle Boží, posvěcení naše.

II.

Poutník, chvátá-li k domovu, všemožně se vyhýbá blativé a kamenité cestě, po níž obtížná jesti chůze. Poutníci jsme tolikéž i my, putující v slzavém údolí k domovu laskavého Otce nebeského, v radost nebeskou. Leč přecečetný jest počet oněch, kteřížto sešedše s cesty nevinnosti ve bláto smilstva a chlipnosti zabředli. Nenít věru ohavnějšího a ohyzdnějšího hříchu, nad:

1. Smilstvo, kteréž rozum zatemňuje a tělo hyzdí. Všecky ostatní nepravosti — praví sv. Pavel, jsou mimo tělo, chlipnosti však dopouští se člověk vlastním tělem, duši olupuje o obraz Boží a života sobě ukracuje dle neomylného výroku Ducha sv.: Víno a ženy činí z moudrých odpadlíky a uvádějí trest na smyslné; a kdož se připojuje k nevěstkám, nešlechtný bude, hnis a červi zdědí jej a vyhlazen bude na příklad větší a odňata bude z počtu živých duše jeho. A přece nepravost tato tak hojná jest mezi námi! Mladíci, jimžto takoruka mléko ještě po bradě teče, už s hříchem tímto hnusným se seznamují, ať není mezi nimi studu a cudnosti. Děvy v nejlepších mladosti letech upadají ve chlipnost a uvadnou, jako růže rozkvétlé po krutém mrazu. Mužové v letech pokročilí, kteří jinak dosti jsou moudří a rozumní, dají se snadno nečistou oslepiť láskou, že i na věrnost zapomínají manželskou. A jak četně jest sestaralých chlipníkův zde na zemi, jichžto před chlipností ani šediny neochránily. Jako kalná a bahnitá voda nejlepší role a nejbujnější pažitý zničí a zanešvaří, tak i v dobách nynějších chlipnost lidí činí bezstydké, že pravdiva jsou slova sv. Augustina: Kdysi pronásledoval satan stádce Kristovo ohněm a mečem, leč ničeho nepořídil; v nynější době hledí zahubiti stádce Kristovo chlipností a smilstvem a výborně se mu při tom daří. To dosvědčuje řídký počet nevěst, kteréžto v pravdě věnec panenství svého až ku stavu zachovaly manželskému; o tom zřejmé podávají svědectví četné padlé osoby, kteréžto hříchu svého pozdě pykají a tak přecečetná manželstva, v nichžto lože manželské cizoložstvím bývá poskvřeno. Toť ona nepravost — praví sv. Pavel — pro niž hněv Boží přichází na lidi. Jak velmi Bůh chlipnost má v ošklivosti, dosvědčuje všeobecná potopa, svědčí tolikéž smrduté, mrtvé moře na onom místě, kdež stálo oněch pět bohatých, krásných měst. A jak Bůh doposud smilůvky a chlipůvky přísně trestává, o tom učí nás každodenní zkušenost. Kam chlipnost mladé lidi přecasto vede, nechať ukáže mladíkům a pannám tato žalostná událost. — Měť jistý vdovec jedinou jenom dceru, jižto jméno bylo Alžběta. Pečlivě dítě své otec vychovával domnívaje se, že ve starobě bude mu podporou a útěchou. A tím zajisté byla by se otcí stala, kdyby nebyvalo lstivých svůdníkův. Mladý pánek, syn bohatých rodičův, nevázaně jsa živ, mladou Alžbětu oslepil a připravil ji o nevinnost panenskou. O, děvy nerozumné, kteréž tak rády svůdcům na slovo věří! Mívajíť oni na jazyku med ale v srdci jeď, jak bohužel i ubohá Alžběta s dostatek zkusila. Hřích spáchaný nikterakž ji nehnětl a pocíťivši, že jest s útězkem, ulekla se a svůdníkovi svému to zjevila. První hřích ihned měl druhý v zápětí. Svůdník ji přemluvil, aby s ním uprchla, aby okradla vlastního otce a sliboval a přísahal, že s ní pak vstoupí ve stav manželský. Strach a hrůza zmocnily se Alžběty, když pomyslíla, k čemu jí raděno; avšak jelikož bála se otce a svůdníkovi ve všem uvěřila, odvázila se i té nešlechtnosti a také ji vykonala. Svůdník dal jí jakýs

prášek, o němž pravil, že tvrdým uspí spánkem a zdraví nikterakž neuškodí. Nešťastná děva uposlechla nemyslíce, že otce vlastního uspí na věčnost. Otec okraden a šťastné poklady ukradené odnešeny do cizí krajiny. Strachem a cestou namáhavou upadla Alžběta ve chorobu. Svůdník ošetřoval chorou pečlivě, sliboval zlaté časy, přísáhaje, že na věky chce zůstatí jí věren. Leč byly to sliby klamně a lestné! — Právě pozdravovala se poněkud Alžběta a začala chodit, an tu odpoledne došla hostinská s otázkou, zdaž nepřeje sobě jísti? Musím počkati, až můj přijde — odvětila Alžběta. Ubohá čeká a zase čeká, leč nikoho nemůže se dočkati. Hostinská dozvěděla se, že záhy ráno odešel, vzav všecko s sebou, i jala se ubohou Alžbětu nemilosrdně plísňiti, žádalať platu od ní a když neměla, čím by zaplatila, vyhnala ji z domu. Rychle odkvapila Alžběta pro peníze; leč strachem zůstala celá zděvnatělá, neboť peníze, jež byla otci ukradla, vzal milenec její s sebou. — Připravena jsouc o češť a dobré jméno, o peníze, o otce a dům rodný, neví ubohá, kam má se obrátit. Hostinská poslala pak pro četníky, kteřížto ubohou pak postrkem dovedli až do vsi rodné. První novina, jižto v domovině zaslechla, byla, že ona sama jedem otce připravila o život. K smrti měla býti odsouzena; leč že ubohá byla svedena a obelstěna, odsouzena k doživotnému žaláři, kdežto svou nešťastnou lásku oplakávala a kdež také zemřela. — Pohledte, jaký žalostný chlipné lásky jest konec, zvláště vy, rozbujnělí mladíci a vy lehkověrné děvy, varujte se chlipných známostí a — chlipných činův!

2. Tři strážce máme, kteřížto nevinnost naši chrání a ostríhají, pokud sami jim výhost nedáme:

Prvým nevinnosti strážcem jest stydlivost, jižto laskavý Bůh čistotě panické dal za průvodkyni, kterážto na každé nečisté pomyšlení, žádost, slovo, pohled a skutek ihned se ohlásí, že není to dobře, a tvář nevinnou činí jakoby krví zalitou, čímž napomenutí dává míti se na pozor a nebezpečí se vyhýbati. Stydlivost jest jakoby jitřenkou mladým lidem, jestiž nejladnější mládence a panny ozdobou a okrasou, pravým rouchem andělským. Kdo stydlivým jest, tomu netreba báti se svůdníka. Mladík stydí se s pohlavím ženským se obíratí, děva opětně stydí se s mužským posedati, s ním o samotě se procházeti a laškovati; stydí se v hospodách popíjeti a při tanci se baviti. Kdo více toho se nestydí, ten už není více sám, neboť družkou jeho jest chlipnost.

Jak špatně dbají rodiče u dítek na stydlivost, dopouštějíce, aby dopolu anebo úplně nahé sem a tam běhaly! Dítky musí ihned za mladu zvykati stydlivosti. Jediné slovo matčino: Pfuj! to jest hanba, to jest škaredé, musí dítě odstrašiti. Jak nedbalí jsou často rodiče ohledem stydlivosti u dítek, kdykoliv u přítomnosti dítek buď ve dne anebo v noci neslušně se chovají, anebo kdykoliv dopustí tomu, že čeled u přítomnosti dítek nestydaté vede rozprávky! Byť bylo dítě sebe menší, nešlechternost v srdci jeho snadno zapustí kořeny a čeho dítě doposud ještě nevědělo, to sobě snadno samo vysvětlí. — Jako kupce zboží, tak prodávají veřejně stydlivost ony ženské, které nádherně a necudně se odívají — mladíci, kteří s děvami se zabývají! Kdo druhému pohlaví hledí se necudnou zalíbíti láskou, ten nemá žádné stydlivosti. Bezstydkých žen a kuchyňských střepův kdo sobě všimne? O, svatá stydlivosti!

Druhým nevinnosti a cudnosti strážcem jest bázeň Boží. Kdo Boha se bojí, hříchu se varuje. Neříkej, vždyť jest to po tmě, jsem chráněn zdí a dveřmi, nikdo

mne nevidí. Nevíš-li, že oči Hospodinovy jasnější jsou nežli slunce, kteréžto patří na každý kroček lidský, ve hloubi a v nejtajnější srdce lidského záhyby? Kdo tak smýšlí, ten přede všemi bude zahanben, anť není při něm bázně Boží. Bůh všecko vidí, Bůh všecko ví, proto hříchu dopustiti se nesmím, tak řekni svůdníkovi, ke hříchu-li tě ponouká. Sv. Efrema chtěla ženština chlipná svést ku hříchu. Pojd se mnou prostřed náměstí — vece muž sv. Vždyť nás tam budou lidé viděti — odpověděla nestoudnice. Tak — vece sv. poustevník — lidí se bojíš, Boha pak, který všude jest při nás, se nebojíš? — O, svatá bázni Boží, budiž vždy s námi!

Třetím nevinnosti strážcem jest rychlý útěk, rychle utéci z místa nebezpečného. Tak utekl cudný mladík Josef Egyptský, ztrativ raději plaš nežli nevinnost; tak volala o pomoc cudná Zuzana, když dvěma chlipným starcům měla býti po vůli. Uteč, chceš-li zůstatí vítězem nepřemoženým — napomíná sv. Augustín. Tak nechať rychle utíkají všickni cudní mladíci a panny, drahou-li nevinnost chtějí ochrániti; vždyť jest nejdražším pokladem; za celý svět nemožno ztrátu její nahraditi. To vězte a rozumnějte, že žádný chlipník a smilník nevejde do života věčného — učí svatý Pavel.

3. Na cestě k nebesům vadí nám tolikéž statek neprávě nabytý, jestiž těžkým kamenem, kterýžto přístup v nebesa nám obtěžuje a zamezuje. A mnoho jest takých lidí, jichžto srdce po cizím dychtí statku a na křivdu učiněnou nedbá. Mnohý chudas domýšlí se, že chudoba jeho oprávnuje jej na sousedově poli krásiti, v lese cizím dříví rubati a nepomýšlí, že chudas jenom na to má právo, co sobě vyprosí; co soukromí, tajně vezme, to ukradl, byť to toliko pokrm byl potřebný. Statek neprávě nabytý, ukradený nebude požehnan; neboť jeden krejcar neprávě nabytý o deset spravedlivě nabytých připravuje. — Ještě hůře hřeší skoupí a lakomí lidé, kteří nikdy nemají dosti, oniť všemožně jenom po statku dychtí, aby mohli jej dítkám poručiti. Uh lídá-li taký nějakou pěknou roli, již musí býti jeho. Dozví-li se o nějaké výhodné koupi, ihned hledí ji uzavříti, když nejde to po právu, tedy šibalsky. Kteří chtějí zbohatnouti — praví sv. Pavel — upadají v osidlo ďáblovo. Snadněji jest projít velbloudu uchem jehelným, nežli boháči vejít do království Božího — praví Pán. Co prospívá zboží neprávě nabyté? Ano i dítkám, dědicům, žádného ne-skytá užitku; majetku neprávě nabytého neužije třetí koleno. Jmění neprávě nabyté jest už zde na zemi přetěžkým na cestě vezdejší kamenem, věčnou tíží pak na onom, jižto věčně musíme nésti. Proto nás sv. Pavel tak důrazně prosí: Bratří! ať žádný z vás neobelstí a neobluzuje v jednání bratra svého, neboť mstitel toho všeho jest Bůh. —

III.

Přemilí bratří a sestry mé! o dvojí popředně pečujte majetek: o nevinnost a dobré jméno. Nazí přišli jsme na svět, nazí opět se světa půjdeme; ničeho nepřinesli jsme na svět, nic zajisté sebou nevezmeme, jedině dobré anebo zlé skutky, jež jsme vykonali, a roucho, jež církev sv. na křtu sv. nám podala těmito slovy: Oblec se bílým nevinnosti rouchem, jež neposkvřené donéstí máš před soudnou stolicí Pána Ježíše Krista, abys účasten byl života věčného. Blaze nám, jestliže jsme

svatební ono roucho nevinnosti nepokalené ochránili a ctnostmi a dobrými skutky je okrášlili. Roucho-li naše hříchy a nepravostmi jest potřísněno, pečujmež pravým pokáním opět je očistiti. Pak přijme nás laskavý Otec nebeský za své dítky, Ježíš Kristus pozná v nás bratry a sestry své a přijme nás do života věčného. Amen.

Třetí neděle postní.

O nestoudných rozmluvách.

Čtení z listu sv. Pavla k Efezkým 5, 1—9.

Čím srdce přeplněno, tím ústa přetékají, praví staré přísloví. Kdo tomu nevěří, nechať jenom naslouchá rozmluvám, jež lidé mezi sebou vedou, že, kde srdce jest nešlechetné, tam i rozprava bývá hříšná. Nedaří-li se zlým lidem něco, ihned proklínají; dobré-li jsou vůle při radovánkách a schůzích, tu rádi pomlouvají, nemyšlejíce, že hříšné rozpravy jsou pro duši smrt. Kdo proklíná, proklíná vlastní svou duši, kdo však pomlouvá, ten nevinnou duši zabíjí; proto sv. Pavel v listu svém k Efezkým napomíná řka: Smilstvo a všeliká nečistota, nestoudnost nebud ani jmenována mezi vámi. S pomocí a přispěním Božím chceme o tom rozjímati.

I.

Efezy, znamenité město ve východní malé Asii, bylo hnízdem pohanské modloslužby, dostalo se pak městu tomuto onoho řídkého štěstí, že knížata apoštolská, sv. Petr a Pavel, sv. evangelium tam hlásali. Sv. Jan evangelista v onom městě v starobě své žil a umřel, sv. Pavel po třikráte toto námořní město navštívil a Efezany vyučoval. Tak miloval křesťany v Efezu, že z Říma poslal jim list, z něhož několik právě jste slyšeli veršův.

1. Bratří! — praví sv. Pavel — vyť jste přemilí synové Boží, budtež také následovníci Boží. Tak Kristus nás miloval, že z lásky k nám se obětoval v oběť smírnou; tak i vy milujte Boha nade všecko a bližního jako sebe samého, abyste vůni byli Bohu libou a aby milo bylo vás viděti a slyšeti. Divem lásky Boží k nám jest smrt Ježíšova; dosvědčujet ona zřejmě, jak horoucně nás Bůh miluje. Zdalíž i my nebudeme Boha milovati? Lásku k Bohu však dokazujeme tím, hříchův-li se varujeme, kteréžto činí nás odpornými Bohu.

2. Hnusností jest před Bohem všaká nepravost; nejhnusnější jsou pak dva hříchy: smilstvo a lakota, anyť hříchy tyto lásku pravou otravují. Proto praví sv. Pavel: Lakota a smilstvo nebud ani jmenováno mezi vámi, neboť jste křesťany, jimžto sluší svatost života. O, kéž by hospodáři a otcové tato slova sv. Pavla sobě hluboko vštěpili v paměť a všaké nečisté jednání a rozpravu jimi zarazili, říkajíce: Takového něco nemá ani jmenováno býti mezi námi, praví sv. Pavel.

3. Nešlechetný svět nešlechetnost omlouvá, říká: Nevěř, že by to nebo ono bylo hříchem, kněží jenom tak straší. Tak mluví svůdník k děvě, chce-li ve hřích ji uvést. — Kdo pak to pozná, když to neb ono uzmeš, vždyť si to zasloužíš; tak mluví ošemetník a jest čeledínovi nápomocen, hospodáře-li okrásti míní. Tak i had mluvil, když Evu chtěl svést, pravil: není hříchem požívatí ovoce zapovězené. Proto i sv. Pavel křesťanům praví: Nedejtež se nikomu oklamati marnými slovy, neboť proto přichází trest Boží na nevěřící, kteřížto nedůvěřujícíce neklamnému slovu Božímu raději klamně světa moudrosti se přidržují. To vězte (ať mluví kdo cokoliv), že žádný cizoložník, smilník a lakomec — což jest modloslužebnost — nebude královstvím Božím vládnouti.

4. Nevěřící pohané modlám na počest dopouštěli se neslýchaných neřestí. Měli na počest bohyně Lady veřejné nevěstky; opilci opíjeli se ku cti boha Bacha. Takové jednání zavládalo i u pohanských Efezanův. Sv. Pavel výslovně křesťany před takými vystříhá neřestmi, an praví: Nebudtež účastníci jejich, jakož jste byli dříve, pokud žili jste jako pohané. Nyníť zajisté osvíceni jste učením Pána Ježíše; žijtež tedy jako dítky ve světle Božím; nebo ovoce světla jest ve vši dobrotě, spravedlnosti a pravdě. — Ovoce světla Božího jest rozprava zbožná, ovoce pak temnoty daremné a necudné tlachání.

II.

Mnoho bývá nepotřebných ano i neslušných rozprávek mezi námi, málo pak rozšafných křesťanův, kteříž by marných vystříhali se tlachův; proto také mnohem více padlo jich ostrotou nešlechetného jazyka, nežli břitkým mečem, vždyť mnohdy křesťané daremných tlachanic ani za hřích nepovažují, z nich se nevyznávají, s nimi u věcnou spěchají záhubu a nad to i čteně duší jiných sebou vlekou. O, kéž by nynější řeč má byla dvousečným mečem, jímžto všem tlachalům mohl bych užezati pohoršlivý jazyk, aby nikdy více nebylo mezi námi nestoudných slyšeti rozprávek, neboť:

1. Nestoudné rozpravy velikým jsou hříchem velmi. Ve hromu a blesku Bůh s hory Sinai mluvil: Nesesmilníš! Co Bůh před dávnými řekl časy, to platí i nyní, byť také mnozí nezachovávali šestého Božího přikázání a slovem i skutkem smilstvem Boha uráželi. Nedomnívejtež se, jakoby pouze skutky smilstva byly v šestém přikázání zapověděny a nikoliv také slova. I pouhé slovo člověka také zabíjí a více duši nežli tělo. Kde kouř, tam bývá obyčejně také oheň, a čím srdce přeplněno, tím ústa přetékají. Ze srdce vycházejí zlá myšlení, chlipnost, učí Pán Ježíš. To jest, co člověka poskvrňuje. Ten jedině člověk nestoudně mluví, který v srdci pln jest nestoudnosti. I slovo nestoudné jest chlipností.

2. Slyšeli jste, co Pán ve sv. evangeliu praví: Pravím vám, že z každého slova marného, kteréž lidé mluví, počet vydají v soudný den. Slova nečistá a chlipná nejsou toliko slovy marnými, nýbrž jsou semenem nešlechetným, jež člověk bezbožný v srdce lidské rozsévá. — Poslyštež i dále, vy nestydatí mluvkové, co Pán praví: Plémě hadí! jakž můžete dobře mluvití, jsouce zlí? Vždyť z hojnosti srdce ústa mluví. Dobrý člověk z dobrého pokladu dobré vynáší věci, zlý pak z pokladu zlého

věci zlé. Strom po ovoci poznán bývá. Ze slov svých ospravedlněn budeš a ze slov budeš odsouzen. Jakž možno k vůli zábavě nestoudně mluvit? Jakž opovažujete se nestoudnému mluvčovi se smáti? O kéž svatá obejde vás hrůza, slovo-li nestoudné zaslechnete, anebo nějaký nestoudný čin spatříte, když připomenete sobě výhrůžku Pána Ježíše, kterýž praví: Běda světu pro pohoršení! Kdoby pohoršil jednoho z těchto pacholat, kteréž ve mne věří, lépe by bylo, aby mlýnský kámen zavěšen byl na hrdlo jeho a pohřížen byl do hlubokosti mořské. Plakati měli bychom a ne se smáti, slyšíme-li, kterak nestoudnou rozprávku dává se pohoršení dítkám a mladíci a panny kterak ve hřích bývají přilouzeni. Proto sv. Pavel přísně křesťanům přikazuje: Chlipnost a bláznové mluvení nemá ano jmenováno býti mezi vámi, neboť nesluší se to na svaté. A co sv. Pavel osvícen Duchem sv. zakazuje, nemělo by býti hříchem? — má snad býti to smíchem nevinným, co nestoudným zamlouvá se lidem? Kdo s takým obcuje, Boha se zhostí a obličej Božího nikdy neužítí, neboť praví Pán: Blahoslaveni čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Kterak pak chcete vy, kteří z nečistého srdce nestoudná vynášíte slova a daremnému smějete se tlachu, kdysi Boha nejvšestětšího spatřiti? Slyšte,

3. Kterak hnusné a ošklivé jsou rozpravy nestoudné. Čím srdce přeplněno, tím ústa přetékají; přeplněno musí tudíž býti bahnem nestoudnosti srdce onoho člověka, který nestoudná pronáší slova a kterýž nic takého nemůže zamlčeti. Kdykoliv voda černé donáší proudy, říkáváte, že musela téci přes nějaké ohořelisko. Voda-li však proudy přináší bahnitě a blativé, soudíte, že na horách krutá byla bouře, velká povodeň, kterážto mnoho zajisté natropila škody. Když pak jazyk lidský proud rozprav nestoudných vychrlí, jak hnusné a šeredné musí býti srdce takého člověka! Srdce-li však jest neřestné, veškeren člověk jest nešlecheten a před takým třeba utíkat. — Čeho nejraději člověk želá, nad tím také nejvíce se raduje, o tom velmi rád rozmlouvá. Kdykoliv tedy buď ve společnosti, nebo při stole, anebo při práci hanebné a ostudné zpíváte písně, tím už zřejmě dáváte na jevo, že zálibu máte ve chlipných a smilných myšlénkách a žádostech. Kdo také křesťany pochválí? Takoví mladíci nejsou syny Marie Panny, také děvy nejsou dcerami Rodičky Boží, také duše Pán neuzná za své; jména jejich vyhlazena budou z knihy života. O vy nestoudní mužové a ženy, kteřížto tak rádi nestoudným bavíte se tlacháním, popatřte přece jednou, jak šeredné, příšerné jest srdce vaše! Alespoň strachujte se pohoršení, jež nestoudným dáváte mluvením, neboť:

4. Nestoudné rozpravy pohoršují duši a na škodu jsou tělu. Chlipná slova jsou jiskry, jež v srdce bližního skládáš. Nebyla by se Eva prohřešila, kdyby hadova rozmluva jí nebyla dala příčinu pohoršení. Mnohá děvka doposud byla by zůstala pannou, kdyby svůdník neměl jazyka. Nestoudný jazyk rozdmychuje v nevinném srdci plápol smilných žádostí, usmrcuje mír srdce nevinného a tím stává se srdce ohniskem nečistých myšlenek a chlipných žádostí. Čím více kde nalézá se nestoudných tlachalův, tím méně tam nalezneš nevinných děv a mladíkův. Dítka, které ještě ani oblékat a obouvat se neumějí, také dítka znají již také věci, o kterých před časy ani zrostlí nevěděli lidé. Zrostlí lidé jsou však takými věcmi zcela otupeni, aniž nestoudní jazykové na chlipný podpal donášejí dříví. Chlipná žádost horší jest nejkrutější žízně, anať ni ve dne ni v noci pokoje nedá. Zhusta tolikéž i tělo ve chlipné žádosti chřadne a churaví. — O, vy ubozí, nešťastní, svedení chlipníci, kteřížto nečistým hoříte plápoem, nechtějtež alespoň společníkův a společnic svých svádět u věčnou záhubu; sami-li do nebe přijít nezádáte, alespoň před jinými

brány nebes nezavírejte! Považte, jak drahá jest každá duše Pánu Ježíši, vy pak duši v době krátké zlému prodáváte duchu! Snad vám ďábel větší odměnu zaslíbil, nežli Pán Ježíš? — Běda chlipníkům, kteří nestoudně mluví! — Běda těm, kteří rádi nestoudným naslouchají slovům! Také jednání jest morem pro duši, žalem pro nebesa, veselím a rozkoší pro peklo. — Běda tolikéž vám, vy hospodáři a hospodyně, kteřížto takých lidí nenapomínáte a jim trestem nehrozíte, nýbrž ke všemu tomu mlčíte a tak spoluvinnými stáváte se všech spáchaných nepravostí. Běda vám, vy ženské, které radost nalézáte na nestoudných písních a tím nemalou peklu děláte radost. Kam poděla se vaše stydlivost a cudnost? — Kam děla se bázeň Boží? — O, hluboko vepište sobě v srdce slova sv. Pavla: Nečistota nebuď ani jmenována mezi vámi.

III.

Farníci! Bůh nejednu má příčinu toužiti na vás, ješto mezi sebou trpíte lidi, kteřížto nestydatým jazykem vaše dítky, vaši čeleď, ano i vás samy pohoršují a ve hřích vás loudí, najati jsouce od samého ďábla k takému ďábelskému počínání. Což snad neslyšíte, kolikráte u vás nejenom potajmu, nýbrž zřejmě buď u stola anebo při práci nestoudně se hovořívá, ano i chlipné zpívají se písně, čím Bůh bývá uražen a bližnímu dáno pohoršení? A vy častokrát se tomu jenom smějete a kdykoliv cudná děva anebo mladík s takými lidmi se nesnáší, jim se vyhýbá, tu připouštíte, že bývá za to vysmíván a tupen, a tak dopouštíte, aby byla usmrcena duše jeho, jako krvolačný jestřáb usmrcuje nevinnou holubici! Snad chcete míti v domě druhou Sodomu? Toho Bůh nedopouštěj! Chlipnost a bláznové mluvení nebuď ani jmenováno mezi vámi. — Neposkrvňujtež se nikdy, vy mužové, nestoudnými slovy, neboť zabíjejí duši. Vy, pauny křesťanské, ať nikdy píseň chlipná z úst vašich nevyjde, neboť takové písně přímo pocházejí z pekla. Vy hospodáři a hospodyně, rozkažte rychle čeledínu, nádeníku anebo pocestnému, který rád nestoudně se chvastá, aby šel si umyt zašpiněný jazyk, a připomínejtež jim často slova sv. Pavla: Chlipnost a bláznové mluvení nebuď ani jmenováno mezi vámi.

Čtvrtá neděle v postě.

O pravém blahu dítek Božích.

Čtení z listu sv. Pavla ku Galatům 4, 22—31.

Potěšitelného něco chei vám dnes, rozmilí, vypravovati o pravém štěstí a blahu dítek Božích. — Než i hrozného něco chei ukázati vám dnes: nekajících hříšníkův žalostný stav. Země sama dosvědčuje zkázu a neštěstí tvrdošíjných hříšníkův, nebesa opětne zřejmě podávají svědectví o nezkaleném dítek Božích blazenstvu; nejzračitěji nám to pak dokazuje samo písmo sv., jak dnes v listu sv. Pavla ku Galatům čteme.

I.

1. Starý patriarcha Abraham, otec národa židovského, měl dvě manželky a dvě synův. První byla Agar, děvka, kteráž mu porodila prvního syna Ismaela; druhá pak byla Sára, vznešená, svobodná žena, kteráž porodila mu druhého syna Izáka. Všeho toho dočísti se možno v starém zákoně, kterýžto podobenstvím jest zákona nového — podobenstvím našeho spasení.

2. Jako v rodině Abrahamově byly dvě manželky — tak jsou i v církvi Boží zde na zemi dva zákony (úmluvy), starý a nový zákon. První manželka Agar, děvka, znamená prvý, starý zákon před Kristem, ježž Bůh dal na hoře Sinai, vyučující židy, jak by měli Bohu sloužiti, chtějí-li šťastně býti živi. Zavázalí se všecko věrně plniti, co jim Bůh přikázal; leč i Bůh zavázal se v blesku a hromobití všecko jim splniti, cokoliv byl zaslíbil. A toť starou úmluvou nebo-li starým zákonem církve židovské.

3. Druhá manželka Abrahamova Sára, žena svobodná a vznešená, znamená druhý, nový zákon, novou úmluvu křesťanskou, jižto laskavý Bůh skrze jednorozenného Syna svého, Ježíše Krista, uzavřel, vyučiv nás o ní ve sv. evangeliu, kterak měli bychom býti živi, abychom hodnými byli dítkami Otce nebeského, zaslíbiv nám zároveň pomoc a přispění a spásu věčnou, věrně-li dle naučení nám daného živi budeme až do smrti. Tato nová úmluva (nový zákon) jest zpečetěn nejdražší krví Pána našeho Ježíše Krista, jižto na hoře Kalvarii blíže města Jerusalema za nás proléval. Prvá úmluva víry židovské byla otrocká, služebná, plná služebných obřadův židovských. Druhá úmluva víry křesťanské plná jest lásky a milosti, jižto nám přelaskavý Ježíš vydobyl. O kéž bychom i my tak veliké milosti stali se hodnými!

4. Abraham měl dvě synův; prvý, Ismael, mladík svévolný a neustupný, kterýž mladšího bratra Izáka nenáviděl. Bůh rozkázal Abrahamovi, aby Ismaela a matku jeho vyhostil ven; v Izákovi pak dáno zaslíbení, že rozmnožen bude rod jeho a že z něho zrozen budo Spasitel světa. Právě tak, praví sv. Pavel, i nyní děje se ve světě. Dvoji dítky jsme v domě Otce nebeského, první nevěrní židé, jež Bůh jako Ismaela zavrhl, druzí pak jsme my pravověřící křesťané, jež Bůh zvolil za své dítky, jako před časy Izáka a jimžto zaslíbil království nebeské. A ačkoliv Sára, svobodná manželka Abrahamova, po mnohá leta byla neplodnou, přece ji Bůh učinil matkou přčetných národův. Tak plodnou matkou jako Sára jest i církev sv. katolická, viditelné shromáždění všech pravověřících křesťanův. Bylať církev z prvu sborem nečetným, leč rychle po vškerém rozšířila se světě, jak už prorok Isaiáš předpověděl: Vesel se neplodná (církvi Kristova), jakož kdysi Sára, kteráž dlouho nerodila, raduj se a plesej, vždyť mnohem více máš dítek (křesťanův pravověrných) než ta, kteráž byla zasnoubena (církve židovská). O, jak krásně slib onen vyplněn! Mnoho-li milionův jest mezi všemi národy pravověrných křesťanův, kteřížto honosí se tím jménem, že jsou dítkami samospasitelné církve Kristovy!

5. Židé za dob sv. apoštola Pavla krutě křesťany pronásledovali. Sv. apoštol je těší a praví: Nebojtež se, my jsme jako Izák vyvolenými dítkami Božími, židé pak jsou oním vyhostěným synem Ismaelem. Jakož Ismael, dle těla syn Abrahama

mův, bratra svého Izáka, jehož Bůh Abrahamovi duchovně zaslíbil, pronásledoval a nenáviděl, tolikéž i židé nyní nás pronásledují. Leč to všecko v brzku se změní. Jako v písmě sv. se dočítáme, že Bůh Abrahamovi rozkázal: Vyžeň syna děvky, neboť nebude služebník dědicem zároveň s Izákem, synem svobodné Sáry, právě tak Bůh židům království Boží odejme a dá ho nám, kteřížto jsme dítkami sv. církve katolické, jižto Kristus Ježíš osvobodil, anť ji krví drahocennou vykoupil. — O, přemilí bratří a sestry mé, jak nevýslovné jest naše blaženstvo, žeť jsme dítkami Božími a zároveň dítkami sv. církve katolické, bratřími a sestrami Ježíše Krista a dědici života věčného! Leč právě tak velká jest ztráta naše, kdykoliv ve hřích smrtelný klesneme, ztrácímeť tím pravomoc býti dítkami Božími, stávámeť se otroky ducha pekelného, kterýžto v poutech neřestí a nepravostí u věčnou nás vleče záhubu. Otevřetež tedy vy, hříšníci a hříšnice, zrakův svých, popatřetež na svůj přebídný a přežalostný stav a bez dlouhého otálení vyměňtež jej za blaženstvo dítek Božských!

II.

Čtvrtý den po sv. Urbanu roku 1842 bylo slunce o šesti hodinách ráno úplně zatemněno. Byl to zjev nebeský, velkolepý a podivuhodný. Nebe bylo poněkud zamhleno; tím zřetelněji bylo pak viděti mrak slunce zakrývající. — Poznenáhlu temné kolo měsíce zakrývalo jasný slunce paprsek, temnějším a zamračenějším stával se královského slunce jasnoskvoucí svit a jakás přepodivná a nevýslovná hrůza všech se zmocňovala živočichův. — Jenom pramalý kroužek slunce jasné vydával světlo. Několik minut po šesté hodině bledý měsíc zář slunečnou úplně zastínil a jak mžiknutím uhasla jasná slunce záře, jenom jasné kolečko bylo znamením, že milé slunce ještě září. Žalostná tma rozkládala se po vsí zemi a ve mrákavě černé s těží jenom člověk člověka mohl rozeznati. Dobytek na poli byl nepokojným, ptactvo ve větvinách žaluplně kvílilo a srdce lidské roz-touženě po přemilé slunce záři toužilo. — Hle, tak právě vede se hříšníkoví, který přejasně Boha svého slunce takořka ztrácí a jemuž posvěcující milost Boží, světlo spásy věčné hasne. O, mnoho-li jest takých hříšníkův, jimžto slunce poznání Božího uhaslo — jimžto svit posvěcující milosti Boží zašel!

2. První mráкотou rozumu našeho jest nevědomost ve pravdách sv. náboženství. Kdo Boha a vůli jeho svatou dobře nezná, anebo na ni nedbá, tomu slunce nauky Boží uhaslo. V také mrákavě žili a doposud žijí nevěřící židé a pohané, oniť sedí v žalostném smrti stínu, neboť nesvíťí jim slunce pravé známosti Boží. Ve stejné pak duchovní mráкотě žijí i nedbalí křesťané, kteří ve pravdách sv. náboženství špatně jsou vycvičeni. Mucho jest takých nešťastných dítek, které od nedbalých rodičův málo čemu se naučí a do služby-li — se dávají, tu ještě ty přeskovné vědomosti, jež z domova odnesly, úplně zapomínají. Kolik jest svěťáckých křesťanův, kteřížto v jiných věcech dosti obeznaří, ani nejdůležitějších pravd sv. náboženství neznají, neznajíce ni desatera přikázání Božích, ni patera přikázání církevních. Dostí možno nalézti vzdělanečův, kteří neví kolik jest svátostí, které jmenují se svátostí živých a které mrtvých — kteří neví, jaké milosti ve svátosti pokání dosahují, kteří neví, kterak by ku sv. přijímání hodně měli se připravit. U takých panuje smutná noc duchovní nevědomosti, takým slunce nauky Boží buď zhola anebo jen málo září

Jestli Ježíš světlem, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. A světlo v temnostech svítí a tmy ho neobsáhly. Co prospívá dáti nedbalci do ruky světlo, který je svévolně od sebe odmítá! Jako nešlechtný svůdník světlo zháší, nevinnou-li duši ku hříchu chce přilouditi, tak i nešlechtný svět jedná, kdykoliv křesťany ve zmatek uvádí buď světskou rozkoší, nebo časnou péčí, aby křesťanskému naučení nenaslouchali a tím ve tmu nevědomosti zaběhli, v nížto snadno ve hřích bývají pohrouženi. Hříšná nevědomost, tať popřednou jest příčinou, že četně křesťanův u věčnou spěje záhubu. V zemích, kde málo vyučení jsou ve pravdách sv. náboženství, slunce spásy věčné slabo jenom kmitá.

3. Druhou srdce lidského mrákavou jest hřích, kterýž nám světlo lásky a přízně Boží zháší, byť ne také pojednou, tedy pozvolna. Ty, hříšníče, zprvu jenom zvolna srdce své hříchu otvíráš, nejprve jenom hříšným žádostem dvěře pootevřeš a slunce posvěcující milosti zvolna hasne. Tu přibližuje se příležitost a vniterná žádost zevnějším hříšným skutkům bránu dokořán otvírá. Skromný plamének posvěcující milosti Boží ještě tobě svítí, pokud svědomí tě napomíná a pokud v srdci po hříchu spáchaném pocituješ litost. Smrtelného-li hříchu se dopouštíš, tu světlo posvěcující milosti Boží úplně uhasíš. Čím těžších dopouštíš se nepravostí, tím větší temnota srdce tvé obdává a mračno žádostí světských tak rozum tvůj zatemní, že začneš pátrati: Kdo jest můj Bůh? anebo i v proklínání upadáš říkáje: Bůh jest Bůh, ale já jsem já. Pak již nepoznáváš vlastní duše své, nerozeznáváš pravé ku věčnosti cesty, nemiluješ ctnoty a na hřích nedbáš. Jedině znaménko obrazu Božího zřejmo na duši tvé, jak obrouček slunce na temném ve mrákotě nebi. Duch Páně od tebe odstoupil, andělé Boží se o tebe strachují, spravedliví lidé se tobě vyhýbají, peklo jediné a holota pekelná tať nad tebou nevýslovnou pocituje rozkoš. O, smutná mráko hříšného života! o, noci nešťastná hříšníka nekajícího! — Kdy opětne zatoužíš po jasném slunci milosti Boží? Kdy zase zaleskne se svit posvěcující milosti Boží ve tvém mráкотou obestřeném srdci?

4. Hustý mrak onoho jitra jenom několik minut slunce zatemnil; tmavé kolo začalo se ponenáhlu odchylovati, pojednou jasný slunce svit opět zemi ozařoval, a radostný slunce paprsek svět smutný obradoval. Všecko znova ožilo, vše se radovalo, k novému probouzejíc se životu. — Tak se rozjasnilo Šavlovi na cestě do Damašku, an Kristus se mu objevil, řka: Šavle, Šavle! proč mne pronásleduješ? Milost Boží jej ozářila, a nejkrutější odpůrce Kristův nejhorlivějším stal se víry sv. hlasatelem. Tak rozednilo se sv. Augustinu, když četl slova sv. Pavla říkoucího: Noc pominula, den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla. Jako ve dne poctivě chodme, ne ve smilstvech a nestydatostech, ne ve sváru a závisti, nýbrž oblecme se v odění Pána našeho Ježíše Krista. Těmi slovy seznal bludnou cestu, opustil ji a stal se výtečným církve učitelem. — Tak se rozednilo sv. Petrovi, při pohledu Páně, když byl Pána svého po třikráte zapřel. — Tak se rozveselilo žaluplné srdce Marie Magdalské při slovech: „Doufej, dcero, odpouštějí se tobě hříchy tvé.“ Temnota hříchu pominula a slunce milosti Boží ji zářilo, nejsvětější to dítek Božích štěstí a blaho. — Kdy však tobě, hříšníku, záře milosti Boží vzejde? O, kéž by aspoň v době velikonoční srdce tvé osviceno bylo! — K tomu však zapotřebí dvou věcí.

Pravdy křesťanské dobře znáti a temnotu duchovní nevědomosti vyhostiti. Pečlivá matka, církev sv. katolická, o to všemožně pečuje a každoroční velikonoční

zpověď prikazuje, aby každý křesťan pravověrný před svým duchovním pastýřem se vyzpovídal, aby dosvědčil, jak ve pravdách sv. náboženství jest vycvičen. Církev sv. toužebně žádá, aby o velikonoci opět bylo obnoveno, co kdo z nauky víry sv. zapomenul, co doposud nezná, aby tomu se vyučil, aby všakým rokem novým tolikéž víra sv. mezi námi se obnovila. Jaktě to nad míru potřebno a chvály hodno! Jak povrchně a nedbale mnozí křesťané tuto povinnost svou vykonávají! Jedni pražádně nevěnují péče, aby něčemu se přiučili a svatou zpověď tu odbývají tak, aby jenom této nemilé zhostili se povinnosti. Jiní jenom z přinucení přicházejí ku sv. zpovědi a na duchovního nemálo se durdí, ano často ho i proklínají, nedá-li jim zpovědní cedulku. — O, vy nedbalé a nevděčné dítky matky nad míru laskavé, což domníváte se, že i Boha oklamete? Budou před soudnou stolicí Boží vaše lživé výmluvy co platny? „Kdo církve neposlouchá, budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník.“ Jenom v oné farnosti, kde farníci k velikonoční zpovědi dobře bývají připraveni a kde duchovní správcevé přísné ve zpovědnici kladou otázky, tam nebeská záře víry spasi-
telné jasně září. Potřebí tedy:

Srdce své připraviti, temnotu zmatku vypuditi a výhost dáti hříšným žádostem, ne jediné u zpovědnice — nýbrž už před sv. zpovědi — čím dříve, tím lépe. — Dříve než Pán učiti začal, prorok pokání, sv. Jan Křestitel, hlasem volal velikým: Připravujte cestu Páně, přímé činite stezky jeho. Každé údolí budiž vyplněno, každá hora budiž ponížena. Křivé cesty buďtež přímé a ostré cestami rovnými. Kéž napomenutí toto i k uchu našemu dospěje, zvláště v této době posvátné. Sousedu-li svému v něčem si ukřivdil, vynahraď škodu učiněnou co nejdříve, abys nic nespravedlivého neměl. Jednej jako Zacheus, který pravil: Hle, Pane! polovici statku svého dám chudým a oklamal-li jsem koho, vynahraďm to čtyrnásobně. Také Pán tobě jako Zacheovi řekne: I tvému domu stalo se spasení, neboť i ty jsi opět dítětem Abrahamovým, dítětem Božím. Měl-lis, smilníku, doposud hříšnou známost a v srdci-li tvém chlipná uhostila se žádost, dej bez odkladu výhost chlipné známosti a vyhlad ze srdce lásku chlipnou, aby opět slunce neporušené lásky Boží v srdci tvém vzešlo. — Jsi-li zvyklý klamně hře, rád-li vína požíváš, doposud-li byls čeledínem nedbalým, anebo hospodářem nesvědomitým, o dejž výhost všem takým nekalým známostem, kteréžto v srdci tvém milost Boží zatemňují, aby opět Bůh v domě tvém vládl a panoval. — V nepřátelství-li žiješ se svým spolubližním, anebo černý-li oblak závisti jasné slunce v sousedstvu tvém zatemňuje, vynasnaž se o to všemožně, aby jasné slunce svornosti v sousedstvu tvém opět vzešlo. — Byl-lis nešťasten a byl-lis zlým příkladem někomu pohoršením, nezářila-li záře tvých dobrých skutkův před jinými, o, hled, abys se polepšil, čiň pravé pokání, aby lidé viděli tvé dobré skutky a chválili Otce tvého, kterýž jest v nebesích, aby andělé radovali se nad tebou, že pravé činiš pokání. Toť pravou blažeností — toť pravým dítětem Božích štěstím.

III.

Přemilí moji! viděli jsme, jak slunce se zatemnilo. Takého zatmění slunce my, kteří žijeme, zajisté více se nedočkáme. O, kéž by i nám slunce posvěcující milosti Boží nikdy se nezatemnilo! — Jedno věčné slunce září nám v nebesích, jeho záře nebeská, posvěcující milost Boží, nám osvětluje a zahřívá srdce naše. Všaký

hřích smrtelný jest temným mrakem, kterýž zastírá nám obličej lásky Boží. — Popatřte na žaluplný stav hříšníka nekajieného! Jaká však to radost na nebi i na zemi, pravě-li činíme pokání! Uhasneť v hodinu poslední slunce životaездеjšího před zrakem naším; o kěz by nás ozářilo milé slunce nebeských slastí tam, kde není více temnoty. Amen.

Patá neděle v postě. (Neděle smrtná.)

O velikonoční svatě zpovědi.

Čtení z listu sv. Pavla k Židům 9, 11—15.

Zima pominula, spanilá vesna na nás se usmívá. Snh taje, jarní objevují se květy a mezi těmi nejliběji vonící modrá fialka. — Zdaž pak ale také víte a znáte, co fialka modrá znamená? — Modrá fialka, kteráž v houštině milou rozprostírá vůni, jest znakem pokání, ježto nám starostlivá matka církve sv. zvláště v době odporučuje velikonoční, abychom, pravým ospravedlnění pokáním, stali se dítkami Bohu milými, vonnými fialkami v zahradě Pána Ježíše, kterýžto nás v této době svatě vykoupil a za nás předrahou krev svou vylil, jak sv. Pavel v dnešním listu Židům píše:

I.

1. Hebreové, kteříž také Israelity se zovou, byli potomci patriarchův Abrahama, Izáka a Jakuba. Jakub nazván Israel, protož i potomkům jeho dán název Israelité. Jeden ze synův Jakubových jmenoval se Juda a podle něho, kterýžto prvorozeným byl synem, nazváni i potomci jeho potomci Judovi nebo-li židé. Bůh učinil je národem vyvoleným a zvláštní vytknul jim taktěž bohoslužbu. Mělit zvláštní stánek, úmluvu Boží, stánek, jež Mojžíš na rozkaz Boží vystavěl. Ve stánku byla archa úmluvy, viditelný trůn Boží zde na zemi, kdežto Bůh lidu svému se zjevoval. Archa úmluvy zhotovena z cedrových, zlatem pobitých desek byla na místě nejsvětějším neboli ve velesvatyni. Židovští kněží a levité vykonávali bohoslužbu, leč do velesvatyně toliko nejvyšší kněz jednou jenom za rok v den smíření směl vstoupiti, kdy národ, kterýž Boha hříchem urazil, opět s Bohem měl smířiti. Smíření toto bylo dnem nad míru důležitým. Zabíť nejvyšší kněz mladého junce za hříchy vlastní a sedmkrátě krví zvířete obětního kropil oponu, zastírající velesvatyni. Pak zaklel kozla za hříchy lidu a krví jeho kropil ve svatém stánku. Tímto obřadem lid od hříchu očistil a s Bohem usmířil. Tento obřad smíření byl pouhým stínem a obrazem v novém zákoně, jež Kristus, Spasitel světa za nás vykonal a o tomto smíření Páně sv. Pavel mluví:

2. Ježíš Kristus jest naším nejvyšším knězem, kterýžto nás od hříchův osvobodil a s Bohem smířil ne krví zvířat zabitých, nýbrž krví svou vlastní. Kristus nevešel ve světský stánek jako velekněz židovský, nýbrž ve svatostánek nebeský, kterýžto neučinila ruka lidská. — Velekněz židovský musel nejprvé za hříchy své

oběť Bohu přináseti; velekněz náš, Ježíš Kristus, neměl hříchu žádného. Nejvyšší kněz židovský musel každoročně obětovati, Ježíš Kristus však jenom jednou oběť na kříži obětoval, oběť, kterážto trvá na věky. Netřebať Pánu Ježíši každoročně vcházet do svatostánku, vešel jednou jenom v říši Otce svého, kdežto sedí na pravici Boží co Spasitel náš, kterýž od hříchův nás vykoupil a s Bohem smířil. Vykoupení jeho věčné má trvání. — O, jaká vznešenost našeho Vykupitele, Ježíše Krista! — Jak veliká velmi a předrahá cena smrti jeho!

3. Dle věrouky židovské měla krev zabitého junce a kozla a popel jalovice pruhované, jižto Bohu obětovali, předivnou moc, že zahlazeny byly veškeré skvrny, jimiž Bůh byl uražen, že opětne byli dítkami Božími, majíce nároky na lásku a dobrotu Boží. Jak mnohem mocnější a účinnější musí býti prolitá krev Pána našeho Ježíše Krista, kterýžto bez hříchu z Ducha sv. počat a zrozen z přecisté děvy, Marie Panny, nás očistil ode všech hříchův, hodnými nás učiniv, že sloužití můžeme Bohu živému a pravému. — Takť má smírná oběť smrti Ježíše Krista cenu nekonečnou, jižto oprostění jsme od věčného zahynutí. O, pravý dive milosti Boží a lásky Ježíše Krista, kterýžto poprvé na kříži byl vykonán a doposud při však oběti mše sv. se obnovuje!

4. Ježíš Kristus pro nás krev svou prolil, od hříchův nás očistil a s Bohem smířil, tak že dle slov sv. Pavla nazývá se prostředníkem nové úmluvy, kterýžto prostředníkem byl mezi Bohem rozhněvaným a lidem Boha hněvajícími, jakož v zákoně starém byl velekněz židovský. Prostřednictvím Ježíšovým dosahujeme odpustění hříchu prvopočátečního a všech ostatních hříchův. Smrtí jeho, učí sv. Pavel, dosahují křesťané zaslíbení neboli dědictví života věčného. — Jak nesmírná jest milost a láska Ježíše Krista, Pána našeho, kterýžto naším nejvyšším jest veleknězem! Kdož by neradoval se ze zásluh, jež Pán nám vydobyl?

5. Leč veškeré zásluhy Kristovy ztraceny byly by pro nás, kdybychom svatými svátostmi nestali se jich účastni. Nám hříšníkům, kteřížto jsme pokřtěni, hříchem však opět ztrácíme právo na zásluhy Kristovy, jest třeba pravým pokáním hřích vyhladiti, hříšné žádosti ukřižovati, hříšnému světu odumřiti a výhost dáti a spojití se pevně s Ježíšem, Spasitelem přemilým. — A hle! právě nyní jsou dnové vyvolení k pokání, v době velikonoční toť právě čas s Ježíšem se spojití tak, že budoucně nebudeme žíti my, nýbrž že žíti v nás bude Kristus. — O, neprodlévejmež, — vynasnažmež se pravě činiti pokání!

II.

Po dvakráte z větší části jest člověk hříchu poddán, nejprve hříchu prvopočátečnímu, jež bez vlastní zdědil po prvních rodičích viny, a po druhé hříchu osobnímu. Z první poroby hříchu vysvobodil nás Ježíš bez naší zásluhy. Cenou vykoupení našeho bylo vtělení, utrpení a smrt Kristova. Vězte, že ne pomíjejícím zlatem a stříbrem jste vykoupeni, nýbrž drahou krví Ježíše Krista, jakožto beránka nepoškozeného a nevinného, učí sv. Pavel. Člověk sám sebe opětne hříchu poddává, ztrácí cenu zásluh Kristových a stává se služebníkem ďábla. Druhé vykoupení a osvobození děje se ve svátosti pokání ze zásluh Ježíše Krista, avšak nikoliv,

o hříšníci, bez tvého přičinění. Cenou tvého druhého vykoupení jest poznání a litost nad hříchy tvými, musíš odřici se starých hříchův, povstati ze hříšných návykův a začítí život nový, život svatý. — Jak četný jest počet hříšníkův, jimžto pravého jest třeba pokání, ale jak pramálo těch, kteřížby činili pokání! Domýšlejšť se někteří, že to již ku pravému dostačí pokání, v čase-li velikonočním ze hříchův povrne se vyznají a rozhrěšení takofka ukradnou. Jiní opět mají za to, že ku pravému pokání dostačí, po zpovědi-li několik otčenášův se pomodlili. Jiným opětně i to zdá se býti přebtížno. Sv. Jan Křestitel napomíná: Čiňte hodné v roce pokání; neboť sekera již jest ku kořenu přiložena. Všaký strom, kterýž dobrého nevydává ovoce, bude vyfat a na oheň uvržen. Chceš-li, hříšníče, pravé ovoce pokání vydávati, povstaň z bahna svých hříšných navyklostí a kráčeť po pěti stupních pravého pokání.

1. Prvým stupněm pokání jest zpytování svědomí, kteréžto srdce tvé má k tomu, abys prohledal a prozkoumal všechny záhyby srdce svého a slabosti a hříšné návyky z kořene poznal. Neříkej: svědomí mé mně nic nepředstírá, nevím z čeho bych se měl zpovídati. Taká řeč jest hrozným znamením duševního spánku, ano někdy i věčné záhuby. Těm jedině svědomí nic nepředstírá, kteří u věčnou spěchají záhubu, a svatým, kteřížto nalezají se ve stavu nevinnosti. Běda tobě, hříšníče, tvé-li svědomí jest uspané, anebo podobno zradlu pokalenému, v němžto nemožno se shlednouti. Popros tudíž Ducha sv., aby rozum tvůj osvětlil; pak zpytuj co jsi zlého myslel, žádal anebo činil ohledem desatera Božích přikázání a patera přikázání církevních, co jsi provinil proti Bohu, proti sobě samému a bližnímu, co jsi zanedbal u plnění povinností stavu svého. Dosti a mnoho najdeš, při čemž budeš muset bítí se v prsa a říci: Bože, buď milostiv mně hříšnému!

2. Druhým stupněm pravého pokání jest litost a skroušenost nad hříchy, aby totiž hříšník, seznav hříchy své, upřímně jich litoval, aby upřímnou v srdci cítil litost netoliko proto, že nebe ztratil a peklo zasloužil, nýbrž jedině a hlavitě z té příčiny, že urazil Boha nejvyššího, laskavého, Otce svého nejlepšího. Hořké slzy hříšníka, kteréž ze srdce láskou naplněného vycházejí, zahlazují šerednost hříchův spáchaných. Také slzy drahými jsou perlami, jež andělé sbírají a na váhu spravedlnosti Boží kladou, aby převážily viny hříšnickovy. Slzy kajicnickovy — praví svatý Augustín — padají před tvář Páně a umývají neřesti jeho. Jakož sv. Petr hořce plakal a slzami provinu svou umýval, rovněž tak i ty proviny své hořkými hled zahladiti slzami. Lituj hříchův svých z lásky k Bohu jako sv. Petr, abys nemusel pak plakati jako Jidáš strachem před věčným zahynutím.

3. Třetím stupněm pravého pokání jest pevný úmysl neboli předsevzetí, život svůj napravit a ráději umříti, nežli opětně hříchu se dopustiti. Mnoho-li peněz anebo jinou drahocennou věc ztratíš, pilně všude hledáš a Boha prosíš: Jenom nyní, kéž Bůh dá, abych mohl ztracené nalézt, nikdy více toho neztratím. Hříchem posvěcující milost Boží ztrácíš, pravým pokáním jí opětně nabýváš. Umiň sobě, Bůh-li dá ti opětně tobě nalézt, že více nechceš jí potratiti. Leckdo rádby se polepšil, leč zapíratí a přemáhati se, to mu nelibí. Pilným by rád byl, leč práce se štítí. Rád bylby svatým, leč život svatý se mu protiví. Chceš-li do Věčné přijíti, nesmíš do Terstu zamřít; jak chceš pšenici žíti, samé-liš koukole nasel? — Někteří jenom z polovice snaží se život svůj polepšiti; dokona hříšného zanechati života, to jim

nikterak není vhod. Modliti se, to by snad ještě činili, ale postiti se, to zdá se jim odporné; na cizí majetek nesáhati, to by ještě se jim zdálo, leč zřící se chlipné známosti, o, toť nad míru vidí se jim býti trpké. Také vyklavé předsevzetí není nic jiného, leč klam a šalba. Kdo ruky ke pluhu přikládá a nazpět se obrací, ten není hoden království Božího. Pravá-li ruka anebo pravé-li oko nás pohoršuje — praví Pán — musíme úd tento raději odetíti, než abychom s ním věčně měli býti zavržení. Všemmu máme dáti výhost, co na cestě spásy nám překáží, a všecko máme míti za nic, abychom Krista mohli získati.

4. Čtvrtým stupněm jest upřímné vyznání (zpověď), abychom zpovědníkovi zevrubně se vyznali, co náměstkoví Božímu. Rmutno jest viděti hříšníky, kteří zpovědníky sobě vybírají. Horlivého měl by mnohý zapotřebí zpovědníka — leč vlažného sobě hledá, nenepodoben churavcům, kteří ozdravěti nechtějí, a raději volí smrt, nežli by moudrému svěřili se lékaři. Tak jednal před časy bohatý šlechtic; ku posledu dal zpovědníkovi svému peníze se slovy: Zde dávám vám peníze na cestu! Kampak? — tázal se zpovědník. Do pekla — odvětil šlechtic. Do pekla půjdeme obadva, já proto, že jsem vyhledával zpovědníka nad míru shovívavého, a vy opětne proto, že jste mne tak častokráte nehodně udělil rozhřešení. — Nedurdi se, hříšniče, rozhřešení-li tobě se nedostane. Nezasloužené rozhřešení jest padělaným dlužním úpisem, ježž Bůh nepotvrdí, škodíť rozhřešení také tomu, kdo ho dosahuje, jakož i neměně zpovědníkovi, kterýž ho uděluje. Poslouchej milerád zpovědníka a nevybírej si jiného; jednomu toliko úplnou věnuj důvěru. Chorý, který často lékaře mění, stěží jenom okřeje a zhusta umře. — Četně jest hříšníkův, kteří zpovídají se jenom povrchně, kteří příčiny hříchu zpovědníkovi zatajují, jenom zpověď odbyvají ledabylo a ne, aby z kořene hřích vyrvali. Co prospívá, trní-li a bodláčí na roli vysekáš a kořenův v zemi necháváš; v brzku opětne rozbují a se zazelená. Všickni ti neoklamou Boha, ani zpovědníka, nýbrž sebe samy. Hřích na hřích hromadíce, svatokrádezně od zpovědnice odcházejí, většími jsouce hříšníky, nežli když přišli. — O, laskavý Bůh uchovejš nás od všakého hříchu, popředně pak od zpovědi svatokrádezné; neboť každá zpověď svatokrádežná jest blíže stupněm k peklu. Ty pak, duše křesťanská, kterážto želaš věčně býti spasena, vyvol si zpovědníka, kterýžto jest mužem podle vůle Boží, a důvěruj mu, jako dítě otci vlastnímu. Rozkoší a radostí budou tobě slova Kristova, ježž zpovědník na místě Božím vysloví: Doufej synu, dcero, odpouštějí se tobě hříchové tvoji!

III.

Po sv. zpovědi možno rozdělití kajícíny ve tři třídy. Do první třídy náležejí onino kajícíci, kteřížby raději všecko ztratili a trpěli, nežli by jednoho dopustili se hříchu smrtelného. — Tak jednal znamenitý dvořanín král perského, Ustacan. Krutě jsa pronásledován víru svou zapřel. Král Sapor obsypával jej slávou a leskem; leč to všecko nemohlo mu nikterak vynahraditi ztráty utrpené. Uchvácenť tolikéž svatý Simeon, biskup v Selencii, a v poutech před krále přiveden. Ustacan povstal před biskupem, aby povinnou vzdal mu úctu, leč Simeon se od něho odvrátil. Otče! — vece Ustacan — proč na mne nehleďš? Načež Simeon odvětil: Křesťane! proč jsi Boha a Spasitele svého zapřel? Veliký rmut zmocnil se staříckého Ustacana, hořce

počal kvílet, a zprostitv se drahocenného oděvu, v žíní se oblekl a vinu svou před trůnem královým veřejně vyznával. Král ho povolal a přemlouval všemožně, aby Ježíše se zřekl, a když domluva nic neprospívala, rozkázal, aby Ustacan byl stat. S radostí Ustacan výrok vyslechl, o tu jediné milost zároveň poprosiv, aby král veřejně mezi lidem dal rozhlásiti: Ustacan pro tu jediné příčinu jest stat, že nezvratným a pevným jest křesťanem. Tak vznešený onen muž raději všecko, ano i život položil, nežli by byl hříchu smrtelného se dopustil a Ježíše zapřel. — Kdo v této první řadě kajících se nenalezá, ten známky pravého pokání a polepšení doposud postrádá. — V druhé řadě pak jsou onino, kteříž raději jmění své by ztratili, nežli by Boha jediným všedním hříchem vědomě urazili. Kdo v této kajících třídě se nalezá, v jeho srdci zvláštní láska plápolá; leč málo jest těch, kteřížby mohli se sv. Pavlem zvolati: Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? zdali soužení, úzkost, hlad, zdali nahota, nebezpečnost, zdali protivenství, zdali meč? Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížatstva, ani mocnosti, ani nastávající věci, ani budoucí, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši Pánu našem. — Ve třetí konečně řadě jsou oni kající a kajicnice, kteří jediné po tom dychtí, čím by Ježíši se připodobnili, a kteří jako apoštolové radují se z toho, pro Krista-li mohou hanu a potupu snášeti, říkajíce: Nevinně-li jsem tupen a haněn, Bohu budiž z toho chvála. Musím pohanu a posměch trpěti, chci snášeti to jménem Páně, vždyť právě tak, ano ještě hůře dělo se i Spasiteli mému. Ježíš jest mým žitím a umrtí jest mně ziskem. Kdo se sv. Pavlem tak smýšlí, ten vysokého lásky Boží dospěl vrcholu. — Řeč duše křesťanská, ku které ty řadě náležíš? — O, snad nejsi ještě v žádné. — Jak dlouho ještě míníš otálet s pravým pokáním a polepšením života, jak dlouho protiviti se chceš Ježíši? Hle, zima pominula, sníh taje a květy objevily se již v kraji našem. Vstaň přítelkyně má ze spánku a pojď — volá Ježíš však duši v této přeposvátné době. O, duše milená, dnes-li hlas Páně zaslechněš, nechtěj zatvrzovati uší svých. Nechtěj aby věčná v nitru tvém panovala zima a srdce tvé nad led bylo studenější. Kéž vykvete vonná fialka pravého pokání v srdci tvém, o hříšníče! ať vykvete právě na onom místě, kde v mladosti tvé byla neporušená lilie nevinnosti. Fialka právě pokory onať promění se tobě v korunu života věčného. Amen.

Neděle květná.

O velikonočním sv. přijímání.

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy 15, 27 a 16, 1—7.

Blížít se nám čas velikonoční, doba úmrtí Pána Ježíše se obnovuje. Spasitel loučí se se svými milými. — Co má jim dáti na památku, aniž nesmírný z odchodu jeho pociťují žal? — Při poslední večeři s nimi sedí, jako otec mezi dítkami milými, jež miluje až do konce. Rmut a žal panuje všude, tu Pán praví: S toužebností toužil jsem jísti s vámi beránka velikonočního, dříve nežli budu trpěti. I běře Pán chleba do svých svatých a požehnaných rukou, díky činí Bohu Otci, žehná jej a láme

řka: Totoť jest tělo mé, kteréž za vás vydáno bude, jezte z něho všickni. — Tolikéž i kalich s vínem béře, žehná a praví: Totoť jest kalich mé krve, kteráž za vás vylita bude na odpuštění hříchův, píte všickni z něho. To číňte na mou památku. Tak ustanovil Pán nejsvětější Svátost oltářní co upomínku smrti své na kříži, jížto přemohl ďábla, hřích a smrt, nebesa nám otevřel, a co dítky v říši nebeskou nás uvedl. — O, převelená a převeliká noci zákona nového, mnohem vznešenější oné noci památné, v nížto Mojžíš národ israelský z poddanosti egyptské uvedl do země zaslíbené, jak v druhé knize Mojžíšově se dočítáme.

I.

Bůh vyvolil sobě rod Abrahamův za lid svůj. S patriarchou Jakubem usadil se v Egyptě, kdežto Josef, první po králi, jim co svým bratrům nejkrásnější vykázal zemi. Po smrti Josefově krutě byli Israelité od Egyptských utiskováni. Zle vedlo se jim pod jařmem nesnesitelným. Práce těžká a zastání nikdež jim nebylo; proto Bůh slitoval se nad nimi, seslav jim dvě znamenitých mužův Mojžíše a Arona, kteřížto je způsobem zázračným právě o veliké noci z poddanosti oprostili egyptské a přivedše je rudým mořem, u zaslíbenou přivedli je zemi. — Tak Bůh pomáhá, kde u lidí nemožno najíti zastání.

2. Krásná byla země zaslíbená, Kanaan, leč cesta do země zaslíbené byla obtížná, vedla pouští nesmírnou. Po čtyřicet let putovali Israelští na poušti. První utěšené místočko, jež našli, slulo Elim, kdež teklo dvanácte pramenův vod a bylo sedmdesáte palm. I rozbili tam stany a odpočinuli od cesty namáhavé. — Ve hrozné poušti, kde celé hory vřelého se nakupí písku, a kde mezi holými skaliskami třeba za den cesty ni jedné zelené nenalezneš travěnky, jest pramen vody velikým dobrodiním a zelený strom velikým darem Božím. (Mnoho-li my takých užíváme každodenně dobrodiní a zřídka kdy Boha z nich chválíme).

3. Chodei israelští opět se odtud odebrali a přišli k nesmírné poušti Sin, kteráž byla mezi Elimem a horou Sinai, právě asi měsíc po východu z Egypta. Jakož pak lidé velmi snadno zapomínají na vše, pokud dobře jim jest, tak rychle opět reptají, zle-li se jim vede, a obyčejně jiným vinu toho strkají, dobře-li jim není. Tak reptali Israelité na poušti proti Mojžíšovi a Aronovi, protože neměli pokrmu, řkouce: O, kým bychom byli v Egyptě při plných hrncích masa a chleba zemřeli. Proč zavedli jste nás na poušť tuto, aby zahynulo zde celé množství? Tak lidé obyčejně velmi rádi chválí, co bývalo, leč co nyní dobrého přijímají, na to přesnadno zapomínají. Každý rok má více méně klopot a útrap, leč i hojných radostí donáší. Štasten, kdo milerad trpí, neboť Bůh svých věrných neopustí.

4. Tvrdšíjším a urputným byl lid, laskavý a dobrotivý jest však Bůh; protož raději i zázrak učinil, nežli by lid svůj nechal strádati. Ejhle, pravil Pán k Mojžíšovi, chleba budu dávatí vám s nebe. Každý den ráno ať sobě lid nasbírá, leč jenom tolik, co by postačilo na jeden den. Uzřím, pravil Pán, v mém-li zákoně choditi budou čili ne. Šestý pak den před sobotou ať dvakrát tolik nasbírají, co by stačilo na dva dny. Mojžíš a Aron uchlácholili lid a předpověděli Israelitům zázrak, ježž Bůh učiní, řkouce: Večer poznáte, že Hospodin vyvedl vás ze země egyptské,

a ráno uzříte slávu Hospodinovu. Tak se také stalo. Přiletělat u večer taká hejna křepelek, že holýma mohli je lapati rukama. Každého pak rána po celých čtyřicet let po rose objevila se mana, jako u nás v zimě jinovatka, sladký, nebeský pokrm, v drobounkých zrnkách, kterýžto měl chuť chleba s medem. Každý snadno za den s dostatek pokrmu onoho sobě nasbíral, a asi na tři miliony lidu živilo se tímto pokrmem nebeským. — Popatřte na zázrak lásky a dobroty Boží!

I my jsme poutníci pustinou tohoto světa v zaslíbenou zemi krásných nebes, potřebující pokrmu posilujícího. Ježíš, nebeský náš vojevůdce, zjednal duši naší pokrm, své nejsvětější tělo, řka: Já jsem chleb živý, kterýž jsem s nebe sestoupil. Kdo jísti bude chleb ten, žíti bude na věky; a chleb, kterýž já dávám vám, jest tělo mé pro vykoupění světa. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já jej vzkřísím v den nejposlednější. Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mne a já v něm. I my v posvátné době velikonoční požívati budeme nejsvětější Tělo Páně, my pozváni budeme ku nebeským hodům. O, kéž by nám tato mana nebeská byla k věčnému životu. Uvažujmež tedy, jak bychom ji hodně přijali a hodně se k tomu připravili.

II.

Jistý rolník tak byl zadlužen, že mu majetek jeho veřejnou prodali dražbou. V žalu a zármutku manželka a dítky si sbírají šaty, kupující však ve dražbě nedají se mýliti; tu pojednou bohatý vznešený pán, jda okolo, táže se, jaký by to byl prodej. Seznav, jak bídně rolníkovi se vede, slitoval se nad ním. Zavolať věřitelův a za rolníka veškeré zaplatil dluhy, dům rolníkovi zachránil a nad to ještě měsíec z penězi vtačil mu do ruky, aby dobytek mohl sobě s dostatek nakoupiti a na novo hospodařiti. Co myslíte, co asi rolník radostí velikou činil? Na kolena padl před dobrodincem svým a s vděčností takto jal se mluvit: Nejsem hoden tak velikého dobrodiní, čím odplatím lásku tak netušenou? Netřeba jiného — vece pán — jediné bys nezapomenul na to, co jsem pro tebe vykonal. V každou neděli a svátek přijdeš ke mně k hostině a tam budeš mně vypravovati, jak se ti daří. Budeš-li později ještě něčeho míti zapotřebí, já ti udělím. Co myslíte, že bylo také pozvání rolníkovi po chuti? Raduji se nad tím, že smím přijít, vece rolník, a po nějakou dobu svědomitě přicházel k hostině ku svému dobrodinci. Než poznenáhlu stal se vlažným, zřídka kdy jenom přicházel, ano k posledu nechodil už více. Služebníci rolníka zvali, aby k hostině přišel, říkajíce: Proč nepřicházíš? pán se po tobě ptá, touží po tobě! Rolník pak úsměšně odpověděl: Co mně pán váš dal, to mám, nač bych neustále k němu chodil! Dostí na tom, že každoročně jednou ku stolu jeho přicházím. Což myslíte, jest člověk taký hoden jakého dobrodiní? Zdaž směl by zase obrátiti se na pána onoho, kdyby nouze naň přikvačila? Nevděčnickům Bůh štěstí nedává, a tudíž i rolníka stíhalo jedno neštěstí za druhým. V době nedlouhé zase o všecko přišel, čekalať naň žebrácká mošna; což není více dobrodince, kterýž by mu pomohl? Dobře mu tak, řeknete; vždyť člověk nevděčný není jiného hoden. O, křesťané vlažní, zdaž i vy nejste takými nevděčnický? Člověk hříchem dědičným věčně hoden záhuby, nalezl u Pána Ježíše milost a smilování, kterýžto onen dluh přenesmírný za nás zaplatil, ne pomíjejícím stříbrem a zlatem, nýbrž

krví svou předrahou. Posvěcující milost Boží nám zjednal, abychom časně i věčně byli blaženi. — Hle, jak veliká to milost a láska Spasitelova! A co žádá Pán za tu nesmírnou k nám lásku? To číňte na mou památku! tak rozkázal, když nejsvětější Svátost oltářní ustanovil. Abychom často jej navštěvovali, ku stolu jeho přesvatému zhusta přistupovali, památku lásky jeho převeliké obnovili, abychom nezapomenuli, co Pán za nás učinil; to jediné žádá Pán Ježíš od nás, kterýžto na oltáři uprostřed nás dlí, hotov vyslyšeti prosby naše a přispěti nám v soužení. — Zdaž i my vlažnými chceme býti při návštěvě Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti oltářní? —

2. Tentýž Ježíš, praví Syn Boží, Otcem od věčnosti zplozen, jemuž miliony slouží duchův andělských — On, kterýž z lásky k nám lidem trůn nebes opustil a k nám na zem sestoupil, zrozen z Marie Panny, kterýž umřel za nás na kříži a nyní ve slávě nevýslovné trůní na pravici Otce nebeského, před nímžto andělé zastírají obličej, On, Bůh a spolu člověk, z pouhé k nám lásky opravdově a podstatně pod způsoby chleba mezi námi přebývá. Každý má k němu přístup přesnadný, můžeme uctíti jej boháč i chudás, král i poddaný, přijímá Pána pod způsoby sv. hostie s tělem i s krví i s duší jakožto Boha a spolu člověka. — O, kdeže jest národ tak vznešený a šťastný, kterýžby Boha měl uprostřed, jako my křesťané máme milého Ježíše, jemužto pravou jest rozkoš a radost, býti se syny lidskými! — A proč pak Ježíš s námi v nejsvětější Svátosti přebývá?

3. Aby byl nám upomínkou svého učení Božského a připomínal nám lásku svou nevýslovnou. Nové přikázání dávám vám — Ježíš praví — abyste se mezi sebou milovali, jakož i já jsem miloval vás. Po tom pozná svět, že jste mými učeníky, budete-li se vespolek milovati. To bylo posledním napomenutím Páně před jeho smrtí a nejsvětější Svátost oltářní jeho závětí. — Ježíš dlí uprostřed nás, abychom nezapomínali, co pro nás učinil. Neboť kolikrátkoliv z chleba toho jísti a z kalicha pít budete — praví sv. Pavel — smrt Páně zvěstovati budete. — Právě jakobychom pod křížem byli stáli, vidíme v nejsvětější Svátosti totéž tělo, kteréž vydáno bylo za nás, tutéž krev předrahou, kteráž byla za nás vylita, a požívámeť ji tolikéž k životu věčnému. Já jsem vinný kmen, vy pak ratolesti; beze mne nic nemůžete učiniti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, hojně přináší ovoce. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm, praví Pán; máť život věčný. Co andělé tváří tvář požívají v nebesích, to požíváme taktéž i my poutníci pozemští pod způsoby chleba. — Leč i nejedno časné přijímáme dobrodiní, hodně-li ku stolu Páně přistupujeme, od Ježíše, nejlepšího přítele a pomocníka svého. Pojdte ke mně všickni, kteří jste obtíženi a pracujete, — volá laskavý Ježíš — já vás občerstvím. Máš-li otče syna tvrdošíjného, dcera-li tvá, o matko jest svedena, muže-li máš o manželko ukrutného, doma-li na loži strádá churavec, jemuž u lidí pomoci najíti nelze, o, tu pospěšte ku stolu Páně, přistupte ku svatému přijímání, připomeňtež sobě hořké utrpení Páně, předneste trampoty a svízele přelaskavému srdci Ježíšovu a zázračné podosáhnete posily, pravá-li jen víra, pevná-li naděje a upřímná láska v srdci vašem se uhostila. Vždyť jest tu onen Ježíš, kterýž tolik spasil hříšníkův — kterýž žádného ztrápeného nepustil bez útěchy — kterýž nesčetné uzdravil nemocné, ano kterýž i mrtvé k novému vzkřísil životu. A poněvadž v nejsvětější Svátosti sám se nám podává, zdaž neudělí nám všeho v hojném míře, začkoli budeme žádati? — O, nejsladší Ježíši, nejvyšší chvály hodný v nejsvětější Svátosti, proč pak lidé tak málo tě

poznávají, proč tak praskrovnou miluji tě láskou a pořádku jenom ku stolu tvému přistupují?

4. Pánu Ježíši děje se právě tak, jako králi ove sv. evangeliu, který velikou hostům svým vystrojil večeři a pozval mnohých; ale pozvaní nechtěli jít. Popředně vymlouvají se křesťané, že nemožno jim pro práce a starosti zhusta ku stolu Páně přicházet. Oni všemožně dbají o blaho časné, leč o blaho věčné ni nejmenší nemají péče. Co prospěje tobě, člověče, tělo hojně krmené, duše-li tvá jest lačná, co prospívají přeplněné skrichy (sýpky) a sklepy, s holýma-li na věčnost jdeš rukama, časného statku hojného jsi nastrádal, věčných statků však máš poskrovnou. Hle, i tys snad dvůr koupil, leč nebe jsi prodal. — Bláto měníš za zlato? Co prospívá člověkovu, byť i celý svět získal, na duši pak škodu trpěl? — Jiní opět křesťané pojali ženy a jsou pohrouženi v rozkoše a radosti pozemské: lakomec v poklady, opilec ve víno, karbaník v karty, chlipník ve chlipné radosti. Rozkošem světským více přilnuli, nežli Bohu samému. Kde jest poklad, tam jest i srdce jejich. — Jiní opět spoléhají se na čtvrté přikázání církevní, kteréžto přikazuje sv. přijímání v čase velikonočním. Leč církev sv. tím nemíní, že dostatečně jednou jenom za rok jít ku sv. přijímání, nýbrž ona žádá, aby častěji se to dalo, a přikazuje, že zvláště v době velikonoční jest to povinností každého křesťana, a kdo ani tehda ku sv. zpovědi a ku sv. přijímání nepřistupuje, ten z církve sám se vylučuje. Leč velmi nebezpečno jednou jenom v roce přistoupiti ku stolu Páně. Ze sta sv. přijímání, kteréž o velikonoči se odbývají, zhusta napočítáš devět a devadesát nehodných, či svatokrádežných. Takoví křesťané odkládají obyčejně sv. zpověď až ku poslední, neznají čeho ku sv. zpovědi třeba, nevědí, kterak by měli se zpovídati, nevědí, čeho mají se varovati, ano oni ani nevědí, jak mají býti připraveni ku sv. přijímání. S tíží jednou hříchův přistupují ku zpovědnici a s tíží dvojduchou ze zpovědi odcházejí. Jakož zrádce Jidáš Iskariot při poslední večeři požil skývu omočenou a tím ďáblu přístup do srdce otevřel, tak přemnoho vlašných křesťanův nehodně a svatokrádežně Ježíše, beránka nevinného přijímá. A hle, zlý duch přivádí sebou ještě sedm horších duchův nežli jest sám, a stav takých křesťanův po velikonočním sv. přijímání sedmkrát jest horší, nežli byl před tím. — Bůh sám smisuj se nade všemi, kteřížto jednou jenom ku sv. přijímání přistupují. — Mnozí však strachují se, říkajíce, že nejsou hodni častěji ku stolu Páně přistupovati. Leč taká řeč jest nejenom neužitečná, nýbrž i škodlivá. Nejsme-li hodni častěji přistupovat ku stolu Páně, jsme toho nejvýš potřebni, a Ježíš sám hodnými nás učiní. Kdo však po celý rok není hoden, ten tím méně bude hoden o velikonoči. — Kdyby pozval tě císař ku stolu svému, neotálel bys zajisté použití pozvání tak čestného; ano kdybys příslušného neměl oděvu, vypůjčil bys sobě, abys jenom pozvání onoho mohl býti účasten. A není-liž stůl Páně mnohem vznešenější nad stoly všech mocných tohoto světa? — Viš-li pak, čeho k hodnému přijímání nejsvětější Svátosti třeba?

5. Čtyřech popředně třeba věcí, abychom hodně ku stolu Páně mohli přistoupiti:

a) Čistého svědomí, aby srdce bylo prosto všech hříchův smrtelných a nebylo pokáleno hříchy všedními. V hříchu-li jsi smrtelném, neodkládej s Bohem co nejdříve se smířiti. Žítí ve hříchu smrtelném bez posvěcující milosti Boží, jest věc strašnou — jestiž nebezpečno na pavučině viseti nad záhubou věčnou. Čím dle

se svátou zpovědí otaluješ, tím horším se stáváš. Sr deem zkroušeným a kajícím, o Bože, nepohrdneš. Potřebí taktéž:

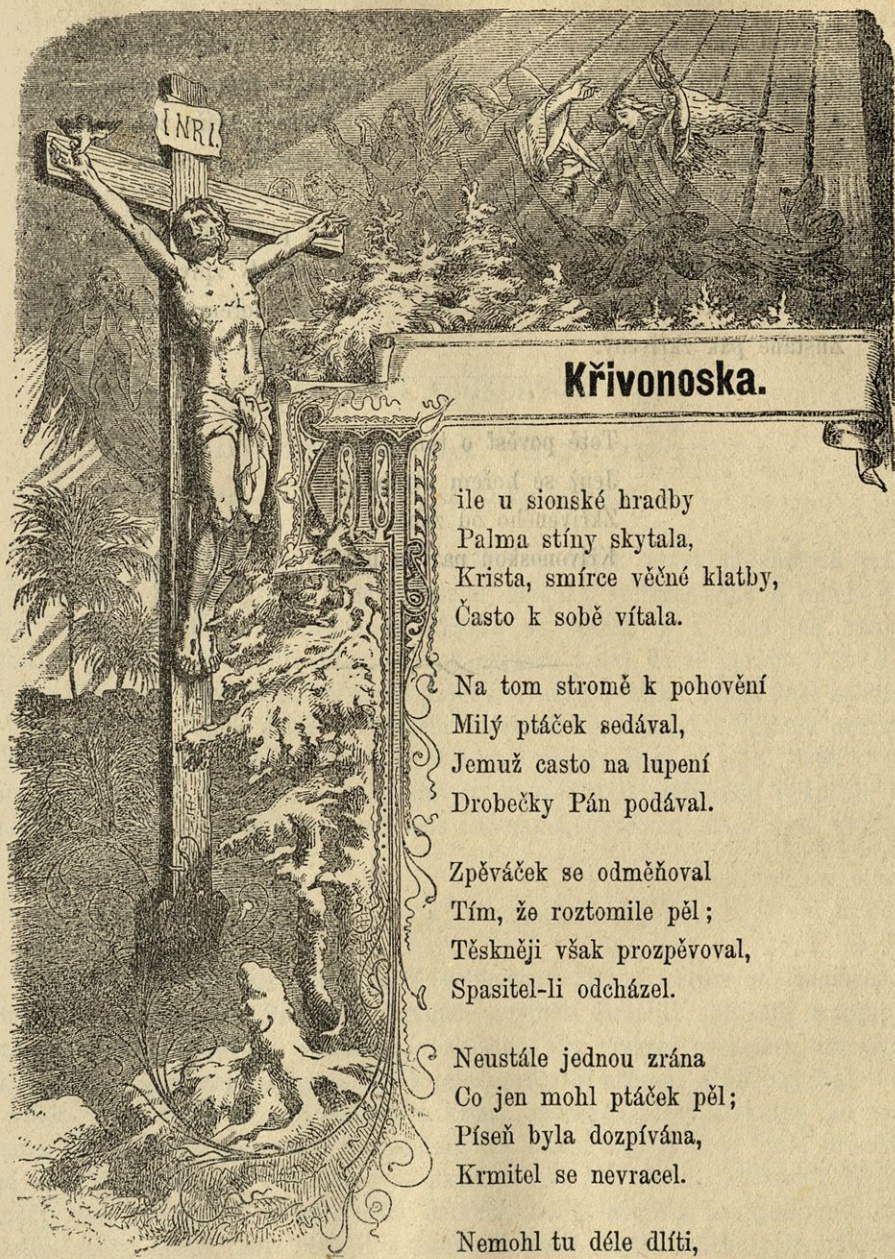
b) Nábožnosti srdce, jehož možno dojíti modlitbou a spasitelným rozjímáním. Kdykoliv ku sv. přijímání přistupuješ, pamatuj na Ježíše, klerýž laskavě tě zve. Vroucně Pána pozdrav a popros, aby k tobě zavítal. Uznej v nejsvětější Svátosti krále nebeského a upokoř se před ním, co červ v prachu země. Vzbud víru živou, naději pevnou a lásku horoucnou. Rei, netoliko usty, ale také celým srdcem: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rei slovem a uzdravena bude duše má! Hle, tato slova podobají se drahým perlám a drahokamům, jimiž přibytěk srdce svého nebeskému králi ozdobuješ, kterýžto v srdci tvém volí přebývat. — Dále třeba:

c) Slušného, čistého oděvu podle stavu a povolání, v němžto se nalezáš. Netřeba ti zlata a stříbra, nýbrž abys čistě byl umyt a učenán; netřeba hedvábí a damašku, dostačí bíle vyprané plátno. Vždyť i při příchodu pána světského obydlí zdobíš a tuto má tělo tvé býti chrámem Božím.

d) Konečně třeba, abys byl lačným, nemoc-li tomu nebrání, od dvanácté půlnoční hodiny před sv. přijímáním, abys rozeznal nejsvětější Tělo, Ježíšovo od pokrmu tělesného, a abys pamatoval, že třeba dříve nasytiti duši a pak teprve tělo. Zřejmo sice, že sv. apoštolové nebyli tehda lačni, když poprvé tělo a krev Páně přijímali. Leč hned v dobách apoštolských ustanoveno z vnuknutí Ducha sv., aby na znamení úcty hluboké k nejsvětějšímu Tělu Páně přednost měl pokrm nebeský před pokrmem pozemským; neboť tak to zvykem po veškerém světě křesťanském. Sv. Augustin. Nedopustiž Bůh, abys v onen den se přejedl anebo přepil! Přeshťastný den sv. přijímání budiž tobě slavností pro duši a radostí nebeskou. Hle, duše tvá jest vyvolenou chotí Ježíše Krista, srdce tvé nivou rozkošnou, ozářenou leskem světla nebeského — vůle tvá sesflena a okřepea ku všemu dobrému, jako růže po ranní rose. O, radostně možno ti zvolati se sv. Pavlem: Kdo odloučí mne od lásky Kristovy? Ani smrt, ani život, ani přítomný čas, ani budoucí, ne vysokost, ne hlubokost, ni žádná věc neodloučí mne od lásky, kteráž jest v Kristu Ježíži Pánu našem.

III.

Křesťané! červené vejce nesete o velikonoci k žehnání do chrámu Páně. Brána chrámu Páně bude uzavřena na památku, že i království nebeské bylo nám kdysi zavřeno, až Pán Ježíš nám je otevřel. Po třikráte tloucí se bude na bránu chrámovou sv. křížem a brána se pak otevře. — Tak tlouče i laskavý Ježíš na dvěře srdce tvého, o hříšníče, a čeká, abys mu otevřel. Hříšné navyklosti, pýcha, lakomství, smilstvo atd. mají dvěře zatýčeny a nechtějí Ježíše v srdce tvé pustiti. Slyšíš, která Pán laskavě volá: Já stojím u dveří a tluku, (zvláště v době velikonoční) a není, kdoby mně otevřel. O, duše drahá! otevřiž bránu srdce svého chotí nebeskému, otevřiž dokořán Spasiteli svému dvěře srdce. Pěj chvalozpěvy a pevně uzavři Pána v srdce až k oné době, kdy přijme těbe v radost věčnou. Amen.

Křivonoska.

ile u sionské hradby
Palma stíny skytala,
Krista, smírce věčné klatby,
Často k sobě vítala.

Na tom stromě k pohovění
Milý ptáček sedával,
Jemuž často na lupení
Drobečky Pán podával.

Zpěváček se odměňoval
Tím, že roztomile pěl;
Těškněji však prozpěvoval,
Spasitel-li odcházel.

Neustále jednou zrána
Co jen mohl ptáček pěl;
Píseň byla dozpívána,
Krmitel se nevracel.

Nemohl tu déle dlíti,
Krajinou se letmo hnál;
Na kříži — ach uzřel — pníti
Toho, jejž tak miloval.

Uzřel ruku proraženou
Hřebíkem a krvavou
Ruku, jenž ho oblíbenou
Krmívala — potravou.

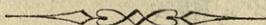
Uzavřel hned vydobyti
Z rány hřebík zobákem
A tak Pána vyprostiti —
Nebe plesá nad ptákem.

Zobe, škuje, vytahuje
Ptáček neunavený,
Až se zobák zakřivuje,
Zůstane pak zkřivený.

A když muže bolestného,
Jimžto mívál zásobu,
Sňavše s kříže zesnulého
Pochovali do hrobu:

I tu ptáče zarmouceno
Naposledy zpívalo,
A pak hořem utrápěno
Dozpívajíc skonalo.

Totě pověšt o tom ptáku,
Jenž se hořem utrápil,
Zkřiveného od zobáku
Křivonoskou nazván byl.

Hod Boží velikonoční.

Troji radostná velikonoce.

Čtení z listu sv. Pavla ku Korintským 5, 7—8.

Pilné a pečlivé hospodyně mnoho měly ve dnech právě uplynulých práce, vařilyť a pekly o přítrž, připravující domácím beránka velikonočního a mnohé jiné pokrmy chutné, na něž i ta nejchudší chýžka se veselí, a z nich se raduje. S radostí a plesáním obstupují dítky a čeleď okřítku, sotva že ze chrámu Páně byla přinešena. Pilná a pečlivá byla ve dnech právě uplynulých tolikéž však duše nábožná, a radostně slavila u stolu Páně s Ježíšem slavnost velikonoční. Veškeré dvorstvo nebeské raduje se dnes z oněch duší, kteréž hodně přijaly Pána v srdce čisté. O kěz bychom i my všickni tak svatě a svědomitě sv. zpověď a sv. přijímání vykonali, jak sv. apoštol Pavel v dnešním listu svém nás napomíná, abychom starý kvas vyvrhli!

I.

1. Kdy pak slavena byla poprvé velikonoce? První veliká noc slavena od Israelitův v zemi egyptské. Převelmi obyvatelé egyptští Israelity sužovali, trápitíť je prací přetěžkou, a aby úplně byli vyhlazeni, rozkázáno, aby veškerá pacholata mužského rodu hned po narození utopena byla. Nárek jejich prorýval nebesa; a laskavý Bůh tíseň jejich viděl. Poslalť dvě bratří, Mojžíše a Arona, mocných slovy i skutky ku králi Faraonovi, aby lid Boží propustil. Leč záznaky tak mocné nebyly s to krále přinutiti, aby lid israelský propustil. Přiblížilať se památná noc 15. března. Přikázalť Mojžíš, aby každý otec své čeledi jednorodného beránka zabil, beránka bez poškvrny, krví jeho potřel veřeje domu, aby beránkovi nezlomil kostí, nýbrž celého připravil. Pak rozkázal Israelitům, by na cestu byli připravení, majíce podpásaná bedra a hůl v ruce, a aby stojíce požívali beránka. O půlnoci sestoupil anděl Hospodinův, obcházeje veškerá obydlí. Kde anděl našel prah krví potřený, tam šel mimo, ani pes v domě onom nezaskučel. Kde však na prahu domů egyptských krve beránkovy nebylo, tam všecky prvorozené pobil, od prvorozence lidského až do prvorozeného hovad. Ve všakém obydlí egyptském slyšán nárek a pláč; Israelité pak beránka bez úrazu požívali. Tu přichvátali egyptští, vyhánějíce ve chvatu Israelity, aby i oni pod mocnou rukou Páně nezemřeli, jako prvorozenstvo jejich. — Tu s chvatem Israelité odešli, a hospodyním nebylo možno, aby kvas zadělaný nechaly kysat a chleba na cestu napekly. Nekvasené

těsto musely vzíti a chleběv napéci. Toť první byla veliká noc, slavená od Židův, jejížto památka každoročně obnovována, kdežto beránka velikonočního a nekvasené požívali chleby, což i Pán dle příkazu Mojžíšova se svými učeníky o velikonoci činil.

2. Druhá pak velikonoc slavena před 10 sty lety v městě Jerusalemě, kdežto přeláskavý Ježíš, Spasitel náš, beránek bez poskvrny, za nás ukřižován, dřevo kříže krví předrahou poznamenal, a touto krví nás z poddanosti dábelské od záhuby věčné vybavil, v nižto hříchem prvopočátečným jsme upadli. Veliký a přenesmírný dluh hříchu prvopočátečního nebylo nikomu lze vyhladiti, všickni andělé a lidé nebyli s to usmířiti Boha uraženého. Proto přišel sám jednorozený Syn Boží, stav se člověkem, trpěl utrpením nevýslovným, dal se vésti k zabiti jako beránek, kterýž snímá hříchy světa, přesvatá krev jeho vymazala vinu naši převelikou. Onť vyprostil nás z poroby pekelného Faraona, a uvádí nás co dítky Boží do krajiny nebeské. Toť byla pro nás noc veliká spásy naší, jejížto památku každoročně i my slavíme, kdykoliv hodně přistupujeme ku stolu Páně, požívající beránka velikonočního, nejsvětější tělo Páně, kteráž bylo za nás na kříži umučeno. — Tyto hody u stolu Páně o velikonoci jsou třetí slavností velikonoční. O kéž by všickni hodně hody tyto nebeské slavili!

II.

1. Kterak má u křesťanův hodně veliká noc býti slavena? Jakmile přiblížil se Židům veliký pátek přesnic, museliť starý kvas z domův vynésti; nesmělť ni kousek chleba kysaného býti v domě. Nové těsto nekvasené zadělávaly hospodyně a napekly přesných chleběv, když požívatí měli beránka velikonočního. Proto i doposud při mši sv. užívá se chleba přesného, nekysaného, ať Ježíš Kristus, ustanoviv při poslední večeři nejsvětější svátost oltářní, přesného užíval chleba. Právě tak napomíná svatý Pavel: Vyvrhněte vy křesťané starý kvas hříchův a nepravostí ze srdcí svých v době velikonoční, abyste byli nově ztropeni, jakož jste nenakvaseni. Vám jesti Kristus pravým beránkem velikonočním, kterýž dal sebe samého za nás na vykoupení, abyste byli novým stvořením beze všeho kvasu hříšného.

2. Chceš-li dle napomenutí sv. Pavla starý kvas ze srdce vyvrhnouti, prozkoumej svědomitě veškery záhyby srdce, uvaž myšlenky, žádosti, slova a skutky své; mnoho najdeš, kde třeba nápravy. Zlostným-li jsi a hněvivým, s bratrem svým nemůžeš-li se dohodnouti, se sousedem-li se nemůžeš porovnat, hle, toť známkou neomylnou, že v srdci tvém vévodí kvas pýchy a nadutosti. — Jsi-li nevrným, všecko-li po chuti tobě nejde, obchod-li či práce nějaká dosti užitku a zisku tobě neskýtá; hle, kvas lakoty v srdci tvém se usadil. — Proč tak rád bližního pomlouváš, buďsi při stole anebo při práci, a nerád nasloucháš, bližní-li chválen bývá? Hle, závist a zášť v srdci tvém co kvas starý trůní. — Proč tak podivně sobě vedeš vzhledem svých domácích, že doma nenalezáš radosti ani při dítkách ani při manželce a všecko jenom do hospody tě nutká? Hle opilstvím jsi nakvasen, byť bys i sebe více zapíral. Jako malým kouskem kvasu všecko zkysá, tak i tvůj hříšný návyk, byť i sebe byl nepatrnější, veškery život nakvasí, tak že nemilým a odporným staneš se Bohu a všem rozšafným lidem. O s takým kvasem nesmíš ku stolu Páně, abys přijal tělo Páně, nevinného beránka. Zkusíš sám sebe člověk, napomíná sv. Pavel, a tak z chleba toho jez a z kalicha pij. Kdo nehodně přijímá, odsouzení sobě jí a pije, nerozsuzuje těla Páně.

Slavnost-li velikonoční dobře chceš slaviti a starý kvas vyvrhnouti, obmyj srdce pravým pokáním, naprav, což's dobrého omeškal, vyrovnej se s Bohem a bližním, odumři zlému a budiž člověkem novým podlé vůle Boží. Tak slavíme velikonoce, praví sv. Pavel, ne ve starém kvasu hříchu, aniž ve kvasu zlosti a nestydatosti, nýbrž ve přesnicích nevinnosti a pravdy života svatého, života v pravdě křesťanského.

III.

Zázračnou měla moc krev beránka velikonočního, jížto Isralité prahy přibytkův v Egyptě znamenali, tak že anděl smrti pokojně přibytěk jejich minul. Zázračnější však byla krev beránka Božího, kterážto o druhé slavnosti velikonoční na dřevu kříže tekla, kterážto od věčného oprostila nás zahynutí. Této přesvaté krve stáváš se duše křesťanská účastnou, kdykoliv hodně ku stolu Páně přistupuješ. Blaze tobě, když anděl smrti přijde a prah k srdci tvému touto krví potřený nalezne. Ač tělo tvé ve prach se rozpadne, tvá duše nicméně věčně bude živa, jakož Pán zaslíbil slovy: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, já vzkřísím jej v den nejposlednější, aby živ byl na věky. Amen.

Pondělí velikonoční.

Ježíš v pravdě vstal z mrtvých.

Čtení ze skutkův apoštolských 10, 37—43.

Podivuhodně a zázračně Bůh všemoudrý a laskavý všecko řídí a spravuje; z neštěstí největšího blaho největší — z nekrutějšího bolu nevýslovnou připravuje radost. Tuto přeradostnou zprávu nám překrásně dosvědčuje utrpení a vzkříšení Ježíše Krista, jež sv. apoštol Petr ohlašuje, jak slyšeli jsme ve dnešním sv. čtení.

I.

1. Po mnohá tisíciletí vzdychali a toužili národové po zaslíbeném Spasiteli, prosiliť, aby vyrosilo jej nebe, a aby země se otevřela a vydala Spasitele. Nesčetné miliony lidí zemřeli, anižby Spasitele se byli dočekali. — Tu zrozeno v Betlémě dítě, andělé s radostí oznamují lidem, že narodil se Kristus Pán. Sv. Jan Křtitel Pána pokřestil a veřejně o něm vysvědčil řka: Ejhle beránek Boží, ejhle, který snímá hříchy světa; Ontě zaslíbeným Spasitelem. Otec nebeský vysvědčuje: Totoť jest můj milý Syn, toho poslouchejte. A Duch sv. ve způsobu holubice viditelně nad ním se vznáší, aby svět uznal jej Spasitelem. — Veškeré krajiny země zaslíbené prochází a všaký kročej láskou a dobrotou jest označen. Tak mocný byl ve slovu, jak nikdo před tím, tolik učinil zázrakův, že nikdy o nich nebylo slyšati. Zlým duchem posedlé pouhým uzdravoval slovem, na nemocné, jimžto nebylo pomoci, vzkládal ruce a uzdravení bývali ode všech neduhův. Ano i mrtvým rozkázal vstáti a vstali živi a zdraví. Vše to dělo se zřejmě, praví sv. Petr, vždyť vy mužové sami o tom víte,

od oné doby, kdy začal Jan křestiti, co dalo se v Galilei a v Judsku, zvláště pak v Jerusalemě. A všeho toho jsme my očití svědkové. Všickni spravedliví s jásáním Ježíše uznávali za Spasitele, leč farizeové, pokrytci, knížíata a starší lidu ho nenáviděli a hleděli, jak by ho usmrtili. O jaká to nešlechetná zaslepenost! Vy spravedlivého chcete usmrtiti, abyste sami bezbožně a neprávě mohli býti živi? Toť hříchem převelikým! — Vy zamýšlíte svatého usmrtiti, aby nebyl hříšnému žití vašemu na odpor. Tak nešlechetnost smýšlí! Zdaž pak Bůh takovou nepravost dopustí? Dopouští to někdy jeho tajuplná moudrost.

2. Hle, toho největšího dobrodince odsoudili k smrti, praví sv. Petr, a sice k smrti kříže, a ukrutně na dřevo kříže Pána přibili. Svázané provazy jako nejhorší lotr, zbičován jako největší zločinec, mezi dva lotry na kříž přibit, jakoby největším byl nešlechetníkem, nakloňuje Pán přesvatou hlavu a umírá. — Umřel a byl pohřben. Kterak to možná? — Což snad lhal anděl Gabriel, že Ježíš vykoupí lid israelský? — dokazoval Pán zázraky, že jest Syn Boží a Spasitel světa. — Anebo snad pravdu měli farizeové, zákonníci a starší lidu, když vytýkali Ježíši, že jest svůdcem lidu? — Hrůzné bylo by, kdyby smrtí jeho ukrutnou všecko bylo odbaveno, jak se nepřátelé jeho domnívali. Leč právě smrt jeho ukrutná byla začátkem jeho vítězoslávy. Doplněnoť na kříži, co proroci o Pánu předpovídali, vyplněnoť pak i to, co radostného a potěšného o Pánu bylo předpověděno, že povstane z mrtvých co vítěz přemocný a nesmrtelný nad smrtí a nad ďáblem. Bůh vzkřísil Ježíše, praví sv. Petr, dle přirozenosti lidské třetího dne (neboť co Bůh pravý z vlastní moci vstal z mrtvých) a dal nám ho viděti, neboť Pán v nebeské proměně se projevil, ne sice všem nevěřícím, jimžby patření naň neprospívalo, nýbrž nám svědkům apoštolům, kteří jsme prvě Bohem byli zvoleni; myť jsme po jeho vzkříšení s ním jedli a pili a očitě jsme se přesvědčili, že v pravdě vstal z mrtvých, a že skutečně jest živ. — Tak Bůh nejvyšší laskavý raní, leč i uzdravuje zase, dopouští umřítí, leč i znovu oživuje; a není, kdoby ujít mohl rukoum jeho. O jak potěšná a radostná jest pravda ona, jižto vzkříšení Páně nám hlásá. Zlatý lesk slunce následuje na smutnou a žalostnou nocí mrárotu.

3. Kristus, vítěz nad smrtí, přikázal nám radostné toto svědectví všem hlásati lidem, praví sv. Petr, a svědčiti, že Ježíš Kristus Nazaretský jest ustanoven Soudcem živých i mrtvých, a že ve slávě a moci přijde v oblacích k soudu, jakož před Kaifášem byl předpověděl. Poručil nám svědčiti, že jest zaslíbený Vykupitel, o němž všickni proroci svědectví vydávají, že ti, kteří v něj věří, dosáhnou odpuštění hříchův. Slavné vzkříšení Páně neomylně a nezvratně dosvědčuje, že právě jest jeho učení; jesti světlem víry naší, sloupem naděje a závdavkem našeho spasení. — Vše to poručil Ježíš sv. apoštolům a nástupcům jejich rozhlášovati až ku konci světa — poručil tolikéž i mně kázati a zvěstovati přeradostnou pravdu: Ježíš vstal z mrtvých a neumírá více; i my vstaneme z mrtvých a věčně s ním žítí budeme, nábožným-li životem staneme se hodni života věčného. — Tuto pravdu přeradostnou třeba zevrubně rozložití.

II.

1. Jakož Pán v pravdě umřel, taktéž v pravdě vstal z mrtvých. Urputní nepřátelé Pána odsoudili k smrti, a sotva mohli se smrti jeho dočkati. Stojíce kolem kříže neodešli odtud, pokud neviděli, že Pán naklonil hlavu a vypustil duši.

Přesvědčení o smrti jeho přicházejí k Pilátovi s prosbou, aby zapečetil a stráží opatřil hrob Ježíšův, aby snad přátelé jeho neukradli mrtvého těla. Vše dopodrobna po vůli jim učiněno. — Pilát dovoluje, aby Josef z Arimatie a Nikodem mohli mrtvé tělo Páně pochovat; leč vojíni, kteří u kříže stáli na stráží, pevně se napřed o smrti přesvědčili, než dopustili, aby snato bylo tělo Páně s kříže. Lotrům po pravici a po levici, kteří ještě žili, přelámali hnáty, aby tak byli usmrceni, Ježíše pak našli již mrtvého a proto nezlámali mu kostí. Přece však vojín jeden ostrou hrálí (kopím) bok Pánu probodl a srdce nejsvětější otevřel; — leč Pán nepohnul se více, toliko krev a voda vytekla z rány na svědectví, že Pán v pravdě jest mrtev. — Přátelé sňali Pána s kříže, a pečlivě patřili na zsinalé ruce i nohy jeho; a když přesvědčili se, že není v těle mrtvém ni jiskry života, pomazali tělo vonnou masťou, obalili do tenkého plátna a pohrobili, přivalivše ku hrobu kámen veliký velmi. Nepřátelé kámen zapečetili pevně přesvědčení, že jest mrtev a že nežije více. — Leč popatřte!

2. Třetího dne na úsvitě, kdy živé duše nebylo v zahradě u hrobu kromě vojákův, kteří hrob ostříhali, se jako bleskem země všemohoucností Boží zatřásla — podivná objevila se záře — kámen se odvalil — vojáci přestrašeni patří, kterak mrtvý Ježíš ožil — vidí, kterak v záři jasné z hrobu vychází, prchají strachem ode hrobu a rychlou donášejí nepřátelům zvěst, jak slavně vstal z mrtvých onen, jež pohrobeného ostříhali. — Hle, tak nepřátelé Kristovi co první nezvratné svědectví o vzkříšení Páně postavili vojáky, kteřížto hlásali, že Kristus vstal z mrtvých a žije. Nepřátelé Kristovi nevědí jiného, leč podplatiti vojáky, aby svědčili, že, když v noci zesnuli, přišli uředníci a ukradli tělo jeho. Leč kdo takové nerozumné lži uvěří?

Druhým věrohodnějším důkazem vzkříšení Páně jsou nábožné ženy, kteréžto časně ráno v neděli odebraly se ku hrobu, aby tělo Páně drahými mohly pomazati masťmi. Kdo odvalí nám kámen ode dveří hrobových, tak rozmlouvají vespolek, byt veliký velmi. A sotva že přišli blíže, tu nalézají hrob otevřený, ve hrobě nalézají plátna pečlivě svinutá a na pravou stranu položená, rozeznávajíť i místo, kam tělo Páně bylo položeno, diví se a v ustrnutí zůstávají státi, an tu pojednou zří anděla v rouchu bílém, od něhož radostnou zaslechly novinu. Proč hledáte živého mezi mrtvými? Vstalť jest, není ho tuto. Hle místo, kdež byli jej položili. Přesvědčeny o tom, že v pravdě Pán vstal z mrtvých, jakož byl sám zaslíbil, kvapí rychle, aby apoštolům radostnou novinu zvěstovaly. Leč tito jim nevěří a tvrdošíjnou nevěrou jsou nám i oni právě třetím důkazem vzkříšení Kristova.

Sv. Petr a Jan na slova, jež byli od žen zaslechli, spěchají ku hrobu. Jan, mladší nežli Petr, kráčí rychleji a spíše přichází ku hrobu, leč vejít ve hrob se neosměluje. Petr kvapí za ním a tu teprve do hrobu vchází. Vše nalezeno tam tak, jak byly ženy zvěstovaly, že pak Pána tam nenalezli, navracují se k ostatním, aby zvěstovali jim, co viděli. V také rozmluvě pojednou Ježíš zavřenými dveřmi k nim vchází, stojí uprostřed a pozdravuje jich: Pokoj vám! Nebojte se, já jsem! Ve strachu neví apoštolové, v pravdě-li to Ježíš, či nějaký přízrak. Vizte, praví Pán, ruce a nohy mé, žeť já jsem; vždyť duch kostí a masa nemá, jakož u mne vidíte, že mám. Podejte mně něco k jídlu, abych přesvědčil vás, že já jsem to. A když Pán zároveň s nimi stoloval, tu přesvědčili se, že v pravdě vstalť z mrtvých a žije. Radostí neví apoštolové, co počítí, an tu pojednou Pán rychle zmizel. Sotva že z první radosti trochu sobě pooddechli, tu přicházejí na večer dva z učeníkův, kteříž byli v městě Emaus, veselou nesouce zprávu, že s Mistrem cestou mluvili, a kterak

poznali ho v lámání chleba. A tu i ostatní vypravují jim, že Pán žije, že vstal z mrtvých.

Nedosti ještě na důkazu, jež dává nám deset sv. apoštolův; čtvrtým nevýratným důkazem vzkříšení Kristova musí býti jedenáctý ze sv. apoštolův, Tomáš, kterého nebylo mezi ostatními, když Pán poprvé se byl zjevil. Vypravují mu radostnou novinu o vzkříšení Páně, leč Tomáš odpovídá: Pokud neužřím ran a nevložím prst v bok, neuvěřím. V pravdě, nevěra jeho oporou jest víry naší, praví sv. Augustin. Osmého dne zjevuje se Pán na novo a praví Tomášovi: Vlož prst v bok můj a viz ruce mé a nebuď nevěřícím, nýbrž věřícím; neboť blahoslaveni jsou, kteří neviděli, a uvěřili.

Pátým důkazem vzkříšení Páně jest více než pět set lidí, jimžto Pán v Galilei se zjevil; a nad to Pán neopustil svých věrných potud, pokud dostatečných nedal jim o všem důkazův, a po čtyřicet dnův žil se svými, rozmlouvaje s nimi o království Božím. Dříve než na hoře Olivetské vstoupil na nebesa, rozkázal sv. apoštolům radostnou zvěst o jeho vzkříšení všem hlásati národům. Proto sv. Petr v Jerusalemě před nejzarytějšími jeho nepřátely, sv. Tomáš na východě, sv. Pavel na západě, sv. Ondřej na severu a sv. Jakub v jižních krajinách radostnou zvěst o zmrtvých vstání hlásali. Pro svědectví toto byli strašně mučeni, vsazeni do žaláře a vedeni na smrt: leč sv. apoštolové na hořící hranici jako na kříži mužně a s neohroženě hlásali, že, ač Pán pro nás umřel a byl pohřben, třetího dne nesmrtelný vstal z mrtvých. Že Kristus vstal z mrtvých, o tom dostatečně vydávají svědectví sv. mučéníci, to věří a vyznávají miliony lidu věřícího, kteřížto ve přeradostné době velikonoční ze vzkříšení Páně přeslavného se radují. Radujmež se i my, že s Ježíšem věčně žítí budeme, života-li věčného hodnými se staneme. Pravda tato jest druhým radostným alleluja velikonočním pro nás.

3. Kdykoliv mrtvé do hrobu pochováváme tělo, tu pro věčnost rozséváme. Zrno nebývá-li zaseto, zůstává samo, praví Ježíš, shnije-li však, hojného donáší užitku. Černý pahrbek, jakýž nad hrobem se klene, z jara se rozzelená, a první travička, kteráž na něm se ujme, praví: Hle, tak i tělo, kteréž do země bylo vseto, opět vzejde. První růže, kteráž na hrobě se objeví, radostnou donáší novinu, že zemřelého opět živého spatříme. Tuto radostnou zvěst nám všaký tvor hlásá. Ano i srdce naše žela živu býti, a proto tak smrti se hrozí. Srdce touží, rozum chápe, což neskončeně moudrý a dobrý Bůh tolikéž vyplní, že totiž tělo naše na věky neshnije. Spravedlnost Boží sama tomu nasvědčuje, že Bůh i tělu našemu zaslouženou určí odměnu, což na světě zřídka bývá možno. Kde byla by odplata poustevníkův za jich tuhé posty? — Kde dostalo by se zadostučinění spravedlivým a zbožným chudasům, kteří nepoznání v zemi hnijí? — Kde dostalo by se zaslouženého trestu opilecům a chlipníkům? — Spravedlnost Boží nás učí, že v budoucím životě věčném. Tohoť spravedlnost sama se dožaduje, a i kdyby zjevení nebylo Božího, nemožno v tom ohledu přirozeným rozumu požadavkům nic vytykati.

V zákoně starém nebál se Job trpělivý smrti a pravil: Vím, že Spasitel můj živ jest, a že poslední den vstanu z mrtvých, a že odín budu opět koží svou a v těle svém užřím Boha svého. Tato naděje složena jest v srdci mém. Hle, tato slova Jobova zřejmě svědčí o Ježíši, Spasiteli našem, kterýžto za nás umřel a slavně z mrtvých vstal. Ježíš jest našeho vzkříšení zřejmým důkazem. Já jsem život a vzkříšení, praví Pán. Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude. Jáť jej vzkřísím v den

poslední! Zajisté, zajisté pravím vám, že přijde hodina, ano již jest, že všickni, kteří jsou v hrobech, slyšeti budou hlas Syna Božího, a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení života, ti pak, kteří zle činili, na vzkříšení soudu. Kdyby duše naše umřela, proč by byl Ježíš za ni umřel? Kdyby tělo naše vezdy ostati mělo v hrobě, proč by byl Pán vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa? V domě Otce mého hojně jest příbytkův. Kdyby tak nebylo, byl bych vám pověděl, neboť jdu, abych připravil vám místo. Já zase přijdu a vezmu vás k sobě, abyste, kde já jsem, i vy byli. Toť jest vůle Otce mého, kterýž mne poslal, aby každý, kdo vidí Syna a kdo v něj věří, měl život věčný, a já vzbudím jej v den poslední. Alleluja! Ježíš zaslíbil svým věrným život věčný, jež jim také udělí — udělí i nám, Ježíše-li vezdy pevně se přidržíme.

4. Vstaneme jednou z hrobu, leč jak? — Jak žijeme, tak i umřeme, a jak umřeme, tak také vstaneme z mrtvých. Jdeš-li, rolníku, rozsévat pšenici, nejlepší zajisté vybereš zrna; neboť, kdybys zrna rozséval snětivé, koukol tobě naroste. Proč tedy tolikéž se nepřičiníš, aby tělo tvé při smrti dobrým bylo zrnem? Očekávámeť našeho Spasitele Ježíše Krista, kterýž by naše porušitelné tělo proměnil, učí sv. Pavel, a připodobnil je svému tělu neporušitelnému. Neboť jelikož věříme, že Ježíš umřel a vstal z mrtvých, taktéž Bůh i ty, kteří v Ježíši zesnuli, vzkřísí. O blaze nám, zrnem-li neporušeným jsme Ježíše Krista! Porušitelné ukládá se tělo, aby vstalo neporušitelné. Neslavné a porušitelné klade se v lůno země, a slavné a bez porušení opět povstane. Tu vyplní se, co předpověděno písmem svatým. Smrt jest zmařena, přemožena. Kde jest, o smrti, osten tvůj? Kde vítězství tvé, o peklo?

III.

Když ženy rozžalostněné ku hrobu dospěly, užřely anděla v bílém rouchu, kterýžto jim pravil: Proč hledáte živého mezi mrtvými? Vstalt jest, není ho tuto. Proč hledáš tu, vdovo zarmoucená, manžela zesnulého — manželi opuštěný, manželku věrnou ve hrobě? Proč kvílíš, synu, na hrobě otcově, dcero, na rově matky zesnulé? Proč roníš slzy pro sestru, bratře, proč, sestro, pro bratra zemřelého, ježto v černý položili země klín? Není ho tuto, duše jest na pravdě Boží, jedině trocha hlíny a popele po zesnulých ve hrobě pozůstala. Povznes zrakův svých do výše nebeské, tam tobě milení zesnulí přebývají. Za nedlouho snad i ty budeš jich následovati. — Tam, dá Bůh, opět se shledáme, a kéž by šťastné bylo shledání naše; když slavně jednou jako Spasitel náš Ježíš Kristus vstaneme z mrtvých. Amen.

První neděle po velikonoci.

(Bílá neděle.)

Ježíš pravý Bůh a člověk, vojevůdce náš nebeský.

Čtení z listu sv. Jana apoštola 5, 4—10.

Bílou nedělí zove se neděle dnešní, neboť připomíná nám osmero šťastných dnův prvních křesťanův, kteřížto, poznavše učení Ježíše Krista, ve jmenu jeho pokřestěni byli. Na bílou sobotu byvše v koupeli křestu sv. ode všech očistěni hříchův, oblečeni byli v roucho bílé, významné to znamení čistoty na křtu sv. dosažené. Po celých osm dní významný oděv onen nosili a prvou nedělí po velikonoci oděv onen odložili, proto se neděle první po velikonoci nazývá neděle bílá, a připomíná nám, žeť jsme kdysi také my oděv onen nepoškořný oblekli, a přihlásivše se ku práporu Kristovu, pod praporem tímto o království nebeské zápasiti začali. Ježíš, pravý Bůh a spolu člověk, jest vůdcem naším, my pak vojínové jeho. O kéž bychom také pod mocným tímto vojevůdcem nad marnivým zvítězili světem, jakož učí nás sv. apoštol Jan ve překrásném listu svém, ježž právě jsme četli!

I.

První vojínův povinností jest, vůdce svého dobře znáti, aby mohli naň se spolehnouti a věrně ho poslouchati. Dobře znáti Ježíše musíme i my křesťané, neboť: Tenť jest život věčný, praví sám Pán, aby poznali tebe Otce, a jehož jsi poslal, Ježíše Krista. — Nenít člověka pod sluncem, kterýž by byl lépe Ježíše znal, nad Marii matku Boží a sv. Jana, miláčka a přítele Ježíšova nejvěrnějšího, jemuž Pán nejhlubší zjevil tajemství. — Napsalť sv. Jan překrásné evangelium, tajné zjevení neboli apokalipsi, a tři překrásné listy, z nichžto v prvním se dočítáme, jak máme víru v Ježíše Krista zachovati a jako Ježíš svět přemáhati.

1. Nejmilejší, píše sv. Jan, nespolehejte se příliš na svět a lidi, neboť jedině ten, kdo z Boha skrze svátost křestu sv. jest zrozen, přemáhá svět a všeliké žádosti světské; a přemáhání toto děje se vírou sv., žijeme-li podle této víry sv. Kdo však jest první z Boha, jakož víra naše sv. nás učí? Kterak pak víme, že jest Ježíš Kristus pravý Syn Boží a Spasitel světa?

2. Ježíš pro vojíny své dvojaký křest určil, dle něhož se i praví jeho učenci poznají, věrnými-li jsou jeho vojíny. Kristus přišel skrze vodu, když v řece Jordaně od sv. Jana Křtitele byl pokřestěn. Vysvědčiltě Otec nebeský, že Ježíš Kristus jest jeho přemilý Syn, a Duch sv. viditelně ve způsobu holubice na Pána sestoupil. To bylo svědectví, jež vydal Otec nebeský o Synu svém u vodě. Druhým svědectvím byl křest krve, jižto Pán na dřevě sv. kříže prolil, kdy země se třásla, slunce se zatemnilo, skály se pukaly a veškerá svědčila příroda, že Kristus jest Syn Boží, kterýž nepřišel toliko u vodě, nýbrž u vodě a krvi, aby vyučil nás, jak i my musíme netoliko býti pokřestěni, nýbrž také mileradi trpěti, s Kristem-li chceme věčně se radovati. Tomu apoštolové nemohli zprvu srozuměti a proto rozprehli a skryli se, když uzřeli Ježíše ve křtu krve mnoho trpěti a umíratí. Leč Duch svatý, kterýž

o letnicích rozum jejich osvětlil, zřejmá vydal svědectví, že Ježíš jest pravý Syn Boží a Spasitel světa. Poznalit osvěceni Duchem sv., že musíme i oni s Ježíšem, vůdcem svým, trpěti, věčně-li chtějí s Kristem se radovati. — O přeradostným to zajisté naučením i pro nás, velepotřebným v tomto slzavém údolí!

Troje má Pán svědectví v nebesích, že pravý jest Syn Boží a Spasitel světa, praví sv. Jan: Prvé svědectví vysvědčil Bůh Otec, kterýžto seslav Krista na svět, při křestu v Jordaně všemu světu osvědčil: Totot jest můj milý Syn, toho poslouchejte. Druhým svědectvím jest Kristus sám, on Slovo, jakož nazývá jej sv. Jan ve svém evangelium. Čemu slovy vyučoval, to také dokazoval skutky a svými zázraky. Co byl předpověděl, to se naplnilo, co zaslíbil, to také splnil. Zázraky Pán dosvědčoval, že jest Syn Boží a zaslíbený světa Spasitel. Proto pravil: Mně-li nechcete uvěřiti, věřte alespoň skutkům, kteréž činím, onyť svědectví vydávají o mně. — Třetím svědectvím Pánu Ježíši jest Duch sv., kterýžto při křestu nad Pánem se ukázal a o letnicích na apoštoly ve způsobu ohnivých sestoupil jazykův. Osvěceni Duchem sv., pravověrní křesťané věrně a neomylně věřili, že Ježíš jest Syn Boží a Spasitel světa. Leč veškero toto troje svědectví v jedno dá se zahrnouti: tři jsou osoby, jeden pak toliko Bůh.

4. Jakož Pán Ježíš pravý jest Bůh, tolikéž i pravý jest člověk, počat z Ducha sv., narozen z Marie Panny, kterýžto sestoupil na svět, aby za nás trpěl a umřel. Proto jsou také na zemi tři, kteří svědectví o něm vydávají, praví sv. Jan: Duch, voda a krev. Duše Ježíšova smutná byla na hoře olivetské až k smrti, trpělať duše Ježíšova dle lidské přirozenosti velikou úzkost a zármutek, až odporučil Pán na kříži ducha svého do rukou nebeského Otce. Druhým přirozenosti lidské svědectvím byla voda, v nížto byl pokřtěn, a třetí krev jeho, jižto za nás vylil, a kteráž zřejmě vysvědčuje, že Ježíš byl Syn Boží a spolu člověk pravý. A troje toto v jedno v Kristu jest spojeno, kterýžto dvě má přirozenosti, božskou a lidskou, obě pak v jednotě osoby božské nerozlučně jsou spojeny.

5. Dle obyčejného zvyku dvou svědkův jedině jest třeba, tři-li jsou, nad potřebu jest, abychom uvěřili, co dotvrzují, jinak-li svědkové tito jsou věro- a pravdohodní. Lidské-li svědectví přijímáme, praví sv. Jan, tím spíše věřiti musíme, co Bůh vysvědčuje o Synu svém, že jest pravý Bůh a spolu člověk, neboť svědectví Boží větší jest, nežli svědectví lidské. A šťasten onen, kdo věří v Syna Božího; onť svědectví Boží má sám v sobě, žije-li dle víry svaté; onať mu svědectví vydává, že z Boha jest, jakož sám Ježíš svědčí: Učení mé není mé, nýbrž toho, který mne poslal. Bude-li kdo vůli mou plniti, pozná, z Boha-li jest, anebo já-li sám od sebe mluvím. O kéž by víra pravá v Ježíše v nás ožila, a kéž bychom i my šťastně s Ježíšem svět přemohli, a ve jménu jeho odpuštění dosáhli hříchův!

II.

1. Čím však lze víru v Krista oživiti? Svědomitým a věrným přemýšlením a plněním vůle Boží. Čtemeť ve skutečích apoštolských, že komorník královny Kandaces vracel se z Jerusalema do kraje rodného a že četl po cestě knihu proroka Isaiáše. Duch sv. učinil, že připojil se k němu Filip, učeník Ježíšův, otazuje se ho, rozumí-li, co čte? Jakž mohl bych rozuměti, nemaje nikoho, kdoby mně písmo vyložil, odpověděl poutník. Prosím tě, rei, o kom prorok mluví, an píše: Jako beránek

veden byl k zabití, a jako ovce tichá jest, když strihána bývá, taktéž neotevřel úst svých. Hle, vece Filip úředníku královskému, právě toto proroctví se naplnilo na Ježíši Nazaretském. On, Syn Boží, učiněn člověkem, nevinen trpěl a umřel za nás, vykoupil nás, učiniv nás dítkami Božími, aby všickni, kteří v něj věří a jsou pokřtěni, věčně byli spaseni. Nasloucháním a přemýšlením o naučení tomto ožila víra pravá v nitru královského služebníka; uvěřil v Krista Ježíše a pravil Filipovi: Hle, tu jest voda, co vadí, abych byl pokřtěn? I odvece Filip: Celým-li srdcem věříš, můžeš býti pokřtěn. Dvořenín vece: Věřím, že Ježíš Kristus jest Syn Boží. I sestoupili s vozu. I byl pokřtěn od sv. Filipa, načež sv. Filip zmizel; královský dvořenín pak celý rozradován další konal cestu. — I my na křestu sv. přihlásili jsme se k víře Pána Ježíše; kéž víra tato v nás nevyhyne, přemýšlejmež o naučení Páně, oživujmež víru svou, a pevně mějme v paměti, že Syn Boží Ježíš Kristus jest dle své Božské přirozenosti od svého Otce nebeského od věčnosti zplozen, jakž Otec nebeský sám praví: Ty jsi můj Syn, já dnes zplodil jsem tebe. Sv. Jan nazývá Pána Ježíše Slovem, jelikož Bůh vyplnil skrze Pána Ježíše zaslíbení neboli slovo, jež prvorodičům v ráji mluvil, že pošle pokolení lidskému Vykupitele. Právě o Pánu Ježíši dosvědčuje sv. Jan: Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo. Skrze ně všechno učiněno jest.

1. Ježíš Kristus jakožto Syn Boží jest věčný, všemohoucí, nejvyšší spravedlivý a milosrdný, nejvyšší dobrotivý a dokonalý, dle přirozenosti Boží ve všem Otci nebeskému roven, jakož sám učí: Já a Otec jsme jedno. Kdo mne vidí, vidí i Otce. O jak pevně zakotvena může býti nádeje naše v Ježíše, Boha všemohoucího, Spasitele a Vykupitele našeho! — Nad to Ježíš jest tolikéž i pravý člověk, nám ve všem roven, vyjma jediné hřích.

2. Hříchem prvopočátečným byla přirozenost lidská pokálena, rod lidský ku věčné určen zátatě, nebyloť pomoci a přispění odnikud. Slitovalť se Bůh nad pokolením nešťastným, a Syn Boží opustil slávu Otce svého, aby nás vykoupil a ztracené dítky Boží opětně k Bohu pozvednul, stal se člověkem a veškeré tísně naše vzal na sebe. Strádalť mnoho již co nemluvně, odchován v nouzi a chudobě; vlastníma rukama vydobýval sobě vezdejšího chleba, trpěl hlad a žízeň, horko a zimu, bylť svázán, bičován, k posledu i na kříž rozpiat, až oddělila se duše od těla, anť Pán hlavy naklonil a umřel. Sám sebe zmařil, učí sv. Pavel, vzav na se podobu služebníka, k podobenství lidí učiněn a v způsobu nalezen jako člověk. Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až do smrti, smrti pak kříže. Ježíš přirozenost lidskou s přirozeností Božskou sloučil v jednotě Božské osoby, přirozenost naší po vzkříšení svém sebou do nebe povznesl a tímto přirozenosti naší povýšením nám udělil právomoc, že jsme dítkami Božími, dědici života věčného, a že i přirozenost naše v nebesa bude povznešena. Vše to Pán učinil z pouhé k nám lásky. O jak hoden jest Pán, abychom rovnou milovali jej láskou, abychom ve víře jeho sv. žili a umřeli!

3. Kterak lze pravou a živou v Ježíše osvědčiti víru? Popředně veřejným vyznáním, že pravověrnými jsme křesťany. V prvních dobách křesťané veřejně víru svou osvědčovali a vyznávali a volili raději umřítí, nežliby zapřeli Ježíše a víru svou sv. Mučníci pevnou vírou svět přemohli a dosáhli vítězstvím koruny života věčného. Jak mnoho jest mezi námi křesťanův netečných, kteřížto u přítomnosti jiných lidí za znamení sv. kříže se stydí, kteřížto hanbí se, mají-li na hlas se modliti anebo před nejsvětější svátostí oltářní pokleknouti! Kdo mne zapře před lidmi, toho

i já zapřu před otcem svým, jenž jest na nebesích. Kdo pak mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým nebeským. Srdcem věří se ku spravedlnosti, ústy pak děje se vyznání ku spasení.

Živá v Ježíše víra ukazuje se tolikéž věrným učením jeho plněním. Ne každý, kdo mně říká: Pane, Pane! vejde do království nebeského, učí Pán Ježíš, nýbrž kdo plní vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského. Nové přikázání dávám vám, praví Pán, abyste se vespolek milovali, jakož i já miloval jsem vás, dle toho poznají lidé, že jste moji učenci, budete-li se vespolek milovati. Vy jste přátelé moji, budete-li činiti, cožkoliv jsem přikázal vám. Také jednání pravou osvědčuje víru. Jinak opětně jeví se živá víra v Ježíše pevnou nadějí v Božské jeho přispění. Bude-li víra vaše pevná, praví Pán, zajisté pravím vám, řeknete-li této hoře: vrhni se do moře, a nebudete-li pochybovati v srdci svém, nýbrž pevně věřiti, že se vyplní, co pravíte. Pravím pak vám: že, začkoli prositi budete nepochybujece, dosáhnete zajisté a stane se vám. Dokladem nezvratným toho jsou sv. apoštolové a první křesťané. Na jejich důvěrnou modlitbu a přímlovu chromí chodili, slepí viděli a mrtví z mrtvých vstávali. Proč nám podobně se nestává? Jelikož řídká jenom jest mezi námi pravá a živá víra v Ježíše Krista, neníť u nás naděje pravé, proto také neprosíme s důvěrou a nebyváme vyslyšeni.

Pravá v Ježíše víra ukazuje se nad to následováním šlepečí Kristových, zvláště pak utrpení jeho, jež dle přirozenosti lidské snášel. K tomu jste povoláni, praví sv. Petr, jelikož Kristus trpěl za vás, zanechav vám příklad, abyste i vy následovníci byli šlepečí jeho. On hříchu neučinil a lešť nebyla nalezena v ústech jeho; nezlořečil, když mu zlořečili; když trpěl, nehrozil, nýbrž vydal sebe samého tomu, kterýž nespravedlivě jej soudil. Pamatujte na mou řeč, praví Pán, kterou mluvil jsem vám. Neníť učeník nad Mistra. Pakli mne pronásledovali, i vás pronásledovati budou. Budete v nenávisti u všech pro jméno mé. V trpělivosti získáte duše své. Pevné-li naděje se nám nedostává, pak i živé v Ježíše víry v nás nikterak není v Ježíše, vojevůdce našeho. Nikdy neříkej: Bůh o mně neví, anť tak velmi mnoho musím strádati. Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje, a bez trestu nenechá toho, koho za dítko své přijmouti chce. Nemusel-liž Kristus trpěti a tak vjít do slávy své? Kříž Kristus Pán pro nás nesl, leč i každému z nás kříž nabízí. Kráčíť Pán před námi s křížem do života věčného, vyzýváje nás zároveň: Kdo chce za mnou přijít, zapři sám sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne. Kdo nebere kříž svůj a nejde za mnou, nemůže býti mým učníkem. Za Ježíšem, vojevůdcem, musíme kráčet, avšak nejenom na horu Tabor, horu radosti, nýbrž i k poslední večeři, ano i na horu olivetskou, horu úzkosti a žalosti, ano i na Golgotu, horu muk nevýslovných a smrti překrutné. Bude-li Pán vojevůdcem nám v utrpení a kříži, bude i v radosti a veselí nám králem. Jedině cestou utrpení možno jít za Ježíšem život věčný.

III.

Když sv. Polykarpa, proslulého biskupa, pohané jali a právě na bílou sobotu do města Smyrny přivedli, tu místodržitel tamnější sv. muže přemlouval, víru-li svou zapře a Ježíši zlořečiti bude, že ihned na svobodu bude propuštěn. Hruža obešla svatého starce a svůdníkovi ošemetnému v ten odpověděl smysl: Už šest a osmdesát

let Ježíši sloužím a nikdy doposud nic zlého mně neučinil, jakž mohl bych Ježíši zlořečiti, králi a Spasiteli svému? — Jak odvažuješ se mne k tomu nutiti, nevíš-li, že jsem křesťan? Mám dravou zvěř, vece místodržitel; zvěři dravé předhodím tebe, jinak-li sobě neusmyslíš. Ať jen dojde zvěř dravá, nevím, proč měl bych jinak sobě usmysliti, odvece sv. Polykarp, a nad to milerád z tohoto údolí slzavého budu se bráti. Nedostačí-li tobě dravá zvěř, mám pro tebe také uchystaný oheň, neobrátíš-li se — vece pohanský vladař. Ty hrošíš mně ohněm, který za hodinu uhasne, nedbáš ale ohně onoho, který uchystán jest hříšníkům, a kterýž nikdy neuhasne. Po tomto neohroženém vyznání víry svaté odsouzen sv. Polykarp, aby za živa byl upálen. Rychle snešena velká hranice dříví, a s radostí a chvatem biskup sv. na hranici vstoupil. Chtělť přivázati jej ke kolu, leč sv. Kristův vojín nedal se přivázati řka: Nechtež mne, ten který mně přispěje, abych záru nepodlehl plamenům, on udělí mně milosti, bych i bez vašeho přičinění blaze mohl dokonati. Stanuv na hranici, pozvednul zrakův k nebesům a takto hlasitě se modlil: Hospodine, Bože všemohoucí, Otče milého tobě Syna Ježíše Krista, skrze nějž jsme tebe poznali, chválím a velebím tebe za den a hodinu, v nížto omilostnil jsi mne býti v počtu sv. mučnickův a píti kalich utrpení Páně. Kež byl bych tobě dnes milou obětí, jakož jsi mne k tomu určil. Ctím a velebím tebe s Ježíšem Kristem, věčným veleknězem, tvým Synem přemilým, v němžto budiž tobě a Duchu sv. čest a chvála na věky věkův. Amen. Sotva že sv. Polykarp modlitbu svou ukončil, již vidna byla liša na hranici; leč plamen jako světlojasné roucho světce obdává, anižby mu uškodil. Posláno pro kata, aby mečem světeci svatou skolil hlavu. Krev, kteráž se vyprýstila, úplně plameny zahasla, duše pak vznesla se ku Kristu vojevůdci nebeskému, jemuž sv. Polykarp žil i umřel. — I nám není dáno jiného jména pod sluncem, v němž mohli bychom dojíti spasení, jedině jméno Pána našeho Ježíše Krista. Tobě, o Ježíši, chceme žíti, tobě i umříti, ano tvoji chceme býti v životě i ve smrti. Amen.

Druhá neděle po velikonoci.

Ježíš jest náš Spasitel.

Čtení z I. listu sv. Petra 2, 21 — 25.

Zle vedlo se kdysi lidem, jež před dávnými časy Turci zjímali a jako nerozumnou zvěř u vyhnanství vedli. Prodání za otroky a obtížení otrockými pouty, museli ubozí těžko pracovati, při skrovné a nedostatečné stravě nesmírné nésti tísně a v noci na zvlhlé spáti slámě. Přálíť sobě umříti, aby smrtí zbaveni byli krutých okovův otrockých, nebyloť pro ně naděje vysvobození nižádné. Přišel-li někdy soukmenec a za ubohého otroka složil-li výbavu, anebo vojínové křesťanští ve válce-li nevěřící Turky přemohli a otroky osvobodili, o jaké tu bylo radosti, jakého plesání pro ubohé vězně; bylť ten den radostnou jim velikonocí! — I my byli jsme v otroctví ducha pekelného zaprodáni a pouty hříchův nesčetných ukováni. Přišel laskavý Ježíš, stav se bratrem naším, přemohl jako vítězoslavný vojín peklo, dábla a hřích, vykoupil nás smrtí svou, vyprostil předrahou krví, učinil nás milými dětmi Božími, přemilý a přelaskavý Spasitel náš, jak sv. Petr v dnešním listu dosvědčuje.

I.

1. Sv. apoštol Petr, hlava všech apoštolův, skála, na nížto Pán církve svou vzdělal, psal křesťanům dvě listův, snaže se utvrditi víru jejich a potěšiti je v kříži. Nejkrásnější vzor utrpení jim doporučuje slovy: Nejmilejší! Kristus trpěl za nás, vám zanechav příklad, abyste následovali šlepci jeho. — Obraz trpícího Spasitele musí tudíž i nám v útrokách nejvydatnější býti útěchou, od Ježíše ukřižovaného trpělivosti musíme se učiti.

2. Mnoho lidí na světě strádá a trpí, leč i velmi sobě stěžují a reptají, čímž všeliké zbavují se zásluhy; zřídka kdo vzpomene sobě, že to, co trpí, také zasloužil, málo kdo pomýšlí na Ježíše, jak nevinně a přece nicméně bez reptání všecko trpěl. Na Ježíše ukazuje sv. Petr, an dří: Kterýžto hříchu neučinil, aniž jest nalezena lešť v ústech jeho. Když tudíž nevinný Ježíš tak mnoho trpěl, smíme-liž my hříšníci reptati v utrpení?

3. Neníť horšího, jako když člověk netrpělivostí útrapy své ještě zvětšuje, zásluhy pak úplně se zřídka, kdykoliv totiž zlořečí, jiné obviňuje a tak s nevolí kříž těžším sobě činí. Tak nejednal Kristus Pán, praví sv. Petr: Kterýžto, když mu zlořečili, nezlořečil, když trpěl, nehrozil: ale vydával se soudícímu ho nespravedlivě. — Jakž ale my rádi se vzpíráme, někdo-li nám ublíží! Zlořečíme a hněváme se, až hrůzno jest poslouchati. To nedobře jednáme, bratři a sestry milé!

4. Proč však Kristus trpěl? Trpěl a umřel pro nás; utrpení jeho cenou jest našeho vykoupení, smrt jeho věčným jest nám životem, jeho předrahá, prolitá krev jest cenou výkupného našeho. Kterýžto hříchy naše dle slov sv. Petra na svém těle sám vnesl na dřevo, jak předpovídal prorok Isaiáš. Proto musíme i my hříchům odumřiti a zanechavše života neslechetného pravým žiti životem křesťanským. Jehožto zsinlosti, praví sv. Petr, uzdraveni jste; varujtež se, abyste hříchem opětne neporanili duší svých. — Tak jest Ježíš Spasitelem naším.

5. Nad to Ježíš jesti náš nejvyšší pastýř a velekněz duší našich dle nauky sv. Petra, kterýžto praví: Byliť jste jako ovce bloudící, ale nyní obrázení jste k pastýři a biskupu duší svých, k Ježíši totiž Spasiteli. — Chceme-li dobrými pastýře nebeského býti ovce, musíme věrně Ježíše následovati a zásluh jeho státi se účastni a nikdy nesmíme zapomenouti, že on nás vykoupil a spasil, a že velebiti a chváliti musíme Pána co Spasitele a Vykupitele svého.

II.

V jamu hlubokou a temnou jsme všickni hříchem prvopočátečným padli. Rozum náš zatemněn, vůle oslabena, obraz a podobenství Boží pokáleno na duši naší. Nebyliť jsme Bohu milí, nýbrž byli jsme dítkami hněvu a zahynutí věčného. Bůh pak miloval svět tak, že dal jednorozeného Syna svého, aby každý, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný. Neposlalť Bůh Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž aby spasen byl svět skrze něho. Jestliť Ježíš Spasitelem a Vykupitelem naším, kterýžto přišel:

1. Aby naučil nás Boha znáti a jemu věrně sloužiti. Byloť lidem naučení tohoto tak třeba, jak slepému milých paprskův slunečných. Neznalíť lidé Boha, ni cíle,

k němuž jsou stvořeni, neznali ku věčnosti cesty pravé, aniž co na věčnosti jich čeká; tíži hříchův a záhubu věčnou pociťovali, leč kde hledati útěchy a smíření, nikterakž nevěděli. Protož Bůh po Mojžíšovi zaslíbil: Učitele jim zvolím z prostřed bratří jejich a vložím slova svá v ústa jeho, a on mluvití bude k nim všechno, cožkoliv přikáží jemu. Tímto učitelem zaslíbeným jest Ježíš Kristus sám, jak sám praví: Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřijde k Otci, jediné skrze mne. Já jsem světlo světa (svým učením svět osvěcuji), kdo mne následuje, nechodí ve tmě (nevědomosti), nýbrž má světlo života věčného. Jak velebil a oslavoval sleporozený Ježíše, když byl opětně zraku nabyt! Vetším ještě velebením a oslavováním děkovati musíme Pánu Ježíši my za jeho učení božské, jímžto světlo víry spasné nám rozžehl, tak že víme nyní, komu jsme uvěřili, a jaký jest života našeho cíl. Nejlepším díkůvzdáním jest, abychom pilně a rádi naslouchali učení jeho a abychom všemožně o to se přičinili, aby světlo víry jeho svaté zde na zemi vždy více se šířilo. Ježíš Vykupitel náš :

2. Vykoupil nás od věčného zahynutí. Byliť jsme ubozí, zrozeni beze všech pokladův duchovních, ano dluh přinesli jsme s sebou po prvorodičích, vždyť: Ve hříchu zrozeni jsme, a v nepravostech počala nás matka naše. Spravedlnost Boží měla proti nám dlužní úpis v ruku — pro dluh, ježž zdědili jsme po prvních rodičích, a duch pekelný měl nás v poddanství pro hřích prvopočátečný. Nebyloť anděla ni člověka, kterýž by byl dluh onen mohl za nás zapraviti. Lidé otroci hříchu, tíhotu hříchu cítili, nevědouce, kdo měl by dluh onen zplatit, až prorok Isaiáš naň ukázal slovy: On (Vykupitel) zraněn jest pro hříchy naše, potřín jest pro nepravosti naše. Pán viny nás všech naň vložil. Obětován byl, an sám chtěl, aniž otevřel úst svých. Jako ovce k zabití byl veden a jako beránek před tím, kterýž jej stříhá, mlčel, aniž otevřel úst svých. Dle proroctví tohoto ukázal sv. Jan Křtitel prstem na Pána řka: Ejhle beránek Boží, ejhle, kterýž snímá hříchy světa. Ježíš přehořkou smrtí kříže podstoupil a tím dlužní úpis zničil. Smazav dle slov sv. Pavla zápis ustanovení, který byl protivný nám: i vyňal jej z prostředku, přibiv ku kříži. Spasná krev jeho hříchy naše vyhladila. Vězte, že nikoliv pomíjejícím zlatem a stříbrem vykoupeni jste, nýbrž drahou krví Kristovou, jakožto beránka nevinného a nepoškozeného, praví sv. Petr. O jak drahá jest cena vykoupení našeho, a jak snadno cenu tuto ztrácíme! Zdaž nevíte, praví sv. Pavel, že nejste vlastnictvím svým? Vždyť koupeni jste za cenu předrahou! Ježíš Spasitel náš:

3. Obnovil obraz a podobu Boží na duši naší, že jsme zase dítkami Božími, lidem Bohu zasvěceným a dědici života věčného. Novým stvořením jest onen, kdo víru přijímá křesťanskou. Vše pak dosahujeme od Boha, s nímžto skrze Ježíše Krista jsme smířeni. — Bohatý a vznešený kníže nalezl kdysi na cestě člověka opilého a opuštěného ve stavu přebídném. Rozkázal, aby dali jej k němu do vozu a zavezli do hradu. Doma sprostěn byl hader rozervaných, a když vodou byl neřádu a nečistoty sprostěn, tu příděn šatem novým a ve měkké položen lože, aby se tam vyspal. Sotva že ráno se probudil, přistoupili ihned k loži služebníci knížete, kteřížto dle rozkazu jim daného jej obsluhovali, dbajíce na každé jeho pokynutí. Radostí ubožák nevěděl, sen-li to pouhý, či skutečnost neklamná. K obědu přišlo množství vznešeného panstva, on pak usazen na místě prvním a s ostatními z bohatých radoval se hodův. Domýšlel se člověk onen, že již jest v nebi. Obvyklý opilec za nedlouho opětně se opil. Kníže služebníkům rozkázal, aby mu drahocenné svlekli šaty, aby zase oděli

jej ve staré hadry a položili ho zase tam, kde byl nalezen. — Člověku tomuto podoběn veškeren lidský rod, kterýžto ve hřích byl pohroužen. Bůh nad ním se slitoval, přijal nás ve svou církev svatou skrze svátost křtu svatého, oděť nás co dítky k hodům nebeským. Leč jak snadno zapomínáme na ono štěstí nezasloužené, zbavujeme se bílého roucha nevinnosti, povalujeme se v blatě neřestí a spějíce ve předešlou nešlechetnosti propašť. Jak rmutné a bídné jest také jednání! Což není nám možno zůstatí v onom přeblaženém stavu, v nějž skrze zásluhy Spasitele Ježíše Krista jsme přijati? Proto nám

4. Posvěcující milost Boží vydobyl a uděluje nám ji ve svatých svátostech, abychom jí byli posvěceni a Boha poznali, abychom věrně svatou jeho plnili vůli a tak nabyli života časného i věčného. Já jsem vinný kmen pravý, dí Ježíš, a Otec můj jest vinař. Každá ratolesť, kteráž nepřináší ovoce, bude odňata; a každá, kteráž ovoce přináší, bude očistěna, aby více ovoce nesla. Zůstaňtež ve mně a já ve vás. Jako ratolesti nemohou ovoce nésti samy ze sebe, nezůstanou-li při kmenu, tak i vy, při mně-li nezůstanete. Kdo zůstane ve mně a já v něm, ten hojně přináší ovoce, neboť beze mne nic nemůžete učiniti. Zůstanete-li ve mně, a slova má zůstanou-li u vás, začkoli prositi budete, staněť se vám. Sedmero pramenův (sv. svátostí) vyvívá zpod kříže Kristova, plných milostí a přispění Božího. Kdo žízní, přijd ke mně a napij se, volá Pán. Kdo věří ve mne, potekou, jak písmo svědčí, řeky vody živé z nitra jeho. To pak mluvil o Duchu sv., ježž přijmouti mají, kteří uvěří v Ježíše, kterýžto rozlit bude s mnohou milostí v srdce naše. — Ježíš od záhuby věčné nás oprostil a nám

5. Nebesa otevřel a v království Otcovu příbytek nám uchystal. Já jsem brána (nebeská). Kdo skrze mne uvnitř vchází, spasen bude, mluví Ježíš. Nermuťtež se, jsou slova Ježíšova, nezanechám vás sirotkův. V domě Otce mého mnohé jsou příbytky, jdu, abych vám tam připravil místo. A když odejdu a místo vám uchystám, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste, kde já jsem, i vy byli. Abychom nezbloodili a z pravé neodchýlili se cesty, seslal nám Pán Ducha sv., kterýžto nás ústy náměstkův Božích vyučuje, a zmatku nás chrání. Ačkoliv Pán Ježíš jest na nebesích v slávě Boha Otce, přece nicméně i při nás jest se svou Božskou pomocí, jižto nám přislíbil řka: Hle, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa. Tak Pán své věrné miloval láskou horoucnou až k smrti!

III.

O přeláskavý Ježíši, Spasiteli a Vykupiteli náš, možno-li abychom zapomenuli kdy, co jsi pro nás učinil, abys nás vykoupil a spasil? — Slavné znamení kříže sv., znamení živé lásky a milosti nevyslovné budiž nám živým svědectvím, jak jsi nás miloval, budiž nám pobudkou, jak i my měli bychom milovati tebe. Na každém kříži, který v obydlí na stěně visí, na poli anebo u cesty stojí, anebo s vysoké věže se leskne, napsána jsou spasitelná slova: Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal. Znaméním kříže sv. Kristus zvítězil a nás vykoupil, ve znamení tomto zvítězíme také my. Amen.

Třetí neděle po velikonoci.

O p o s l u š n o s t i.

Čtení z I. listu sv. Petra 2, 11—19.

Šťastným zajisté byl by svět, kdyby poslušnost všude panovala. Adam a Eva první zhostili se poslušnosti a tím zároveň změněn ráj, v němž přebývali, v údolí slzavé a trnové. Nešťasten kraj onen, v němž neposlušnost vévodí; onať přešťastné Otce nebeského obydlí činí peleší lotrovskou. Laskavý Ježíš, Spasitel náš, zvolil poslušnost za družku svou, onať s nebe na zemi ji přivábil a poslušnost až k smrti nám za příklad zůstavil, sám poslušen jsa Otci nebeskému až k smrti kříže; a poslušnost tolikéž i svým věrným doporučil. Z té příčiny nám sv. Petr v prvním listu svém poslušnost tak vřele doporučuje, že věru užitečno o slovech jeho přemýšleti.

I.

1. Sv. apoštol Petr ve dnešním listu dvě zvláště věci věřícím na srdce klade: cudnost a nevinnost ohledem sebe a vzorný příklad ohledem druhých; v tomť musí jeviti se život pravého křesťana. Nejmilejší! prosím vás, nezapomínejte, že jste jenom příchozí a poutníci na tomto světě; protož zdržujte se od tělesných žádostí, kteréž bojují proti duši. Neboť takovéto žádosti nepodvolují se zdravému rozumu, nýbrž oslepují rozum a paměť a vůli vaši v pouta nezřízených upoutají žádostí, napomíná sv. apoštol. — A pravdu má; neboť kde panují žádosti tělesné, tam poslušnost neobstojí.

2. Závistiví pohané z různých obviňovali křesťany nepravostí, jakož jazyky utrhačné mají v obyčeji; proto sv. Petr křesťany napomíná, by dobrými se skvěli příklady řka: Obcování své mezi pohany mějte dobré: aby v tom, v čem utrhají vám jako zločinům, z dobrých skutkův, nás spatřující, velebili Boha v den navštívení. Ctnostné a vzorné chování prvních křesťanův mnohým židům a pohanům bylo pobudkou přijmouti víru křesťanskou, neboť poznávali z jednání jejich, že musí býti víra tato z Boha, anať tolik svatých má vyznávačův. Slova povzbuzují, příklady pak táhnou.

3. Třetí, co sv. Petr křesťanům klade na srdce, jest poslušnost vrchnosti, jakožto Bohem ustanovené. Poddání tedy buďte, praví, všelikému lidskému stvoření pro Boha: buďte králi, jako nejvyššímu: buďte vladařům, jako od něho poslaným ku pomstě zločinců, ku chvále pak dobrých. Ó kéž by všickni představení a poddaní povinnosti své tak věrně plnili, jako napomíná k tomu sv. Petr; šťastné a blažené dny měli bychom už zde na zemi!

4. Nepřátelé první křesťany obviňovali, že požívají lidské maso, že potajmu nejhnusnějších dopouštějí se nepravostí, že jsou nebezpečným císaři lidem. Nebo toť jest vůle Boží, praví sv. Petr, abyste dobře činíce k mlčení přivedli nevědomost neopatrných lidí: jako svobodní, a ne jako zástěru majíce zlosti svobodu, ale jako služebníci Boží, kteří všakou nepravost mají v ošklivosti. — Zlého se varovati a dobře činiti, tať jest zajisté vůle Boží. Veškery žádosti nešlechetné potírati, pokušení přemáhati a bez hříchův býti: toť křesťanskou sluje svobodou.

5. Všickni lidé, dle obrazu Božího stvoření, jsou dítkami Božími, Ježíšem Kristem vykoupeni jsme bratři a sestry, všickni jednou jsme Boží rodinou. Veškeren svět má pána svého Boha, však království má krále nebo císaře, všaká rodina svého hospodáře. Šťastně-li chceme živi býti, musíme vespolečně se ctíti, milovati a vrchnostem poddáni býti dle slov sv. Petra: Všecky ctěte, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále v uctivosti mějte. Zvláště pak vy služebníci poddáni buďte ve vši bázní pánům svým netoliko dobrým a mírným, ale také nevlídným. Neboť Pán sám učil nás poslušnosti, onť dal nám poslušnosti příklad, abychom i my poslušni byli. — Tak krásně sv. Petr poslušnosti vyučuje. Ó kéž bychom poznali také my, že bez poslušnosti nekyne nám blaho ni časné ni věčné.

II.

1. Popředně jsme ku poslušnosti zavázáni Bohu, vládci a řediteli světa. Boha se boj a přikázání jeho ostříhej, toť všech lidí popřední jest povinností, praví Duch sv. Když zvolil sobě Bůh lid israelský za lid svůj, poručil, by kolem vysoké hory Sinai se shromáždili, a s hory na slavnost letnic dal jim Bůh v bouři a blesku přikázání. Zázračně hlas Boží zněl, an Hospodin všemohoucí mluvil, se strachem a bázní naslouchali Israelité slovům Páně, jedním slibující hlasem: Vše učiníme, cokoliv Bůh mluvil; jemu chceme býti poslušni. Po tomto slibu tolikéž i Bůh skrze Mojžíše také učinil zaslíbení: Požehnání budete ve městě, požehnání na poli; požehnaný bude plod života tvého, jakož i plod země tvé. Požehnaná budeš vycházeje a vycházeje z domu. Nepřátelé tvoji před očima tvýma hynouti budou, jednou cestou proti tobě půjdou a sedmými cestami před tebou utekou. Hospodin tebe učiní národem svým, jakož byl přísáhal, přikázání-li Hospodina Boha svého zachovávat i po cestách-li jeho kráčet budeš. — Neuposlechně-li však slov Hospodina Boha svého, přijde na tebe ve všech těchto věcech zlořečení. Pán pošle na tebe drahotu a hlad; morem tě navštíví, bys vyhlazen byl. Měděné bude nad tebou nebe, a železná bude tobě země. Pán pošle nepřátely proti tobě; jednou cestou půjdeš proti nim, sedmerou pak cestou před nimi utíkatí budeš. Meč nepřátelský zžře tělo tvé a zbraň nepřátelská krev tvou pítí bude, a mrtvá těla tvá ptactvo nebeské zobatí bude. To Bůh spravedlivý juž ve starém zákoně poslušným zaslubuje, opakem pak neposlušným vyhrožuje. Leč poslušnost židovská byla z větší části poslušností otrockou; potud jenom Židé Bohu byli poslušni, pokud Boha se nebojili a přikázání jeho nezapomínali. Naše poslušnost oproti Bohu musí býti dětinná, vždyť: kteří Duchem Božím vedeni bývají, ti jsou dítky Boží. Nepřijali jste ducha služebnosti, praví sv. Pavel, abyste opět se báli, nýbrž přijali jste ducha dítek Božích, v němžto voláme: Aba, milý Otče! A přece tak čteně jest lidí, kteří Boha se nebojí a přikázání jeho nezachovávají! Slunce vychází a zapadá, drahou Bohem mu vytknutou, měsíc a hvězdy pohybují se vykázaným směrem, květiny rostou a květou, ptactvo hlasným pěje zpěvem, ryby plovou ve vodě: Boha poslouchá veškerenstvo, ty jedině, hříšníče, Bohu se protivíš. O bídný červíku zemský, nebuď zpupným proti Stvořiteli svému! Bůh poslušnost vyžaduje.

2. Za druhé jsme poslušností povinni sv. mateři, katolické církvi, bychom rádi a věrně plnili, co nám představení církve sv., buďto papež římský, nebo biskupové

a kněží předkládají k věření, kdykoliv něčemu nás učí, anebo jako pečlivá matka své dítě po cestě vedou ku spasení věčnému. Kdo církve neposluhává, praví Pán, budiž tobě jako nevěřící a publikán. A jak čteně jest takých uprostřed nás křesťanův! V jednom městě ve Francouzsku mívali otec a matka ten nekřesťanský obyčej, že v postní dny ano i v pátek jídávali maso. Bohabojný synáček této rodiny v první sv. zpovědi ze hříchu tohoto se vyznával a zároveň zpovědníkovi přislíbil, že v postní dny nikdy více masa neokusí, což také vyplnil. První pátek doneseno jak obyčejně maso na stůl, leč synáček se ho ani nedotknul. Proč nejíš? táže se otec. Proto že jest dnes pátek a třetí církevní přikázání zapovídá v pátek masa požívati, odvece neohroženě hošík a prosí zároveň, by dali mu kousek chleba k obědu. Otec celý rozduřen poručil dítě o samotě zavřít do světnice a po celý den ni kouska chleba mu nedávati. Poslušné dítě podrobilo se rozkazu otcovu, šlo v samotu mu vykázanou, a ráději volilo hlad trpěti, nežli přikázání církevní přestoupiti. Matce však bylo dítěte líto, proto potajmu donesla mu pokrmu. Než co hošík bohabojný učinil? Otec můj mně poručil, že musím celý den býti bez pokrmu, musím ho tudíž poslechnouti, leč i církvi sv. chci býti poslušen a nepožívati v postní dny masitých pokrmův. Tak odvětil hošík a takouto odpovědí matku k slzám pohnul. Rychle spěchala k manželovi a i tohoto poslušnost dítěte nemálo pohnula. Otec a matka poznali, že dítě jejich moudřejší jest nežli oni, vyznali se ve zpovědi a polepšili se úplně. O kážby i nyní hospodyně a hospodáři, páni i paní poznali, jak zle jednají, pohoršení-li dávají svým služebným a dítkám, nutkají-li, aby přestupovali přikázání postu, nenavštěvovali služby Boží a nepřijímali sv. svátostí. Jakž mohou pak žádati, aby čeládka byla jim věrná a poslušná, sami-li neposlušnosti se navykají? Ježíš Kristus dal církvi své rozkaz a moc lidi vyučovati, an řekl: Jdouce učte všechny národy, učíte je zachovávat vše, co jsem koliv přikázal vám. A hle, já s vámi jsem až do skonání světa! Čemu tudíž církev sv. ústy svých náměstkův vyučuje, v tom nemůže se myliti, anť jmenem učí Božím; jsmeť povinni u víře býti jí poslušní. Ježíš nadto přikázal jí pravověřící řídit a přikázání jim dávati, neposlušné křesťany pak trestati, jsmeť tudíž povinni ve všelikém jednání i nechání církve býti poslušní, jako dítky matce své! Boha otcem nemůže míti ten, praví sv. Cyprian, kdož církve nemá matkou.

3. Za třetí jsme poslušností povinni duchovním pastýřům jakož i každému zvlášť, kteřížto jsou našimi duchovními představenými, biskupové totiž a faráři atd., o nichžto Kristus praví. Jakož mne poslal Otec, tak i já posílám vás. Kdo vás slyší, mne slyší; a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá. Kdo pak mnou pohrdá, pohrdá tím, který mne poslal. Oznámí-li duchovní tvůj správce kázání anebo cvičení křesťanské, rád a rychle je navštěvuj; velikonoční-li zpověď ohlášena, nevyhybej se jí; pokání-li tobě zpovědník uloží, veřejně hleď je vyplniti; ohlásí-li, bys v čas ku sv. zpovědi přišel, neotálej; jestli duchovní náměstkem Božím. Poslušní buďte svých představených, napomíná sv. Pavel, a buďte jim poddáni; neboť oni bdí nad vámi, jako ti, kteří počet budou klásti za duše vaše, aby to s radostí činili a ne se vzdycháním, neboť to by nebylo vám prospěšné! Byť i duchovní váš byl chybným, hříšným a nešlechtným, přece nicméně jest náměstkem Božím. Jako čistá, pramenitá voda tak po měděných troubách teče jako po stříbrných, taktéž i vy tytéž milosti přijímáte od duchovního zbožného i hříšného: tak Bohu milý a svatý muž Mikuláš ze Fly rodáky své napomínal. Třebať býti duchovním pastýřům poddanu.

4. Za čtvrté jsmeť tolikéž poslušnost povinni nejvyššímu světskému vladaři, buďsi císař nebo král, a všem od něho zřízeným, co nástupcům jeho, netoliko z bázně, nýbrž pro Boha; vždyť: Není vrchnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou. Zdá-li se ti někdy obtížno dávatí daňku, anebo do války kruté jíti, uvaž, že to vůle Boží, a že i Pán Ježíš totéž činil, daň platil a vrchnosti byl poddán a poslušen až k smrti kříže. Kdo vrchnosti se protíví, Božímu zřízení se protíví, a ubíhá v záhubu, praví sv. Pavel. Protož musíte vrchnostem poddání býti netoliko pro strach, nýbrž také pro svědomí. Poslušnost volná hojně nám vydá ovoce: udělíť nám milený pokoj. Vrchnosti světské jsou otcové spravedlnosti, vojní pak strážcové míru a pokoje. Chceme-li těchto dvou darův Božích státi se účastni, třeba, abychom vrchnosti světské byli poslušni. Vrchnost jest zajisté náměstkem Božím tobě k dobrému, praví sv. Pavel. Budeš-li pak zle činiti, boj se, neboť ne nadarmo nosí meč; neboť služebník Boží jest, mstitel toho, kterýž zle činí.

Co však jest nám činiti, kdyby vrchnost byla nespravedlivá? Příkazuje-li vrchnost něco hříšného, co Bůh anebo církev sv. nedovoluje, tu nesmíme poslouchati, nýbrž neohroženě jako sv. apoštolové odpověděti: Více sluší poslouchati Boha, nežli lidí. Vrchnost-li na majetku našem nám ukřivditi chce, musíme dle příkladu Pána Ježíše před křivdou se hájiti, práva svého vyhledávající, jako sv. Pavel, který, když dala se mu křivda, k císaři se odvolal. Kdyby však nieméně vše nic neprospívalo, tu musíme při svou Bohu poručiti a ochotně trpěti, jelikož bez vůle Boží ani vlas s hlavy naší nespadne, a těm, kteří Boha milují, všechny věci jsou k dobrému, byť i sebe krutější byly. Vždyť i Kristus nespravedlivě byl k smrti odsouzen, přece však nezlořečil, nehrozil, nýbrž poddal se tomu, kterýž nespravedlivě jej soudil. Poslušnost jeho cenou byla našeho vykoupení, jízto spravedlnosti Boží učinil zadost; protož i naše poslušnost cenou bude našeho spasení. — Udělž nám, o Bože nejvyšš spravedlivý a milosrdný, vezdy vrchnost spravedlivou; neboť ona převelikým jest darem Božím. Jsme-li pak někdy trestu hodni, o pak i tehda uděl nám daru poslušnosti, raději umříti, nežli vrchnosti neposlouchati. Neboť co křivdy volně potrpíme, to nám, o Bože, v hojně nahradíš míře.

5. Konečně poslušen musí býti i každý čeledín svému hospodáři a hospodyně. Jakož vesmír Boha, každé království vladaře — tolikéž i každý dům má hospodáře, jemuž každý povinen jest poslušným býti, kdo pod střechou jeho žije, ve všem, co není proti Božímu anebo církevnímu přikázání. Vy čeledínové milerádi poslouchejte, čemu hospodář anebo hospodyně vás vyučuje, ochotni buďte ku všemu, cokoliv vám přikazují, nezapomínající, že představení vaši jednou před Soudcem spravedlivým za to budou odpovědni, co vám kázali, vy pak že odpovídati budete, jak jste rozkazův jejich byli poslušni. Vy služebníci (čeledínové), napomíná sv. Petr, buďtež poslušni a poddání svým pánům (hospodářům), netoliko dobrým a mírným, nýbrž také přísným a nevlídným. Tam kde pacholek hospodáři a děvčeka hospodyně, tam nedlouho budou hody. Proto svatý Pavel Titovi přikazuje: Služebníky (uě), ať jsou poddání pánům svým, neodmlouvající, ve všem se líbíce, neokrádající, ale ve všech věcech dobrou víru ukazující, aby učení Spasitele našeho Boha ozdobovali ve všech věcech. Totéž vám i já vy čeledínové odporučuji: Z poslušnosti nejlepší vám vykvěte ovoce.

III.

Svatý poustevník, opat Jan, měl žáka mladistvého, jehož chtěl zvláště poslušnosti vyučiti. Poručil mladíkovi, aby suchou hůl, jižto měl v rukou, zasadil a tak dlouho zaléval, až by se rozzelenala a vydala ovoce. Mladík bez reptání uposlechl, jakož dítě milerádo uposlechno otce moudrého, a každodenně pilně hůl vsazenou zaléval, ačkoliv daleko měl pro vodu. Po celé tři roky z rozkazu poustevníkovy suchou zaléval hůl, a vše to činil bez reptání, ač nižádného výsledku nepozoroval práce tak klopotné a nevděčné; avšak nastojte! v třetím roce se suchá hůl rozzelenala, rozkvetla a krásné vydala ovoce. Starý poustevník natrhal ovoce onoho a svolav veškeru bratř, rozdělil ovoce mezi ni řka: Tu máte ovoce poslušnosti! Krásnější ještě plody poslušnosti požívati budeme tam ve sboru vyvolených, v domě Otce nebeského, Bohu-li jsme poddaní a náměstkům jeho. Poslušnost jesti lodkou, na nížto snadno a jistě dojdeme života věčného. Amen.

Čtvrtá neděle po velikonoci.

O stálosti v dobrem.

Čtení z listu sv. Jakuba 1, 17—21.

Všecko na světě rychlé podrobno je změně a neníť věci nižádné pod sluncem, kterážby se dříve anebo později nezměnila. Rod za rodem vymírá, člověk za člověkem spěchá u věčnost. Krása a vznešenost, sláva a bohatství — o jak vše jest proměnlivé! — Včera byl kdos boháčem, dnes už jest žebrákem; včera zdrav a silen — nemůže dnes povstati více! Jako stín, tak člověk pomine, a jako dým tak vše se rozprchne. Jeden toliko jest, kterýžto nikdy se nemění; — a toť neskončeně věčný Bůh. Dříve nežli učiněny hory, dříve nežli stvořena země, od věkův a na věky jsi ty všemohoucí věčný! Léta tvá jsou, o Bože, nám věčností. Zemi jsi učinil a dílo rukou tvých jsou nebesa. Všecky věci pominou, ty pak zůstaneš; jako roucho sestarájí a změněny budou, ty pak jsi beze vší proměny, ano ani stínu proměny není u tebe! Tomu nás svatý apoštol Jakub v listu svém vyučuje, napomínaje nás, abychom i my stálí byli v tom, co slíbili jsme při zpovědi velikonoční: zlého totiž se varovati a dobré činiti.

I.

Sv. Jakub, příjmím menší, byl syn Marie Kleofášovy a bratrovec Ježíšův dle přirozenosti lidské, byl prvním v Jerusalemě biskupem. Jemu podřízeni byli křesťané tamnější, zvláště pak ze židovstva poslí. Viděť, jaká příkoří trpěti musejí od nevěřících, znalť ony nástrahy, jež činěny jejich sv. víře, a proto obával se, že by snad nebyli stálí! Píšeť jim tudíž překrásný list, plný spasného naučení, napomínaje jich popředně ku stálosti: Nejmilejší! Každý dar dobrý a každé dání dokonalé shůry jest, sestupující od Otce světél, u něhož není proměnění, ani z proměnění zastínění. Nedomnívejtež se, jakoby Bůh se byl zjinačil, anť utrpení na vás dopouští. Bůh veždy

jest tentýž. Jakož pak Bůh jest bez proměny, tak proměnlivi jsme my. Dnes slibujeme raději umřítí, nežli Boha jediným jenom rozhuňvati hříchem: leč tisícekráte raději hřešíme, než bychom jednou jenom s lásky k Bohu volili umřítí; dnes hotovi jsme svatý vésti život, zítra opětne na novo s hříšným přátelíme se světem. O té nestálosti, o nevděčnosti za tak četná dobrodíní, jichž uděleno nám od Otce světél!

2. Kristus popředně Židy přede všemi jinými povolal v království své sv. církve. Ti, kteří uvěřili a dali se pokřtiti, byli prvotiny království tohoto. Proto praví sv. Jakub: Vězte, bratří moji nejmilejší, že dobrovolně zplodil nás Bůh slovem pravdy abychom byli počátek nějaký stvoření jeho. Také i my křtem sv. znovu jsme byli zrozeni; a když po křtu sv. na novo jsme zhřešili, byla nám svátost pokání druhým křtem znovuzrození. O kéž bychom nikdy více ve hříchy zastaralé a v duchovní porobu se nepodali!

3. Nejčastěji prohřešuje se člověk jazykem, an přechoasto nedosti zrale uvažuje, co mluví. Proto budiž každý člověk rychlý ku slyšení, praví sv. Jakub, ale zpozdilý k mluvení. Krásně tudíž modlil se nábožný David: Postaviž stráž, o Pane, jazyku mému a závoru ústům mým, aby neoddalo se srdce mé slovům nešlechetným. Více lidí hyne skrze jazyk, nežli mečem jich pohubeno.

4. Plodnou hříchův matkou jest náhlý hněv, že ihned vše ve zlé bývá vykládáno, každé slovo na zlou obracíme stránku a pro titěrnou věc mnohdy křik nepotřebný činíme. Proto krásně sv. Jakub praví: Každý člověk budiž zpozdilý ku hněvu; neboť hněv muže nespravedlivý, kterýž jest náhlý, nečiní, což dobrého jest před Bohem. Náhlý hněv jest nenepodoben dravé zvěři, kteráž vše kolkolem rozsápá, cokoliv jí na blízko přijde, a před takým hněvem varuje nás sv. Jakub; neboť taký hněv vleče tělo naše v záhubu, duši pak v peklo.

Nejhnusnější mezi lidmi nepravostí jest nestoudná chlipnost, skrze níž člověk tělo své, chrám Ducha sv., poskvňuje. I před touto nepravostí, kteráž tak zhusta mezi lidem se vyskytá, sv. Jakub nás vystřihá: Protož odvrhnuce všelikou nečistotu a hojnost zlosti, v tichosti přijměte svaté slovo, kteréž může spasiti duše vaše. — Dle naučení sv. Jakuba jsme i my při zpovědi velikonoční odřekli se všech nepravostí, zvláště pak hříšného mluvení, zlosti a chlipnosti; zdaž však také v předsevzetí svém zůstaneme stálí? Jenom kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.

II.

Slovo muže u rozsařných lidí mnoho platí; slovo mužné, slib pevný, take hříšník a hříšnice ve sv. zpovědi činí náměstku Božímu — Bohu samému, že chce život svůj polepšiti. Co kdo slíbí, to má také vyplniti; neboť hrůzno jest chtítí Boha sklamati. Sv. Petr jednou jenom Krista zapřel, sv. apoštolové jednou jenom od Mistra svého se rozprehli, sv. Máří Magdalena více po dosaženém odpuštění hříchy Krista neurážela. Nedopustiž Bůh, abychom v zastaralé opět upadli nepravosti! Hříšník, který po zpovědi opět do starých upadá neřestí, Boha chce obelhati a slib Bohu učiněný ruší. Lépe bylo by proň, kdyby byl ani slibem se nezavázal, než aby slibu učiněného nedodržel. Takému Bůh nejvyš spravedlivý řekne: Jak ty plníš, cos mně slíbil, tak vyplním i já přípověď svou. A sv. apoštol Pavel praví: Kterí jednou byvše osvícení, okusili daru nebeského a účastní učinění jsou darů Ducha sv., (sv.

svátostí a opět ve hřích padli, těm hrubě nemožno, aby zase právě činili pokání, neboť opětne Syna Božího křijují a tupí. — Hříšník, který po sv. zpovědi staré nepravosti zase páchá, stav svůj duševní tříkráte horším činí a tím hlouběji ve hřích na novo upadá. Bolest, jižto jsi na novo rozjizvil a obnovil, tať z těži jenom se zaceľi; tak i hříchu, jehož na novo se dopustíš, ztěži jenom se zhostiš. Hříšný návyk se utvrzuje, jako střechýl v zimě z vodních kapek. Špatné společnosti splétají silná pouta, vůle pak seslabená není více v stavu z nich se vyprostiti. I navrátí se nečistý duch, praví Ježíš, a přijme sebou ještě sedm horších duchův, nežli jest sám, a tak bývají poslední věci toho člověka horší, nežli první. Bůh uchovejž nás takého neštěstí! — Nevděčný hříšník, který hříšný obnovuje život, na duši svou staré uvaluje nepravosti, jež Bůh jenom tehda odpustí, sám-li jim dá výhost a snaží se polepšiti. Tak dle slov sv. Petra podoben jest psu, kterýž navracuje se k vývratku, anebo svíní, kteráž jsouc očistěna, opětne v bahně se váli. Neradno staré obnovovati jizvy, nerády se pak hojí; hůře ještě starým zase odvykati nepravostem; neboť tím stává se stará nepravost železnými pouty, jichž nesnadno lze se zprostiti. Kdo se strmé a úzké cesty pokání na širokou a prostrannou uhýbá cestu, vedoucí ku věčnému zahynutí, ten jako kámen s příkré hory v peklo letí. Proto praví sv. Petr: Lépe bylo by jim, kdyby byli cesty spravedlnosti ani nepoznali, než aby s poznané opět se uchýlili. Budtež tedy stáli na cestě vedoucí ku Pánu. — Chceme-li stáli býti, jak o velikonoční zpovědi jsme slíbili, musíme:

1. Všeck hříchův se odřici a hříšným známostem výhost dáti; Žádný, kdo vztahuje ruku svou k pluhu a ohlídá se nazpět, není způsobný ku království Božímu. Kdo chce chlipnosti ujíti, musí tolikéž i opilství se vyhýbati; neboť chlipnost a opilství jsou sestry. Kdo závistí se chce zhostiti, musí i s pýchou a lakotou se rozloučiti; neboť pýcha a lakota rodí závist. Proto učí sv. Jakub: Kdo veškeren zachovává zákon, v jednom pak přestupuje, celým stává se vinen; neboť ten, jenž řekl: Nesesmilníš, řekl také: Nezabiješ. Kdo ve všech přikázáních Boha neposlouchá, verným Boha služebníkem slouti nemůže.

2. Třebať vystříhati se hříšných příležitostí a nenavštěvovati hříšných společností. Před časy jistý mladík přes příliš oddán byl životu chlipnému. Bůh osvětil rozum jeho, že hříšný stav duše své poznáv života předešlého hoře litoval a doživotnou zpovědi s Bohem se smířil, umíniv sobě zároveň, že chce se polepšiti. Po celých osm dní varoval se hříšné příležitosti. cudně jsa živ. Na druhý týden zabral se opětne do města, kde nestoudná a chlipná souložnice jeho žila. Sotva že mladíka uzřela, ihned běžela mu naproti a sladkými vítala jej slovy: Hle, toť blízka ku hříchu příležitost. Mladík jí pravil: Nejsem už ten, co jsem byl dříve, a chtěl jít cestou dále. Leč ženština začala klásti mu lécky a pravila: Dobře jednals, že jsi se polepšil; avšak promluvíme-li spolu, to přece snad nebude hříchem. Hle, hada pekelného! Přilákalat mladíka sebou a začala před ním hoře plakati. Mladík opětne chlipného dopustil se skutku, avšak ihned také rychlou byl smrtí zachvácen. Kdo nebezpečenství miluje, v nebezpečenství zahyne. Chceme-li věrně svému dostáti slibu, musíme:

3. I všedních hříchův se varovati. Potok-li nějaký zahradíš a ve hrázi nepatrnou jenom ponecháš skulinu, zanedlouho voda hráz prodere a starým bude rozlévati se řečištěm. A svým-li hříšným navyklostem jenou prst podáš, ihned za celou uchopí tě ruku; jeden-li jenom vlas hříchu ponecháš, rychle provaz z něho uplete, na němž do starých zavleče tě nepravostí. Kdo malého se nevaruje, snadno

a větší padá. Člověk byť by se i upřímně hříchův ze kál, přece nicméně ještě jest mdlým jako churavec, který z nemoci se pozdravuje. Chce-li kdo předešlých hříchův se varovati, musí

4. Bdíti a modliti se. Ježíš modlil se na hoře Olivetské a připravoval se ku svému utrpení, učenící jeho spali. Ježíš vrátiv se k nim vzbudil je a řekl: Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; duch zajisté hotov jest ale tělo jest mdlé. Tak se i nám stává. Byťbychom i bohabojně žítí chtěli, rychle zase hřešíme; hříšné pocity rychle nás přemáhají, pakli jim neohroženě se nebráníme. Jediný pohled nešlechtný, jedno hříšné slovo, jediné zlé tovaryšstvo úmysly naše zbožná obrací v nivec a ve předešlé nás vrhá hříchy. Bděmež tedy, aby pokušení nás nepřemohlo; modlemež se také, abychom s to byli pokušení přemoci. — Všecko můžeme v tom, kterýž nás posiluje milostí a pomocí svou, jižto ve svatých uděluje nám svátostech. Třeba nám také,

5. Abychom svátost pokání a svnejětější svátost oltární častěji v roce hodně přijali. I spravedlivý sedmkrát za den klesne (v nepatrných se věcech prohřeší), ale opět povstane, (zase k dobrému se navrátí); hříšníci pak v nepravostech svých zahynou, praví Duch sv. Abychom ze svých každodenních povstali pádův, třebať nám častěji se zpovídati; abychom neseslábli, zapotřebí duši naší posily, jižto Pán tak láskavě nám nabízí slovy: Pojdte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím. Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo je požívá, živ bude věčně. — Já jsem vinný kmen, vy pak ratolesti, beze mne nic nemůžete učiniti. Jedině spojení s Ježíšem budeme s to hřích přemoci a ve předsevzetí k dobrému stálí býti.

III.

V jistém městě vlašském chtěl mladík rozpustilý bohabojnou děvku ku hříchu chlipnosti přilouditi. Udalť mu den i hodinu, kdy měl by do příbytku jejího přijít, kdež byla dříve kříž s obrazem Spasitelovým nachystala. Když mladík se dostavil, pravila mu zbožná děvka: Dříve nežli se hříchu dopustíme, musíš obrazu Ukřižovaného dva dáti poličky. — Strašný to věru rozkaz! Co asi učiní otrok hříchu? Bez dlouhého rozmyšlení dal Ukřižovanému na pravé líce políček. — Totě hrozné! Což nepohltní země takého netvora? Nikoliv! Juž natahuje ruku, aby i v levou tvář Spasiteli dal políček, an tu vlídný zaslechne hlas: Dosti jest. Tato slova projela hříšníkem jako břitký meč. Padlť na kolena, oplakával hříchy své a svatě byl pak živ. O hříšník, hříšnice, dosti juž jest pýchy, lakoty, dosti smilstva a nepřátelství, dosti zlosti a proklínání! Dosti juž jest políčkův, jimiž jsi Spasitele týral, dosti juž jest hříchův, dosti urážek Boha; nikdy více nechtěj jich se dopustiti! Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude. Amen.

Pátá neděle po velikonoci.

Známky pravého křesťana.

Čtení z listu sv. Jakuba 1, 22—27.

Luzně nivy se zelenají, krásně plodonosně květou stromy a hojnou slibují nám sklizeň. Nebudeme-li však na poli klasův žítí, v sadu plodův ovocných trhati: zelení bujará a květ čarokrásný nic nám neprospěje. Právě tak enošt klamná žádného pravým nečiní křesťanem, není-li ctností stálou, plodonosnou, jakož ve dnešním sv. čtení sv. Jakub ji vypisuje.

I.

1. Svatý Jakub, znamenitý Ježíšův apoštol, netoliko svatě učil, nýbrž také svatě umřel. Hned z mládí nepil vína a nápoje opojného a nepožíval nikdy masa. Spravedlivým nazývali jej tudíž i odpůrcové jeho, želající často, kdyby jenom odolku roucha jeho mohli se dotknouti. Jakož sám svatě živ byl, tolikéž i křesťany svatému učil životu. Nejmilejší! vy rádi nasloucháte Božím náukám; toť chvály hodno, leč to ještě nikterak nepostačuje. Budtež činitelé slova Božího, a ne jenom posluchači, jinak byste sami sebe oklamali. Neboť jest-li někdo z vás toliko posluchačem slova, a ne činitelem, ten připodobněn bude člověku spatřujícímu obličej narození svého v zrcadle, a kterýž odvrátiv se zapomíná, jaký by byl. Tak jest i s člověkem, který učení Boží poslouchá a sám na sebe ho neobrací, hříchův svých nepoznává a jich se nevystříhá. Kdoby pak se vzhledl v zákon dokonalý svobody a zůstával by v něm nejsa učiněn posluchačem zapomínatelným, ale činitelem skutků; ten blahoslavený bude v skutku svém. O kéž bychom i my věrně plnili, co jsme kdy nauky Boží zaslechli jak šťastni byli bychom!

2. Mnozí křesťané se domýšlejí, že nábožně jsou živi, leč nicméně nešlechetně jednají, jelikož neznají, v čem pravý, křesťanský život záleží. Sv. Jakub křesťanům zejména uvádí na paměť, před čím měli by se míti na pozoru: Zdá-li se pak kdo sobě nábožným býti a nepojímá v uzdu jazyka svého, ale svodí srdce své, má srdce plné hříšných myšlení, závisti, zlosti a nepřátelství, toho marné jest náboženství! Vy křesťané a křesťanky, kteří sice rádi chodíte do chrámu Páně, rádi ve chrámu Páně dlíte, doma pak jazyka nemáte na uzdě, mezi sebou jsouce ve sváru, se sousedy pak v nepřátelství, lidi pomlouváte, a napomíná-li vás kdo, nad ním se horšíte a na prstech Bohu počítáte, kolikráte jste byli na mši sv., kolikrát na požehnání, kolik vymodlili jste se růžencův atd., slyšíte-li, co sv. Jakub praví? Vaše nábožnost podobá se prázdnému klasu, v uzdu-li jazyka nepojímáte.

3. Křesťansky živu býti, to ještě nedostačuje, jenom zlého se varovati a službám Božím býti přítomen; toť pouhým jest květem. Z květu musí vyzáti ovoce a takým ovocem jsou dobré skutky dle naučení sv. Jakuba: Náboženství čisté a nepoškvrněné u Boha a Otce toto jest: navštěvovati sirotky a vdovy v souženích

jejich a nepoškvrněného ostříhati sebe od tokoto světa. Kdo tak jedná a bez hříchu zde na světě žije, ten v pravdě Bohu slouží. — My zoveme se křesťany, jsme však také v pravdě praví a Bohu milí křesťané? Uvažujmeš dnes činy své a poznáme snadno, zdaž známky pravého u nás nalezájí se křesťana.

II.

Každá věc jistá má znamení, podle nichž rozeznati možno pravou od liché; tak také i pravá zbožnost a ctnost křesťanská dle jistých dá se rozeznati známek od ctnosti liché a nepravé. Troje zvláště jesti znamení, podle kterých pravého lze poznati křesťana.

1. Radost a útěcha ze slova Božího. Dobré dítě milerádo naslouchá naučení otcovu; které však při naučení zády k otcovi se obrací, dobrým jistě dítětem není. Jakž můžeš býti ty hodným křesťanem, při kázání-li z chrámu Páně odcházíš, posedávaje v krémě, anebo v chrámu Páně při kázání podřimuje. Mnohých snad strašná týkají se slova Kristova: Kdož z Boha jest, slovo Boží slyší, protože vy neslyšíte, že z Boha nejste. Kdo však není z Boha, ten není pravým dítětem Božím, není pravým křesťanem. — Poddaní, kteří rozkazův císaře anebo krále rádi neposlouchají, když rozkazy ty se jim předčítají, pozor nedávají, ti nejsou poslušní poddaní a při nejbližší příležitosti proti králi se spiknou. Náměstkové Boží ohlašují v kázáních a cvičeních rozkazy krále nebeského a ústy jejich mluví k nám Bůh sám. V některé-li zemi, vesnici anebo farnosti nerádi farníci naslouchají slovu Božímu, tam také málo jest pravých křesťanův. Ježíš praví: Kdo vás (náměstky mé) slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, ten mnou pohrdá. Před několika lety poslali divocí Indiané v Americe posly, aby vyprosili jim křesťanské kazatele. Prosba jejich psána byla na kůře stromové a zněla takto: My lačníme po slovech Boha svého; pošlete nám učitelův! Nám pak křesťanům tak často bývá slovo Boží nevhod, kteřížto nejednu máme výmluvu, abychom nemuseli kázání býti přítomni. Proč bych chodil na kázání, vždyť jsem to již všecko slyšel, co mně tam poví nového? Tak mnohý ústa rozedírá, Optáš-li se takého mudrce, co značí tajemství o nejsvětější Trojici, neví odpovědi; na církevní-li příkázání se ptáti budeš, ani z polovice jich nezná. O takých vlažných a nekalých křesťanech i sv. Pavel mluví: Jak budou k Bohu volati, v nějž neuvěřili? Ale kterakž uvěří, o němž neslyšeli? Kterak slyšeti budou bez kazatele? Jakž ale možno jim kázati, na kázání-li nepřicházejí? — Ty pak, přemilá duše křesťanská, uchopiž se každé příležitosti, kde možno tobě o Bohu poslouchati, buďsi ve chrámu Páně anebo doma, buďsi na cestě anebo při stole. Zdaliž nehořelo dvěma učeníkům srdce radostí, když Kristus po cestě s nimi rozmlouval, otvíraje jim písma? Radujž se srdce tvé, kdykoli něco slyšeti můžeš o Bohu nejvyšším láskavém, toť prvním pravého křesťana znamením. Než to nedostačí, třebať:

2. Dle slova Božího život svůj spravovati, slovo Boží na sebe obracet i dle něho se řídit. Sv. Petr o letnicích držel židům kázání a skoro tři tisíce jedněmi ústy volali: Muži, bratři! Co máme činiti? Sv. Petr je pak vyučil i dali se pokřestiti a stáli byli u víře v učení apoštolském. Slovo Boží ujalo se v nitru jejich i stali se bohabojnými, zbožnými křesťany, všem sloužíce za příklad. U nás však símě slova Božího z větší části padá na cestu anebo na skálu, anot srdce radosti na slovu Božím nenalezá. — Křesťanská duše! pravým-li chceš býti křesťanem,

musíš, jako kyprá země v letě dešť a rosu — také ty slovo Boží toužebně přijímati; a to co slyšíš, ne o jiných vykládati, nýbrž sám na sebe obracet. Nežiješ-li pak dle toho, co slyšíš, pak samo slovo Boží tě odsoudí a mnohem hůře bude tobě v den poslední nežli pohanům, kteří slova Božího neslyšeli. Křesťanův týká se, čím Ježíš nekajícím hrozí městům: Běda tobě, Karozaim, běda tobě, Betsaido! neboť kdyby v Tiru a Sydonu (městech pohanských) činěny byli divové, kteří činěny u vás, dávno by v zíní a popeli činili pokání. Pravím pak vám: Tiru a Sydonu lépe bude v den soudný, nežli vám. Když sv. Jan Kapistran kázal ve Vídni, tu přinášeli karbaníci karty, kostky a mnoho jiných věcí a spálili je na veřejném místě, jak sv. Jan jim byl rozkázal. I vy slyšíte v kázání, jak nepravostná jest křivá míra a váha — jak hříšná jest chlipná známost — nemírné pití atd. Kdo však po takém kázání dbá na to? — Vy slyšíte v kázání, jak nebezpečno ve smrtelném žití hříchu, žeť to právě tak, jako usednouti na pavučinu nad propastí pekelnou; a přece tak četné lidí po celý rok ku sv. zpovědi nechodí, od jedné velikonoci ke druhé zpověď odkládá, a s těží jenom jednou za rok ze hříchův se vyznává. Vše to nezvratným jest důkazem, že málo jest křesťanů dobrých mezi námi. Chceš-li pak ty býti křesťanem dobrým, musíš každou neděli a svátek alespoň jedno spasitelné naučení z kázání a křesťanského cvičení sobě vybrati, jako pilná včelka, která ze květiny na květinu lítá, aby sladkého nasbírala medu. Na cestě z chrámu Páně přemýšlej o pravdě, jižto jsi slyšel, a doma bez odkladu život svůj dle pravdy oné spravuj a skutkem dokaž, žeš pravým a dobrým křesťanem. Ne ti, kteří slyší, ale kteří plní, budou ospravedlněni a dosáhnou spasení.

3. Tolikéž i třetí známku pravých musíme míti křesťanův: abychom zřekli se všech hříšných navyklostí a obyčejův, jimžto svět hoví. Člověk velmi rád napodobuje, co spatřuje u jiných. Slova povzbuzují, příklady však táhnou; leč Bohužel mnohem častěji ku zlému nežli k dobrému. — Rolník prostý vidívá často, že páni v pátek a v postní dny jídají maso. Bez rozvahy dělá to po nich, takto rozumuje: Pán-li z toho hříchu nemá, jakž mohl bych já hříchu míti? Dítka často vidívají otce, čeledínové hospodáře chodit do krčmy, odkudž zhusta pozdě v noci ochmeleni domu přicházejí. Ihned dělají to po nich, domnívajíce se, že to není hříchem. — Chudobní lidé vidívají, kterak mnohý boháč nevázaně a labužně žije. I nerozmyšlejí se dlouho a vedou život jim podobný, říkajíce: z čeho oni nemají hříchu, jakž měli bychom my? Tak lidé marniví a nešlechtné zvyky a obyčeje svěťákův následují, buď si v oděvu anebo v pokrmu, nemyslíce že to není zvykem křesťanským. Nepřipodobňujte se tomuto světu, ale napravte se v novotě smyslu svého, abyste poznali, která jest vůle Boží, líbezná a dokonalá, praví sv. Pavel. Kdo svěťáckých obyčejův jest milovníkem, lidí svěťácké v činech jejich následuje, dle nich se řídí a vymlouvá, že svět tak tomu chce, ten nikterakž není pravým křesťanem; neboť přátelství tohoto světa odporne jest Bohu. — Kdobykoli řídil se dle světa, zalíbí se chtěl světu, praví sv. Jakub, ten nepřitelem jest Božím. — Když sv. Antonín poustevník životu zbožnému chtěl se přiučiti, nešel mezi svěťáky, nýbrž navštěvoval své zbožné spoludruhy a od jednoho učil se zbožné modlitbě, od jiného pilné práci, od třetího mlčení, od čtvrtého moudré rozmluvě. Tak stal se mužem sv. a přítelem Božím. — Chceš-li, o křesťane, věrným býti služebníkem Božím, nenásleduj příkladu lidí nepravostných, nevymlouvej se na nešlechtníky. Kdo s Kristem chce žít, musí jej následovati a ne jíti za světem hříšným. — Hle, toť známky pravých křesťanův!

III.

Ještě asi tři měsíce a půjdeme na pole, abychom drželi žeň, do zahrad a vinohradův, abychom plodův tam zrostlých shromáždili. Co počneme, klasové-li budou prázní, réva-li a stromy žádného neposkytnou nám plodu? Zeleň a květ sebe krásnější nic nám neprospěje, zrna-li a ovoce nevydá. I my křesťané jsme vinicí a polem Hospodinovým. — Ještě několik let — měsícův anebo dní a Pán nebes a země přijde, aby ovoce hledal, jež jsme vydali, pošle anděly své na žeň. Svážou tito koukol ve snopy k spálení, pšenici pak do stodol shromáždí Hospodinových. Pán věječku vezme do rukou a rozdělí zrní a plevy, zrní uschová, plevy pak spálí. — Sekera již ku kořenu jest přiložena; každý strom, který dobrého nevydává ovoce bude vyfat a na oheň uvržen. O pečujmež, milení bratří a sestry, abychom plodonosnými byli stromy, dobrým užitečným zrnem, pravými a dobrými křesťany. Amen.

Den sv. Marka.

Dvojitý klíč, modlitba a kletba.

Čtení z listu sv. Jakuba 5, 16, 20.

Nouze naučila lidi prositi, veliká tíseň a nouze spojila lidi v jedno, tak že společně chodili a chodí až dosud, jako my dnes, na prah milosti Boží prositi — pomoci vyhledávati u Boha, když u lidí pomoci a přispění naleztí nelze — na bránu nebes tlouci, aby před nehodami Bůh nás chránil a všeho duši i tělu prospěšného, hojně nám uštědřil. Co se vám zdá, bude modlitba naše vyslyšena? — Mnoho může modlitba ustavičná spravedlivého, dosvědčuje sv. Jakub; onať jest klíčem k nebesům pro ty, kteří zbožně žijí, důvěrně pak prosí, jak Eliáš prorok ve dnešním sv. čtení.

I.

Modlitba vezdy byla, jest a bude mocnou lidí přítelkyní a spomocnicí, jakož dosvědčuje sv. Jakub. Vzpomeňtež na Eliáše proroka. Byltě Eliáš člověk nám podobný a utrpení poddaný a modlitbou se modlil, aby nepršelo na zemi, i nepršelo za tři leta a šest měsícův. A opět se modlil i vydalo nebe déšť a země dala úrodu svou. Co modlitba Eliášova vymohla, to vymůže i modlitba naše, dobře-li se budeme modlití. Matka v kolébce již učila nás modlití se, modlitba bude na sotnách poslední nám útěchou. Svatí otcové církevní nazývají modlitbu zlatým klíčem k nebesům, chcemeť tudíž i my tento klíč nebeský dnes vzíti do rukou a dobře jej prozkoumati.

1. Trojí jestiž modlitba, předně totiž chválící, když Boha, nejvyššího Pána, velebíme, chválíme a oslavujeme. — Když král Šalomoun překrásný a přeskvostný v Jerusalemě vystavěl chrám, tu jej ku slávě a ku chvále Boží zasvětil, a když před tváří veškerého lidu se modlil, tu projevila se velebnost a sláva Hospodinova v oblace světlém, kterýžto oblak veškeren chrám naplnil. Toť byla modlitba chválící a velebící. — Tobě, křesťanská duše, není jenom chrám Páně, nýbrž veškeren svět vele-

chrámem, velesvatyní Boží, v němžto Boha uctíváš a oslavuješ a zázrakům jeho se divíš. Vidíš překrásné slunce anebo zahledneš zelenou travičku, slyšíš rachot bouře a šveholení skřivánek, tu přemýšlíš o vykoupení svém anebo o vlastním svém životě; o rozveseliš se, povznes rukou i srdce k nebesům a oslavuj Tvůrce svého: Jak podivné, o Pane, jsou skutky Tvé, Hospodine zástupův! Svátý, svátý, svátý jest Pán Bůh Sabaoth; plna jsou nebesa i země velebnosti a slávy Tvé; Sláva Bohu Otci atd.! Hle, toť modlitba chválící a vlebící.

2. Druhá modlitba jest děkovací. Láskavý Ježíš očistil jednou deset mužův málomocných; jeden z nich toliko navrátil se, aby laskavému Ježíši povinné vzdal díky. Kristus pak toužil láskavě říka: Zdaliž nebylo deset očistěno? Kde jest jich devět? Nenalezl se mezi nimi, kdo by vzdal chválu Bohu, leč cizozemec tento? — Kdo z nás nesčetných nepřijal dobrodiní z rukou Otce nebeského v životě svém — letos — ano i dnes? Však dechnutí, sladký spánek, šťastně ukončené dílo, sousto chleba, každý hlt studené vody jest darem Božím. Zdaž pak jsme také za to vezdy povinné vzdali díky? Kolik jest takých, kteří při hojných hodech ani znamení kříže neudělají? — Chceš-li k dobrodiní nějakému míti volný přístup, musíš býti vděčným, neboť nevděk snadno přístup k němu tobě zamezí. Tolikéž i Bůh vděčného miluje. Protož ráno, když vstáváme, večer, nežli uleháme, při jídle i při práci, vezdy díky vzdávejme Bohu nejvyššímu láskavému! Nikdy, ó člověče, Boha nepros, abys za dobrodiní obdržená povinné zapomenul vzdáti díky. Po modlitbě děkovací jest tolikéž:

3. Modlitba prosící. Neníť na zemi muže tak mocného a bohatého, kterýž by o to neb ono nemusel prositi. Boháč i chudás, král a žebrák, všickni chodíme ku prahu smilování Božího prosit, na bránu nebeskou tlouci. Jak přestastni jsme, že naučení Ježíšem víme, zač máme prositi, jisti jsouce, že vyslyšení dojdeme. Začkoli budete prositi Otce mého ve jmenu mém, dáť vám, praví Kristus. Proste a dosáhnete, aby radost vaše byla dokonalá. Modlitba spravedlivého jest klíčem k nebesům. Vstupujeť modlitba k nebesům, z nebes pak sestupuje k nám smilování. Ač země jest nízká a nebe převysoko, přece Bůh člověka vyslyší, s čistým-li jen svědomím se modlí, praví sv. Augustin. Hle, toť onen trojí divotvorný klíč modlitby! — Proč ale tak často se modlíce zřídka kdy býváme vyslyšeni? — Mámeť ještě jeden klíč, jímžto sami nebesa sobě zamykáme, peklo však odmykáme, a tento druhý klíč jest kletba neboli klení.

II.

Z jedněch úst vychází chvála a kletba, praví sv. Jakub. Jazykem Boha chválíme a jím též lidi proklínáme, kteřížto dle obrazu Božího jsou stvořeni. Zdaž z jednoho pramene sladká a trpká vyvívá voda? Toť nedobře, bratří nejmilejší! — A přece tak zhusta se to stává? Proklínat slyšíš pastuchu u stáda, orače při pluhu, vozku při koněch; ano mnohý klučik, který ani kříž neumí ještě udělati, kleje, že by země mohla se rozevřít a jej pohltnout, kdyby Bůh nebyl nejvyšší shovívavý. Tak lidé sami nebe zamykají a peklo si otvírají, žeť žalno mysliti na to. O kéž by lidé nepravost a nešlechtnost klení dobře znali a škodu, jižto sobě působí, změřili, zajisté že by tím od klení dali se odstrašiti!

1. Klením Bůh bývá urážen. — Bůh všecko stvořil ku své cti a chvále. — Oslavujť Boha andělé a svatí, ptactvo, větrové i bouře — vše jedním jest libozvu-

kem slávy Boží. Tu pojednou člověk klením jako havran svým krákoráním a skřehotem do onoho souladu lžbezného se mísí. Hůře pak ještě hřeší ten, kdo klně na řízení Boží: nepohodu, krupobití a neúrodu, čímž moudrost Boží uráží. Jednou rolník zesvětačelý v krémě klně na nepohodu, ať nemohl sena sušiti, a pravil, že nemůžno, že Bůh doposud vše moudře řídí. Přišel k domovu oslepl, ochuravěl a v několika dnech zemřel. — Strašnější ještě jesti, drze Bohu stavěti se na odpor a lidem nábožným se vysmívati. V nepohodě kruté klečel pastoušek u stáda na poli modle se; nevázaný vojín, jda okolo, bohabožnému pastouškovi začal se posmívati, že před bleskem se žehná. Popošetě jenom a krok dále, an tu pojednou se zablesklo a bleskem vojín byl usmrčen. — Nejhubě počíná sobě, kdo v nehodách a neštěstí zlořečí, kdykoliv se mu po vůli neděje; vždyť bez vůle Boží ani vlas s hlavy naší nespadne. Před několika lety hrálo několik nedbalých rolníků v Německu pozdě do noci karty. Jeden z nich ustavičně prohrával. Nyní-li ještě prohrám, ať z jasného nebe blesk udeří. Zahřmělo a blesk zlolejce za stolem na polo omráčil. O rozmilí nad zlořečením nebe ubolává — peklo se raduje, klením a zlořečením nebe si zavíráme, peklo pak otvíráme!

2. Zlořečení bližnímu jest pohoršením. Rodičové, kteří proklínají, učí dítky proklínání. Jediný-li jenom čeledín anebo hospodář rád kleje a zlořečí ve vsi některé, za nedlouho i mládež tomu uvykne. Ničemu člověk tak snadno se nepřiučí, jako klení a zlořečení; a byť by v jiném jazyku ni slova neuměl promluvit, klet po maďarsky, německy nebo vlašsky přesnadno se naučí. Běda světu pro pohoršení! Netrptež toho, vy hospodářové, aby čeleď u přítomnosti dítek proklínala a zlořečila, nádenníky napomínejte a dítky trestejte, kdykoliv proklínání z úst vypustí. — Rozšafný hospodář měl čeledína, který při každé nepatrné věci ihned proklínal a zlořečil. Napomínání nic neprospěvalo. Martine, pravil jednon hospodář čeledínovi, celých-li osm dní nebudeš kleti, hle ten křížový tolar bude tvůj, při čemž hospodář čeledínovi lesklý ukázal peníz. Platí, vece Martin a po celých osm dní nezaklel, aby sázku vyhrál. Spolučeledínové jej škádlili a všeliké příkoří mu činili, aby o tolar mohli jej připravit. Leč Martin po celých osm dní statečně se držel a ani jednou nezaklel. Hospodář doručil mu lesklý tolar, pravil však zároveň: Pro tolar vystříhal a varovals se zlořečení a klení, domníváš se, že jinak jest to dovoleno? Což méně pečujes o duši, nežli o peníz pomíjející? — Kdo kleje, duši svou zabíjí. V obydlí, ve vsi a krajině, kde zhusta slyšeti zlořečení, tam nebude požehnání; tam neštěstí v brzkou zavítá.

3. Zlořečení škodí duši a tělu. Když nešlechtník nešlechtníku zlořečí, vlastní duši proklíná; snadno pak bez milosti Boží život dokoná. Toliko v pekle proklínají a zlořečí; kdo klení sobě neodvykne, ten do spolku jejich přináleží. Leč i zde na světě zhusta Bůh zlolejce trestává. V jisté vsi německé v diecési Bamberké rolník jeden za každým slovem tak šeredně klně a zlořečil, že často slov hnusných a šeredných se mu nedostávalo. V nejlepších letech začal mu rak za živa jazyk užírat; a za hrozných a nevýslovných bolestí jazyk za živa mu uhnul. Tím neschopen byl k mluvení a k jídlu. Ve dvou letech nešťastník umřel z lítosti a bolesti přenesmírné. Třebať, abychom zlořečení a kletby se varovali, neboť nebe nám zamyká, peklo pak otvírá.

III.

Dvě klíčův máme, o křesťané, modlitbu k nebesům a zlořečení a kletbu k peklu. Přivykejmež prvému, druhého však se vystříhejme; kam si otevřeme, tam také půjdeme. Kéž povznese se vroucné srdce našich modlitby k nebesům, aby jednou otevřena byla nám brána nebeská, když se světa tohoto ubíráti se budeme ve příbytek Otce svého nebeského. Tam nebudeme více prositi, nýbrž jenom chváliti, velebiti a oslavovati Boha nejvyšší dobrotivého, jemužto budiž čest a chvála nekonalá. Amen.

Pondělí křížových dnův.

Modlitba mocná přítelkyně naše.

Čtení z listu sv. Jakuba 5, 16—20.

Přepamatni jsou dnové týhodně prosebného neboli křížového. Vycházejí křesťané pospolitě z chrámu Páně na role, jakoby vycházeli z domu otcovského, aby pod širým o milost a smilování prosili nebem. — Svátí jsou dnové prosební. Hlasitě konají se modlitby, hlasné rozléhají se ve průvodu zpěvy a milozvučných zvonův hlasy. Slavní jsou dnové křížoví. Přednášímeť Ježíši duchovní i tělesné potřeby své, ve jmenu jeho vysíláme prosby ku trůnu Otce nebeského; zajisté dostane se nám vyslyšení, dobře-li jen prositi budeme, vždyť: Kdo prosí, obdrží; kdo hledá, nalezne a kdo tluče, tomu bude otevřeno. Modlitba spravedlivého nebesa proráží a všeho na Bohu může vyžádati, jak sv. Jakub učí.

I.

1. Zázračnou modlitby moc dokazuje v starém zákoně prorok Eliáš. Žit muž tento sv. za časův bezbožného krále Achaba, kterýžto sám jsa modloslužbě oddán i národ israelský k modlářství sváděl, tak že tento, opustiv Boha pravého, lichým kořil se modlám, různé na počest jim čině obřady. Tyto urážky hnětly srdce Eliášovo. Vstal a takto jal se modlářskému králi hroziti: Jakož Bůh v pravdě živ jest, před nímžto stojím, pravím tobě, že nebude deště ani rosy až do času, kdy zase oznámím tobě. Což jmenem Božím předpověděl, to se také vyplnilo. Z vroucného srdce vysílal k nebesům prosby, praví sv. Jakub, aby nebylo deště ani rosy na postrach lidem bezbožným, a po tři leta a šest měsícův nebylo ani deště ani rosy. Prikázalť Bůh Eliášovi, aby šel na poušť ku potoku Karit, kdežto krkavci ráno a u večer nosili mu chleb a maso, z potoka pak pil. Staloť se dle rozkazu Božího. Za nějaký čas vyschl tolikéž i potok; nemělť Eliáš co píti. Bůh rozkázal mu, aby odebral se do Sarepty sidonské ku vdově, kteráž měla jej živiti. — Poprosilť vdovu, aby dala mu chleba; leč tato naříkala, že nemá nic, jedině trochu mouky v nádobě a něco oleje v láhvi. Sbíráš tu u brány dříví, abych sobě a synu svému připravila pokrm a pak abychom zemřeli. I potěšil ji Eliáš řka: Neboj se; ale jdi a upeč mně z mouky oné chleba,

a nebude ubývati mouky v nádobě a oleje v láhvi až do dne, kdy opět deštiti bude Bůh na zemi. Vše dopodrobna se naplnilo. Všude panoval hlad; leč v obydlí, kde přebýval muž Boží, všeho bylo v hojnosti.

2. Půl čtvrtého roku nedostalo se zemi deště zvlažujícího; nebyloť ni pokrmu ni nápoje pro lid i hovada. Eliáš šel na rozkaz Páně a krále bezbožného jakož i lid modloslužebný vyvedl na horu Karmel řka: Až pokud ještě pokulhávati budete, nevědouce, komu máte sloužiti, Bohu-li živému a pravému, či modle Bál? Přiveďtež dvě volův k oběti. Kněží Bálovi ať vyvolí sobě jednoho, jež by obětovali modle Bál, a já vyvolím sobě druhého k oběti Bohu živému a pravému. Vystavtež hranici, rozsekejte a narovnejte na ni vola, leč ohně nepodkládejte a nechať modlí se kněží modlářští k Bálovi, aby ohně s nebe seslal, já pak modlití se budu k Bohu pravému. Ten Bůh, kterýž modlitbu vyslyší a oheň na podpal oběti sešle, ten budiž Bohem pravým. Veškeren lid jednohlasně odpověděl: Ať stane se dle slov tvých! Kněží Bálovi od rána do večera křičeli a volali k Bálovi, leč Bál neslyšel volání jejich. — Nyní vzal Eliáš vola, zabil, rozsekal a položil na oltář příkazav, aby po třikráte oběť a oltář polit byl vodou, tak že vše bylo mokré a kolem oltáře strouha plná byla vody. Pak Eliáš vstoupil do prostřed zástupu, modlil se a ejhle, oheň s nebe sstoupil, ztrávil oběť ano i vodu, kteráž kyla kolem oltáře. Lid, kterýž na zázrak onen patřil, padl na tvář svou a volal: Hospodin jest Bůh, Hospodin jest Pán náš! Eliáš vstoupil pak na vrchol hory a modlil se, aby nebe vydalo vláhu. I pojevil se nepatrný obláček. Eliáš pravil ku králi Achabovi: Zapřahej vůz svůj, a rychle pospěš domů, aby dešť tě nezastihl. Tu nebe mračnem se zahalilo a vydatný dešť napojil zemi prahnoucí. Tak na modlitbu Eliášovu, praví sv. Jakub, nebe dalo vláhu a země vydala plody své. Hle, jak mocnou jest modlitba nám přítelkyní! O Bože, kéž bychom i my hodni byli, jako Eliáš v modlitbě vyslyšení dojíti!

II.

1. Říkávají lidé začasť: co mně do toho, jak souseď můj anebo souseď má nebo přítel můj žije, vždyť každý sám za sebe bude odpovídat. Tak mluvívají lidé zhusta, nedbajíce, souseď-li v blátě hříčův a nepravosti jest pohroužen, a nepomýšlejí, že Bůh přecasto pro hříšníka jednoho celou trestává krajinu, trpí-li hříšníka toho a nedbá-li o polepšení jeho; jakož naopak pro jednoho spravedlivého nad celou smilovává se krajinou. Proto napomíná sv. Jakub: Bratří, zabloudí-li někdo z vás s cesty pravé, zhřeší-li a někdo obrátí jej, že se polepší, má věděti, že, kdo odvrátil by hříšníka od cesty zlé, duši jeho vysvobodí od hříchu a přikryje množství nepravostí! Považte jenom, duše drahé, mnoho-li bratrské napomenutí může, jak přčetným může předejít urážkám Boha dobrého a laskavého! Není to zajisté dobře, abys ty se modlil, soudruh pak tvůj aby klel. Bohu-li chceme se zalíbiti, musíme všemožně o to se přičiniti, aby Bůh nebyl urážen. — Tak budeme hodni, aby Bůh prosby naše vyslyšel. Modlitba spravedlivého nad míru jest mocná.

2. Před časy věhlasný poustevník Šimon, nazvaný stylites, na sloupu stojící, po třicet let na sloupu stál a ustavičně se modlil. Tou právě dobou v poblížkém městě Antiochii lidé tak čteně mřeli, že nejeden příbytek úplně zůstal neobydlen. Strašné zemětřesení panovalo vůkol, tak že i sloup, na němž Šimon stál, začal se viklati. Množství obyvatelův antiochenských přikvapilo k Šimonovi, aby zároveň s nimi

Boha prosil o milost a smilování. Šimon pak přísně je káral řka: Vaše lakota a nestřídmost, váš hříšný a chlipný život, ten jest příčinou, že tvář Páně jest od vás odvrácena. Nenamáhejtež se hříšné ruce své k nebesům v modlitbě povznášeti, já pak zkusím sám za vás se modliti. I modlil se Šimon, leč nové zemětřesení tak hrozné se zdvihlo, že i sloup, na němž stál, hrozil povalením. Strachem a hrůzou všickni nicí padli k zemi. Šimon vece, aby ještě jednou vroucně se modlili. Taktéž i on ještě jednou vroucně se modlil. Pak takto jal se Šimon potěšnými slovy lid těšiti: Bůh modlitbu vyslyšel a nad městem se ustrnul; leč z celého zástupu, kterýž tuto jest shromážděn, modlitba jednoho Bohu jest příjemná a milá. S těmi slovy ukázal na prostého rolníka a poručil, aby k němu byl přiveden. Synu můj, pravil k němu, pověz mně, cos tak nad míru zvláštního a ctnostného učinil, že Bůh nad tebou také má zalíbení? Ctný otče, odvece pokorně rolník, hříšník jsem rovně jako všickni ostatní a v ničem nad ně nepředčím. Když pak dalším dotazováním donucen byl vyznati, kterak žije, tu pravil: Vše co mám od Boha, obyčejně na tři dělím částky. První částka určena na almužnu, druhá na daňku a třetí pak částkou starám se o svou čeleď. Hle, toť život spravedlivého člověka! Tak mocná jest u Boha modlitba spravedlivého. Modlitba jest mocná naše přítelkyně.

III.

Slyšel jsem častokráte, kterak matky křesťanské své dítky na procesí vypravovaly, kdykoliv bylo velké sucho nebo mokro a kdykoliv mor ve krajině panoval. Vypravovalyť ony dítky těmito slovy: jděte jenom a vroucně se modlite; neboť dříve zajisté Bůh laskavý vás vyslyší, nežli nás odrostlé, protože doposud jste nevinné dítky. Slova tato jsou pravdiva a zvyk taký zajisté chvály hoden; neboť nestává krásnějšího pohledu, nežli nevinné dítě v modlitbě zřítí. O kéž bychom my všickni nevinnými byli dítkami Otce nebeského, a byť také ne prvou nevinností, alespoň pravým pokáním Bohu byli příjemní. Kéž bychom s srdcem nevinným rukou pozdvihnouti mohli k nebesům říkající: Abba, Otče náš dobrotivý! Amen.

Úterý křížových dnův.

Modlitba naše budiž dětinná.

Čtení z listu sv. Jakuba 5. 16—20.

Dítky mívají obyčej všechno pověděti, cokoliv ví, a každému vše vykládati, koho poněkud jenom dle tváře znají. Taký zvyk jest dětinský a nechvalný. — Leč nepravosti své zatajuvati ano i zapíráti, toť zajisté hříšno, jakož činívají dítky urputné a nešlechtné. Poznávati chyby a poklesky své, vyznávati se ze hříchův a Boha prositi za odpuštění: toť spravedливо a chvalno, a taký zvyk návykem jest dětinným, milým Bohu i lidem. Tento obyčej doporučuje nám sv. Jakub ve dnešním listu svém, aby modlitba naše došla vyslyšení.

I.

Kdykoliv ku vznešenému s prosbou jdeme pánovi, čistě se umyjeme a oblečeme. Ušpinění a rozčárání bychom zajisté pánovi se znechutili, a snad by nás ani nepředpusťil. Hřích, jehož se dopouštíme jest špínou duše naší, kterýžto nám krásné roucho posvěcující milosti Boží kazí a trhá. Potřebí tudíž svědomí očistiti ve svátosti pokání, a v roucho posvěcující milosti na novo se obléci; což upřímnou a úplnou stává se zpověď. K tomu i sv. Jakub křesťany napomíná: Nejmilejší! vyznávejte se tedy jedni druhým ze hříchův svých, a modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli. Tak budou vyslyšány modlitby vaše. Bůh nejvyšší dobrotivý jest naším věřitelem; my pak jeho velikými dlužníky. Veliký dlužník musí míti věřitele shovívavého. Úvěrem naším u Boha jest naše čisté, zbožné a dětinné srdce; toť Bůh nejvíce miluje; neboť ono činí člověka spravedlivým. Mnoho zajisté může, učí sv. Jakub, modlitba spravedlivého ustavičná. Chceme-li dojíti vyslyšení, musíme popředně míti srdce čisté a bezúhonné, jak dobré dítky Otce nebeského; a pak také s dětinnou k Bohu se obraceti modlitbou; modlitba dětinná, tať zajisté Bohu jest nejpříjemnější.

II.

Svatí apoštolové tázali se jednou Pána Ježíše: Mistře, kdo je větší v království nebeském? I zavolal Ježíš pacholátko, postavil je uprostřed a řekl: Zajisté pravím vám, neobrátíte-li se a nebudete-li jako malá pacholata, nevejdete do království nebeského. Z těchto slov Páně zřejmo, že kdo nemodlí se jako nevinné dítě, toho modlitba k nebesům se nepovznese. Proto nás také Ježíš učil modliti se: Otče náš, jenž jsi na nebesích.

1. Když dítě ráno vstane a celé umouněné a rezespalé jde k otci, aby dal mu chleba, říkává rozšafný otec: Jdi, umyj se a obleč; pak teprvé chleba dostaneš. — Tak i otec nebeský nám rozkazuje. Umazání, ušpinění jste nad uši, přčetné nešlechtnosti a nepravosti v nitru vašem panují, obraz Boží na duši vaší jest zohyžděn. Jdětež a umyjte se u pramene svátosti pokání, abyste na duši byli nad sním bělejší, svátečně oděni jako dítky milené; pak teprvé přijďte prositi a obdržíte. Mnoho zajisté může modlitba spravedlivého. Dny křížové, prosebné ať jsou tolikéž dnové pokání.

2. Dítě ví, že otec je miluje; proto již zdaleka ruce spíná, a jisto jest, že otec ho neoslyší. Jako dítky pozdvihujmež i my s důvěrou rukou k nebesům, k Otci laskavému. Byby i matka zapomenula se nad kojencem svým, Bůh na nás nezapomene. O jak mnohem větší měli bychom z modlitby užitek, kdyby víra naše vezdy byla živá a naděje pevná! Všecko, začkoli v modlitbě prosíte, nepochybujiče, obdržíte praví Pán. Kdo se modlí, modliž se s důvěrou, beze vší pochybnosti; neboť kdo pochybuje, tenť podoběn vlnám mořským, jimiž bouře sem tam zmítá. Nechať nedomnívá se člověk onen, že by od Boha něco přijal.

3. V jistém domě otec hladovému dítěti skývu chleba ukrojil. I namanul se tu právě tou dobou cizinec vyhladovělý a prosil o kousek chleba. Dítě podalo cizinci celou skývu chleba s jakousi velikou radostí a ochotou. Což myslíte, zdaž bude se otec proto s dítětem vaditi? Bůh uchovej! Radostí nad dítětem útrpným hojně ronil

otec slzy, a ukrojiv skývu mnohem větší oné první, podal ji dítěti. Tak učiní Otec nebeský také nám, rádi-li a ochotně s nuznými budeme se sdíleti. Dávejte, praví Ježíš, a bude vám dáno. Míru dobrou, natlačenou a osutou dají v lůno vaše. Jakou mírou měřiti budete, takovou bude i vám odměřeno. Modlitba a almužna musí vespoleh se podporovati.

4. Co však učiníte vy otcové a matky dítěti onomu, které, když ukrojíte mu chleba, ho nepřijme a nevlídně a nadutě praví: Nechci ten chléb, jest malý, já chci větší. Ty nevděčné stvoření řekne zajisté každý z nás; počkej jenom, nyní nedostaneš nic! Kdo mála si nevšímá, není většího hoden. Zdaž i otec nebeský s námi rovněž tak nenaloží, reptáme-li, že malého pole nám vydalo užitku, že obilí není v ceně, že nám v obilnici anebo ve sklepě na úrodě nepřiskočilo? Vše jest dar Boží. Co máš, co bys nebyl přijal? Když pak jsi přijal, proč vychloubáš se, jakobys nebyl přijal? Spokojiti musíme se s tím, čím Bůh nás nadělil, a s vděčností uznávati musíme, že i toho nad zásluhu nám uděluje. Kdo na zlá leta velmi touží, a na roky neúrodné si velmi ztěžuje, ten nespokojeně jest živ a nikterakž není hoden, by Bůh jej vyslyšel.

5. Rozumný otec netrpí toho, aby dítky mezi sebou se hašteřily a hádaly, jedno-li více od otce obdrželo nežli druhé. Jak můžeme my Bohu, kterýžto pouhá jest láska, býti příjemni, jeden-li druhému závidíme, nepřívzným zhlížíme okem, více-li Bůh jiným, než-li nám uštědruje? — O nešťastná závisti a nesnášlivosti, ty's jedovatý ještěř, kterýž jedem vlastním se otravuje! Dobrý a zbožný křesťan, vidí-li, že bližní krásnější má obilí, vezdy říká: Požehnejž mu Pán Bůh! Uděliž pak i nám o Pane, co tobě jest ku cti a duši naší ku spáse! Kdyby však dary tvé neprosperly nám, neuděluj nám jich o Pane! — Hle, taká modlitba jest modlitba dětinná.

III.

Křesťané, mámeť Otce, Otce nejvš laskavého v nebesích! Kde však jest matka naše? Černá země jest mateří naší; leč z husta bývá nám pravou macechou. Proto často vzdycháme, pravé hledající matky; leč zde na zemi také matky není! Proto nám Bůh dal matku přelaskavou, Marii Pannu, nebes i země královnu. Maria, matka naše jest pomocnice křesťanův. — O šťastné dítky my tak přelaskavé matky! Čehož modlitba naše dosáhnouti nemůže, toho zásluhou její bude nám uděleno. Amen.

4. Středa křížových dnův.

Kdy a proč modlitba naše nebývá vyslyšena.

Čtení z listu sv. Jakuba 3, 15, 20.

Pradávným jest obyčejem, že lidé velmožům a mocným tohoto světa dary donášejí, kdykoliv něco od nich chtějí vyprositi. Kdybych jenom věděl, čím bych se mu zavděčil? říkává ten, kdo o něco prositi míní. A jiného-li nemá, tu přináší hroudu másla anebo něco vajec. — I vy přišli jste již po třetí v tomto týhodnu do chrámu Páně, byste poprosili Pána nebes a země. Jaký pak dar přinesli jste sebou? Čím

chcete vy Bohu všemohoucímu se zavděčiti? — Vy mlčíte, nevědouce, čím byste nejdříve Boha sobě naklonili. Poslyštež sv. apoštol Jakub v dnešním listu svém vám to dává na rozum.

I.

Větší radosti otci a mateři připravití nemůžeme nad ouu, dítě-li ztracené anebo zbloudilé opět jím dovedeme. Všecko by nám otec rozdál, pakli syna, jež měl za ztraceného, anebo dceru od smrti vysvobodíme. Více nežli otec pozemský dítky své, miluje Otec nebeský všechny lidi. U Boha jedna jediná duše, dle obrazu Božího stvořená, větší má cenu, nežli veškeren svět, kterýž pomine. Největší pak záhubou pro duši jesti nepravost, nešlechtnost, hřích; toť v pravdě záhubou ano smrtí pro duši. Zbloudilého člověka poučiti, a vyprostiti od záhuby, hříšníka zarputilého napomínati a na cestu pokání jej přivést, toť v pravdě skutkem, kterýž nedá se oceniti, jímžto nejjistěji Boha můžeme sobě nakloniti. Bratři moji, praví sv. Jakub, jestli žeby kdo z vás pobloudil od pravdy, a někdo by jej obrátil; máť věděti, že kdo odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti, a přikryje množství hříchův! Totiž ony hříchy, jež hříšník už spáchal, a kterých by se byl snad ještě dopustil; a nad to i ony, jež by byl kdo jiný, vzav pohoršení na něm, spáchal. Tudíž chceme-li Boha nakloniti sobě, dle slov sv. Jakuba nejjistěji obrácením hříšníkův, přivedením jich k Bohu lze nám to učiniti.

Čím pak nejvíce Bohu stáváme se nemilými, a tím zároveň sami jsme příčinou, že Bůh modliteb našich nevyslychá? — Svetskými zlovyky a obyčejí, kdykoliv totiž tak jednáme, jak svět nás nabádá; proto sv. Jakub praví: Kdo přítelem chce býti tohoto světa, ten nepřitelem jest Božím. A jak přčetný jest takových počet!

II.

Světáckých zlovykův a zlořádův, jimiž Bůh v době nynější zhusta bývá urážen, jest předně pět:

1. Prvým takým zlořádem jest nevšímavost a chladnost ku slovu Božímu, neboli zlovolný návyk na kázání a křesťanské cvičení buď pozdě anebo zholá necho-diti. Co řekl bys ty, hospodáři a hospodyně, kdyby nějaký chudás u stolu tvého každodenně jídal, po celou zimu u teplých kamen se hřál, a jemuž bys vše učinil, cokoliv od tebe žádá, v letě pak a o žněch, kdy nejpilnější bývá práce, a ty jej prosíš, by ti pomohl, tehda zády se k tobě obrátil a z domu tvého odešel? — I křesťané se modlívali a prosívali aby Bůh láskavý je vyslyšel, a za nedlouho jsou nevrli, Bůh-li ihned dle chuti jim nečiní. Kdykoliv pak Bůh svými náměstky jim nařizuje, co by ke cti jeho měli činiti, kterak o spasení svém pracovati, tehda oni neposlouchají; a byť také snad i poslouchali, přece podle toho se neřídí! O jaký to zlovyk, jaký zlořád! Co Bůh takým učiní? To předpovídá Duch sv. v knize přísloví: Volal jsem vás a protivili jste se; ruku svou vztahoval jsem k vám, a nebylo, kdoby na ni se byl ohledl. Jelikož radu mou jste odvrhli a napomenutí mých jste nedbali, i já v záhubě vaší smáti se budu, a zahanbím vás, anof přijde na vás, čeho jste se obávali. Až tíseň na vás přikvačí, a zahynutí jako víchr se na vás oboří, až

nebezpečí a zhouba na vás doléhati bude, tehda budete volati ke mně, leč já nevyšlím vás. — Hle, toť onen prvý zlořád, jímž Bůh bývá urážen!

2. Druhým zlovykem jest znesvěcování neděl a svátkův. Dávejte, praví Pán, co jest Božího, Bohu, pak zajisté dá i Bůh vám všeho potřebného. Bůh ponechává lidem všaký týden šest dní ku práci a pečování světskému, toliko sedmý den, totiž neděle a několik svátkův sobě vyhradil, leč i o ty by světáci Boha rádi připravili, tím, že Bohu tyto dny ukrádají, ďábloví pak v takých dnech slouží. Zdaž není to bezbožným zlovykem? — Jestli věru hrůzno a strašno, uvážíme-li, jak nedbale nynější křesťané dny nedělní a sváteční zachovávají! Ve městech a na tržištích dělníci po celý den nedělní bývají zaměstnáni, a nemají ani po chvíli, by v chrámu Páně se pomodlili; odpoledne pak obyčejně chodívají na procházky anebo do pivovaru, kdežto po celé noci posedávají. V pondělí pak obyčejně místo neděle světí modrý pondělek a promrhávají zbytečné ještě peníze. Což divu, že Bůh lidem takým nedopřeje štěstí a blaha, a že často s takými u cesty setkáváme se lidmi, kteří o almužnu žebrou. Na venkově u lidu vesnického není o nic lépe, nebývá-li hůře ještě nežli ve městech, vždyť vesničané v den nedělní s nákladem jezdívají o závod, anebo popíjejí v krčmách bez míry. Jedni slouží zlatému teleti, jiní zase vlastnímu břichu, Bohu pak zřídka anebo zhora nic. Právě v těchto dnech bývá Bůh nejvíce urážen opilstvím, smilstvem, hříšným tancem a hudbou, nekázni a bitkou, pohoršlivým a nekřesťanským životem. Nejvíce hříchův páchá se v neděli a ve svátek, tehda nejvíce duší spěje v záhubu, a Bůh nejvíce bývá urážen. Znesvěcování dnův nedělních a svátečních, toť příčinou, proč práce naše často s kýženým nepotkávají se výsledkem. Vynasnažme se, bychom neděle a svátky jak sluší světili, pak také i Bůh vyslyší nás, kdykoliv modliti se budeme: Chleba náš vezdejší dej nám dnes.

3. Třetím zlořádem jest lenivost a nedbalost naše. Kdo nepracuje, praví sv. Pavel, ať také nejí. Leč lidé světačtí rádi by dobře jedli a pili, ač velmi lenivě pracují; velký měli by rádi výdělek ač nedbale práci odbývají. Přemoudrý Bůh už to tak zřídil, že kdo pilným není dělníkem, také i malou mzdu, a bídně jenom živoří, z větší části bez práce chodí žebrotou, ztěžuje si, že práce se mu nedostává. Takových rakopracných pobertův všude na cestě nacházíme, ano i ku prahu našemu zhusta přicházejí, kteřížto raději chodí žebrotou, nežli by pilně pracovali. Dobře by rádi byli živi, jenom kdyby nemuseli býti příčinliví. Nabídní takému práci nějakou a uvidíš, jak se bude ukrčovati, a raději bude tříti nouzi a bídu, než by práce se chopil. Zdaž Bůh lenivé a nedbalé čeledíny vyslyší, k Bohu-li se modliti budou? Chleba náš vezdejší dej nám dnes? Práce jesti klíčem ku chlebu a pilné ruce snadno klíč onen nalezají. Lenocha hlad moří, kdo však pilně chce pracovati, ten v hojnosti bude míti chleba. — Pokud Israelité byli na poušti, sesílal jim Bůh manu s nebe a ze skály dával jim vody, a tak po čtyřicet let nasycoval je na poušti. V zaslíbené pak zemi neskytána jim mana více, anož dosti tam bylo díla a tím zároveň vše k životu potřebné. Bůh lenivých nechce míti. Lenocha a pyšného Bůh nenávidí. Člověče přičiň se, a Bůh ti požehná! Varuj se, bys leností a nedbalostí Boha neurážel. Lenivý člověk na duši i na těle hyne, a proto Bůh lenochův nemiluje.

4. Čtvrtým zlovykem jest vybíravost v jídle a pití, kdy totiž chudás bohatě, rolník pak po pansku chce jísti a pít, tak totiž, že nad stav svůj se vynášejí. Zvyk vynáseti se nad jiné nejvíce lidí činí nešťastných, a jest nejhorší mezi lidmi nepravostí. Před časy rolník jenom o vánocích a velikonoci a jiných velkých slavnostech

masitých požíval pokrmův, vína pak buď nikdy, anebo jenom o svadbách anebo při těžké práci se napil. a tehda každý také něco měl uhosподаřeno. Až doposud mnozí horalé z větší části požívají ovesný chleb a připsíjejí čistou vodu, a jsou při tom zdraví a čilí, dítky pak jejich čiperné a červené jako krev a mléko. Pohledme však na měšťáky, obchodníky a na jiné labužníky, kteří každodenně místo chleba kávu pijí, každý den, ano i v pátek maso požívají, a tolikéž buď víno anebo jiné opojné nápoje pijí; jsou snad proto zdravější a spokojenější? Čím více jí a pijí, tím častěji bývají churavi. Kdo v těle svém rozsévá, z těla i žítí bude porušení. Ano i prostý lid na také vybrané pokrmy přivyká, místo chleba dětem ráno kávu dává, a nepomýšlí, že kde u rolníka cítit kávu v kuchyni, tam že již střecha začíná hořet. Místo vody nabízejí dítkám víno ano na mnohých místech už i kořalu. Čeládka chce mít maso, a prostí lidé po pansku sobě vedou. Zdaž nebeský Hospodář na také zlořády netečně může patřit? Ježíš neučil nás modlit se: Dej nám dnes vezdejší kávy, dej nám masa a vína, nýbrž dej nám dnes vezdejšího chleba, toho, čeho k životu třeba. Vybíravosti a labužnosti musíme sami i dítky odvykati, nechceme-li Bohu se znělsbiti a nešťastnými se státi. Labužnosti přivyknouti, toť velmi snadno, leč odvykati posléze, toť přenesnadno.

5. Pátým zlovykem jesti nádhera v oděvu, kterýž nesnáší se se stavem a jméním naším, Bůh dal lidem oděv co známku pokuty, aby hanbu těla mohli přikryti, aby před zimou a vedrem byli chráněni, aby jeden stav o druhého se lišil. Kdo však naopak činí, nestydatě se obléká, stav svůj snaží se zatajiti a zaň se hanbí, a není s tím spokojen, do jakého stavu Bůh jej povolal, snadno poznáte a nahlídnete sami, že Bohu jest nemilým. Před časy napředly si služby samy na sukně a živůtky, matka nosívala sukni po matce, a dceři ji opětně odkázala; taktéž i otec činil s kabátem. Nyní pak se koupí za několik grošův nějaké křiklavé látky, a krejčímu anebo švadleně více se platí nežli látka stála, a pak s takým oděvem nemožno vyjít ani když je slunečno ani deštivo. Taký oděv není ani proti zimě ani proti vedru, neboť v zimě nezahřívá, v letě pak znáti na něm každý prášek, oděv taký věru za mák nestojí, a k ničemu jinému neslouží jediné pro pohoršení. Mnohá roba samými hedbávnými sukněmi ažaž šustí, tak že jí ani mezi dveřmi nemožno vyhnout. Myslíl bys, že je ňaká šlechtična, kdybys nevěděl, že je chudásova dcera, která doma snad ani soli nemá na polévku a okna papírem zalepená. Ano i mladíci po pansku si vedou, mají dříve dýmku v ústech, než růženec v rukou. Ve stáří pak nemají si zač chleba koupiti. Čím méně kdo platí, tím nádherněji se šatí, vždyť jenom prázny klas vysoko a pyšně hlavu nese. Rozumní lidé tolikéž rozumně se oblékají. Věhlasný císař Rudolf, první císař rakouský, dal si obracet kabát a připomenul, že lépe tak chodit, než v oděvu rozedraném. Náš lid pak raději v otrhaném chodí obleku, neboť ony hadry, jež nyní větším dílem se nosí, nedovolují dalšího upotřebení. Hle, taká marnivost v oděvu velkou jest urážkou Boží, a takým stane se, co Kristus Pán předpovídá: Kdo se povyšuje, bude ponížen. Tyto zlořády nesou toho vinu, že prosby a modlitby naše nebývají vyslyšeny.

III.

Častěji bývá pak i člověk sám vinen, že Bůh ho nevyslyší. Člověk prosí Boha o zdar a štěstí, a krupobití mu role a vinice úplně zničí, dobytek nakažlivou

pohyne nemocí, a oheň připraví jej o dům a majetek. Kterak to? Optej se Joba trpělivého a odpoví tobě: Bůh dal, Bůh vzal, jakož se Pánu líbilo, tak se stalo. Bůh opět uštědří, svatá-li to vůle jeho bude. Tak jest, Bůh-li nedá tobě, zač prosíš, anebo odejme-li, co máš rád, společně jenom pevně, že uštědří tobě něco lepšího a mnohem více, nežli oč prosíš, trpělivým-li jen budeš, jakož udělil Bůh trpělivému Jobovi a zbožnému Tobiaši. — Často také se stává, že ubožák spravedlivý na světě žádného nemá zdu, že chudobně žije a nouzí umírá. Jakž to možno? Zdaž modlitba spravedlivého u Boha není mocná? O zajisté! Považ jenom chudého Lazara. U prahu leží celý vředovitý. Boháč pak na každý den hoduje; chudásovi pak ni drobtův se stola neskytá. Jedině psi boháčovi lízají rány jeho, větší majíce s ním útrpnost nežli lidé. V největší bídě Lazar umírá; avšak andělé duši jeho nesou do nebe — v lůno patriarchy Abrahama. I boháč umírá v největší slávě a lesku pozemském; leč boháč pohřben jest v pekle. S kterým bys ráději byl? — Rci, chceš-li jak ubožák Lazar, anebo jako boháč onen umřítí? O duše milená! Bůh-li v chudobě a bídě nechává tě žítí a umřítí, přestastna jsi; neboť Bůh nejlepší v nebesích vykáže ti místo. Proto také psáno: Koho Bůh miluje, toho trestá. Nemusel-liž i Ježíš trpětí a tak vjít do slávy své? Zdaž i Pán na hoře olivetské se nemodlil: Otče, možno-li, nechť odejde kalich utrpení ode mne. A Pán nebyl vyslyšen, muselť kalich utrpení pít, leč uvaž, čím Bůh za to Ježíše obdařil! Modli se a pros, leč na konec modlitby neopomeň přidati: Otče, ne jak já chci, ale jak ty chceš, tak se staň! A tak vezdy dobře budeš se modlití. Amen.

Slavnost na nebevstoupení Páně.

Čtení ze skutkův apoštolských 1, 1—11.

Poutníkům v zemi cizí nejslaději zní slova: Půjdeme domů! — K domovu letí pták hnízdečko své hledat, k rodné zemi spěchá dítě, hledat místočko, kde stála kolébka jeho; k domovu však rád vrací se poutník říkáje: Všude dobře, doma nejlíp! Tolikéž i přelaskavý Ježíš s veselím a radostí ku svému nebeskému Otci se ubíral ve příbytek šťastné věčnosti. — Provázejmež dnes v duchu Ježíše na horu olivetskou, kterážto nalezá se vně Jerusalema, jakož sv. Lukáš ve skutečích apoštolských píše.

I.

1. Sv. Lukáš evangelista byl jedním ze dva a sedmdesáti učeníkův Ježíšových. Byltě lékařem a malířem, věrným sv. Pavla soudruhem a společníkem. Měl zbožného přítele jmenem Teofila. Jemu psal evangelium začínaje s narozením Páně až do na nebevstoupení; nad to napsal mu jinou ještě překrásnou knihu o na nebevstoupení Páně, seslání Ducha sv., a rozšiřování sv. katolické víry; popsalť tam taktéž, co sv. apoštolové činili, jak první křesťané žili. Tato kniha má název „skutkové apoštolští.“ Sv. Lukáš začíná dle dnešního čtení knihu tuto: První zajisté řeč (sv. evangelium) učinil jsem, o Teofile, o všech věcech, kteréž začal Ježíš činiti a

učiti, až do dne, ve kterémž přikazuje apoštolům skrze Ducha sv., které vyvolil, vzat jest: jimžto i ukázal sebe samého po svém umučení ve mnohých důvodech, za čtyřiceti dnův ukazuje se jim, a mluvě o království Božím, totiž o církvi své sv. Jak mělyby učiti, sv. svátosti rozdávati a náměstky místo sebe ustanovovati, aby království pravého poznání a oslavování Boha po celém šířilo se oboru zemském. — O jak potěšní a radostní byli sv. apoštolům dnové, kdy Pán vstav z mrtvých, dlel uprostřed nich! — Jak blažení budou nám oni dnové, jež ňa věčnosti s Ježíšem budeme trávit, šťastně-li jen k věčnosti oné dospějeme.

2. Ježíš shromáždil věrné své v Jerusalemě, dříve než od nich odebral se na nebesa, přikázav jim zároveň, by nerozházeli se, pokud Utěšitel Duch sv. nepřijde, ježž Pán jim od Otce seslati zaslíbil: A pojed s nimi, přikázal jim, aby z Jerusalema neodcházeli, ale očekávali zaslíbení Otcova, které jste slyšeli skrze ústa má nebo Jan zajisté křtil s vodou, ale vy pokřtěni budete Duchem sv. ne po mnohých těchto dnech. Zaslíbení toto desátého dne po na nebevstoupení Páně o letnicích apoštolům vyplněno.

3. Apoštolové byli doposud namnoze světskými jenom zaujati věmi. Dotazují se tudíž Pána Ježíše: Protož, kteří se byli sešli, tázali se ho řkouce: Pane, v tomto-li čase navrátíš království israelské, aby slavným bylo jako kdysi před lety? Za taká marnivá slova Pán poněkud je kárá slovy: Neníť vaše věc znáti časy nebo chvíle, kteréž Otec položil v moci své: ale přijměte moc Ducha sv. přicházejícího na vás, a budete mi svědkové v Jerusalemě, i ve všem Judstvu, i v Samaří, a až do posledních končin země, že jsem Syn Boží a Spasitel světa. Toť ono království, jež Pán zřídil i pro nás řka: Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a ostatní všecko bude vám přidáno.

4. Na cestě z Jerusalema na horu olivetskou ukončil Pán učení své. Na hoře pak olivetské Pán rozprostřev ruce, požehnal naposled svým věrným a ani na to hledí, pozdvižen jest v nebesa, a oblak přijal jej od očí jejich. Učeníci se diví, domnívají se ještě slyšeti Ježíšův líbezný hlas, ještě jednou alespoň přejí sobě spatřiti milostný jeho obličej. — Leč není ho více!

5. V okamihu pojeví se dva mužové, v rouchu bílém, dva andělé, kteřížto pravili: Muži galilejští, co stojíte, hledíce do nebe? Zde na zemi neužíté Pána, až Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, zase přijde, jak jste viděli ho jdoucího do nebe. Užíté zajisté tehda Pána v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností.

Rozmilí! Ježíše vstupujícího na nebe jsme neviděli, leč opět užříme Pána v onen strašný den, kdy přijde v blesku a ohni soudit svět. Očekávámeť Pána; a ač nevíme dne ani hodiny příchodu jeho — chceme dnes nicméně uvažovati, kterak Pán opět přijde, bychom na druhý jeho příchod byli připraveni.

II.

Uplynulot už tisíc osm set let od doby oné, kdy Pán z tohoto slzavého odešel údolí; nadešlať hodina jeho odebrati se k Otci nebeskému. Přijdeť jistojistě hodina má i tvá, udeříť jednou hodina ona, a my oba na věčnost budeme se bráti. Ještě jednou z hluboka povzdechne, jednu ještě hořkou slzu vyroníme, odevzdáme duši, nakloníme hlavy — a nebude nás zde mezi živými.

1. Právě jak jednotlivci, tolikéž i veškerému světu přiblíží se hodina, umřet veškeren lidský rod, kdy Pán přijde ve slávě, by soudil svět. Slunce se zatmí, měsíc nedá světla svého, hvězdy budou padati s nebe, a moci nebeské budou se hýbati. O hrozný bude to den odplaty; země ve prach bude rozdrobena, kdy Pán přijde svět soudit! — Konec světa blíží se každým dnem, každým rokem. —

Popatřemež na silného muže, kterýž se smrtí zápasí, jak se svíjí, jak převrací sebou sem a tam, až kosti v těle mu pukají. Jak hrůzně nadýmají se prsa jeho! Z každého vlasu kape pot smrtelný před tím, než umře. A když umíratí bude veškeren obor světa, kdy se smrtí zápasiti budou moci nebeské i zemské, ach jaká tíseň panovati bude na nebi i na zemi! — Strašno a hrůzno jesti, kdykoliv blesky se křížují, a země pod hukotem bouře se otřásá, kdy blesk oheň vznítí, bubny víří, zvony na poplach zvoní, a všickni žalostně volají: oheň, oheň, hoří! hoří! Strachem bývají často lidé jako zkamenělí, nevědouce kudy kam. Jakž pak bude tehda, když celý svět státi bude v plamenech, kdy bouře na moři bude hučeti, a kdy strašné zemětřesení předcházeti bude soudnému dni?! Všecka tato znamení toliko předzvěsti budou strašnějších ještě věcí. Sv. Řehoř.

2. Velké bolesti trpí žena ku porodu pracující: strašné svírají ji bolesti, dříve než narodí se dítě. Veškerá příroda bude pracovati ku porodu, aby nový k soudu zrodil se svět. Považme jaký plod bude porodu onoho. Moře vydá mrtvolvy své a tolikéž i země. Ode čtyř větrův a od končin jejich shromáždovati budou andělé hlasem trouby zesnulé. — Kdo spočítá nesmírné miliony lidí, pochovaných od stvoření světa, kdo vypoví onen počet, který pohřben bude až do soudného dne? A bys veškeren písek mořský a říčný spočítal, počet těch, kteří povstanou z hrobu v den soudný, přece nedostihněš. Hlas trouby andělské zavzní a v ústrety půjdeme Soudci přísnému my všickni.

3. Objeví se tolikéž i znamení Syna člověka, kříž svatý, přijde v oblacích nebeských Spasitel v slávě a s anděly Božími, co Soudce náš spravedlivý. S bázní a třesením budou státi před ním národové, ze knihy života pak čteno bude nám, co činili jsme dobrého a zlého. Uzdíme veškery nepravosti od bratrovraha Kaina, až ku poslednímu zločinci, uzříš tolikéž i své vlastní nepravosti, byť bys zde na zemi je tajil a skrýval všemožně. Uzřímeť tolikéž i nevinnu spravedlivého, — čísti budeme skutky pokorného; neboť lesknouti se budou jako hvězdy na jasném nebi. — O jak oslavovati budou spravedliví Boha Otce, Syna i Ducha sv. za přčetné milosti, jichž dostalo se jim, proklínati budou tvrdošíjní hříšníci a volati: Hory padněte na nás, pahrbkové přikrejte nás! Budou dovolávati se smrti, leč utíkati bude před nimi. Budouť uvrženi v jícen ohně věčného. O duše má co prospěje ti nepravost a nešlechtnost? K čemu bude ti leš a šalba tvá?!

4. Přiblíží se konec světa; nebude více dne ani noci. Státi budeme před Soudcem věčným, jako dozralé na poli obilí. Andělé Boží budou ženci. Patř na pravé straně krásnou nivu, posetou liliemi, — nevinné děvy a mládenci, nábožní mužové a ženy. Jak překrásně září jejich svadebné roucho, jsouť připraveni, vejít k hodům nebeským. Popatř, pohled, duše má, zdaž i ty jsi uprostřed nich? Tam stojí čtyř svatých mučenkův a vyznavačův, oblečení v šarlat, palmy vítězoslávy držíce v rukou. Vedle nich jest učitelův, spravedlivých soudcův a služebníkův Božích nevýslovný počet, kteřížto Pánu věrně sloužili. Zdaž jsme mezi nimi také my?

Pohleďtež i na stranu levou, kdo asi tam stojí? Patříš tam na nepřehledný dav hříšníkův, strašné davy modlářův, opilecův a chlípníkův, lhářův a nešlechtníkův. Dozráli jsou ku žni pro duchy pekelné. Ve hříších pohroužení stojí tam jako v povodni krvavé. Naplněnať míra nepravostí jejich; očekávajíť toliko zasloužené za hříchy odplaty.

5. A jako černá noc před bílým přechá dnem, kdy zlaté slunko ze záhoří vyjde, tak rozezná se v soudný den dobré od zlého, pravda ode lži. Nebudeť se více nikdo tázati: proč to neb ono není jinak, kdy as to se stane? Dvě průpovědi vše rozliší a rozdělí, sladká ona: Pojďte vyvolení Otce mého — hrozná ona: Odejďte ode mne zatracenci! — Jakou pak ty, o duše, zaslechneš? — Spravedliví za Kristem půjdou do života věčného, hříšníci pak za pekelným knížetem do trápení věčného. Kam o člověčo půjdeš ty?

III.

Duše křesťanská, tvá i má hodina se blíží, rychle přikvapí! Zdaž pak uvažuješ také někdy, co na tě čeká? Tak často ze spasitelného napomínání tropíš si posměch. Božím i církevním příkázáním se vyhýbáš, a Boha spravedlivého zapíráš. O rozvaž, že přiblíží se strašný den soudu, kde nebudeš moci vyhnouti ani zapřítí něco. — Hříšníku nekajicný, kterýž s pokáním vezdy odkládáš, o šťastnou pak věčnost málo anebo zholá nic nedbáš, rei, čím Soudci přísnému se zavděčíš, čím sobě Soudce onoho nakloníš? — Jak si pomůžeš, až před Soudcem vševědoucím budeš státi a všechny hříchy a nepravosti své zřejmě před sebou zřítí? Jak uhasíš tehda plamen pekelný, který pro tebe jest roznícen, až otevrou se ti dvěře věčnosti, kdežto žítí budeš, co jsi zde rozséval? O hrozný to bude den, onen den soudný! Rozum můj nemůže ho chápati, jazyk vysloviti a srdce mé před ním se třese a chvěje. — O Ježíši laskavý, jenž jsi dnešního dne k Otci vrátil se nebeskému a na pravici jeho ve slávě sedíš, pro tvých pět přehořkých ran prosím tebe, až zase přijdeš soudit živé i mrtvé, smiluj se nade mnou! Kéž tenkrát s plesáním jíti mohu s tebou ve příbytek Otce tvého, ve slávu věčnou! Amen.

Šestá neděle po velikonoci.

O v ě r n o s t i.

Čtení z I. listu sv. Petra 4, 7—11.

Co myslíte, rozmilí moji, co drží veškeren světa obor pevně, že se nesesuje? — co chrám náš Páně, že se nerozboří? — co drží pevně každé obydlí, že neupadá ve zkázu? — Jedna jesti to věc drahá a vzácná, jižto lidé málo sobě váží, — snadno se jí zhostují a snadno ji i ztrácí. Bez ní by slunce, měsíce a hvězdy v nívec se rozpadly, bez ní by chrám Páně v sutinách nás pohrobil. Kde se jí nedostává, — tam každé obydlí, každá farnost, každé království v nívec se rozpadá. — Co zdá se vám, jak jmenuje se tato věc nad míru vzácná a drahá? Věrnost jest

jmeno její, ona vlastnost chvalná, že totiž každý ve stavu svém věrně plní, co povinnost jeho mu ukládá. Věrnost nám tolikéž i sv. Petr ve dnešním listu svém věře doporučuje.

I.

1. Věrným služebníkem Božím byl sv. Petr, dříve přičinlivý rybář, pak věrný posluchač a sluha Kristův, když povolal ho k sobě řka: Pojď za mnou a učiním tě rybářem lidí. Jednou jenom poklesl v životě svém, že ze strachu před Židy třikráte Mistra a Pána svého zapřel. Nad touto nevěrností svou hoře plakal a později tím svědomitěji úřad svůj apoštolský zastával, až život svůj dokonal na dřevě kříže. Právě z té příčiny napomíná i nás ku pravé věrnosti v prvním listu svém slovy: Nejmilejší! buďte moudří, a aby nikdo nás nesvedl, bděte a modlete se, jak i nám Kristus před svou smrtí na hoře olivetské rozkázal, varujte se nepřátelství a lásku ustavičnou mezi sebou mějte. Neboť láska pravá přikrývá množství hříchův. O kéž bychom i my v pravé, nepokalené lásce křesťanské pevně trvali! To bylo by nám přepevnou oporou časného blaha a věčného spasení. Čím pak možno pravou dokázati lásku?

2. Za dávných dob, kdy hospod bývalo pořádku a obydlí lidská rovněž řídko byla k nalezení, pustatiny pak bývaly veliké, bylo skutkem velezáslužným, pocestné přijímati pod střechu. Tak čteme o spravedlivém arciocti Abrahamovi, že poutníkům šel v ústřety, je do příbytku svého zval a jim posluhoval. K tomu i sv. Petr nás napomíná slovy: Buďte vespolek přívětivi k hostem bez reptání. Jedenkaždý jak přijal milost, vespolek sobě posluhujte, jako dobří rozdavači mnohonásobné milosti Boží. Darové Boží rozdílně bývají rozděleni. Někdo má svaly a údy mohutné a silné ku práci, jiný zase jest vtipné hlavy. Jednomu dal Bůh hojně statkův pozemských, jinému pak poslušné a zbožné dítky; jednomu úrodná pole, jinému zase zdravé ruce. Mnohý nemá s dostatek věcí k životu potřebných, jinému opět uštědřil Bůh všechno nadbytečně. Bůh neskončeně moudrý nedal nikomu nadbytek darův svých, aby sám jich užíval, nýbrž aby také jiným pomáhal, aby všickni lidé byli šťastni, věrní rozdavači mnohonásobné milosti Boží, nesčetných dobrodiní Božích.

3. Všaký dobrý skutek, jež konáme, nemá býti vykonáván k vůli časnému zisku, ne ze ctižádosti, nýbrž ke cti Boží a duším ku spáse. Proto praví sv. Petr: Mluví-li kdo, mluviž jako řečí Boží, posluhuje-li kdo, činiž to jako z moci, kteréž Bůh uděluje: aby ve všech věcech ctěn byl Bůh skrze Ježíše Krista, jemuž sláva a panování na věky věkův. Každý ať snaží se v povolání svém věrně Bohu i lidem sloužiti. — Boha zajisté nejvíce ctíme, ve stavu-li svém věrnými jsme křesťany, a tím zároveň věrnými služebníky Božími. Tak sv. Petr nám přikazuje.

II.

Smutno jest v také zemi, kde pravé křesťanské věrnosti není. Vězení bývají tam zločinci přeplněna, v úřadech čteně bývá nesvědomitých lidí. Toliko v oné říši, kde věrnost panuje, tam také pravé vládne štěstí a blaho. Nešťastné jesti každé obydlí, kde není mezi domácími věrnosti. Hospodářové nemohou spoléhati se na čeládku, hospodyně nic nemohou před ní utajiti a uzamknouti; v ustavičné starosti

žijí za dne a ve strachu jsou tolikéž i v noci. Kde hospodář nemůže se spoléhati na dělníka, že mu práci věrně vykoná, kde dělník nespolehá se na hospodáře, že mu za slouženou vyplatí za práci mzdu, tam lidé už na zemi pravé mají peklo. Neníť tudíž etnosti, kteráž potřebnější by byla nad věrnost křesťanskou. Chceme-li v povolání svém věrní býti:

1. Mnoho se přičiňujeme, po skrovnu pak mluvíme, by práce naše nesla užitek: neboť kde mnoho jest řeči, tam málo bývá díla. Byltě rolník nepečlivý, který v letě neustále naříkával, jak má mnoho práce, a že neví, čeho měl by se nejdříve chopiti. Když pak byl čas ku práci, ulehl do stínu, aby mu čas ušel. V nedlouhé době přišlo hospodářství jeho do prodeje. — Takých lidí doposud lze najíti, kteří nemohou ani s dostatek vypověděti, jak nesmírně mnoho mají práce, — nemohouť sami sebe dosti nachváliti, jak mnoho práce již vykonali! Za takým-li však člověkem náležitě dáváme pozor, poznáme, že všecko jest prázdná sláma. Nejméně zajisté možno spolehnouti se a důvěřovati člověku, který mnoho mluví, a více ještě slibuje. Věrný dělník málo mluví, tím více se pak přičiňuje, rozšafný muž raději méně slibuje, více pak plní. Taká věrnost platí, jí možno důvěřovati.

2. V mále budmež věrní, bychom i ve mnohem věrní byli; často malá věc mnoho může. Malou jenom skulinu voda ve hrázi prodere, rychle-li jí nepopravíš, zanedlouho celou strhne hráz. Jeden jenom kámen ode zdi se oddělí a ponenáhlu zeď se sesuje. V bitvě jediný jenom voják na stráží jest nevěrným a tisíce lidí skrz něj přicházejí o život, — snadno bitva bývá ztracena. A čemu člověk v malém uvykne, toho i ve velkém se nespustí. Jehlu jenom dítě ukradne, vzrůstá v zloděje a život končí na šibenici; nepatrnou pohrává si hošík jiskrou a celý dům rudým vzplane ohněm. Proto praví Pán: Blahoslavený jsi, služebníče dobrý a věrný, žes v mále byl věren, nad mnohem ustanovím tebe. Věhlasný perský král Cyrus vojny své takto napomínal: Každý z vás tak musí bojovati, jakoby měl sám dobytí vítězství, a pak jistě zvítězíme.

3. Neodkládejme na zítřek, co dnes snadno můžeme vykonati, neboť kdož může věděti, že zítřka se dočkáme? Neníť větší odpůrkyní věrnosti nad váhavost a liknavost. Dělníci snadno mohli by dnes práci uloženou vykonati, leč oni praví, že zítra také jest den. Zítra pak přijde nepohoda a díla nemožno dokončiti. Lidé mohli by dnes život napravit, než oni tím se konejší, že ještě není na kvap. Smrt je zachvátí, a rádi by se pak polepšili, leč není více kdy. Tak nevěrní liknavci leta a dny ztrácejí; a přece každý den jest v knize života našeho zaznamenán a strana jedna skutky dobrými, jež jsme vykonali, anebo jest prázdná, protože jsme cos dobrého vykonati obmeškali. Jak žalostně budeme počítati v den soudný přechetná leta, dny a hodiny, jež jsme zanedbali! Třeba pracovati nyní, přijdeť noc, kdy nebude lze pracovati.

4. Chceme-li věrní býti v povolání svém, varujmež se zisku světského, neboť věrnost křesťanskou často raní anó i usmrcuje. Vladař který dá se podplatiti, právo poddaných a blaho celé země za pomíjející peníz prodá a tím přechetné lidi do neštěstí strhne. Nepřijímejtež darův, napomíná Duch sv., neboť dary oslepují soudce a právo a soud podvracují; dary zabraňují pravý soud, jako uzda ústům vložená. Čeled, která sama si bere a práva se domáhá, anaf dle výpočtu svého se domýšlí, že nedosti velkou dostává mzdu, krade a účastníkem jest zlodějův, jichžto každé obydlí se obává; tudíž i Bůh takou nevěrnou čeled zavrhne. Čím větší mzdu za práci zde dostáváš, tím menší odplaty dostane se ti v nebesích. Čím nepatrnější mzdu zde máš, tím větší odměna uchystána ti na nebesích.

5. Věrnými-li chceme býti služebníky Božími, musíme obtíže stavu svého trpělivě a rádi nésti; vždyť netrpíme sami, i druhí trpí s námi, trpí tím více, čím více my se obtížím vyhybáme. Kámen na kameni spočívá, trám s trámem pevně je spojen, by obydlí naše se nám nezhroutilo. Kdyby jeden jenom trám popustil, celé stavení se zhortí. Tak jest i mezi lidem zde na světě; každý musí tíhotu povinností svých věrně nésti, jeden druhému v tíži ulevovati. Jediný jen nevěrný člověk celému obydlí, celému sousedstvu, celé říši život ztrpčuje. Protož důležité a velepotřebné jest naučení, jež dává nám sv. Petr: Posluhuje-li kdo, činiž to jako z moci, kteréž Bůh uděluje, aby ve všech věcech ctěn byl Bůh skrze Ježíše Krista Pána našeho.

III.

Jistý král chtěl v čas války, kteráž po sedm trvala rokův, věrnost svých vojnův zkusiti, aby zvěděl, jak dalece může jim důvěřovati a na ně spoléhati. Převlekl se za obyčejného jezdce, přidělal si falešný vous, by nikým nebyl poznán a vzal sebou nad to hojně peněz. Dojel do vsi, kde první strážě měly stanovisko vykázané, za nedlouho sprátelil se s vůdci a hojně vystrojil jim hody. Vojíní celí rozjaření pokrmem a nápojem, úplně nepřítelů pustili se žřetele. Namluvil tolikéž první stráž, kteráž netušený vpád nepřítelů měla odraziti, by i vojíní na stráž stojící brali účast na hodech. Milerádi opustili vojíní svá stanoviště, odšedše do krčmy, a hojně nahýbali z plných pohárův, připíjejíce na zdraví hostitele neznámého bezstarostně a vesele. Jenom jeden vojnův byl, který věrně na místě mu vykázaném ostal, jmenem Skála. I pro něj soudruhové přišli, by do krčmy jej vlákali, pravíce, že všem dobře se tam nad míru daří; nač by i on s nimi neužíval, vždyť nyní v noci nepřátelského vpádu není se co báti. Leč Skála odvětil: Byť by všickni králi se zpronevěřili, a vojsko přepadení ponechali, já dle nich řídit se nebudu. Král nad míru byl v srdci potěšen, slyše tato slova věrného svého vojína. Šeltě sám pro něj, by ho seznal, a našel, kterak pilně na stráž všě pozoruje, by nepřítel hranic překročiti nemohl. Cizinec stavěl se opilým a Skálu plánil z toho, že se soudruhy neдрží, a s těmi slovy zároveň podával mu pohár s vínem, by na jeho zdraví jej vyprázdnil. Skála uchopiv pohár, mrštil jím o strom řka: Tak staniž se i tobě, ještě jedovatý, kterýžto soudruhy mé loudíš, by nevěrní byli králi a zemi. Pak zatřepav cizincem pravil: Odejdi mi z očí, pokušiteli; kdybys rozšafným byl mužem, nesváděl bys mne ku zlému! O hodinu později přivčálal jeden z vyšších důstojníkův a doručil Skálovi list od krále, pozdraviv ho zároveň co setníka oné setniny, při níž jako prostý vojnův se nalezal. Král pro věrnost jeho jej povýšil, rozkázav zároveň, by všem opilecům rozkázal před králem předstoupiti. Jelikož vojíní tak byli zpilí, že nemohli státi na nohou, naložení na vůz a časně ráno přivezení před krále, kterýžto jich uprostřed sboru vojenských velitelův ještě pořáde přestrojen, očekával. Znáte mne, padouši? — král jim zahřimal. Ihned byli vystřízlivělí, vědouce, že jim jde o hlavu. Skála pak pokleknuv před králem prosil o milost a odpuštění. Vaše štěstí, že aspoň jeden mezi vámi byl věren jemu k vůli daruji vám život.

Takýmito vojíní krále nebeského jsme taktéž i my. Povolání a stav náš toť stanovisko, na němž stojíme na stráž, kdež postavil nás Bůh nejvyšší moudrý. Stůjmež pevně, a věrní budme všaký v povolání svém, až Pán nebes a země nás ze strážě odvolá, by vyplatil nám žold zasloužený slovy: Tak dobře, služebníče věrný, žes v mále byl věren, nad mnohem ustanovím tebe: vejdi v radost Pána svého! Amen.

Slavnost seslání Ducha sv. neboli letnic.

O Duchu sv.

Čtení ze skutkův apoštolských 2, 1—11.

Země touží a dychtí po dešti ovlažujícím, kdykoliv sucho panuje. Dešťčec povlovný a mírný ji občerství a úplně oživí. Toužebněji čekali však sv. apoštolové Ducha sv., ježž Pán seslati jim přislíbil. — Země dlouhým deštěm nad míru zvlážená potřebuje hřejících paprskův slunečných, aby ji vysušily a ohřály; více však potřeben byl svět ubohý paprskův slunce onoho, jež Duch sv. právě od dnešní slavnosti na zemi rozžehl, jímžto apoštolové nebeskými dary naplnil a veškeren svět obra-
doval, jak skutkové apoštolští utěšené o tom podávají svědectví.

I.

1. Padesátý den po velikonoci a desátý den po na nebe vstoupení Páně se přiblížil, slavnost letnic, znamenitá a památná slavnost židovská, upomínka, že Bůh na hoře Sinai ve blesku a hromu Mojžíšovi dal přikázání pro lid israelský. Lidstva ze všech končin četné byly ve městě zástupy, kteréžto přišly, aby ve chrámu Hospodinu se uklonily. Apoštolové a učeníci Páně s matkou Boží Marií byli zavřeni v domě jednom ze strachu před židy, kteřížto ukřižovali Ježíše a i jejich bezživotí hledali.

Nábožným rozjímáním a postem připravovali se na onoho zaslíbeného Těšitele, Ducha sv., učitele, Boha a Utěšitele. — Horoucnou po něm dychtili toužebností, volající a prosíce slovy církve sv.: Přijdiž Duše sv., sešli s nebe paprsek světla svého, přijď v dářích bohatý! Otče chudých, přijdiž! — I nám zapotřebí Ducha sv., zdaliž pak jsme i my na příchod jeho hodně se připravovali?

2. O deváté hodině ráno, kdy nejčetnější zástupové ku chrámu se ubírali, stal se pojednou víchor a bouře nad domem, kdež byli sv. apoštolové s Marií matkou Boží. Mohutný víchor byl znamením Ducha sv., v němžto lidem chtěl se zjevití. Ohniví jazykové vznášeli se rozdělení nad hlavou každého ze sv. apoštolův. Tímto plamenem Duch sv. jim se pojevil. Sv. apoštolové celí rozradováni, naplnění dary Ducha sv., šťastni a blaženi velebili a oslavovali Boha tak nad míru dobrého a laskavého.

3. Kolem obydlí četné nahromadilo se lidu. Přichvátili, aby viděli a slyšeli, co se tu zázračného událo. Srdnatě a neohroženě vystupují sv. apoštolové veřejně,

rozhlášující nauku Páně. Veškeren zástup slovům jejich pozorně naslouchá: Partští, Medští, Elamitští; obyvatelé Kapadocie, Pontu, malé Asie a Frygie; i ti, kteří bydleli v Egyptě a v jižní Libii, přichází z Říma, ti všickni naslouchají slovům a každý tak snadno řeč jejich chápá, jakoby mluvili po domorodsku. Řekové slyší je mluvit řecky, Arabové naslouchají jejich mluvě, kteráž rodné mluvě jejich se podobá. — Jak tě to podivno! Sv. apoštolové dříve tak bojácní, a nyní srdnatí a neohrožení! — před nedávnem ještě opovrhovaní rybáři galilejští, a nyní mužové veleučení, kteří rozličnými mluví jazyky. Ať jest kdo z krajiny kterékoliv, rozmlouvajíc s ním ve mluvě domorodné. Kdo to způsobil? Duch sv., jež Pán svým věrným byl seslal, aby je všemu vyučil a všechno jim ohlásil, čehož jim věděti třeba bylo.

O, jak zapotřebí jest i nám Utěšitele Ducha sv. — jak třeba Ducha sv. naší osadě, farnosti ano všakému obydlí! I nám Pán Ježíš Ducha sv. zaslíbil — i nám Pán Ducha sv. seslal; kterakž to, že tak málo o Duchu sv. víme? — Proto, že málo snažíme se Ducha sv. poznati, že poskrovnu Ducha sv. ctíme a často sami Ducha sv. ze srdce vypuzujeme. Protož rozjímati budeme dnes o Duchu sv.

II.

Když sv. apoštol Pavel na svých cestách přišel do města Efezu, nalezl tam dvanácte mužův, kteří v Krista věřili. Otázal se jich, zdaž přijali také Ducha sv.? Odvětili mu, že o Duchu sv. neslyšeli, a že jsou toliko pokřtěni křtem Janovým. Sv. Pavel je vyučil a pokřtěl dle rozkazu Pana Ježíše, vzkládal na ně ruce, čímž uděloval jim svátost břimování; i sestoupil Duch sv. na ně a naplnění jsou dary jeho. — Tolikéž i my pokřtěni jsme křtem z rozkazu Pána Ježíše, i na nás biskup, nástupce apoštolský, vzkládal ruce uděluje nám svátost břimování, tak že i na nás sestoupil Duch sv. Zdaž pak také všickni víme:

1. Kdo jest Duch sv.? Duch sv. jest v nejsvětější Trojici třetí Božskou osobou, kterýžto od věčnosti od Otce i Syna pochází. Jestit pravý a živý Bůh, Bohu Otci i Synu ve všem roven. Kristus zaslíbil svým věrným Ducha sv. seslati těmito slovy: Utěšitel Duch sv., Duch pravdy, kteréhožto vám Otec pošle ve jmenu mém, ten vás naučí všem věcem. Pak přikázal Pán křtiti ty, kteří v něj uvěří ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. A sv. Jan, tento zvláštní miláček Páně, praví: Tři jsou, kteří svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo (Syn Boží) a Duch sv.; a tito tři jsou jedno. — Láskou věčnou miluje Otec Syna svého jednorozeného, láskou věčnou miluje Syn Boží Otce nebeského — a výronem lásky této věčné a Božské jest Duch sv. Duch Páně vznášel se nad vodami dříve, nežli svět byl učiněn; Duch sv. vznášel se ve způsobu holubice viditelně nad Ježíšem při křtu Páně, dnes ve způsobu ohnivých jazykův rozlil se na sv. apoštoly a dary svými veškeren svět obradoval křesťanský a Duch sv. právě tak církev sv. oživuje a řídí, jako duše oživuje a řídí tělo naše. — Popatřtež, duše milené, jak laskavě se nám Duch sv. co třetí Božská osoba zjevil!

2. Co v nás Duch sv. působí? Onť dovršuje spasení naše. Bůh Otec stvořil nás a šťastny a svaty učinil nás na duši i na těle. Když pak hříchem prvopůdčným nevinnoš a blaženost jsme potratili, vykoupil nás Syn Boží a ztracené právo

dítěk Božích, časné blaho a věčnou spásu nám zase vydobyl. Tohoto blaha a štěstí nás účastnými činí Duch sv., onť posvěcuje a činí nás dítkami Božími, dědici života věčného a spoludědici Ježíše Krista. Duch sv. působí v nás milostí svou, že jsme bratřími a sestrami Ježíše Krista, údy církve sv. katolické a přispívá a podporuje nás milostí svou, bychom šťastně života věčného dosáhli. V Duchu sv., učí sv. Pavel, znamenáni jsme, kterýžto jest závdavkem dědictví našeho. Duch sv. mluvil ústy prorokův v zákoně starém a mluví taktéž i ústy apoštolův a jejich nástupcův v zákoně novém. Neboť dle slov sv. Petra nikdy nebylo pronešeno proroctví vůli lidskou; ale Duchem sv. jsouce nadchnuti, mluvili sv. Boží lidé. Tolikéž i Pán nástupcům svým dal zaslíbení: Nepečujtež, kterak anebo co byste mluvili; neboť dáno vám bude v onu chvíli, co byste měli mluvit. Neboť nejste to vy, kteří mluvíte, nýbrž Duch Otce vašeho, kterýž mluví ve vás. Duch sv. doposud církev sv. vyučuje, aby ve víře nepoklesla, a neustavně ústy biskupův a kněží mluví. — Duch sv. taktéž i v soukromí v srdci tvém, duše zbožná, mluví, kdykoliv nábožná myšlení a žádosti v nitru tvém vzbuzuje. Jestliť Duch sv. jako tichounek větérek, kterýžto povlovně lodičku ku předu žene. Touto lodí jest duše naše; hleďmež, aby vezdy Duch sv. tuto lodičku řídil a spravoval. — Onť řídí moudré, by ve štěstí nezpýchali, potěšuje zarmoucené, by nezoufali. — Jak bázlivi a smutní byli sv. apoštolové před přístím Ducha sv., skrývali a zamykaliť se nevědouce, kamby měli se uchýliti. Duch sv. na ně sestoupil, i stali se z plachých ovec statečnými a neohroženými lvy, hotovi jsouce pro jméno Ježíš trpěti pohanu a potupu. Ještě i nyní nejedna duše o samotě vzdychá, nejedno obydlí v nouzi a bídě strádá; a pokud Duch sv. tam nezavítá, není tam ni radosti, ni blaha, ni veselí. Zavítá Duch sv. a hle, duše plna jest radosti, obydlí plno jest blaha a slasti. Člověk onen, jemuž dáno sladkost okusiti Ducha sv., ten volá slovy knihy moudrosti: O Pane! jak dobrý a sladký jest Duch tvůj ve všech věcech. Těch, kteří pobloudili, mile voláš, připomínáje jim hříchy jejich a přimlouváje jim, aby ode zlé odchýlili se cesty. Duch sv. jest nám studnicí nepřebornou všelikého dobra; Onť napájí nás milostí smilování a lásky Boží. O něm dí Pán Ježíš: Žízni-li kdo, přijď ke mně a napij se. Kdo věří ve mne, potekou, jak písmo praví, prameny vody živé z nitra jeho. To pak řekl o Duchu, kteréhož měli přijmouti, kteříž uvěřili. Duch sv. jest přestědrý dárce milosti Boží, kteroužto nás posvěcuje. Ovoce pak Ducha sv. jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobrota, dlouhočekání, tichost, víra, mírnost, zdrženlivost, čistota, učí sv. Pavel ke Galat. 5. 22—23. Kde také ovoce není, tam marně hledáš Ducha sv.

3. Kde však Duch sv. přebývá? Duch sv., dárce všeliké milosti, přebývá v onom kraji, v oné zemi, kde moudře a spravedlivě se vládne, a kde poddaní mile-
rádi vrchnosti jsou podrobeni; kde málo jest sporův, tím více však rozšafných a
zbožných lidí; kde bezpečno všude možno jíti, kde role jsou krásně obdělána a v sa-
dech chutné zraje ovoce. Duch sv. přebývá v oné farnosti, která pečlivě a zbožné má
duchovní pastýře a bohabojné farníky, chrámy skvostně ozdobené, četné vedle cest
a rolí kříže — kde v neděli a ve svátky hojně věřících přistupuje ku stolu Páně,
kde v hospodě kromě pocestného zřídka koho z domácích lze spatřiti; kde není pi-
janův a karbaníkův, kde však četně jest těch, kteří bližnímu skutky duchovního i
tělesného milosrdenství prokazují; kde neužijíš nádhery v oděvu, kde však za to oltáře
přeskvostně bývají okrášleny — tam kde jest škola přeplněna pilnými dítkami a
kde málo jest soudův a rozeprů; v oné farnosti bydlí Duch sv., kde neslyšeti v noci

výskání a hulákání mládeže zhyřelé, kde však v den nedělní zbožným zpěvem Bůh ve chrámu bývá oslavován. „Protož nebyvejte neopatrní, ale rozumějící, která jest vůle Boží. A neopíjejte se vínem, v němž jest chlípnost; ale naplnění buďte Duchem sv., mluvíce sami sobě v žalmích a chválách, a v písničkách duchovních, zpívající a plesající v srdcích svých Pánu.“ Efezsk. 5, 17—20.

Duch sv. v onom přebývá domě, kde hospodář jest pilný a rozšafný, hospodyně pak matka pečlivá a starostlivá, dítky zvedené a zbožné, čeleď pak věrná a dělňá — kde neslyšeti klení a nadávek, nýbrž písně sv. a zbožné — kde střecha jest celá a dobře krytá, světnice čistotně umetená, stoly, lavice a nářadí bílé a čistotné — v obydlí, v němž není sice přebytek a bohatství, kde však tím více jest skromnosti a spokojenosti. — Duch sv. u onoho přebývá člověka, který ve křesťanském náboženství dobře jest vycvičen, a který i víry sv., když třeba, se zaujme a zastane, který v povolání svém jest spokojen, povinnosti své věrně plní, který více dbá o nebe, nežli o statek pozemský — u onoho, který zbožně zde žije a bohat na etnosti a dobré skutky v nebesa se ubírá. Taký člověk živým jest chrámem Ducha sv., o němž sv. Pavel praví: Nevíte-liž, že chrám Boží jste, a že Duch sv. ve vás přebývá? Kterýkoliv Duchem Božím vedeni bývají, ti jsou synové Boží. Co zdá se vám, u nás-li také Duch sv. přebývá? — ve farnosti naší — anebo ve příbytku našem? Kde Duch Páně, tam i svoboda. II, Kor. 3—17.

4. Co jsme Duchu sv. povinni? Chváliti, velebiti a oslavovati Ducha sv., třetí Božskou osobu v nejsvětější Trojici, toť popřední povinnosti naší. Proto jest u katolických křesťanův pradávňým obyčejem díkyčinění: Sláva budiž Bohu Otci, i Synu, i Duchu sv., jakož byla na počátku, tak i nyní a vždycky, až na věky věkův. — Povinníť jsme upravití Duchu sv. milý příbytek, chceme-li, aby u nás přebýval, očistiti tudíž srdce od hříchu, vyvrhnouti ze srdce hříšné návyky, chrániti se sváru a hádek se sousedy a vypuditi z domu lidi bezbožné a pohoršlivé. Nemožno dvěma pápům zároveň sloužiti. Nevíte-liž, že údové vaši jsou chrámem Ducha sv., kterýž přebývá u vás, kteréhož máte od Boha, a že nejste svoji? — Ducha sv. musíme tudíž prositi, aby k nám zavítal a s námi zůstal, jako činili sv. apoštolové. Otec nebeský pak dobrého Ducha udělí těm, kteří zaň prosí — učí Pán Ježíš. — Nesmímeť zarmucovati Ducha sv. hříšnými myšlénkami, nesmímeť odpuzovati jej rouháním a obydlí jeho neprzniti hříšnými skutky. Popředně pak máme varovati se hříchův proti Duchu sv., o nichžto Pán sám praví, že nebyvají odpuštěny ani na tomto ani na onom světě. Překrásně nás tudíž sv. Pavel napomíná: Nedávejte místa ďáblu. Nižádné hříšné slovo nevycházejž z úst vašich. A nezarmucujte Ducha sv. Božího, v kterémžto znamenání jste ke dni vykoupení. Všeliká hořkost a hněv, i rozzlobení se, i křik, i rouhání buď odjato od vás se vši zlostí. Efez. 4. Tak Duch sv. bude přebývati ve vás.

III.

Na mnohých místech mívají věřící chvalný zvyk, že o slavnosti svatodušní příbytky své obslují, okna pak a dvěře zelenými kráslí ratolestmi, pravíce, aby Duch sv. k nim zavítal a přebýval u nich. — Obyčej to zajisté chvalný; leč lepším a krásnějším zvykem, kterýž Duchu sv. více se líbí, jest, očistiti nitro své od zlých

navyklostí a v nitru ozdobí Duchu sv. příbytek ctnostmi a dobrými skutky. Tak zajisté Duch sv. k nám zavítá, darův nebeských nám uštědří a věčně bude s námi bývati.

O, přijď Duše sv., naplň srdce svých věrných a oheň lásky své v nich zapal. Přijdiž a obnoviž svět ku cti a slávě Boží a ku spasení našemu. Amen.

Pondělí svatodušní.

Darové Ducha svatého.

Čtení ze skutkův apoštolských 19, 42—48.

Překrásný chrám Boží jest vesmír; všemohoucí Bůh, Tvůrce všehomíra, sídlo své v něm má, a vesmír hlásá slávu a velebnost Tvůrcovu. Přeskvostným chrámem Božím jest však Bohu zasvěcený kostel; Ježíš Kristus, Syn Boží, v něm přebývá, k jeho cti a slávě staví se oltáře, přechetné hoří na nich svíce a chválozpěvy zbožné a hlasné v něm se ozývají. Přeušlechtilým chrámem Božím jsi i ty, duše křesťanská, v tobě-li Duch sv. přebývá a dary nebeskými tě obohacuje, jakož obohatil dary svými věrné posluchače sv. Petra dle slov skutkův apoštolských.

I.

1. V Cezarei, znamenitém městě země zaslíbené, žil v prvopočátku církve sv. vznešený setník, jmenem Kornelius. Ač zrozen z rodičův pohanských, poznal nicméně Boha jediného a pravého, časté vykonával modlitby a hojně uděloval almužny za tím účelem, aby mohl věrně Bohu sloužiti. Co toužebně od Boha žádal, toho se mu také dostalo.

2. Jednoho dne z rána okolo hodiny deváté, kdy Kornelius se modlil, pojevil se mu anděl Páně, poručil mu, aby dal zavolati Šimona Petra, kterýž tehda bydlel v Jope, kterýžto v pravé víře jej vyučí a kterýž zároveň mu oznámí, co má činiti, aby dosáhl života věčného. Tou právě dobou Bůh sv. Petrovi u vidění rozkázal netoliko Židům, nýbrž i pohanům hlásati evangelium a křestiti je. Poslové Korneliovi přišli k němu, s nimiž bez prodlení vydal se na cestu. Nalezli obydlí přeplněné pohanými, kteří toužili po pravém učení a s toužením na sv. Petra čekali. — Hle, jak rád dává se Bůh nalézt lidem, kteří s pravou hledají Boha snahou.

3. Sv. Petr začíná hlásati veřejně o Pánu Ježíši, Synu Božím, žeť on jest Spasitelem světa, od Boha poslaný Vykupitel, a že bude soudcem spravedlivým živých i mrtvých. Poučil je o tom, kterak proroci mnoho set let napřed o Pánu prorokovali — kterak Kristus divy a zázraky dokazoval a osvědčoval, že jest od Boha poslán — kterak od zarputilých Židův byl ukřižován, avšak třetího dne zase vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa a apoštolům nařídil, aby učení jeho všude hlásali, a že ti, kteří v něj uvěří, skrze jeho zásluhy dosáhnou odpuštění hříchův a věčného spasení. —

V pravdě přeradostné bylo to poselství pro pohany po spasení prahnoucí. Proto také pozorně slovům sv. Petra naslouchali.

4. Ještě sv. Petr ani kázání neukončil, a hle, tu stal se zázrak! Duch sv. sestoupil na posluchače sv. apoštola, naplniv je svými dary, že i oni jako sv. apoštolové rozličnými mluvili jazyky, velebíce a oslavující Boha, kterýžto svým věrným tak nepřeborných uděluje milostí. — Tak hle přehojně odměňuje Bůh dobrotivý a laskavý věrné posluchače slova svého. Duch Páně, kterýžto ústy náměstkův Božích mluví, rozlévá se v jejich nitru a dary svými je obohacuje.

5. Tovaryši sv. Petra, kteřížto byli z obřizky, dříve nežli stali se křesťany, nemálo nad tím ustrnuli, že duch sv. i na pohany dary své vylil; domnívali se, že štěstí toto jedině Židům jest vyhrazeno, jimžto popředně bylo zaslíbeno. Leč Bůh nehledí na osobu lidskou, u něho nestává rozdíl mezi Židem a nežidem. Buď si někdo Židem anebo pohanem, Němcem, Vlachem anebo Slovanem, u Boha toliko ctnosti platí a dobré skutky. — O, jak přeláskavý jest Otec nebeský, že i nás nezavrhl, nýbrž že přijal nás křtem sv. za své dítky — jakož i pohany v obydlí Korneliovu shromážděné za dítky své přijal.

6. Petr událostí touto utvrzen byl v tom náhledu, že přemilostný Bůh i pohany do církve volá a proto pravil: Kdo může zabrániti, aby nebyli pokřtěni tito, anť Duch sv. je vyvolil a dary svými oblažil jako i nás. Rozkázal, aby pokřtěni byli ve jmenu nejsvětější Trojice.

II.

Jsmet i my pokřtěni, živým jsouce chrámem Ducha sv., leč jako ve chrámu novostaveném ihned pravý Bůh, Ježíš Kristus, v nejsvětější svátosti oltářní nepřebývá, tolikéž i mnozí křesťané Ducha sv. v nitru svém nemají. Strom po ovoci poznán bývá, dle darův Ducha sv. pak pravý křesťan, chrámem-li jest Ducha sv., čili ne. Takýchto darův Božích jest sedmero:

1. Dar moudrosti. Krásná a vábná jest záře jitřní, anať po jasných rozlévá se horách, půvabná pak záře slunečná, kterážto pláň a hory světlem svým obživuje, leč půvabnější a dražší jest sv. moudrost, kterážto nás vyučuje všecko dobře poznati, dobré voliti a zlého se varovati, vůbec všechny práce své tak konati, aby Bohu byly ke cti a slávě, nám pak ku spasení věčnému. Toť ona moudrost pravá, jižto nelze zaplatiti ani zlatem ani stříbrem; kterážto od Boha přichází, jižto Duch sv. nám uděluje. Mladistvému králi Šalomounovi dal Bůh na vůli, prositi buďto o vítězství nad nepřátely anebo žádati o dlouhý život. Král pak takto Boha prosil: Hospodine! nalezl-li jsem milost před tváří tvou, uděl mně moudrosti, abych dobře vládnouti mohl lidu tvému. Prosba tato Bohu tak byla příjemná, že Bůh kromě moudrosti obmyslil jej tak nadbytečně bohatstvím a slávou, že nejslavnějším byl mezi panovníky světskými. — Co prospěl by nám nadbytek bohatství a slávy — co prospělo by dětem dědictví přebohaté, kdyby moudře toho všeho neužívaly? Popředně tudíž o moudrost vzývejme Ducha sv., ostatní vše bude nám přidáno.

2. Dar rozumu. Moudrost, jakouž lidé se honosí, jest dvojaká, světská a duchovní. Mnohý vychloubá se moudrostí a vztahuje moudrost tuto na věci světské,

ku věcem pak duše a věčného spasení zhola jest netečným a nemoudrým, anýž zdají se mu přehluboké, převznešené, jako komorníkovi zámořské královny Kandaces. Ubíral se z Jerusalema do rodné vlasti své a obíral se čtením písma svatého. Sv. Filip, jáhen se k němu přidružil, otazuje se ho, zdaž také rozumí tomu, co čte? Jak mohu rozuměti, odvětil on, anť nemám nikoho, kdo by mně to vyložil? Prosim tě, pověz mi, o kom prorok mluví? Sv. Filip, Duchem sv. osvícen, měl dar rozumu, vše tak srozumitelně mu vysvětlil a rozložil, že Zamořan pravdu víry sv. poznav, dal se pokřestiti. — I sv. apoštolům dalo se nápodobně, že totiž před sesláním Ducha sv. všemu nerozuměli. Proto jim Pán pravil: mnoho měl bych vám ještě mluvit; ale nemůžete toho nyní snést. Až přijde Utěšitel, Duch pravdy, ten vás naučí všem věcem. O, jak čteně jest doposud kacířův a nevěřcův zde na světě, kteří buď doposud pravdy víry sv. nepoznali, anebo kteří křivě jiné vyučují. Potřebať nám všem daru rozumu, abychom víru pravou poznali a křivého učení pilně se vystříhali.

3. Dar rady. Svět plný jest zmatkův, nesrovnalostmi tolikéž přeplněn jest život lidský. Snadno člověku možno se pomásti a poplesti, tak že přčasto neví, co mělby zvoliti — co mělby činiti, aby právě jednal. Tak mnohdy mladík sem tam bloudí, nevěda, má-li ve stav manželský vstoupiti anebo svobodným zůstati? Zamyšlena sedí panna nevědouc, má-li se provdati anebo stav zvoliti panenský? Celý rozmrzen přechází hospodář sem a tam hledaje v trampotách a svízelech dobré rady. Duše jeho jest chorá, srdce sklíčeno; a ač všemožně od lidí rady se dožaduje, přece málokdo právě mu raditi umí. Poprosilť Ducha sv., i opět počíná býti dobré mysle, dosáhlť daru rady, řídí se dle rady této a hle, správně a dobře jedná. O to jsem prosil — dí Šalomoun — i dánť mně rozum, volal jsem, a Duch moudrosti uhostil se ve mně. Moudr. 7. 7. Poprostež o drahocenný dar rady Ducha sv. popředně vy, kteří stav svůj jednou provždy chcete změnit; — vy, kteří v nebezpečí často se vydáváte, aby Duch sv. byl rádcem vám.

4. Dar síly, křesťanské statečnosti. Ti, kteří nábožně chtějí živu býti, protivensství musejí trpěti — praví sv. Pavel. Kdo však tak jest statečen, že by všemu pokušení odolal, všecky obtíže zdolal? — Sv. Petr zapřisáhal se, že chce Krista následovati i k smrti; odveďenť Pán před soudce a slabá děvečka statečného svatého Petra přemohla, tak že Mistra a Pána svého třikráte zapřel. Rovněž tak i ostatní sv. apoštolové se rozprchli a ze strachu před Židy se uzamkli. Sotvaže Duch sv. na ně vstoupil a daru síly jim udělil, tu statečně a neohroženě vystupují naproti nejzarytějším a nejurputnějším nepřátelům Ježíšovým, oznamující učení jeho veřejně a nemálo jsouce z toho potěšeni, že pro Ježíše mohou trpěti pohanu, ano i smrt mučnickou. — O, kéž bychom tak neohroženými byli tolikéž i my! — Kolikráte slibuješ ty, mladíku křesťanský, polepsiti život svůj — ty, děvó, vyhýbati se nedovoleným známostem — ty, opilče, varovati se pitky a nestrídmosti; nahodí se příležitost, tu nedostává se vám statečnosti, pravé síly křesťanské, a vy opětě klesáte do hříchu. Jak často mělby hospodář a hospodyně, rodičové a představení své podřízené varovati a vystříhati; avšak nad míru bývate shovívaví a proto povinnosti své nečiníte zadosť. O, poprostež snažně Ducha sv., aby uštědřil vám dar síly, abyste se sv. Pavlem mohli říci: Všecko mohu v tom, kterýž mne sílí.

5. Dar umění, pravého, křesťanského umění. Žádný učený s nebe nepadá; Bůh člověkoví rozum a soudnost udělil, aby se vzdělával. Leč jak býváme tvrdohlaví,

jak nesnadno ujímá se v nás dobré naučení, člověka-li Duch sv. neosvítí! A přece jest poučení dítkám a nám všem nevyhnutelně třeba. Bytby rodičové ničeho dítkám nezanechali kromě toho, že ve všem potřebném je vyučili a ku práci užitečné přidržovali, dosti jsou bohaté a šťastné. Vše může člověk potratiti, všecko může mu býti odňato, jedině toho, čemu se naučil, nemožno mu vzíti. Větší radosti rodičové zajisté nepocitují nad onu, vidí-li, že dítko jejich pilně se učí nejen věcem tohoto světa, nýbrž i naukám Božím. Jak tudíž třeba rodičům a dítkám a neméně i nám prositi a vyzývati Ducha sv.: O Bože, kterýžto jsi srdce svých věrných skrze Ducha sv. ve všem dobrém vyučil, dejž nám, abychom tímž Duchem vedeni, což pravého jest, poznali a z jeho milosti vždycky se radovali.

6. Dar pobožnosti, neboli nábožnosti, kterážto srdce lidské k Bohu povznáší, tak že člověk neustavně Bohu slouží. Umění bez náboženství člověka nadýmá, tak že nad míru se vynáší a vychloubá; zbožnost — praví sv. Pavel — ku všemu jest prospěšná; máť ona zaslíbení života budoucího! A v pravdě učená slova člověka nespasí, aniž činí jej svatým a spravedlivým, nýbrž toliko věrné plnění Božích příkazů. Pravá pobožnost jest darem Ducha sv., kterážto činí nás Bohu milé a lidem příjemné, že jsme už zde na zemi podobni svatým, kteřížto Boha nade všecko a bližního jako sebe samých milujeme.

7. Dar bázně Boží. Hrozná jesti válka — hlad — mor, anť nesčetné lidi zahubí a nad to nešťastnými činí! Velmi strachujeme a obáváme se těchto nehod, leč nejsou ještě největší nehodou. Největším neštěstím jest toliko hřích; před hříchem tudíž musíme nejvíce se strachovati, když ne vždy z lásky k Bohu, tedy alespoň z bázně před přísným trestem. Nebojte se těch, kteří tělo vaše mohou zabít, a pak nemají, co by vám učinili. Chci však říci vám, koho máte se báti. Bojte se toho, který duši i tělo může uvrhnouti do ohně věčného. Zajisté pravím vám, toho se bojte. Luk. 12, 3 — 5. Začátek moudrosti jest bázeň Boží, kterážto varuje nás, abychom Boha hříchy nehněvali. Jak přenesmýnný počet hříšníkův žije na zemi, kteřížto ve hříších se sestarali, a kteříž nad hříchy svými pražádného nepocitují strachu. Od těch odstoupil Duch sv. O, kéžby Duch sv. vlil bázeň Boží v srdce jejich, aby bázeň svatá zmocnila se jich, báti se alespoň Boha, neschopní-li doposud se cítí upřímně Boha milovati. — Pravými-li chceme býti dítkami Božími, třeba nám netoliko Boha se báti, nýbrž musíme Boha také milovati. Bázeň naše musí býti bázní dětinnou, kteroužto bojíme se Boha rozhněvati, protože Boha milujeme, ne pak ze strachu před metlou trestající, jižto Bůh v rukou drží. Taká bázeň Boží jest počátek a koruna moudrosti. A kdo takou bázní bojí se Pána, tomu netřeba báti se ničeho tvora. — Pamatujtež, duše předrahé, na sedmero darův Ducha sv., jsouť darové tyto největším bohatstvím naším, jež Duch sv. v hojné nám skytá míře, v nás-li milosti svou přebývá.

III.

Když archa Noemova po všeobecné potopě na hoře Ararat stanula, otevřel Noe okénko a vypustil holubici, aby vyzvěděl, zdaž nalezne místo k odpočinku. Holubice nenalezši místa suchého a k odpočinku příhodného, naručest zase do korábu se vrátila. Po sedmi dnech Noe nanovo holubici vypustil. Holubice teprve večer se

vrátila, nesouc v zobáku zelenou ratolesť olivovou. Po sedmi dnech zase Noe holubici vypustil a hle, více se nenavrátila. Nýbrž nalezši místo suché a příhodné, obýdlí si tam zvolila. — Holubice čistotná a ušlechtilá obrazem jest Ducha sv.; srdce naše jest jeho obýdlím, zemí, na nížto s dary svými přebývati želá. Čisté-liž srdce tvé hříšných žádostí? — vysušeno-liž od nečistých skutkův? — pokorné-liž a hotovo k přijetí darův nebeských? Vypudil jsi pýchu z nitra, kterážto nejvíce odporuje Duchu sv.? — Darův-li Ducha sv. účastnými býti žádáme, třebať nám, abychom zbožně naslouchali slovu Božímu, jako Kornelius a družina jeho slovům sv. Petra. — Chceme-li dary Ducha sv. býti obohaceni, nutno přijímati sv. svátosti; onyť živými jsou prameny, jimiž milost Ducha sv. v nitro naše vtéká. — Až pak kdysi loďka (archa) života našeho stane na hoře smrtné a duše naše toužiti bude po stanech věčných, o káž by v onom okamžiku Duch sv. také nás zelenou, olivovou ratolesť nebeské slávy podělil. Amen.

Slavnost nejsvětější a nerozdílné Trojice Boží.

Největší tajemství.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Římanům 11, 33—36.

Veleslavný jsi, o Bože, v podivuhodném tvorstvu svém! Komu možno vypočítati veškero tvorstvo od drobnounkého písku mořského až ku zlatému slunci na blankytu nebeském? — Nevystihlý jsi, o Hospodine, ve tvorech nesmrtelných, v andělech a lidech, dle obrazu tvého stvořených. Kdo může prohlédnouti a stopovati veškery myšlenky, záměry a úmysly jediného jenom člověka? A jakž teprvé oněch nesmírných zástupův andělův a svatých v nebesích? Leč nekonečná, nevystihlá a veleslavná jest, o Bože, nezměrná a nepostihlá bytost tvá, jižto sv. Pavel v listě k Římanům tak se obdivuje, velaje: O, hlubokosti bohatství, moudrosti a umění Božího; jak ve dnešním sv. čtení jsme slyšeli.

I.

1. Bůh jest pramenem, výronem a začátkem všeho dobra; po něm vše touží a dychtí, leč nižádný tvor Boha pojmuti a vystihnouti nemůže. Bůh, tent mořem jest nepřehledným, a tvorstvo kapkou malichernou. Bůh světlem jest věčným a nepřístupným; vše, co světlo miluje, po Bohu touží; leč jiskra rozumu lidského nepatrná světla toho obsáhnouti nemůže. Sv. Pavel, vtržen do třetího nebe, podivné věci nazíral; leč myšlení Páně přece nepoznal, soudům jeho spravedlivým nesrozuměl, cest a skutkův Páně zázračných nevystihl, nýbrž vešken udiven toliko ona krásná a vznešená slova propověděl, jež církev sv. na slavnost dnešní věřícím káže předčítati: O, hlubokosti bohatství, moudrosti a umění Božího! Žádnému člověku nedáno pochopiti, proč Bůh tak a jinak jedná; žádnému tvorů nelze vy stihnouti, po jakých tajemných cestách Bůh člověka k cíli vytknutému vodi. Nebyloť člověka a nebude nikdy, kterýžby věděl, co Bůh učinit zamýšlí, anebo kterýžby Bohu byl radou, že by to neb ono měl učiniti anebo zanechat. — A přece nicméně, o člověče, tak rád úradky Páně posu-

zubeš, nad velemoudrým řízením Božím reptáš, byť také nevždy slovem, tedy při nejmenším svým jednáním! Poslyš, nač sv. Pavel tě upomíná.

2. Bůh přelaskavý mezi všemi národy lid israelský zvolil svými dítkami, nad nimiž také otcovsky bděl, jim nesčetných uštěďroval milostí, ano jim i dostalo se zaslíbení neklamného, že zrodí se z lidu tohoto Spasitel. Tím nemálo židé se honosili domýšlejíce se, že Bůh nemůže jich zavrhnouti a na místo nich jiné národy královstvím nebeským obdařiti. Když ale židé Spasitele ukřižovali, apoštoly pronásledovali a usmrcovali, tu Bůh lid onen zavrhl a z národův pohanských syny vyvolené království nebeského sobě vybral. Toho židé vychloubaví nechtěli slyšeti, tomu nikterakž nechtěli uvěřiti, a proto sv. Pavel jim praví: Jak nevyzpytatelní jsou soudové jeho a nevystíhlé cesty jeho! Nebo kdo poznal smysl Páně? Anebo kdo byl jeho rádcem? Anebo kdo prve dal jemu, a bude mu odplaceno? Zdaliž není všechno, co jste Abrahamem zdědili, nezasloužený dar Boží? Zdaž nestávali se všickni zázrakové, na něž jste patřili, milostí Boží? Nebo z něho, skrze něho a v něm jsou všechny věci. — I ty, člověče, rád vyzvídáš: Proč bylo loni také nezměrné sucho? Proč letos přílišné mokro? Proč Bůh sesílá nám tak zhusta léta neúrodná? K čemu dává mně Bůh tolik dítek, jinému pak ne? Nač jest sousedovi mému tolik statku a bohatství, an mně přechas to nemožno za krejcar koupiti soli? Proč jsem já churav, onen pak zdrav? Proč umírá tak četně lidí mladých a bujarých, o mně pak ubožáka smrt ani nezavádí? — Člověče, obdivuj přepodivné a nevystíhlé řízení Páně, nikterakž nechtěj ho však posuzovati! Zdáť se nám ovšem přechasto přepodivné řízení Boží, leč za nedlouho uznáváme, že Bůh všechno dobře řídí a spravuje. Co však činiti nám při takýchto přepodivných úradcích Páně?

3. Dle naučení sv. Pavla máme ve všech těchto záležitostech úplně se vůli Boží podrobiti, Bohu za vše díky a chválu vzdávati. Tak píše sv. Pavel: Jemu budíž čest a sláva na věky věkův. Amen. — Ve všem děj se, co Bůh chce!

Chceme-li však Bohu věčnému hodnou vzdáti čest a chválu, třebať, abychom věděli a znali, co Bůh jest, co vyrozumívá se tajemstvím nejsvětější Trojice, kteréžto převelikého a převznešeného tajemství dnes slavnou slavíme památku.

II.

1. V lese jednom vídával jsem často vysoký strom, jehožto peň ve tři končil vrcholky. Na těchto třech vrškách bylo vyobrazení nej světější Trojice. Na prvním vršku obraz Boha Otce, jakožto vážného starce; na druhém vrcholku byl obraz Syna Božího, držícího kříž v rukou; na třetím pak vrcholi obraz Ducha sv. v podobě přechisté holubice. Bylať to v pravdě překrásná a velechvalná myšlénka. Otázal jsem se jednou hospodáře, jemuž les náležel, co všechno to znamená? Načež odpověděl: Jeden peň a tři vrcholky jsou nieméně jedním toliko stromem; uvaž, že tolikéž jeden jenom jesti Bůh ve třech osobách. Krásnéť a významné to zajisté připodobnění, leč nieméně převelmi chatrné, abychom jím seznati mohli Boha věčného a nevystíhlého. — Kdo jest Bůh? Bůh jest sám od sebe od věčnosti bytost nejdokonalejší. Přepodivné a nevypravitelné jest jeho meno nejsvětější. Když Bůh Mojžíšovi na hoře v horícím se zjevil keři, přikazuje mu, aby jmenem jeho národ israelský z Egypta do země uvedl zaslíbené, otázal se Mojžíš Pána: Tázati-li se mne budou israeli té, jaké jest meno

toho, kterýž mne poslal, co mám jim říci? I odvece Bůh: Já jsem, kterýž jsem. Taktéž i ve zjevení sv. Jana Pán Bůh praví: Já jsem první a poslední, začátek a konec. Není staršího, ni mladšího, většího, ni mocnějšího, moudřejšího a lepšího, není dokonalejší bytosti nad Boha, ontě nejkrásnější a nejdobrotivější Pán nebes i země, kterýžto vše obživuje a chrání, popředně pak člověka, tak že dle naučení Ježíšova vším právem jej otcem svým můžeme nazývat. Toť první Božská osoba Bůh Otec.

2. Kdo jest syn Boží? Druhá Božská osoba v nejsvětější Trojici Ježíš Kristus, kterýžto z lásky k nám učiněn člověkem, aby Boha naučil nás znáti, a s Bohem nás smířil. Tak Bůh svět miloval, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný. — Bůh od věčnosti sám sebe nejdokonaleji zná. Tímto nejdokonalejším sama sebe poznáním zplodil od věčnosti Syna Božího, ve všem mu rovného a tak dokonalého, jakož Otec sám dokonalým jest. Zploděn Syn Boží Bohem Otcem od věčnosti, leč jeden toliko jest Bůh, neboť není dvojí dokonalosti v něm, jakož sám Pán praví: Já i Otec jedno jsme. Bůh v spravedlnosti své usoudil, že my lidé, prvopočátečným hříchem na věky zavržení, nemůžeme jinak dosáhnouti vykoupení, leč jednorozeným Synem Božím. Vzal tudíž Syn Boží na sebe lidskou přirozenost, připojil své přirozenosti Božské i lidskou duši a tělo, počat z Ducha sv. a narozen z Marie přecisté Panny. Putoval na zemi tři a třicet let, potvrzuje učení své příklady a nesčetnými zázraky. Aby vykoupil nás, podjal se dle přirozenosti své lidské utrpení a smrti přehořké, třetího dne pak vstal z mrtvých a zůstává po čtyřicet dní se svými věrnými, vstoupil ku svému Otci nebeskému, kdežto trůní na pravici moci a velebnosti Boží. Spojil Pán s přirozeností Božskou, jižto měl od věčnosti, také přirozenost lidskou, tehda když se vtělil, v jednotu Božské osoby, a tím povzněl a povýšil přirozenost lidskou v nebesa, kdežto i nám příbytek hotuje, druhá osoba v nejsvětější Trojici, Syn Boží. — Abychom šťastně do nebeské dospěli vlasti, vyslal Syn Boží od Otce Ducha sv., třetí Božskou osobu v nejsvětější Trojici.

3. Věčný Otec, Bůh neskončený, kterýžto znaje sebe sama od věčnosti zplodil Syna svého, tímto poznáním miloval sebe a miloval i Syna svého; miloval i Syn Boží Otce svého nebeského a výronem této lásky od věčnosti jest Duch sv., třetí Božská osoba v nejsvětější Trojici, kterýžto vše oživuje, dary svými všecko naplňuje u těch, kteřížto dychtí, aby byli s ním spojeni. Duch sv. všecko obnovuje a posvěcuje láskou a milostí Boží. A všecky tyto tři Božské osoby spolu nazýváme nejsvětější Trojicí, tři osoby, jeden pak toliko Bůh. Všem třem osobám Božským přísluší jméno Bůh, přece nicméně jeden jenom jesti Bůh. Všemohoucí, věčná jesti každá ze třech Božských osob; leč jeden jenom Hospodin, jeden Bůh, jedné bytnosti a přirozenosti, Otec, Syn a Duch sv. ve všem rovni. Tři jsou, kteří svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo (Syn Boží) a Duch sv., a ti tři jsou jedno. Slyšeli jste co znamená tajemství o nejsvětější a nerozdílné Trojici Boží. Dobře-li pak a právě jste také tajemství toto pochopili? — O, tajemství převznešené a převelebné Trojice nejsvětější! Kdo může tajemství toto vystihnouti? Kdo vyrozuměti? Kdo vypověděti?

4. Vypravuje se, že sv. Augustin, bystroumný učitel církevní, chodil jednou na břehu mořském, přemítaje na mysli tajemství nejsvětější Trojice. Úplně pohroužen ve hluboké tajemství užíval mládenečka na břehu mořském seděti, kterýžto malou skořápkou vodu z moře do malinké přelíval jámky. I podivil se tomu sv. Augustin nemálo říka: Což pak snad nechceš tu nesmírně velikou vodu přelíti do toho malého

dolíka? Mládeneček odvece: Spíše já moře přenesmírné přeleju do malého důlka, nežli ty vyskoumáš tajemství nejsvětější trojice Boží. — Taktéž stává se i nám. V zimě míváme vodu, sníh a led, to víme a vidíme, leč jak toto tré se tvoří a zase v jednu jenom vodu mění, toho úplně pochopiti nemůžeme. Kterak pak možno, aby-
chom Boha v Trojici jednoho pojali a pochopili, kterýžto přebývá ve světle nám nepřístupném, jehož žádný z lidí nespátřil, a na nějž patřiti nikterakž není možno. Kdoby všetečně zkoumal, ten září a velebností Boží byl by poražen. Jedině věriti, kláněti, chváliti a velebiti musíme Trojici nejsvětější: Boha Otce, kterýž nás stvořil, Syna Božího, kterýž nás vykoupil, a Ducha sv., kterýž nás posvětil, tak že nejenom dítkami Božími se nazýváme, nýbrž i jsme, toť všech nás přesvatou povinností. Pak teprvé jednou v nebesích tváří v tvář ono tajemství poznáme, diviti a veseliti se budeme, hlasně se svatými anděly zpívající: Svatý, svatý, svatý, Bůh náš nejvyšší svatý, Otec, Syn a sv. Duch, ve Trojici jeden jen Bůh. Toť bude nám veselím, jehož oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, a kteréž na srdce lidské nevstoupilo. O, kéž bychom jenom také radosti stali se účastnými!

III.

Nejmilejší! slyšeli jste, jak převelmi velebné jest tajemství naší sv. víry o nejsvětější a nerozdílné Trojici Boží, slyšeli jste tolikéž, jakým to pro nás přerádostným naučením, že jeden jenom trojjediný jest Bůh, kterýžto od věčnosti o nás pečuje. Kéž tudíž se srdcem radostným a hlavou nakloněnou přechoť zvelebujeme a oslavujeme nejsvětější Trojici oním prastarým díkyčiněním: Sláva budiž Bohu Otci, i Synu i Duchu sv., jakož bylo na počátku, nyní i vždycky, až na věky věkův. — Pokorným srdcem, jako sv. Gertruda, často se modlívejme: Přijmi nás, Otče nebeský do otcovské své ochrany, abychom po cestě pokání šťastně k Tobě dospěli. Přijmi nás, o Synu Boží, láskou nebeskou a bratrskou a budiž přítelem, učitelem a vůdcem naším. Přijmi nás, o Duchu sv., milostí svou, osvětiž a posilniž ve všem dobrém duši naší. Přijmi nás, o Bože trojjediný, jakožto Otec v oteckou ochranu, nechať ve všem děje se vůle tvá přesvatá. Amen.

První neděle po sv. Duchu.

O lásce k Bohu.

Čtení z I. listu sv. Jana apoštola, 4, 8—21.

Bůh všemohoucí nadělil tebe, o člověče, mnohými údy a pro sebe žádného z nich nezvolil. Dáť tobě Bůh dvě oči k hledění, dvě uši k slyšení, dvě ruce, abys mohl pracovati, nohy, abys mohl choditi, jazyk, abys mohl mluvit. Ušetřil tobě patero smyslův a všech pět ku tvému jenom prospěchu a užitku. Jedno jenom Bůh sobě vybral a vyvolil, totiž srdce tvé, kteréžto jest pramenem a sídlem lásky, abys

totiž Boha miloval celým srdcem. Synu můj! volá Pán Bůh, dej mně srdce své! — A jak překrásně sv. Jan, onen miláček Páně, pravou, nelíbenou nám odporučuje lásku, jak ve dnešním listu jeho jsme slyšeli.

I.

1. Jakmile první naši rodičové zhřešili, tuť také ihned pravou, upřímnou lásku k Bohu nejenom sobě, ale i nám ztratili; neznalíť po hříchu spáchaném Boha svého, jakž mohli pak Boha právě milovati? — Kde však právě nedostává se lásky, tam panuje smrt duševní, tam věčná a časná vládne záhuba. O, jaký to přezalupný stav! — Aby lidé ve pravé lásce k Bohu byli opět vyučeni, seslal Bůh Syna svého jednorozeného na svět. Nikdo však této lásky tak nepocítil a nepoznal, jako sv. Jan, nazvaný miláček Páně. Proto také tak přerokozně o lásce k Bohu píše, řka: Přemilí bratří a sestry moje! Bůh jest láska. To dokazuje nám všechno, cokoliv Bůh činí; nejlépe však ukázala se nám láska Boží, že Bůh Syna svého jednorozeného seslal na svět, aby všickni skrze něho pravou ožili k Bohu láskou. — Popatřte, tak sestoupil Syn Boží, aby hledal zavržené a zahynulé dítky, sestoupil král nebeský k vůli ubohým sluhům. — Pán přišel, aby za otroky nevděčné a hříšné život položil vlastní. O, převeliké lásky Boží k nám — přemalé pak lásky naší k Bohu!

2. Kdo oplácí někomu, co mu dluží, neukázal tím zvláštní lásky; vždyť plní toliko, co bylo jeho povinností. Kdo dobrodince svého návidí, činí, co jest povinen, a nemá za to zvláštní zásluhy. Bůh nás, praví sv. Jan, miloval dříve, nežli jsme my Boha poznali, poslati Syna svého jednorozeného, aby nás hříchův zbavil a s Bohem usmířil. Toť zajisté největším a nezvratným důkazem, že Bůh nevýslovně nás miluje. — Kterak pak míníme my Bohu převelikou onu lásku splácti?

3. Miláčkové moji! dí sv. Jan — Boha-li opravdově chceme milovati, an Bůh prvé miloval nás, nutno, abychom i my vespolek se milovali, abychom rádi se měli, jeden druhému pomáhali. Nemožno, abychom Bohu poskytli pokrmu nebo nápoje, oděvu a tomu podobného. Neboť Boha nikdo ještě neviděl. Milujeme-li se pak vespolek, bližnímu-li svému, kterýž dle obrazu Božího jest stvořen, činíme, co Bůh nám činí, — tuť Bohu se podobáme a s ním se sjednocujeme; zůstáváť Bůh v nás a láska jeho dokonala v nás přebývá. Taková pravá láska křesťanská zřejmým jest odznakem, že jsme dítkami Božími, anť bližnímu to želáme, přejeme a chceme, co Bůh činí nám. Synáčkové milí, nemilujmež slovem a ústy, — nýbrž ve skutku a pravdě. —

4. Pravá křesťanská láska k Bohu musí míti tré svědkův. Prvním svědkem jest živá víra, zřejmá a upřímná víra v Ježíše Krista. My apoštolové — praví sv. Jan — jsme živým svědectvím a dokladem, že Bůh Syna svého jednorozeného ku spáse všech lidí seslal. My jsme viděli jeho zázraky, slyšeli jsme Božská jeho slova, přijali jsme Ducha sv., jež nám zaslíbil, a což zřejmě dosvědčujeme. Kdo nevyznává, že Ježíš Kristus jest pravý Syn Boží, nemá víry živé a nepřebývá v něm láska k Bohu. — Když před časy biskup Aleksandrinský kacíře Aria z církve sv. vyobcoval, přišli k biskupovi jeho přátelé s prosbou, aby opětně do sboru křesťanův pravověrných byl přijat. Sv. biskup jim odpověděl: Kristus zjevil se mně v noci

v rouše roztrženém se slovy: Arius mně roucho, kteréž pravou značí církev, roztrhal. Zapověděl mně zároveň přijmouti ho do sboru pravověrných. — Marně vychloubají se kacíři svou láskou; neboť kde nestává jednoty u víře, tam také pravé není lásky, nýbrž jenom sváry a různice. Kdokoliv vyznává, praví sv. Jan, že Ježíš jest Syn Boží, a veškerého učení jeho pevně se přidržuje, v Bohu zůstává a Bůh v něm. A my jsme poznali lásku, jižto Bůh má k nám. Neboť jenom ten, kdo v lásce Boží zůstává, zůstává v Bohu a Bůh v něm; onť dle naučení víry sv. jest s Bohem spojen.

5. Druhým lásky k Bohu svědkem jest nezvratná naděje na milosrdenství Boží, zvláště tehda, kdy bude nám před soudnou stolicí Boží předstoupiti a vydati počet ze života svého. — Dítě, kteréž otce miluje, nikterakž se před ním nebojí; jenom takové dítě vyhýbá rodičům, jehož svědomí jest zlé. V tom záleží láska k Bohu dokonalá, učí sv. Jan, abychom i my zde na zemi byli, jako Bůh, spravedliví, svatí a dokonalí, tak že můžeme doufati v milosrdenství Boží v den soudu věčného. Láska a bázeň zároveň před Bohem sněsti se nemohou. V lásce nestává strachu nižádného; neboť láska dokonalá strach vypuzuje. Nebudeme se věčnosti báti, ni smrti strachovati, právě-li Boha milujeme. Vždyť bázeň trápení má, kdo však se bojí, není ještě dokonalým v lásce. O, milujmež Boha, napomíná sv. Jan, vždyť Bůh prvé miloval nás.

6. Třetím svědkem pravé k Bohu lásky, jest opravdová láska k bližnímu; neboť nemůže Boha právě milovati, kdo bližního má v nenávisti. Chtějí-li poddaní věrnost a oddanost projevit mocnáři, a mocnár osobně u nich přítomen není, tu běrou podobiznu a obraz mocnářův a tomuto účtu prokazují. Obrazem a podoběnstvím Božím jest každý člověk; co tudíž jemu činíme, jakobychem Bohu samému činili. Proto sv. Jan učí: Praví-li kdo, že miluje Boha, a nenávidí bližního, lhář jest. Nebo kdo nemiluje bratra, kterého vidí, Boha, kteréhož nevidí, kterak může milovati? A toto přikázání máme od Boha, aby, kdo miluje Boha, miloval i bratra svého. To nám laskavý Ježíš obzvláště doporučil, řka: Nové přikázání dávám vám, abyste se vespolek milovali, jakož i já miloval jsem vás.

Popatřte, duše drahé, na největší přikázání lásky křesťanské! Veškerá ostatní přikázání v ní jsou zahrnuta. Pohledte i na nejsnadnější příkaz; kdož nemiloval by Boha, an Bůh prvé miloval nás! — jestiž i přikázání toto převelmi nutné a potřebné; neboť kde není pravé lásky křesťanské, tam panuje duševní smrt a záhuba.

II.

Láska, překrásné, přesladké slovo, snadno dá se pocíťti, leč nesnadno vysvětliti. Lásku pocíťuje už nemluvně, kdy ruce vztahuje po matce, a kteréž cítí, že matka je miluje — smějeť se na matku, anť doposud ještě nemůže vyřci, jak velmi matku miluje. A člověk, který někoho v pravdě miluje a rád jej má, ten dychtí a touží po něm, raduje se, může-li jej viděti anebo něco o něm slyšet, žádáť sobě snažně s ním zároveň býti a snaží se všecko k jeho radosti a spokojenosti konati. Láska jest jakýs tajuplný žár, který nás rozehřívá a oživuje, kde pravé není lásky, tam panuje smrt, a kdo nemiluje, praví sv. Jan, zůstává v smrti.

1. Lásku všude lze najít, jedině v pekle ne. Kdyby jenom jiskerka lásky právě do pekla upadla, nestávalo by pekla více. Pravou láskou by se ďáblové přeměnili v anděly a muky pekelné v nebeské nevýslovné radosti, praví sv. Kateřina z Janovy. Láska ta jest výpryskem blaženosti svatých a vyvolených Božích, jelikož na Boha mohou patřiti, ježž nade všecko milují. V očistci zase láska původem jest muk nesnesitelných, anť duše věrné doposud k Bohu přijíti nemohou, ježž nevýslovně milují. Zde na zemi pak láska pravá člověku v dobrém jest oporou, v radosti upomíná k mírnosti, těšit jej v žalosti, aby nezoufal, a povznáší nad to člověka k nebesům — k Bohu, kterýžto miluje duše zbožné. Kde sídlí pravá láska křesťanská, tam jest život věčný; kde však této lásky se nedostává, tam jest smrt.

2. Není člověka, kterýž by lásky neznal; leč není každá láska pravá. Každý člověk miluje, než optej se co? Kde jest poklad jeho, tam jest i srdce. Jaká jest věc, jižto si zamiloval, taková jest i láska jeho, buď totiž vede jej k životu anebo ku smrti, u věčnou radost anebo u věčné zatracení. Mnoho lidí převelmi miluje zboží a statky pozemské, za ně obětuje čest, zdraví, život, ano vše ostatní i duši svou. Leč jakmile zboží toto člověka opustí, taktéž i láska jeho zhasíná a duše jest mrtva. — Četně lidí miluje jenom radosti a rozkoše pozemské; neznajíť mnozí jiné slasti, jedině dobře jísti a pít, bavit se mile a příjemně a chlípnými ukájet se žádostmi. Leč taková láska zároveň s tělem mizí a přehá, věčná smrt pak zůstává. Synáčkové, praví sv. Jan, nemilujtež světa, aniž toho, což na světě jest. Neboť miluje-li kdo svět, není v něm lásky Otcovy. Neboť vše, co ve světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života. Toto pak všecko není z Otce, nýbrž ze světa. Svět pomine a žádost jeho; ten pak, kdo vůli Boží plní, zůstává na věky. Pravá naše láska křesťanská z Boha musí řinouti a k Bohu se zase vraceti. Boha musíme především věcmi a nade všecko milovati, všecko ostatní pak toliko k vůli Bohu, a jakž Bůh velí a žádá. Abychom Boha, kterýž pouhá jest láska, právě mohli milovati, zjevil se nám přelaskavě skrze Ježíše Krista, Syna svého. Proto vece sv. Pavel: Kdo Krista nemiluje, budiž prokletý. Kor. 16., 22. Strašněť to v pravdě, leč nicméně pravdivé slovo.

3. Kdož nemiloval by Ježíše, Syna Božího, krásu-li jeho přelepou poznal! Ježíš, Syn Boží, počat z Ducha sv., zrozen z Marie přechisté panny, nej přednější, nejkrásnější a nejpůvabnější jest mezi všemi syny lidskými. A že Pán tuhým se postil postem, mnoho vytrpěl, že byl krvavě bičován, na kříž přibit, tím jedině všechny rány tyto po jeho z mrtvých vstání v záři, kráse a velebnosti se projevíly nevýslovné. — Ježíš, Syn Boží, jestiť radostí andělův, a jako slunce převyšuje hvězdy bleskem na blankytu nebeském, taktéž i Ježíš stkví se mezi svatými a blaženými nebešťany. Myslím-li si Ježíše — praví sv. Bernard — tuť přemítám na myslí přemoudrého, veledobrotivého, nejlaskavějšího, nejvyššího přívětivého, nad míru pokorného, nad vše milosrdného, přestědrého, přetrpělivého, mnohem dokonalejšího, než sám v myslí o něm uvažovati mohu. Kdo z nás nemiloval by Ježíše, nejvyšší lásky hodného. Ten jedině, kdo úplně ho nezná. Nemiluje-li kdo Pána našeho Ježíše Krista, budiž prokletý.

4. Milujmež Ježíše také pro jeho neskončenou dobrotu, jižto nám prokázal a doposud ještě prokazuje. Ježíš učinil totéž — praví sv. Augustin — co činívali pastýři ovec, kteřížto oblékají se do koží ovčích, aby ovce tím více k nim láskou přilnuly. Abychom k Ježíšovi horoucnější zahořeli láskou, vzal na se přirozenost lid-

skou, učiněn jsa ve všem nám roven, vyjma hřích, opustil trůn nebeský a sestoupil k nám na zem, za nás trpěl a umřel, abychom láskou k němu přilnuli. Popatřte na obraz jeho na kříži, jak jsou rozpjaty ruce jeho sv., abychom jej milovali — vizte sv. rány jeho, onyť růžemi jsou, vykvětými z lásky jeho k nám. — Pohledte na otevřený bok Páně; onť svědčí vám o lásce a dobrotě srdce jeho přesvatého. Dosti bylo na jediné kapce krve jeho přesvaté k našemu vykoupení; leč Pán krev do poslední kapky prohl, z pouhé k nám lásky, abychom jej milovali. Všecko, co Pán měl, nám dal — a doposud ještě skytá se nám v nejsvětější svátosti a nad to příbytek nám v nebesích přeskvostný hotovuje, věrně-li jenom Pána a upřímně budeme milovati. Pán miloval své, praví sv. Jan, miloval je až k smrti. Což nebudeme-li i my Ježíše na vzájem milovati? — O přesladký Ježíši, jak pozdě začínám tebe milovati — milovati tebe, kterýžto jsi mne miloval dříve, nežli jsem tebe poznal — kterýž jsi mne nad život svůj miloval! Ať, Pane, dříve pravice má uschne, jazyk můj dříve ať oněmí, kdybych tebe neměl milovati, Pane a Bože můj přemilý! Leč kterak pak mám tebe upřímně milovati, Ježíši můj?

Tázal se jednou Pána jeden, co musí činiti, aby došel života věčného? Ježíš mu odpověděl: Zachovávej přikázání. Jindy opětně tázán byl Pán, které by bylo první a největší přikázání? I odpověděl Ježíš: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše, ze vši mysli a ze vši síly své; a bližního svého jako sebe samého. — Rovněž tak musíme i Ježíše milovati z celého srdce. — O naše srdce Kristus a duch pekelný takorůz prudký vedou zápas. Můj synu — dcero má — poroučí Ježíš, dej mně srdce své! — leč celé srdce tvé žádám. Leč právě tak i svět mámnivý o srdce naše usiluje, říká: Človče, jenom polovinu srdce svého mně dej. Dobře ví a zná svět, že Bůh s druhou polovicí se nespokojí. Půl srdce jenom-li dáme ďáblu, Bůh i druhou půli nepřijme, neboť nestrpí Bůh soupeře v srdci našem. Kristus a Belial (ďábel) nemohou v jednom zároveň přebývati srdci. A přece nicméně ty, křesťane, tak sobě vedeš. Ty lakomče, půl srdce nespravedlivé nabízíš mamoně, druhou pak půli Ježíši podáš váš — ve chrámě se modlíš, na mše sv. dáváš doma pak jiné oklamáváš a chudé utiskuješ; smilníku, nestoudníče, půl srdce dáváš Ježíši, chtěje mu sloužiti, druhou však půli vnucuješ svému milenci, jehož nikterakž nechceš se odříci. Běda člověku dvojího srdce — volá sv. Augustin — kterýžto půl srdce Bohu, půl však ďáblu dává. Onano polovice, jižto ďáblu jsi poskytl, bývá příčinou, že Bůh ze srdce tvého úplně se vytratí a ďábel zcela se ho zmocňuje; proto praví sv. Pavel: Nedávejte místa ďáblu. Kdo Ježíše z polovice jen miluje, ten dokonale ho nemiluje. — Nežád ať Bůh od nás, abychom statkův a zboží pozemského, jakož i radostí vezdejších úplně se zhostili; vždyť vše to Bohem určeno nám k dobrému. Leč Bůh žádá nade vše býti milován; neboť nemožno dvěma pánům zároveň sloužiti. Bůh chce býti neobmezeným pánem srdce našeho.

Láska naše k Ježíši musí tolikéž býti čistá a cudná. Jako z kouře a dýmu poznati lze, čím na obniti se topí, tak snadno poznati lze z mluvy a chování, jaká v srdci našem sídlí láska. Jestli srdce trůnem lásky naší. Z plnosti srdce ústa mluví. Ty, kterýžto jenom rád o věcech světských rozmlouváš, kneš, nadáváš a pomlouváš, nikterakž čistou k Ježíši láskou nemůžeš se honositi. Jdi a umyj srdce své ve svátosti pokání; neboť jenom ti, kteří jsou čistého srdce, Boha viděti budou. — Láska naše k Ježíši musí tolikéž účinnou býti netoliko slovem, nýbrž i skutkem. Neboť pravá láska účinná velikých jest schopna věcí; kde však těchto nestává, tam

tolikéž lásky není, dí sv. Řehoř. Dva-li mužové se sejdou, přesnadno lze poznati, láskou-li upřímnou se milují. Též u křesťanův snadno možno poznati, Boha-li milují čili ne, jak ve chrámu tak i doma, jak při práci tak i na cestě. Proč světáčtí lidé tak rádi mimo chrám Páně postávají — proč stydí se pokleknouti a ruce míti sepiaté? Proč tolik bývá nepozorných při modlitbě? — Proč při zpěvu tak řídko jich se súčastňuje? — Proto že pravé účinné lásky k Ježíši v srdci jejich nestává. Kdo ráno modlitbu zanedbává a na večer bez modlitby ubírá se na lože, u toho marně lásky k Bohu bys hledal. Popatřme na apoštoly, co vykonali — na mučeníky, co vytrpěli — panny, kterak udatně bojovaly — a to vše z pouhé a čiré k Bohu lásky. Co činíme my? — čímž snažíme se dokázati, že Boha opravdu milujeme? Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení; nebo když bude zkušén, vezme korunu života, kterou zaslíbil Bůh těm, kteří ho milují. Sv. Jakub.

6. Co však pravá k Bohu láska nám skytá? Nezvratné a nezkalené blaho pozemské a spásu věčnou. Jak blaženo jest dítě v náručí matky laskavé, jak šťastno robě na klínu oteckém! Přítel chvátá přes hory a doliny, aby aspoň hodinku na prsou přítele věrného se zotavil. Bytby i veškeré bohatství dal někdo za milování, jako ničímž pohrdne jím. Píseň Šal. Tak mocná jest láska mezi upřímně se milujícími, jakž mnohem mocnější musí býti láska k Bohu! — Sv. Rosalia, dcera vznešeného knížete Sinebalda, opustivši přeskvostný a nádherný palác otcovský, z lásky k Ježíši volila jeskyni za obyt svůj, jsouc v chudé jeskyni mnohem šťastnější, nežli v paláci knížecím. Sv. Vavřince za živa pekli na rožni, leč láska k Bohu žár plamene horoucího ochlazovala, proměňujíc mu překruté muky v radost a útěchu duchovní, tak že místo nářku a kvílení pochvalné prozpěvoval žalmy. Z lásky k Ježíši ubírala se sv. Anežka s větším veselím na popravěště, nežli nevěsta do komnaty svadební. Člověk, kterýž pravou k Bohu zahorel láskou, mnohem šťastnějším jest v bídě své, nežli boháč vším oplývající v pozemských požitcích — veselejším jest v chorobě, nežli světák zdravím překypující. Všaké utrpení, jímžto navštíven bývá, jest mu novým lásky Boží dokladem — ano i smrt jest tomu, kdo Boha právě miluje, největší rozkoší a útěhou. Snadno může zvolati se sv. Pavlem: Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Zdali soužení, či úzkost, či hlad, zdali nahota? či nebezpečnství, anebo meč? Ale ve všech těch věcech přemáháme pro toho, kterýž nás zamiloval. Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížatstva, ani mocnosti, ani nastávající věci, ani budoucí, ani sfla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu Našem; Řím. 8.

O, žáre lásky Boží, co vše pro člověka činíš! Tyť čistíš ho ode vši poskvrny, jako v ohni zlato čistěno bývá, ty temnotou vedeš v nebesa, aby šťastně došel cíle Bohem mu vytknutého. Sv. Kateřina z Janovy. Jak přeblažení budeme na nebesích, Boha-li vroucně a vřele budeme milovati. — Bůh jest láska a kdo v lásce zůstává, zůstává v Bohu a Bůh v něm.

III.

Duše milené, považte, jak blaze jest zde na zemi milovati Boha a milovati Ježíše, Syna Božího. Jaká nad to bude blaženost, jaké veselí v nebesích milovati

Boha na věky! — V nebesích jednou jenom řečí mluvíti budeme, řečí totiž a mluvou lásky Boží. Tam jediným bude zaměstnáním naším, Boha milovati a bližního. Kdo této mluvě zde na zemi nepřivykne, zaměstnání tohoto se neuchopí, milovati Boha nade všechno a bližního jako sebe samého, ten i na onom světě v nebesa nepříjde. O, neotálejmež, všemožně pak se přičiňujme milovati Boha nejvyšší dobrotitivého a laskavého! Byť bychom jazyky mluvili lidskými i andělskými, lásky pak kdybychom neměli, jsmeť jak zvon znějící a jako měď zvučící. Byť bychom veškeren statek rozdali chudým, nečinili toho však z lásky, nic nám to neprospívá. Vše pomine, láska však potrvá na věky. — Čemu zde věříme, tam patřiti budeme tváří v tvář, co zde doufáme, budeme tam požívat; co však zde jako praví křesťané milujeme, milovati budeme tolikéž v nebesích na věky. Amen.

Slavnost Božího Těla.

Láska Ježíšova v nejsvětější svátosti oltářní.

Čtení z listu sv. Pavla ku Korintským 11, 23—29.

Stůl královský jest pokryt, pro četné uchystán hosty; král laskavý sedí za stolem, ždaje hostův pozvaných. Většina pozvaných však o stůl tento nedbá; tak dlouho otálejí stolu tohoto se účastnými státi, že na krále přelaskavého úplně zapomínají a o hostinu královy nedbají. — Nejsme-liž i my jim podobní? — Kde pak jest onen stůl královský? kdo jest oním králem nad míru dobrým a laskavým? — Sv. apoštol Pavel v dnešním listu nám krále onoho ukazuje a o hodech těchto královských velmi krásně v listu ku Korintským píše:

I.

1. Četné ve světě strojí se hostiny, různé připravují se hody přátelům a známým, leč vznešenějších nebylo a nebude hodův nad ony, jež Pán u večer před umučením a smrtí svou ustrojil a konal, a jež i nám konati přikázal, jak sv. apoštol Pavel píše: Já zajisté přijal jsem ode Pána, což i vydal jsem vám, že Pán Ježíš, v kterou noc zrazen byl, vzal chleb, a díky čině lámal a řekl: Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé, kteréž za vás vydáno bude — ukřižováno. To číňte, jakož jste u mne viděli, na mou památku! Hle, tímto ustanovil Pán památku své sv. večere, královských to hodův, kteréžto při všaké mši sv. se obnovují. Náměstek Kristův bere do rukou hostii svatou, vyslovuje nad ní jménem jeho slova jeho všemohoucí; a právě jako v rukou Ježíšových, tak mění se i v rukou kněze chleb v pravé a živé tělo Ježíšovo a bytuje mezi námi na oltáři. O, zázraku nepochopitelný lásky a dobroty Boží!

2. Jakož při hodech kromě chleba i víno bývá, tak bylo i při poslední večeri. Vzalť Ježíš dle slov sv. Pavla tolikéž i kalich s vínem a pravil: Totoť jest

kalich mé krve v zákoně novém (kteráž vylita bude za vás na odpuštění hříchův). To číňte, jakož jste i mne viděli činiti, kolikrátkoli z kalicha toho pítí budete, na mou památku. Právě tak běře kněz kalich s vínem do svých rukou, žehná jej a praví: Totoť jest kalich mé krve, nového zákona, tajemství víry, kteráž za vás a za mnohé bude vylita na odpuštění hříchův. — Sotva že slova tato jsou vyřknuta, není více v kalichu víno, nýbrž přesvatá krev Páně, právě ona krev, která na kříži za nás byla vylita. O, převznešený a převelebný zázraku moci a lásky Boží!

3. Co Pán při poslední konal večeri, totež přikázal konati až do skonání světa. Proto praví sv. Pavel: Kolikrátkoli jísti budete (skryté Ježíšovo Tělo) a kalich onen pítí (Ježíšovy krve nejsvětější), smrt Páně zvěstovati budete, dokavadž nepřijde (soudit živé i mrtvé). Oběť mše sv. nejvznešenější jest smrti Ježíšovy památkou a upomínkou jeho oběti krvavé na kříži. S jakým veselím — s jakou zbožností a uctivostí musíme tudíž konati tuto oběť nejsvětější!

4. Abychom poslední večere a smrti Ježíšovy hodnou upomínku dobře mohli konati, dvou věcí k tomu popředně jest zapotřebí. Nábožně při mši sv. býti přítomen a hodně ku sv. přijímání jíti. Kdo při nejsvětější oběti mše sv. neslušně se chová a nehodně přistupuje ku stolu Páně, ten stává se vinen krví a tělem Ježíše Krista. Protož kdokoli bude jísti chleb tento aneb pítí kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně — učí sv. Pavel — právě tak ohledem Ježíše hříchu těžkého se dopouští, jako Židé, kteří Pána na smrt vydali, a pohané, kteřížto jej ukřižovali. Bůh uchovej nás hříchu tak hrozného!

5. Co tudy třeba křesťanům činiti? Na to sv. Pavel takto odpovídá: Zkusíš sám sebe člověk (ať otazuje se svědomí, hoden-li jest čili ne; ať hodně se připraví) a tak z toho chleba jez a z kalicha pij. Kto však nedobře jest připraven, nehodně přistupuje, lépe by mu bylo, kdyby ani ku stolu Páně nepřistupoval. Neboť: Kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, nerozsuzuje Těla Páně (od jiných obyčejných pokrmův a k oltáři Božímu přistupuje jako ku stolu obyčejnému, celý hříchy poškvrněn, nepřítel Ježíšův).

Jak přecetně jest oněch křesťanův mezi námi, kteří tělo Páně, živou lásku jeho upomínku, zřídka jenom a i tehda přecasto nehodně přijímají! Proto jest tolik neudůživých, chorých a na duši mdlých křesťanův mezi námi.

Svatá matka naše, církev katolická, kterážto v zelený čtvrtek pro přesmutnou smrti Páně památku přeradostnou vzpomínku ustanovení této svátosti převelebné dle přání svého slaviti nemůže, koná dnes převznešenou památku ustanovení této nejsvětější svátosti, aby tím Pánu Ježíši povinnou prokázala úctu a vděčnost, aby povzbudila a upevnila víru naši, a rozmnožila a oživila důvěru a lásku naši k Pánu Ježíši v této nejsvětější svátosti. O, vzbudmež i my dnes pravou víru živou, naději a lásku upřímnou k Pánu Ježíši v nejsvětější svátosti, kterážto přepodivným jest lásky Boží zázrakem.

II.

1. Popatřmež na laskavého Ježíše, kterak při poslední večeři uprostřed svých sv. apoštolův sedí. Srdce jeho hoří a plápolá láskou a milostí. Toužebností toužil jsem beránka velikonočního jísti s vámi, prvé než bych trpěl — vece Ježíš, ukončuje večeři poslední a praví: Vezměte a jezte; totoť jest tělo mé. — Vezměte a pijte; toto jest krev má, — To číňte na mou památku. — Hle, hody, jakéž připravil nám Ježíš z pouhé k nám lásky, an řekl: Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. A jak zázračná to v pravdě hostina! Nemáť víra naše sv. většího tajemství nad ono v nejsvětější svátosti oltářní. V této svátosti převelebné zanechal nám Ježíš rukojmí a závdavek všech zázrakův.

Prvým v převelebné svátosti zázrakem jest tajuplná proměna. Když předsobný a přemilý Ježíš při poslední večeři chleb a víno do svých svatých a převelebných vzal rukou a nad těmito dary Božími všemohoucí vyřekl slova: To jest tělo mé — to jest kalich mé krve — tu okamihem chleb v tělo a víno v krev se proměnilo. Chleb a víno zmizelo, jediné toliko zanechavši způsoby; pod způsoby chleba bylo živé tělo, pod způsoby vína pravá a živá krev Ježíšova, totéž tělo, které na kříži za nás pnělo, tatáž krev, která na kříži za nás byla vyлита. O, zázraku toho nelslychaného! kterýž však pouhým jest začátkem zázrakův, jež v této svátosti převelebné spatřujeme. Ač chleb a víno po proměně zmizely, stavše se živým tělem a krví Ježíšovou, přece nicméně chleba a vína způsoba zůstala nezměněna. Z lásky k nám pravá Ježíšova podoba tajuplně v této převelebné svátosti jest ukryta. Nemohli bychom na pravou podobu Páně patřiti, kdybychom tváří v tvář měli Pána zírat. Osmého dne po slavnosti Božího těla roku 1829 se Pán Ježíš v Německu ve chrámě jednom při nešporách s takou slávou a velebností v převelebné svátosti pojavil, že kněz, který první zázrak onen spatřil, od převelikého ustrnutí omdlel, tak že ze chrámu ven musel býti vynešen. — A jakž bychom Pána ve pravé jeho podobě mohli požívat? Když Pán v městě Kafarnaum učeníkům svým slíbil, že dá jim tělo své za pokrm a krev za nápoj, mnozí z učeníkův pro řeč tuto od Pána odešli, zdáloť se jim řeč taková tvrdou a zhola nemožnou. Leč po oné zázračné proměně pod způsoby chleba a vína, jak snadno můžeme Pána požívat? V pravdě, toť zázrak lásky Boží!

Zázrakem jesti nevýslovným, že všemohoucím slovem Ježíšovým chleb v tělo a víno v krev se mění; leč větším ještě jest zázrakem, že se to děje neustavně mocí, jižto Kristus dal nástupcům svým říka: To číňte na mou památku — jako jsem já měnil — tak měňte i vy chleb v mé tělo a víno v mou krev. Byťby v této chvíli tisíce tisícův knězů tisíce sv. hostií v různých proměňovali místech dle moci Ježíšem udělené, všude pravý a živý jest Ježíš, přítomen s duší i s tělem, přítomen s krví svou přesvatou, jakožto Bůh a spolu člověk, kterýžto z Ducha sv. se počal, kterýž zrozen byl z Marie panny, který za nás umřel na kříži, pro nás vstal z mrtvých a nyní ve velebnosti a slávě trůní na pravici Boha Otce. O, zázraku lásky a všemohoucnosti Boží!

Popatřte na větší ještě zázrak v nejsvětější svátosti. Ač pod způsoby chleba přítomno jest tělo Ježíše Krista a pod způsoby vína přesvatá jeho krev,

přece nicméně s tělem zároveň i krev a s krví i tělo Ježíšovo nerozlučně jest spojeno. Jako pod způsoby chleba — taktéž i pod způsoby vína jest celý Ježíš přítomen, tak že, kdo tělo jeho pod způsobou chleba přijímá, i krev jeho přesvatou požívá, a kdo přesvatou krev jeho pod způsobou vína přijímá, i tělo jeho nejsvětější požívá, obé nerozlučně a zároveň. — Leč nedosti ještě zázrakův. Kristus netoliko jest přítomen ve svaté hostii pod celou chleba způsobou, a pod způsobou vína celý a nerozdvojný — onť jest celý a nerozlučný v každém i nejmenším drobtu a v každé krůpě. Rozlom sv. hostie na tisíc částek, rozděl víno předpodstatněné v tisíce krůpěj, kdo nejmenší částku sv. hostie požije a krůpěj nepatrnou z vína požívá, celého Ježíše Krista, jak tělo tak i krev jeho přesvatou, přijímá. Kde nalzáme zde na zemi pokrm a nápoj tak zázračný? —

Leč zázrakům ještě není konce. Zázrakem to dále, že té Božské večere se všem hojně dostává, bytby hostův bylo sebe více. Ač tělo Spasitelovo nesčíslněkrát se požívá, přece zůstává celé a neporušené, jakož bylo před tím. Už více než před osmnácti sty lety dal Pán tělo své svým věrným k požívání, nezměrný počet věrných svých tělem a krví nasýtil, činí to doposud každodenně a činiti to bude až do skonání světa, leč nicméně zůstává tímtež Ježíšem, Spasitelem našim. Jeho tělo nejsvětější hojně skytá se všem a po všechny dny.

Největší však zázrak se nám jeví, okem-li pravé víry na oltář patříme. V hostii malé a skromné bytuje král nebes a země a ve svatostanku pokorně trůní. Na dveřích svatostanku nalzá se znamení sv. kříže, kterýžto připomíná nám lásku Páně, abychom vezdy smrt jeho chovali v paměti, kdykoliv tělo jeho přesvaté přijímáti hodláme. Otevíráť se nám posvátná schrána, naplněna sv. hostiemi, aby všaký věrný křesťan mohl požívatí tělo Páně, kdykoliv touhu v sobě cítí. Hostii sv. vidíme v monstranci, v nížto Ježíš z lásky k nám bytuje, abychom mohli jej uctíti a jemu se klaněti. — O, nevýslovní, přesvatí pokladové, uschovaní v nejsvětější svátosti! Ten, jehož nebe a země obsáhnouti nemůže, přebývá mezi námi v převelebné svátosti, obětuje se za nás nebeskému Otci při oběti mše sv., hotov vyslyšeti prosby a touhy naše, a skytá se nám laskavě a milostivě za pokrm, kolikrátkoliv toho želáme. — V pravdě, toť zázrak lásky — lásky Ježíšovy!

2. Jakož pak převznešená a převelebná jest hostina, jižto Pán v nejsvětější svátosti nám připravil, rovněž tak pořádku nalzáme pravých hostův, kteří by ochotně a hodně po oné hostině toužili, mši sv. byli přítomni, kteřížby často Pána přijímali a jemu jakožto Pánu a Bohu svému se klaněli. — Potřikrát obzvláště slaví se hody v nejsvětější svátosti nám Ježíšem připravené. Ku každým jsme pozváni, popředně ke mši svaté. Druhé přikázání církevní velí: Ve svátky zazvěcené celou mši svatou nábožně slyšeti. Církev svatá nad to přeje sobě, aby věřící i ve dny všední, možno-li jim, mši sv. byli přítomni, alespoň v duchu. Kdykoliv zvon ke mši sv. nás volá, po každé Král nebeský nás zve, říká: Hle, vše jest hotovo; přijďtež k hodům vám uchystaným. Leč mnoho se jich vymlouvá, jako onino pozvaní ve sv. evangeliu, kteří hodův jim připravených nebyli hodni. Ten musí jít na pole, jiný za svým obchodem, třetí zase ku zábavě a radovánkám. Ve všední dny platí výmluva tato u oněch, kteří prací a dílem jsou zahrnuti. Nemůžeš-li však tělem býti mši sv. přítomen, alespoň v duchu jdi ke mši sv. a doma buď této předražené oběti přítomen; což velmi snadno lze vykonati. Slyšíš-li buď doma anebo na poli, že se zvoní ke mši sv., uvaž, co se při této oběti na oltáři děje, připomeň sobě utrpení a smrt Kristovu, spoj

srdce své se srdcem služebníka Božího, kněze, a obětuj v duchu Bohu tuto nejdražší oběť; tak staneš se účasten ovoce této nejdražší oběti.

3. Co při nejdražší oběti mše sv. se připravuje, to skytá se při přijímání, při stolu Páně, k němuž všickni jsou pozváni. Kdykoliv zaslechneš, že dává se znamení ku sv. přijímání, pokaždé slyšíš Pána Ježíše, an laskavě tě zve: Vezměte a jezte, toto jest tělo mé. Církev sv. katolická prikazuje, abychom tělo Páně při čase velikonočním přijímali, leč ona želá, prosí a napomíná, aby všickni, kteří jménem křesťanským se honosí, v upomínku také převeliké lásky Ježíše Krista, Pána našeho, tento nebeský chleb velmi často přijímali. Nábožní mladíci a panny přistupují ku stolu Páně měsíčně, praví křesťané čtyřikrát za rok, vlašni jenom o vánocích a velikonoci a nejvlastnější jednou jenom za rok; kdo však ni jednou v roce nepřistupuje ku stolu Páně, tenť nehoden jmena katolický křesťan. — Přiblíží-li se svátek nějaký, buďto den Páně anebo panny Marie, den tvého narození, ať štěstí nějaké anebo neštěstí tebe zastihne, jsi tím pozván k hodům Páně, ač-li zpovědník přistoupiti tobě povolí. Při sv. přijímání nejlepší Pánu Ježíši vzdáš díky, nejsnadněji jemu požaluješ. Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a jste obtíženi, já vás posilním, volá Pán křesťany ku stolu svému. Avšak přechtne mužův straní se stolu Páně; po celý rok nebylo by jich u stolu Páně zřítí, kdyby církevní příkázání jich k tomu nedohánělo; avšak, žel Bohu, i tehda ještě přicházejí namnoze bez náležité přípravy. Nemajíce roucha posvěcující milosti Boží, sami sobě záhubu věčnou hotují. Není v srdci jejich lásky Ježíšovy a tudíž praví Pán o nich: Večeře má sice hotová jest, leč pozvání nebyli hodni.

4. Kristus v nejsvětější svátosti památku večného s námi zasnoubení slaví, anť ve svátosti převelebné mezi námi přebývá, abychom jej ctili a jemu se klaněli, jej chválili a v potřebách o pomoc a přispění žádali. Ejhle, praví Pán v nejsvětější svátosti — já jsem s vámi až do skonání světa. Proto také církev sv. dává při mši sv. tělo Páně k veřejnému uctění, nosí tělo Páně ve veřejných průvodech, tělem Páně nás žehná, abychom v pokoře a poníženosti se mu klaněli, onať rozžihá i svíce kolem těla Páně, aby i srdce naše lásky plamenem ku Pánu se vzňalo. A přece bývá Pán v nejsvětější svátosti tak zhusta zneuctíván a pořádku jenom navštěvován. Či nestává-li křesťanův, kteří hanbí se kloniti při pozdvihování koleno, kteří se stydí jít ve veřejném průvodu v procesi? Tak děje se ve městech a krajinách, kde živé víry a horoucné k Ježíšovi lásky není. O, zázraku nekřesťanské zloby a nevšímavosti!

III.

Drahé duše, krví Ježíšovou vykoupené! svatá církev katolická vás obzvláště dnes volá a povzbuzuje, abyste pozdvihli srdce a oči, a dobře abyste rozvážili, kdo jest Ten, který tak pln lásky a dobroty v nejsvětější svátosti uprostřed vás dlí. Náš největší přítel, dobrodinec, vykupitel a spasitel v nepatrné způsobě chleba bílého přebývá mezi námi, nabízejí nám milosti přehojné. On, před nímžto veškeré kloní se koleno nebeských, zemských i podzemských, před nímžto v soudný den všickni národové státi budou, když přijde souditi svět ohněm. Jemu, Spasiteli a budoucímu Soudeci svému, chceme dnes úctu a poklonu vzdáti hlubokou, jižto tak často jsme mu odpírali, dnešní slavnost jemu chceme zasvětití a ve průvodu veřejném a slavném

Pána provázeti. — Budiž tedy uctěn, zveleben a pochválen Ježíš laskavý tolikráte, kolik jasných hvězd jest na nebi, květův vonných na zemi, a kolik světél dnes po všem okršku plane křesťanském. Budiž pochválen, uctěn a zveleben bez přestání Pán Ježíš v nejsvětější svátosti oltární. Amen.

Druhá neděle po sv. Duchu.

O pravém křesťanském přátelství.

Čtení z I. listu sv. Jana apoštola 3. 13—18.

Krásné a drahé jest zlato, kteréžto již zdálí se leskne a předmětům pozlaceným milý dává lesk. Krásnější a dražší jesti démant, drahokam, kterýžto se bliskotá a mile svítí a se třpytí, jak krůpěj ranní rosy při východu slunce, ano i v temnu záře a lesku netratí. — Leč jak poskrovnu jest těch, kteří by buď drahokamy anebo zlatem mohli se honositi! Zřídka kdo může se z takových skvostů radovati. Než věc nad zlato a démant dražší všickni máme; pravou, křesťanskou, nezkalenou lásku — věc nad vše drahokamy dražší získati můžeme, pravého totiž a věrného přítele, jak učí nás tomu sv. Jan v listu, ježž nyní jste slyšeli.

I.

1. Přátelství jest drahá, přešlechtilá růže, jižto každý má rád; leč svět málokdy pravým honosí se přátelstvím. Proto sv. Jan praví: Nejmilejší! nedivte se, že svět vás nenávidí (zlí, nešlechtní lidé). Světáctí lidé v čiré a duševní tapají temnotě; proto také neví jakou činí nám nenávistí svou křivdu, jedině z té příčiny, že s nimi zároveň nesmyslíme a nejednáme. Nedejmež se jimi másti a sváděti. Vímeť, že jsme přeneseni ze smrti k životu. Tomu svědectví dává, že milujeme bratry.

2. Neklamným znamením, že účastni budeme života věčného, jest láska bratrská. Jistou známkou lidí do věčné spějících záhuby jest, že nenávidí bližního. Každý, kdo nenávidí bratra svého, vražedník jest a víte, že žádný vražedník nemá života věčného v sobě zůstávajícího. Nenávistník a vražedník toť dvě jest bratrů. Kain zprvu bratra svého jenom nenáviděl, posléze však jej zabil. Soused sousedovi přeje zlého, pronásleduje jej, předělává mu mezníky, utkává jej soudy a žalobami, hněvá a nenávidí jej nad míru a tím zdraví a blaho jeho kalí. Poznenáhlu vykopává takým jednáním sousedovi hrob a stává se tak jeho vražedníkem. Tak jednají mnohdy i manželé, tak vedou sobě i prostopášní mladíci a panny. To však nikterak není známkou víry pravé; u takých marně bys hledal lásky Boží, protože nemají lásky k bližnímu. Vražedník jest mrtvým duševně.

3. Po čtyry tisíce let už svět trval, miliony a miliony lidí se zrodili a zemřeli, leč mezi těmito všemi nebylo pravé lásky, nebylo přítele, až do oné doby, kdy Pán a Spasitel náš se vtělil. Onť lásku nezkalenou s nebe na zemi přinesl, zanechav nám zároveň pravý vzor věrného přátelství. V tom jsme poznali, učí sv. Jan, lásku

Boží, že život svůj za nás položil. Nemáť nikdo větší k bližnímu lásky nad onu, život-li za bližního položí. Chceme-li věrnými přátely vespolek býti, tuť musíme, potřeba-li toho žádá, hotovi býti, i život svůj za bratry a sestry, sousedy, příbuzné, přátele a známé položit, buď v nebezpečí ohně anebo bouře anebo povodu anebo nakažlivé nemoci. Tak jednali svatí apoštolové a mučeníci, milerádi nastavili život vlastní, aby jiným v nebesa pomáhali. Tak jednají doposud neohrožení a stateční misionáři, kteří mezi pohany život svůj za víru sv. kladou Bohu v oběť. Tak jednají kněží katoličtí, milosrdní bratři a sestry, ošetřující nemocné a choré, zvláště v oné době, kdy krutý mor zuří. Jsme i my hotovi jednati podobně?

4. Ve krajích našich netřeba ještě, díky Bohu, za bližního život klásti; tím více však třeba souvěrcům v pochybnostech dobrou přispěti radou, pomocí a podporou. Tím dáváme na jevo pravé křesťanské přátelství a lásku. Proto praví sv. Jan: Kdyby měl statek tohoto světa a viděl-by bratra v nouzi a zavřel by před ním srdce své, kterak láska ob stojí v něm? Tak jeví skutkem, že nikterakž není pravým Ježíše učenkem, kterýžto řekl: Po tom pozná svět, že jste moji učenci, budete-li se vespolek milovati. Co mi prospěje, když mne soused anebo známý vlídně pozdravuje, když přívětivě mně ruku nabízí a praví: příteli; a přece nicméně nikdy nedá se zastati doma, kdykoliv nouzí postižen s prosbou k němu se utíkám. Synáčekové moji! napomíná miláček Páně, nemilujmež toliko slovem, nýbrž i skutkem a v pravdě. Jedině ten, kdo plní, co slíbil, a kdo činí, co mluví, ten pravým a věrným jest přítelem, ryzejším nad zlato.

II.

1. Pohané krásný měli příklad věrného přátelství. Daimon a Fidias věrně až k smrti se milovali. Fidias převelmi tyрана Dionisia rozhněval a byl proto k smrti odsouzen. Rád umru, vece Fidias ukrutníkovi; jediné k tomu přivol, abych domů směl jíti, rozloučit se se svými domácími. Že zase nazpět jistě se vrátím, nechávám přítele svého Daimona tobě v zástavu. Nevrátím-li se, on nechať smrt za mne podstoupí. Nedoufám, že měl bys přítele tak věrného, vece tyran — který volil by místo tebe na kříži umřítí — dovedeš-li však přítele takého, volno ti odejít; leč věz zároveň, do třetího-li dne se nevrátíš, musí přítel místo tebe umřítí. Daimon a Fidias přátelsky se objali; Daimon bral se do vězení, Fidias pak ubíral se k domovu. Nadešel den třetí; leč přítele nebylo nikde zříti. Tu nadešla hodina k smrti určená, již zástupce Fidiova vedou na popravu a lid veškeren vysmívá se mu, že co rukojmí nyní hanebně musí umřítí. Už Daimona pozdvihují, aby na kříž jej přibili, an tu ze zdálí Fidias volá: Mne, mne usmrťte, jenom přítele mého Daimona nechte na živu. Tu již také Fidias přikvapil, přítele věrného vřele objal, veškeren pak lid jásal, prolévaje slzy radosti. Ano i tyрана Dionisia nemálo zarazila upřímných přátel oněch věrnost, tak že živě pocítil, jaký to neocenitelný poklad, věrného mítí přítele. Dí jim: Oba žijtež ještě vespolek v radosti a veselí a mne co třetího vezmětež za přítele věrného! — Rozmilí! myť ještě krásnější a vznešenější příklad božského přátelství na ukřižovaném máme Ježíši, kterýž nejenom jest prorokem naším, nýbrž i Vykupitelem, kterýžto nás od smrti věčné ne zlatem a stříbrem pomýjejeťm vykoupil, nýbrž vlastní krví svou, onť sám řekl: Větší nad tu není lásky, aby za přítele položil život svůj.

Takého přítele ještě nebylo, aniž kdy bude. O, kéž bychom dle sil svých snažili se býti mu podobní.

2. Přítele chceš-li míti věrného, nehledej ho v nádherném rouchu, ne mezi boháči, nýbrž hledej člověka ctnostného. Vypravuje se, že kdysi malá myška skočila na spícího lva. Lev probudiv se, chtěl ji pozřít. Nechtěj mně blížiti, prosí myška celá ustrašená — chci býti přítelkyní tvou a za smilování hojně se tobě odsloužiti. Mocný lev nemálo nad řeči touto se pousmál, propustiv ji bez pohromy. Za nedlouho zapletl se lev do sítě mu nastražené a nemohl nikterak z ní se vyprostiti. Myška přišedši síť rozhodala, čímž lva oprostila. — Takž i nám přčasto takový může prospěti člověk, na něž přamalo se spoleháme. I pod hrubou halenou nejedno šlechetné bije srdce. Jedině srdce ctnostné jest pravým přátelství základem. Vy jste přátelé moji, praví Pán, učiníte-li, což jsem koliv přikázal vám.

3. Chceš-li přítele vyzkusiti, věrným-li ti právě jest, nevyzkusíš ho ve štěstí, nýbrž v neštěstí a v nouzi. Neposuzuj přítele dle slov ani dle slibův, nýbrž dle jednání a dle skutkův. Falešní, nahodilí přátelé nenepodobní jsou hodinám slunečním, kteréž potud ukazují, pokud slunce svítí. Slunce-li zajde, přestanou ukazovati. Mnohý jest tvým přítelem, pokud kyne mu z toho zisk, v neštěstí však stává se nevěrným. Někdo jest přítelem, pokud může seděti s tebou za stolem, v neštěstí pak tě opouští. Ve štěstí přítele úplně nikdy neseznáš, leč v neštěstí i nepřítel tvůj ukryt nezůstane. Hleď-li přítele, hledej ho, nouzí-li jsi postižen. Našel-lis však přítele, který v nouzi ti zůstal věrným, přidrž se ho pevně a nezvratně.

4. Upřímného-li chceš míti přítele, nebudiž nikdy svéhlavým. Kdo všecko chce míti podle svého, ten v brzku s každým se znesváří a i přítele nejlepšího rozhněvá. Nevyhledávej nikdy u přítele vlastního zisku; neboť ne ziskem jesti přátelství, leč ctností toliko, sv. Ambrož. Bezbožníci a nešlechetníci nikdy nemohou se honositi pravým přítelem. Věrného-li chceš přítele zachovati, přijmiž milerád i výstrahu a napomenutí od něho. Kdo samé pochlebníky má za přátele, kdo chvalořečníky jenom za přátele přijímá, ten nikdy pravého nenalezne přítele. Milejší jsou rány pocházející od přítele, nežli jidášské polibky nepřátel. Naslouchej pozorně tomu, co přítel tvůj mluví; a milerád uposlechni dobré jeho rady. Pravý přítel i dobou příhodnou kárá, nikdy však nepochlebuje, sv. Bernard.

5. Nového-li míníš zvoliti přítele a jemu-li chceš úplně důvěřovati, uvaž a rozjíměj, nábožným-li jest a rozšafným. Nemůžeš býti ten přítelem tobě, kdo Bohu jest nepřitelem. O, vy mladíci, přítele chcete-li sobě vybrati, varujte se takých, kteří na Boha a slovo Boží nedbají. Vy, panny, jimžto tak mnozí noční dobou za přátele se vnucují, přísahajíce vám věrnost a lásku a příslibující hory doly, nevěřte těm, kteří vás ku hříchu a k bezbožnosti lákají. Takoví nejsou vašimi přátely, nýbrž pouhými odpůrci. Tak i pokrytečtí židé činili se přátely Jidášovými, aby jim Ježíše nevinného prodal a zradil, později však se mu toliko vysmáli, pravíce: Co nám do toho, ty viz! Právě tak jednají všickni přátelé nepochlební. Vždyť i Jidáš políbil Ježíše, když židům ho zradil. Kdo Boha se bojí, ten i věrného nalezne přítele; jakým sám jest, takého i přítele míti bude.

6. Věrné chceš-li míti přátele, buď i ty jim přítelem věrným a oddaným. Nedurdi se pro mnohé nevhodné slovo přítelovo, byť sebe bylo pichlavější; vždyť víš,

že i malá a pilná včelka bolestně upichne. Podporuj, možno-li ti, přítele v nouzi a bídě. Přátelé nechať podobají se očím; jedno-li oko se někam obrací, ať i druhé obrátí se za ním. Máš-li však přítele starého, neopouštěj ho; čím přítel starší, tím jest věrnější a upřímnější. Starého přítele a peníz starý přepevným hřebíkem upevniž.

III.

Po dlouhý-li čas přítele věrného nevidíme a opět-li náhodou s ním šťastně se sejdeme, jaká tu radost, jaké veselí! Rádi bychom příteli všechno najednou vypověděli, co nás potkalo — nejtajnější záhyby srdce rádi bychom mu otevřeli, ano rádi bychom mu dopodrobna požalovali, co jsme přetrpěli, a vypravování nemůže dojíti konce. Jaké však veselí, jaká radost bude teprve tehda, až šťastně v nebesích se shledáme se svými přátely a známými, kteří z toho slzavého údolí na věčnost nás předešli. Radostně budeme jeden druhého vítati a objímati, vypravující příhody a události, jež jsme zažili. Ve věčném žití svazku přátelském, nikdy nebáti se již rozloučení s mileným a drahým přítelem, toť radostí a blažeností bude rajskou! — O, po pravých jenom shánějme se přátelích a tak spravedlivě a svatě budmež živi, abychom všickni šťastně do nebe k milému dostali se Otcí. Amen.

Třetí neděle po sv. Duchu.

O duchovní ostražitosti.

Čtení z listu I. sv. apoštola Petra 5, 6—11.

Byliť u nás kdysi smutní časové, kdy lidé ani jméním ani životem svým nebyli jisti. Byloť to v oné době, kdy diví Turci krajiny naše napadli, pleníce pole, zažihající domy, zabíjejíce dobytek a vlekouce ty, které povražditi nemohli, do krutého zajetí tureckého. O, jaká hrůza, žalost, pláč bylo ve mnohých slyšeti krajinách! Opevněnyť přepevné chrámy a naděláno z nich tvrzí vojenských, postavenyť tolikéž na vysoké vrcholy stráže a hromady dříví nanošeny na místa přechetná. Sotva že Turek se pojevil, tu zapáleny hranice dříví a při záru tomto ihned starci a dítky dali se na útěk, kdežto mužové statní neohroženě proti nepříteli stavěli se na odpor. — V době nynější ovšem netřeba báti se nám Turka, leč nicméně i nyní třeba nám míti se na pozoru. Mámeť nepřítelů mnohem krutějšího nad Turka v naší krajině, farností, obcí, ve vlastním srdci, před nímžto sv. Petr nás nutí a napomíná, abychom měli se na pozoru, an dí: Nejmilejší! střízliví buďte a bděte; neboť nepřítel váš, ďábel, obchází jak lev řvoucí, hledaje, koho by sežral.

I.

1. Nenít člověka na zemi, kterýžby neměl nepřátel zjevných i tajných. Očitých nepřátel snadno může se varovati, anť je zná, leč tajných nezná a snadno

může je míti za přátele. Taký omyl velikým jesti neštěstím; a Bůh musí nejednou člověka ponížiti, křížem a nehodou ho navštívití, ano i tajné vzbuditi mu odpůrce, jako běřeme dítěti lesklý nůž anebo vidlici, aby se neporanilo, bytby i dítě nemoudré nad tím plakalo a žalostnilo. Pokořte se pod mocnou ruku Páně! napomíná sv. Petr. Bůh-li trampotami vás navštíví, trpěť, aby vás opět povýšil v čas navštívení. Máť Bůh o vás péči; jemu úplně důvěřujte. Co Bůh činí, vše dobře řídí; veškeru péči uvrzte na Pána. — O, toť v pravdě naučení přeutěšené a přeradostné, že Bůh vezdy o nás má péči, jakožto otec laskavý a moudrý! Leč sv. Petr i nás napomíná, abychom i my byli dbalí a ostražití.

2. Nejohrožnějším zvířetem jesti lev, proto také zove se králem všech čtyrnožcův. Jestli tak mocným a silným, že i pouhým ohonem člověka může povaliti. Zarve-li lev, slyšeti to řvání na hodinu a veškerá zvěř strachem chřadne. Tomuto dravému zvířeti připodobňuje sv. Petr ďábla, an praví: Střízliví buďte a bděte, neboť nepřítel váš, ďábel, jako lev řvoucí obchází hledaje, koho by sežral. Jemu odporujte statečně u víře. Kudy však nepřítel tento se plouží, abychom mohli se ho varovati? Kol však vísky, kol obydlí každého, ano i okolo srdce lidského, ne však ve pravé své hrozné podobě; neboť před tou každý by se strachoval, nýbrž v lákavé podobě pokušení. Kdo chce šťastně se mu vyhnouti, ten musí býti dobře ve pravdách víry sv. vyučen, upevněn ve ctnostech a mocen u přemáhání svéké náruživosti. — Všickni podobáme se vojínům duchovním. Jako my, tak bojují všickni křesťané od východu až k západu; není země ani krajiny, kde by bylo možno vyhnouti boji tomuto. Vězte — praví sv. Petr — žeť i bratrstvu našemu, kteréž na světě jest, rovně se děje, že i jim ten duchovní zápas podstoupiti dlužno.

3. Největší u vojína jesti nesnázi, nedostává-li se mu náboje, to jest, nemá-li čím stříleti a brániti se. Tuť nepřítel takové vojny buď postřelí anebo zavede do zajetí, útekem-li život svůj neochrání. Taktěž děje se i člověku, hříchem-li smrtelným milost Boží ztratil, kterážto mu ku přemáhání pokušení velmi jest potřebná. Pro nedostatek milosti Boží svět po hříchu prvotném tak v kal nepravosti zabředl, že Bůh potopou jej zahladil všeobecnou. Mělť onen nepřítel, ďábel, nad lidmi takovou moc, že v pěti městech nebylo ani deset spravedlivých. Nad námi Bůh se smíloval, praví sv. Petr, z pouhé milosti povolal nás ku slávě věčné, žeť jsme jeho milými dětmi a spoludědci Ježíše Krista, Spasitele našeho. Po přestálém utrpení (našeho vezdejšího zápasu) učiní nás dokonalými, utvrdí a upevní nás, tak že veškeré nepřátele, viditelné i neviditelné snadno přemůžeme. Za tuto pomoc a posilu nadpřirozenou v boji tomto duchovním budiž jemu čest a panování na věky věkův — nám pak budiž na mysli ostražitosť, aby nepřítel náš nás neza hubil. — Kdo však jest nepřítelem naším? Každý člověk nešlechtný, který v sousedstvu pohoršení působí — každý hospodář, který zlý dává příklad; tímto nepřítelem jest tolikéž i každá náruživosť zlá v nitru našem. Vše to jest onen řvoucí lev, jemuž dle naučení sv. Petra máme se brániti střízlivostí a bděním.

II.

Na každém starém hradě stávala věž, tak zvaná strážnice, v nížto strážník mívál obydlí své, pohlížeje kolem hradu, aby nepřítel odněkud ku hradu se nepři-

blížil. Spatřil-li kdy nepřítele, ihned hlasitě volal, most vytáhl, bránu zavřel a veškeru čeleď hradní do zbraně povolal. Běda strážníkovi, zaspal-li, nebo nepřítele propásl. Nepřítelé hrad zapálili a s hradní čeledí tolikéž i strážníka usmrtili. — I zde na zemi ustanovil Bůh podobné strážce, aby dítky jeho měli pod svou stráží a takými jsou :

1. Představení duchovní a světská. Tebe ustanovil jsem za strážce domu svého, praví Bůh každé vrchnosti u proroka Ezechiela. Povznes hlasu svého jako trouba a oznamuj nepravosti lidu mému. Běda krajině, která pravých postrádá strážcův; tam zanedlouho lidé zdivočí! Běda farnosti, která ostražitého nemá pastýře duchovního, kterýž by na pilné stál stráží. Mládež odrůstá bez nauky náboženské, mladíci jsou bez kázně, plni prostopášnosti, panny ztrácí panickou nevinností, mužové a ženy neznají počestnosti, starci pak umírají bez pokání a bez litosti. Běda každé obci, která rozšafných představených postrádá. Tehda, kdy neostražití představení spí, přichází ďábel a rozsévá koukol mezi pšenici. V troubu-li strážný nebude troubiti a lidu nedá výstrahy, budu krev lidu požadovati z rukou jeho. — Strážnými v království Božím jsou :

2. Hospodáři a hospodyně, otcové a matky, kteří stráž mají míti nad domácnostmi, mají dohlížeti, co dítky činí, jak chovají se čeledínové, jež v domě mají. — Jak snadno nestoudný člověk nestydatými řeči a posuňky celý dům může pohoršiti, hospodář-li v čas ho neokřikne! Což bude teprve tam, kde synové a dcery v noci se toulají, čeleď mezi sebou se sbírá a známosti nedovolené kuje, noční tuláci svobodný mají do domu přístup a dělníci vespolek necudnými se baví žerty. Takový dům v brzku přeplněn bude nepravostí a žalem, v němžto strážcové domu němí jsou psové, kteřížto neštěkají, když nepřítel se blíží. Jistá to věc, že zloději psa u velké mívají nenávisti; leč co byste řekli, kdyby za tou příčinou pes neštěkal a zloději dům podkopali a vás okradli. I pečlivá kvočna volá a křičí, kdykoliv krvolačný krahujec se blíží kuřátkům, ty pak, otče a matko, mlčíš, když při domě věci nešlechethné zříš. Kdo o své, zvláště pak o domácí, nedbá, víru zapřel a horší jest vražedník.

3. Strážným srdce svého musí býti každý člověk, neboť právě do srdce vkrádá se nepřítel duše, hříšný totiž návyk, čeká na příhodnou chvíli, aby člověka mohl uchopiti a v záhubu uvrhnouti. Vypravují dějiny, že Řekové po deset let obléhali město Troju, nemohouce nikterak města onoho vydobýti. Posléze připadli na válečnou lest, postavivše přehrozného dřevěného koně Trojanským ku bráně města na znamení, že Troju nepřemohli, a odebrali se zároveň domů. Rozradování vyšli obyvatelé z města ven, aby popatřili na koně podivného. Zalíbilo se jim a ustanovili se na tom, že do města jej vtáhnou. Jelikož však brána městská byla nízká, pobourali částku městské zdi a s jáсотem vtáhli koně do města. Po celou noc pak se radovali a veselili nedbajíce o ostražitosť města rodného. Než co se stalo? V nitru koně byli uzavřeni nepřítelé. V noci vylezli tito z koně ven a otevřevše soudruhům vrátivším se brány města, vše poplenili a město zapálili. Tak stává se i tomu, kdo nad sebou samým nebdí. I on vtahuje v nitro koně vražedného, kterýžto připravuje člověku záhubu časnou i věčnou. Takých to koní nepřátelských zvláště jest patero :

Prvý kůň návyku hříšného jest nadutost a pýcha. I dítě samo sebe vysoko cení, spoléhajíc se buď na bohatství nebo na roď vznešený. Takové dítě nesmí nikdo

káratí; vzroste-li poněkud, pak teprvé neradno toho činiti. Avšak pýcha jest kořen a začátek hříchu, kdo se jí přidrží, bude proklat. Pýcha vleče v záhubu. Kdo se povyšuje, bude ponížen.

Druhým koněm jest nespravedlivý peníz a statek. Jediný jenom krejcar neprávě si přivlastníš, o balatku a šarapatku souseda oklameš; tu už žádost zisku roste a svědomí ohluší. Ve dne i v noci tě po zisku honí; ku poslední pak i duši za peníze prodáš, jako Jidáš Iškariotský. Abys bohatství nahromadil, přechasto sám se nuzáčíš a svým sousta chleba nepřejíš. Čím více máš, tím více roste žádost tvá, aniž bys věděl, kterak to možno. Leč pravdou jest a pravdou zůstane: Lakota jest příčinou všeho hříchu.

Třetím koněm nepřátelským jest chlípna žádost tělesná. Mladík nebývá rázem smilníkem, panna ne naručest smilnicí. Poznenáhlu naslouchají necudným rozprávkám, pozírají na věci nečisté a znenáhla o nestoudných přemýšlejí skutečích, až také žádosti v nitru se vderou a snaží se obdržeti v srdci vreh a vládu. Tu již nepřítel do srdce se vetřel. Naskytne se příležitost, pokušitel zaklepá, žádost mu bránu srdce otevře a tu již stává se, čemu mělo se vši mocí brániti. — O vy nešťastné, svedené dívky, kteréžto se vymlouváte, že nemohly jste se brániti, že nemohly jste ujíti. Jakž můžeš se brániti, když jsi koně nestoudnosti v srdce vtáhla, jako někdejší obyvatelé Trojanští koně dřevěného. Koho čisté není srdce, toho ani čistá nebude mysl. Samson, přesilný potomek rodu židovského, přestrašným byl pro Filištinské a také ve vlasech podivnou měl moc a sílu. Zamiloval si nestoudnou Dalilu, kterážto, oholivši hlavu jeho, zbavila jej zároveň sfly a prodala Samsona nepřátelům jeho, kteřížto, oslepivše jej a zpoutavše, k hanebné vedli jej smrti. Běda mladíkovi a mladici, muži a ženě, kteří srdce svého neberou v ostrahu. Každý bývá pokoušen, jsa od žádosti přilouzen. Žádost pak, když počne, porodí hřích, a hřích-li spáchán, působí smrt.

Čtvrtým hříšného návyku koněm jest opilství neboli obžerství, kteréžto hrozně se šíří a rozmáhá. Jenom pozvolna dítě k nápojům opojným přichází a žádostivost v nitru jeho budí. Leč vezdy hloub a hloub padá, takže, když rádo by odvyklo, nikterakž není s to. Tu pak posléze majetek, zdraví, rozum a život propíjí, jako Zizara, kterýžto se opil, a jemuž Jahel hřeb do hlavy vrazila. Tak nápoj lahodně v hrdlo vtéká, ku poslední pak uškne jako had a poraní jako zmije jedovatá.

Pátým hříchu koněm jest zlost. Rozzloben jsa mrzíš a hněváš se a opomeníš jiskru hněvu utlumiti. Leč zlost vždy víc a více roste, uchopí tě a žene, že sám nevíš kam. Ve zlosti nejeden zlostný Kain bratra vlastního vraždí. Budeš-li zle činiti, ihned hřích následovati bude. Ale žádost hříšná budiž v moci tvé a ty panuj nad ní. Častěji se dívíme: Kterak mohl se ten neb onen tak zmásti? Kdo by byl řekl, že tak daleko zajde! O přemilí moji! vše z malého vyrůstá zrnka, sami-li nad sebou nebdíme. Nedejmež svolení hříšné žádosti, aniž uzdu popouštějme návykům hříšným. Kdo sám nad sebou panuje a sebe přemáhá, mocnějším jest nad onoho, kdo měst a království dobývá.

III.

Kdo ve válce stojí na stráži, tent nesmí zaspáti anebo uprchnouti, vidí-li nepřítel blížíti se, nýbrž musí statečný klásti odpor a soudruhy ku pomoci volati. Jednáť se strážníkovi o život, nepřekoná-li nepřítel a soudruhy-li ku pomoci nevolá. Nejedna bitva bývá neostražitostí jediného vojína, stojícího na stráži, ztracena. — I my v tuhém nalezámě se zápase; neboť nutno nám válčiti a bojovati nejen proti tělu a krvi, nýbrž i proti knížatům temnosti. Odějmež se tedy zbrojí Boží, abychom mohli odolati pokušením ďábelským. Pevně stůjme a ostražitě na onom místě, v onom stavu, v nějžto Pán nebes i země nás postavil, každý mocnář nad říší sobě svěřenou, popředně pak nechať každý hospodář bdí nad svou čeledí a obzvláště ať každý ostražitým jest ohledem vlastního srdce, aby největší nepřítel, hříšná žádostivost, ho nepřemohla, což nám i sám Pán na hoře Olivetské kladl na srdce, an řekl: *Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch jest sice hotov, ale tělo jest mdlé. Amen.*

Čtvrtá neděle po sv. Duchu.

Poslední útěcha.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Římanům 8, 18—23.

Co nového? bývá obyčejnou lidí otázkou. A jakou obyčejně slýchají odpověď? Málo dobrého. Slyšeli jste, že sousedův syn se zbláznil? Víte už, že ta a ta rodičům utekla? Slyšeli jste již, že předešlou neděli o hodech se servali? Takové noviny, samé zápletky a pošetilosti si lidé vypravují. Jinde opět vypravují, že ten neb onen onemocněl anebo umřel; kolik ve válce přišlo o život, kolik měst, vesnic bylo popleněno a vypáleno. Takové noviny jsou holým neštěstím, jimiž srdce nikterak nebývá rozradováno. Omrzelo mne takové neutěšené noviny poslouchati. Raději naslouchám onomu krásnému a utěšenému naučení, jež sv. Pavel v listu k Římanům nám dává, kdežto o veliké slasti spravedlivých vypravuje, kterážto na ně čeká po krátkém utrpení života vezdejšího a kteréž i nám dle zásluhy se dostane.

I.

1. Bratří! píše sv. apoštol Římanům, mám za to, že utrpení nynější doby nedá se přirovnati budoucí slávě, kterážto v životě věčném čeká na nás. Toť sladkou a utěšenou mluvou pro naše útrapami a strastmi přčasto stísněné a zraněné srdce! Přemnoho vytrpěli první křesťané, byliť pronásledováni, mečem a ohněm hubeni; leč útěchou ve strasti byla jim naděje života věčného. Mnohoť jest trpěti taktéž i nám, na duši nejeden žal, na těle bolest a hojně útrap, — neníť člověka na zemi,

kterýž by utrpením nebyl postižen. Avšak utrpení pozemské trvá jenom na krátko; a byť bychom i po nějakou dobu pekelné museli snášeti muka, nesměli bychom nikterak tomu odpírati, kdybychom jenom později s Kristem mohli se radovati a ve společnosti svatých věčně se veseliti, praví ctihodný Beda. Hle, tak mnoho platí nebeské veselí nám připravené!

2. Proč pak jest tolik utrpení ve světě? Za tou jedinou příčinou, že lidé sami jsou jím vinni, neboť Bůh zla neučinil. Před časy mívali pohané otroky právě tak ve chlévě, jako máme nyní my dobytek. Čím kdo byl bohatším, tím více také mívával otrokův. Bůh vyučil nás ve sv. evangeliu, že jsme všickni lidé bratři a sestry, ať jest kdo bohat anebo chud, pánem anebo sluhou; všichni jsme dítkami laskavého Otce nebeského. Po tomto naučení touží, praví sv. Pavel, veškero stvoření, zjevení totiž synův Božích. Zasluchliť nauku tuto boháčové a ti, kteří ochotným ji přijali srdcem, s radostí propouštěli otroky na svobodu; koupení otroci, rovni němé tváři, stali se vlivem nauky křesťanské svobodnými, otroci rovni byli pánům co bratři a sestry. O, přeutěšená nauka víry naší svaté, kterážto veškeré lidstvo šťastnými činí dítkami Božími, ano, která i o němou tvář péči míti velí, ať Bůh o ni pečuje otcovsky.

3. Nejeden člověk tím také utrpení sobě strojí, že věci Bohem stvořených ne k užítku, nýbrž ku škodě používá. Bůh dal lidem statek k ukojení potřeb vzdejších, lakomec pak statek uzamyká, jiným nepomáhá, sám však trpí nouzi. Hle, jaký to nerozum! Bůh dal lidem pokrm ku posile a ku zdraví; leč člověk se přejídá, nevěda kdy má přestati a z přesycení často churaví. Tvůrce dobrotivý dal člověku víno k potěše a ku posile; leč pijan se opíjí a sebe i přibuzné a domácí uvádí do hanby a neštěstí. Hle, tak člověk nevděčný tvorstvo živé, stromy, slunce i měsíc používá ku zlému, tak že pravdu dí sv. apoštol: Marnosti zajisté poddáno jest stvoření nechtě, ale pro toho, kterýž je poddal v naději; nebo i samo stvoření vysvobozeno bude od služebnosti porušení, v svobodu slávy synův Božích. Víme zajisté, že všechno stvoření lká a ku porodu pracuje až posavad.

4. Největšího utrpení bývá však člověk sám příčinou svým nepořádným, hříšným životem. Zhusta v letech mladosti se zlobí a horší, ve starobě pak chřadne a hyne. Mladík sotvaže poněkud odrost a zmohutněl, již po necudných shání se radovánkách, čímž sílu životní podtíná, sám sebe oslabuje a za nedlouho stává se potravou červův. Muž pouští se v opilství, zapíjí zdraví, otupuje paměť, ve stáří pak se třese a vzdychá, leč nikde nenalézá pomoci. Není-liž taký člověk vlastním vrahem? Netoliko však ono (stvoření) — praví sv. Pavel — ale i my, prvotiny ducha majíce, i my sami v sobě lkáme, zaslíbení synův Božích očekávající, vykoupění těla našeho. Vždyť i my čekáme, že nás Bůh dobrý po smrti za dítky své přijme a že i naše smrtelné tělo při vzkříšení vysvobodí zásluhou Ježíše Krista, Pána našeho, kterýžto setře všelikou slzu a utrpení veškero odejme od nás. Toť naší poslední a největší útěchou, naděje totiž onano v srdci našem. Kež bychom jenom vezdy snažili se naději tuto oživit.

II.

Přečteně různých nalezá se bolestí na zemi, leč i přehojných máme proti nim lékův. K zaplacení žalosti a smutku máme však popředně tré lékův, které vezdy prospívají, ve věčnou-li smrt člověk nepadá.

1. Prvým k zapuzení žalosti lékem jest láska a dobrota Otce nebeského, kterýžto o každého pečuje tvora. Myť jsme dítky jeho a bez vůle jeho nespadne vlas s hlavy naší. O, jakou to pro srdce ztrápené útěchou! V jak četném nebezpečí jest člověk, buďsi starým anebo mladým, boháčem anebo chudásem, budiž to v nebezpečí utonouti na vodě anebo k úrazu přijíti na suché zemi! Kdo mohl by v noci pokojně spáti, kdyby nevěděl, že oko Boží bdí v noci nad ním? Kdo by odvážil se cestu podniknouti, kdyby nevěděl, že Bůh dal mu anděla, který šťastně dovede jej k cíli vytknutému. Poruč Hospodinu stesky své a on vše dobře zřídí. A bytby také cos nemilého tě potkalo, Otcova ruka to byla, kterážto tě navštívila, odevzdej se důvěrně v ruku tuto. — Sv. Františku z Borgie onemocněla choť jeho, nad čímž převelmi se rmoutil. Jednoho dne ve vroucné modlitbě chtěl vyprositi jí zdraví na Bohu, načež přepodivný zaslechl hlas: Přeješ-li a žádáš-li toho, uzdraví se choť tvá, leč k jejímu blahu nikterakž to nebude. I zastyděl se nemálo světec, že úplně do vůle Boží se neodevzdal, a celý láskou k Bohu vzňatý zvolal: Kdo jsi ty, o Bože můj, a kdo jsem já, aby má vůle měla se státi a ne tvá? Kdož lépe ví a zná jediné ty, co k mému jesti blahu a co mohl bych žádati kromě tebe? Od onoho okamžiku sv. František úplně v Boha skládal důvěru.

Blažen, kdo ve všeliké případnosti se žalmistou Páně může zvolati: Pán jest ochráncem mým; koho budu se bátí? Na pastvy dobré mne vodí a u pramene čerstvého mne napájí. Život můj mne zachoval a na cestu pravou mne uvedl. Byť bych i ve stínu smrti kráčel, nebudu se strachovati zlého; vždyť ty, o Bože, při mně jsi.

3. Žaluplný a smutný byl by v pravdě život, kdyby smrt neuprosná všemu učinila konec, kdyby černá země navždy pokryla tělo i duši — kdyby nebylo života věčného! Mladík v náručí otce svého vyrůstá jako štíhlá jedle, panna na lůně matky rozkvétá v libovonnou růži, leč smrt krutá náhle jich život podvrátí, jako mráz rozkvetlé růže. O, kdo potěší zarmouceného otce, rozbolestněnou matku nad zeleným rovem miláčkův zesnulých? Slovo Páně, kteréž praví: Spravedlivý, byť i smrtí byl zachvácen, žíti bude věčně. Milá byla duše jeho Bohu, proto vzal jej ze středu nešlechetných. Tam v nebeském ráji, otče, synáček tvůj — matko, dceruška tvá libě prokvétá, připomínajíc tobě, abys setřela žaluplné slzy. — Mladík mnohá trdil se léta a mnohým naučil se vědomostem; měltě nejlepší naději na výnosný úřad a tím zároveň na opatření rodičům bezstarostné staroby, leč tu smrt krutá podřadila žití jeho kořen. Ždaž veškerá námaha jeho jest marna? Nikterakž. Neboť co člověk zde bude sít, to bude na věčnosti žíti. Kdo rozsévá v duchu, z ducha i žíti bude život věčný. V nebi raduje se mladík nad svým namáháním, byl-li jenom v mládí pilen. Dva sousedé žijí v jedné vsi pospolu. Prvý z nich, ctnostný a rozšafný muž, starostlivý otec a pečlivý hospodář, dává chudému i vrchnosti své, cokoliv jim jest povinen. Od něho žádný chudáček neodchází bez almužny, každý zarmoucený nalezá

útěchu. Soused bezbožný utlačuje dělníky, oklamává a šidí je, bývá příčinou hádek a svárů a nikdo před ním není jist. Ohadva umrou; zdaž budou před Bohem spravedlivě souzeni, zda bude rozdíl jaký mezi nimi?

Určeno lidem jednou umřítí — praví sv. Pavel — a pak přijde soud. Všickni musíme ukázati se před soudnou stolicí Kristovou, aby každý vzal, co v žití svém učinil dobrého anebo zlého. Spravedliví věčně žítí budou a odměna jejich jesti u Hospodina. Tělo uloží se v zemi zasvěcenou, aby znovu vzrůstlo k životu věčnému. Duše pak na soudě Božím, co zde zasloužila. Který zbožný a spravedlivý křesťan měl by se smrti báti, an v lepší a šťastnější ubírá se domovinu, přijít tam ke známým a přátelům přešťastným, proměnití žalost u veselí, vyměnití toto slzavé údolí za život šťastný a blažený. Jedině nešlechetník a hříšník smrti musí se báti, jenom jemu nutno strachovati se života věčného, spravedlivý může se však těšiti, že smrtí konec vzalo trápení. Nesmrtelnost duše, život věčný, toť druhým pro žaluplné srdce lékařstvím.

3. Člověče, ty vezdy jenom po cizích toužíš zemích a krajích, k vysokým pohlížíš horám, jako bys naleztí chtěl své zesnulé, jichžto není více mezi živými. Ty pozíráš ku jasným hvězdám, jako bys rád vyskoumati chtěl jich dráhy. O, výše nad hory nejvyšší, výše nad hvězdy lesklé vzlétnouti musíš. Tam vysoko nad sluncem, tam žijí zesnulí spravedliví, tam u věčné radují se blaženosti Otce nebeského. Tam není zimy ani horka; tam věčné panuje leto. Není tam ani hladu ani žízně, neboť Bůh zázračně vyvolené sytí a napájí. Tam není smrti více ani bolesti; a každá slza, jižto spravedlivý zde nevině prolil, v moře neskončené promění se blaženosti. Ubohý člověče, kterýžto tak zhusta slzy proléváš a v utrpení přenesmírně vzdycháš, jdi k Dunaji anebo Vltavě, vyced' z oka slzu jednu ve proudy její, zdaž co v proudech těchto poznáš? Tak zmizí veškery útrapy v moři blaženosti věčné, o nižto praví sv. Pavel, že nedá se jí přirovnati utrpení času přítomného. O, toť v útrapách nejjistějším lékem pro duši naši, kterýžto raněnému srdci ulevuje a je nemálo slí. Toto trojí lékařství hledmež pečlivě uchrániti sobě pro dni žalosti; jím setřena bude všaká slza v údolí tomto pozemském, ono ozdraví zraněné srdce naše. Potěšení a okřeptení lékařstvím tím snadno s trpělivým zvoláme Jobem: Bůh dal, Bůh vzal; jak jemu se zlíbilo, tak se stalo. Budiž pochváleno přesvaté jméno jeho.

III.

Zbožný kněz Jan Tauler sešel se kdysi s ovčákem na pastvině a přivítivě jal se s ním takto mluvit:

Jan: Dobrý den, příteli můj milý!

Ovčák: Děkuji vám za přání vaše, zároveň však musím říci, že v celém životě zlého dne jsem ještě neměl.

Jan: Jestliže vezdy měls dny dobré, pak zajisté v hojném oplýváš štěstí.

Ovčák: I v hojném štěstí žiji po všecky dny.

Jan: Jakž můžeš říci, že se ti vezdy dobře vedlo, an jsi jenom chudým pastýřem. Není-liž tato obtížná služba plna útrap?

Ovčák: Musím vám upřímně vyznati, že po všechny dny v bojném živ jsem štěstí a že, Bohu díky, nevím, co jest míti srdce zarmoucené.

Jan: Pověz mně příteli, kterak to možno, co pravíš?

Ovčák: Já vezdy u sebe takto přemítám: Bůh dobrý všecko v světě řídí a spravuje; onť jest otcem a pánem naším, kterýžto dobro nás všech má na zřeteli. Dle toho ve všem, cokoliv se se mnou děje, poznávám vůli Boží; proto také úplně do vůle Boží se odevzdávám, bytby jakkoliv se mnou se dělo. Když si vzpomenu, žeť to vůle Boží, vezdy se obraduji a rozveselím, že totiž ve všem děje se vůle Boží. A abych krátce všechno vypověděl, já vezdy chci to, co Bůh chce; což úplně mne uspokojuje, vždyť vím, že Bůh nikdy nepřipustí něco, co by mně škodilo anebo bylo ku zkáze.

Jan: Pravdu díš; svatá vůle Boží nechať děje se ve všech případech! Leč kdyby Bůh právě touto dobou chtěl tebe u věčnou uvrhnouti záhubu, což by pak bylo, co bys tehda učinil?

Ovčák: Toho vím, že Bůh neučiní. Leč kdyby i to se stalo, tím pevněji bych v duchu k Bohu se přivinul, aby Bůh mne zatratiti nemohl. Budu-li však s Bohem spojen, budu v nebesích.

Jan: Kdo pak jsi, příteli můj, že tak mluvíš?

Ovčák: Já jsem králem.

Jan: Kde pak jest tvé království?

Ovčák: Vnitru, v srdci jest, kdežto trůn mám královský.

Jan: Co pak značí u tebe kralovati?

Ovčák: Dle mého mínění značí kralovati míti poddané své pod sebou, ve své moci.

Jan: Jaké pak poddané ty máš?

Ovčák: Své náruživosti, nepravosti a návyky hříšné. O to všemožně se přičiňuji, abych měl je ve své moci, a aby podřízeny byly příkázáním Božím.

Jan: O příteli můj, tyť věru jsi přešťasten!

Ovčák: Takového štěstí však snadno zde na zemi může býti účasten; úplně však šťastni budeme jedině v nebesích. Amen.

Neděle pátá po sv. Duchu.

O klení.

Čtení z listu I. sv. apoštola Petra 3, 8—15.

Prapodivný mívá člověk klíč, jímžto snadno nebesa i srdce lidské může sobě odemknouti. Blaze tomu, kdo klíčem tímto dobře umí odmykati! Leč člověk nerozumný přecasto klíč na rub obrácí, zavíráť sobě jím nebe a otvírá peklo a klíčem tímto více zlého na světě působí, nežli by oheň na střechu házel. Jak zove se onen klíč? — Jestliť to lidský jazyk, o němž sv. apoštol Petr v dnešním listě mluví.

I.

1. Čím srdce plno, tím ústa přetékají; co srdce myslí a želá, o tom obyčejně i jazyk mluví. Člověk dobrý z pokladu srdce svého dobré věci vynáší; zlý pak ze srdce zlého věci zlé. Z plnosti srdce mluví ústa, praví Pán. Proto sv. Petr tak nalehavě napomíná, aby dobrého byli srdce, an praví: Na modlitbách buďte jednomyslní, snášejte se vespolek, bratrstvo milujte, buďte milosrdní, mírní a pokorní dle naučení a příkladu Ježíšova, kterýžto dí: Učte se ode mne neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete odpočinutí dušem svým. Tiší a pokorní lidé neproklínají; neboť kletba z neřestného jenom vyvívá nitra.

2. Nejedem vymlouvá se říkaje: Nemohl jsem býti ticho, neboť velmi jsem popuzen byl, musel jsem zakleti. Tak obyčejně se vymlouvají jenom lidé světáčtí; jinak učí sv. Petr: Neodplacujte zlého zlým, neproklínejte, býváte-li proklínáni, nýbrž dobrořečte těm, kteří vám zlořečí. Neboť k tomu jste povoláni, abyste požehnáním dědičně vládli, vyplňte-li naučení Ježíšovo, kterýžto praví: Milujte nepřátele své, dobrořečte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhaří vám, abyste byli dítky otce svého, kterýž jest v nebesích, kterýžto velí slunci vzházeti na dobré i na zlé a déšť sesylá na spravedlivé i nespravedlivé. Vždyť i Ježíš neproklínal, když ho proklínali, když trpěl, nehrozil, zanechav vám příklad, abyste následovali šlepejí jeho.

3. Podivné mají někteří mnichové pravidlo, že totiž vespolečně nesmějí mluvit. U Trapistů, kteří velmi přísně žijí, smí jenom jeden mezi všemi a všickni jenom s jedním mluvit. Viztež, pro jakou příčinu? Proto že jazyk ve světě nejvíce zlého, v obydlích nejvíce hříchův, mezi sousedy nejvíce různic natopil. Snadnější jest úplně mlčeti, nežli mnoho mluvit a jazykem se nepodetknouti. Překrásné dává nám tudíž sv. Petr napomenutí, když dí: Kdo miluje život svůj a žádá dočekaťi dny dobré, nechat ostrhává jazyk svůj od zlého a ústa jeho nechat nemluví lživě. A tím zároveň vyplňuje, co žádá křesťanská spravedlnost, že totiž zlého se varuje a dobré činí. Obzvláště pak nechat se zasadí, aby milný byl pokoj mezi sousedy, aby stíhal pokoj. Neboť oči Hospodinovy obráceny jsou na spravedlivé; na lidi pokojné Bůh mile patří a uši jeho nakloněny jsou ku prosbě jejich. Kde však lidé zlé mají jazyky tam není požehnání Božího, neboť tvář Páně jest nad hříšníky.

4. Nejedem bojí se varovati člověka před klením a vytýkati mu nepravost tuto a praví: Bojím se, že by mne proklínal a že by působil rozbroj. Kdo může vám škoditi, v dobrém-li jste ustáleni? Budouť vás ovšem proklínati, pomlouvati a nenáviděti. Blaze pak vám, trpíte-li pro spravedlnost, blaze vám! Bůh sám se vás ujme. Výčitekův a hrozeb lidí nešlechetných se nebojte, nedejte jimi se mýliti v plnění svých povinností. Jedině Pána Ježíše Krista posvěcujte v srdcích svých, o jeho čest a slávu dbejte; tím stane se, že proklínání bezbožných promění se vám ve slávu a požehnání.

II.

Z jednoho pramene zároveň sladká a hořká voda nevytéká, praví sv. Jakub, a přece nicméně z jedněch úst vyvívá chvála a kletba. Jazykem chválíme Boha Otce a jím zároveň proklínáme lidi, kteřížto dle obrazu Božího jsou stvořeni. Tak nemělo by, bratří moji, se dítí. Leč Bohu žel, že tak zhusta se to mezi námi děje. Proklínati slyšíme dítky na pastvě, kdykoliv dobytek zavracejí — oráče na poli, který za radíem kráčí, s klením otkou po koni hází; proklínati slyšíme vozky na silnici, kdy ubohý dobytek klanicí anebo násadou trýzní a týrají; ano i klučík mnohý, který kříže ani neumí udělati, proklíná až hrozno. Tak nemělo by, praví sv. Jakub, bratří moji, býti.

Velmi neřestný jest obyčej proklínati; proto také tak četně lidí proklínáním v záhubu spěchá, aniž nepomýšlí, jak šeredné a ohavné jest proklínání.

1. Klením urážíme Boha a češť a chvála Boží ve světě se zmenšuje. Miliony andělův a svatých chválí a oslavují bez ustání v nebesích Boha věčného, jemu ku chvále ptactvo pod nebem chvalné prozpěvuje písně, slávu Boží ohlašují mocní větrové, strašný hrom oslavuje všemocného, veškero tvorstvo závodí Bohu povinnou češť a chválu vzdáti, šeredný proklínač pak vtírá se jako šeredný, krákoravý havran, v mlozvučný slavíkův ples. Není-liž to ohavností u člověka stvořeného k obrazu a podobnosti Božímu? — Hůře ještě vede sobě proklínač, který neskončeně moudré řízení Boží kárá a tupí. Ruka Boží vládne hvězdami na nebi, mocná pravice jeho udílí dešť a povětrnost příhodnou; bez vůle nebeského Otce ani vlas s hlavy naší nepadá. Jak Bůh hospodaří, tak nikdo hospodařiti nemůže. A přece mnohý nerozuma proklíná povětrnost, není-li mu po chuti, rád měl by slunečno tehda, kdy nesčetné tisíce prosí o zvlažující deštíček, proklíná vše, kdykoliv krupobití anebo mráz požitkům polním uškodí. O, vysokosti moudrosti, bohatství a umění Božího! Jak nevystižitelní jsou soudové tvoří a nepostihlé cesty tvé! Anebo kdo poznal mysl Páně anebo kdo byl jemu rádcem? anebo kdo dal mu a bude mu zase odplaceno? Neboť od něho, skrze něho a v něm jsou všechny věci, jemu češť a chvála na věky věkův. Kdo směl by se odvážiti kletbou stíhati skutky Páně! — Vypravuje se o rolníku jistém, že v čas senoseče v krčmě nepříznivé proklínal počasí, proto že píce nemohl sušiti, a nemálo na Boha si vyjižděl. Sotva že přišel domů, oněměl, oslepl a v jednom dni umřel. — Bezbožně jedná, kdo při koupi a prodeji za každým slovem proklíná, se dušuje a Boha za svědka bere. Řeč vaše budiž: ano, ano; ne, ne; což nad to, jest od dábla. Jakž bude teprve proklínačům z řemesla, kteří maďarsky, německy a francouzky proklínají, hrozná pronášejíce slova, jimžto nerozumí, připomeneme-li výrok Páně: Pravím vám, že za každé marné slovo, které lidé mluví, počet klásti budou v den soudný. Nejhuře pak hněvá Boha, kdo proto proklíná, že Bůh mu nedal většího štěstí, jakoby Bůh nebyl nejvyšší dobrotivý a laskavý. Tak opovažuje se prach odporovati svému stvořiteli, červ bídný v odpor se staví svému dobrodinci, od něhož přichází mu živnost. — Kdysi prohrál jistý karbaník všecko, jakož zhusta náruživým karbaníkům se přihází. Místo aby sám na sebe se hořšil, tak proti Bohu počal zuřiti, že i meč svůj vytasil a jím proti nebi šermoval, proklínal a vyhrožoval Bohu, proč lepšího nedává mu štěstí. O, jaká to zpučnost bídného člověka! Zdaž pak všemohoucí nerozdrobí toho,

tvora nevďěčného na prášek. Než popatřte na Boží shovívavost a milosrdenství převeliké! Před nerozumného rozkácence padl pojednou bílý papír. Okamžitě po něm sáhl jsa zvědavostí puzen, co as na něm napsáno. Nalezl tam zaznamenaný slova žalmu padesátého: Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého a podle velikého smilování svého zhladiž má provinění. Tato slova rouhače pojednou na pravou obrátily cestu. — Věru, převelmi trpělivým a shovívavým jest Bůh k nám; leč varujme se, abychom na milosrdenství Boží nikdy zúmynsně se nespolehali. Kdo klení navykne, ten obléká se v sukni železnou, jížto ani v hodině poslední nebude mu lze se sprostiti. S takým však zvykem neřestným v nebesa nikdy nepřijde. Neboť v nebi svatí Boží neustavně Boha chválí a jedině v pekle zatracenci věčně proklínají. Každý půjde po smrti ku svým soudruhům. Nad proklínáním nebe ubolévá a jedině peklo se směje, neboť:

2. Klení pohoršuje bližního a mladež ku hříchu navádí. Přicházejíť maďarští koňari do krajův našich a za nedlouho naučili se dítky naše po maďarsku teremtovat a bassamovat: byliť zde i Francouzi a lidé ničemu jinému od nich se nepřiučili, jedině proklínání. Byť by jenom jeden proklínač přišel do naší vsi, za nedlouho četně bude tam těch, kteří klet dovedou; byť jediný jenom čeledín byl ve statku, který navykl klení, a za jeden rok bude i ostatní čeleď tak proklínat, že i vlasy hrůzou vstávají, hospodář-li v čas neučiní tomu přítrž a čeledína onoho nevypudí. Zdaž neklnou dítky právě tak, jak slyší od rodičův? — Neproklínejte tudíž vy, otcové a matky, a zapovídejte klení i čeládce u přítomnosti dítek. Vy dávno budete už v hrobě spáti a dítky vaše ještě budou proklínati. Leč ihned také dítkám zahrozte, jedno-li jenom slovo neslušné z úst vypustí, ano i čeládku nenechávejte bez napomenutí a v čas potřeby i trestejte. Anděl Boží straní se takého příbytku, v němžto obyvatelé proklínají. Když nešlechetník proklíná, sám svou duši proklíná.

3. Proklínání škodí duši a i na těle člověka činí nešťastným. Člověk klení navyklý vyslovuje slova, jež hrozno jest poslouchati; a jelikož z každého marného slova musíme počet klásti dle slov Ježíšových, což bude teprvé o proklínání! Proklínač z řemesla se domnívá, že by bez klení práci anebo koupi vykonati nemohl; taký obyčejně těžko se napraví a bez pokání zhusta umírá. Kam přijde ubohá duše jeho? Zlolepci nebudou vládnouti královstvím Božím. Bůh pak nad to zračitě člověka zlolejného trestá a kárá. Před lety proklínal jistý muž v Německu tak strašně, že mnohdy ohavných a neřestných slov se mu nedostávalo, a proto prosil jiné, aby mu ošklivější ještě výrazy pověděli, aby hůře ještě a nestoudněji mohl proklínati. Ač úplně byl zdrav, počal mu pojednou jazyk uhnívati a ve dvou letech ubožák hladem umřel, nemálo za hříšný návyk jsa potrestán. Často rodiče sami, místo aby za dítky se modlili a jim žehnali, zhusta je proklínají, a tím zároveň časné i věčné činí je nešťastnými. Jakž mohou dítky takové býti šťastné! Ku sv. Františku Salejskému přivedli syna, aby jej napomenul. Svatý muž dojemná dával mu napomenutí; leč sotvaže zvěděl, že vlastní matka syna tohoto proklela, povzdychl žalostně a pravil: O, totě hrozné! Ubohá žena ještě z toho nemalou bude mítí žalost. A pravdu děl světec. Syn nešťastnou smrtí sešel se světa a matka žalem umřela.

III.

Sv. Augustin zůstavil nám přežalostnou příhodu, z níž poznati možno, kam nešťastné klení dítky i rodiče přivádí. V městě Cesarei ve východní Kapadocii měla vdova desatero dítek. Po smrti otcově nejstarší syn s matkou zle nakládal, proklínal ji ano i rukou bezbožnou matku týral. Žádné z dítek matky se neujalo, tak že tato hořem a litostí syna nejstaršího proklela. Časně ráno šla do chrámu Páně a tu setkala se s člověkem nešlechetným, kterýžto byl jí tou radou, aby všecky dítky své proklela. Přišedši do chrámu Páně rozpustila vlasy a vrhnouc se holýma prsoma na zem před křtitelnicí prosila a zaklínala Boha, aby hroznou na dítkách jejich dal výstrahu, a aby žádný z nich pokojného nenalezl zde na zemi místečka. Od oné chvíle zmocnilo se nejstaršího syna hrozné třesení na všech údech; a dříve nežli rok uplynul stejně vedlo se i všem ostatním dítkám; i ve spaní třásli se hrozně. Hanbou, hořem a výčitkami svědomí dohnána se matka oběsila, dítky rozešly se po světě. Tré z dítek těchto u hrobu svatých mučovníkův zázračným způsobem předešlého dosáhlo zdraví; kam ostatních sedmero přišlo, ovšem se neví. Leč všem rodičům nešťastná tato událost jest hrozbou: Neproklínejte vlatních dítek! Vždyť i slovo zabíjí duši. Amen.

Neděle šestá po sv. Duchu.

O hnusnosti hříchu.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Římanům 6, 3—11.

Víte-liž, přemilí moji, že po dvakráte jsme se zrodili? Prvně jsme zrodili se z matky tělesně, kterážto životem časným nás obdařila. Tělo naše bylo živo, leč duše byla mrtva. Podruhé zrodila nás svatá církev katolická, naše matka duchovní, dadouc nám křtem svatým život věčný. Oživenať duše naše dosaženou milostí Boží, stalíť jsme se dítkami Božími a dědici života věčného. Hříchu jsme odumřeli a ožili ctností a svatostí. — Podivno jest naše první tělesné zrození; neznámoť nám, jak jsme se zrodili. Mnohem divnější a zázračnější jest druhé naše duchovní znovuzrození na křtu sv., o němžto sv. Pavel v listu k Římanům tak utěšeně píše:

I.

1. Největšími odpůrci zde na zemi jsou temnota a světlo. Přiblíží-li se temnota noční, uhasne bílá slunce zář; pojeví-li se jasné slunce, prchá ihned noční temnota. Největšími odpůrci v životě lidském jsou život a smrt, kteréžto závodí o člověka od prvního početí v životě matky až do poslední hodiny života vezdejšího, kdy duše loučí se s tělem. Smrt vítězí, čínce životu konec. — Největšími odpůrci a protivníky v duši jsou hřích a milost posvěčující. Hříchu-li smrtelného se dopouštíš, tu pokaždé

ztrácíš milost Boží a duše tvá jest mrtvá. Kdykoliv pak milosti Boží opět dosahuješ, tu hřích v duši tvé bývá zahlazen a duše tvá nanovo oživuje životem duchovním, jakož znovu zrozeni jsme byli na křtu sv. O tom sv. Pavel mluví: Bratří! kteříkoliv pokřtěni jsme v Kristu Ježíši, pokřtěni jsme ve smrti jeho; neboť skrze Ježíše smrt jesti přemožena a milost posvěcující nám vydobyta. Křtem sv. jsme milost Boží obdrželi, prvotnému a všem jiným hříchům odumřeli a na duši znovu ožili. Smrt Kristova jesti zřídlem a pramenem života našeho duchovního.

2. Před časy mívali ohromné kamenné křtitelnice, jakož lze spatřiti doposud ve mnohém prastarém chrámu Páně. Po třech stupních musel vsáký zrostlý muž tam vstoupiti a na místo lití vody na hlavu býval každý od kněze, náměstka Božího, po třikráte do vody pohroužen ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. Křest tento byl známkou pohroužení a potopení člověka starého. Veškeren hříšník byl koupelí křtu sv. úplně obmyt, vešker očištěn a ospravedlněn z koupele této vycházel. Ohledem toho sv. Pavel praví: Jakož Kristus pro hříchy naše umřel, taktéž i my skrze křest hříchu jsme odumřeli; abychom, jako Kristus vstal z mrtvých, taktéž i my, oživeni koupelí křestu sv., v novém žití jako dítky Boží chodili.— O, kéž poznali bychom úplně převeliké štěstí nového, právě křesťanského života a kéž bychom zároveň hříchu se varovali, kterýžto smrtí jest duši naší! Vždyť, jako s Kristem jsme zemřeli, rovněž i s ním k novému opět vstaneme životu.

3. Starý, hříšný zvyk jesti poutem železným, jehož nesnadno jenom lze se zbaviti. Proto také kající hříšné tělo trýznili, postíce se a po celé noci jsouce na modlitbách, pracující namahavě ve dne v noci, ano i žíněný majíce oděv, aby hříšné ukrotili návyky a aby starého, hříšného člověka tak ukřižovali. Proto sv. Pavel k Římanům píše: My víme, žeť starý náš člověk s Kristem byl ukřižován, aby tělo naše hříchu odumřelo, abychom nesloužili více hříchu; neboť kdo skrze křest sv. hříchu odumřel, jest ospravedlněn od hříchu. Křesťan, kterýžto hříšnou žádost má na uzdě, hříchu odumírá a v milosti Boží žije. O, kéž bychom i my tak byli živi!

4. Co máme tedy činiti? Jakož Kristus vstav z mrtvých více nemírá, učí sv. Pavel, tak musíme i my. S Kristem-li hříchu jsme zemřeli, pevně a nezvratně s ním v milosti Boží budme živi, aby více hřích nad námi nepanoval. Kristus umřel pro hříchy naše, aby dluh náš vymazal; nyní pak živ jest Bohu. Tolikéž i my křtem sv. hříchu jsme odumřeli, žijme tolikéž Bohu v Kristu Ježíši Pánu našem. — Vyhladiti hříšných návykův úplně, toť zhoula nám nemožno, leč míti je na uzdě, toť snadno jsme s to. Hřích-li nás přemůže, tuť duševně jsme mrtvi; zvítězíme-li nad hříchem my, s Kristem věčně žiti budeme. O, pečlivě varujmež se hříchu každého; hřích jesti hnusným, ošklivým a ohavným na nejvyš.

II.

Když Spasitel náš milý pro hříchy naše na kříži umíral truchlilo veškeré tvorstvo, slunce se zatmělo a strašné všude panovaly mrákoty; hřích touto dobou své slavil vítězství, neboť přemohl Spasitele našeho. Kristus umřel, zvítězil nad hříchem a veškeren obradován svět. — Hřích však doposud rád temná vyhledává místa, nedohledné skryše, a kde nalezá je? — V nitru tvém, o člověče, kdykoliv totiž hříšné

tam přechovááš myšlenky a žádosti — na jazyku tvém, zle-li a hříšně jazyka uží-
váš; temnoty nalezá v činění a jednání tvém, zle-li činíš a dobré zanedbáváš. O, roz-
važ alespoň jednou, jak hnusný a šeredný jest hřích

1. Oproti Bohu. Slunce milé září a svítí, jakž Bůh mu rozkázal, měsíc a
hvězdy pohybují se dráhou jim vyměřenou. Zima a jaro, leto a podzim mile se stří-
dají. Déšť i slunce, bouře a blesk, vše děje se podle vůle Boží. Všaký tvor zde na
zemi plní vůli Páně, jediné ty, hříšníče, ubohý červíčku — vzpíráš se Stvořiteli
svému, přestupuje příkázání Boží, tyť, abych řekl Bohu s hlavy korunu strhuješ krá-
lovskou, drze chtěje vstavití ji na hlavu vlastní, praví sv. Bernard. Hříchem zbavuješ
se života věčného, býváš pohoršením dítkám Božím, ztrácíš milost Boží, jsi spojencem
ďablovým, Krista na novo křižuješ a krev jeho přesvatou nohama šlapeš. Hříchem
zarmucuješ Ducha sv., kterýžto v srdci tvém přebývá, a s ním zároveň se loučíš.
A hle, na všecko to, o hříšníče, buď pramálo anebo pranic nedbáš! — O hříchu, ty
temnoto příšerná, jak přemnoho tropíš zlého! Sv. Jan, zakladatel řádu milosrdných
bratří, všemožně zbraňoval jistému mladíkovi přístup do příbytku veřejné hanby,
úpěnlivě prose, aby Boha neurážel. Místo odpovědi dal mu zaslepenec poliček. Dej
mně ještě jeden na druhé líce, pravil pokorně sluha Páně pokleknuv před mladíka,
ano ještě dva, tři a kolik jenom chceš, mně dej poličkův, leč Boha jenom neurážej.
To mladíkem tak zatráslo, že muže sv. prosil za odpuštění a dům hanby nikdy ne-
navštěvoval více. O Bože, Otče nestíhlého milosrdenství, kterýžto tak dlouho mně
shovíváš a kterýž jsi mne nezavrhl ještě na věky jako pyšné anděle; o, smiluj se
nade mnou! Neboť já nepravost svou poznávám a hřích můj proti mně jest vždycky.
Hřích však hnusným jest nejenom ohledem Boha, nýbrž i ohledem hříšníka neboť:

2. Jest hříšník svým vlastním nepřitelem. Duše tvá, človče, jest stvořena
dle obrazu Božího, krásnější jest nežli slunce, dražší nad dýmek, radostí a veselím
jesti andělův Božích, pokud totiž jest čistá a nevinná. Jakmile pak hříchu se dopou-
štíš, tu již podobu Boží kalíš a hyzdíš, tak že Bůh duše tvé nezná. — Křestane!
neporušená tvá duše jesti nevěstou vyvolenou Ježíše, krále nebeského, oděna jsouc
svadebním rouchem posvěcující milosti Boží, jesti ona nanejvýš uctěna od svatých
a světic Božích a povýšena nade všechny tvory. Kdykoliv pak hříchu se dopustíš, tu
pokaždé duši, choť královskou, do blata vrháš, v kal neřesti ji pohružuješ, drahé, ne-
beské roucho posvěcující milosti s ní trháš a tak ji kalem špiníš, že nikterakž choti
nebeskému nemůže se líbiti. — Duše křesťanská! víš-li pak, že jsi chrámem Ducha
sv., kterýž v tobě bytuje? Ty pak, hříšníče, nestoudným jednáním, opilstvím, zlostí
a leností tento chrám Boží poskvřňuješ, duchovní pokrov s něho rveš, okna vytlou-
káš, bránu vylamuješ, tak že stěny rozpadají, a to činíš pokaždé, kdykoliv životem
nevázaným o čest a zdraví se připravuješ a hříchem zdraví své podkopáváš. Z ta-
kéhoho spustlého příbytku Duch sv. utíká, vše dobré myšlení hříšníka opouští a on
stává se majetkem ducha pekelného; čehož Bůh dobrotivý račiž nás uchovati! —
Říká se, že člověk jenom jednou umírá. Leč to platí toliko ohledem těla. Na
duši člověk tolikrát jest mrtev, kolikrátkoliv hříchu smrtelného se dopouští.
Mrtvé, nezáslužné jsou všechny dobré skutky hříšnickovy, jež ve stavu hříchu smrtel-
ného koná. — Že skutečně hřích hnusnou jesti neřestí, o tom neklamné podávají
svědectví nemocnice a chorobnice, o tom svědčí žaláře přeplněné vinníky, dosvědčují
tolikéž i blázince, do nichžto valný počet lidí hříchem vechod nalezl, toť vysvědčuje
nám zkažený svět a popředně peklo samo. Hříšník, hříšnice umírá; tělo mrtvé uklá-

dá se do hrobu, mrtvá však duše uložena bývá do pekla. Není-liž to neštěstím přenesmírným? — Zbožná Blanka, královna Francouzská, přechasto synu svému Ludvíkovi říkávala: Synu můj, víš že tě miluji a že bych i život svůj dala za tebe; leč pravím ti zároveň, že bych tě raději viděla mrtvého, nežli abys se dopustil smrtelného hříchu.

3. Hřích jest křivdou proti bližnímu. Bůh jest ke všem lidem dobrým a laskavým Oteem; my pak vesměs dítkami jeho milými, jsouce vespolek bratří a sestry. O, v pravdě přešťastnými bychom byli, kdyby nebylo hříchu! Abychom vespolečně se milovali, dobré činili a zlého se varovali, toť Bůh od nás žádá. Než co činí hřích? Ve zlosti a nenávisti bratr bratra vraždí, soused souseda klame a okrádá, sestru svádí a o nevinnost připravuje, lakomec před bratrem statek ukrývá, ve zlosti celou vesnici proti sobě šve a mnohým jest ku pohoršení. Činíť hřích ze světa pozemského slzavé údolí. — O hříchu, ty černá temnota, mnoho-li žalu a neštěstí jsi již učinil. Proto také všickni spravedliví a přátelé Boží raději vše i nejkřutější trpěli muka, než aby byli jediného jenom dopustili se hříchu. Kterak to, že my tak rádi hřešíme? Proto, že zřídka přemýšlíme, že hřích největší jest hnusností a mrzkostí.

III.

Koho nejvíce na tom světě se obáváš, tázali se přátelé bohabojného křesťana. Ničeho se zde na světě nebojím, odvětil neohroženě. Nestrachuješ se, kdybys stal se chudým, kdybys měl trpěti hlad a nouzi, kdybys nebezpečně se roznemohl, nešťastně umřel a věčně do pekla byl zavržen? On pak odvětil: Toho všeho se neobávám, ni chudoby, ni hladu a nouze; vždyť i Ježíš to všecko přetrpěl. Hříšníkovi jediné zle se vede; těm pak, kteří Boha milují, všecky věci prospívají k dobrému. Ano i bolesti a choroby se nebojím, onyť duši očisťují a křesťana, který trpělivě je snáší, podobného činí Ježíši. Ano i před hanbou veřejnou a pomluvou velkého nemám strachu. Vždyť i pána mého pomlouvali i on veřejně byl haněn, jakž bych já neměl toho trpěti? To činí mne pokorného a tichého. Smrti tolikéž se nehrozím onať otevírá mně bránu, skrze nižto za Ježíšem a Marií všickni svatí a vyvolení Boží u věčnou kráčeli blaženost. Ano i ďábla se neobávám, onť přepelnými jest v pekle spoután řetězy a nikterakž uškoditi mně nemůže, sám-li přístupu k němu nevyhledávám. I pekla se neděsím, jestiž peklo pouze pro hříšníky a náhonci ďablov; já pak žádám sloužit Bohu a vejít v radost věčnou. A nad to i Boha se nestrachuji; onť mým jest nejlepším přítelem, jej proto také nade všecko miluji. Přece však nicméně před jednou věcí bázní se třesu, jedné jenom věci, kteréžto vy buď málo anebo pranic se neděsíte, jediné před hříchem bázní se třesu. O, kéž bychom i my nejvíce hříchu se obávali; vždyť hřích jest zlo největší. Proto také sv. mladík Stanislav rádcům svým, kteří hřích ku dosažení zdraví mu vnucovali, neohroženě odpověděl: Raději volím umřít, nežli hříchu se dopustiti. Amen.

Sedmá neděle po sv. Duchu.

Pěče o spasení věčné.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Římanům 6, 19—23.

Skoro mohlo by se říci, že snadněji jest věčně býti spasenu, nežli u věčnou jíti záhubu, jelikož lidé více o peklo a záhubu věčnou se přičiňují, nežli o nebe a věčnou spásu; a kdyby všaký ku dosažení blaženosti věčné tak dbal, jako dbá o věčnou záhubu, každý věčné by dosáhl spásy. Právě tuto pravdu sv. apoštol Pavel v listu k Římanům dotvrzuje, napomínaje zároveň křesťany, aby o spasení své tím větší měli péči, čím slavnější koruna jim v nebesích uchystána.

I.

1. Hospodář najímá-li kdy čeleď do služby, ihned také práci jí oznámí, zdaž totiž troulají sobě buď službu nastoupiti čili ne. Tolikéž i křesťané po křtu sv. vstupují do služby Hospodinovy, a třebať i jim znáti a věděti, co Bůh od sluhův svých žádá. Na to sv. Pavel odpovídá: Bratří! lidskou řeč pravím pro mdlobu těla vašeho, abyste snadněji pochopili, žeť Bůh nežádá od vás těžších závazkův, než jste jich dříve co pohané měli. Nebo jakož jste vydávali údy své, aby sloužily nečistotě a nepravosti k nepravosti, tak nyní vydávejte údy své, aby sloužily spravedlnosti ku posvěcení. Tak-li nyní o dobré skutky dbáti budete, jakož jste dříve vynasnažovali se o skutky zlé, dostiř vám na tom. Slova tato sv. Pavla platí tolikéž i nám. Smilník postrádá v noci spánku pokojného dychtě a baže po rozkoši smilné; lakomec netroufá dosyta se najísti samou starostí, aby snad neschudl. Zdaž pak probdíme my tolik nocí na modlitbách, co smilník vyhledává nečisté rozkoše? Vynasnažujeme se tak o statky věčné jako mnohý skrbník o statek časný? — O, předsnadno života věčného bychom dosáhli, kdybychom skutkův dobrých tak úsilovně sobě hleděli nahromaditi!

2. Čeleď také ihned se ptá, jaká as bude mzda její, službu-li u hospodáře nastoupí; vždyť všaký dělník jest hoden mzdy své. Mnohý i zajisté z křesťanův se svatým táže se Petrem: Pane! my jsme se zřekli života hříšného a rozkošného, smilstva, obžerství a jiných nepravostí; co nám za to bude? Tu navzájem sv. apoštol Pavel dotazuje se Římanův. Když jste byli služebníci hříchu, jakožto pohané, zbaveni jste byli spravedlnosti. Jaký užitek měli jste tehdaž v těch věcech, za něž se nyní stydíte? Co měli Adam a Eva z požívání ovoce zapovězeného? Jaký prospěch měli lidé za časův Noemových z obžerství a smilstva? Nepokojné svědomí, choré tělo, předčasná smrt a záhuba, toť následek hříchu. Konec těchto věcí, hříšného života, jest smř.

3. Vizte pak nyní, křesťané, co nyní máte, chce sv. Pavel říci: Nyní pak vysvobození jsouce od hříchu, služebníci Boží pak jsouce učiněni, máte užitek svůj ku posvěcení, konec pak život věčný. Plod a následek života právě křesťanského jest tiché, pokojné svědomí, radostná mysl, po smrti pak život věčný, kdežto Pán

stonásobně svým odplatí, cokoliv pro jmeno jeho zde na zemi vytrpěli. Naděje v odplatu věčnou sílila sv. mučeničky, že ve vězení a uprostřed muk přehrozných pochvalně zpívali písně, ano že panicové a panny s větší radostí kráčeli na popravu, nežli ženich a nevěsta do komnaty svadební. O kéž bychom i my častěji na myslí uvažovali, jakou odměnu Bůh věrným sluhům svým připravil, tuť nevyměnili bychom tak snadno odplaty této za pomíjející poklady a rozkoše vezdejší.

4. Jakož pak nepravostmi u věčnou chvátáme záhubu, tak bez pomoci a přispění Božího nemožno nám života věčného dojíti. Ježíš zjednal nám život věčný a milost posvěcující, kterážto nám nebesa otevírá. Proto sv. Pavel praví: Nebo odplata za hřích jest smrt; ale milost Boží život věčný v Kristu Ježíši, Pánu našem. — Pohleďtež! nebe jest nám otevřeno i peklo, smrt i život věčný, hřích i křesťanská spravedlnost. Přesnadná tu volba. O pečujemež všemožně o život věčný! Jaký bude život náš, taková i smrt naše bude, a jaká smrt, taková čeká nás věčnost.

II.

Sv. poustevník Arsenius zaslechl v duchu tajný hlas: Pojď a viz činy lidské! Ohlédl se sv. Arsenius a uzel drvaře, který neustále dříví sbíral. Měť už nůši dosti velkou, a ačkoliv nemohl jí ani pozvednouti, přece místo aby ubral, neustále na hromadu snášel a přidával. — Tu zase uzel člověka, který řesetem vodu z rybníka do hluboké přelával jámy. Marnáť to snaha; rybník vezdy zůstával přeplněn, jáma však prázdná. — Jinde zase uzel dvě jezdcův, kteří pro nesmírné kopí do kostela vjíti nemohli, byloť jim nemalou závadou. Čím více se rozbíhali, tím dále od kostela byli odmrštěni, leč nechtěli kopí nikterakž odložit. Sv. Arsenius přemýšlel, co by toto vidění znamenalo, a tu pojednou zaslechl tento hlas: Drvař jesti zatvrzelý hříšník s přetěžkým hříchův břemenem. Místo aby se kál, polepšil a od hříchův očistil, ku starým nové neřesti přidává. — Muž řesetem z rybníka vodu nabírající jest křesťan, kterýžto nežije ve stavu posvěcující milosti Boží. Byť i něco dobrého činil, neprospívá mu nikterakž pro život věčný; onť všeho užitku z dobrých skutkův jest zbaven, jelikož bez milosti Boží nic k životu věčnému dopomáhajícího činiti nelze. Jezdci s předlouhým kopím jsou křesťané domýšliví, kteřížto domnívají se, že nebesa nemohou jim ujíti, oniť proto také žijí bezstarostně a klidně. Leč křesťanům takým jsou brány k životu věčnému převelmi nízké, oni pak pro pýchu a nadutost nemohou jimi vejíti. Tak má se to i s námi. Jedni nechtějí, jiní zase neví, kterak měli by o spasení své dbáti. Což tedy nám třeba činiti? Tak dotazovala se i sestra sv. Tomáše Akvinského, co musí činiti, aby spasení věčného došla? Sv. Tomáš sestře své tuto dal odpověď. Především třeba, abys upřímně chtěla. Kdo upřímně a opravdově po spasení netouží, tomu veškery prostředky nic neprospívají. Upřímně-li však po spasení věčném toužíme, tuť popředně třech věcí nám třeba:

1. Abychom žili ve stavu posvěcující milosti Boží. Služebníky vznešených pánův snadno lze dle oděvu zevnějšího poznati; Bůh pak tolikéž sluhy své dle svadebního roucha posvěcující milosti poznává, ježto na křtu sv. nám bylo uděleno. Každým smrtelným hříchem pak roucha toto ztrácíme, bez roucha tohoto nemožno Bohu se zalíbiti. Milostí Boží jsem, co jsem, praví sv. Pavel; a milost Boží nadarmo se mnou nebyla. Více než ostatní jsem pracoval, leč ne já sám, nýbrž milost

Boží se mnou. Kdo s tebou dobře bude činiti, postrádáš-li milosti Boží? — Jaká to záhuba pro tebe, smilníku, s Bohem-li o velikonoci se smíříš a ze hříchův vyznáš, za nedlouho-li do předešlých zabředneš hříchův a zpovědi až ku příští velikonoci odkládáš, jelikož jsi uvykl jednou jenom za rok jíti ku zprávě Boží. Co prospívá ti, opilče, sv. zpověď, v tentýž-li den, kdy sv. zpověď jsi vykonal, na novo jsi opilý? Všecky tvé modlitby a všecky dobré skutky ukládáš do bezedné nádoby; nemajíť ni nejmenší zásluhy pro život věčný. Jaká to záhuba, jaké nebezpečí! — Vojíní kdysi dobývali pevnosti. Statečný setník měl s chabrou setninou skrze průlom, jež ve zdi městské střelbou způsobil, do města vniknouti. Juž stál se soudruhy svými u brány, za nížto nepřátelé se smrtonosnou naň čekali zbraní, tu však pojednou taká pojala jej bázeň, jako kdyby stál na prahu pekelném. Hrůzou se třesa utekl zároveň i se setninou. Nepřátelé hlasně zbabělosti jeho se vysmívali, v táboře pak od náčelníkův ku smrti byl odsouzen, ať chabý útěk byl příčinou, že města nebylo lze vydobyti. Dříve než oči byli mu zavázány, takto soudruhy své oslovil: Snadno mohli byste mne považovati za zbabělce, bratří moji, a nemálo budete se mně diviti, že tak nectně dal jsem se na útěk, ať jindy srdnatě a statečně jsem sobě vedl. Chci vám říci, čeho jsem se obával a strachoval, snad i vám tím prospěju. Když jsem byl už u brány, vedoucí do města, a pohlížel neuprosné smrti v tvář, tu pojednou připadl mně na mysl smrtelný hřích, z něhož doposud jsem se nevyznal a pro nějž věčně bych býval zatracen. Nestrachovalť jsem se ni hanby, ni trestu, jenom věčné záhubě chtěl jsem vyhnouti. Řeknete snad, že mohl jsem dokonalou lítost nad hříchem vzbuditi! O Bože můj, na to jsem ani nepomyslel. Nyní však jsem se ze hříchu vyznal, těším se na smrt, doufaje v neskončené milosrdenství Boží. S těmi slovy poklekl, očekávaje klidně smrt usouzenou. Soudruhové jeho pak tiše na mysl přemítali, jakým nebezpečím jest všaký hřích smrtelný. Neodkládejmež tedy pokáním ode dneška na zítřek, aniž otalujme se zpovědi od velikonoci k velikonoci. Nevíte, praví Pán, dne ani hodiny, kdy Pán přijde. Věčného-li chceme života dojíti, musíme žíti v milosti Boží a netoliko žíti, nýbrž i umříti.

2. Věrně plniti povinnosti stavu svého. Velmi rádi si lidé ten neb onen stav vybírají. Rolník byl by rád pánem a pán zase se závistí pohlíží na rolníka. Panna ráda by se provdala a žena opětně ráda byla by svobodnou. Čím více pak lidé po tom neb onom stavu dychtí a baží, tím méně bývají spokojeni; neboť stav nižádný nečiní člověka šťastným a spokojeným, nýbrž jedině věrné plnění povinností, jež stav mu ukládá. Ve všakém stavu možno cestu k nebesům najíti, každému stavu jest přístup do nebe otevřen, leč jedině věrným plnitelům povinností, jež stav všakému ukládá. Neníť k tomu třeba zvláštní učenosti, ani zvláštních divotvorných věcí; neboť Bůh toho jedině oblaží nebeskou radostí, kdo mu v onom stavu věrně slouží, v nějž Bůh jej povolal a postavil. — Vypravuje se o sv. poustevníku Pafnuciovi, že prosil jednou o milost, aby mu Bůh vyjevil, mnoho-li před Bohem platí? Dánat mu odpověď, že právě tolik, jako měšťan, který v nedalekém přebýval městě. Dychtivostí puzen šel sv. Pafnucius, aby seznal, jaký as měšťan onen vede život? Měšťan nemálo se tomu podivil, že poustevník s takovou k němu přichází, a odvětil, že život jeho ničím od života jiných obyvatelův se neliší. Cestující, pravil, rád přijímám pod střechu, vdov a sirotkův neutiskuji, ano rád jim pomáhám, pokud mně možno; se svou čeledí vezdy vlídně zacházím a nikdy jí nekřivdím; o nikom zle nemyslím a nemluví a nikoho ku hněvu nepopuzuji; všecky vesměs miluji, vážím si každého přaje zároveň, aby šťastně a spokojeně mohl býti každý živ. Poustevník nemálo byl

tím rozradován seznam, že ku spasení netřeba zázračných a nadobyčejných činův, nýbrž že třeba jenom věrným býti v plnění povinností stavu svého. — Jak šťasten jsi, rolníku, byť bys i nežil ve stavu vznešeném; kralovati budeš věčně v nebesích, věrně-li jenom plníš povinnosti stavu svého. Jak blažena jsi ty, čeládko, byť bys i sebe nižší zastávati musela službu, jestliže jenom věrna jsi v plnění povinností svých, věčně kralovati budeš v nebesích. A i ty, žebráku a žebračko, kteřížto ode dveří ku dveřím hledáte výživu své; nereptejte a nebudte netrpěliví! Rádi-li jenom trpíte, za dobrodince zbožně se modlíte a nábožně žijete, zajisté uchystána vám koruna nehynoucí v nebesích. Každý z vás dbej o to, aby Pán jednou mu řekl: Nuže! služebníče věrný a dobrý, že jsi v mále byl věren, nad mnohem ustanovím tebe, vejdi v radost Pána svého. Ku spasení dále třeba:

3. Vše s dobrým úmyslem ku větší cti a slávě Boží a ku spasení duše konati. Bůh patří na to, proč to neb ono činíš a ne, jak anebo mnoho-li činíš, učí sv. Augustin. Dobrý úmysl činí skutky a činy naše Bohu milé a příjemné, byť i lidem se nelíbily a snad i nám někdy nepatrné se zdály. Soused napomíná souseda, aby na lepší uvedl jej cestu; tento však běře mu to ve zlé, ano naň i nevraží. Soused dobrý měl úmysl a tím zároveň u Boha nemalé získal sobě zásluhy. Bůh tím více ho miluje, čím více od souseda jest nenáviděn. Hospodář kárá čeládku nevázanou, aby ku poznání a polepšení ji přivedl, leč čeleď hospodáře proklíná a má jej v nenávisti. Toto proklínání proměňuje se hospodáři v hojně požehnání. — Špatný, hříšný úmysl i napohledné dobré skutky o zásluhu připravuje. Boháč zjedná pro chrám Páně drahocenná roucha, kupuje světlo a hojnou uděluje almužnu, ale z té jenom činí to příčiny, aby od lidí byl chválen; dary jeho jsou jako hluché a prázdné ořechy; u Boha nemají ceny nižádné, anyž nekonány v dobrém úmyslu. — Farizejský křesťan na každém místě se modlí, před každým křížem kleká a u každé kropenky se kropí, leč jenom lidem a nikoliv Bohu hledí se tím zalíbiti, aby lidé měli jej za svatého. Všecky jeho nábožné činy jsou červavá, nahnílá jablka, červená a krásná zevně, uvnitř pak ošklivá, anť nejedná z dobrého úmyslu. — Úmysl zbožný i nepatrné činy před Bohem činí velkými. Ubohá vdova, kteráž jenom dva denary v dobrem úmyslu vrhla do pokladny chrámové, dle slov Páně více dala, nežli boháči, kteří veliké dary kladli do pokladny chrámové. O kéž byste vy, nuzní a chudí, chtěli se naučiti, jak mnoho dobrého pravým úmyslem možno vám vykonati, jakých nepřeborných pokladův můžete pro nebe si nasbíráti, jak snadno skutky na pohled nepatrnými pravým a dobrým úmyslem můžete nebesa sobě zjednati. Nebesa pro každého tolik stojí, mnoho-li může za ně podati, praví sv. Řehoř. Zacheus dal za nebe polovici statku, chudá pak vdova jenom dva denary; nejednomu Bůh nebe i za krapet vody studené udělí; v dobrém však a pravém úmyslu vše konati třeba. Rcete, zdaž nám nemožno věčného dojítí spasení?

III.

Dvě sester v Betanii Pánu sloužilo. Marta v kuchyni pro stránku tělesnou — Maria pak v obydlí za stránku duchovní pečovala. Co myslíte, která péče více Pánu se zalíbila? Marto, Marto, pravil Pán, pečlivá jsi a rmoutíš se při mnohých věcech. Jednoho však jenom jest třeba. Péče o spasení věčné. Hle, Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odňata od ní. Přijdeť hodina, ano snad už zde

jest, že i nám všechno pozemské zboží bude odňato. Ze všeho majetku nám nic jiného nezůstane jenom chatrný rubáš, čtyry úzké desky, trocha hoblin a tři lopaty země, kterou nás zahrnou. Ze všech světských rozkoší a radostí nezůstane nic, jediné potrava červům, kteřížto tělo naše ztraví. Jedině spása věčná, o nižto dbali jsme v životě, tať věčně nám zůstane. Amen.

Neděle osmá po sv. Duchu.

Tolik člověk platí, jak sám sebe přemoci se snaží.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Římanům 8, 12—17.

Třech věcí nejvíce na světě se obávám: nemoci, jižto nemožno uléčiti, škody, kteréžto nelze napravit, a nepříteli tak blízkého, že nelze mu vyhnouti. Ve všech těchto třech věcech přece nejstrašnějším jest soused nesmířlivý a nepřítel, neboť ze dvou sousedův, kteřížto nemohou se srovnati, buď jeden nebo druhý a zhusta oba nešťastný berou konec. — Považte, jaké to neštěstí! — A takové dva odpůrce máme my všickni v jedné osadě, ano pod jednou střechou — bydlí oba v těle lidském: totiž tělo naše křehké a hříšné a duše dle obrazu a podobnosti Božího stvořená; o nichžto obou sv. Pavel v listu k Římanům se zmiňuje a nám zároveň dává na rozum, kterak měli bychom jednati, aby obá věčné nepropadli záhubě.

I.

1. Z kolika částek sestává každý člověk? Všaký z vás bez odporu mně odpoví, že ze dvou částek: z nesmrtelné duše a z těla porušitelného. Věztež také, že duše i tělo ve věčném žijí odporu; neboť neustále vespolečně se snaží, kdo z nich nad druhým bude panovati. Duch bojuje proti tělu, tělo zase na odpor se staví duši, tak že toho, co za dobré jsme uznali, zhusta vykonati nemůžeme. — Kde v obydlí některém dvě jest hospodářův, tam nikdy dobře nebude; jakž mohlo by člověkovu dobře býti, pokud dvě pánův přechovává? Jeden jenom má býti pánem, všickni ostatní pak musí býti mu poddáni. Kdo však má v člověkovu panovati? — Bratří! praví sv. Pavel, dlužníci jsme, ne tělu, abychom podle těla živi byli, tak totiž jednali, jak hříšné tělo naše toho želá. Nebo budete-li podle těla živi, zemřete, totiž na duši, potrativše posvěcující milost Boží; budete-li duchem skutky těla mrtviti, živi budete. Duše musí v člověku vévodiť a panovati, tělo pak musí býti v poddanství, aby šťastně člověk žít mohl.

2. Chceme-li poznati, kam člověk zabředne, kterýžto tělem anebo hříšnými naruživostmi se řídí, popatřme na Adama a Evu. Dobře znali strom, z něhož jim Bůh jísti zapověděl, nebyloť jim tolikéž neznámo slovo Páně: V kterýkoli den jísti budete, smrtí umřete. Tělesná žádostivost je nabádala, že ovoce okusili, avšak ihned také zaslechli onen strašný hlas: Co jste učinili, mnohé za to bude vám nésti trampoty a svízele, až tělo vaše zase promění se v prach, z něhož jest vzato. — Chceme-li

na obrat zase uzříti, jak těm jest, kteří duchem Božím vedeni bývají, pohledmež na Krista. Bylť Pán Duchem Božím veden na poušť, kdež čtyřicet dní a nocí se postil, aby tělo poslouchalo, duch pak aby panoval. Pokušitel prudce na Pána dorážel, aby tělesným žádostem povolil. Leč Pán po třikráte pokušitele přemohl, načež andělé přistouпивše sloužili jemu. I nám budou andělé sloužiti, svým-li žádostem hříšným nebudeme po vůli, nýbrž Duchem-li Božím budeme vedeni, a jednati-li budeme dle přikázání Páně. Nebo kteřížkoli s Duchem Božím vedeni bývají, praví sv. Pavel, ti jsou synové Boží, bratři a sestry Ježíšovy. Božími pak dítkami jsou jedině ti, kteřížto přemáhají tělo své a vyhost dávají hříšným skutkům.

3. Člověku velmi jesti nesnadno přemáhati tělesné chťče; chlipníkovi zdá se to nad míru nesnadno, má-li zanechati chlipné známosti, krušno ano zhora nemožno zdá se býti opilci, kdykoliv má vínu, jemuž přivykl, zase odvykati. Tací lidé jsou otroci hříchu, ne však synové Boží. Vždyť i modláři modlám svým prokazovali úctu. Tak i židé z bázně pouhé a ze strachu Bohu byli poddáni, bylť tolikéž jenom otroky, kteří se báli Boha. U křesťanův nesmí tak býti. Vždyť nepřijali jste ducha služebnosti, když jste byli pokřtěni, praví sv. Pavel, abyste se báli a strachovali, jako pohané svých model, anebo abyste jenom otrockou báli se bázní jako židé, nýbrž přijali jste ducha dítek Božích, staliť jsme se dítkami Božími, abychom Boha milovali jako dítky volající: Abba, to jest milený Otče! O, v pravdě přешťastnými jsme dítkami Otce nebeského, Ducha sv. milostí obdařeni! Vímeť, že Boha překrásným můžeme nazývati jmenem: Otče!

4. Kterak ale poznáme, že dítkami jsme Božími? Uvážíme-li, jaký duch námi vládne. Naše-li mysl jenom po věcech baží časných, a málo, ba nic nedychtíme-li po věcech Božích, sháníme-li se toliko po časných pokladech, o věčné nic nedbajíce poklady, chťče-li naše tělesné jenom po světských se pachtí rozkošech, tuť jsme dítkami tohoto světa a Ducha Božího v nás není. O čest-li Boží popředně jen dbáme, vše rádi a ochotně činíce pro nebe, chťče-li vezdy na uzdě máme a volíme-li raději umříti nežli Boha jediným hříchem uraziti, tu byváme vedeni Duchem Božím, kterýžto nám svědčí, žeť dítkami jsme Božími. Jak přешťastni jsme mohouce zváti se dítkami Božími a zároveň spoludědici Ježíše Krista! Vždyť dítky dědívají statek po rodičích; proto praví sv. Pavel: Jsme-li dítkami Božími, jsme tolikéž i dědici, a jelikož bratřími a sestrami jsme Ježíše Krista, jsme tudíž i spoludědici Ježíšovými. S Ježíšem budeme v nebeském království věčně živi, požívajíce radostí nebeských; leč kterak slávy této a radosti možno nám zjednati? Tím jedině, budeme-li za přispěním milosti Boží přemáhati tělesné žádosti, aby tělo poddáno bylo duchu, a aby nepanovalo nad ním.

II.

Neníť lepší a vhodnější chvály pro muže nad onu: jest rozšafným hospodářem, a pro ženu: jest pečlivou hospodyní. My všickni měli bychom býti dobrými hospodáři a hospodyněmi; vládnouti totiž svým žádostem, panovati svým činům, míti na uzdě své náruživosti tak, že tělo podrobena jest duši, duše pak Bohu; toť prvním a popředním křesťana hospodařením, za něžto nám všem uchystána koruna v nebesích, ať kdo sluhou nebo pánem, děvkou anebo šlechticnou. Takému hospodaření mají přivykati rodiče dítky od útlého mládí, takému hospodaření přivykati musíme

vesměs po všechny dny života vezdejšího. Kdo sám sebe přemáhá, slavnějším jest vojevůdce, kterýžto dobývá města. Ten jedině dobrým jest hospodářem, ta pravou jest hospodyní, kdo více nad sebou nežli nad jinými panuje. K tomu však třeba třech věcí:

1. Sama sebe k dobrému míti, byť i zdálo se nám nesnadno a tělu odporo. Přenesnadno bývá zajisté skoro ráno vstáti z lože, nesnadno čeledínovi jeti na role, děvce jíti do chléva, dítěti hnáti dobytek na pastvu; proto také tak rádi lidé lenošní vyspávají, až jim často slunce na lože svítí. Tací nejsou svými hospodáři, takým líné tělo poroučí, rozum pak jemu jest poddán. Tací lidé po celý život budou k ničemu, rodiče-li ve pravý čas dítek k dobrému nenavýkají, hospodáři a hospodyně k dobrému-li nevedou čeledě, ve pravou-li dobu jich nemají k tomu, čeho třeba. Byť i to neb ono zdálo se nám nepatrným býti, přece nicméně na cestě k dokonalosti velikým jest to činitelem. Tolik jsi hoden, jak sebe samého přemáháš, praví bl. Tomáš Kempenský. Nejednou nám nechvíle ve práci překáží, zhusta zima krutá cestu do chrámu Páně znesnadňuje, nezřídka naše tělo líné při práci jest na závadě, často překáží lenost každodenní modlitby vykonávati; byť i mysl naše nás k tomu měla, přece rozum dosti různých nalezá vytáček. Rozšafný hospodář ve všem hledí prospívati a poznenáhlu se mu to i povede, nedbalý však za nedlouho o všechno přichází. Chceme-li u Boha i u lidí pravé nabytí vážnosti, musímeť sami, pokud na nás jest, se přemoci a vyplniti, co povinnost na nás žádá. Vždyť i království nebeské trpí násilí a násilně jenom uchvátiti ho možno. Sama sebe míti k dobrému, toť první a popřední povinností kterážto korunu nám může získati věčnou. — Třeba tolikéž:

2. Na odpor býti zlým žádostem, kdykoliv nás pokouší a ku zlému nabádají. Toto mnohem jest nesnadnější prvního. Sv. Augustin, oddán jsa v mládí rozkošnému a nevázanému životu, ustanovil u sebe v roce tři a třicátém začítí život nový a výhost dáti rozkošem světským. Jak nesnadno mu to bylo, dosvědčuje sám těmito slovy: „Přetěžké okovy hříšných návykův vlekl jsem za sebou; ano obával jsem se zprostiti se pout těchto, neboť jsem pouta hříšná miloval. Vzdychal jsem po osvobození a oprostění, abych Bohu mohl se zalíbiti; než cítil jsem zároveň, jak přepevně připoután jsem ku žití hříšnému. Zlá žádostivost převrátila vůli úplně, zpovlovna ukoval jsem si hříchem pouta, kteráž nebylo lze přetrhnouti. Zlý návyk nutil mne ku hříchu, já pak rád byl jsem mu po vůli. Upřímná vůle sloužiti Bohu probouzela se ve mně, leč nebyla dostatečna přemoci ono hříšné chtění, kteréž zakořeněno bylo hříšným návykem. Dvě panovaly ve mně vůle, jedna svatá, druhá hříšná; jedna podporována milostí, druhá žádostivostí. Tyto u vespoleném potíraly se zápase, čímž nemálo rozerváno bylo mé nitro. Pociťoval jsem pravdu slov sv. Pavla: Duch žádá proti tělu. Byl jsem jako rozespalé dítě, jež rodiče budí ze sna. Rodiče želají, aby dítě se prodrahnulo a vstalo, leč ono sladkému na novo dává se přemáhati spánku a opětně v sladký se pohřžuje sen. Věděl jsem, žeť mně nutno vstáti a k Bohu se obrátiti, leč nicméně ve hříchu jsem vězel. V srdci jsem říkal: Nyní, nyní vstanu, za nedlouho už chci se polepšiti; leč povždy jsem váhal, neboť zdál se mně život hříšný nad míru slastným. Slyšel jsem v nitru hlas Boží: Vstaniž přece! Vzlykal jsem a naříkal; leč vůle hříšná nade mnou vítězila. — Hříškové v nitru mém se ozývali pravice: snad chceš nás opustiti, s námi na vždy se rozřehnati? Zdaž pak bude ti lze bez nás žíti? O, život tvůj bude žitím žaluplým!“ — Zdaž i tobě neděje se rovněž tak, kdo ve hříších jsi se sestaral? Zdaž i ty nejsi okovy hříšné žádostivosti

upoután? Opilče! zdaž netrápí tě žízeň neuhasitelná jako žár pekelný, ježž nelze uhasiti? Přetrhniž už přece jednou železné pouto hříšného návyku. Rejž se sv. Augustinem: Dlouho-li ještě, o Pane! dlouho-li, teprve zítra a opět zítra? Proč ihned dnes ne, proč otaluji konec učiniti životu hříšnému? Přispěním milosti Boží vše jest nám možno, sami-li jen upřímně se vynasnažujeme.

Byltě před časy mladík nad míru prehlý a zlostný, tak že pouhým slovem snadno bylo lze jej rozhněvati. Nad to i chlipnosti převelmi byl oddán. Bůh jej osvítil; a jak statně po cestě ctnosti posléze krácel, sám vypravuje: Vyhýbal jsem se všemožně všakému přátelství, jímž byl bych snadno ku předešlým neřestem pohnut býval. Nemohl-li jsem však se vyhnouti neprodleně, měl jsem se ihned na pozor, cítě, že ku zlosti mohlo by mě něco popuditi. Poněkud vzdálil jsem se od druhých, povzdychnul jsem k Bohu a ejhle, zlost byla přemožena. Kdykoliv chlipným byl jsem pokoušen myšlením, ihned obrátil jsem mysl ku věcem svatým, uvažoval jsem hrozný chlipnosti pro tělo i duši následek a žádostivost chlipná vymizela. Modlitbou pak a prací nejvíce jsem zlé chtíče přemáhal. Nemodlíval jsem se dlouhých modliteb, nýbrž krátké jenom k Bohu vysílal jsem povzdechy a sám sebe slovy písma sv. pamatoval říkávaje: Co prospěje člověku, byť i celý svět získal, duši pak kdyby ztratil. — Pomoz, o Hospodine, ať nezahynu! Tolikéž moudrého a ctnostného zvolil jsem přítele. Kdykoliv s ním jsem rozmlouval, pokaždé blíže jsem byl k dokonalosti. Dál mi přítel můj radu, abych na tabulku napsal každodenní své poklesky. Byloť jich vezdy méně, což přičítal jsem milosti Boží. — Hle, tak člověk statečně hříšnou žádostivost svou přemáhá a stává se tak svým pánem. Právě o takých sv. Pavel praví: Kterí jsou Kristovi, ti ukřížovali tělo své se hříchy a žádostmi. Duchovně-li chceme živi býti a sami nad sebou vítěziti musíme:

3. Kříže a utrpení milerádi nésti, jež Bůh laskavý k našemu polepšení na nás dopouští. Mnohý vymlouvá se říkáje: Klel jsem, protože mně stala se křivda. Příteli, nikdo-li ti křivdy nečiní, tuť přesnadno nezlobiti se, to však nikterakž nepostačuje. Křivda-li se ti děje, tu ukaž, že umíš se přemáhati a tím budeš chvály hoden. Bohabojný misionář kázal kdysi pohanům, stoje uprostřed zástupu nesčetného. Tu příkradl se ze zadu jeden z posluchačův a plivnul mu na tvář. Kdož by nad takým pohaněním se nerozhorlil a nerozhněval? Služebník Boží však vytahl šátek z kapsy, utřel tvář a kázal zase dále, jakoby bylo nic se nestalo. Zpozorovav to pohan klekl předeš, prosil kněze za odpuštění a dal se pokřestiti. Tak snadno nad druhými vítězí, kdo sám sebe umí přemáhati. Učte se ode mne, praví Pán, neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete odpočinutí duším svým. Jak rychle býváme však my ku hněvu popuzeni, někdo-li jen křížem zblo nám přeloží. Jak jsme netrpělivi, křivda-li nějaká nám se děje. Ano zhusta i proti Bohu reptáme, proč to neb ono na nás dopouští. Leč právě tato naše přehlost dosvědčuje, jak velmi nám třeba takého navštívení trpkého. Bůh laskavý a dobrotivý chce nás naučiti trpělivosti; neboť anť nechce na věky nás zavrhnouti, tuť musí nám poskytnouti příležitost ku pokání. Proto volá sv. Augustin: Zde, o Pane, řež, zde sekej, zde pal, jenom na věčnosti ušetři.

III.

Starý poustevník před lety vedl mladšího do zahrady, aby tam vytrhl čtyry stromy. Ukázal mu stromeček malý, který teprve ze země vylézal; třemi prsty

přesnadno jej vytrhl. Druhý stromek snadno jednou rukou ze země vytrhl, nemělo ještě pevně zapuštěných kořenův. Třetí stromek, který byl už povyrostlý s těží jenom a přenesnadno oběma vytrhl rukama. Když pak přišli ke čtvrtému stromu, který zrostu byl mohutného, tu nikterak nebyl s to ze země ho vyrvati. Takhle, synu můj, vece starý poustevník, přesnadno v mladých letech navyklosti zlé vykořeníš, nedáš-li jim pevných zapustiti kořenův. Postem, modlitbami a jinými dobrými skutky snadno v zárodku zlé chťiče udusíš; jakmile však se zakořenily a sestaraly, tuž bez obzvláštní pomoci a milosti s hůry jich se nezbavíš. — Laskaví otcové a pečlivé matky, nezapomínejte nikdy na onoho starého poustevníka a uče hned v mládí dítky odvykati všemu zlému a výhost dáti hříšným chťičům. Odrostou-li vám dítky, tuž nelze jich více napravit. — Leč i my vesměs zapamatujmež si dobře zlaté naučení: Také člověk hoden chvály, jak sám sebe přemáhá. Amen.

Devátá neděle po sv. Duchu.

Jak lze pokušení odpírati a přemáhati.

Čtení z I. listu sv. apošt. Pavla ku Korint. 10, 6—13.

Každou věc drahou třeba zkusiti, dříve nežli ji koupíme anebo uschováme, zdaž cenu jakou má. Zlato a stříbro zkoušeno bývá v ohni, člověk pak křížem a utrpením. Blahoslavený člověk, praví sv. Jakub, který v čas pokušení neklesá, neboť bude-li věrným nalezen, dosáhne koruny života věčného. Proto i sv. apoštol Pavel v dnešním listu svém napomíná, abychom pokušení, pokud možno se vyhýbali; učí však zároveň, jak bychom měli pokušení přemáhati, nelze-li jim nikterak vyhnouti.

I.

1. Pramenem, z něhož pokušení vyvívá, jest srdce naše; povstáváť v něm právě tak, jako mlhy vznikají ze země. Prvým kořenem pokušení jest hříšná myšlénka. Myšlénky tyto dotud nejsou hříšné, pokud v nich nemáme zalíbení, a kdy všemožně se snažíme zprostiti se jich. Pokud myšlénky tyto jsou ještě v hlavě, tu právě nám tak málo škodí, jako ptáci, kteří nad hlavou naší sem tam poletují. Jakmile myšlénky přesídlí z hlavy do srdce a probouzejí v něm hříšné žádosti, tu již vyrůstá kořen všech hříšných skutkův, před nímžto sv. Pavel nás varuje, řka: Bratří, nebudmež pokušení poddáni jako židé na poušti, když brali se do země zaslíbené. Dával jim Bůh manu, chleb s nebe; leč oni žádali nasycení býti masem, jak ho jídávali v Egyptě. Bylať to žádost hříšná. Bůh poslal jim hejna křepelek, jež snadno mohli rukama lovit a péci. Leč když ještě maso měli v ústech, tu již mnozí umírali pro hříšnou žádostivost.

2. Největším hříchem, jímžto židé Boha pokoušeli, bylo modlářství a smilstvo. Odešel byl Mojžíš na horu, aby tam od Boha přijal desatero přikázání, a dlouho s hory se nevracel. Židům zdálo se prodlévání Mojžíšovo nad míru dlouhým; ulíli

ze zlatých náušnic tele a postavivše je na oltář volali: Pohledte, totoť jsou bohové naši. A samým veselím kolem telete skákali a tančili. Také počínání bylo hnusným modlářstvím. Mojžíš jda s hory a uzřev počínání lidu, vrhl deskami o zem, tak že na kusy se rozlétly, rozetřel zlaté tele na prach a mnoho tisíc modlářův dal mečem pohubiti. Před tím vystříhá sv. Pavel řka: Nebudte modloslužebníci, jako někteří ze Židův, o nichžto praví písmo: Lidé poradili se, aby jedli a pili a vstali, aby hráli, tančice a křepčice kolem zlatého telete. Druhým hříchem, jímžto Boha pokoušeli, bylo hnusné smilstvo, ku kterémuž Moabitě je svedli. Zvávaliť totiž Židy ku pohanským hodům a radovánkám, kde s pohanskými ženami smilnili. Bůh přikázal ty, kteří příčinou byly této hnusné nepravosti, ku straně východní pověsiti, některé pak zabiti, čímž prechlivost Páně poněkud byla utlumena. Proto napomíná sv. Pavel: Aniž smilstva se dopouštějte, jako někteří z nich, a padlo jich jednoho dne tři a dvacet tisíc. — O jak četné křesťanův o hodech právě tak jedná jako Židé. Dopoledne slouží Bohu, odpoledne však ďáblu, hříchu totiž, když nad potřebu jedí a pijí a chtějím vilným úplnou pouštějí uzdu. Leč myslíte, že Bůh spravedlivý takých nebude trestati? Bůh trestem nekvapí, ale trestá jistě.

3. Třetí nepravostí byla neposlušnost a tvrdošíjnost, s jakouž proti náměstkům Božím, Mojžíšovi a Aronovi se protivili a proti nim se bouřili. Bůh dopustil na ně ohnivě hady, jimiž nepočtené množství bylo zahlazeno. Tři z odpůrců, Kore, Datán a Abiron odvážili se i v bohoslužbu sáhati a lid od Mojžíše a Arona odvrátiti. Bůh potrestal je na výstrahu všem spiklencům; země se otevřela a se vším přibuzenstvím jejích je pohltila. Nechtějmež pokoušeti Boha, jako někteří z nich na poušti pokoušeli a od hadův uštknutí zemřeli. Aniž reptejte, jako někteří z nich reptali a zahynuli od záhubce. Toto pak všecko stávalo se jim obrazem, napsáno ale jest k výstraze naší, na kteréž koncové věkův došli. Protož buďmež ostražití v čas pokušení!

4. Dva druhy lidí pokušitel přesnadno svodí; první, kteří pokušení nikterakž se nebojí, pokušení nevyhýbají, ano je i milují a v něm také hynou. Takým sv. Pavel praví: Protož kdo se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl. — Pokušení pak nad to těm nad míru jest nebezpečno, kteří v neustálém před ním žijí strachu a kteří domnívají se, že nemožno jim, aby hříchu se ubránili. Těm dodává sv. apoštol odvahy právě: Nebojtež se pokušení, neboť vás nezachvátí jediné lidské; věrnýť pak jest Bůh, kterýž nedopustí vás pokoušeti nad to, což můžete snést, ale učiní s pokušením také prospěch, abyste mohli snést. Neboť čím více pokušení odpíráme, tím stářejší bývá ctnost naše a tím slavnější uchystána nám koruna v nebesích. Blahoslavený člověk, který v pokušení neklesá; neboť zkušěn jsa přijme korunu života, jižto přislíbil Bůh všem, kteří jej milují.

II.

Kdykoliv nepřítel město nějaké oblehá, všemožně a úsilně hledí vypátrati, kdeby zeď městská byla nejslabší a hlídka kde jest neostražitá. A na této nejslabší straně počne města dobývati a tak dlouho neustává, pokud do města se nevetře a města nepoplení, hlídka-li není ostražitá a statně-li posádka nestaví se na odpor. Tak jedná i pokušitel. Nepřítel náš, ďábel, obchází jako lev řvoucí, hledaje kohoby sežral. Jemužto odpírejte pevní u víře; buďte střídmi a bděte. Právě v těch poklescích,

jinžto nejvíce jsme poddáni, nejdříve nás přemáhá. Jedny-li jen vrata do srdce najde otevřeny, rychle i k jiným svede nás nepravostem. Třebať tudíž míti se na pozoru a ihned prvnímu pokušení odpírati. Pokušení jsme všickni podrobeni od první matky naší Evy až ku poslednímu člověku, byltě i Ježíš pokoušen. Proto nejsnáze v pokušení klesáme, že málo jich dbáme. Uvažujme tedy:

1. Odkud pokušení přichází? Pokušení nepřichází od Boha, neboť Bůh dopouští pokušení jenom tehda, kdykoliv vidí, že člověku jest potřebno a užitečno. Protož nikdo se nedomnívej, že by od Boha byl pokoušen, Bůh nikoho nepokouší. Přicházíť pokušení nejvíce od ďábla, kterýžto prvé símě pokušení zasel, když prvorodiče v ráji ku hříchu svedl. Zkoušelť i Joba trpělivého, ano odvážil se pokoušeti tolikéž i Krista samého, měl neobmezenou nad lidmi moc, dříve nežli krví Kristovou byli vykoupeni. Leč smrtí svou Pán ďáblu moc odňal a řetězy ďábla upoutal. Na křtu sv. zřkáme se ďábla a nemáť k nám moci nižádné, svévolně-li jenom sami v moc jeho se nepoddáváme. Podobáť se ďábel dle slov sv. Agustina psu připoutanému řetězem, kterýžto sice štěká a zuby cení, leč uškoditi nemůže jedině tomu, kdo sám k němu se blíží. Zhusta lidé na zlého ducha naříkají pravíce, že ku zlému je ponoukal, leč sami jsou vinni.

Nad to pokoušení býváme od světa, to jest od zlých lidí, kteřížto nevinné ku hříchu svádí, hříchy vymlouvají jakoby hříchem nebyly, etnosti pak haní. Pokoušení býváme od veřejných hříšníkův, kteřížto životem svým jiným jsou ku pohoršení — od zlých společníkův, kteřížto zlým příkladem ku hříchu svádí. Kam ďábel sám přijít nemůže, tam zlí lidé jej zastávají, neboť jsou jeho nájemníky. O těchto mluví Kristus: Lépe by jim bylo, kdyby žernov osličí zavěšen byl na hrdlo jejich a oni pohřženi byli do hlubokosti mořské.

Pokušení tolikéž pochází od těla, zlých totiž žádostí. Vše co na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života, což není od Boha, nýbrž od světa. Proto dí sv. Jakub: Každý bývá pokoušen, od své žádosti jsa přiváben. Nejnebezpečnější pramen pokušení nosíš sám v sobě, kterýmž snadno přemožen býváš, ač nejsi-li ostražitým. Proto nás Pán tak laskavě napomíná: Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení, duch jest sice hotov, ale tělo nemocno.

2. Kterakž možno nejsnáze pokušení přemoci? Sedmerou máme zbraň, kteroužto snadno nad pokušením můžeme zvítěziti. Prvou zbraní jesti útěk; varovati se příležitosti, vyhýbati se společností, na pozoru se míti před svůdnými lidmi, jako Josef egyptský před svůdnou ženou. Zlost-li tebou lomcuje, zár smyslnosti v tobě-li hárá, neoddávej se hříchu, nýbrž utíkej jako Lot z hořící Sodomy a šťastně nad hříchem zvítězíš. Druhou proti pokušení zbrojí jest půst neboli krocení těla. Mladý poustevník žaloval starému, jak krutá mívá pokušení. Starý mladému odvětil: Mne pokušení nikterakž neznepokojuje. Kterakž to možno? táže se mladý starého. Načež tento dí: Mámt tak na uzdě tělo své, že nikdy do syta jsem se nenajedl a nenapil. Měj i ty, hříšníče, tělo na uzdě a tím zbavíš se nejednoho pokušení. — Třetí zbraní v pokušení jest vroucná modlitba. Sv. Jarolím vypravuje, jak tuhý boj mívá s pokušením. Když pak viděl jsem, že není jiné pomoci, tu vrhl jsem se k nohám Ježíšovým, umýval jsem je slzami a utíral vlasy svými. Po mnohých slzách prolitých zdálo se mi, jakobych byl uprostřed zástupův andělských a s nimi slavné prozpěvoval chvalozpěvy. Volej jenom ona přesladká jména Ježíš a Maria, kdykoliv ďábel k tobě se blíží; a zastrašen od tebe odejde. — Čtvrtou zbraní ku přemáhání pokušení jest

práce. Sv. Makarius zhusta mívával pokušení nečistá. Naplnitě pytel zemí a s tíží touto sem a tam běhával. Co činíš? táže se ho spoludruh. Rád bych toho přemohl, který mne přemoci se snaží, odvětil poustevník. Lenost jest pramenem nejednoho pokušení, kteréžto lenocha tak obletují jako mouchy shnilinu. Nikdy nebudiž bez práce, aby tě ďábel líným nenalezl, učí sv. Jarolím. Máš jediné k těm přístup a moc, kteří nečinně život tráví. — Pátou zbrojí jest upomínka na peklo a nešťastnou věčnost. K jistému poustevníkovi přišla podvečer chlipná ženš tina, prosíc jej o nocleh. Druhý den pak vyšperkovaná snažila se, aby ku zlému jej svedla. Kruté zmáhalo se v srdci jeho pokušení, leč sv. muž rozžehl v poustce své oheň a vstřív do ohně nohy volal: O jakž mohl bych v ohni pekelném zdržeti, když ohně tohoto, ač stínem jenom jest věčného, snéstí nemohu. Nestoudnice, patříš na to, strachem počala se trásti a tuhé po celý život konala pokání. — Šestou zbraní jest vzpomínka na Boha všudypřítomného, kterýžto všecko vidí a ví. Sv. Efrém byl ku hříchu nestoudnému váben. Dopustím se hříchu toho, uprostřed-li náměstí volíš hřích učiniti. Co pak si myslíš, vece nestoudnice, vždyť by nás lidé viděli a museli bychom se hanbiti. O ty tedy více se hanbíš před lidmi nežli před Bohem, který všecko vidí!? Protož i ty nevyhledávej míst pokoutných a temných, nýbrž vezdy pamatuj na Boha říkaje s egyptským Josefem: Jakž mohl bych něco podobného učiniti a hřešiti proti Bohu. Sedmým oružím proti pokušení jest časté a hodné přijímání sv. svátostí. Rány duševné ve svátosti pokání bývají zaceleny, posila duchovní uděluje se nám ve svátosti oltární. Bůh-li s námi, kdo proti nám? táže se sv. Pavel. Vše mohu v tom, který mně posiluje, v Pánu Ježíši. O přemilí, kteřížto častým býváte soužení pokušením, proč tak pořádku sv. svátosti přijímáte? Jedině ve stavu posvěcující milosti Boží, spojení s Ježíšem, šťastně pokušení přemůžeme.

3. Kdo však pokušení jest podroben? Všaký člověk, jakmile užívání rozumu dospěje, buď si starý nebo mladý, spravedlivý nebo hříšný. Pokoušen bývá spravedlivý, by o milost Boží byl oloupen, hříšník, aby hloub ještě do hříchu klesl, mladík, aby širokou záhuby cestu nastoupil, stařec, aby o mzdu, jakáž na věčnosti naň čeká, byl oloupen, — Nestrachuj se nikterakž, duše zbožná, pokušení-li na tebe nalehá; toť tobě důkazem, žeť doposud úplně v moci zlého ducha nejsi. Toliko svatí v nebi a zatracenci zde na zemi nebývají pokoušeni. Pes neštěká na domácí, nýbrž na cizí sv. František Salejský.

4. Kterak pokušení nad člověkem vítězí? V letech mladosti tím, že hříchy umenšuje pravíc: Jenom toho hříchu se dopust a pak už přestaň hřešiti. Proč bys se bál hřešiti, vždyť nejsi sám. Co na tom, hřích-li spácháš, vždyť se z něho vyznáš. Ve stáří dosti jest ku pokání času, v mládí užívej rozkoše. Sladká to jistě slova, pod nimiž však jed se ukrývá. Toť slove zúmyslně na milosrdenství Boží hřešiti a posléze nad milosrdenstvím Božím zoufati. Ty mladíku, nevíš, starosti-li se dožiješ — nevíš, bude-li ti možno napravit, co jsi omeškal. V letech mužných nás pokušení tím přemáhá, že nás se stavem činí nespokojenými. Nejeden manžel rád byl by svobodným, nejedna panna ráda by se provdala. Chudás rád byl by přes noc boháčem, boháč po větším ještě dychtí a touží statku. Rolník rád byl by pánem, pán zase nejeden závidí dělníkovi. Nespokojenost jest však matkou všech neřestí. Udělujeť Bůh dary své lidem dle své dobroty a lásky, bez vůle jeho ni vlas s hlavy naší nepadá. Kdo šťastným chce býti, tomuť třeba býti spokojenu s tím, co mu Bůh udělil. — Ve stáří konečně pokušitel hříchy spáchané buď zcela vymlouvá, anebo

tak je zvětšuje, že mnohdy člověk si zoufá domnívaje se, že nemožno mu dojít odpuštění. Ctihodný Beda, učitel církevní, vypravuje, že jistý anglický král znamenitého měl sluhu, přemoudrého ve věcech světských, leč nedbalého ve věcech duševních. Zhusta byl králem napomínán, aby se obrátil, dříve než smrt se přiblíží, leč vše bylo marno. Náhle onemocněl a tu tím nalehavěji králem byl napomínán. Nyní v chorobě ne, vždyť soudruhové moji domnívali by se, že jsem to učinil ze strachu. Král opět ho navštívil a pozorovav, že blíží se poslední hodina jeho, ještě důrazněji ho napomínal, aby s Bohem se smířil. Leč chorý sebou zatřásl řka: Již jest pozdě, pro mne není více spásy. Svědomí mé vyčítá mi všechny mé nepravosti. Viděť jsem dvě knihy: jednu krásnou ale malou, v nížto málo jenom dobrých skutkův svých jsem našel zaznamenaných. Druhou však ohromnou, v nížto všechny i nejtajnější nepravosti mé byly zaznamenány. S těmito slovy vydech v nekajivosti ducha.

III.

Předrazí! veškero naučení dnešní, přemáhati totiž pokušení, tyto dvě má v sobě slova: Pokušení se boj, a v pokušení pevně stůj! Boj se pokušení a všemožně se mu vyhýbej, pokud ti možno; pamatuj, žes slabý tvor, podroben hříchu. Snadněji utéci před nepřítelem, nežli v boji nad ním zvítěziti. — Nemůžeš-li však pokušení ujít, stůj pevně a neboj se. Kristus bojuje s tebou. Nezapomeň však Ježíše volati na pomoc říká: Pomož, o Pane, ať duše má nezahyne! Každodenně vroucně se modlívej, jak Ježíš tě naučil: Otče náš! neuvoď nás v pokušení ale zbav nás zlého. Amen.

Desátá neděle po sv. Duchu.

Kdo v srdci našem přebývá?

Israelité vedli před časy s Filistinskými krvavou válku. Aby v boji byli šťastni, vzali s sebou archu úmluvy; leč neprospeklať jim v ničem. Filistinstí přemohli Israele, archu úmluvy vzali, postavivše ji do chrámu modly Dagona. Leč jaký to div! Hned první noci se modla Dagon povalila a ležela na zemi před archou úmluvy. Bylať opět postavena, avšak druhou noc zase byla na zemi, majíc ruce i nohy zkomoleny. V třetí noci i hlava oddělila se od trupu a veškera modla rozkrušena ležela před archou úmluvy, v nížto pravý a živý Bůh israelský byl přítomen, kterýžto nikterakž nechtěl s Bohem lživým zároveň přebývati. — Tak bývá přčasto i s naším srdcem, kteréžto buď chrámem jest Ducha sv. nebo hrozným příbytkem zlého ducha. Oba dva v něm zároveň přebývati nechtějí a nemohou; jednomu-li srdce otevřeš, druhý ihned bývá vyhnán. Šťastné srdce ono, ve kterém Duch sv. přebývá a dary svými je naplňuje, o nichžto dnes sv. Pavel ku Korintům píše, jakož právě jsme slyšeli.

I.

1. Modly, pohanští, falešní bohové, byly podoby a sochy buď dřevěné anebo hlíněné, mnohdy hnusně a příšerně shotoveny. Hnusnější ještě byla modloslužba,

kteroužto takým mrtvým věcem se kláněli, ano jim i nepravostmi sloužili. Tuto hnusnou modloslužbu sv. Pavel Korintanům připomíná: Bratří! pokud byli jste po-
hané, mrtvým modlám jste se kláněli, jakož jste byli k tomu vedeni. Tato modloslužba
byla hříšná. Nyní však jste křesťany; protož vězte, že musí služba vaše býti Bohu
milá. Bůh jest duch, a kdo Bohu chce se kláněti, v duchu a v pravdě musí se
kláněti. Duch sv. středem jest křesťanské bohoslužby; neboť ústy náměstkův Božích
mluví. Kdo však Duchem sv. rozmlouvá, tenž Ježíši nezlořečí, jako někteří kacíři;
Krista-li pak zapírá, tuž Ducha Božího nemá. Duch sv. vyučuje, jak bychom Bohu
měli se kláněti; protož nemůže nikdo v modlitbě právě říci: Pán Ježíši! jedině
v Duchu sv., kterýžto nás učí. Vždyť snadno lze dle návštěvy bohoslužebných úkonův
v každé farnosti seznati, jaký duch tam převládá. Zdaliž pak i vy Duchem Božím
jste naplněni?

2. Duch sv. sesílá sluhý své a uděluje jim darův, aby úřad, Bohem jim svěřený,
řádně mohli konati; a tentýž Duch sv. náměstky svými všecko dobré působí. Proto
praví sv. Pavel: Darové Ducha sv. jsou rozdílní, jichžto uděluje sluhům svým, tak
že některému uděluje dar rozumu, jinému opět dar zbožnosti, což jeden a tentýž
Duch působí. Vždyť i úkony bohoslužebné jsou rozdílné, jež Duch sv. mezi své
sluhý rozděljuje, jsouť biskupové, faráři a kaplani; leč Pánem jeden toliko jest, jemuž
všickni máme sloužiti. Vždyť i nábožné řády různé jsou, jedni křestí, jiní zpovídají,
opět jiní učí. Leč Bůh jeden toliko jest, kterýžto vše skrze jednoho a téhož Ducha
sv. působí.

3. Říkávat se mezi lidem: Šťasten, kdo té neb oné hodnosti dosáhl. Já však
pravím: Šťasten jest jenom onen, kdo povinnosti své věrně plní a darův Božích
k dobrému užívá, jež od Boha přijal; neboť komu mnoho jest svěřeno, od toho
i mnoho bude žádáno. Tomu i sv. Pavel učí: Jednomu pak každému dáno bývá
zjevení Ducha k užitku, aby tím, co od Ducha sv. přijal, sobě i jiným ku spáse byl
nápomocen. Někomu zajisté dána bývá skrze Ducha řeč moudrosti, aby dobře mohl
chápati, čemu víra sv. učí; jinému pak řeč umění, aby, co sám poznal, i jiným
v učení mohl sdělit, skrze téhož Ducha. Jinému zase taká jest uštědřena víra, že
by dle slov Páně snadno hory mohl přenášeti; jinému opět dar uzdravování skrze
téhož Ducha. Jinému dar zázrakův, jichžto k utvrzení víry sv. na začátku velmi
bylo třeba; jinému předpovídání budoucích věcí; jinému opět rozeznávání duchův,
jsou-li totiž Duchem Božím anebo duchem tohoto světa ovládáni. Jinému dán jest
dar řečí, jakož sv. apoštolům o letnicích; jinému lidem řeč neznámou a nesrozumitelnou
vykládati. To pak všecko působí jeden a tentýž Duch sv., kterýžto každému uděluje
v hojnosti. Nikdo nemá tudíž Božími dary se vychloubatí a honositi, jelikož nejsou
jeho, nýbrž Ducha sv. Každý však má příhodný a důstojný příbytek Duchu sv. ve
svém srdci hotoviti; vždyť jsme chrámem Ducha sv., kteréžto milosti sobě važme!

II.

Kdybys člověče, věděl, co v srdci tvém se děje, podivil bys se různým věcem,
kteréžto ve chrámu srdce svého chováš. Jestli v srdci tvém drahocenný oltář, ověnčen
bud ctnostmi nebeskými anebo nepravostmi hnusnými. Na oltáři tomto trní budto
posvětitel Duch sv. anebo svůdce, pekelný duch. Před tímto oltářem v srdci tvém
hoří sedm jasných lamp, sedm ctností, jimiž Duchu sv. se zalíbíš; anebo sedm

smrdutých pochodní, sedmero hříchův, jimiž pekelnému duchu ve službu se dáváš. O člověče! nahledni dnes v tajinu chrámovou srdce svého.

1. Hoří-li pak sedmero lamp, ctností totiž hlavních, ve chrámu srdce tvého? Ve chrámu jeruzalemském nalezal se svícen sedmiramenný. Na svícnu tomto sedm hořelo světél na doklad, že Bůh pravý a živý zde bytuje. Právě tak i v srdci křesťana zbožného, kterýžto jest chrámem Ducha sv., sedmero ctností převelebně se stkví. Prvou jesti pokora. Člověk, osvícen Duchem sv., uznává své chyby. Cokoliv dobrého má, vše Bohu a nikoliv sobě samému připisuje. Najde-li však něco hříšného, nikdy neobracuje toho na jiné, nýbrž takto vyznává s publikánem: Bože, buď milostiv mně hříšnému. Pokora veškerý činy naše ušlechťuje, praví sv. Augustin. Nic nemůže nás Bohu učiniti milejšími nežli pokora. Druhá ctnost jest křesťanská štědota, kterážto ráda s nuznými se sdílí, pomníc toho, co Pán praví: Blaženěji jest dáti nežli bráti. Jakou mírou měřiti budete, takovou bude vám odměněno. Ano i hlt vody, ježž žízňivému z lásky podáme, bez odměny nezůstane. Třetím světlem jest čistota svatá, kterážto má se na pozoru před nestydatými myšlenkami a žádostmi, nedbá na slova nestydatá, a více bojí se chlipného skutku nežli smrti, dobře vědouc, že Duch sv. jenom v čistém chrámu rád přebývá; kdo však chrám tento zohyzduje, toho Bůh bude trestati. Čtvrtá ctnost v srdci křesťana, kterážto jest chrámem Ducha sv., jest laskavost, kterážto každému dle možnosti dobrého želá ano i činí, kterážto raduje se z toho, když jiným dobře se vede říkajíc: Žehnejž jim Bůh ve všem, co mají, leč i mně uděl Pane, tobě-li to ku cti a mně k užitku. Onať pláče s pláčícími a dle možnosti je tolikéž těší. Pátá ctnost křesťana jest střídmost, aby totiž varoval se nestřídmosti, zvláště pak pijanstva, a v jídle a pití rovnou drží míru, dle naučení Ježíšova říkoucího: Varujte se, abyste neobtěžili srdce svá chlipností a obžerstvím a světskými péčemi. Šestá lampa v srdci lidském jest tichost, aby totiž člověk, kterýžto Duchem sv. jest spravován, pro věc malichernou se nehoršil, aby nezlobil se pro každé marné slovo a křivdu-li trpí, milerád ji odpustil, pamatuje, že i Otec náš nebeský tak nám učiní, jakož i my činíme bližním svým. Učte se ode mne, praví Pán, neboť jsem tichý a pokorný srdcem. Sedmým světlem v srdci, které jest chrámem Ducha sv., jest horlivost ve službě Boží, pro čest a slávu Boží a spásu duší, svatá horlivost, aby Bůh ode všech byl veleben a slaven, a aby všickni zde šťastni, na věčnosti pak blaženi byli. O jak překrásné jest srdce takého křesťana, tak krásné, žeť v žádném chrámu oltáře tak krásného nestává! Osvěcujet jej víra sv., upevňuje naděje nezvratná a láska ku všemu dobrému v něm hárá. Na takém člověku naplňuje se slib Ježíšův: Kdo mne miluje, řeč mou zachovává; a Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.

2. Každý křesťan bývá po koupeli křtu sv. chrámem Ducha sv. Nevíte-liž, že jste chrámem Božím, a že Duch sv. ve vás přebývá? Kdo však chrám Boží poskvrňuje, toho Bůh zahubí; neboť svatý jest chrám Páně a to jste vy. Vy jste chrám Boha živého, jak Bůh sám praví: Přebývati budu v nich a s nimi budu a budu Bohem jejich a oni budou mým lidem. Křesťan potud jenom zůstává neporušeným chrámem Božím, pokud neoddá se mámvému světu. Dábel, nepřítel náš, obchází hledaje přístupu do srdce. Jakmile mu člověk hříšnou žádostí bránu otevře, tu uhasíná mu buď ta neb ona záře ctnosti. Dým hříšné žádosti naplní takorba veškeré srdce, a veškerý ctností zatemňuje. A jak rychle se to děje! Jednomu shasíná svíce pokory; a tu počíná se nadýmati, skutky svými se vynášeti a jinými pohrdati. Bůh pyšným se protiví, pokorným ale dává milost. Jinému opět zhasíná srdce soustrastné,

tak že nemá útrpnosti s matkou hynoucí hladem, ni s dítětem, které zimou se třese, ni s pocestným, který přístřeší nemá. Lakomec nemá jiné radosti, leč z peněz a bohatství, i duše jeho jest prodajná. Třetímu zhasíná ďábel světlo čistoty a cudnosti, naplňuje mysl jeho chlipnými žádostmi, jazyk poskvřňuje nečistými rozpravami, že v krátké době nevinnost ztrácí. Vodí mladky celé noci po chlipných cestách, svádí panny, že nestydí se oslovati nedovolené známosti, ano odvažuje se i k manželům, žeť lože své nechovají neporušené a kráčí po široké cestě věčné záhuby. O jak příšerný jest život chlipníka, veřejné chlipnice, jižto Duch Páně opustil. Opět jinému uhasne záře lásky křesťanské, že nepřije jiným nic dobrého. Takému žádný není dosti zbožným a učeným, onť nade všecky, žádného statek není tak výnosný jako jeho; a kdybys někoho pochválil, tu jsi jej zarmoutil. Jiní opět přivykají v hospodách posedávati, sklenici za sklenicí vyprázdňovati — ano i ženy zvykají za manželem do hospod se ukrádati, až nápojem tak bývají omámeny jako mouchy muchomůrkou. Onť rozum ve víně a častěji ještě v kořalce hledí utopiti, zabíjejí život i jmění. O popatřte na hnusný ožralce život, ježž Duch sv. opustil. Jiným opět ujímá duch hříchu světlo tichosti a mírnosti, tak že bývají jako ostré trní, kteréž každého kolem jdoucího raní. Onť navykají klení a lži a pro marné věci často se soudí a nepřátelství i na věčnost s sebou odnášejí, ač dobře jim známo, že v nepřátelstvu nemožno vjíti do nebe; sám duch pekelný drží je na řetězi zlosti a hněvu. Ku posledu zhasíná tolikéž horlivost v dobrém v lidském srdci, tak že hříšník na modlitbu a na Boha nepamatuje, nechodí ku sv. zpovědi a ku stolu Páně, a tím vždy více od Boha se vzdaluje. Duch hříchu buduje v srdci takého člověka oltář hříchův proti Duchu sv. a oltář tento bývá hradbou ducha pekelného, z nížto nesnadno bývá vypuzen.

3. První hřích, jímžto ďábel v srdci lidském ohradu si osnuje, jest na milosrdenství Boží hřešiti. Což na tom, říká taký hříšník; hřešil jsem, a co se mi zlého přihodilo? Hřešila jsem, a přece jsem o hlavu nepřišla, vždyť nejsem první ani poslední. Tak mluví hříšník zatvrzelý a nepamatuje, že praví Duch sv., neříkej: Hřešil jsem a co se mi zlého přihodilo? Bůh dlouho shovívá, leč přichází v hodinu, ve kterou nejméně se nadáš. U Boha jestiť ovšem milosrdenství a smilování, ale jest i spravedlnost neuprosná. Kdo na milosrdenství Boží hřeší, tomuť přesnadno milosrdenství se nedostane. Druhým hříchem proti Duchu sv. jest nad milosrdenstvím Božím zoufati, tak že hříšník ku posledu mluví jako Kain: Větší jest nepravost má, nežli abych odpuštění zasloužil; i jde a jako Kain se oběsí. O varuj nás Bůh také nepravosti! Třetí hřích, jímžto ďábel hříšníka omamuje, jest poznané pravdě odpírati. Takový pije a tvrdí, žeť není to hřích, jelikož ze svého pije; smilní, říkáje, žeť není to hřích, a nad to i sluhům církve staví se na odpor, kteří nepravost jeho mu vytýkají. Tím hříšník pravdu sv. snaží se obrátiti v lež. Čtvrtý hřích proti Duchu sv. jest, bližnímu svému milosti Boží nepřáti anebo záviděti, jako Kain bratru svému Abelovi. Takému hříšníkovi jest modlitba nábožných trnem v oku. Posmíváť se těm, kteří častěji chodívají k sv. zpovědi a ku přijímání, říkáje: za živa chceš už býti v nebi, za živa chceš býti svatým? Pátý hřích proti Duchu sv. jest ku spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé míti. Mladík, ježž Duch sv. opustil, nedbá na slzy matčiny, ni na šedivého otce; farník zatvrzelý nedá na napomínání svého faráře, by totiž ze široké cesty, kteráž vede k zahynutí, se uchýlil, říkáje: Co mu do toho? A jelikož v zatvrzelosti žije, tak zřídka a skoro nikdy nechodí ku sv. zpovědi a tak stává se, že v nepokojnosti až do konce živ jest, a toť zároveň šestým hříchem proti Duchu sv. Hříšníka ve hříchu tonoucího ani blesk milosti Boží nezbudí; onť procitne teprvé

tehda, až trouba andělská z hrobu před Soudce věčného jej předvolá, dí sv. Bernard. Tak vede se hříšníkovi od Ducha sv. opuštěnému; stávat se kořistí ducha pekelného, a jak veliký jest počet takých nešťastníkův mezi námi!

III.

Přemilení bratří a sestry moje! položme ruku na srdce, optejmež se a zkoumejme, srdce-li naše chrámem jest Ducha sv., či chrámem ducha pekelného? Vy otcové a matky, pilný dávejte pozor, zdali v srdci synův a deér vašich Duch sv., či duch hříšný obydli si založil? Po ovoci, dle skutkův jejich snadno lze to seznati. Hospodářové a hospodyně, pilně zkoumejte, komu čeleď vám svěřená slouží. Čím srdce oplývá, tím ústa přetékají. Dnes zaslechnete-li hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých. Výhost dejte duchu zlému a očistte pravým pokáním a okrášlite příbytek v srdci Duchu sv. Zbudujte v srdci Ježíši ozdobný oltář a okuste, jak sladký jest Pán těm, kteří požívají ho v nejsvětější Svátosti. Budeť Duch sv. v srdci vašem přebývati, povede vás poutí života vezdejšího a podá vám na věčnosti ratolesť nevadnoucí skvělého vítězství. Budiž, o Duchu sv., s milostí svou vezdy s námi. Amen.

Jedenáctá neděle po sv. Duchu.

O posvěcující milosti Boží.

Čtení z I. listu sv. apošt. Pavla ku Korintům 15, 1—10.

Prazvláštní jakás záře osvěcuje člověka, tak že snadno lze mu poznati, čeho ku blahu časnému a ku spáse věčné jesti mu zapotřebí. Znáte-li září onu? U kterého člověka záře této není, tam temná panuje noc, byť i jinak slunce jasně mu zářilo. Jakýs zvláštní žár člověka rozněcuje, jímžto rozehřát, vše s radostí plní, co slouží mu ku spáse věčné. Zdaž pak i vy onen vnitřný žár pociťujete? U člověka, v němž záhřevu tohoto není, panuje krutá zima, byť i slunce sebe více hřálo; jestiž srdce jeho ledovo ku všemu dobrému. Tato nebeská nadpřirozená záře jest posvěcující milost Boží, o nížto sv. Pavel v listu ku Korintům tak mile píše, jak nyní právě jste slyšeli.

I.

Ve starožitných chrámech lze na oknách zřítí překrásné obrazy svatých, kteréž však jenom potud jsou značny, pokud slunce okny do vnitř paprsky posílá. Slunce-li zajde, nevidět malby, jsouť temny a nezračity. Tak překrásným obrazem jest tolikéž i člověk v posvěcující milosti Boží, miláček Boží právě jako Adam a Eva v rajské nevině. Sotvá že však hříchu se dopustili, ztratili ihned přízeň Boží a byliť jako ona okna nezračná beze vší duševné krásy, a s nimi zároveň i my jejich potomstvo. Ježíš nám opětne přízeň Boží zjednal, nás s Otcem nebeským usmířil, tak že můžeme opětne jmenování býti dítkami Božími, jimiž také v pravdě jsme. Rozžehlt nám září nauky Boží neskončené, zjednal nám zásluhy, milost Boží, kterážto nás zahřívá

a k dobrému nabádá, a kterážto nazývá se posvěcující milostí Boží. Tuto hlásati přikázal tolikéž i náměstkům svým dle slov sv. evangelia, a tudíž i sv. Pavel praví: Bratří! připomínám vám evangelium (radostné poselství), kteréz jsem ukázal vám, kteréz jste i přijali, v němž i stojíte, skrze něž i spasení býváte, držíte-li je, jakým způsobem jsem kázal je vám, leč byste nadarmo byli uvěřili, nejste-li dle víry živi; neboť víra beze skutkův jest mrtvá.

2. Víra jesti ku spasení nezbytně potřebná, bez ní nemožno líbiti se Bohu. Zapotřebí tolikéž víru častěji vzbuditi, rozžehnouti světlo víry pravé, jako sv. Pavel Korintanům světlo pravého učení obnovuje, an dí: Učil jsem vás, jakož jsem i přijal, že Kristus umřel za hříchy naše podle písma; a že jest pohřben a že vstal z mrtvých třetího dne podle písma a že vidín jest od Petra a potom od jedenácti; potom vidín jest více než od pěti set bratří spolu, z nichžto někteří až dosavad živi jsou a někteří zesnuli; potom vidín jest od Jakuba, potom ode všech apoštolův, kteří po světě se rozešli. Nejposléze pak ze všech, jakožto nadochůdčeti, ukázal se i mně. Neb já jsem nejmenší z apštolův, kterýž nejsem hoden slouti apoštolem, protože jsem pronásledoval církev Boží, pokud Kristem nebyl jsem osvícen. Věru, překrásná to pokora tak velikého apoštola, leč i převeliká milost pokorou touto dosažená.

3. Chce-li kdo zvláštní milosti státi se účastným, tomuť popředně třeba dvou věcí: poníženosti a pracovitosti. Člověk pokorný zná své slabosti a pokleskův svých na jiné neobrací; leč co dobrého v něm se nalezá, to jediné milosti Boží připisuje jako sv. Pavel. Milostí Boží jsem, co jsem, hlasatel evangelia a rozdáváč tajemství Božích, ne pak zásluhou vlastní. Leč milost Boží nebyla ve mně marna; milostí touto více jsem pracoval ostatních a mnoho dobrého jsem vykonal, avšak ne já nýbrž milost Boží ve mně.

4. I my stali jsme se milostí Boží pravověrnými křesťany, přijaliť jsme posvěcující milost Boží; zdali pak o milosti této víme? pocítujeme ji v nitru svém? a spolupůsobíme s milostí touto dle návodu a naučení sv. Pavla?

II.

Co jest posvěcující milost Boží? Jestli nadpřirozená Boží pomoc, kteroužto podporování učení Páně dobře poznáme. Bohu věrně sloužíme, zde na zemi šťastně a blaze jsme živi, po smrti pak dosahujeme života věčného. Kristus nám ji zasloužil a Duch sv. ve sv. svátostech nám ji uděluje. Když sv. Sixtus, papež, křestil sv. Cereala, tu on ves rozradostněn volal: Vidím, že sestupuje na mne záře světlejší nad slunce. Bylať to milost Ducha sv., kterážto nad ním ožřejměla. Posvěcující milost činí nás Bohu milými, tak že sv. jeho vůli snadno poznáváme a ochotně ji plníme, vše právě začínáme, v započatém díle pokračujeme a šťastně také končíme. Bez milosti nic nemůžeme. Beze mne nic nemůžete učiniti. Všecko mohu v tom, kterýž mne posiluje, praví sv. Pavel. Avšak ne já sám, nýbrž milost Boží se mnou. Proto také zbožní křesťané vyslovují přání: Bůh nám dej, abychom vezdy byly v milosti Boží.

2. Kdo však nalezá se v milosti Boží? Nejedem domnívá se býti v milosti Boží a přece nicméně není. Sv. František Salejský dvě udává popředně známek, z nichžto snadno lze poznati, kdo v milosti Boží jest. Prvým jesti znakem, že, kdo v milosti Boží jest, bojí se i nejmenším hříchem Boha rozhněvati, a snaží se, aby jediné to činil, co Bůh poroučí. Svědomí-li tvé smrtelného hříchu ti nevytýká, z ně-

hož bys se nebyl kál, máš naději, že jsi v milosti Boží. — Druhou známkou posvěcující milosti jest, vroucně-li želáme Boha v pravdě milovati. Rád-li slovu Božímu nasloucháš, věrně-li a upřímně Bohu sloužíš, ochoten-li jsi vše ztratiti, vše trpěti, ano i umříti, buď známkou, žeš v milosti Boží. — Řcetež, kolik nás asi jest, kteří by s ochotou řekli: Bohu díky! jsem v milosti Boží.

3. Čím lze posvěcující milosti Boží nabyti? Milosti Boží nelze koupiti aniž sobě zasloužiti, nýbrž ze zásluh Ježíše Krista těm darmo udělena bývá, kteří hodni se jí stávají. Ve svátosti křtu uděluje se úplně, ztracená pak ve svátosti pokání na novo bývá dosažena a oživuje se tolikéž hodným přijímáním ostatních svátostí. Cestou, na nížto milosti Boží nabýváme, jest modlitba. Stará jedna babička onemocněla k smrti a nikterakž nechtěla s Bohem se smířiti, čímž v nebezpečí byla, že umře bez milosti Boží. Duchovní ji napomínal, okolo stojící pak všemožně jí přimlouvali, leč nadarmo; obrátila se k nim zády. Tu kněz okolostojícím pravil: když vše naše přičinění se zdá býti marným, poklekněme a pomodleme se za ni. Ještě nedomodlili se zcela druhý otče náš, an tu nemocná ku knězi obrací se s prosbou, by ji zaopatřil a s Bohem smířil. Staloť se to modlitbou, a jak doufati lze, také v milosti Boží život dokonala. O modlete se vespolek za sebe, abyste spaseni byli, napomíná sv. Jakob. A byť i prosba naše byla oslyšena, tuť na prosbu svatých a přátel Božích vyslyšení dojdeme. Sv. Augustin vykládá, že v jistém kraji žil kdysi nevěrecký otec, měl pak bohabojnou dceru, kteráž upřímnou byla křesťankou. Když se byla provdala, tuť i muže svého ku pravé přivedla víře, jedině otec tvrdošijným zůstával bez milosti Boží. Když byl onemocněl, radili mu přátelé, aby se obrátil; leč on víru pravou tupil a haněl a nikdo nesměl mu o ní vzpomínky učiniti. Vešken zkormoucen nad tvrdošijností tehánovou odebral se zeť ku hrobu sv. Štěpána, vroucně tam vysílaje prosby k nebesům za obrácení zarytého tehána. Spoléhaje na zásluhy světcovy, vzal několik růží, kteréž na oltáři stály, a tajně dal je nemocnému pod hlavu. A hle! dříve nežli se rozednilo, poprosil nemocný, aby dovedli mu kněze. Sotva že kněz přišel, pravil mu chorý: Věřím v Ježíše Krista. Po křtu sv. propověděl slova sv. Štěpána řka: Pane Ježíši! přijmi ducha mého. A slova tato byla poslední. Bůh zvláštními milostmi i jistá obdařil místa, člověk-li na místech těchto hoden se jich stává. Maria Egyptská dosáhla milosti ku pokání a polepšení života v Jerusalemě ve chrámu Božího hrobu, sv. Augustin na kázání sv. Ambrože. Leckdos nalézá milost tuto buď při mši sv. nebo při kázání, ano i u zpovědnice. Kdo pak milosti této nenalezá, ten sám bránu do srdce jí zavírá. Proste, praví Pán, a dosáhnete; hleďte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno. Nad to nesmíme tolikéž opominouti pro milost Boží přibytěk vhodný v srdci svém ustrojiti, neboť milost Boží jest nejčistší balzám a proto také třeba pro ni schrány čisté, nepoškvrněné a připravené, dí sv. Bernard.

4. Co však milost Boží ve člověku působí? Onať probouzí člověka k dobrému jako Ježíšův milý vzhled sv. Petra, že jím pohnut vinu svou poznal a hořce plakal. Onať byla nebeskou září, kterážto Šavla jdoucího do Damašku ozářila a v Pavla proměnila. Onať dobré dílo v nás počíná, v něm dále pokračuje a ku konci ho přivádí, horlivě-li jenom s ní spolupůsobíme, přemahajíce slabou přirozenost svou. — Přirozenost naše zvrhla k zemi jedině táhne, po zemských jenom věcech baží a dychtí; milost však věcí želá nebeských, mysl pozdvihuje k Bohu. — Přirozeností jenom pozemské štěstí se líbí, onať želá jenom věcí pomfjejících; milost však jedinou nalezá zálibu v rozkoši nebeské a věčného jenom blaha hledá. Přirozenost samu sebe klame, ano i duši oklamává; milost však člověka osvětluje, že totiž poznává, co mu v pravdě

prospěšno a užitečno. Přirozenost ve hříchu si libuje a přikázání Božích nedbá; milost pokušení přemáhá, věrně Bohu sloužíc. Zvrhlá přirozenost jest světácká, svého vyhledávajíc jedině zisku; milost Boží pak k dobrému jest náchylna a všem ráda by pomohla. Tak zápasí v člověku milost s přirozeností, dobro se zlem. Kochám se v zákoně Božím podle vnitřního člověka, ale vidím jiný zákon v údech svých, odporující zákonu myslí mé a jímající mě v zákon hříchu, jenž jest v údech mých. Nešťastný já člověk, kdo mne vysvobodí z těla smrti této? táže se apoštol a taktó sám odpovídá: Milost Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši Pánu našem. Milost Boží posilovala sv. apoštoly, mučenky činila neohrožené, vyznavače svaté, panny čisté, vdovy neúhonné a zbožné. Posvěcující milost Boží svatými učiní tolikéž i nás, vroucně-li jenom o ni budeme prositi a věrně s ní spolupůsobiti.

III.

Jistý světák doporučoval se do modliteb zbožného služebníka Božského, Matouše Bažky, za tou příčinou, aby milosti k životu zbožnému došel, neboť kázáním jeho mocně byl dojat. Leč po té prosbě zesvětačelý mladík opět do zlých chodil společností, všemu se jen posmívaje. Po několika dnech vyhledav služebníka Božského pravil mu: Nevím odkud to, od oné doby, kdy modlitbám vašim jsem se odporučil, nepocituji v nitru ni nejmenší jiskry víry a zbožnosti. Toť víře podobno, vece zbožný kněz; mohl bych ti snadno příčinu udati; leč nutnou mám nyní práci a prosím, abys mně pomohl ji vykonati. S těmi slovy vedl mladíka k moři. U břehu mořského byl přivázán člunek a nedaleko od něho byl měch plný obilí. Mám to obilí naložiti na člunek, pravil duchovní; pomozíš mi naložiti. Rozpusťlec ochotně vzal za jeden konec, kněz pak za druhý; leč když měli ho zvednouti, kněz pojednou z ruky jej vypustil, což častěji učinil, čímž měch vždy na místě ostával. Vy, starouchu, musíte pevněji měch uchopiti a silněji držeti; neboť ač silnějším vás jsem, přece sám nejsem sto takou tíží zdolat. I pousmáv se kněz pravil: Nech jen měchu na místě a poslyš, jaké z toho pro tebe vyplývá ponaučení. Tys mne prosil, abych se za tebe modlil. Já jsem slib svůj splnil, ty však nikoliv. Spojiž s modlitbou mou také svou, přičiňuj se zároveň s milostí Boží a pocítíš smilování Páně. Jednejmež taktéž i my; o to ponejvíce dbejme, za to popředně prosme, aby dal nám Bůh v milosti Boží žíti a v ní taktéž i šťastně umříti. Amen.

Dvanáctá neděle po sv. Duchu.

O blahu velikém býti křesťanem.

Čtení z II. listu sv. Pavla apošt. ku Korintským 3, 4, 9.

Dvoje světlo Bůh na světě rozžehl, časné světlo hmotné a věčné světlo duchovní k osvětlení lidskému. Temná noc veškerenstvo kryla před prvním dnem tvůrčím. Bůh pak řekl: Buď světlo! i bylo světlo; svítiloť slunce za dne, měsíc a hvězdy v noci. — Větší ještě mrákota kryla národy po prvotném neboli dědičném hříchu;

neznalí lidé pravého Boha, neznalí sebe, nevěděli odkud na svět přišli a k jakému cíli jsou stvořeni. Sestoupil Ježíš Kristus, světlo pravé a nebeské na zem, osvětlil a ozářil světlem nauky nebeské všechny národy, tak že poznali pravého Boha a sv. jeho vůli, poznali cíl, k jakémuž byli stvořeni, jakož i pravou a neklamnou ku spáse cestu. A tuto převelikou záři světla nebeského, blaha a štěstí pravých učeníkův jakož i nástupcův Kristových vynáší a zvelebují sv. apoštol Pavel v II. listu ku Korintským, jak jsme dnes slyšeli.

I.

1. Korintští, jimžto sv. Pavel podvkráté psal, jsouce pohané, seděli v temnotách smrti věčné, pokud světlo víry pravé jim nezabřeslo. Učil je sv. Pavel po dvě leta a četně jich pokřestil. Osvícením Ducha sv. zablesklo jim světlo pravé, leč ne všem vesměs. Byloť několik nepoddajných, kteří způsobili vzpoury, několik polokřesťanův, kteří doposud ku modlářství se klonili — ano i smilníkův několik, z nichžto jeden i s vlastní macechou cizoložil. Přísné sv. Pavel dal jim napomenutí; první jeho list Korintánům byl takorba duševní metlou, kterážto i pomohla a je vyléčila. Milerádi přijímali, co jim vyčítal, nemálo nad tím se rmoutíce, že sv. Pavla ku hněvu popudili. Proto píše jim sv. Pavel: Bratři! doufání takové máme skrze Krista k Bohu, ne že jsme dostateční mysliti něco sami ze sebe jako sami ze sebe, ale dostatečnost naše jest z Boha, kterýž i způsobné nás učinil služebníky nového zákona, ne litery ale ducha; neboť litera zabíjí, duch pak oživuje.

2. Bohu-li za přijaté milosti vzdáváme díky, máme tolikéž i náměstky jeho v uctivosti míti, skrze něž oněch milostí býváme účastni. Největších dobrodiní přijal rod lidský skrze náměstky Boží už ve starém a mnohem více ještě v novém zákoně. V zákoně starém napsal Bůh přikázání svá vlastnoručně na dvou kamenných deskách, přikázav zároveň sluhům neboli náměstkům svým, aby lidu israelskému zákon Bohem daný vykládali. Byloť to pro kněze starozákonní nemalou poctou, leč náměstkové nového zákona větší ještě mají pravomoc. Jestliže pak přísluhování smrti, to jest starého, nedokonalého zákona židovského, kterýžto vepsán byl literou v mrtvý kámen, bylo v slávě, tak že nemohli Israelští patřiti v tvář Mojžíšovu, když kamenné desky s hory Sinai nesl pro slávu, kteráž s obličejem jeho zářila, kteroužto Bůh jej obdal, kterak přísluhování Ducha nebude více v slávě? Služebníci starozákonní vyučovali příkazům na kamenných deskách napsaným, my pak učíme dle nauky Ducha sv. příkazy vyryté v srdce naše, chce říci sv. Pavel. Bohuslužba starozákonná byla toliko přípravou, nemohouc nikterak sama sebou někoho spasiti. Bohoslužba novozákonná jest však dokonalá, udělující život věčný; proto mnohem větší přísluší jí čest a sláva. Kdo jenom písmeny zákona se drží, toho písmena zabíjí a usmrcuje; koho však Duch sv. v novém zákoně, jež Syn Boží od Otce nám poslal, osvěcuje, tenť má život věčný. Tak písmena starozákonná nic není platná. Duch pak v novém zákoně oživuje; protož praví sv. Pavel, že přísluší nám mnohem větší čest, abychom ctění byli co praví nástupcové Boží.

3. Židé bohoslužbu starozákonnou nad míru vyvyšovali, žádajíce, aby i křesťané jí se drželi a řády její zachovávali. Sv. Pavel však učí, že bohoslužba starozákonná jest vyprázdněna, anť Kristus na její místo novou ustanovil. Kdo touto novou pohrdá a staré tvrdošijně se přidržuje, tomu ku věčné bude záhubě. Starozákonná bohoslužba nás zatratí, bohoslužba pak křesťanská Bohu milými nás učiní. Nebo jestliže příslu-

hování k zahynutí sláva jest, mnohem více přisluhování spravedlnosti rozhojňuje se ve slávě. Bůh chce, aby všickni křesťané bohoslužby své sobě vážili, poznávající a oceňující ono přenesmírné blaho, jakéž víra křesťanská jim skytá! Zdaž pak také víte, jakým to štěstím býti křesťanem a jakých skytá vám víra darův a milostí?

II.

1. Víra sv. jestiž nám v životě vezdejší moudrou učitelkou; věrně-li jenom a upřímně lidé dle učitelky této se řídí, učení její zachovávající, jistě a snadně blaha a štěstí dojdou po všecky dny života svého. Jak přežalostny byly ony doby modlářství v našich krajích. Žiliť lidé na způsob divé zvěře v lesech a brlohách, oděni koží zvěře, jižto usmrtili. Místo chrámu přívětivého byl brloh sídlem bůžka, jemuž pocta se vzdávala. Místo bohoslužby pili pohané z lebek pobitých a přemožených nepřátel ke cti svých domnělých bůžkův. Místo písní posvátných vrískali válečné písně při výbojných válkách. A jakož u nás Slovanův, tak bylo to i u Němcův, u vzdělaných Řekův a Římanův, pokud nezářilo jim světlo víry sv. Ano Židé, vyvolený národ Boží, tak daleko od pravé víry pobloudili, že Bůh neměl v nich záliby, jak dí prorok Malachiáš: Nemám zalíbení ve vás a darův nepřijmu z ruky vaší. Nebo od východu slunce až na západ veliké jest moje jméno mezi národy, praví Hospodin zástupův.

Jakož kdysi bývalo, tak jest doposud v oněch krajinách, kde pravé není víry. U pohanských Indianův nezná žena přešťastného svazku manželského; musíť ona muži svému býti tím, čím hospodářům našim jsou hovádka. U pohanských Číňanův neboli Kitajcův nebývají dítky považovány za dar Boží, nýbrž za břímě obtížné, jehož snaží se zhostiti, kdekoliv možno. Turci prodávají a kupují lidi jako u nás na trzích dobytek. Neníť u takých národův ani pravé lásky k Bohu ani k bližnímu; žeť všickni jsme dítkami Božími, že jsme vespolek bratří a sestry, toho národové pohanští neznají. Neníť-liž to žaluplno — neníť-liž to holým neštětím?

Rovněž tak neutěšeně vypadá to v oněch zemích, v nichžto paprsek víry pravé vyhasl; z takých krajín pravé blaho a štěstí mizí. Poptáme na krajiny a místa sv. na východě, v nichžto žil Kristus a učili sv. apoštolové; na kraje, v nichžto první křesťané tak blaženě a slastně život trávili, žeť nebylo mezi nimi ni jednoho chudasa. Víra sv. katolická pro hříšný život byla od nich odňata, úrodné krajiny jsou pustinami, slavná města jsou porostlé hroby a pelechy, příbytek to nyní divokých zvířat, a obyvatelé z poloviny jsou divoši, z poloviny loupežníci. Leč netřeba nám ohlížeti se po dalekých a cizích krajinách, vždyť i v domácnosti a sousedstvu četné doklady nalezáme. Jenom v oné obci mírný a šťastný jest život, kde občané bohobojní přebývají, kteřížto rádi slovo Boží poslouchají a dle něho se řídí. Jen v onom domě blahý panuje poklid, v němžto dítky a čeleď křesťansky bývají chováni, a kde hospodář a hospodyně toho dbají, aby nauku křesťanskou také v životě plnili. V takém kraji nebývá rozepří, soudův a hádek; v takém domě nenalezneš klení a zlořečení. Vyplňujet se na nich, co Pán slíbil: Každý, kdo učení mé slyší a plní, připodobněn bude muži moudrému, kterýžto vystavěl dům svůj na skále; stala se bouře, přišel příval a váli větrové a obořili se na dům onen; leč dům se nesesul, protože vystaven byl na skále. Největším bohatstvím, nejdražším pokladem, nejjasnější září jestiž víra sv. Podávát hříšným odpuštění, slepým osvěcuje zrak, tisíce bloudících na pravou uvádí cestu, zločince ospravedlňuje, kajcníky očisťuje, v dobrém utvrzuje spravedlivé, mučeníky

korunou slávy ověňuje, panny ochraňuje, vdovy a ženy ve svaté udržuje stydlivostí, kněze posvěcuje, nás pro nebe vychovává a s anděly věčného života činí účastnými. V pravdě bohatství, jakéhož svět dati nemůže, dí sv. Augustin.

2. Svatá víra katolická jesti nejlepší těšitelkou v utrpení. Člověk zrozen z ženy, krátký živ jsa čas, mnohými naplněn bývá bídami — praví trpělivý Job, neboť toho v hojně sám zakusil míře. Byltě mužem vznešeným, bohatým a ctěným, žet nebylo mu rovného. Ale hle, jednoho dne všecko své jmění a slávu světskou ztratil. Donesenat mu zvěst, že veškeren dobytek jeho jest od nepřátel zajat. Ještě první nedomluvil, už druhý přichází posel, zvěstuje, že bouře syny a dcery jeho v jednom domě shromážděné zasula. Ano i příbytek jeho lehl popelem, on pak sám hrozným raněn nežitem i od manželky úsměšky musí slyšeti. Ve hrozných bolestech musí ubožák na hnojisku ležeti. Kdo by v takových těžkostech nezoufal? Leč co Job ku všemu řekl? Bůh dal, Bůh vzal, jak se Pánu líbilo, tak se stalo. Budiž jmeno Páně pochváleno. Ano když i vlastní manželka jemu se posmívala k zoufanlivosti jej pobádajíc, tu bohobojný Job odvětil: Ty mluvíš jako žena bláznivá. Když jsme dobré věci z ruky Páně přijímali, zlých neměli bychom přijmouti? A kdo těšil muže onoho v tak nesmírných útrapách? Víra sv. to byla, jakož sám vyznává: Víím, že Spasitel můj žije, a že v den soudný vstanu z mrtvých a oblečen budu v kůži svou a v těle svém patřiti budu na Boha svého. Naděje tato složena jest v nitru mém. A kdo potěší nás, neštěstí-li nějaké nás zastihne? bouře-li pole naše zničí, mor o dobytek nás připraví? požár obydlí naše ztráví, krutá nemoc příbytek náš navštíví a smrt neuprosná od našich přátel milených nás odloučí? Kam obrátíme se, pomoci-li u lidí nebude lze najíti? Svatá víra katolická ukazuje nám k dobrému Otci nebeskému, bez jehožto vůle ani vlas s hlavy nespadne; učí nás, že těm, kteří Boha milují, všecko prospívá k dobrému.

Učí nás víra sv., že Bůh ty trestá, které miluje, aby se polepšili, očistili a hojnější odplaty v nebesích hodnými se stali. Ukazujet po tomto utrpení cestu do života utěšenějšího, v němžto Bůh setře každou slzu a stonásob nám všecko nahradí, cokoliv z lásky k němu jsme opustili. Jenom kdo víry sv. se zhostí, ten v žalu může si zoufati, do vody vskočiti anebo se zastřeliti, jako onino, kteří naděje nemají; čehož Bůh dobrotivý laskavě račiž nás uchovati.

3. Víra sv. jesti taktéž naší poslední podporou na cestě k životu věčnému. Člověk na smrtelném loži, kterýž pravé nemá víry, největším jest bídačem a nešťastníkem. Statek mu nic není platen, přátelé ho opouštějí, tento svět odkazuje jej na onen, lékaři nedávají mu více naděje a domácí kolem lože bědují a kvílí! Žítí mu nemožno a smrti se hrozí! Hrob jest chladný a brána k věčnosti temná! Jedině víra sv. utěšenou mu ukazuje věčnost, vyučujíc jej zároveň, jak by k ní měl se přihotovati. Ve hříchu-li se nalezá, nábádá jej, aby s Bohem se smířil, kterýžto nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se polepšil a živ byl. V milosti-li Boží se nalezá, tuť smrti se nestrachuje, neboť ujišťuje jej o tom víra sv., že duše spravedlivých jsou v ruce Boží. Křesťan pravověrný, úplně do vůle Boží oddaný, snadno v hodině poslední se sv. Aloisiem řekne: Pojdmež, pojdmež s radostí! Optá-li se někdo kam? odvěti: Do nebe. Jakož umfrajcímu hromička v rukou svítí, taktéž svítí i duši jeho světlo víry sv. v přebáženou věčnost. Potěšen odchází z toho života, říká se sv. Pavlem: Čas rozdělení mého se blíží. Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Nyní pak připravena jest mi koruna spravedlnosti, jižto dá mně Pán spravedlivý soudce, ne pak jenom mně, nýbrž těm, kteří milují příchod jeho.

III.

Nejmilejší! velikým to pro ubožáka štěstím, nalezne-li hojně drahých kamenův; poklady těmito snadno vše může zapraviti a vším potřebným se opatřiti. Leč mnohem většího štěstí dostalo se nám všem, když na křtu sv. jsme byli přijati do pravé církve; podobáť se ona pokladu skrytému v poli, praví Ježíš, ježto když člověk nalezne, jde a prodá všecko, co má, a koupí pole to. O, věrně ochraňujme poklad víry sv., abychom nikdy ho neztratili; jím snadno dojdeme koruny věčné. Velikou slávou jest pro vojevůdce, svěří-li mu král vojsko své, aby nepřátele pokořil a nového území dobyl. Leč není na světě slávy větší nad onu, ohlašovati a kázati vám víru sv. a rozdávati sv. svátostí. Jednou až nejvyšší pastýř se přiblíží a nás na soud povolá, tehdaž bude to mně i vám slávou největší, že víru sv. jsem vám hlásal, vy pak slova má poslouchali a věrně v srdci svém chovali. Amen.

Trináctá neděle po sv. Duchu.

O škodlivosti pověr.

Čtení z listu sv. Pavla apošt. ku Galatům 3, 16—22.

Veliký rozdíl jest mezi čistou vodou pramenitou a mezi kalnou stojatou. Lidé kteří čistou pijí vodu, bystrého jsou rozumu a zdraví; ve krajinách, kde voda jest stojatá a kalná, jsou lidé bledí a zmrzačení. — Veliký rozdíl jest mezi živým tekoucím pramenem, kterýž za největšího sucha nevyschne, a mezi mělkou, smrdutou bařinou, ve kteréžto vody nebývá. — Tak veliký rozdíl jest také mezi ryze katolickou vírou, jižto Kristus učil a církev sv. hlásá, a mezi mátorňou pověrou, jižto lidé si vymýšlejí a před nížto sv. Pavel v dnešním listě ku Galatům nás vystíhá.

I.

Galatští se z Evropy přesídlili před časy do malé Asie a pojmenovali vlast svou novou Galacií. Sv. Pavel dvakráte u nich kázal a četně jich pokřestil. Po odchodu jeho přišli falešní, židovští učitelé, hanobíce sv. Pavla, jakoby pravým nebyl apoštolem, a namlouvajíce zároveň, že křesťané i řádův židovských musí se držeti a je zachovávat. — Takých falešných prorokův nalezá se i mezi námi, kteřížto namlouvají lidem, že musejí rozličné pověrečné nesmysly zachovávat buďto na poli, nebo v domácnosti anebo na cestách. Takovéto pověry jsou pozůstatky někdejších pohanských dob, trápí často lid i dobytek, matou křesťany nejednou na rozumu a pranic neprospívají. Tak se vedlo i Galatům, žeť nevěděli komu mají věřiti. Dozvěděv se v Efezu sv. Pavel o jejich nesnázi, ihned v listu jich vystíhá, dává jim spasitelné naučení, žeť netřeba jim starých židovských řádův přebídných dbáti, anť křesťany toliko živá víra a pevná naděje v Ježíše Krista spasiti může, což Abrahamovi bylo již přislíbeno.

2. Abraham, muž zbožný a spravedlivý, ve všem dle vůle Boží se řídil a spravoval. Dáť mu Bůh přeslavné zaslíbení, že z potomstva jeho vyjde Spasitel světa. Leč

zaslíbení toto nedáno dle slov sv. Pavla semenům, nýbrž jednomu semeni, neboť nepraví písmo sv: Semenům tvým, jako by jich mělo býti více, nýbrž jenom semeni tvému, kterýmžto semenem jest Kristus. Kdo Kristova učení věrně se drží a slibům jeho nevzratně důvěřuje, ten i bez zachování řádův židovských spasení dojde, chce sv. Pavel říci.

3. Símě Abrahamovo v Egyptě nad míru se rozmnožilo; leč mezi potomky těmito přčetně bylo takých, kteří Bohu tak věrně nesloužili jako praotec Abraham. Zapomenuliť dokona, co Bůh Abrahamovi a potomkům jeho zaslíbil. Proto Bůh po zaslíbení onom asi čtyry sta a třicet let dal národu israelskému skrze Mojžíše přikázání na hoře Sinai, ne snad aby předchozí zaslíbení zrušil, nýbrž aby novým zákonem znovu je upevnil, aby lidé dle přikázání těchto ctnostně byli živi, aby zaslíbení onoho učinění byly hodni a přikázáním na příchod Mesiášův dobře se připravili. Zákon, v němž Bůh Abrahamovi dal zaslíbení, pozdějším přikázáním nikterakž nebyl zrušen, nýbrž ostříhal jediné zaslíbení ono, aby nevymizelo, praví sv. Pavel. Taká přikázání máme i my křesťané v církvi katolické; kéž bychom dle přikázání těchto byli živi, abychom tím hodni byli zaslíbení Kristových.

4. Kdyby pak někdo namítal: Zaslíbení-li od Boha i zákon, proč praví sv. Pavel, že třeba držeti se zaslíbení, zákona pak židovského nedbati? Na to apoštol sv. odpovídá: Zákon zaslíbení ostříhal 'potud jenom jsa v platnosti, pokud zaslíbení nebylo splněno. Přišelť Mesiáš zaslíbený, vyplněnoť zaslíbení učiněné, proto také vyprázdněn zákon. Ač věhlasné bylo přikázání starého zákona, dané skrze anděle Mojžíšovi, prostředníku mezi Bohem a národem vyvoleným, jakkoliv řády 'starozákonné ku Mesiáši zřely a věrným příchod jeho připomínaly, přece nieméně lid ospravedlniti, Bohu milým a věčného spasení účastnými jich učiniti nikterak nemohly. Písmo starozákonné takořka lid onen pod hřích uzavřelo, tak aby nezapomínali, žeť prvními rodiči učinění jsou hříšníky, potřebnými vykoupení. Zákon staré smlouvy sliboval těm vykoupení, kteří v příštího Spasitele uvěří. — Zaslíbený Spasitel přišel, učí sv. Pavel Galaty; slib Abrahamovi daný vyplněn, řádův židovských starozákonných netřeba křesťanům ku spasení, nýbrž živá víra v Ježíše, abychom dle nauky jeho věrně jsouce živi pevnou měli nadějí, co nám zaslíbil. Držíme-li pak se všickni věrně zděděné víry katolické? Přemnozí z křesťanův doposud na mnohé drží pověry, nenepodobni někdejšímu Galatům. Nejednou uškodí sobě mnohý pověrou na duši a na těle ku své časné i věčné škodě? Nutno tedy pověry ony dobře poznati a pilně se jich varovati.

II.

1. Slyšeli jste už, tuším, kterak ošemetní šibalové vyrábí falešné peníze bankovky ano i kupráky postříbřují, a že činí to tak obratně, že nesnadno od pravých je rozeznati. Takových šalebníkův a peněz falešných třeba se varovati, neboť oni takými penězi celou říši okrádají a často bývají vězněni, ano zhusta i na hrdle trestáni. Ano i ti, kteří vědomě je přechovávají, falešné peníze mezi lidem udávají, přísně bývají trestáni. Kdo pak falešný peníz dostane, ten cenu peníze onoho musítratiti, má povinnost takovýto peníz zničiti a nerozšiřovati ho dále mezi lidem. Budsi padělatel sebe dovednějším a vzdělanějším, nemá nikterak práva peníze padělati; a byť by peníz sebe lépe byl vyhotoven, přece nemá nižádné ceny; a kdo na peníz onen se skládá, bývá oklamán. Čím ve světské říši jsou padělatelé peněz, tím v říši

duchovní jsou hádači, kouzelníci a pověreční lidé, kteřížto v domnělé svatosti různé modlitby, pobožné řády, hádačské knihy a pověrečné věci vymyslili, a kteřížto také věci mezi lidem rozšiřují, pověrečné křesťany takým věcem učíce, nenepodobným falešným penězům, kteréžto nic neplatí.

2. Jako různí mastičkáři rozličné masti po domech roznášejí, taktéž chodí i falešní proroci po různých krajinách, nejčastěji po nepřístupných horách, vypravující o zázračném psaní, kteréžto sám Bůh napsal a jež ve chrámu sv. Michala v Londýně na zlaté visí niti, z čehož ovšem ni slova není pravdivého. Odporučují prazvláštní půst po dvanáct pátkův o suchém chlebě a studené vodě, spojený s mocnými modlitbami, pravíce zároveň, že, kdo půst tento jednou v životě vykoná, sedmerych darů Ducha sv. dosáhne, nikdy neschudne, náhle neumře, dvanácte dní napřed věděti bude, kdy umře, a že Maria duši jeho do nebe přijme atd. O onom psaní tolikéž se čte, že jistý vyhlášený kazatel tak kázal a zbožný biskup půst onen schválil. Nadto že třeba ono psaní vícekrát opsati a mezi lidmi rozšířiti, a že všaký pravověřící křesťan, který psaní ono má anebo nazpaměť ho umí, pod těžkým hříchem jest zavázán obsah všem svým spolubratrům sdělit. Aby všem těmto lžím napohledné aspoň dostalo se věrojatnosti, praví se tam také, že sv. Klement, třetí nástupce sv. Petra, půst onen potvrdil. Popatřte, toť duchovní balamucení, psaní plné holých nesmyslův a pověr. Žádný papež Klement, žádný zbožný biskup postů oněch neustanovil, nýbrž nějaký svědec vše to vymyslí. Dáť Pán církvi své moc posty ustanovovati, modlitby různé a služby Boží konati, zaslíbíť tolikéž, že všecko platnosti nabude, cokoliv církev skrze papeže anebo biskupy ustanoví. Co však od církve sv. ustanoveno není, jako onen půst po dvanáct pátkův, jest padělaný peníz, který u Boha prázdné nemá platnosti. Praví dále, že každý křesťan pod těžkým hříchem jest zavázán psaní ono živé mezi všemi lidmi šířiti. Ano pod smrtelným hříchem jest každý povinen také lži ničiti; ne ale šířiti; vždyť Bůh všakou lež nenávidí, zvláště pak ve věcech spasení věčného se týkajících. O takých věcech platí, co Pán fariseům pravil: Všaké štípení, kteréhož nevštípil Otec můj nebeský, z kořene bude vyvráceno.

3. Mimo to mívají pověreční lidé také psaní o šesti římských neboli generálních mších sv., kteréžto mají se od jednoho kněze jedna po druhé co nejdříve možno sloužiti. Praví se, že mše tyto mají moc vysvoboditi duši z očistce, byť by i do dne soudného měla se tam trápit. Kdo pak dá je za sebe za živa ještě sloužiti, ten nejenom po smrti dosáhne odpuštění všechhříchův, nýbrž nadobyté slávy nebeské. Vypravuje se o dvou ženách, že vespolek se shodly, že dají sloužiti oněch šest mší sv. a sice ta, která druhou přežije. Načež ona dříve zemřela v také vkázala se slávě žijící ženě, že tato samou radostí po tři dny ani nejedla ani nepila. I o těchto šesti mších církev sv. praničeho neví, ač psaní ono zřejmě připomíná, že jsou od sv. sněmu církevního, ano od samého papeže Klementa XII. potvrzeny. Ano svatý sněm Tridentský takovýto zvláštní počet mší sv. v XXII. sezení zřejmě zapověděl. Počet pak jistý mší sv. a svíc, kterýžto více od pověrečných lidí jest vymyšlen, ne pak od církve sv. ustanoven, musí se církvi samou opravit a lid musí se o tom poučovati, kteraký a jakový této nejdražší oběti jest užitek a prospěch. Neskončené jsouť zásluhy Pána Ježíše, neskončená tolikéž i cena mše sv. Leč kolik mší sv. třeba, aby ta neb ona duše z očistce byla vybavena, toho Bůh nikomu nikdy nezjevil. Dobře jesti a spasitelné za zemřelé obětovati mši sv., modlit se za zemřelé a konati dobré skutky; tomu nás víra sv. učí. Kdo však praví, že ví, co ta neb ona duše po smrti trpí a kolik mší sv. ku vysvobození jí třeba, ten jest pověřivým, jehož nesmíme se dotazovati ani poslouchati, ano

i písmům nevěřiti, jichžto církev sv. zřejmě nepotvrdila. O takých pověřčivých slepech praví Pán: Nechtež jich; slepci jsou, vůdcové slepcův; slepý-li pak slepého vede, zdaliž nepadnou oba do jámy? Také pověry jsou nejenom škodlivy nýbrž i bohaprázdný!

4. Nachází se tolikéž mezi lidem naším českoslovanským zlatý lístek z nebe, aneb list z nebe plný moci a požehnání Božího. Lid pověřčivý za vysokou kupuje jej cenu a šťastným mní se každý, kdokoliv může ho dosíci; ano i pašerové list onen nosí při sobě, aby pohraničné strážce jich nepopadly. Co pak bývá v onom listu? Nevyučujef životu zbožnému, ne blažené a šťastné smrti, nýbrž zaklínati duchy pekelné, vyhledávati zakopané poklady, nemotorná a nesrozumitelná slova pronášeti, kterážto mají chrániti před nepřátely těla i duše, že totiž nemožno takého člověka zastřeliti, ani zabiti, který list onen při sobě ustavičně nosí atd. Hle, jaké to lži a klamy. Člověk pověřčivý nadarmo vyslovuje jméno Boží, mísí je mezi jiná nerozumná slova. Boha nejvyššího svatého zneuctívá a tím zároveň prohřešuje se proti druhému přikázání. Onen člověk na také pověry drží a nejednou tím ve škodu se uvádí, jakož ti, kteří poklady ukryté vykopávají a hospodářství zanedbávají. Tím podává se v nebezpečí nemalé a nejednou smutného dožije se konce, an nepamatuje na to, co Pán dáblu pravil: Psáno jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého. Četně takovýchto pověřčivých lidí ohloupilo, vykonávali nepotřebné posty a modlitby, pravou pobožnost zanedbávajíce. Škodu tolikéž utrpěli i naездеjším statku, neboť místo práce pilné a přičinlivé jenom se povalovali, sázeli do loterie a vyhledávali skryté poklady dle naučení onoho lživého lístku, což vše ni v nejmenším jim neprospělo.

Ano i na veřejných trzích četně možno nalezti takové pověřčné modlitbičky a obrazy, domovské požehnání a nebeské klíče, jakož i prosbu sv. třech králův, modlitbu ku sv. Koroně za dosažení 31000 zlatých, duchovní schrání, zlatý oče náš, sen Marie Panny atd. Kramáři také věci ve svůj prospěch lidem schvalují, neuměli lidé milerádi dávají se od nich obalamutiti, užívajíce prostředkův pověřčných ve všech života případech. Takovými věcmi opatření nestrachují se náhlé smrti, odkládajíce k době poslední pokání a polepšení života; oniž o dobré skutky a odpustky pramálo ano pranic nedbají. Vždyť i matka dítěti raději běží pro křestnou vodu, kdykoliv psotník dítě zasáhne, než aby šla poradit se s lékařem. Takých a těm podobných pověr jesti mezi lidem bez počtu, ano i hlupákův jest dostatek, kteří jim pevně věří, vždyť rodiče vyučují jim děti, hospodářové a hospodyně čeládku. Nejedni takými pověrami přichází o zdravý rozum, mnohý schudne a četně duší právě pro pověry ku věčné spěje záhubě. Takým se vede právě tak jako lidem s padělanými penězi. Pomož si s nimi, jak víš a umíš.

Proto prikazuje sv. Pavel přísně biskupovi sv. Titovi: Pilně napomínej, aby zdravého přidrželi se učení, nedbajíce marných věcí. Veliký nerozum váš jest, praví sv. Cesarius biskup, že v bolestech více doufáte v čary a kouzla, nežli v Boha všemohoucího. Velikou to jesti nepravostí. I já rovněž prosím vás, nevěřte každé babizně, která vám něco pověřčného odporučuje; neposlouchejte poběhlkův a tulákův, kteří buď o poutích anebo o trzích buď veřejně anebo tajně také neplechy mezi vámi rozšířiti se snaží. Koukol jest to mezi semenem dobré nauky a pravé víry, kterážto obé dusí. Spisy takové nesmějí se opisovati nebo kupovati, nýbrž třeba hoditi je do ohně, jak také biskupové pod papežem Zachariášem ustanovili. Přidržte se čisté, nezkalené a neporušené nauky sv. víry, nikoliv ale kalných nezdravých pověr, aby Bůh spravedlivý nemusel vám jednou vytýkati: Lid můj dvoje zlé učinil, studnici vody živé (pravé víry) opustil a vykopal sobě cisterny (pověry), kteréž vody držeti nemohou.

III.

Přemilí křesťané! V církvi sv. katolické prýští se nám četnými prameny milost Boží. Mámeť sv. svátosti od Krista Ježíše samého ustanovené, mámeť nad to svátostniny a církevní žehnání pro všecky života potřeby. Leč kdy, kterak a pokud u těchto pramenův pomoci najíti lze, toho neznají cikáni, ni tuláci, toho nevyjeví vám šibalská písma, nýbrž jediné troji učitelé svaté katolické církve. Těch poslouchejte a jich věrně se přidržujte.

Prvním učitelem jest písmo sv., slovo Boží, kteréžto se vám každý svátek a neděli v chrámu Páně předčítá! Písmo toto seslal nám Otec nebeský, abychom pilně v něm čítali a zhusta o něm přemýšleli. Leč nedosti na tom. — Druhým učitelem jest sv. matka naše, církev katolická, kterážto skrze náměstky své v kázání a křesťanském cvičení nás vyučuje, písmo sv. nám vykládá, aby lidé písmu sv. mohli rozuměti. Kdo vás neslyší, praví Pán, neslyší mne. Ano i na tom ještě není dosti. Třetím učitelem tvým jest tvůj zpovědník, kterýžto vede tě za ruku, dobrého dává ti ponaučení a nad to cestu ku spáse ti ukazuje. Bez vůle a vědomí svého zpovědníka nesmíš zvláštních, tajných modlitbiček konati, ne zvláštní zachovávatí půst, ne vymyšlenými pobožnostkami se zabývatí. Zpovědník tvůj poví ti nejlépe rozdíl mezi vírou a pověrou, věc-li jaká spasná či zkázonosná. V nynějších dobách hemží se to všude falešnými proroky, kteřížto mezi pšenici koukol různých zmatkův rozsévají; zapotřebí přítele míti věrného, kterýž by pravdu ode lži uměl rozlišiti. Kdo těchto třech učitelův věrně se přidrží, ten tak snadno nepobloudí; majíť oni zaslíbení od Ježíše života věčného. Amen.

Čtrnáctá neděle po sv. Duchu.

O h ř í š n ý c h z l o z v y c í c h.

Čtení z listu sv. Pavla apoštola ku Galatům 5, 16—24.

Diviti se budete, přemilí, povím-li vám, že každý člověk dvě vojínův má v sobě, kteřížto vespolečně se potýkají, který by z nich vrch obdržel. První jest z nebe a válčí za život věčný. Dle slov sv. Pavla rozumí se jím Duch Boží. Druhý však peklem jest vyslán, jmenujeť se hříšná žádost tělesná, kterýžto o království hříchu a záhuby bojuje. Dvě těchto vojínův ovšem nevidíme, leč pŕtku jejich vespolečnou mocně pocítujeme a skutky jich na lidech zřejmě poznáváme. Právě ve dnešním listu ku Galatům nám sv. Pavel boj onen vypisuje. Poslyšte jenom!

I.

1. Následkem hříchu prvopočátečního jest všaký člověk pod moci zlého, služebniskem těla neboli hříšné, převrácené žádostivosti. Naukou a výkupným dílem Ježíšovým vchází duch Boží v člověka, aby panovati mohl žádosti tělesné. Za tou příčinou odmíná se duchu zlému, pánu tělesných žádostí, na křtu sv. moc a síla a dobrý duch

novokřtěníci se uděluje, jakož při každém udílení křtu sv. zřejmě patříte a slyšíte. „Ten duch Boží nechať vévodí ve vás“ — napomíná sv. Pavel Galatské — „dle ducha tohoto činy své spravujte a nebudete skutky tělesné, žádostivosti hříšné plniti.“ O kéž by duch Páně vezdy v nás panoval, kéž byl by vůdcem a ředitelem naším, ne pak žádostivost hříšná a nezřízená.

2. Byť i člověk hříšného odřekl se ducha a skutkův jeho, přece žádostivost hříšná nelenuje, nýbrž tak dlouho člověka ponouká a nabádá, až jí člověk dosti malý v srdci koutek poskytuje tím, že ku hříšné žádosti dává svolení. Tu již ale také zlý boj povstává v člověku, jež sv. Pavel těmito vypisuje slovy. Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; neboť oba dva bojují vespoleh proti sobě, odvěkymi jsouce nepřátely, a nedají dříve člověkovu poklidu, pokud jeden nebo druhý nepodlehne. Odtud to, že člověk nemůže vezdy vykonati, co duch by rád. Duch rád by dobře činil, leč tělo nepoddajné a rozmazlené jest duchu na odpor. Duch sice hotov jest, praví Pán, ale tělo nemocno, ku zlému pak velmocno, člověk-li dá mu v nitru svém kralovati.

Duch-li dobrý, či tělo převrácené nám panuje?

3. Jakož strom poznati lze po ovoci, tolikéž i dle skutkův poznati lze, kdo v srdci lidském vládne. Patř, človče, popředně na skutky své, pak teprvé činy druhých pozorovati můžeš a snadno poznáš, duch-li Boží, či duch zlý v tobě a v jiných rozvládl. Jsouť zjevy skutky těla, praví sv. Pavel. Kdo hříchu nečistoty proti šestému přikázání se dopouští, buď si to ve stavu svobodném nebo manželském s druhým pohlavím anebo sám s sebou takých dopouští se skutkův, kteréž mezi křesťany neměly by býti jmenovány, u takého člověka žádost panuje tělesná. Člověk, který peníze anebo břicho nad Boha miluje, kdo samoláskou zaslepen bližnímu, kterýž se mu nekoří, ukřivduje, různice a nesváry tropí, sousedu a spoludruhu nejenom nic nepřeje dobrého, nýbrž kde může mu i škodí, kdo rád se hádá a zlobí, mezi lidmi rozsívá nesvar, [ten nemá ducha Božího v sobě. Nestřídmým-li jest kdo, jí a pije-li nad potřebu, celé dny v krčmách se povaluje, po nocích k domovu pak se potácí, toho žádost tělesná v pářátech drží. Co takého čeká, jaký bude mu jednou podíl? Na to sv. Pavel odpovídá: O těch, pravím vám, jakož jsem i pravil, že, kteří skutky tyto činí, nikterakž královstvím Božím vládnouti nebudou. Jakž bude to s námi, bratří a sestry milé? Na to skutky a činy naše nechať dají nám odpověď.

4. Bytuje-li v člověku pravá láska k Bohu a bližnímu, pokoj-li a mír v srdci jeho přebývá, v trampotách-li jest trpělivým, k chudým a nuzným milosrdným, rád-li, byv uražen, odpouští, miluje-li mír a pílí-li povinností stavu svého, střízlivým-li jest v jídle a pití, všeho-li hříchu se chrání a dle možnosti dobře činí, tuť zřejmo a zjevno, že duch Páně v něm přebývá, neboť toť ovocem onoho ducha. — O kéž bychom i my byli takými, pravými učeníky Pána Ježíše a dětmi Božími!

Leč to zhola jest nemožno potud, pokud hříšné žádosti tělesné neodpíráme, ať to již obžerství nebo lakomství, hněv anebo lenost. Všecky žádosti tělesné míti na uzdě a křehkosti hříšné všemožně přemáhati, toť znamená ukřižovati tělo své a mrtviti v sobě hříšné žádosti. Také sama sebe přemahání jest královskou cestou kříže v nebesa. Proto sv. Pavel praví: Kterížto jsou Kristovi, ti ukřižovali tělo s hříchy a žádostmi svými. Kdo však dle návyku lidí světáckých všecko sobě dovoluje, cokoliv vidí a po čem srdce dychtí, tenť nikterak nemiluje kříže Kristova, on jest služebníkem těla. Jakž ale počínáme sobě my, kdy zlozvyk nějaký nás napadá? O zřídka kdy mu odporujeme a proto také řídko koruny slávy věčné dosáhneme.

II.

Křehké a žádostem hříšným podrobené tělo naše má mocnou tajnou uzdu, kterážto člověka zhusta na prostrannou cestu záhuby svádí, byť toho mnohdy člověk hříchu oddaný ihned nepozoroval. Přemocní panovníci a ubozí žebráci, mužové i ženy, staří i mladí sténají pod jeřmem zlých navyklostí, ježto v mládí sami na šíji sobě zavěsili, vzdalující se Ducha Božího a oddávající se úplně duchu pekelnému. Máloť jestliť těch šťastných, kteřížto by toto járho svrhli před smrtí svou. Starý návyk zdá se jim býti dobrým a neškodným, ač tak velmi jsou mu a úplně oddáni, že sami sobě pomoci nemohou. A byť také přítel věrný připomenul jim pouta hříšná, jimiž jsou sklíčení, a chtěl pout těch je zbaviti, tuž budou naň nevražiti jako na největšího odpůrce. — Zdaž pak také všickni to pouto znáte? Nádherný oděv, tenž jmenovati možno poutem neboli uzdou, návyk nepřemožitelný, tenž železem, z něhož jest ukována, nepotřebné a domyšlivé potřeby v žití, tyť jsou udidlem, jímžto lidé bývají spoutáni a vedeni u věčnou záhubu.

Každá doba, každý stav, ano skoro každý člověk má zvláštní zlovyky. V době nynější a v krajinách našich jsou takové zlovyky popředně dva.

1. První zlovyk, kterýžto v našich krajích vždy více se rozzežírá, jest u panstva požívání drahého vína a u lidu prostého požívání pálenky. První zlovyk připravuje lidi o peníze — tento druhý nejenom o peníze nýbrž i o zdraví. Stvořiltě Bůh chutnou, pramenitou, čistou voděnku, jižto z té příčiny po veškeré rozlil zemi, aby člověk snadno a bez obtíže žízeň mohl uhasiti. Proto také ti z úplného těší se zdraví a vysokého dožijí se staří, kteří vodou žízeň hasí. Bůh dobrý nad to mladým lidem ku posile dal mléko, starým pak víno. Pálenky však třeba užívati jako léku a to jen po kapkách nikoli hltáním nemírným. Co však zlovyk působí! Matka pijanka kojence svého buď vínem a mnohá i pálenkou napájí! A dítě-li se ušklibá, tuž cukrem protivný a odporný oslazuje nápoj, aby dítě pilo a tím úmorný žár vlévá v nitro nevinného dítěte. Tak ubožátko už v mládí pijanstvu se od matky naučilo, následkem čehož neroste a záhy sestará. Nerozumná matka a pošetilý otec dítěte už v mládí pouto zlořádu kladou na šíji, které ubožák po celý život nosí. Čemu mladík navykne, tomu ani stařec neodvykne. Kam opilec k posledu přichází, to každodenně vidíváme. Jeden propíjí hospodářství, jiný týrá a trýzní manželku, jiný násilnou a bídnou zehází smrtí.

Celé rodiny v bídu bývají uvrženy, celá hospodářství přicházejí na zmar, kde pijanstvo se rozmáhá. Není-liž to přenesťastný zlořád? Z počátku spokojí se člověk s domácím nápojem, ježto buď z ovoce nebo z vína sobě hotoví! leč ponenáhlu hrdlo bývá mlsné, tak že domácí nápoj nezdá se mu býti dosti lahodným. Boháč kupuje drahá vína, praobyčejný pak pijan leje pálenku do sebe, leč čím více pije, tím více žízní. Vysušujeť a tráví pálenka tak v kostech, zatemňuje rozum, leč pijan přece nicméně nepouští od zlovyku potud, pokud smrti se nedopije. Nápoj tento sladce a lahodně vtéká v hrdlo, leč uštkne nicméně jako had a raní jako jedovatý ještěř. Kdo volá běda? Kdo se horší a sténá? Kde jest svár? Kdo má oči opuchlé? Ti, kteří po celé noci poháry vyprázdňují. Rcetež, pravdivá-li slova tato? — Matky, dávejte dětkám jenom mléko, otcové, netrpte v domě pálenky; nedávejtež domácím nikdy vína a pálenky ať nikdy neokusí; vždy převelmi škodí nápoj takový mladistvému tělu. Leč i vy zrostlí vynasazte se, abyste zlořádu tomuto odvykli. Vždyť nejsme služebníci těla, abychom skutky tělesné činili. Neboť budete-li dle těla živi, praví sv. Pavel, zemřete; duchem-li pak skutky těla mrtviti budete, živi budete.

2. Druhým zlořádem, ostudným a šeredným — nesnadno bude tomu každý věřit — jest kouření tabáku, kterýžto zlořád polovici světa v pařátech drží. Asi před třemi sty lety jakýs námořník Nikot tuto bylinu z dalného ostrova Tabago přivezl do krajův našich. Bylť zprvu tabák bylinou léčivou, kterážto doposud prospívá, pokud člověk přes míru jí neužívá. Mámivý účinek byliny této lidem více a více se líbil, rychle si naň uvykli a tak stal se z lékařství každodenní potřebou, ano potřebou tak nezbytnou, že by mnohý, kdyby nestrachoval se trestu Božího, místo za vezdejší chleba, prosil za tabák, jelikož ne jeden té zkušenosti nabyt, že by se dříve bez chleba minul nežli bez tabáku. Rcetež mi, vy kuřáci a šňupáci, jak mohli jste zlořádu tomuto tak velmi přivyknout? Snad k vůli zdraví? Tabák odvádí výpary z hlavy, řídko-li šňupáš; utiňuje bolení zubů, náruživým-li kuřákem nejsi. Kdo však každodenně z dýmky čmudí, tomu už tabák nikterakž není lékařstvím, ano člověk taký bývá návykem tímto holým nešťastníkem. Kuřákům záhy zprachnivějí zuby a ne jeden stává se součotinářem. Zdaž není to neštěstím, zvláště pro mladé lidi, kteřížto beze vší potřeby zhusta tomuto zlozvyku se oddávají?

Zdaž pak z kouření jaký vyplývá prospěch? Nevím o jiném, leč že nádeníci při každé práci po čtvrt hodinách do dýmky cpají, Bohu a hospodáři drahý ukrádajíce čas — anebo když čeledinové po celý den dýmky z úst nepouštějí, pečlivý hospodář pak všude za nimi musí dohlížeti, aby snad někde neštěstí nějaké ohněm nespůsobili. Věru hnusný a šeredný to zlozvyk a zřídka koho nalezáme, kdo by nebyl mu oddán. Nechtějtež horšiti se nad těmito mými slovy, jakoby to na kazatelnu se nehodilo. Spočítejtež jenom krejcare, jež za tabák jste vydali, spočítejte peníze, co dítky kouření navyklé rodičům pokradmu berou, uvažte tresty, jež na pašování tabáku jsou určeny, a rcetež, zdaliž neruší sedmero příkázání, kdo potajmu tabák pašuje. Kdo tak četná města, městysy a vesnice rozžehl? Kdo tisíců pohořelých na žebráckou přivedl mošnu? Jedině zlozvyk kouření tabáku. Rok od roku zlořádu tohoto přibývá a proto také častější bývají nyní požáry, z nichžto dobrá polovina tabákem byla zažehnuta, byť i pravá nemohla příčina se vypátrati. — Sami sudte, jednaj-li otcové dobře, kteří dítky své sami kouření navykají a učí? Plní-li otec a matka povinnost svou, kterážto mlčí, ana vidí, že dítko chytá se dýmky. Duch Boží zlořádu tomuto neučí, nýbrž hříšná žádost tělesná, neboť jenom pýchou jest člověk pobádán domnívá-li se, že víc platí, měchuřinu-li má za pasem a dýmku v ústech. Mějte tudíž na uzdě mládež, braňte jí, pokud není nic promeškáno; neboť jistě jednou blahoslaviti vás budou dítky vaše šťastně-li zlořádu tomuto se vyhnou. Ti, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo své se hříchy a žádostmi, které duch Páně vodí, praví sv. Pavel, ti jsou dítkami Božími. Duch Páně jestiž duchem zapírání sebe sama ne pak zlozvyku a zlořádu.

Ještě přeceťných panuje mezi námi zlořádův, buď v obleku anebo v domácnosti, kteréž odporují duchu Božímu a kteréžto větší nám škodu působí než zhoubný požár a bouře; avšak tak velmi jsme jim navykli, že jich ani nepocitujeme. Nejsemť s to abych je vesměs vypočítal, a netroufám si toho ani podstoupiti, anť už převelmi dlouho jsem o nich vypravoval. Leč myslete co chcete, slova sv. Jana vezdy zůstanou pravdiva: Nemilujte světa ani toho, což ze světa jest. Miluje-li kdo svět, v tom lásky Boží není. Neboť všecko, co jest na světě, jest žádost těla, žádost očí a pycha života: což vše není z Otce, nýbrž z tohoto světa. Svět pomine a vše, což v něm jest; leč ten, kdo vůli Boží plní, ostává na věky.

III.

Přemilí rodičové, kteřížto dítkám šťastný a blažený želáte život, mějtež je na zřeteli a vystříhejte před každým zlořádem. Není ten boháčem, kdo hojných má po kladův, nýbrž jedině ten, kdo s málem se spokojí. Ne ten šťastným jest člověkem, který všechno má, co srdce ráčí, nýbrž ten jenom šťastný tráví život, kdo bere tím zavděk, co mu Bůh uděluje. Nechtějte nápodobiti a následovati bez rozvahy jiných, buďte v oděvu, v domácnosti a kdekoliv jinde; nýbrž poslouchejte sv. Pavla, kterýžto praví: Všeho zkuste a, co dobrého, toho se držte. Nevymlouvejte se říkajíce: Vždyť většina lidí také tak jedná, páni právě tak činí; leč co druhým prospívá, prospěje tolikéž tobě? I na počátku veškeren svět byl ve zlém; v pěti městech nenalezlo se ani deset spravedlivých a proto také spravedlivý Bůh z kořene města vyvrátil. Kdo v těle rozsévá, z těla i žítí bude porušení.

Přemilení bratří a sestry! chcete-li jednou s Kristem kralovati, zapírejte sebe samy a žádosti své všemožně snažte se krotiti. Tělo hříchu zvyklé a peklo, toť dvě věci bezedných. Zapíratí sama sebe a do vůle Boží úplně se oddati, toť nejkrásnější jest modlitbou, dí sv. Frant. Salejský. Kristu-li chceme jednou přináležeti, zvykejmež si kříž za ním nositi, jak on sám nás zve, řka: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapírá sám sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne. Sám sebe zapíratí, žádosti tělesné mrtviti, toť ovšem věcí přenesnadnou; leč tím krásnější čeká vítěze koruna v nebesích. Amen.

Patnáctá neděle po sv. Duchu.

O křesťanské snášelivosti.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla ku Galatům 5, 25—26; 6, 1—10.

Všaké obydlí má světlou a stinnou stranu, všaký člověk dobré i zlé vlastnosti. Lidé však pramálo pravdy této dbají, oni vidí jenom stinné stránky bližního a s poklesky jeho trpělivosti nemají, časté bývají z toho vády, sváry a hádky a zřídka kdy bere se na to ohled, že bližní mimo stinnou i světlou, nebo-li dobrou má stránku. Proto také lidé nynější život v pravé obracují peklo, jelikož s bližním ni nejmenší nemají trpělivosti. Z té příčiny nám sv. apoštol Pavel v listu ku Galatům překrásnou doporučuje snášelivost křesťanskou.

I.

1. První a největší odpůrkyně snášelivosti jest nadýmání neboli pycha, kterážto jenom samu sebe chválí a vynáší, jinými pak pohrdá, své činy vynáší, skutky jiných však opovrhne. Takové jednání lidí ponouká a činí nám je nepřátely. Bratří, praví sv. apoštol, duchem-li živi jsme, v duchu i chodme. Srdce-li naše duchem křesťanským jest naplněno, že takoruka v něm žijeme, tu řídíme se dle naučení jeho; kéž by jen naše skutky vesměs duchem křesťanským byly nadchnuty. Nebudme marné cti žádostivi;

neboť marná etížádost byla by příčinou, že bychom jeden druhého nenáviděli, na sebe nevražili a jeden druhému záviděli, kdyby bližnímu lépe se vedlo nežli nám. Člověk nesnášlivý nerad chválu o jiných poslouchá; a milým Bohu jest, koho chvála jiných nezarmucuje. O Bože neskončeně dobrý! o dvě věci poníženě prosím, uděl mi, abych, haní-li mě kdo, nad ním se nehoršil, chválu o bližním s potěchou poslouchal. Kdo tak s to jest činiti, tenť dokonalým jest mužem.

2. Druhá odpůrkyně snášlivosti křesťanské jest nevšímavost, že málo totiž o to se dbá, dobré-li se bližní drží cesty, či [po zlé kráčí-li dráze a tím obyčejně se omlouvá: Co mně do toho, co soused nebo sousedkyně má činí? Vždyť každý sám za sebe bude odpovídati. Proto sv. Pavel napomíná: Bratří! padl-li z vás kdo maně do hříchu, nenechávejte takého ve hříchu, alebrž vy, kteří jste duchovní a Duchem sv. osvěceni, v duchu pokory a tichosti poučte, ne však ve zlosti, nýbrž mírně a vlídně. Ty pak, který napomínáš, měj se na pozoru, abys tímtež hříchem snad nebyl přemožen. Kdo bližního ve hříchu nechává anebo stroho jej napomíná, toho Bůh taktéž milostí opustí, že i sám do hříchu klesne.

3. Třetím odpůrcem snášlivosti jest nesnášlivost s poklesky bližního. My ihned býváme nevrlí, někdo-li dle našeho úminku nemluví a nesmýšlí, leč kdykoliv my s jinými se nepohodneme, tuť žádáme, aby na nás nikterak se nemrzeli. Proto sv. Pavel praví: Jeden druhého břemena trpělivě neste, snášejtež se vespolek a tak naplníte zákon lásky Kristovy. Chceme-li v tom stálí býti, tuť třeba nám především zapírání a přemahání. Neboť kdo výše smýšlí nad to, což jest, nic nejso, sám sebe svádí. Toť největší jest slabostí, člověk-li sám sebe nezná, seč jest; takový sebe povyšuje, jinými pak pohrdá. Kdo však vlastní poklesky zná, tenť popředně před vlastním zemetá prahem a s druhými milerád má strpení, dobře věda, že i sám chybám jest podroben.

4. Zle bylo by s námi, kdyby Bůh tak málo nám shovíval, jako my shovíváme bližním. Zhusta Boha urážíme, přechoasto proti sv. vůli jeho jednáme a Bůh nicméně neustává nám shovívati. Leč nemylte se, praví sv. Pavel, — Bůh nebyvá posmíván! Nebo co bude člověk sít, to bude i žíti. Kdo v těle rozsívá (jenom pochotěmi těla se řídí), tenť i života ukrajuje a předčasný kopá hrob. Kdo však rozsívá v duchu, z ducha i žíti bude život věčný. Jakož my shovíváme jiným, rovněž tak i Otec nebeský shovívati bude nám.

II.

1. Jistý mudřec kdysi pravil, že všaký člověk nosí přes rameno přehozený pytel, do něhož slabosti a poklesky ukládá. Do přední částky dává chyby a poklesky bližního, tak že neustále má je před zrakoma. Do druhé částky na zádech hází však poklesky vlastní; proto také dříve jich nevidí, až prerůstají mu přes rameno. Kdo moudrým chce zván býti, tenť musí pytel obrátiti, musí totiž ukládati vlastní chyby do přední polovice, aby na ně nezapomenul a ku polepšení hleděl. Tak nebude míti pochvilí jiných posuzovati a nad to milerád bližnímu bude shovívati, anť vlastní slabosti bude míti na zřeteli; tím zároveň naplní zlaté naučení sv. Pavla: Jeden druhého břemena trpělivě neste a tak naplníte zákon Kristův.

2. Křesťanská snášlivost má tré sester, jichžto matkou jest křesťanská dokonalost. První sestrou jest tichá a mírná pokora; kterážto nás učí, že vše dobro máme

od Boha, že statek náš jest nám jenom Bohem svěřen, z něhož jednou bude nám klásti počet, a naším majetkem žeť toliko bída, nuzota a hříšnost. Vznešenost, bohatství, učenost a rozumnost, toto vše, jakož i ostatní duševná a tělesná dobra, jsou toliko drahým rouchem na těle žebrákově, jež jenom na krátkou obléká dobu, a rychle bývá ho sprostěn, anť nahý ze světa odchází, jakož i nah na svět se zrodil. Co máš, co bys byl neobdržel, táže se sv. Pavel. Přijal-lis, proč chlubiš se, jako bys byl nepřijal? Věrnost a píle, s jakouž Bohu sloužíme, toť naší jest povinností. Všecko-li jste učinili, co vám jest přikázáno, učí Kristus Pán, reče: Neužiteční jsme služebníci, vždyť vykonali jsme jenom to, co povinni jsme byli činiti. Kdo Bohu zásluhy své předkládá, což jiného Bohu praví nad to, co povinnen byl činiti. Všaký dar, velký i nepatrný, darem jest Božím; jenom to, což nedokonalého jest, majetkem jest naším, učí sv. Augustin. — Byť bychom nebyli loupežníky a zloději, neproklínali a nesmilnili, nicméně jsme přece hříšníky, kteřížto nejedny máme hříšné myšlenky, marné žádosti, přechetně pokleskův a chyb k oplakávání, že přesnadno lze nám bližnímu shovívati, pamatujeme-li, kterak všichni jsme potřebni smilování. Milerádi, pokore-li jsme navykli, naplníme zlaté sv. Pavla naučení: Jeden druhému břemeno nésti pomáhejte a tím naplníte zákon Kristův.

3. Třetí sestra křesťanské snášelivosti jest bratrské napomenutí, kteréžto ukládá nám bližního v čase příhodném napomenouti, leč ne v tom smyslu, že bychom činili to škodolibě, mohouce bližnímu cos předstírati; nesmíme toho činiti přísně, stroho, abychom bližního tím nezarmoutili, nýbrž laskavě a se srdcem soucitným, aby totiž napomenutí naše hojivým bylo balzámem pro raněné srdce bližního. Když pokrytečtí farizeové ženu v cizoložství postiženou k Ježíši na soud přivedli, aby mohli ji kamenovati, tu Pán, ohnuv se k zemi, psal prstem. Když od žaloby neustávali, tu Pán pozvednuv se, pravil: Kdo z vás jest bez hříchu, nechť první hodí kamenem. Ježíš opět se ohnul a psal na zemi, vyčítaje každému žalobníku hříchy jeho. Tu farizeové jeden po druhém se vzdálili, tak že zůstal Ježíš samotný a žena, kteráž byla obžalována, uprostřed. Ježíš pak otázal se jí: Ženo, kde jsou ti, kteří na tebe žalovali? Žádný tě neodsoudil? Dí jemu: Žádný Pane! I praví Ježíš: Ani já tě neodsoudím, jdi a nehřeš více. O předivná shovívavost Boží! přelaskavé napomenutí Kristovo! Tak i my vyplňujmež příkaz, ježto Pán nám dal: Zhřeší-li bratr tvůj proti tobě, jdi a napomeň jej mezi sebou a jím samým. Uposlechně-li, získal jsi bratra svého. Neuposlechně-li, vezmi jednoho anebo dva, aby v ústech dvou nebo třech bylo každé slovo. Pakli i tehda neuposlechně, jdi a pověz církvi. Nesmíme ztráceti naděje, hned-li napomenutí naše neúčinkuje; vždyť i silný dub jednou ranou nebývá povalen. Nesmímeť se ihned horšiti, bližního proklínati a zlému duchu vydávati, naše-li napomenutí nic neprospívá; vždyť kapka vody i tvrdou vyhlodá skálu, jakž nemělo by bratrské napomenutí pohnouti srdcem? Nesmíme, vy rodičové, ustávat v napomínání dítek; neboť v trpělivosti získáte duše jejich. Jeden-li druhého břímně trpělivě ponese, naplníme zákon Kristův.

4. Třetí sestra křesťanské snášelivosti jest shovívavost s hříšníky, že totiž poklesky jiných trpělivě neseme, jichžto nelze nám napravit. Bůh mnohem více bývá urážen nežli my; a když Bůh tak dlouho shovívá, proč neměli bychom i my shovívati; vždyť nejsme více nežli Bůh! Předivná shovívavost Boží jesti podobná laskavé matce, kterážto rozverné dítě chová v náruči. Ač pranepatrným jest dosud vřítelem, přece nicméně jest spurno a zlobivo. Hned-li matka není mu po vůli, tu již sebou trhá, hází a třepe a nejednou i matku v obličej bije. Přesnadno byloť by matce nezvedeného dítěte se zprostiti, snadno mohla by je do kouta hoditi, žeby ani nehleslo,

a přece nikterak toho nečiní. Čím rozvernější dítko, tím více ho objímá a k sobě tulí, by ho upokojila a co dítko dobré vychovala. Tak i Bůh shovívavý jedná s hříšníkem, sesíláť mu slunce a déšť, dává mu pokrm a oděv, bezpočetné prokazuje mu milosti, aby hříšník k němu se obrátil. Kdo může všechny milosti vypočítati, jež Bůh hříšníkům každodenně uděluje? praví sv. Vavřinec Justinian. Popatřte jen, kterak všem tvorům prikazuje, aby člověku byly ke službě a užtku. Hledte, jak přívětivě je Bůh k sobě zve, jak milostmi je obsypává, jak s velikým shovíváním jich hledá a laskavě k sobě přivábí se snaží! My pak tak málo chybám bližního shovíváme! Sv. Monika zbloudilého syna Augustina vyučovala, napomínala, za něj se modlila a dnem i nocí oplakávala. Když vše zůstalo bez úspěchu, tu obrátila se k biskupovi s prosbou, aby syna zbloudilého napomenul. Moudrý pastýř rozžalostněnou matku takto oslovil a potěšil: Ženo, nezoufej! nemožnoť, aby syn takých slz zahynul věčně. Přelaskavá matka do třicátého roku za syna se modlila, postila, ano i v dálné putovala s ním kraje, laskavě tam oň pečující. A hle! Augustin se obrátil, stav se velikým světcem. O jak četně zbloudilých synův a dcer by se napravilo, kdyby měli takovou matku anebo otce, jakouž měl sv. Augustin. Nesčetně hříšníkův by se obrátilo, kdybychom jenom poněkud tak jim shovívali, jako Bůh shovívá nám. Kdyby Bůh nám neshovíval, v krátkce nebylo by lidského rodu více. Kdyby Bůh okamžitě hříšníka trestal, málokterý mohl by se polepšiti. Bůh raději obrací zlé v dobré, nežby zlé bez smilování zahubil. Jednejmež podobně i my, slabosti a poklesky bližního trpělivě snášejme, mírně napomínajíce a varujíce; nesme trpělivě jeden druhého břemena a tak naplníme zákon Kristův.

III.

Bůh v moudrosti neskonale učinil, že různí jsou lidé na světě, žeť nikoho není bez chyby a pokleskův. Ten jest prehlivý, onen zlobivý, ten pohlouplý, onen přechytrý; někdo rozumu bystrého a opět jiný tupého. Toť k našemu jest ponaučení, aby zdravý s chorým, rozumný s nemoudrým, spravedlivý s hříšníkem shovíval a jmenem Božím se snášel. Jeden druhého brímě neste a tak naplníte zákon Kristův. Převelmi Bůh nám shovívá, my pak bližnímu velmi málo. Léta a měsíce Bůh na nás čeká, my pak na bratry a sestry své se horšíme! O sv. Pavle, kterýžto nás učíš milé shovívavosti, vyprosiž nám milosti a pomoci u Boha, abychom pokorně jsouce živi, poklesky bližního mile snášeli, abychom, jeden druhého břemena trpělivě snášejíce, naplnili zákon Kristův. Amen.

Šestnáctá neděle po sv. Duchu.

O k ř e s t a n s k é d o k o n a l o s t i.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla Efesanům 3, 13—21.

Jakož na nebi slunce vychází a zapadá, měsíce přibývá a ubývá, tak i na zemi rostou a pomíjejí věci pozemské. Tráva se zelená, roste, dozrává a uschne, růže roskvétají a opadávají, jako člověkovu smrtelné tělo. Toliko člověk stvořen dle obrazu

Božího, musí po všechny dny v dobrém prospívati, neustále v dokonalosti pokračovati, v život-li věčný chce vejíti. Proto také laskavý Ježíš nám přikázal: Buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalým jest. Abychom v křesťanské prospívali dokonalosti, k tomu nás napomíná i sv. apoštol Pavel v listu k Efesanům, jak právě dnes byl čten.

I.

1. Efesus byl krásným a obchodním městem ve východní malé Asii. Sv. Pavel se soudruhem Timotheem vyučoval v Efesu a okolí, pokřtil značný počet židův a pohanův, ustanovil Timothea biskupem, zřídil kněze a nemálo radoval se z nové křesťanské osady, kterážto překrásně a přemile zkvétala. Pro víru sv. byl sv. Pavel v Římě zajat; a i v okovech pamatoval na své věrné stádce. Jelikož nemožno mu, aby ústně vyučoval, vyučuje písmem, těší, vystřihá a k dokonalosti povzbuzuje. Z té příčiny také biskupové co nástupcové apoštolští stádci pastýřské posílají listy, aby věrné stádce je četlo a poslouchalo a v srdci obsah jejich ukládalo.

2. Vlažní křesťané v kříži a protivenství často bývají zmalátnělí a jedině dle časného blahobytu počítají hodnot lidí. Také i sv. Pavel v žaláři obává se o své věrné, aby srdce jejich k víře sv. neochablo, aniž vidí, že učitel jejich pro víru v žaláři úpí, pro víru, jižto z úst jeho přijali. Proto jim píše: Bratří! prosím vás, neochabujte u víře pro má utrpení, jež i pro vás snáším. Tíseň má jest vaší slávou ne však hanbou, neboť ne pro nepravost jsem vsazen do žaláře, nýbrž za pravdu, jižto jsem i vám hlásal. Toť sv. Pavla naučením apoštolským, na něž následuje tolikéž i modlitba.

3. Prvou povinností náměstkův Božích jest učiti, druhou za věrné stádce se modliti, aby símě slova Božího v dobrou padlo půdu a ovoce vydalo k životu věčnému. Proto skláním kolena v modlitbě před Otcem Pána našeho, Ježíše Krista, kterýžto panuje nade vším na nebi i na zemi, abyste milostí jeho v dobrém vezdy prospívali, abyste mocí ducha jeho utvrzeni byli ve víře, abyste duchem poznali, co dobrého máte činiti. Modlím se za vás, aby Kristus vírou přebýval v srdcích vašich, abyste láskou upevnění byli, abyste nejenom ve dnech dobrých, nýbrž i ve dnech zlých jej milovali. Modlím se za vás, abyste se všemi svatými, to jest, se všemi křesťany, kteřížto ku svatosti jsou povoláni, poznali podivuhodnou milost vykoupení Ježíše Krista, jak rozprostraněno jest na vše lidí, jak vyvýšeno od země až do nebes, jak hluboké až do předpekli ku vykoupení všech lidí. Modlím se a prosím Boha, aby dal vám poznati předivnou lásku Kristovu, kterážto přesahuje všeliký smysl; vždyť pro nás se vtělil, byl ukřižován a v nejsvětější Svátosti oltářní za pokrm se nám dává; kterakž tu možno lásku takou pochopiti? Tak budete dokonalí, plní milosti Boží lásky, a dokonalými jsouce křesťany. Toť všakého křesťana přesvatou povinností, za to také modlil se sv. Pavel. K tomu třeba dbáti i o čest Boží.

4. Proč učení víry sv. se hlásá? k čemu lidé bývají napomínáni, aby dle učení toho žili? Toliko ku větší cti a chvále Boží. Proto také sv. Pavel naučení své chválou Boží zavírá: Budiž Bohu, kterýž nad doufání naše nám milosti uděluje, čest a chvála v církvi Boží, ve shromáždění věřících v Kristu Ježíši mezi všemi národy na věky věkův. Amen, tak budiž, prosí sv. Pavel.

Boha vždy více poznávati, vždy věrněji mu sloužiti, jej ctíti a chváliti, toť přední a hlavní naší povinností, prospívati v křesťanské dokonalosti nejnütnejším má

býti nám zaměstnáním. O kěž bych já tak vznešeně jako sv. Pavel vás tomu učil, vy pak tak ochotně mne poslouchali, jako Efesané!

II.

Nižádná věc na zemi ve stejné nezůstává podobě; tolikéž i křesťan ne ve stejné dokonalosti. Učeník neprospívá v umění, jestliže každý den něčemu se nepřiučí; řemeslník přesnadno o zakázky přichází, nehledí-li, aby s druhými pokračoval v díle. Hospodář a hospodyně, kteřížto nevynasazují se hospopářství zlepšit, v brzku o majetek přicházejí; farnost, která rok od roku pilně křesťanského naučení nenaslouchá, sv. svátostí pilně nepřijímá, hříchu a pohoršení se nevaruje, přesnadno v dobrém ochabne. Rovněž tak ochabneš v dobrém i ty, bratře a sestro má, nebudeš-li každoročně od jedné sv. zpovědi ke druhé v dobrém prospívati. Proto nás Ježíš tak úsilně pobízí: Buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest; to jest: prospívejte v dobrém neulevujíce. Jak ale děje se u nás?

1. Nikdy se nedomyšlejš, že už dosti znáš z nauky křesťanské, že netřeba ti naslouchati kázání, že netřeba navštěvovati křesťanského cvičení a čísti nábožné knihy. Dítka začíná od kolébky znáti Boha, leč až na smrtelném loži dosti ještě Boha nezná. Ještě v nebesích budeme patřením Boha více poznávati a patřením na Boha věčně žíti. Veliká nevědomost panuje ve věcech náboženských z té příčiny, že zřídka a málo kdo o náboženské poučení dbá. To, čemu od matky se naučili, jest nepatrné, co ve škole slyšeli, to snadno zapomínají, a tak nezřídka se přihází, že lidé, ve věcech časných obeznalí a veleumělí, neznají kolik jest svátostí, a které jsou poslední věci člověka. Takým křesťanům stává se to, co Bůh ve zjevení sv. Jana dí: „Ty pravíš, že jsi bohat a mocen (v poznání Božím), a že nikoho není tobě třeba; a nevíš, že jsi ubohým chudásem, slepým a neumělým.“

Leč i životu svatému vezdy musíme přivykat. Když sv. Antonín poustevník cestu dokonalosti křesťanské nastoupil, tu pilně sousedy navštěvoval, kteří byli oddáni svatému životu, a učil se od prvního nábožné modlitbě, od druhého zbožnému rozjímání, od jiného pilné práci a od třetího trpělivosti. Cokoliv u jiných dobrého spatřil, v tom je následoval a stal se tím mužem tak dokonalým, že mocnářové velmi sobě ho vážili, biskupové na poradu k němu chodili, poněvadž v pravdě byl mužem svatým. I tvá duše pilnou musí býti včelkou, aby na růže svatých cností pilně létala a medem nebeské sladkosti se napájela z růží svatých naučení a cností. Blahoslavení, praví Pán, kteří lační po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou.

2. Chceme-li dokonalými býti, nedomnívejmež se, že před Bohem něco jsme, nepatříme na to, co máme, nýbrž na to jediné pohlížejme, čeho doposud nám se nedostává. Myslemež sobě, praví sv. František Salejský, že všecko, co jsme doposud dobrého učinili, ještě nic není, a rcemež s Davidem králem: „Řekl jsem a začal Boha milovati a jemu samému sloužiti.“ Co však slíbíme, toť třeba, abychom také každodenně plnili. Tak sv. Antonín poustevník každodenně vstával s tou myšlenkou, že teprvé začne Bohu sloužiti, jako by byl doposud Bohu nesloužil. Ano i na loži smrtelném to učeníkům odporučil, řka: „Milené dítky mé! cestou-li cnosti a zbožnosti chcete kráčet, pomýšlejte všaký den, že teprvé dnes začali jste Bohu sloužiti; a tak každý den myslíte a tím každodenně v dokonalosti budete prospívati. Rychlí pocestní nikdy nemyslí na to, jak dalekou urazili cestu, nýbrž pomýšlejí jenom,

mnoho-li ještě cesty mají uraziti.“ Zapomeň na uplynulé, praví sv. Augustin, a každý den myslí, žeš teprvé začal.

3. Chceme-li po stezce dokonalosti mužně kráčet, nesmíme odpočívati, anebo postávati, nýbrž statečně, mužně a srdnatě v před kráčet. Mnoho lidí mívá úmysl v dobrém prospívati, leč přesnadno zase od něho upouští. Sám-li sobě se líbíš, na cestě cnosti se zabavíš; řekneš-li však: dosti jest, upadneš. Ne jako bych už dospěl, nebo jako bych byl už dokonalým, praví sv. Pavel, nýbrž tak běžím, abych dosáhl, k čemuž povolán jsem od Ježíše Krista. Bratří, nedomnívám se, že jsem už dosáhl, nýbrž zapomenul jsem na to, co jsem vykonal, a k tomu jenom směřuji, což přede mnou jest, a spěchám k cíli vytknutému. Každý den musí býti nám stupněm, každý týden stanicí k nebesům. Na cestě cnosti v před nekráčet, jest kráčet v zad, dí sv. Augustin.

4. Chceš-li dokonalým býti, třeba ti, abys vlastní vůli zapíral a ve všem vůli Boží se podrobil, říkáje: Ať jest, jak Bohu libo. Neskončeně moudrý Bůh vodí své na různých k dokonalosti cestách: jednoho stezkou trnitou, jiného růžovou; toho cestou bolesti, onoho cestou zdraví; jednoho pustinou chudoby, druhého cestou bohatství, jakož uznává, že jest proň prospěšným. My pak rádi bychom, aby ve všem dělo se dle vůle naší, nemyslímeť, že tím velkého nevďeku se dopouštíme, jelikož chceme Bohu dle své, ne pak dle vůle jeho sloužiti. Když Bůh žádá, abychom byli nemocni, žádáme my opětně zdraví; chce-li, abychom sloužili mu bolestí, chceme my zase sloužiti prací; žádá-li Bůh od nás lásku, nabízíme mu pokoru, chce-li, abychom úplně do vůle jeho se oddali, tu bychom rádi zase modlitbou mu sloužili. Toho pak nežádáme z té příčiny, abychom Bohu tím se zalíbili, nýbrž že nám zdá se to příjemnějším. Toť ale zároveň také největší překážkou v dokonalosti, praví sv. František Salejský; neboť nezvratnou jesti pravdou, že nikdy spasení nedojdeme, jestli po své hlavě chceme spasení býti. Kdo spásy věčné želá dojíti, tenť musí dle vůle Boží jí hledati. Kdo ve všem jenom své vůle dbá, ten Boha svévolí potud uráží, že Bůh jej úplně opustí; a nejsnadněji ten spásou se mine, komu vše dle zvrhlé vůle jeho se daří, kterážto vůli Boží jest na odpor. Zdaž neučil nás milený Ježíš modliti se: Otče! buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi?

5. Jestliže po stezce křesťanské dokonalosti chceme kráčet, musíme málem začíti, ne bažiti po divech a zázracích svatosti, nýbrž v domácích, každodenních cnostech třeba nám se cvičiti. Hodláš-li na vysokou věž vystoupiti, musíš na první stupeň vstoupiti; kdo rád velmi vysoko se povznáší, tenť snadno hluboko padá. Mámeť na tisíce příležitostí v cnostech každodenně se cvičiti, na příklad: odpor mile nésti, ublížení ochotně trpěti, náhlý vztek zadržeti, nějaké trpké slovo a příkoří mile sněsti, zapomenouti na pomluvu utrpenou a na cti utrhaní, nemotornost bližnímu nezazlíti. Toť jsou věci, které snadno jesti vykonati; proč by nebylo lze je vykonati? Vždyť i kupci málokdy nahodí se příležitost mnoho peněz najednou získati; proto dbá, aby každodenně více malých výdělkův dosáhl, a rozumně-li jenom příležitosti naskytnuté používá, v brzku stává se bohatým. O jak svatými a bohatými v zásluhách pro nebe byli bychom i my, kdybychom jenom každé příležitosti k dobrému používali, jakož ve stavu našem zhusta se nám naskytají! učí nás sv. František Salejský. Leč největší nesnázi pro ty, kteří dobrou mají vůli, jest, že rádi by byli něčím, čímž zhola nemožno jim býti, želajíť přemnohé vykonati věci, k nimžto nikdy nebudou míti příležitosti; a za to nepatrné věci opomíjejí, jež Bůh jim skytá. Bůh svatému poustevníku Makariovi ohlásil, žeť o nic výše v dokonalosti neprospěl, než dvě ženy v poblížkém

městě. Sv. Makarius na ručesť do města se odebral, aby ony ženy vyhledal a seznal, kterak dokonalosti dosáhly; leč nic zvláštního a podivného v životě jejich nenalezl. To jedině se dozvěděl, že už na patnáctý rok pospolu jsouce, ni zlého nedaly si slova, že nehádaly se a jedna druhé ni slovem ni skutkem neublížila. O jak nejedna služka blíže má do nebe než mnohá šlechtice, která ani cesty k nebi nezná. Nejednen prostý a zbožný rolník více před Bohem platí, nežli mnohý kněz, který nesnaží se, aby po cestě cnosti krácel. Krásně tudíž sv. Ignác napomíná: Neopomíjej ni jedné příležitosti, při nížto bys něco pro duši mohl vyzískati; použij jí k duševnímu prospěchu; na příklad: někdo-li odporné dá ti slovo, anebo něco ti učiní, což není ti po vůli, kdy totiž máš příležitost upokořiti se a něco snésti. Všecky příhody tyto jsou ku tvému duchovnímu zisku a měl bys jich všemožně vyhledávati, abys mohl něco vyzískati. V onen den, kdy více těch příležitostí se ti namanulo, měl bys s veselejší myslí jít na odpočinek, jako kupec, kdykoliv více v obchodě vyzískal. Kdybys v patu se poranil anebo trn v nohu vrazil, snadno o stupeň pokročils v dokonalosti, jestli bolest ztrpíš a Bohu ji obětuješ.

6. Nespolehej přes příliš ve vlastní sflu, nýbrž vezdy o pomoc k Bohu volej, abys na cestě k dokonalosti neochábl, vždyť Bůh jenom síly nám může dáti; v něm všechno můžeme, bez něho nic nejsme. Sv. Petr přemnoho sám na sebe spoléhal, tudíž Pánu pravil: Kdyby se všickni nad tebou zhoršili, já se nezhorším; hotov jsem s tebou do žaláře a na smrt jít. Leč co se mu událo? Slabé děvky tak se ulekl, že milého mistra po třikráte zapřel. O, jak slabým jest člověk, Bůh-li ho neslíl! Já jsem vinný kmen, praví Pán, vy ratolesti, beze mne nic nemůžete učiniti. Jenom kdo se mnou zůstane, ovoce mnohé donese. Chceme-li neunavně na cestě křesťanské dokonalosti setrvati, musíme poklesky své ve svátosti pokání smýti a v nejsvětější Svátosti oltární s Ježíšem se spojit. Neříkej tedy: proč bych tak zhusta chodil k sv. zpovědi a ku svatému přijímání, vždyť jednou nebo dvakrát v roce úplně dostačí. Kolikrátkoliv hodně sv. svátosti přijímáš, tolik stupňův dokonalosti máš k nebesům. Návštěva zpovědnice a stolu Páně tať neklamným jest dokladem, jak daleko která farnost buď v dobrém anebo ve zlém pokročila. Jakž u nás to vypadá?

III.

Přemilení! když váš dobytek chudne, role rok co rok méně plodí a celé hospodářství račím jde chodem, nedobře takému jest hospodářství a vy dobře soudíte, že hospodář anebo hospodyně nedbá anebo pole jest vyžilé. Leč když farnost některá ve zlém prospívá, dítky bez naučení dorůstají, mladíci a panny nevázaně sobě vedou, počet nemanželských dítek se množí a lidé den co den jsou horší, co soudíte o takové farnosti? Buďte duchovní pastýři jest nedbalým, anebo farníci o dobro nedbají. Strom, kterýž nepřináší dobrého ovoce, bude vyřat a na oheň uvržen. O přemilí! buďtež dokonalí, jakož i Otec váš dokonalý jest.

V nekonečnou věčnost dvojí vede cesta, stezka cnosti ve věčný život, stezka hříchu u věčnou záhubu. Kam cesta života našeho jest namířena? v nebesa anebo do pekla? Jako sv. Pavel za Efesany, tak i já tebe, Otče nebeský, za drahé ovečky na kolenou prosím, dej nám, bychom po cestě křesťanské dokonalosti neunavně kráčeli a šťastně k tobě a Ježíši Kristu došli. Amen.

Sedmnáctá neděle po sv. Duchu.

O křesťanské shodě a jednotě u víře.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Efesanům 4, 1—6.

Rcetež, farníci milení, co náš chrám Páně po tolik let v jednotě pevně drží, že se nesesuje? Shoda a jednota jej drží, že pevně stojí, bez ní dávno už by se byl zhroutil. Rcetež, sousedé milí, odkud to, že nejedna rodina po staletí slovná jest a bohatá, kdežto tolik jiných o majetek a dobré jméno přichází? Jediná svornost a shoda sourozencův (bratří a sester) chrání dům, kde jeden druhého před škodou chrání a vespolečně rád jeden druhému pomáhá. Nestává-li mezi dítkami právě shody a svornosti, tu majetek po rodičech zděděný se rozmetá jako prach na cestě. Rcetež mně, křesťané milí, co naši sv. katolickou církev, shromáždění všech pravověrných křesťanův, brzo již po dvě tisíciletí drží pohromadě a v jednotě, že tak četná kacířstva a pronásledování jí zničení nemohla? Jednota v učení, jemuž vyučuje, a shoda ve svatých svátostech, jež udílí, činí církev tak pevnou a nepřemoženou, tak že i brány pekelné nebudou sto ji přemoci. Nebesa, šťastný příbytek všech vyvolených, překrásná shoda a jednota obveseluje vyvolené; v pekle není shody ani jednoty, není tam svornosti právě; proto jest peklo místem věčného trápení. I mezi námi bývá zhusta peklo, kdykoliv mezi námi shody a svornosti není. Zapotřebí tudíž, aby naučení, jakéž sv. Pavel Efesanům dává ohledem shody a svornosti, hluboko vštípeno bylo v paměť, jakž list dnešní k Efesanům nás napomíná.

I.

1. Sv. apoštol Pavel trávil pro víru sv. dvě leta v Římě v žaláři. Leč i v zajetí staral se o své věrné, jež byl vyučil a pokřestil, dává jim v listu spasná naučení; obzvláště pak jim jednotu u víře a lásku v jednání boroucně na srdce klade. Bratří! píše sv. Pavel, prosím vás, vězeň v Pánu, pro nějž jsem zajat, buďte tak živi, jakož povolání jste, abyste Boha právě poznali, jemu ochotně sloužili a tím života dosáhli věčného. Buďte pokorní, jeden nad druhého se nevynášejíce; tiší bez zlosti a hněvu; trpěliví a shovívaví, abyste chyby a slabosti vespolečně trpělivě nesli. Vynasnažte se zachovati jednotu víry, abyste jednomyslní byli, aby byl mezi vámi svazek míru. Kde právě shody mezi lidmi není, tam není duch Páně, tam není ani pravých křesťanův. Toliko shoda křesťanská právě činí křesťany. Jsme-liž i my dle toho pravými křesťany?

2. Pravými-li chceme křesťany býti, třebať nám, abychom jednotu u víře a ve skutečích zachovávali, abychom byli takřka jeden duch a jedno tělo vespolek. Byť i křesťané v dálných krajích a různých žili zemích, byť i ne všichni jednoho byli stavu a stejné učenosti, jedni vznešení, jiní chudí, jsouť nicméně v Ježíši Kristu jedním tělem duchovním s přechetnými údy. Jako v jednom těle jedna jenom duše vládne a je oživuje, tak musí i křesťany vesměs jeden jenom duch křesťanské víry oživovati ve skutečích jejich. Jsmeť všickni křesťané, povolání k jednomu cíli naděje, abychom zde časné byli šťastni, na věčnosti pak věčně blaženi. Jedno jenom nebe

jest nám přihotoveno, byť bychom i nebyli všickni jednoho otce i matky. Jedné jenom a tétež víry naučení pevně musíme se přidržeti a jednou cestou k životu věčnému kráčet. Kdo jednoty u víře nedbá, novému učí učení anebo staré zapírá, ten pravým není křesťanem. Kdo nad to i jiné svádí, mezi obcí křesťanskou rozkol a nesvornost rozsévá, ten dravým jest vlkem mezi stádem Kristovým.

3. Nachází se na světě přečetné lidí bezbožných, kteří praví: Ať jsem luteránem anebo katolickým křesťanem, mám nieméně Otce nebeského stejného. Byť bych byl i pohanem, turkem anebo židem, přece spásy dojdou, když jen své víry pevně se přidržím. Leč sv. Pavel jinak učí: Jeden jenom jest Pán, Kristus Ježíš, kterýžto nás vykoupil, ne Mahomed, ne Lutr; Ježíše třeba pevně se přidržeti. Jedna toliko víra jest, kteréžto Kristus nás vyučil a sv. katolické církvi ji odevzdal; tuto svatou samospasitelnou víru neporušenou musíme zachovávat, nesmímeť ni jednoho článku zamítati anebo nového přibírat. Jeden jenom jest křest, jejžto jsme přijali, slibující, že jediné, pravé víry pevně se přidržíme, v ní že chceme žíti i umříti, a víry této že nikdy nechceme zapříti. Všickni jsme duchovními dítkami jedné matky, církve sv. katolické, jakož Bůh jest Otec nás všech. Jak šeredné bylo by to jednání, kdybychom o víru se přeli, místo abychom dle víry byli živi; hrozno bylo by, kdybychom vespolečně se proklínali a nenáviděli, na místo abychom jako šťastné a blažené dítky tak dobrého a laskavého Otce nebeského, v němžto žijeme, hýbáme se a jsme, ctili a chválili, kterýžto veleben budiž a oslaven na věky věkův. Věru nestáváš většího odpůrce lidského na světě nad kacíře, kterýžto jednotu u víře trhá; třebať také dobře je znáti a pilně se jich vystříhati.

II.

1. Překrásné jesti čtení ve skutečích apoštolských 4. 32, v jaké ladné svornosti a jednotě žili první křesťané. Veškeré množství věřících bylo srdce jedno a mysl jedna. Nebyloť u nich žebrákův, ni opuštěných, neboť vespolečně rádi se podporovali. Jedna jenom šťastná rodina dítek Božích byla prvoobee křesťanská, jak Pán ji založil. Předpověděl pak Pán svým věrným, že přijdou lživí proroci, kteřížto rozpráší stádo jako draví vlci. To již se vyplnilo, vyplňuje se doposud a nepřestane i budoucně. Hleďtež poznati a varovati se jich!

Prvními urputnými odpůrci křesťanské svornosti a shody byli nevěrní pohané a tvrdošíjní židé, kteřížto učení Páně stavěli se na odpor, ohněm a mečem je pronásledující. Více než po tři sta let pohané pronásledovali křesťany, haněli Ježíše Krista, zapírali pravého Boha, hubíce věrné jeho vyznavače. Nenáviděli světlo a milovali temnotu, neboť skutky jejich byly zlé. Podobně jednají doposud nynější neznabohové. Žijí bez Boha a tu nevědouce si jiné rady, zapírají, že stává pekla, anebo tvrdí, že duše umírá. Boha-li však velmi rozhněvali, tak že před soudem Božím se obávají, tu i Boha zapírají, jak učinili Francouzové asi před devadesáti lety, zapírajíce Boha a zapovídající každou bohoslužbu, zamykající chrámy a přetvořující je ve vojenské kasárny, přelívající zvony v děla, pronásledující kněze a věrné křesťany krutě hubíce. Tak daleko bloudí neznabohové i mezi námi; vše to by rádi i mezi námi, kdyby možno bylo, opětovali. A přece nieméně rádi jich lidé poslouchají, jelikož umějí jim lahoditi a slabí u víře křivému učí učení říkající, žeť

netřeba věřiti tomu, čemu učí duchovní pastýřové. Oniť rozdávají a roztrušují knihy a spisy bludné mezi lidmi a před takovými lidmi třeba míti se na pozoru a varovati se jich. Kdo o víru sv. chce tě připravit, ten i o duši tvou chce tě oloupiti.

Druhým křesťanské jednoty odpůrcem jsou svéhlaví kacíři, ošemetní a domýšliví lidé, kteřížto učení Ježíšovo překrucují a jinak vykládají, nežli sv. katolická církev, jížto Kristus učení své zanechal. Arius, otec kacířstva, vrhl se na tajemství o nejsvětější Trojici, Nestorius, dítko jeho, odvážil se na učení o Marii Panně a tak jiní jiného zase chopili se učení. Miliony lidí svedli, jednotu křesťanstva rozervali a duchovní tělo Ježíšovo rozdělili. Před tři sta a několika lety Martin Lutr, učený ale domýšlivý mnich, sebral kacířstva starších dob v jedno, víru luteranskou ve krajinách Německa rozesel a tím jednotu víry přezalně rozpůlil, přčetně lidí svedl a válku krvavou po celých třicet let pro víru zosnoval. Následkem toho mír, pokoj a jednotu v národě německém zničil, kdežto doposud nejeden ve krajinách luteranských na ni žaluje a touží. Dva sousedé šli z jedné vsi v neděli ke službám Božím, uprostřed cesty se však rozešli, katolík šel do chrámu Páně ke mši sv., luteran pak do sboru ku své bohoslužbě, jakoby nebyli oba dva dítky Otce, kterýž sídlí v nebesích. Dvě služek sloužilo pod jednou střechou, katolička každý den znamenala se znamením sv. kříže, luteránka však se jí posmívala, jelikož znamení tohoto sobě nevážila. Muž a žena k různě přiznávali se víře; otec syny k luteranskému vedl učení, matka však dcery po katolicku učila Bohu sloužiti. Dítky jednoho otce a matky nemívali stejné víry, vespolek jeden druhého nenávidíce. Vesničané u jednoho stolu pro víru se přeli, nejednou krvavě se porvali a nakvašení se rozcházeli. Zdaž není to vše politování hodno? Nebyloť jednoty, nebyloť lásky pravé v oněch krajinách; kacířstvo ji umorilo a tím lidstvo o největší slast oloupilo. Kdyby pak nyní přišel k nám luterán a chválil své kacířstvo, naši víru však tupil, haněl papeže, biskupy a duchovní vrchnost, posmíval se naší bohoslužbě a obřadům našim, budeme-li mu věřiti? Sv. Jan evangelista křesťanům takto odpovídá: „Kdokoliv odpadne a nezůstane v učení Kristovu, nemá Boha (otcem a přítelem); ten jediné, kdo ostává u víře, tenť má Otce i Syna (přítelem). Přijde-li kdo k vám a nauky víry svaté sebou nepřinese, nepřijímejtež ho pod střechu, ano ani ho nepozdravujte. Neboť kdo takové pozdravuje, ten dle starého obyčeje vinen se stává jeho zlých skutkův.“ Křesťanskou prokazovati lásku jsme sice povinni, leč nikterakž souhlas k jeho kacířstvu; přistřeší musíme mu skytati, prosí-li o ně, leč sluchu jeho marnivým řečem nesmíme popřáti; pod střechu jej přijímejmež, leč nikdy víry jeho v srdce naše. Tak nám miláček Páně prikazuje a překrásný nám toho dává doklad. Když s kacířem Cerintem maně v koupeli se sešel, tu ihned dal se na útěk, řka: „Běžme od tud, aby nás s nepřitelem pravdy Boží trest nezastihl.“ Bedlivě mějmež se na pozoru, aby nepřátelé koukole na roli víry katolické nerozsévali.

Třetím odpůrcem lásky a jednoty křesťanské jsou lidé pověreční, kteřížto předpovídají věci, jakých nikdy nebylo, aniž kdy bude, leč v jich zbrklé mysli, oniť svádějí prosté lidi a jsou příčinou, že mnohdy věci nejsvětější se zneuctívají, ano nezřídka celé sousedstvo pohoršují a ve svár přivádějí, kterýž po mnohá trvá leta. Oni blábolí, že, kdo přesvaté tělo Páně pod podšivku zašije, toho střela každá chybí. Takového něco učiniti, toť bylo by svatokrádeží, Bůh toho nepřipouští! Jiní zase tu pověru mají, že kdo střelí do obrazu anebo do kříže, toho ručníci nikdo že neujde. V obrazy svatých a světic Božích střelí — zdaž není hrůza, takového něco páchat? A přece

nieméně i taková pověra od lidí se provozuje. Pověřeční lidé tolikéž praví, že, kdo dítky dává očkovati, tím o křest sv. je připravuje a v moc ducha zlého vydává. Zdaž možno o křest někoho oloupiti, jímžto nezrušitelné vtlačuje se duši znamení? Takové a těm podobné pověry bývají příčinou rozporu mezi pastýři duchovními a stádem jim svěřeným, mezi sousedy, ano zhusta i mezi manžely, kteří pověry milují a tím sobě i domácím přechasto bývají příčinou neštěstí a nezdaru. Přechetně doposud jest takových pověřčivých lidí, kteří babiznám a tulákům podvodným větší přikládají víru nežli svým pastýřům duchovním, více pověrám důvěřujíce nežli katechismu. Po stínu lapají a po větru se shánějí. Nezabývej se babskými klepy, nýbrž mnohem více přidržuj se zbožnosti; neboť ona ku všemu jest užitečná, neboť má zaslíbení života nynějšího i budoucího. Toť pravým a věrohodným jest učením.

2. Chceme-li pravou jednotu ve víře sv. a ve křesťanském životě zachovati, musímeť třech pramenův nauky křesťanské pilně se držeti, z nichžto plynou nám zřídla pravého učení. Prvým spasným pramenem jest písmo sv., skrze něž Duch sv. sám s námi rozmlouvá. Písmo sv. jest listem, ježž Otec nebeský nám, dítkám svým, poslal v tu cizí krajinu našeho putování, abychom pravou znali cestu a nikdy z ní nezbloudili. Co jiného jest písmo sv., ne-li písmo Boží k jeho tvorům, dí sv. Řehoř. Písmo sv. jestiť knihou všech knih; jestiť psaným slovem Božím. Když císař Konstantín sv. Antonínu, poustevníku, poslal list, tu se soudruhové jeho nemálo tomu divili. Leč sv. Antonín pravil: Což jest vám to s podivem, že mně císař psal, vždyť pouhým jest člověkem. Mnohem více měli byste se tomu diviti, že Bůh nejvyšší Pán nebes a země, král všech králův, nám lidem sv. evangelium a jiné sv. knihy dal do rukou! Jakými byli bychom nevďěčníky, kdybychme knihy této sobě nevážili, v ní nečetli anebo nerádi obsahu jejího poslouchali. Okus jenom sladkost slova Božího, požívej ho každodenně, abys nikdy necítil hladu; užívej ho tak, abys touto krmí nebeskou i jiné mohl podělití, napomíná sv. Ambrož.

Leč v písmě sv. tolik jest tajuplného, čemuž nerozumíme, a tak poskrovnu jest tam zaznamenáno, žeť zapotřebí nám i druhého pramene, ústního podání, kteréžto nepsaným jest slovem Božím, jakož sv. Pavel je odporučuje, pravě: Budte stálí a přidržte se naučení, jemuž jste se naučili buďto slovem anebo písmem. Co nástupcové sv. apoštolův v církvi našli, to též věrně zachovali; čemu naučili se oni, tomu vyučovali i jiné; a co slyšeli od rodičův, to odevzdali zase dítkám svým, dí sv. Augustin. A kde lze toto ústní podání najíti? Sv. Ireneus, biskup a mučovník, praví: Nikde jinde nemá pravdy se vyhledávati jediné v církvi; proto že v ní jako v přebohaté a nepřeborné zásobárně sv. apoštolové všecky schránili pravdy, aby každý vodou života z ní mohl se napájeti. Církev jesti branou k životu. Ve sv. písmě tolik jest tajemství, že sv. Augustin, ač výtečným učencem a světlem, nieméně praví: Více jest věcí, kterých nepochopuji, nežli kterým rozumím. Zapotřebí nám mistra, který by nám písmo sv. vykládal; a tím jest církev sv. Dítka přináší ořech, ježž darem obdrželo, máteři, aby mu jádro vyloupila; křesťan pak spěje k církvi, aby mu smysl písem sv. vyložila (Origines). Proto praví sv. Augustin: Já bych evangeliu nepřikládal víry, kdyby mne v ní vznešenost církve sv. neutvrzovala.

Křesťana katolického třetím učitelem jest rozšafný zpovědník, duchovní jeho pastýř. Zpovědníku vyjevujeme pochybnosti, jemu svěřujeme pokušení a těžkosti. Co nám radí, toho se držíme, jestli totiž vůli Boží není to na odpor. Tak v ladné jednotě církve katolické budeme žíti; a byť i anděl s nebe něco jiného nám hlásal, než tito

tři učitelové nás učí, budiž proklet, praví sv. Pavel. Co dříve už jsem vám pověděl, to nyní opětuji: Kdyby jiného něco někdo vám hlásal, nežli jste ode mne přijali, budiž proklet.

III.

Pravého štěstí a blaha sloupové dva jsou: jednota u víře a shoda v jednání křesťanském; nebyti těchto dvou rodných sester, nebude ani království Božího mezi námi. Proto také předobry a přelaskavý Ježíš na žaluplné cestě k hoře olivetské právě tu noc před smrtí svou tak vroucně Otce nebeského za pravou jednotu svých věrných prosil, řka: Otče svatý! zachovej je ve jmenu svém, kteréž jsi mně dal, aby byli jedno jakož i my. Leč neprosím jenom za ně, nýbrž i za všechny ty, kteří slovem jejich ve mne uvěří, aby byli jedno, jako jsi ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli jedno v nás, aby byli dokonalí, aby svět poznal, že jsi mne poslal, a že je miluješ, jakož jsi i mne miloval. Kde není jednoty, tam tolikéž není ani pravé lásky. Proto napomíná sv. Pavel křesťany: Prosím vás, bratří, jménem Pána našeho Ježíše Krista, abyste vesměs jednoho přidrželi se učení a aby nebylo mezi vámi svárův, nýbrž abyste byli dokonalí jednoho ducha a jedné mysli. Jednotu a shodu i já, přemilení, vám doporučuji. Všickni jsme dítky jednoho Otce, kterýž jest v nebesích, všickni učenci jednoho mistra, Ježíše Krista; budmež všickni i jedné mysli a jednoho srdce, abychom šťastnými kdysi byli ovceři jednoho ovčince v nebesích, kde bude jeden ovčinec a jeden Pastýř. Amen.

Osmnáctá neděle po sv. Duchu.

O z n á m k á c h s p á s y.

Čtení z I. listu sv. apoštola Pavla ku Korintánům 1, 4—8.

Bývá-li kdo od vznešených pánův k hostině pozván, musí zvláštní míti známku a u vrat jí se prokázatí, aby vrátný v síň hodovní jej pustil. Pozvání jsme i my od Pána všech pánův k hostině nebeské a rychle hodina se nám přiblíží, kdy temnou branou smrti bude nám projíti a zaklepati na bránu nebes, ač bude-li nám otevřena. Co se vám zdá, máme i my známku spásy, kteroužto by nám otevřeno bylo království nebeské? Dej Bůh, aby i nám anděl jednou tak štěstí přál, jako sv. Pavel svým věrným Korintánům, jak v dnešním listu čteme.

I.

1. Jako zahradník radostí bývá naplněn, když strom vsazený krásně roste a sladké plodí ovoce, jako pilný učitel nad svými svěřenci se raduje, pilně-li se učí a ve vědomostech prospívají, tak radostně psal i sv. Pavel, Korintánům, jež byl vyučil a pokřestil. Bratří, tak píše jim, chválím Boha bez ustání z vás, za milost Boží,

kteráž jest vám dána v Kristu Ježíši. Tak i my nemůžeme dosti za tutéž milost Boha chváliti.

2. Známost Boží a milost dle vůle Boží svatě žíti, mnohem větší má cenu, nežli bohatství celého světa. Skrze Krista ve všem jste obohaceni, čehožkoli vám třeba v učení a známosti.

3. Kristus však nejen učil, nýbrž i zázraky dosvědčoval, že učení jeho jest Božské. Tato nauka Páně byla mezi vámi utvrzena, tak že nemáte nedostatku v nižádné milosti. Toť i naším největším štěstím. Co by prospěl nám veškeren náš majetek, za nějž bychom četného mohli zažítí blaha, kteréž krátkou jen trvá dobu, kdyby po smrti brána života věčného neměla býti nám otevřena. Žeť Bůh dal nám milost ve víře pravé zrozenou a odchovánu býti, toť prvním spásy naší znamením.

4. Pokud však zde na zemi putujeme, potud u stálém žijeme nebezpečí pravé nároky na spasení potratiti. Kdo se domnívá, že stojí, praví sv. Pavel, hleď, aby nepadl. Sv. Pavel nám dává zároveň i záruku, že Bůh, kterýž nás ku spáse povolal, milosti své nám neodepře, neboť píše Korintanům: Vás, kteří očekáváte zjevení, druhého příchodu Pána našeho, Ježíše Krista, milostí svou posilní, abyste až ku konci byli stálí, tak abyste bez hříchu s veselím očekávali dne, v němžto Pán náš, Ježíš Kristus, přijde, aby povolal nás v život věčný. Tato pevná důvěra v přispění Boží druhým jest veselím spásy naší znamením. Bůh uděliž ho i nám!

II.

Strašná jsou slova Ježíšova, jež řekl: Mnoho jest povolanych ale málo vyvolených, kteřížto by spásy věčné došli. Každý z nás dobře musí uvažovati, zdaž známku radostnou nalezne, že spásy dostane se mu věčné. Takových to spásy známek popředně jesti pět:

1. Prvým spásy znakem jest známost Boží dle nauky sv. katolické církve. Bez víry nemožno Bohu se líbiti. Kdo k Bohu chce přijíti, musí věřiti, že Bůh jest, a že těm, kteří ho hledají, spravedlivou bude odplatou. Každý, kdo veň věří, nebude zahanben. Patřte na neskončenou lásku Boží k nám! Ze přechetných tvorův stvořil nás dle svého obrazu, obdařil nás rozumem a vůlí, abychom Boha poznali, čehož nerozumní tvorové nikterakž nemohou. Miliony lidí žili, kteřížto neměli příležitosti, aby mohli důkladně poznati Tvůrce svého; velmi mnoho doposud jich žije, kteří pravého Boha neznají, nám pak se Bůh skrze vlastního Syna sám zjevil a takofka nás nutí, abychom učení křesťanským Boha právě znali a cestou víry sv. u věčný kráčeli život. O neskončeně dobrý a laskavý Bože, proč jsme my tak mrtví a necitelní za nepočetnou lásku tvou, že slovo tvé tak zřídka v nás se ujímá a my tak snadno na své víry učení zapomínáme! Leč nicméně blaze nám, neboť první spásy znak máme.

2. Druhou spásy známkou jest pevná v milosrdenství Boží důvěra, žeť nám neskončeně milosrdný Bůh hříchy naše odpustí a nás zásluhou Ježíše Krista věčně spasí. Ve Vlaších byl loupežník k smrti odsouzen; měl přijíti o hlavu. Duchovní pastýř ho připravoval k smrti, tak že zločiny své poznal, jich litoval, a ochotně ortel co trest za zločinný život přijal. Na druhý den duchovní jej zase navštívil, i nalezl jej uprostřed žaláře v okovech ležeti na zemi, kříž v rukou držeti a tak hoře plakati a vzdychati, že podlaha slzami byla pokropena. Duchovní se domýšlel, že přenesmírně

bojí se smrti, a proto jal se jej těšiti, připomínaje mu, že mnohem lépe smířenu s Bohem umřítí, nežli ještě déle Boha urážeti a náhlou smrtí snad na věčnost odejítí. O můj otče, odvece loupežník, nepláču proto, že musím umřítí; zasloužil jsem smrt a ochotně chci jí se podvoliti; leč že jsem po čtyřicet let ukřižovaného Spasitele haněl, tupil a urážel, a nyní, kdy od celého světa jsem opuštěn, Spasitel můj na milost mne přijímá, proto musím plakati. O kdo z nás neměl by hořkých prolévati slzí, když rozváží, jak přecasto Boha nejvyššího dobrého urážíme, a že přece nicméně milosrdenství Boží mnohem jest větší, nežli naše nepravosti! Kohož by potěšné nepolily slzy, když vidí, kterak Ježíš na váhu Božské spravedlnosti, na nížto naše hříchy a nepravosti váhu dobrých skutkův převelmi k zemi tlačí, kterak z vlastních zásluh tolik přidává, že váha dobrých skutkův dostává převahu, kdykoliv upřímně k němu se obrácíme, o milost a smilování prosíme a účastní státi se chceme neskončených zásluh jeho. Radostně s Davidem můžeme zvolati: V tebe, o Pane, jsem doufal, a nebudu zahanben na věky.

3. Třetím spásy odznakem jest pravá a živá láska k Bohu a Božským věcem, jakož i láska k bližnímu. My víme, že jsme přenešeni ze smrti do života, neboť milujeme bratry. Kdo nemiluje, zůstává v smrti. Nejednen sice praví, že Boha miluje, leč jenom jazykem. Láska jeho jest lživá. Kde láska obývá, tam veliké věci se vykonávají, kde jich nestává, tamť i lásky není, dí sv. Řehoř. Kdo právě Boha miluje, tomu nebude žádná cesta převelmi daleká a nesnadná ke službám Božím. Kdo Boha upřímně miluje, tenť všemožně o to se zasadí, aby ti, kteří jsou mu svěřeni, Boha hříchem neuráželi. Kdo Boha vřele miluje, tenť ze vší síly bude se snažiti, aby Bůh právě byl poznán a hodně byl ctěn. Kdo Boha v pravdě miluje, tenť také přičiňovat se bude o okrasu chrámu Páně, aby Bůh dle zásluhy byl tam ctěn. A odznak tento utěšenou jest spásy naší známkou. Leč chatrnou lásku k Bohu dávají na jevo farníci, kde chrámy jsou zešlé a oltáře uspiněné, mešní roucha roztrhána, sochy a kříže poškrabány, žeť nemožno ani podoby svatých poznati. Kdo horoucně Boha miluje, tenť tak s královským pěvcem Davidem řekne: O Pane! miluji okrasu domu tvého a místo, kdež velebnost tvá přebývá. Kdo tak mluví a jedná, tomu Kristus tolikéž i v nebi krásné shotovuje místo. Chladná jest křesťanův k Bohu láska tam, kde služby Boží nedbale se navštěvují a kde neslyšeti hlasných písní a modliteb. Čím srdce přeplněno, tím ústa přetékají, praví Pán. Kde o lásce k Bohu mezi lidem pramálo jest slyšeti, tam nelze jí tolikéž nalézti. Člověče, kterýžto zhusta a z obyčeje hřešíváš, zřídka pak ku sv. zpovědi a s ledovým srdcem ku stolu Páně přistupuješ, od bohoslužby spěcháš a z kázání pryč kvapíš, o okrasu domu Páně buď málo anebo zhola nedbáš, nemáš známky, že bys kdy spasen byl.

4. Čtvrtým spásy znamením jest touha, i jiným ku spáse dopomoci. Jistý Alfonz, bohabojný muž, kdysi Boha vroucně vyzýval, aby všickni hříšníci se káli a spasení věčného dosáhli. Byltě Alfonz jenom pouhým vrátným v klášteře; a jelikož nemohl mnoho ku obrácení hříšníkův vykonati, horoucně za hříšníky se modlil a Bůh mu řekl: Modlitba tvá tolik má ceny, jako bys byl všechny hříšníky na pravou spásu cestu přivedl. Bůh dobrý i přání a žádost naši přijímá místo skutku, učiníme-li jenom to, seč jsme. Kterak pak ty, Marku, Boha a bližního miluješ, kterýžto nic toho nedbáš, bližní-li tvůj kleje a nadává, Boha uráží, jiným jest ku pohoršení a sám sobě záhubou. Rosalia, jak jsi dbalá o spásu družky své, když víš a slyšíš, jak zle jedná, a ani v nejmenším jí nenapomeneš? Křesťané, kteří sousedův nevarují

zlého, představení, kteří poddaných pro hříšný jich život netrestají, poddaní, kteří za zlou vrchnost se nemodlivají, aby Bůh jim dal milost se polepšiti a dal jim čas ku pokání, nemají znaku spásy. O věru, nedobrymi jsme Otce nebeského dítkami, jelikož tak málo o spásu svých bratří a sester dbáme!

5. Pátým spásy znakem jest dětinná úcta ku svaté katolické církvi. Boha nemůže míti otcem, kdo církve nemá matkou, praví sv. Cyprian. Jedna jenom jest svatá, katolická, spasná církev, viditelné shromáždění všech pravověrných křesťanův pod jednou viditelnou nejvyšší hlavou, římským papežem. Kdo ve shromáždění tomto žije, přikázání a ustanovení církve sv. drží a zachovává, ten znakem jest vyznačen, že bude spasen. Mimo církev není spásy. Kacíři, kteří sv. katolickou církev urputně zapírají, špatní křesťané, kteří mateře církve katolické sobě neváží, ve svátky a neděle pracují, bohoslužbu zanedbávají, v pátek a jiné zapovězené dny bez povolení masitých požívají pokrmův, ano i o velikonoci sv. svátostí nepřijímají a jiná ustanovení církevní tupí a haní, ti nejsou označeni, že by spásy věčné dosáhli. Jako o potopě všickni utonuli, kteří nebyli s Noe v korábě, praví sv. Jarolím, tak budou věčně zahubeni, kteří s nástupcem sv. Petra (římským papežem) nejsou v korábu církve katolické. Hle, toť oněch pět spásy naší známek! Kolik má jich každý z vás?

III.

Sv. Tomáše Aquinského sestra se ptala, co by měla činiti, aby věčné dosáhla spásy. Bojímt se převelmi, že do nebe nepřijdu. Sv. Tomáš sestře odvětil: Tot přesnado, sama-li jen upřímně chceš. Měj jenom upřímnou vůli a rei: Já chci býti spasena. A čeho si přeješ, to též číš a spásy dojdeš věčné. O Bože přelaskavý, uděl nám, abychom po spáse toužili a touhu skutkem konali, abychom v den Pána našeho Ježíše Krista nalezení byli bez hříchu a abychom byli nejenom v počtu povoláných, nýbrž i vyvolených. Amen.

Devatenáctá neděle po sv. Duchu.

O pravé cestě ku křesťanské dokonalosti.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Efesanům 4, 23—28.

Poutník, který na dalekou vypravuje se cestu, dobrým a trvanlivým musí opatřiti se obuvem a oděvem, aby mrazem a horkem nebyl přemožen. Jestliže na cestě obuv se mu rozedere, musí ji popraviti, oděv-li se mu roztrhá, musí o nový dbáti; umazán-li oděv jeho, třeba ho omýti a očistiti, aby nepřetrženě mohl cestu dále konati. Každý člověk jest poutníkem, putujícím ze života časného v život věčný; a nejenom tělo naše, nýbrž i duše má zapotřebí oděvu duchovního. Tím oděvem jsou sv. ctnosti, pláštěm duševním jesti posvěcující milost Boží. Umazán-li tento oděv duševný, sestárnul-li, anebo hříchem-li dokona rozedrán, třeba ihned ho obnoviti a opravit, abychom na cestě dokonalosti neustali, jakož sv. Pavel v listu k Efesanům překrásně nás tomu učí, jak právě byl čten.

I.

1. Bratří! obnovtež se v duchu smyslu svého, napomíná sv. Pavel, a oblecte nového člověka, kterýžto podle Boha stvořen jest v pravdě a svatosti. Obnovtež se na duchu, chce říci sv. Pavel, aby myšlenky a žádosti, ano i skutky vaše byly takové, abyste Bohu byli podobní, v pravdě a svatosti, jakožto stvoření nové. O kéž bychom i my v dobrém se obnovili a omládli na duchu, jakožto tvorové Bohu milí! Čehož však k obnově a obrodu našemu třeba?

2. K obnově a obrodu v dobrém třeba přede vším zanechatí skutkův hříšných. Protož zanechejte lži, napomíná sv. Pavel, byste jinak nemluvili a jinak nemysleli; mluvětež jedenkaždý pravdu s bližním svým. Jsmeť vespolek údové; nesmímeť tudíž jeden druhého do zmatku a do škody přiváděti. V řetězu-li jeden jenom článek zamotáš anebo roztrhneš, celý řetěz tím utrpí. Právě tak každá lež malá i velká škodí dříve anebo později celému okolí.

3. Varujte se zlosti, praví sv. Pavel. Zlost pak jest dvojí: opravdová nevole nad hříchem a svatá horlivost pro dobré, což naší jest povinností. Zlost však jest hříšná a nespravedlivá, kdykoliv z nespravedlnosti vyvívá anebo ku zlému se nese, buď že dlouho trvá a tím nepřátelství a sváry tropí; a taká zlost jestiž hříchem. Proto praví sv. Pavel: Hněvejte se, ale nehřešte; abyste totiž ve zlosti a hněvu kleli, jiným zlého přáli, anebo zlost dlouho v srdci a v mysli přechovávali. Slunce nezapadej nad hněvem vaším; dříve nežli u večer na lože ulehnete, podejtež si ruku a smiřte se vespolek. Běda bylo by tomu, kdo by ve zlosti a hněvu na věčnost se odebral! Dlouhý hněv jest srdci a duši pravým jedem. Kdo hněvu dá se přemoci a v srdci mstu chová, ten v srdci svém zlému duchu stan hotuje. Proto napomíná sv. Pavel: Nedávejte místa ďáblu.

4. Varujte se krádeže, praví sv. Pavel; nekradte majetku a dobrého jmena jazykem nešlechetným. A kdo kradl, nekrad více, nýbrž pracuj raději rukama, abys poctivě chleba si vydobyl.

5. Přebohatá neřestí matka jesti lenivost. Jako v močále stojícím neřád a žoužel se plodí, rovněž i v srdci lenochově vše zlé se vyskytuje. Kdo v dobrém chce se obroditi, musí býti pilen a pracovit, musí pilně pracovati rukama, což dobrého jest, napomíná sv. Pavel, aby sám měl z čeho žíti, aby mohl udělití také nuzným. Kdo zlého úplně se zřiká a dobrého všemožně se přidržuje, ten v duchu jest obnoven. Této spasné práce nechtějmež i my zanedbávati!

II.

1. Varuj se zlého a číň dobré, káže pravidlo křesťanské spravedlnosti a tím zároveň ukazuje nám cestu ku spáse. Leč poutníci velmi nerádi po této vytknuté cestě krácejí; většina jich ochabuje a u věčnou spěchá záhubu, pokud postupně cesty se nepřidrží, která v nebesa vede. Rádi by někteří byli spaseni, leč vyplnití to, co Bůh od nich požaduje, nechtějí. Tací nenepodobní jsou poutníkům, kteří rádi by přišli do Prahy, a ubírají se směrem k Brnu. Kam člověk směr cesty své má vy-

tknutý, tam také dojde. Kam strom padne na stranu jižní anebo severní, tam také zůstane. Jiní opět něco činí, leč za nedlouho ustávají a v půl cestě stanou. Podobní jsou mladíkovi, kterýžto přišel k Pánu s otázkou, co činiti má, aby v život vešel věčný? Kristus mu pravil: Zachovávej přikázání. Mladík odvětil: Všecko to plnil jsem od své mladosti. Čeho se mně ještě nedostává? Ježíš mu dí: Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, rozdej chudým a budeš míti poklad v nebi, a pojd' následuj mne. Sotva že mladík slova tato zaslechl, zarmoutil se a odešel; neboť velmi mnoho měl statku, a církevní učitelové velmi o tom pochybují, zdaž mladík tento v život vešel věčný. Tak i mezi námi leckdos rád se modlívá a rád uděluje almužnu, leč výhost dáti necudným ženštinám, nenavštěvovati veřejné hampejzy, toť zdá se mu věcí přenesnadnou. Byť pak i celý jsi plnil zákon a v jednom jenom přestoupil, učí sv. Jakub, celým zákonem jsi vinnen. Zákon Boží jest jediným celkem a všechna přikázání musíš plniti, chceš-li Boha právě milovati a věčného spasení dojíti. Opět jiní v pravdě Bohu věrně slouží a celým srdcem Boha milují. Jim nic nezdá se býti nemožným, vše rádi opouštějí z pouhé k Bohu lásky. Oniž kráčejí po pravé křesťanské dokonalosti stezce z jednoho stupně ke druhému; jich následovati chceme tolikéž i my. Co chceš a žádáš, o Pane, abych učinil? Bůh žádá od nás, bychom byli křesťansky spravedliví: zlého se varovali a dobré činili.

2. Chceš-li, duše křesťanská, po cestě křesťanské dokonalosti kráčeti, obnoviž sv. přání a pevně si umiň raději vše ztratiti, nežli jediným smrtelným hříchem vědomě a s rozvahou Boha uraziti, dle příkladu zbožné Zuzanny ve starém zákoně. Dva vilní starci chtěli ji ku smilstvu přinutiti. Zuzanna pak vzdechla řkouc: Tíseň mám ze všech stran. Vám-li budu po vůli, nevyhnu se smrti (smilnice byly kamenovány), nepřivolím-li, neuju rukoum vašim. Přece lépe bez hříchu upadnouti v ruce vaše, nežli hřešiti před obličejem Páně. A Bůh spravedlivý oprostil nevinnou Zuzannu prorokem Danielem a místo ní byli oba starci ukamenováni. Kdo prvního stupně nevykoná a hříchu co největšího neštěstí se nevaruje, ten nenalezá se na cestě křesťanské dokonalosti a nepřijde na horu Hospodinovu v život věčný. Proto napomíná sv. Pavel: Nedej se přemoci zlému, nýbrž přemáhej zlé dobrým.

3. Po cestě-li křesťanské spravedlnosti ku předu chceš kráčeti, musíš u sebe ustanoviti, že chceš raději všechnu slávu pozemskou, statek ano i život ztratiti, nežli Boha nějakým bytí i nepatrným hříchem vědomě uraziti. Jenom v srdeci takového křesťana hárá pravý oheň lásky Boží, který i všedních hříchův pilně se vystříhá; tomuť přesnadno jest zvolati se sv. Pavlem: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? zdali soužení? anebo úzkost? nebo hlad? zdali nahota? čili nebezpečnství? zdali protivenství? čili meč? Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížatstva, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ Řím. 8, 35—39. O obnovmež i my upřímnou žádost a pevně u sebe ustanovme, Boha ni s nejmenším neurážeti hříchem. Vždyť i malý hřích velikým jest zlem, vědomě-li bývá spáchán. Kdo v malých věcech jest nevěrným, praví Duch sv., i ve velkých nestálým bude. A sv. Terezia praví: Kdo nezakusil, ten neuvěří, jaké dosahujeme zásluhy, všemožně-li se snažíme, abychom i v malých věcech se neprohřešili; vždyť úlisný škůdce malými a nepatrnými hříchy malé skuliny v naše svědomí činí, skrze něž později i velké hříchy snadno vcházejí. Velikých a smrtelných varovati se hříchův, toť obyčejem lidí svěťáckých, praví sv. Vavřinec Justinian; slu-

žebníkům Božím třeba i před malými poklesky míti se na pozoru. Leč i na tom ještě není dosti.

4. Chceš-li, duše milá, po cestě křesťanské spravedlnosti za Ježíšem neohroženě kráčet, musíš ve všem míti zálibu, co Ježíši činí tě podobnější, ano i se sv. Pavlem honositi se v kříži Pána našeho Ježíše Krista. Byltě Ježíš převelmi chud, v chlévě zrozen, na kříž přibit, neměť ani místa, kam by hlavu svou položil. Bohu díky, žeť i já, chudas, Ježíši jsem roven; neboť blahoslavení jsou chudí duchem, jelikož jejich jest království nebeské. Kristus byl křivě obžalován, poličkován a nenáviděn, ano i k smrti hanebné odsouzen; buď Bůh z toho veleben, mně-li podobně se vede; vždyť není učeník nad mistra, ano i sluha není nad Pána. Jsem-li nemocí zlou postižen, bez ošetřování, opuštěn od celého světa, ať děje se ve všem dle vůle Boží; vždyť ve všem tom nevede se mně tak zle jako mému Ježíši na kříži; a čím hůře se mně daří, tím podobnějším jsem milému Ježíši. Kristus jest můj život a umřítí s ním, toť můj zisk. Tak myslí, mluví a jedná, kdo po cestě křesťanské dokonalosti neohroženě kráčí, neustále v dobrém v duchu se obnovuje, pilně zlého se varuje a dobře činí. Tak mluvili a jednali svatí a světice Boží, kteřížto nyní radují se v nebesích. A když oni byli s to vše to vykonati, proč nenásledovali bychom jich i my? Obnovmež se tedy v duchu myslí své, očistmež se od nepravostí a oblecmež se rouchem svatých ctností!

III.

Dříve nežli Hospodin s hory Sinai k lidu israelskému mluvil a přikázání svá mu dal, poručil jim skrze Mojžíše: Jdi a rei jim, aby dnes a zítra se očistili, oděv vyprali a k zítřku se připravili. Když pak zítra hlas trouby zavzní, budu mluvit k nim. Tak se i stalo. Všickni se připravili, oprali a očistili, všickni svátečně se oděli jako v den Páně. Nastal třetí den; z hory Sinai se blýskalo a hřmělo. Hlas trouby zavzněl a Mojžíš vedl lid svátečně oděný pod horu Bohu naproti. Také nám snad zanedlouho hrany zvonův zavzní a Hospodin povolá nás na horu Sionu nebeského. Jak pak jsme připraveni? Jsme-liž svátečně oděni? Na kterém dokonalosti stupni se nalézáme? Není roucho naše duchovní všedními umazáno hříchy, anebo snad úplně rozedráno hříchem smrtelným? O ještě dnes hleďmež se obnoviti, všemu hříchu dadouce výhost, a oblecmež se v nového člověka, ve spravedlnost a pravdu, abychom připraveni byli, až Ježíš Kristus Pán náš přijde, abychom jej s radostí v život věčný mohli provázeti. Amen.

Dvacátá neděle po sv. Duchu.

O křesťanské moudrosti.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Efesanům 5, 15—21.

Šťastná onano země, kterážto moudré má vladaře, kteřížto vše v čas rozkazují, varují a urovnávají, tak že obyvatelé šťastně a blaženě mohou býti živi. Šťastné ono obydlí, kteréžto rozšafné má hospodáře, kteřížto o oděv a pokrm svých

domácích tak věrně a svědomitě pečují, že nikdo z domácích nedostatkem nestrádá. Blaze člověku, jemuž Bůh právě udělil moudrosti, skrze nižto svůj cíl poznává, pravou k cíli cestu nalézá, tak že z cesty nesejde a nejlepší volí prostředky, aby šťastně cíle došel vytknutého. Křesťana má vésti a véde nebeská moudrost, ne pak světácké mudráctví, jemuž nynější svět učí, a kteréžto jest před Bohem bláznovstvím; nýbrž křesťan má býti veden onou moudrostí, jížto sv. Pavel v listu k Efesanům tak krásně doporučuje, a kteroužto života šťastného a blaženého nám lze dojíti.

I.

1. Kdo šťastně a dobře žlá býti živ, tent popředně s časem musí hospodařiti, aby totiž žádného okamžiku marně neprožil; neboť majetkem nejdražším i statkem jest čas. Pokud čas máme, přesnadno vším časným můžeme se opatřiti ano i nebesa si koupiti. Kdo času nemá, ten nic dobrého nemůže učiniti, a kdo čas ku spasení příhodný zanedbá, nikdy více ho nenahradí. Proto napomíná sv. Pavel: Bratří! hleďte, abyste moudře chodili — jak byste moudře a po křesťansku žili; ne jako nemoudří, kteřížto se domnívají, že proto jenom jsou na světě, aby dobře jedli a pili, dobrou vůli všude měli, o dobré pak pramálo dbají; nýbrž jako moudří křesťané, vykupující čas po dlouhou věčnost, abyste mnoho dobrého učinili, osvojili si cnosti v trpělivosti, neboť dnové jsou zlí; přesnadno může člověk v nynější době zahynouti, řídí-li se dle lidí světáckých.

2. Lidé moudří dle tohoto světa o nic jiného nedbají, jediné o to, aby dobře mohli býti živi, na věčnost pak buď jenom zřídka anebo nikdy nepamatují, Boha a spásu duše za nic nepovažují, jenom peníze a vlastní břicho za boha uznávajíce. Pijme a jezme a budme dobré vůle, vždyť z onoho světa nikdo ještě se nevrátil: toť mudráctvím lidí světských, leč konec jejich jesti zahynutí. Před takou záhubnou moudrostí nás sv. Pavel varuje, řka: Nebudte nemoudří, nýbrž moudří, rozumějící, která jest vůle Boží, spasení vaše, abyste zde na zemi spravedlivě a svatě živi byli a život věčný si zasloužili. Hleďte, což s hůry jest, kdežto Kristus sedí na pravici Boží; o to se snažte, což s hůry jest, ne pak o to, což ze země, pomíjející a marné, tak učí moudrost křesťanská.

3. Lidé moudří moudrostí světskou přesnadno se zapomínají, když dobře se jim daří, tu na Boha zapomínají, nad potřebu labužnictví se oddávají, popředně pak vínem se opijejí, čímž zdraví tělesné sobě ukracují a duši u věčnou vydávají záhubu. Proto napomíná sv. Pavel křesťany: Neopíjejte se vínem, v němž jest chlipnost. Víno rozněcuje chlipné žádosti, jako olej plamen ohně; proto také svůdník buď víno anebo jiný opojný nápoj kupuje a nabízí, duši-li ku zlému svéstí zamýšlí. Praví křesťané neopijí se vínem, aniž chlipné písně v opilství zpívají, nýbrž naplnění jsou Duchem sv., praví sv. Pavel, a rozmlouvají vespolek v písních a žalmích o věcech Božích, prozpěvující sv. duchovní písně, prozpěvující chválu Hospodinu Bohu svému, veselíce se radostí sv., ne pak vínem. Při přátelském hovoru vypítí krapet vína není nikterakž zapovězeno; vždyť jest víno darem Božím, kteréžto obveseluje srdce a mysl lidskou. Leč opíjeti se, při víně proklínati, přiti a nesvářiti se, v oplzlých oblibovati si zpěvech, tak že zdaleka možno opilce slyšeti, to jest zapovězeno a hříšno, neboť

tím lidé Boha urážejí a hněvají, místo aby Boha vebili a chválili. Za všechno vzdejte chválu Bohu, Otci nebeskému, praví sv. Pavel, ve jmenu Pána našeho, Ježíše Krista. Jakož ve jmenu Pána Ježíše za všechno máme prositi, tolikéž i jmenem jeho za vše Bohu děkovati. Neboť tak jedině život náš moudře a křesťansky bude spořádán.

4. Moudrost světská učí lidi svobodě bez poslušnosti, kterážto svoboda a volnost nejedno zlo a neštěstí už natropila. Dítka neposlouchají rodičův a tím mnoho žalu jim působí, čeleď odporuje hospodářům a mnohou nezdobu jim činí, poddaní bouří se proti vrchnosti, čímž zmatku a zlořádu bývají v zemi původem, národové bouří se proti panovníkům, ruší blahý pokoj, krvavé osnují boje, čímž veškeren kraj v údolí slzavě přeměňují. Hle, tak a podobně děje se všude, kde křesťanské poslušnosti nestává. Proto napomíná sv. Pavel křesťany: Buďte jeden druhému poddaní v bázi Kristově, buďte poslušni vy, poddaní, svým vrchnostem, vy pak, představení, jednejtež s poddanými vždy v lásce a v míru, abyste jeden s druhým ve spolek se snášeli, netoliko pro trest a bázeň, nýbrž v dětině bázi Kristově, před nímžto všickni počet klásti budeme; představení z toho, co poroučeli, poddaní však z toho, jak poslouchali — Tak vyučuje nás sv. Pavel právě, křesťanské moudrosti. Leč bohužel v době nynější jedině moudrost světská, moudrost tělesná všude převládá. Moudrost dle těla plodí smrt, moudrost dle ducha pak obohacuje životem a pokojem. Řím: 8.

II.

Svatému jinochu Vavřinci Justinianovi objevila se v devatenáctém roce věku jeho, jakož sám vypravuje, v podobě panny Božská moudrost. Jasnější nad slunce byla její tvář a lahodná byla slova, jimiž mladistvého Vavřince oslovila, řkouc: Proč, miláčku můj, dáváš se másti světskými věcmi, proč nabízíš jim srdce své, hledaje v nich ukojení, blaha a míru? U mne jedině nalezněš po čem toužíš; u mne jenom jistý nalezněš klid a mír, a na světě tomto už požívati budeš nebeských slastí. Blaze tobě, zvolíš-li mne za svou nevěstu. Kdož pak jsi, bytosti nebeská? táže se mladík podivné bytosti. Načež této dostává se mu odpovědi: Já jsem moudrost Boží, vyvolená dcera Otce nebeského. Kdo mne nalezne, nalezne život a dosáhne spasení od Hospodina. Věno, jež tobě nabízím, jest zlato moudrosti nebeské, majetkem mým a bohatstvím jestiť veselá věčnost v ráji. S těmi slovy se s jinochem rozloučila, zanechavši mu sladký poklid a lásku k moudrosti. Radostí plesalo srdce mladíkovu toužíc po celý život po věčné moudrosti. — O kéž by svatá moudrost i mezi námi bytovala aby vodila nás cestou života vezdejšího nesnadnou a klopotnou v život věčný.

1. Čemu učí nás pravá moudrost křesťanská? Hledati především a ve všech věcech věčného spasení, věčného zisku. Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho; a ostatní vše bude vám přidáno. Toto zlaté naučení jest základem veškeré moudrosti. Sv. František Xaverský byl v mládí milovníkem tohoto světa. Sv. Ignacius velmi o Františka se bál a strachoval, aby nezaslepila ho světská moudrost, kterážto vysoké hodnosti a úřady skvělé mu nabízela, leč nebezpečí, jimž nemožno se vyhnouti, všemožně tajila a ukrývala. Právě mu jednou: Co platno člověkovu, by celý svět získal a duši svou ztratil? Toto kratičké, leč zlaté naučení, bylo příčinou, že sv. František, zanechav lákání světského, stal se apoštolem mezi Indiany, a nyní slávou nehynoucí obdařen jest v nebesích. Toto naučení zapišme i my v nitro své; naučímeť se z něho moudrému a křesťanskému životu.

Nejedni rodičové vyučují dítky své moudrosti, leč jenom moudrosti světské, věcem časným, jakby totiž snadno mohli zbohatnouti a pohodlný život si zjednatí a opatřiti. Do škol posílají dítky své, leč ne za tou příčinou, aby Boha naučily se lépe znáti a věrně mu sloužiti, nýbrž aby dovednějšími byly v získání statku a bohatství. Začátkem pravé moudrosti jest bázeň Boží. Kdo bázní Boží se řídí, ten vezdy dobře jedná a chvála jeho zůstane na věky, učí žalmista Páně. Četně rodičův stará se o to, aby dítky byly na levnějším chlebě, avšak nedbají o taký stav, v němžto mohly by Bohu snáze sloužiti a života dosáhnouti věčného, nýbrž o taký jenom stav dbají, kde větší jest bohatství a skvělejší důstojnost; proto se jim za časté chleba a zřídka kdy spásy věčné dostává. Mnoho mladíkův se žení a panen vdává, avšak málo jich takovou společnici, takového společníka si vyhledává, s nímžto Bohu by sloužili a spásy věčné došli; většina hledí jenom na krásu anebo na bohatství. Než co platno člověku, byť celý svět získal a na duši zkázu trpěl. Dobrá a prospěšná jest i moudrost světská, leč jenom tehda, pakli světlem moudrosti nebeské jest provázena. I světská učenost, čest, hodnost a statek jest darem Božím, třebať i o ně se hvěsomožně přičiniti; leč vezdy máme jich užívati jenom ku spáse své a nikdy k záhubě, jakož sv. Pavel nás napomíná: Hleďte těch věcí, kteréž jsou shůry, po tom se snažte, což z nebes jest, ne pak po tom, což jest ze země. Toť ona pravá moudrost křesťanská!

2. Po jaké cestě vodí nás křesťanská moudrost? Mámeť po stezce pravdy a spravedlnosti za ní kráčet. Lži a křivdě se vyhýbá. Překrásně nám Kristus Pán pravou křesťanské moudrosti stezku ukazuje, když praví: Buďte opatrní jako hadové a sprostní jako holubice. Leč lidé světsky moudří bývají jen opatrní jako hadové, sprostnosti pak holubičí u nich není. Nejedněm rodičům se to velmi líbí, umí-li dítky jejich ze všeho se vysekati; děje-li se to však někdy i se lží, na to pramálo dbají. Jsou-li dítky zbožné a cnostné, to rodičům nedělá velké radosti, leč umění a prohnání dítek, tať rodiče veselí. Leč takováto moudrost jest nepravá, dí Duch sv., neníť umění nepravosti moudrost a přemýšlování hříšníkův není opatrnost. Má-li ten neb onen rolník daňku platiti, tuť nařká na špatnou žéň a nemůže dosti vypravit jak bídě vychází; leč má-li vdávati dceru anebo syna, tuť nemůže dosti bohatství svého nachváliti. Jest-li nějaký prodej, tuť obyčejně takoví vyhledávají se lidé, kteří ve všem jsou prohnání, leč nikdo nedbá o muže rozšafné, hledíť si každý pomoci, byť i neprávě a nespravedlivě. Soud-li anebo pře nějaká má se odbývati, tuť málo kdo táže se, který advokát více právo a pravdu miluje, nýbrž ten se vyhledá, který právo a pravdu umí dovedně překroutiti. Lež a klam nikterak s křesťanskou moudrostí nedají se spřáhnouti a takými kdo běže se cestami, tenť po stezce moudrosti nechodí. Světská moudrost, praví sv. Řehoř, jest: aby člověk znal žádosti a tužby srdce ukryti; myslí-li nešlechtně, krásnými slovy nešlechtnost zastříti; lež aby uměl vyšňoriti za pravdu; a aby dovedl dokázati, žeť pravda jest lží. Této světské moudrosti učí še mládež už v útlém stáří. Moudrost pravá pak na tom se zakládá, aby člověk nejednal právě jen na oko, nýbrž jak myslí, tak aby mluvil, aby pravdu miloval a lži se vyhýbal, aby dobře činil a raději i křivdu snášel, než by zlého se dopustil. Jemuť to pravým štěstím, pro pravdu-li musí posměch trpěti. — Synu můj! napomíná Duch sv., buď moudrým a rozumným a budeš šťasten na každé cestě své a noha tvá nikdy se nepodetkne.

3. Čemu učí nás moudrost křesťanská ve štěstí a radosti? Moudře užívati darův Božích, v Pánu se veseliti a za všechno Bohu vzdávati čest a chválu; i při-

pravovati se na žalupné dny útrap a svízeli, jak Duch sv. nás učí: Vesel se, mládenče, ve dnech mladosti, leč srdce tvé pravou nechť se radostí veselí; viz pak, že ze všeho jednou budeš souzen! Pomni na Tvůrce svého ve dnech mladosti, dříve než nadejde doba svízeli a než léta se přiblíží, v nichžto řekneš: Nelíbí se mně. Přecetně lidí neumí sobě štěstí vážit, oni tak velmi šťastím se honosí, až je opustí a nepomýšlejí, že jim slunce štěstí nebude vezdy zářiti. Šťastné dítky dědívaly po rodičích velký majetek, leč jako marnotratný syn promrhávají statek otcovský. Nižádné jídlo jim není po chuti, nižádná věc není jim příliš drahá; v krátké době ve větší často bývají nouzi, než kdyby žádného dědictví nebyly zdědily. Bez moudrosti jest bohatství pro ně holým neštěstím. Zhusta Bůh uděluje lidem úrodná léta, tak že hojně obilí a dostatek vína klidí. Leč nemoudří lidé nemírně jsou živi, pijí a hrají, přicházejí o statek a často i o život. Tudyž i úroda, jižto Bůh popřává, bývá nezřídka lidem ku škodě, nemají-li pravé moudrosti křesťanské, kterážto učí nás, abychom pozemského zboží k získání věcí nebeských používali. Když světáctí přátelé sv. Aloisiovi přimlouvali, aby rozkoší a slastí, jichžto vznešený stav jeho mu skytal, hojně užíval, odvětil jim takto: Co mně to všechno na věčnosti prospěje?

4. Čemu učí nás moudrost křesťanská v útrapách a bídách? Abychom vůli Boží úplně se odevzdali a vše ochotně snášeli, cokoliv Bůh dopustí, a potud trpěli, pokud Bohu bude se líbiti, po příkladu Joba trpělivého, kterýžto v největší nehodě, odevzdán do vůle Boží, pravil: Bůh dal, Bůh vzal. Jak se Bohu líbilo, tak se stalo. Budiž jmeno Páně pochváleno. Toť pravou v útrapách moudrostí! Lidé světší však moudrosti této nechápají; v neštěstí však nad milosrdenstvím Božím zoufají a přecasto samovraždou ze světa odcházejí. V letech neúrody, kdy měrice pšenice stála čtyry a dvacet zlatých, nebyla ještě jistému lakomci dosti drahá. Ač lidé hladoví naň naléhali, aby jim obilí prodal, nebyl jim po vůli, doufaje, že obilí ještě přidraží. Bůh však slitoval se nad lidem ubohým a seslal rok nad míru úrodný. Byloť obilí za babku. Co učinil lakomec? V sýpce obilím naplněné se oběsil. Vždyť i manželka nemoudrá Jobu trpělivému se posmívala, pravíc: Na koho pak ještě v prostnosti své se spoléháš? Dobrořeč Bohu a umři. Načež Job pravil: Jako nemoudrá žena mluvila jsi. Když dobré věci přijali jsme z ruky Boží, zlých neměli bychom přijmouti? Tak jedná křesťan moudrý v bídě a neštěstí.

III.

Vypravuje se, že kdysi král Syrakusanský chodil po tržišti, prohlížeje tovary, kteréžto ku koupi byly vyloženy. Spatřil muže, který velmi moudře si vedl, leč nebylo viděti, jaké zboží by měl na prodej. Co máš ty na prodej? tázal se král. Moudrost, odvece muž. Mnoho-li pak stojí? tázal se král. Tisíc zlatých, odvece mudřec. Převelmi jest drahá, avšak nieméně chci ji koupiti. Tu podal mu mudřec úzký pergamenu proužek, na němž tato krátká slova byla napsána: Vše, co činíš, hled, abys moudře činil, a pomni konce! Zdálaf se králi slova tato předraho býti zaplacená, i měl je neustále na mysli a na jazyku, říkáje: Vše, co činíš, hled, abys moudře činil, a pomni konce! Přihodilo se po několika letech, že nepřítelé jeho podplatili holiče, aby, až krále bude holiť, krk mu podřezal. Seděť už král a holič už břitvu brousil, aby krále zavraždil, an tu pojednou ona předraho zaplacená slova králi přišla na mysl, tak že polohlasitě pravil: Cokoliv činíš, hled, abys moudře

činil, a pomni konce. Slova těchto se holič tak ulekl, že s třesoucím hlasem vy-
zval králi, co mínili učiniti. A hle, tak slova tato moudrá zachránila králi život a
nezaplatil jich velmi draho. Mějmež i my, přátelé milí, slova tato vezdy v paměti!
Všecko, cokoliv činíme, moudře hledme činiti a pomněme dlouhé a neskončené
věčnosti! Amen.

Dvacátá prvá neděle po sv. Duchu.

O duchovní zbroji.

Čtení z listu sv. ap. Pavla k Efesanům 6, 10—17.

Bojování jest život člověka na zemi, praví trpělivý Job; a co on pravil, to
i Pán Ježíš dotvrzuje: Nedomnívejte se, že jsem pokoj přinesl na zemi; nikoliv pokoj,
nýbrž meč přinesl jsem na zemi — meč duchovního boje. Bojování máme, pokud
jsme na zemi, leč máme i zbroj duchovní, abychom vydatně mohli se brániti. Věčný
mír pak požívati budeme po smrti, ač šťastně-li budeme se brániti. Přesličně nám
sv. Pavel onen duchovní zápas popisuje a zároveň také zbroj udává, abychom statnými
v boji byli vítězi.

I.

1. V dobách dřevných se vojínové dlouho k boji hotovili, ve zbrani evičili, mezi
sebou zápasili, všeho se pilně zdržující, co by mohlo je seslabiti. Byliť opásáni
ostrým mečem, na prsou pak měli pancíř, aby kopí nemohlo jim škoditi; na nohou
pak měli železné opanky, by šípý nemohly jim škoditi; hlavu pak měli přikrytou
krunyřem, by meč nepřátelský nemohl hlavy zraniti. V pravici drželi luk, aby mohli
šípý střilet, v levici pak nosili štít, jímžto šípům předešli a proti kopí a meči od-
půrcově se bránili. Tak ozbrojeni postavili se proti nepříteli. Taktéž napomíná i sv.
Pavel křesťany, aby k onomu duchovnímu zápasu se hotovili, řka: Bratří, posilňte se
v Pánu a v moci síly jeho. Oblecte se v odění Boží, abyste mohli státi proti
úkladům dábelským. Nedomnívejtež se, že by boj náš byl snadný, neboť není bojo-
vání naše toliko proti tělu a krvi, přemáhání totiž zlých žádostí tělesných; ale proti
knížatům a mocnostem, proti správcům této temnoty. V dobách nynějších nesnaží
se protivníci naši připravit nás o víru, jako první křesťany, tím více ale snaží se
nás připravit o zbožný, křesťanský život. I nám platí slova sv. Pavla: Posilňte se
v Pánu, odějte se v odění Boží, abyste mohli obstáti ve dnech zlých.

2. První křesťany pohané převelmi pronásledovali, slibovaliť jim hodnosti a časný
zisk, strašiliť je hroznými mukami, tu na články věroučné se dotazovali, tu opětně
jim se vysmívali. Cokoliv zlého si mohli vymysleti, vše to jim učinili. Bylyť to
věru časy hrozné. Proto napomíná sv. Pavel první křesťany: Protož vezměte odění
Boží, abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonalí státi v oněch dnech, kdy
budete vedeni před soudce, kdy vězněni budete, abyste tu mohli obstáti co dokonalí
křesťané, aby nemohli vám pohané nic zlého vytykáti.

3. Co však jest odění Boží? Pravda nauky Boží, spravedlnost života křesťanského, nauka víry sv. a zaslíbení života věčného v nebesích: toť oděním Božím křesťana, který chce přemoci odpůrce svého spasení. Jako voják se opásá mečem, praví sv. Pavel, tak i vy mějte opásaná bedra pravdou, abyste v nitru pocítili pravdu učení Ježíšova. A oblečení buďte v pancíř spravedlnosti, abyste dle učení pravého byli živi. Místo obuvi na nohou mějtež obuté nohy přípravou evangelium pokoje, aby totiž lidé vesměs učení sv. evangelia poznali a dle něho živi byli. Za štít v ruku budiž vám víra sv., kterážto spravedlivým věčný život, hříšníkům záhubu věčnou chystá. Tímto štítem všeliké šípy zlého ducha snadno bude vám lze odraziti. Místo krunýře vezmětež lebkou naděje spasení, abyste s veselím čekati mohli koruny vítězné, kterážto v nebesích vám jest uchystána. A duchovním mečem budiž vám slovo Boží, kteréžto jest jako dvousečný meč, kterýž srdce proniká a zlých a hříšných pokušení zbavuje, jakož i Kristus slovem Božím nad pokušelem zvítězil. Hle, toť ona mohutná zbroj proti pokušením a nástrahám světským. Zbraň dobrou máme, i brániti se umíme, v pravdě-li jenom chceme; a tudíž jenom naše jest vina, dáme-li se pokušení přemoci. A přece často se nám to přihodí. Tuť třeba, abychom k boji tomu dobře se připravili.

II.

1. Bylť před časy slavné bitvy pro krajiny země svaté. Nazývalyť se válkami křížáckými; neboť každý voják míval znamení kříže na prsou, co upomínku, že pro Krista bojuje. Nesčíslný počet křesťanských vojevůdcův, knížat a chrabrých reků, ano i kmetův opustili otčinu a vydali se na východ do bitvy za sv. zemi. Jako křesťané kříž — tak měli Turci, jich nepřátelé, půlměsíc za znak, aby dle odznakův vojínů turečtí a křesťanští se mohli rozlišiti. Ač války křížácké dávno už pominuly, přece i doposud dvě velkých vojsk stojí sobě na odpor, držíce povýšené odznaky a vyzývajíce pod prapor svůj.

Hle, na pravici Ježíš se znakem sv. kříže, k němuž vábí lid, aby válčil pro život věčný. Na praporu Kristovu jest nápis: Za kratičké utrpení věčná radost! I my přísahali jsme na křtu sv. k tomuto praporu, vyvolili jsme si Ježíše za vojevůdce, kterýžto volá nás k sobě slovy: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sám sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne. Přechetně křesťanův se toho obává a od Ježíše odchází. Na levici stojí ďábel, král světa tohoto, drže prapor svůj do výše, na němžto psáno: Za kratičkou radost věčná žalost! A k vůli chatrnému slibu časného zisku tak mnoho lidí ďábla poslouchá, za pomíjející blaho světské vyměňuje radost věčnou! O vy nešťastní přeběhlci z řad vojákův Kristových, což zapomenuli jste na slavný slib, na křtu sv. učiněný? Odříkám se zlého ducha i všech skutkův jeho i jeho pýchy. Trest přísný má k očekávání vojáků, opustivší prapor svůj; leč co teprve učiní Ježíš těm, kteří složivše přísahu od praporu jeho přeběhli. Nechci smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl, jsou slova Ježíšova. Přišel jsem hledat a spasit, co bylo zahynulo. Nuže, vraťmež se opět ku praporu Kristovu a zůstaňme mu věrni až do smrti, nahraďmež nevěrnost svou větší ještě svědomitostí a opětně budeme jeho věrnými vojáky.

2. S jakým však odpůrcem zápasíme? Odpůrce popředně tři máme přemáhati. Prvním jest ďábel a společníci jeho, zlí, svržení andělové, kteřížto všemožně o to se snaží, aby člověk života věčného nedosáhl, ježž oni pýchou navždy ztratili.

Bratří! napomíná sv. Petr, strážliví buďte a bděte, neboť nepřítel váš, ďábel, jak lev řvoucí obchází, hledaje, kohoby sežral; jemuž odporujte pevní u víře. Ďábel přemohl první rodiče, miliony lidí svedl a v moc svou dostal a rád by veškeren svět zahubil, kdyby byl Pán Ježíš jej nepřemohl. Viděl jsem ďábla jako blesk padati s nebe, praví Pán. Nemáť moci škoditi nám, jenom nás pokouší, nenepodoben dle slov sv. Augustina psu na řetězi, který jenom těm může uškoditi, kteří blízko k němu se odvažují. Tím více však ony drží, kteří v moc jemu se poddali. Onť nájemníky své světem rozesílá, a co ďábel sám nemůže, toho dosahne svými nájemníky.

Druhý nepřítel, mnohem nebezpečnější prvního, jsou hříšní svůdcové, jimžto říkáme: svůdný svět. Takých přehojně jest mezi námi. Takýmito svůdci jste vy, otcové a matky, kteřížto, sami pyšní jsouce, i dítky hrdosti a pýše přiučujete. Takými pomocníky ďábla jste i vy, mladíci, kteřížto klením mládeži jste ku pohoršení, rozsévající nepravosti v nitro nevinné. Pomahači pekla jste i vy, noční tuláci, kteřížto obcházíte, hledajíce, koho byste pozřeli. Zdaž nepamatujete na trest, jímžto Bůh vám hrozí slovy: Běda světu pro pohoršení! Běda člověku, skrze něhož pohoršení přichází, lépe bylo by mu, kdyby žernov osličí zavěšen byl na hrdlo jeho a on po-
hřížen byl do hlubokosti mořské.

Třetího odpůrce sami ve vlastním srdci přechováváme, jsouť to hříšné žádosti návyky a obyčeje. Tito domácí nepřátelé naši jsou nejnebezpečnější a nejhorší. Všaký bývá pokoušen, od žádosti jsa přilouzen, učí sv. Jakub. Žádost počavši plodí hřích, hřích pak plodí smrt. Vidiš-li cizí statek, tu už povstává žádost, by možno bylo statek onen si присvojiti. Rychle-li žádosti nedáš výhost, povstane hříšný úmysl, kterýž tě snadno na popraviště může přivésti. Ty, mladíku, pohlížíš na druhé pohlaví — ty děvo slyšíš oplzlé slovo, přemýšlíš o něm, tu se ti zalíbí, ty se v něm kocháš, ráda na ně myslíš a tím nepřítel v nitru svém chováš. Ty, muži a ženo, dítě a děvo, přijdeš do krémy, piješ víno, okusíš kořalky a jiných sladkých nápojův. Čím více piješ, tím sladší zdá se býti; až posléze nejeden se domnívá, že bez takého nápoje nemohl by býti na živu. Patřte na nestřídmost, kterážto opilce o zdraví, čest a majetek připravuje. Mnohdy už v mládí ten neb onen kleje, pro všaké slovo po dva i po tři dny se hněvá a zlobí, ano i po celý týden, až posléze mnohé nepřátelství trvá po dlouhá leta. Běda každému, kdo pronedbal hned v mládí míti zlé žádosti na uzdě. Snadněji měst hrazených dobývatí, nežli návykům zastaralým odporovati.

3. Trojí tolikéž máme zbraň, kteroužto všecky nepřátelé snadno můžeme přemoci, upřimně-li jenom o to se zasazujeme. Prvou zbrojí duchovní jest slovo Boží, výroky písma sv. Když Pán čtyřicet dní a nocí se postil, tu pokoušen byl od ďábla, kterýžto mu pravil: Jsi-li Syn Boží, rei, ať kamení toto chlebové jsou. Ježíš satanovi odvětil slovem Božím: Člověk není živ samým chlebem, nýbrž každým slovem, kteréž vychází z úst Božích. Ďábel vyvedl Pána na střeche chrámovou, přimlouvaje mu, aby skočil dolů. Kristus mu však opět odpověděl: Opět psáno jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého. Ďábel vedl ku posledu Pána na vysokou horu, ze kteréžto ukázal mu všechna království a krásu jejich, řka: Všecko toto tobě dám, jestliže padna budeš se mně kláněti. Kristus pak zapudil ho, řka: Odejdi satane! Psáno jest: Bohu samému budeš sloužiti a jemu samému budeš se kláněti. Tu ďábel odešel a přišedše andělé, sloužili jemu. Hle, tak možno přemoci ďábla slovem Božím. Myšlenka-li pyšná někdy v tobě povstane, ihned si vzpomeň, co Ježíš praví: Kdo se povyšuje, bude ponížen. Cizí-li statek tě vábí, abys k vůli němu někoho ošidil a oklamal,

rei zlatá slova Páně: Co platno člověkoví, byť celý svět získal, na duši své pak ztrátu trpěl. Nezřízené-li myšlenky proti šestému přikázání v nitru tvém povstávají, rychle vzpomeň na slova Ježíšova: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Rozhněváš-li se pro něco, pomni na napomenutí Páně: Učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete odpočinutí duším svým. O jak nestateční vojínové jste vy, vlažní křesťané, kteřížto z písma sv. pramálo víte a křesťanského naučení málo dbáte! Nenepodobní jste vojínům, kteřížto meč ztratili a zbraní povrhli; všaký nepřítel vás bezbranné snadno přemůže.

Druhou zbraní duchovní jest zbožná modlitba, onano mocná přítelkyně naše. Na hoře olivetské se Pán tehda modlil, když nepřátelé ho hledali; učenci Ježíšovi však spali. Ježíš přátelsky a vlídně je probudiv pravil: Zdaliž jste nemohli hodinu bdíti se mnou? Bdětež a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch jest sice hotov, leč tělo jest mdlé. V těchto přemilých slovech nám Pán odporučuje modlitbu v době krutého pokušení; neboť modlitba pokušení právě tak hasí, jako voda oheň. Když v městě Antiochii zhýralý mladík sv. Kristinu na cestě do chrámu ku zlému chtěl svěsti, tehda vzdychla zbožně: O sv. Panno Maria, přispěj mně ku pomoci! Tímto povzdechem osvobodila duši svou a svůdníka na pravou uvedla cestu. Zmocnil se ho veliký strach; dal se ve víře křesťanské vyučiti a pokřestiti. Vždyť přecasto pouhá vzpomínka na Ježíše a Marii Pannu jest sto pokušení zapuditi. Rei jenom v čas pokušení: Ježíš, Maria a sv. Josefe, přispějtež mně ku pomoci! a nepřítel tvůj uprchne. Pomoziž, o Hospodine, abych nezahynul! tak pros, mladíku, v čas pokušení a šťastně mu ujdeš. Modlitba jest modlícímu pomocí, praví sv. Augustin, Bohu obětí, ďáblu metlou.

Třetí zbrojí naší jsou sv. svátosti, zvláště pak svátost pokání a nejsvětější svátost oltářní. Nevěřící Turci kdysi vojíny křižácké v Antiochii oblehli, chtějíce je zahubiti. Křesťané hladem úplně byli vysíleni; leč jednou ještě chtěli pokusiti se buď o vítězství anebo o smrt. Vykonavše před bojem sv. zpověď, přijali vesměs nejsvětější svátost oltářní. Viz, jaký to div! Jakoby lvy ze zvěřince vypustil, tak vyřítili se křesťané proti Turkům, přes deset tisíc jich zahubili a veškery zásoby Turkův vydobyvše, co vítězové do města Jerusalema vtáhli. Mnohem statnějšími a rekovnějšími činí nás svátost tato v boji duchovním. Křesťane! znáš-li pak veškery nástrahy, jež ďábel ti strojí? Kdykoliv myšlenka hříšná ti napadá a ty v nitru jí přivoliš, tu již osidlo máš nastrojené, v němžto jako ptáče plaché uvízneš. Čím déle ve hříšné žádosti se kocháš, tím větší a tlustší provaz hříšných návykův si splétáš; a kolikrát-koliv hřích obnovuješ, tolik uzlův na provazi činíš, jimižto ďábel u věčnou záhubu tě zavlče. Kdo provazu onoho tě zprostí? Náměstek Boží ve svátosti pokání. O neotálej, abys spasením se neminul. O, sprostěn-lis hříchův, neotálej spěchati ku stolu Páně, abys chlebem života se posilnil. První křesťané velmi zhusta přijímali nejsvětější svátost oltářní a dle slov sv. Chrysostoma chodili od stolu Páně jako lvové, z nichžto plamen šlehal lásky Boží; byliť ďáblu postrachem. I my přesnadno hříchům se ubráníme, s Kristem-li vezdy budeme spojeni, bez něho nikterakž pokušení neodoláme.

III.

Nejmilejší! poznali jste krutý onen zápas duchovní jakož i zbroj k němu vešpotřebnou. Znáte odpůrce, známa vám rovněž i zbraň, kteroužto lze vám odolati.

Zdaž pak dle naučení sv. Pavla statečně válčíte a odpůrcům čelíte? Blaze tomu, kdo v době poslední s ním zároveň bude sto říci: Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce; a netoliko mně, ale i všem těm, kteří milují příští jeho. Jaký den? Den soudný, totiž boj onen duchovní bude ukončen a všaky vojevůdce vojíny své k sobě povolá: Kristus vojíny své na stranu pravou, ďábel pak svoje na stranu levou. Na které straně budeme tehdy státi my? O přemilý Ježíši, ty všemohoucí vůdce můj, učiň, abych po celý život statečným a hrdinným byl tvým bojovníkem! Uděl mně té milosti, abych v onen hrozný den stál pod práporcem tvým na straně pravé a zaslechl ona slova potěšitelná: Pojďtež vyvolení Otce mého; vládnětež královstvím, ježto připraveno jest vám od ustanovení světa, pro něž hrdinsky jste bojovali a v boji hrdinném až do konce vytrvali. Amen.

Dva a dvacátá neděle po sv. Duchu.

O k ř e s t a n s k é s t á l o s t i.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Filipenským 1, 6—11.

Krásným dnem jmenujeme onen, ve kterémžto slunce jasně ze záhoří vychází a krásně opět v zápači zapadá. Šťastným nazýváme dílo ono, jež, šťastně jsouc začato, šťastně bývá také ukončeno. Spasen bude člověk onen, kterýžto, v milosti Boží jsa živ, v milosti Boží také umírá. V milosti Boží začali jsme vesměs na křtu sv. život svůj! zdaž ale také dožijeme se blažené a šťastné smrti? K tomu nám popředně třeba dvou věcí: pomoci Boží a stálosti v dobrém. Proto také sv. Pavel Filipenským stálost u víře křesťanské žádá, doufaje zároveň i v pomoc Boží, jak v listu jeho k Filipenským čteme.

I.

1. V Macedonii, krajině nyní Turkům poddané, nalezalo se krásné město Filipi. Sv. Pavel v tomto městě kázal a četné židův i pohanův pokřestil. Byliť Filipenští horlivými a vzornými křesťany; sloužiliť věrně Bohu, udělující zároveň i chudým hojné almužny. Byliť radostí a veselím sv. Pavla, a jakž z listu jeho snadno lze poznati, měl také stádece toto velmi rád. Jakožto vděčné ditky tulili se Filipenští ku sv. Pavlovi, pečovaliť oň, posílající mu zhusta peníze i v jiná města. Když sv. apoštol Pavel pro víru v Římě byl uvězněn, i tu Filipenští naň pamatovali. Poslaliť k němu statečného křesťana Epafrodita ku potěšení, kterýžto mu peníze doručil, zvěstovav zároveň, jak pevně Filipenští učení jeho se přidržují. O v pravdě vděčné bylo srdce Filipenských ku svému duchovnímu oci! Starou jesti pravdou, že vděční farníci největší jsou duchovního potěchou.

2. Po onom poslovi tolikéž i sv. Pavel Filipenským napsal list, v němžto je chvála a zároveň vyslovuje přání, aby vezdy věrnými zůstali Božími služebníky. Bůh dal jim, že poznali víru pravou, Bůh dá, že zůstanou pevnými u víře až přijde den

Páně. Bratří! píše sv. Pavel, doufání mám v Pánu Ježíši, že, který začal ve vás milostí svou dílo sv., je také dokoná, stálosti vám udělí až do dne příchodu Pána Ježíše. Doufání mám tolikéž i k vám, že stálí budete u víře a tím že spásy dojdete věčné, proto že vás nosím v srdci svém i ve svých okovech, jež pro evangelium snáším. A jakž neměl bych vás mítí v útrobach, jelikož jste účastnými utrpení mého za víru, Vy jste na mne nezapomenuli, nezapomínám i já tolikéž na vás. Bůhťe mým svědkem, kterak vás všechny chovám v útrobach Krista Ježíše, kterýžto i nás všechny miloval. Šťasten pastýř a šťastno stádo, kde taká panuje obapolná láska. O kéž by ta láska panovala i mezi námi.

3. Pravá láska a živá není bez skutkův; pečujet ona o milého, a nemůže-li mu dobrého prokázati, přece modlití se zaň může. Totéž činil i sv. Pavel za Filipenské, jakož sám praví: Proto modlím se za vás, ne za blaho a štěstí časné, ne za důstojenství světské, nýbrž aby láska vaše více se vzdávila k Bohu a bližnímu, abyste vždy více poznali pravdy víry sv., rozumějice vůli Boží, a dle toho také spravedlivě byli živi, tak abyste byli svatí a spravedliví v den příchodu Páně.

4. Šťastného-li dne soudného želáme dočkati, tuž předně o svatý a spravedlivý život nám třeba dbáti; leč i o dobré skutky, kteréžto sv. Pavel nazývá ovocem křesťanské spravedlnosti. Dobré tyto skutky konejmež pomocí Ježíše Krista; a čím více jich vykonáme, tím více Boha oslavíme, jakož Pán nám praví: Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a oslavují Otce vašeho, který jest v nebesích. Tak jest čistá a neúbohá láska kořenem, spravedlivý život květem a dobré skutky ovocem křesťanství, jakož sv. Pavel Filipenským a zároveň i nám přeje. K tomu nám třeba křesťanské stálosti; vždyť: Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude, praví Pán.

II.

Vyšel rozséváč, aby rozséal símě své, praví Pán ve sličném podobenství; a když rozséal, padlo jedno na skálu a vzešlé uvadlo, protože nemělo vláhy. Tak děje se křesťanům, kteří nemají křesťanské stálosti. Co ti prospívá, mladíku, panno, že v mládí život zbožný jste vedli, květ slibný svatého obcování vydali, později pak zešedše z cesty pravé, na širokou cestu záhuby věčné se uchýlili a nešťastně život skončili, protože nedostávalo se vám stálosti v dobrém. Kdo z vás, chtěje dům stavěti, nesedne dříve, nepřemýšlí a nepočítá, zda bude sto dokonati; aby snad, kdyžby položil základ a nemohl dokonati, všickni to vidoucí nepočali se jemu posmívati, řkouce: Tento člověk počal stavěti a nemohl dokonati! Tak vede se hospodáři a hospodyně, kteřížto, začavše hospodářství dobře obstarávají, vzorně a zbožně dítky vychovávají, čeleď v kázni evičiti, za nedlouho tím se nasytí a všeho pak zanechají. V brzku bude taký dům pustinou, čeleď oddá se nevázanosti, sotva že hospodář přestane o dům dbáti a pečovati. Plaveci-li koráb se stroskotá, rychle desky se uchopí a pevně přidrží, aby šťastně ku břehu mohl přistáti. Leč co mu platná deska, kdyby se jí spustil dříve, než na suchou připluje zemi? Deskou spasnou jest ti, o hříšníče, na moři života svátost pokání; leč co ti prospěje, byt bys i při sv. zpovědi sliboval, že chceš se polepšiti, v brzku-li zase této spasné desky se zhostiš, obnovuje zastaralé hříchy a nejsa stálým v učiněném předsevzetí? O svatá stálosti, milosti Boží, kterážto pravou nám uděluješ statečnost, kde máme tě hledati, kterakým způsobem tě dosáhnouti?

1. V dobrém-li chceme setrvati, musíme Boha o pomoc a přispění žádati; kterýžto každý dobrý skutek v nás začínaje také i dokonává. Žalujíť rodičové na dítky, že u dítek napomínání jejich zhola nic neprospívá. Hospodářové a hospodyně naříkají, že čeládka jich neposlouchá; učitelové vzdychají, že žáci nejsou pilní; představení ztěžují na poddané, že nelze na ně se spolehnouti; leč aby se modlili a Boha prosili, na to nepomýšlejí, aby Bůh laskavý namáhání jejich žehnal. O přemilí! ne vy, kteří dobré naučení rozséváte, ne vy, kteří potem svým je zaléváte a pěstíte, jste něco, nýbrž jedině a pouze Bůh, kterýžto dává vzrůstu. Musímeť neustále Boha za dar stálosti prositi.

2. Chceme-li v dobrém se ustáliti, musíme vše, co dobrému odporuje, přemáhati: Měltě jistý otec kus zanedbané role, porostlé trnín a bodláčím. Poslati na roli syna, aby trní vyhladil a pole obdělal. Syn ulekl se hrozné práce, jakáž naň čekala a jížto měl se podvoliti, i lehl si na mezi a klidně usnul. Tak činil po několik dní. Tu přišel otec, aby se přesvědčil, mnoho-li syn role obdělal; vida, že vše jest tak zahlušeno jako dříve, jal se syna plísнити, kterýžto, omlouvaje se, pravil: já jsem byl tou nesmírnou prací ves ustrašen a proto jsem ulehl a odpočíval. Nedbalče! pravil otec, obdělaj každodenně jenom taký kousek pole, jaký zaujímáš, když si ulehneš, a v krátké době bude pole vzděláno. Syn otce uposlechl, chopil se díla a v krátké době bylo pole obděláno. Tak kapka vody i tvrdý kámen vyhlodá, člověk širokou přepluje řeku, hory prokopá a tak ze země přichází svatou stálostí až do nebes. Kdo setrvá až do konce, spasen bude.

3. Chceme-li býti stálými, tuť nesmíme ihned pozbývati mysli, všecko-li hned dle vůle nám se nedaří. Vždyť i rolník dlouho na plod čeká, než dočeká, že dozrál; a pravdivé jest slovo Páně: Jiný reje a opět jiný žne; leč mzdu přijmou oba dva, aby vespolečně se veselili. Svatá Monika pro syna svého Augustina po šestnácte let hojně cedila slzy a horoucně zaň se modlila, než znovu obrozen byl slzami matky pečlivé; matka a otec přecho často trati mysl, hned-li u dítek napomenutí jejich se neujme. Padá-li strom jednou ranou? Vyučuj jenom pilně, napomínej, žehři, tresci, pros a neustavně se modli a pevnou měj naději, žeť námaha tvoje nebude marna. Dávno už budou kosti tvé v hrobě práchnivěti a ještě pamatovati budou tvé dítky, tvoji poddaní na tvá naučení a budou tobě za ně povděční. Uvrhni drobtý u vodu, a byť i ryba jich nepozřela, nezůstane skutek tvůj bez odměny.

4. V dobrém-li nechceme ochábnouti, připomeňmež si častěji odplatu, jakáž připravena jest nám v nebesích, jako sv. Pavel, kterýžto veselil se korunou, kterážto v nebesích mu byla přihotovena. Kdykoliv, bratře můj, namahavá práce, nemilá služba se ti znechutí, vzpomeň si, jaká radost po smrti jest tobě připravena, zůstaneš-li stálým až do konce, kdy Pán všech pánův ti řekne: Blahoslavený jsi, služebníče dobrý a věrný, neboť že jsi v mále byl věrným, nad mnohem ustanovím tebe, vejdi v radost Pána svého. Dlouhá-li nemoc, sestro má, netrpělivost a nevoli v tobě vzbuzuje, popať jenom do nebes, kdežto laskavý Bůh setře všelikou slzu, kdež nebude více smrti, ani kvílení, ani bolesti. Mnoho-li, příteli, děje se ti zde křivda, pomni jenom na konec. Krátkou jenom ještě dobu buď stálým a nepřítel tvůj zanedlouho vedle tebe bude odpočívati, ty pak odplatu přehojnou vezmeš v nebesích za všechno, co jsi zde pro Boha z lásky trpěl. Věrným ostaniž až do smrti, praví Pán, a já ti dám korunu života.

III.

Jindřich VIII., král anglický, byl ve svých mladých letech vzorným a zbožným katolíkem, háje a zastávaje víru pravou; leč bohužel nedostávalo se i jemu stálosti. Chlipné žádosti jej zaslepily, tak že pravou manželku zavrhl a přidržel se souložnice a následkem toho i víry se zřekl, kterážto souložnicství zapovídá, a s sebou zároveň i celou říši anglickou v kacířství zapletl. Hrozným pronásledováním zuřil proti pravým křesťanům, biskupy i kněze vraždil, kteřížto víry pravé nechtěli se zřeci, mezi nimižto byl také bohobojný biskup Jan Fišer, kterýžto, vsazen byv do žaláře, pro víru sv. byl odpraven. V den, ve kterýžto měl býti usmrcen, oděl se svátečně, řka: Dnes jest můj svatební den. Byltě veden, podpíraje se o hůl, k místu popravnému; zletilý již stařec. Dříve než k popravišti se přiblížil, odhodil hůl slovy: Nuže, nohy moje, několik jenom ještě krokův učíte, putování mé brzo bude u konce! Na popravišti přívětivým hlasem takto zástup okolostojící oslovil: Bratří mojí! jsemť, jak vidíte přihotoven, položití život za víru svou. Bohu budiž z toho chvála, žeť rád a ochotně to činím; doposud nikdy smrti jsem se nebál. Doposud však milosti Boží jsem potřeбен, protož prosím vás, modlete se za mne, abych do posledního vzdechnutí zůstal stálým. Po těch slovech zanotil stařeček chvalozpěv, Tě Boha chválíme, a položiv hlavu na špalek popravný, radostně pro víru umřel. Budtež stále i vy nohy naše ve krátké chůzi tohoto života vezdejšího; vždyť i my v brzku státi budeme na prahu věčnosti. Nikterakž neochabujte v díle vy, ruce naše, vždyť brzo ukončeno bude dílo vaše. Bůh dobrý dal nám, žeť dílo dobré jsme započali, Onť tolikéž šťastného popřeje ukončení. Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude. Amen.

Tři a dvacátá neděle po sv. Duchu.

O dobrých a zlých příkladech.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla k Filipenským 3, 17—21; 4, 1—3.

Dvě věci člověka zde na zemi obveseluje: hlas a milé světlo. Žalupný vede život, kdo hluch hlasu neslyší lidského a slep světla nezří nebeského. Slovo Boží jest duši naší hlasem spasným, života křesťanského vzorný příklad světlem duchovním. Kdo bezbožně mluví, tenť duši ohlušuje pro život věčný; kdo nepravě jedná a zlý příklad dává, ten uhasí nám světlo života věčného a tím duchovně nás oslepuje. Běda tobě, kdo rád zlým nasloucháš rozmluvám, ještě více běda tobě, kdo hledíš na zlý příklad; brzo oslepneš a ohluchneš na duši pro život věčný — pro celou věčnost. Proto napomíná sv. Pavel křesťany v listu k Filipenským, aby následovali dobrých příkladův.

I.

1. Slovo hýbá, příklad táhne, praví obyčejné přísloví; proto musí onen, který jiné vyučuje, napomíná a vede, sám všechno konati, k čemu druhé nabádá. Tak

i sv. Pavel sám všechno věrně plnil, čemu jiné učil, a protož snadno mohl Filipenské míti k tomu, aby jeho a učeníkův jeho následovali. Bratří! buďtež následovníci mojí v životě křesťanském, hleďtež, abyste byli následovníci těch, kteřížto tak jsou živi, jakož příklad máte na mně.

2. Dobrý příklad jestiž jasným světlem života křesťanského; leč škoda, žež tak pořádku lze naleztí ve světě dobrých — přemnoho však zlých a pohoršlivých příkladův mezi lidmi. Neboť mnozí tak jsou živi, jakož často jsem vám pravil, a nyní s pláčem pravím, píše sv. Pavel, ne jako přátelé ukřižovaného Ježíše, nýbrž jako nepřátelé kříže Kristova, kteřížto učením jeho opovrhují, když ne slovy, tedy skutky. Tací lidé nedbají o Boha ani o jeho přikázání; jich bohem jest břicho, o to jenom dbají, aby dobře jedli a dobře pili, toť jejich péčí; leč dle toho bude konec jejich zahubení. Kdo v těle rozsévá, z těla i žítí bude porušení.

3. Horšími labužníkův nepřátely kříže Kristova jsou lidé chlipní a oplzlí, kteřížto dle slov sv. Pavla svými skutky chlipnými (za něž měli by se stydětí), veřejně se vychloubají, kteřížto v pozemské věci pohřížení na Boha a nebe dokona zapomínají. Tito dvě mají model, jimžto se koří; prvou jest pýcha, druhou pak břicho. Takých lidí nejčetněji jest ve světě; a ti jsou, kteřížto příkladem zlým světu jsou ku pohoršení.

4. Jakož člověk ze dvou částek pozůstává, z duše totiž, která jest od Boha, a z těla, kteréžto ze země jest, tak také duch povznáší se k nebesům, tělo však jenom světskými obírá se věcmi. Která částka jest statečnější, tať obyčejně drží vrch. Proto také Ježíš sestoupil s nebes na zemi, aby nás lidi pozemské povzněl k nebesům, abychom toho žádali, po tom dychtili, což z nebe jest. Proto sv. Pavel přikazuje: Naše přebývání jest v nebesích; ačkoliv ubohé nohy naše chodí tímto slzavým úvalem, srdce naše přece jenom toužíž po slastech nebeských, odkudž i očekáváme Spasitele svého, Pána Ježíše Krista. Onť při vzkříšení promění pozemské tělo, duše-li hodna se stala života věčného; Onť připodobní tělo naše svému tělu, jakož bylo po jeho z mrtvých vstání. A zázračnou tuto přeměnu způsobí Ježíš svou všemohoucností, kteroužto všechno přesnadno sobě podrobiti může, tudíž i porušení a smrt. Toto slavné zaslíbení, tato přeradostná naděje budoucího života a přeměny musí nás siliti, abychom pokušením odolali, veškery útrapy mile snášeli, a nad pozemskost tuto se povznegli. Protož praví sv. Pavel, moji přemilí bratří, vy, má radosti a koruno, buďtež stáli v Pánu, u víře a životě křesťanském, jakož jsem vás naučil a dal vám příklad.

Ku konci listu dává sv. Pavel napomenutí Evodii a Syntyche, dvěma služebnicím chrámovým, doporučuje jim, aby byly jednomyslné v Pánu. Prosí tolikéž i představeného církve Filipenské, aby jim byl nápomocen ve službě chrámové se sv. Klementem, jeho soudruhem v díle apoštolském, a s jinými pomocníky v šíření sv. katolické víry, jejichžto jmena zapsána jsou v knize života. — A co nám zvláště sv. Pavel v onom listě doporučuje? Nejenom dle povinnosti lidi učiti, nýbrž také dobrým předcházeti jim příkladem, zvláště pak domácím; vždyť: Slova hýbají, příklady však táhnou.

II.

Dvé oprátek má hřích, jimižto lidi v záhubu vleče; na dvou tolikéž oprátek cnost lidi do nebes povznáší: prvá, tenounká jako niť — jest napomínání, druhá, pevná jako lano mořské — příklad života. Proto praví Pán: Kdo nejmenší přikázání ruší a lidi tak učí, nejmenším bude v království Božím; kdo však plní a učí, věren příkladem a slovem, tenť velikým bude v království Božím. Slova hýbají, leč příklady táhnou člověka buďto ku zlému nebo k dobrému.

1. K dobrému. Pečlivá matka vyučuje dítě své modlitbě, leč nikterakž nemůže ho naučiti. Slova a napomínání nemají žádného účinku a metla, tať úplně dítě od modlitby zastrašuje. Bohabojná máti kleká před dítětem na kolena, ruce zbožně vzpíná a vroucně na hlas k Bohu se modlí. Dítě vidí matku klečeti, slyší vroucnou její modlitbu a tolikéž po příkladu matky malounké ručky vzpíná a šepotem za matkou se modlí. Hle, co může dobrý příklad! Otec poučuje syna, jak by měl živnosti hleděti, na poli pracovati a hospodářství vésti; leč málo syn ve všem tom prospěje, otec-li sám také díla se neuchopí; musíť otec synovi všecko ukázati a sám ku všemu se míti. Farnost celá jest zpustlá, jeť v ní množství zlých příkladův. Nedbanliví rodiče mají nedbalé dítky, všude četně opilcův, v každém koutě nadbytek svůdníkův a svůdnic; ve chrámu Páně odbývají se bohoslužby jen ledabylo, všude jest četně pohoršení. Bůh smiluje se nad takou farností, dá jí pečlivé pastýře duchovní, kteřížto, čemu učí, to také sami plní a farníkům světlem jasným dobrého příkladu tak září jako svíce na svícnu. A viz, jak vše jest změněno! Bohoslužby pilně bývají navštěvovány, jednání a činy farníkův jsou vzorem života křesťanského a tak veškerá farnost v dobrém omladne. Proto pravil bohabojný poustevník, opat Jan, v poslední hodině: O kéž bych nebyl nikdy ničemu učil, čeho bych byl sám dříve neplnil. Kdo též činí, čemu učí, ten velikým bude v království Božím. Slova hýbají, příklady táhnou, ale také

2. ku zlému. Odkud to, žeť mládež nynější tak jest znemravnělá? Zlé příklady jsou toho příčinou. Syn slyší, kterak otec kleje; dcera ví, kterak matka lže, dítky vidí, jak nešlechetně staří sobě vedou, a snadno tomu přivývají, byťby také někdo tisíckrát jim řekl, toho nesmíš činiti. Jablko nepadá daleko od stromu, a jak staří pískají, tak mladí tancují. O pekelná moci zlých příkladův! Bohabojný mladík, cudná děva jde do služby v dům chlipný a hanebný, slyší tam neslušné žerty, vidí necudné skutky; v krátce všemu tomu přivývá a sveden zlými příklady, pokazen a znemravněn odtud odchází. Rolníci vidí ledajakéhos pána, kterýžto nekřesťanský vede život, v postě maso požívá, na bohoslužbu nedbá, ku sv. zpovědi nechodí a svévolný vede život. Prostí lidé snadno z takého života berou pohoršení, rádi taký život následují a často horším ještě životem končí. Marná jsou pak kázání a křesťanská cvičení pro takové lidi; neboť slova hýbají, příklady však táhnou.

3. Běda tobě, hříšníče, kterýžto lidem pohoršení dáváš, tyť svými svůdnými příklady oslepuješ jich duchovní zrak, tak že z cesty pravé zhusta zbloudí. Menšího zlého bys se dopustil, kdybys nevinným oko vyloupil anebo kterýkoliv úd zkomolil, než když zlý jim dáváš příklad a ku zlému navádíš, jehož byli by snad nikdy nepoznali. Bědačlověku tomu, skrze kterého pohoršení přichází, praví Pán. Lépe bylo

by mu, aby žernov osličí zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohřížen byl do hlubokosti mořské. Berengar, kacír, bludným učením mnoho zlého v církvi natropil. Poznav ale posléze nepravdu, snažil se, pokud možno, učiněné zlo napravit. Na smrtelném loži se ubožák svíjel a vzdychal. Otázán jsa, proč pláče, pravil v slzách: Pro vlastní hříchy nejsem ve strachu, leč pohoršení, jehož jsem příčinou, toť jako přisera stojí přede mnou. Slovem zlým bývá duše bližního raněna, leč zlým příkladem bývá obyčejně usmrcena.

4. Leč i tobě běda, kdo zlými příklady býváš pohoršen, jimžto snadno lze se ti vyhnouti, a kdež bys nikdy nemusel ztratiti duše své, kdybys jenom poněkud odporoval. Dal ti dobrý Bůh bedlivého strážce, tvé svědomí, kteréžto před zlými příklady tě varuje, dal ti bedlivou strážkyni, svatou stydlivost, kteráž tě před zlým příkladem ochraňuje. Těchto-li dvou strážných nedbáš a za zlými příklady tíhneš, pohoršení své marně na zlé lidi a hříšný svět vrháš. Netěš se tím, že nejsi sám zlým, že jsou mnozí horší tebe. Nechvalno mezi nejhoršími prvním býti a po široké cestě věčného zahynutí kráčet. Nevymlouvej se, že nejsi první a poslední na cestě hříchu; a že také první a poslední nebudeš zatracen; vždyť tím o vlas nejsi lepší, že mnoho máš zlých soudruhův. Zlými příklady se nikdo ještě nepolepšil, jako se smolou a černidlem nikdo ještě neobšlil. Nemámeť následovati zlých, nébrž jenom dobrých, mámeť vezdy jenom dobré lidem dávatí příklady, tak svět světlo naše před lidmi, ať vidí skutky naše dobré a chválí Otce, kterýž jest v nebesích.

III.

Sv. František Serafinský zavolal jednoho ze svých tovaryšův, řka k němu: Pojď, půjdeme lidem kázat. V kajicném oděvu přecházeli spolu tiše jednu ulici po druhé, a když celé město obešli, tiše opětně k domovu se ubírali. Otče! pravil soudruh sv. Františkovi, kdypak budeme lidem kázati? Juž jsme kázali, odvece světec; příklad naší dobrovolné chudoby, pokory a zbožného obcování jest živým kázáním pro lidi. O kéž by i život náš vzorným byl kázáním svatých cností? Neníť každý tak vyučen, aby slovem mohl jiným kázati, ne každý povolán jest k úřadu kazatelskému; leč dobrými příklady života právě křesťanského lidi k dobrému nabádati, toť svatou nás všech povinností, jižto každému lze snadno vyplniti. Pilně tedy k tomu přihlížejme a všemožně dbejme, abychom vždycky a všude bližnímu dobrý dávali křesťanského života příklad; pak zářiti budeme jako hvězdy v království nebeském. Amen.

Dvacátá čtvrtá neděle po sv. Duchu.

O pravém, spasitelném štěstí a veselí.

Čtení z listu sv. apoštola Pavla ku Kolosanům 1, 9—14.

Mnoho zdaru a štěstí! přeje přítel příteli, kdykoliv se sejdou, buďsi na cestě anebo doma. Štěstí a blaha žela otec synu svému, matka dceři, štěstí hledá každý člověk po všecy dny života; leč málokdo zná a rozumí, čeho sobě anebo jiným přeje,

zřídka jenom právě blaho spasné zná. Právě blaho a štěstí jest věcí skrytou a tajnou, kterážto všeho má dostatek, co člověka šťastného a spokojeného může učiniti. Jestli domovem v nadbytku i nedostatku, v radosti i utrpení, na trůně královském a v chatrči žebrácké a všude přebývá, kde lidé, učení Ježíšova dobře znajíce, také dle něho jsou živi. Tohoto největšího štěstí a blaha žláá tolikéž i sv. apoštol Pavel v listu svém Kolosanům. Rozjímějmež poněkud ono sv. psaní!

I.

1. O právě blaho a štěstí svojíně pečovati, toť popřední starostí představených, rodičův, učitelův, duchovních pastýřův a mocnářův. Jelikož štěstí právě od Boha jedině pochází, jsou dále povinni i Boha o toto právě blaho prositi, jako sv. Pavel Kolosanům, jimžto píše: Bratří! Neustáváme za vás prositi a modliti se, ne však o světské bohatství, ne za čest a důstojenství, nýbrž abyste naplnění byli vůlí Boží, abyste poznali, co Bůh od vás žádá, abyste byli dokonalí ve všelike moudrosti, ne ve světské, nýbrž v moudrosti duchovní, kteréžto Kristus nás vyučil. Boha a sv. vůli jeho dobře znáti, toť prvním blahem pro lidi zbožné, jehož člověk světský nenalézá; neboť nechápá člověk světský těch věcí, které jsou Boží. Leč samo poznání ještě nikterak nepostačuje.

2. Druhým štěstím naším jest, žijeme-li také dle poznané vůle Boží. O to prosí Boha sv. apoštol Pavel: aby dokonalí byli, Bohu ve všem se líbili, jako dobré stromy, plodni a úrodní na skutky dobré. Plodnost v dobrém, toť druhým jest štěstím naším na tomto světě; neboť co zde na zemi budeme síti, to na věčnosti budeme žiti. Čím více dobrého vykonáme, tím budeme šťastnější. Leč i na tomto štěstí není ještě dosti.

3. Třetím pro nás štěstím jest prospěch stálý ve ctnostech a v dobrých skutečích. Strom-li jest už příliš starým a ovoce-li nepřináší, tuť bývá vyťat a na oheň uvržen. Tak stává se i tomu křesťanu, který ode dne ku dni, od roku k roku v dobrém neprospívá. Proto prosí také sv. Pavel Kolosany, aby rostli v poznání Božím, aby dobré činili a zlého se varovali.

4. Čtvrtou křesťana blažeností jest, prositi Boha o milost, aby vše milerád trpěl, křivdu snášel, ano Bohu vzdával díky, že za hodna uznán jest pro Boha trpěti hanu a úkory. To však lze nám jedině jeho všemohoucností, kterážto sílí nás, že v úkorách a útrapách neochabujeme, nenaříkáme, nýbrž s veselím vše trpíme a i Boha chválíme z toho, kterýžto nás hodny učinil, abychom podíl měli v dědictví dítek Božích, praví sv. Pavel. Leč což jest dílem neboli dědictvím synův Božích? Dle naučení Ježíšova věrně zde na zemi býti a s pomocí Boží vše ochotně trpěti, po smrti pak radovati se v nebeské říši. Protož jest

5. pátým blahem po krátkém utrpeníездеjším věčně šťastně a blaženě žiti. Proto nás laskavý Bůh vyvedl z moci temnosti, nevěry a nepravosti, učí sv. Pavel, a převedl nás do království svého milého Syna, v kterémžto máme vykoupení skrze jeho krev a odpuštění hříchův. Proto nás k právě víře ve sv. církev svou povolal, abychom vykoupení Ježíšova, kterýž za nás krev svou vyli, účastni se stali, a odpuštění hříchův dosáhli, po smrti pak s Ježíšem a svatými v nebesích se veselili. Toť blahem naším největším. Leč kdo s Kristem věčně chce se radovati, musí

také s ním rád trpěti; neboť utrpením jediné lze vejít v život věčný. — Tudíž i útrapy blahem a štěstím jsou pro nás zde na zemi.

II.

Sv. František Serafinský šel kdysi s jedním mnichem, jemuž jméno bylo Leo, z města Peruži do kláštera Panny Marie andělské. Byloť zima, mlha hustá a sichravý fučel vítr. Leo šel poněkud napřed, sv. František za ním, a tu jal se vykládati soudruhu svému o pravém blahu a štěstí řka: Leo, bratře můj! bytby bratři naši lidem převzorný dávali života příklad, tak že by všem živým zradlem byli křesťanské dokonalosti, věřiž mně a hluboko v srdce hled si to vštípit, nebyloť by nám to úplným a pravým štěstím.

Když popošli několik krokův, opětne ozval se sv. František řka: Bratře můj! byť někdo z našich bratří činil zázraky, slepým zrak, hluchým sluch, němým řeč, byť i mrtvé křísil, budoucí předpovídal věci, víchor na moři utišil, přes propasti beze strachu a bázně kráčel, věřiž, bratře můj, i to nebylo by pravým štěstím pro nás.

Po nedlouhé době muž sv. do třetice ujal se slova řka: O bratře Leo! by někdo z bratří našich rozličnými jazyky uměl vymlouvat, ve všech zběhlý byl vědách, věci předpovídal budoucí, znal srdce lidská v nejtajnějších záhybech, věř mně a dobře to uvaž! nebylo by to nám štěstím pravým.

Na to po nějakou dobu umkl, leč opět začal mluvit: O bratře můj Leo! byť někdo z naší bratř jazyky mluvil andělskými, hvězdy na nebi počítal, dráhy jejich předivně znal, znal veškery pod nebem zeliny s divnou jich mocí, by pronikl zemí až ku středu, spočítal ptactvo v povětří, ryby ve vodě a veškeré jiné tvory, kdyby vše znal, co ve světě se stalo, věř, i to by nebylo by pravým blahem, věru že ne.

mlčky kráčel sv. František dále za svým soudruhem; a dříve nežli dorazil ku klášteru, tu ještě jednou se ozval: Bratře Leo! kdyby někdo z naší bratř klášterské s takou hlásal mocí sv. evangelium, že by polodivě na víru obrátil národy; pravím ti, že i to ještě nebylo by pravým duchovním blahem. Tak rozmlouval František sv. se svým soudruhem cestou dvou mil.

Celý udiven nad touto rozmlouvou, otázal se zbožný Leo svého učitele: Otče můj! nestačí-li to vše ku pravému blahu, pověz, prosím, co pravým blahem a štěstím? Tu sv. František takto odvětil: Kdybychom zmočení deštěm, ubláceni a zimou se třesouce přišli ku klášteru, celí vyhladovělí zaklepali a prosili, aby nám dali přístřeší, vrátný pak celý rozlíčený přišel, nás měl za poběhlíky a vrata před námi zavřel, a my byli bychom o hladě, leč všecko to rádi bychom z lásky k Bohu nesli, kterýž vše dobře řídí a spravuje, to, Leo můj, bylo by pravým štěstím. — Kdybychom pak jednou ještě zaklepali, vrátný pak celý rozružen na nás přiletěl, holí nás odehnal, řka: Jděte, kam vás nohy ponesou, u nás nedostanete ni kousek chleba, ni krapet vína, ani přístřeší pro vás nemáme, a my bychom i to z lásky k Pánu Ježíši trpěli, věř mně, Leo, to by bylo neklamným štěstím.

Hlad by nás pak tolik mořil, že bychom nemohli už o krok dále, a tmělo by se víc a více; a proto po třetí bychom ještě zaklepali a úpěnlivě bychom prosili, aby dali nám přístřeší, vrátný pak všecken rozkácen s holí na nás by přiletěl a holí by nás bil, tak že bychom na sněhu zůstali nocovati — pravím, kdyby se nám to

vše přihodilo, my pak milerádi z lásky ku Kristu to vše trpěli a považovali bychom to za štěstí, že pro Pána Ježíše můžeme trpěti, a přáli bychom sobě s pomocí Boží více ještě trpěti, bratře můj Leo, viz, to teprvé pravým bylo by blahem — pravým pro nás štěstím.

Mezi všemi dary Ducha sv. jest nejlepším dar, zapíratí sama sebe, vůli hříšné odporovati, křivdu a bezprávi mile snášeti; toť základem velkého a stálého blaha duchovního. (Kdo ochotně vše snáší, toho svět o pravé nemůže oloupiti blaho.) Byť by učenost a mnohé dary jiných do nebes byly vychvalovány, tyť vesměs dary jsou Božími. Co máš, co bys byl nepřijal, táže se sv. Pavel. Pakli jsi přijal, proč chlubíš se, jako bys byl nepřijal? Leč křivdu a bezprávi trpělivě nésti pro Krista, toť chválou a ctí křesťanovi. K tomu i sv. Pavel nás napomíná, když praví: Odstup to ode mne, abych v jiném se chvátil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista. A abych vše vypověděl, bratře Leo, naším blahem pravým jest, abychom pro Krista rádi trpěli.

Tak učil sv. František serafinský, tak jednali všickni svatí, pro Ježíše rádi trpěli, rádi tolikéž i umírali. Apoštolové přechetné prošli země, horko a zimu, hlad a žízeň trpíce; mučeníci nejkrutější přetrpěli muka, ano i krev svou vycedili pro víru Kristovu; poustevníci ve hrozných pustinách po celý život v tuhém žili pokání, panny nejuťší pokušení statně odrážely a to vše jediné z lásky ku Pánu Ježíši. Zdaliž nemusel Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své? Onť zůstavil nám příklad, abychom následovali šlepějí jeho. Prvým dědictvím neboli podílem, jež s Kristem máme zde na zemi, jest časné utrpení; druhým dědictvím na onom světě bude život věčný. S Kristem-li rádi budeme trpěti, s Kristem budeme se také věčně radovati. Blaze nám, rádi-li trpíme; neboť utrpení není neštěstím, nýbrž naopak pravým učeníkův Ježíšových blahem. Neboť jediné utrpením lze vejít v život věčný.

III.

Přemilení! kolik jest jich mezi námi, kteřížto královskou cestou sv. kříže bez reptání krácejí? Který z nás nestrachuje se kříže? O, duch jest sice hotov, ale tělo jest mdlé! — Leč co lidem nemožno, toť Bohu přesnadno; jemuž, kterýžto nás sílí. Ať lidé světští se vyhýbají křížům a útrapám, my naopak rádi a ochotně kříž svůj ponese, následujíce Spasitele. Ať naříkají lidé světští, že mnoho musejí trpěti; my s pomocí Boží chceme z utrpení se radovati, jelikož královská cesta k kříži k nebesům nás vede. Ať světáci sahají k bohatství světskému, ať shánějí se po hodnostech a výnosných úradech, my křesťané chceme kříž Spasitelův s otevřenou na se vzítí náručí. Svatý kříž budiž nám mocným znakem trpělivosti, aby nám v soudný den slavným byl odznakem života věčného. Milerádi chce me v bolestech, v žalu a strasti se sv. zvolati Terezií: O Pane! dej mně buď trpěti anebo umřítí, umřítí anebo trpěti. Pravým-li nám bude zde na zemi utrpení blahem, bude druhým a nepomýjlejším blahem naším život věčný. Amen.

OBSAH.

	Strana :
Neděle I. adventní. O spánku duševném	5
Neděle II. adventní. Proč nás Bůh stvořil?	8
Neděle III. adventní. Proč Bůh dopustil trápení?	13
Neděle IV. adventní. Kterak máme Bohu sloužiti?	16
Slavnost narození Ježíšova.	
I. Nevýhnutelná potřeba Spasitele	23
II. Příprava na příchod Spasitelův	26
III. Slavný příchod Spasitelův	29
Slavnost sv. Štěpána prvomučeníka.	
O zlosti a mírnosti	33
Neděle po Božím narození. O svatých svátostech	38
Na den nového roku. Čemu nás učí slavnost obřezání Páně	43
Neděle před zjevením Páně. O zlých dítkách	48
Slavnost zjevení Páně.	
Vznešenost církve sv.	52
Neděle I. po zjevení Páně. Jak máme Bohu v pravdě sloužiti	56
Neděle II. po zjevení Páně. O zlých skutečích	59
Slavnost nejsladšího jména Ježíš.	
Jak přesvaté a přemocné jest jméno Ježíš	64
Neděle III. po zjevení Páně. O svornosti a snášlivosti	68
Neděle IV. po zjevení Páně. O pravé lásce k bližnímu	72
Neděle V. po zjevení Páně. O pravém úmyslu	75
Neděle VI. po zjevení Páně. O třech Božských ctnostech	79
Neděle devítník. Skromný počet vyvolených	84
Neděle I. po devítníku. O lži	90
Neděle II. po devítníku. O lásce pravé a falešné	94
Neděle I. postní. O sebezapírání	99
Neděle II. postní. O dvojím majetku	103

	Strana :
Neděle III. postní. O nestoudných rozmlouvách	107
Neděle IV. postní. O pravém blahu dítek Božích	110
Neděle V. postní. O velikonoční sv. zpovědi	115
Neděle květná. O velikonočním sv. přijímání	119
Hod Boží velikonoční.	
Troji radostná velikonoce	131
Pondělí velikonoční.	
Ježíš v pravdě vstal z mrtvých	133
Neděle I. po velikonoci. Ježíš pravý Bůh a člověk, vojevůdce náš nebeský	138
Neděle II. po velikonoci. Ježíš jest náš Spasitel	142
Neděle III. po velikonoci. O poslušnosti	146
Neděle IV. po velikonoci. O stálosti v dobrém	150
Neděle V. po velikonoci. Známky pravého křesťana	154
Pondělí křížových dnů. Modlitba mocná přítelkyně naše	160
Úterý křížových dnů. Modlitba naše budiž dětinná	162
Středa křížových dnů. Kdy a proč nebývá modlitba naše vyslyšena	164
Slavnost na nebevstoupení Páně	
Neděle VI. po velikonoci. O věrnosti	171
Slavnost seslání Ducha sv.	
O Duchu sv.	175
Pondělí svatodušní. Darové Ducha sv.	179
Slavnost nejsvětější Trojice Boží.	
Nejsvětější tajemství	183
Neděle I. po sv. Duchu. O lásce k Bohu	186
Slavnost Božího Těla.	
Láska Ježíšova v nejsv. svátosti oltářní	192
Neděle II. po sv. Duchu. O pravém křesťanském přátelství	197
Neděle III. po sv. Duchu. O duchovní ostražitosti	200

Neděle IV. po sv. Duchu. Poslední útěcha	204
Neděle V. po sv. Duchu. O klení	208
Neděle VI. po sv. Duchu. O hnusnosti hříchů	212
Neděle VII. po sv. Duchu. Péče o spa- sení věčné	216
Neděle VIII. po sv. Duchu. Tolik člověk platí, jak sám sebe přemoci se snaží	220
Neděle IX. po sv. Duchu. Jak lze poku- šení odpírati a přemáhati	224
Neděle X. po sv. Duchu. Kdo v srdci našem přebývá	228
Neděle XI. po sv. Duchu. O posvěcující milosti Boží	232
Neděle XII. po sv. Duchu. O blahn ve- likém býti křesťanem	235
Neděle XIII. po sv. Duchu. O škodlivosti pověr	239
Neděle XIV. po sv. Duchu. O hříšných zlozvycech	243

Neděle XV. po sv. Duchu. O křesťanské snášlivosti	247
Neděle XVI. po sv. Duchu. O křesťanské dokonalosti	250
Neděle XVII. po sv. Duchu. O křesťan- ské shodě a jednotě u víře	255
Neděle XVIII. po sv. Duchu. O znám- kách spásy	259
Neděle XIX. po sv. Duchu. O právě cestě ku křesťanské dokonalosti	262
Neděle XX. po sv. Duchu. O křesťanské moudrosti	265
Neděle XXI. po sv. Duchu. O duchovní zbroji	270
Neděle XXII. po sv. Duchu. O křesťan- ské stálosti	274
Neděle XXIII. po sv. Duchu. O dobrých a zlých příkladech	277
Neděle XXIV. po sv. Duchu. O pravém spasitelném štěstí a veselí	280

J. O. G. D.

Nákladem časopisu „Škola B. S. P.“

vyšly následující spisy a dosud jsou na skladě
v Brně, Petrov 4.:

Zábavná bibliotéka, a sice:

Vestálka , román z doby císaře Domiciana, od hraběnky A. K. de la Grange-ové	— zl. 90 kr.
Cinéas , čili Řím za císaře Nerona, od S. M. Villefranche	1 „ 80 „
Benamina , z naší doby, od F. Franco	— „ 40 „
Jan Doubravský , povídka pro vystěhovalce do Ameriky	— „ 40 „
Lodník Tiberský , od hr. A. K. de la Grange-ové	— „ 60 „
Farář ze svat. Martina , obraz misionářského života v Americe, novela	— „ 15 „
Rodina Setonovic , povídka konvertitů	— „ 15 „
Julie Ormondova , čili Nová osada od angl. spisovatelky X..., přel. Fr. Pojmon	— „ 50 „
Milosrdná sestra , život nábož. v Americe. Od anglické spisovatelky X..., přel. Fr. Pojmon	— „ 80 „
Semno, propuštěnec	— „ 60 „
Smířená vina ,	— „ 20 „
Lakomec , charakteristický obraz. Dle Conscience z flámštiny	— „ 50 „
Anežka , čili Nevěsta nejsvětější Svát. Vzdělal J. K.	— „ 50 „
Řecká rodina , povídka z Východu	— „ 40 „
Radost a žalost , patero povídek pro lid dle B. Wörnera	1 „ — „
Perpetua , aneb mučeníci v Africe v 3. století	— „ 80 „
Kanárci , obraz života maloměstského. Humoreska od Skyby	— „ 80 „
Posvátné nádoby , obraz z franc. revoluce	— „ 30 „
Ebedjesu , histor. román ze 4. století církve v Persii	— „ 80 „

Pod skalami , román ze šedověku křesťanství v Čechách od V. Beneše	1 zl. 30 kr.
Nevěsta na výroč. trhu v Novgorodě . Dle Pogodina	— „ 30 „
Cesty Boží , povídky dle pravdy od V. Kosmáka	— „ 30 „
Cesty Boží II.	— „ 30 „
„ „ III., povídka z doby carevny Kateřiny	— „ 50 „
Tiburn , román z dob pronásledování církve v Anglicku za královny Alžběty	— „ 80 „
Šimon Petr a Šimon Magus , legenda z první křest. doby	— „ 60 „
Lourdes , zázračné místo ve Francii	— „ 50 „
Smrt Smail-agy Čengiče , hrdinská báseň o bojích Jihoslovanů proti Turkům od bána Iv. Mažuraniče, zčeštil V. Kienberger. (Věnováno křesťanům na Balkáně)	— „ 30 „
Poslední dnové Jerusalema , { romány od A. K. de la Grange-ové dle jednohlasného úsudku velmi poutavé a poučné.	1 „ 20 „
Kletba ,	— „ — „
Děti soumraku , časový román od Ed. Rüffera	2 „ — „
Dvoji obět. Události u Kastelfidardo	1 „ 20 „
Rodina Důvěrova . Povídka pro lid. Od J. Janalíka	— „ 50 „
Paša . Povídka pro lid. Od Konrada Bolandena	— „ 25 „
Poslední vůle . Povídka z horského života	— „ 30 „
Očista . Povídka z dob utrpení naší vlasti Od V. Beneše	1 „ — „
„Konvalinky“ , sbírka básní P. Sarkandra Navrátila, kn. ř. sv. Bened. v Rajhradě	1 „ — „
V tisku právě: Maria Regina , Román kat. od Idy hrab. Hahn-Hahnové.	

Čestná stráž před nejsv. Svatostí olt. Rozmnožené 20 navštívením od Paga- ního	— zl. 60 kr.
Devítidenní pobožnost k B. Srdeci P. Dle J. Borgo	— „ 20 „
Devítidenní pobožnost k P. Marii Filipsofské . . .	— „ 30 „
Stádo bez pastýře , zdravé rady věrným katolíkům, kteří zbaveni jsou svého duchovního vůdce, řádně zřízeného kněze. Cena . . .	— „ 25 „ neb 50 pfen. n. m.
Vánoční dárek rodičům , čili nevinnost dítek nej- vzácnější drahokam a její neprátelé. Z Č. L.	— „ 12 „

Ultramontáni agent v nebi (sv. Josef). Z Č. L.	— zl. 12 kr.
Měsíc sv. Josefa	— „ 5 „
Pojďte k Josefovi	— „ 5 „
Nedotýkejte se pomaza- ných mých. Časová po- vídka. Z Č. L.	— „ 12 „
Vraťte slovům jejich vý- znam. Z Č. L.	— „ 12 „
Zrcadlo koralečníkům , Sešit 1. a 2. Z Č. L.	— „ 24 „
Stát bez Boha. Z Č. L.	— „ 24 „
Křížová cesta , dle sv. Leo- narda z P. M.	— „ 30 „
Křížová cesta v obrazech (olejob.) Vhodný dárek svatopostní	— „ 30 „

Obrazy.

(Dilem dřívější prémie, dilem zvlášť uchystané.)

1. Dobrý Pastýř, velik. $\frac{42}{56}$ ctm. zl. 1:20	5. Sv. Josef, velik. $\frac{44}{54}$ ctm. zl. 1:20
2. Anděl Strážný, „ $\frac{42}{50}$ „ „ 1:20	6. Zimní krajina, „ $\frac{45}{65}$ „ „ 3:—
3. Sv. Anna, „ $\frac{44}{54}$ „ „ 1:20	7. Ukřížování Páně (prémie na 1876) 1:20
4. Panna Maria, „ $\frac{44}{54}$ „ „ 1:20	8. Svatí tři králové (prémie na 1877) 1:20

Menší obrázky s básničkami přiměřenými nevinné dětské mysli, a sice :

I. a) Dobrý Pastýř vytahuje ovečku z trní b) Anděl Strážný, chráně pa-
chole a děvčátko, c) Panna Maria, na
trůnu, d) Panna Maria, bez poškrvny
počatá, 100 za 3 zl. 50 kr.

II. a) Ecce Homo, b) Matka bo-
lestná, c) Spasitel světa, d) Maria,
matka milosti, 100 za 2 zl. 50 kr.

III. a) Ježíšek s Janem Křt. v dílně
sv. Josefa, b) Ježíšek s Janem Křt. se
učí, c) Ježíšek se svou Matkou P. M.
a sv. Josefem chvátá do chrámu do Je-
rusalema, d) Ježíškovi holdují sv. 3 Králi,
e) a f) Ježíškovi prozpěvují andělé, 100
za 2 zl. 50 kr.

IV. a) a b) Ježíšek milovník kříže, c)
Ježíšek milovník chudoby, d) Ježíšek pří-
klad pilnosti v umění a se učení, 100
za 2 zl. 50 kr.

V. a) Srdce Pána Ježíše, b) Srdce P.
Marie, c) sv. Josef s Ježíškem, d) P.
Maria s Ježíškem, 100 za 2 zl. 50 kr.

VI. Dvanáctero obrázků o nejsv.
Svatosti, modlitbě, pracovitosti a t. d.
s básničkami, 100 za 1 zl. 50 kr.

VII. Čtyřero obrázků sv. Anděla,
strážce dítek, 100 za 2 zl. 50 kr.

Památky na I. sv. z povědě ve dvou
názorech, s příslušnou modlitbou, 100
za 5 zl.

Na I. sv. přijímání, ve dvou ná-
zorech a) Kristus Pán rozdává nejsv.
Svatost, b) Andělé klaní se nejsv. Svá-
tosti, se známou modlitbou „Duše Kri-
stova,“ 100 za 5 zl.

Tytéž obrázky ve větším for-
mátu, aby do rámu se hodily, 100 za 8 zl.

Při odebirání aspoň 100 obrázků může si jich za udanou cenu sestavit
z kteréhokoli druhu.

Vzorky se rozesílají na výslovnou žádost.

Tyže obrázky rozdávají se i nalepeny na mřížkový papír avšak 100 dražší o 2 zl.

